a ¶ Et ei. aut dicit. si relinquit libera tio cõmodatario an possit 2ueniri actiõe in rẽ: vide q̃ dixi post bar. in l. j. ff. si cert. peta. & bar. in. l. cũ necessi tate. C. de fideicõ. & quid importet si a lego liberationez ei quem poteram cõuenire rei vẽ. vi de bal. in. l. si credi tor. C. de fideicõ. & adde no. i. l. si sub ptẽtu. C. de trãsac. & ray. & bal. et sali. ibi videt vel le q̃ ī obligatiõe b gñali relicta libe ratione vel facta trãsactiõe intelligãt remissa facul tas vẽdicãdi si ad illã rẽ restituẽdã tenebãt actiõe ge nerali puta tute le. vide q̃ ibi dixi post bal.

Andre. Poma.

b ¶ Brevit. teneo 2tii. vide Alex. 2ii. cl. ẽt. in. ij. vol.

c ¶ Si qs. vide q̃ per istũ text. dicit Bal. in. l. fi. ff. pe. de 2di. indebi. ff.

d ¶ Cai⁹. fing. dicit ang. in 2fil. cl. ẽt. vbi de hoc plene circa prin.

e ¶ De q̃ p gl. Et idẽ dicit not. bal. i c. j. ẽ prin. p illum text. p quos fit in uesti. vbi oino vide & istũ tex. alle no. bal. i. l. j. i. iiij. col. in lec. ij. in re pe. de sac. sanc. ec. in. q. de pdigo. & i l. si curatorẽ hñs. de i. inte. resti. mi.

¶ Dubiũ est an si minor. xxv. annis dat in testõ li cẽtiã executoribꝫ vt vẽdãt pdictũ an tunc requirãt decretũ iudicis de q̃ vide not. bal. in. l. prediuꝫ. C. q̃n decre. opꝫ nõ est vbi all. istũ text. & ad bar. h vide bal. in l. si frater. C. q testa. fac. pos. et ibi etiã q̃ si finit do lo inductus ad te standũ & q̃ in do natiõe cã mor. vi de bal. in. d. l. si cu ratorem habens. NOTE predictis vt p roma. cõ fi. cxix.

Si heres. ¶ Quãuis heres damnetur nõ petere a gestore tũ ꝓpter ea q̃ dolose gesta erant agere põt. No. q̃ si testator iubet heredi ne agat intelligit ꝓterq̃ de dolo di cam in. l. aurelio. ff. j. ff. eo.

Et ei. ¶ Dicit hic q̃ possum relingẽre libe rationẽ ei cui commodaui. ¶ Sz que ro an possit cõueniri vt rem restituat iste commo datarius. Et Guil. de cu. format hanc. q. in. l. si vnꝫ ff. illõ. ff. de pac. & dicit: aut dicit ª libero te ab actio ne depositi vel cõmodati: & tunc põt conueniri ꝓ re restituẽda actione in rem. q̃ solum ab illa actio ne fuit liberat ª: aut dicit ꝓmitto te non conuenire depositi vel ex causa depositi: & tũc q̃ magis gene raliter loquitur nõ poterit cõueniri actione in rẽ: ideo q̃ habet ex causa depositi. simile in iuramen to quia si est in rem ꝓ rigitur ad omnes actiões secus si iuretur super vna actione: vt. l. si duob⁹. ff. j. & ff. si quis iurauerit. ff. de iureiu. & l. j. ff. quid autem. ff. allegato. Breuiter teneo 2trariũ: ᵇ q̃ quan do relinquitur liberatio illis personis que hac. l. ponunt videt relicta liberatio doli et culpe et oĩs prestationis ad quam tenebat vigore illius cõtractus: non autẽ videtur remissa actio in rem q̃ illa actione cõuenitur vt quilibet extraneus nõ vt depositarius: vt. l. nesennius. ff. fundum. de re iud. et l. reo. in fi. ff. ad exhi. ꝓo hoc est tex. in. l. si i lege. ff. si. ff. loca. & l. si ei cui. j. eo. & glo. in. l. aurelius. ff. menia. j. eodem. nõ antez videtur relicta ipsa res nisi expresse sit dictũ. hoc intelligo verũ quãdo depositum est factum in certa specie: sed si esset factũ ī pecunia numerata: tũc esset idẽ q̃ in liberatione reli cta cuilibet debitori q̃ vidistis supra in pluribꝫ legibus & dicam. j. eo. laurelio. ff. caius.

Si quis. ¶ Intellige hanc. l. q̃ ñ ſtione iam facta: vt q̃ aliquis relinquit li berationẽ olim tutori suo sed q̃ relinquit liberatiõnẽ ꝓ q̃stione futura: nũquid vꝫ remissus dolꝫ vel redditio reliquoꝝ dicã in. l. aurelio. ff. j. ff. eo.

Si debitor. ¶ Ad hoc q̃ ĩ terest mea potius nõ soluere quã solutum repetere dicitur legatũ valere. h. o. Ista. l. itelligo q̃n fideiussor non poterat petere vt libereꝛ q̃ non erat de casib⁹ positis in. l. lucius. ff. mãda. & C. mãda. l. super eo. als si iure suo posset petere legatum non valeret quia sua non interest.

Licius. ¶ Liberatio ab onere reddendarum rationũ ad reliqua nõ ꝓrigit nisi exꝑmat. h. o. Jn tex. ibi subscriptionem per quod videtur prioris temporis liberationem reliquisse. de hac materia dicam. j. eo. l. aurelio.

Si creditor. ¶ Nõ valet legatũ liberatiõis re lictũ q̃ se põt exceptione tueri. h. o. Op. q̃ legatum liberationis pariat etiã actionẽ vt q̃s libereꝛ p acceptilationẽ: vt. l. iiij. ff. i. ff. eo. ergo videt istud legatũ valere q̃ cõtinet emolumentũ. Solu. legatũ liberatiõis fit principaliter ad exceptionẽ vꝫ si istud nõ valet q̃ iã habebat eam non valebit in aliis remediis de quibus ibi dixi.

Si quis. ¶ In dubio relictum liberationis intelligit in rem: vt sic personam heredis comprehendat. h. o. ista. l.

¶ Liberatio relicta conductori per testatorem quid contineat.

Si ei. ¶ Si legatur liberatio conductori omne id vꝫ remissum ad quod ꝑtãdum actione personali tenetur h. o. ¶ No. t q̃ si testator reliquit liberationẽ simpliciter videt remisisse debita. Jtez videt remissa tota locatio: & sic id ad quod tenetur ratione doli vel culpe vel reliquoꝝ. quod qualiter intelligatur dicam. j. e. l. aurelio. ff. j. Jtẽ not. q̃ non videt relicta ipsa res: sed vt heres teneaꝛ pati vtifrui. vt de gratuita habitationem vt hic. & j. eo. l. cassi⁹. dic vt dixi in. l, non solum. in fi. ff. eo.

Tum ita. ¶ No. casum huius legis legatum liberationis extinguit solutione. h. o. ¶ Op. dicit hic q̃ legatum liberatiõis contineat reliqua cõtra. ff. eo. l. non solũ ff. pe. & j. l. prohibi. ff. j. ff. So. ibi incontinenti. videbitis.

Aurelio. ¶ Legatum liberatiõis est personale & ad heredes non transit. h. o. & hanc. l. declarat vt dixi ff. eo. l. non solum. ff. liberatio.

1 ¶ Adultus ly habeat curatorẽ: tũ põt facere testamẽtũ. Legatũ liberationis non ꝓrigitur ad dolum & reliqua.

2 Liberatio relicta ei qui tenet ad pecuniã vel ad rem in qua non habetur ratio doli & culpe quid importet.

3 Liberatio relicta ei qui tenet ex contractu in quo venit dolus et culpa lenis & lenissima: vel lenis tm̃ cõplectitur omnia etiam ratiõe doli & culpe vel reliquoꝝ: ly ad rei restitutionem teneatur.

Idem est in liberatione inter viuos facta simpliciter.

4 Liberatio facta iter viuos ei q̃ tenet ex ff. ctu depositi cõprehẽdit dolũ.

5 Liberatio facta in vltima voluntate ei qui tenetur ex contractu depositi comprehendit dolum.

6 Liberatio facta in vltima voluntate vel inter viuos qui tenetur actione vlt vel gñali quid cõtineat an vꝫ dolus remissus q̃ sit inter viuos.

7 Quid quando liberatio est facta in vltima voluntate.

8 Liberatio relicta alicui ꝓ administratione futura non intelligitur vt videatur dolus remissus.

9 Liberatio facta ei qui tenetur plurib⁹ actionib⁹ particularibus: quãdo ꝓrigatur ad omnia.

10 Clausula apposita in instrumẽto cõfessionis facte de centũ & dictũ & generaliter &c. q̃ referẽ ad specificata tm̃: si salua rõne recti sermonis ad id reciri põt: aliter refertur ad omnes causas.

11 Clausula gñalis apposita post specificata que referẽ ad omnes causas: non referẽ ad ignorata nisi appareret remittẽtẽ voluisse emittere.

12 Confessio testatoris confitentis plene sibi fuisse satisfactum de omnib⁹ quod nihil operatur nisi probetur.

Idem si instrumento contineatur liberatio per acceptilationem.

13 Liberatio facta ab vna causa ꝑticulari in qua sunt aliqua accessorie cõplectitur omnia.

14 Liberatio generalis facta q̃ est vna cã tm̃ & asseritur partem fuisse solutam & factã refutationẽ de toto comprehendit omnia.

Caius. ª Jste. ff. h. ꝛ materiã ꝓfundissimã a nr̃is glossatoribus ꝓtate in. l. age. C. de transac. & doc. male examinatã si testor liberat curatores nõ vi

1 delẽt relicta liberatio doli vel reliquoꝝ. h. o. ¶ No. t q̃ adultus ly habeat

c curatorẽ põt facere testm̃: de quo p gl. ff. in. l. j. ff. fuit q̃stũ. j. ad treb. & no. q̃ legatũ liberationis nõ ꝓrigit ad dolum vel ad reliqua. ¶ Modo veniamus ad gl. vt eã intelligatis: debetis scire quod in hac glo. ponitur due gl. antique: sicut Accur. eas reperit. & ideo si repetit bis idẽ: vel loquitur pluries in eodẽ casu nõ miremini. Scõa pars glo. incipit ibi. itẽ no. q̃ liberatio. ¶ Op. q̃ videant oĩa remissa: vt. j. e. l. aurelius. ff. titi⁹. So. ibi spãle in partẽ. Jtẽ ff. de pact. l. si vnꝫ. ff. illud. & instit. de leg. ff. si quis debitori ibi nullo mõ põt cõueniri etiã de dolo. Quare gl. distinguit tres casus. Q̃ãq̃ gs est debitor pecunie tm̃. q̃ãq̃ gs est debitor doli & culpe. q̃ãq̃ gs est debitor doli tm̃. Primo casu loquit. ff. si qs debitori. Scõo logẽ hic. Tertio loquit. ff. illud. Vide gl. ĩ incipit: imo vꝫ remissum ibi: ly hic refert &c. Jtẽ vide glo. ibi: itẽ no. & refert se ad ꝓdictos casus. & ad primũ & ad scõm. ¶ Pro dicãda igit hac materia habemus videre q̃d importet legatũ liberationis. primo q̃n relinquit debitori q̃ tenet ad pecuniã vel ad rẽ in gñe forsan vel in spẽ: ita q̃nõ est habẽda rõ doli vel culpe: & ꝓpter hoc tenet ad aliquã quãtitatẽ. Scõo q̃n relinquit ei q̃ tenet ex aliq̃ ff. ctu in q̃ venit dol⁹ & culpa & itelligas de actione spãli. Tertio q̃n relinquit ei q̃ tenet ex ff. ctu in quo venit dolus tm̃ ex actione spãli. ¶ Quarto q̃n relinquit ei q̃ tenetur actione vlt seu gñali. ¶ Quinto q̃n reliquit ei q̃ tenet plurib⁹ actiõib⁹ ꝑticularib⁹. ¶ Sexto q̃n relingt ei q̃ tenet vna actiõe ꝑticulari ꝓncipaliter in qua veniũt quedã

2 accessorie. Redeo ad ꝑmũ & q̃ro q̃n liberatio relinquit ei q̃ tenetur ad pecuniã vel ad rẽ ī qua nõ habet rõ doli & culpe: vt ꝓ hoc ad plus teneat q̃d importet ista liberatio. Rñ. importat actionẽ vt libereꝛ: & exceptionẽ: ralia q̃ dixi in. l. iij. ff. nũc de effectu. & e. & hoc si debitũ erat de re. secus si debitũ nõ erat in effectu. & e. l. si creditor. & j. eo. l. petitor. & de hac loquit instit. de leg. ff. si qs debitori. q̃d antẽ iportet liberatio facta inter

3 viuos dixi in. d. nũc de effectu. ¶ Scõo q̃ro q̃n relinquit liberatio ei q̃ tenet ex ctu in quo venit dolus & culpa lenis & lenissima: vel lenis tm̃. & in actiõe spãli: in hoc casu videnꝫ relicta oĩa ad q̃ ipe tenet ratione doli vel culpe vel reliquoꝝ: ad rẽ tũ testatoris restituẽdã tenet. vt. & e. l. ei cui fundũ. cũ. l. se. dixi. & e. l. nõ solũ. ff. li. Hoc intelligo verũ nisi dolus esset cõmissus cõtẽplatione illi⁹ liberationis: q̃ forte dixit volo aliquid subtrahere q̃ habeo libertatẽ. ar. l. tres fratres. & de pac. Jdẽ dicerẽ ea

4 dẽ rõne ī liberatiõe facta iter viuos simpliꝛ. ¶ Tertio q̃ro q̃n liberatio relinquit ei q̃ tenet ex ff. ctu vbi venit dol⁹ tm̃: vt in deposito. Et ꝓ videam⁹ q̃d importet talis liberatio facta inter viuos. Ly. in. l. si vnꝫ ff. illud. de pactis. dixit q̃ dolus videtur esse remissus. Glo. assignat rationẽ: q̃ nõ põt videri aliud esse remissum. Et si diceres: imo põt videri remissa lata culpa que venit in depositi actione: vt. l. j. supra depo. & l. q̃ nerua

quod nerua. Rñ. d. lata culpa dolo cõparatur & venit in 2sequentiã vt q̃ nõ ꝺz de vno intelligaꝛ dictus

5 de alio cũ habeaꝛ loco eiusdem. Sed tũc q̃ro † q̃d importet talis liberatio in vltimis volũtatibus. Glo. in. d. ff. illud. dicit q̃ nõ videt remissus dol⁹ & fundat se ꝑ hũc tex. rõnem diuersitatis inter cõtractus & vltimas volũtates assignat sicut text. in simili in. l. j. C. de pe. eius q li. mer. quã opi. firmat gl. in. l. sub ptẽtu. C. de transa. dũ remittit ad illuꝝ. ff. Puto 2ium q̃ videaꝛ remissus dolus in vltima voluntate ꝑ hoc tex. in simili. ff. eo. ti. l. ei cui. et dixi. ff. ꝑti. q. ꝑ hoc q̃ nõ põt operari legatum in alio sicut dixi in 2ctibus. ergo &c. vt. l. si qñ. ff. de lega. j. & istud puto verũ. ¶ Quarto q̃ro † q̃n relinq tur liberatio in vltima volũtate vel inter viuos ei qui teneꝛ actione vlt vel gñali & hec est nr̃a materia. & videam⁹ primo inter viuos. ¶ Pone quod aliquis ª liberat tutorẽ vel neg. gest. gñaliꝛ q̃d importat hec liberatio an videatur ᵇ remissus dolus

Hl. in. l. actione. C. de transac. in glo. fi. ff. & sic. ar. d. ff. illud. Ad hãc. l. rñ. q̃ aliud in liberatione inter viuos aliud in vltima volũtate dic ff. pet. C. de transact. l. sub ptẽtu. in fi. hoc etiam ff. Guil. in. l. ꝺ ponitur. ff. de neg. gest. Cõtra opi. istoꝝ vꝫ text. in. l. luci⁹. ff. e. Jn eo q̃ ibi ꝺz q̃ testatoꝛ vinẽs sub scripsit rõnes & tm̃ vigoꝛe illius subscriptionis nõ ꝺz liberationẽ a reliqs nisi spãliter fit expressum. Dicerẽ sic in 2ctib⁹ liberatione facta inter viuos si gdẽ dolus fuit adhibit⁹ ex q̃ illi q̃ cõmisit aliqd adest: vt q̃ subtraxit vel reliqua retinet tunc nõ venit in gñali remissione vt. ff. e. l. lucius. & l. tres fratres. ff. de pact. Si vero fuit dolus adhibitus ex q̃ nihil adest ei qui dolũ cõmisit: tunc videt dolus remissus: ita intelligo glo. in. l. actione. C. de transa. & q̃ dicta sunt. ff. ꝑ dictos doct. Predicta vera nisi expressa sit facta mẽtio doli & reliquoꝝ: tũc in dolo ꝓterito & reliquis ꝓteritis sufficeret. vt. ff. e. l. lucius. & d. l. actione. ista materia est qñ fit liberatio gratuita. Jn trãsactione vo habemus aliã materiã vt patet in. l. age. C. de transac. & l. si de certa. e. ti. & ff. de iudi. l. de rebus. & C. de iudi. l. ly. tm̃ in contractibus ī inter viuos est quedã glo. in. l. põpo. de neg. gest. q̃ in dubio vꝫ sic distinguere. Aut remittens sciebat dolũ: & vꝫ remittere alꝫ non. Sed illa glo. debet intelligi in eo q̃ gratificat & ap̃ obat negotia gesta. q̃ etiã ad q̃ pationẽ tendit nõ principaliꝛ ad liberationẽ: & ideo ī illo actu illa distinctio potest ꝑcedere: ly q̃n quis simpliꝛ liberat ꝑcedunt

7 ea q̃ dixi. ff. ¶ Quero † q̃n fit liberatio ī vltima volũtate quid importat hoc legatũ. Et certe si fit patri fine dubio istud legatũ importat liberationem a toto. vt. j. eod. l. aurelius. ff. titius. Si vero fit extraneo tũc aduerte diligẽter & credo q̃ nũc intelligentes. q̃ testatoꝛ ipse disponit & ipse liberat & liberatione relinquit nõ aũt granat heredem suum q̃ liberet tũc nõ vꝫ remissus dolus neq; reliquaa. hic est casus in. ff. nr̃o. cũ oĩb⁹ similib⁹. Jdẽ si graꝛuat heredẽ suũ nõ agere nõ autem granat vt liberet vt. l. nõ solũ. ff. pe. & eod. Sed si testatoꝛ granat heredẽ vt liberet vel vt q̃d simile faciat: tunc vꝫ remissus dolus & obligatio reliquoꝝ & oĩa ficut in 2ctibus: vt. ff. digi. Hic est tex. in. l. si qs rõne. in fi. ff. e. & ff. l. pe. Ratio hoꝝ vꝫ esse: q̃ vnũ legatũ dicit plenius altero vt ꝺz in gl. ff. l. pgi. Vel dic rõnẽ clarius in testõ q̃ testatoꝛ relinquit nõ videnꝫ remissa reliqua q̃ mortis cogitatione turbatus nõ est verisimile quod de hoc cogitet. Sed q̃ testatoꝛ

c graꝛuat heredẽ vt liberet vꝫ graꝛuare vt liberet inter viuos & sed liberatio inter viuos illud importat: vnde virtus illoꝝ hoc ꝺz. Et si diceres heres tenetur ad liberandũ etiam q̃ testatoꝛ reliquit liberationem simpliꝛ vt. l. iiij. ff. nunc de effectu. & e. est verũ. q̃ lex hoc vult nõ quod testatoꝛ ꝺigerit & sic nõ apparet de volũtate eius. ita intelligo hanc materiã. Contra facit. l. aurelius. ff. filias. j. eo. sed

8 ibi dixam. Sed † quid si relinquit liberatio alicui ꝑ administratione futura. an habeant locũ predicta. Dico quod ꝑ administratione futura nunq̃ põt videri remissus dolus etiã si testatoꝛ vel ꝛtrabentes expresserint & non teneanꝫ de dolo: vt. l. si

c ¶ Inter viuos. idem ꝛtz Ange. in consi. cix. versi. vi de plenius. in cõsi. clxix.

vnus. ff. illud. & de pac. & l. quidã decedens. de ad d mi. tut. & ideo l. si qs ratiões. & eo. ꝺ intelligi q̃si relinquit liberatio ꝓ admmistratione iam facta. & ita intelligit Dy. illam. l. in. l. quidam decedens q̃ est valde notanduꝫ. ¶ Quinto q̃ro ꝑ 9 principaliter † q̃si relinquit liberatio simpliꝛ ei q̃ teneꝛ plurib⁹ actionib⁹ particularibus. Glo. in. l. e emptor. ff. luci⁹. & de pa. vꝫ intelligere q̃ generalis liberatio ad oĩa ꝓrrigaꝛ nisi appareat testatoꝛ sensisse de certo. Guil. ibi dicit q̃ de certo tantum vꝫ intellexisse nõ de aliquo specialiter mẽtio f fuit habita: vt sic clausula generalis restringatur ad illud expressum ꝑ quo dictus. ff. lucius. & j. eo. e l. aurelius. ff. stichꝰ. q̃ si esset verũ esset valde no 10 tandũ: q̃ quotidie sic ꝺicimꝰ † facio tibi instrumentũ quietationis de centũ. & postea ꝺico & q̃aliter &c. vt illa clausula gñaliter referaꝛ tm̃ ad specificata. hoc videt ff. casum. l. plurib⁹. de acce. ¶ Ideo ꝑ declaratione huius passus debes aduertere q̃ f q̃q̃ clausula generalis põt referri ad specificata salua ratione recti sermonis: & tunc ad illa tm̃ restringit vt. l. si ex pluribus. de solut. & l. si de certa. C. si ff. & l. j. ff. in fi. C. de peti. here. Si vero nõ põt referri ad specificata salua ratiõe recti sermonis tunc referẽ ad oĩs causas quas remittens scie bat vt. l. plurib⁹. ff. de accepti. & cũ hac distinctione ꝺz intelligi. l. emptor. ff. lucius. & glos. ibi posita. ff.

11 de pact. Ad causas tamen quas ignorabat non põt g referri: q̃ nõ põt videri de his cogitatũ vt. l. cum aquiliana. ff. de transact. Item q̃ remittere est do 12 nare vt. l. ff. iuris. in fi. ff. de pact. sed ignoras non donat. vt. de trãsact. nec ignoras. ergo &c. Predicta vera nisi apperet remittentẽ voluisse remittere etiã q̃ ignorabat vt. l. cũ aquiliana. de transac. b vt q̃ dixi volo ꝑ oĩs cã q̃ esse possit sit remissa vt ibi dicit: q̃n autẽ esset facta liberatio generalis non facta expressione alicuius cause tũc sine dubio referẽ ad oĩa ª de qbus est cogitatũ vt. l. pluribus. de acceptil. Predicta vera in liberatione q̃ fit ex me 12 ra volũtate. Sed † q̃d si ꝺz ī istrumẽto pdicta ideo fecit: q̃ fuit 2fessus sibi plene satisfactũ de oib⁹. ad i uerte q̃ ista vba 2fiteoꝛ mihi plenarie satisfactuꝫ si apponanꝫ in vltimis voluntatibus nil operantur nisi ꝑ betur vt. l. j. C. de fal. cau. adie. leg. & l. aurelius. ff. j. eo. Jtez puto q̃ si apponaꝫ in instrõ in quo cõtineꝫ liberatio ꝑ acceptilationez. Ratio est q̃ cũ de natura acceptilationis sit vt cũ qs con fiteatur sibi solutũ illud quod sibi solutũ nõ est illa verba videnꝫ appositaª magis ad solẽnizanduꝫ i acceptilationẽ quã quod hoc sit verum: vt. l. iiij. ff. nunc de effectu. & e. & l. mortis cã capimus. ff. ff. de do. cau. mor. Sz si nõ 2tineꝫ in instrõ acceptilatio: sed simplex quietatio videꝫ magis dubiũ nam ille q̃ ꝺicit sibi de oibus satisfactuꝫ oĩa scire videꝫ dubitative ꝺico q̃ referꝫ ad oĩa nisi ꝑbet se ignorasse: q̃ ꝑbare est difficile: q̃ ꝑscriptio est ff. eum.

13 ¶ Sexto † quero q̃n est vna cã particularis ī qua k k alique cause accessorie quid iuris: tunc respondeo ab oibus videtur liberatª licet de accessorijs nihil fit dictum: vt. l. si tibi. C. de ind. Possemus etiã q̃ 14 rere † quid si vna cã est tantũ & facio tibi liberatiõnẽ generalem & assero mihi solutã partem vt si debes mihi centũ & facio refutationẽ ꝑ quinquaginta mihi solutis est de hoc casus. C. de transact. l. si quidẽ. & ideo habenꝫ forme liberationis ita generales quod oĩa comprehendunt.

Sid quod. Legatũ liberatiõis vel nois extinguit solutione vel alia liberatione viuo testatoꝛe ꝛtingẽte: secus si eo mortuo facto heredis contingat. h. o. l. habes declaratam. ff. eo. l. non solũ. ff. si.

Quod mihi. Jsta. l. declara vt plene ꝺixi i. l. iiij. ff. nunc de effectu. ff. eo.

Procurator. Videt eo ntra hanc. l. legẽ si ita. ff. eo. & id quod ꝺixi. ff. eo. l. aurelio. ff. caius. Item est contra. l. si quis rationes. in fi. ff. eo. Sol. hic primo vetuit ratione

Universidad del Rosario Archivo Histórico

a ¶ Cuz heres. Et vide bald.in aut. res q.C.cō.ō leg. vbi no.alleg.istaz l.Aud.barba.

b ¶ Sed ideo.ꝛ vi de bar.i.l.ei⁹ qui. 2 ſ.ſi cer.pet.Aud. barba.

c ¶ Soln. glos.de hac materia p eū latius.i.d.ſ.duo fratres.

d ¶ Ultimo no.vo lo qſatiſfiat oib⁹ creditoꝛib⁹ qui debent a me recipe re vtrū intelligaꝛ de creditoꝛib⁹ ciuiliter vel natura liter tm̄ vide bal. tenēte Jziū in.l.et ſi mutiliter. C. de fideicō.ꝛ vide bal. b in.l.id qō paupe- 2 rib⁹.de epiſ.ꝛ cle. ꝛ qō not.in.l.j.ſ. hec vba.in fin.et qō ibi bar.ne vis c fiat ei.et facit ad no.p bar.in.l.j. ſi j cer.pet.ꝛqō ibi dī gi:ꝛ qō no.bar.in extraug. ad re pti.in ver. de nū. ꝛ vide bal.a.ꝛ imo. poſt bar.in.l.qui- bus dieb⁹.ſ. dñs de cō.ꝛ ō. Jtēvt ꝛ 4 tali caſu debeant ſolui debita ō qui bus teſtatoꝛ fue- rat iniuſte abſo- lutus vide bal.in d.l.id qō .i.vj.co. ꝛ qō i.c.qz plerīq; 2 de imu.eccle.ꝛ hic 3 adde imo.in.c. ſi. ō pſcri.i.vi.char. vbi alleg.bald.in diſputatione inci piēte ſtatuto cane tur qō feneratoꝛ ꝛc.ꝛ vide qō not. bal.in.l.ſi credito ri.de leg.j.ꝛ vide bal.ꝛ imol.in.l.ſi fideiuſſoꝛ.in pnc. de le.j.effect⁹ēma gn⁹:vt ibi habeķ. ADDE Pau. de caſt.cōſi.ccclv.

e ¶ Cō not.glo.et vide qō dixi poſt bart.in.l.i.ſi cert. pet.i vl.col.ꝛ bar to.i.l.ſi pactum.i vj.als.ij.q.C.de co.ꝛ iſte text.cum gl.eſt ſin. ſm bal. in.l.cū neceſſitatē C.de fideic. 2

Andre. Poma.

f ¶ Sticho.bñ fa cit qō vult bal.et imol.in.l. viro. et ō ibi aleg.ſol.ma. q̄ 3 ponit Jaſon.i.ſ. oim. i.ig.charta. inſtit.de act. Feli. exigere poſtea dixit ea q̄ nomino:ꝛ ſic grauamen deliberādo ꝓcuratoꝛes fuit limitatū eo noie hic eſt eatenus quatenus vires ꝓcedentis legati exce dunt ſecus ſi ſimpliciter iuſſiſſet heredem libera ri:vt.ll.contrarijs.

¶ Liberatio legata debitoꝛe heredis reſtringi- tur ad debitū tempoꝛe apertaꝝ tabularū.

Queres poſt apertuꝝ teſtamēti preſumitur habe re ſcientiā contentoꝝ in teſtamento.

Queres volūtarius ꝛ nō neceſſariꝰ poſt aditā be reditatē pſumit habere noticiā teſtamēti.

Queres pōt pbabilr ignoꝛare legata i codicillis.

Queres pōt pbabilr ignoꝛare legata i codicillis nō impedit ſubſtantiam legati relicti a debitoꝛe creditoꝛi ſi certa quātitas exprimaķ.h.d. primo ponunt due.q.ſcdo ponit reſpōſio ad pri mā.tertio ad ſcōam.ſcōa ibi tenēdi.tertia ibi:con tra aūt. Dicit hic ſine heres veteķ exigere ſiue in beatur liberare nihil intereſt. Contra.ſ.eo.l.ſi qs rationes cōiuncto pzin.cū ſi.So.hic loquit qñ re linquit certa quātitas pecunie:ſecus qñ relinquit liberatio gñalis:qz tunc eſt differētia vt dicam in.l.aureli⁹.ſ.caius.j.eo. ¶ Quero ꝑ dñam inter primū caſum ꝛ ſcōm. Rñ.in primo caſu qñ relin quunt tibi cētū q̄ debes ſi nō debes deficit ſubſtā tia relicti qñ liberatio eſt relicta que non pōt pre ſtari debito nō ſubſiſtente ergo ꝛc. Sed ſcō caſu qñ dico relinquo tibi cētū q̄ tibi debeo relinquitur certa q̄titas:ꝛ iō licet nihil debeant debetur lega tum nec falſa demonſtratio ipm̄ vitiat hec differē tia ponitur in.l.ſi ſic.ſ.j.ſ.de leg.j. ¶ Quero lego titio ꝛ centum que mihi debes:ꝛ mihi debes anva leat legatum. Rñ deo nō qz deficit ſubſtātia relicti nam video:ꝛ legare nomen non ipſam̄ quātitatez ſed iſtud nomē ſeu actio nō reperit:ergo ꝛc.vt ꝑ baſ l.ſi ſic.ſ.j.ſ.de leg.j. Ultimo no.ꝰ pone ꝛ ꝓ ſi teſtō ōr. volo ꝙ ſatiſfiat oibus q aliqd a me recipe re debēt mō vnus venit cū inſtrumento debiti tñ illud inſtrm̄ poterat elidi ꝑ exceptionem:qz forte trāſcurſum erat decēniū ſm̄ formā ſtatuti hui⁹ ci uitatis:an iſte admittet ad petitionem. Et dico ꝙ nō q hunc tex.ibi nullā vtilitatē ꝛc. Preterea qñ teſtatoꝛ dicit ſatiſfiat oibus creditoꝛib⁹ qui aliqd a me recipe debent:intellige ciuiliter ꝛ naturaliter ſine exceptiōis obſtaculo:vt.l.ſi is cui.ſ.fi.j.de ſo lu. In ꝛ contrariū facit.l.quib⁹ dieb⁹.ſ.dñs.j.de qdr. ꝛ demon.vbi intelligitur de naturali tm̄ debito:ſz reſponde ꝙ ſic:ibi de neceſſitate debet intelligi ex qualitate perſone legatarij.

Uroz. Alegatario pōt relinqui liberatio heredib⁹ q agni to legato repellīt exceptione niſi beneficio etatis inuet.h.d.

Videamus. Alliqñ oꝛ qs legatari⁹ ꝓpter peciem lz non ꝓpter rem.h.d.iſta lex. banc.l.habuiſtis.ſ.eodez.l.ſi quis reli. ſ.idem iulia.

Arelius. Effectus liberatio nis relicte pupillis non extendit ad tutoꝛem.h.d. Vel ſic. effectus liberationis nō poꝛrigitur ad creditū ab herede contractum.h.d.

Testamēto. Legatum liberationis ad debitū tempoꝛe te ſtamenti reſtringitur:nec ad poſt contractum extē ditur.hoc dicit.

Titius. Caſus huiꝰ.ſ.a caſu in ꝓcedēti ſ.in aliquo nō diſcrepat.

Titius teſtamēto. Generaliter ratio pñi relicta ꝓtinet liberationē reliquoꝝ:ſec in extraneo.h.d. Declara vt dixi in.l.aurelio.ſ. caius.ſ.eodem.

Venia. In gñali liberatiōe non videnķ remiſſa ea q̄ pōt vendicari.h.d. ¶ Sed glo.q̄ eſt hic ad id qō dixi.l.nō ſolū.ſ.fin.ſ. eo.ꝛ iō inriſcōſultus.in.l.ꝛ vno.ſ.j.ſ.de accep. qñ dat formam gñalis liberationis inter cetera facit mētionē de actione in rē qō no.glo.ᵉ ¶ Opp.de.l. ſub ꝓtextu.Sol.patet ex ꝓdictis.

¶ Verba reſtrictiua adiecta legato facto in co dicillis reſtringūt legatū factum in teſtō cumipſo legato facto in codicillis tacite repetitum.

Testatoꝛ. Verbaꝫ reſtrictiua adiecta legato in codicillis facto reſtringūt legatū factum in teſtamēto cū ipſo lega to codicillorum tacite repetit.h.d.Sl. ſignat Jziū j.de rebus dub.l.quoties. Sol.hic nullū erat verbum ambiguū:cū enim primū legatum ſit repeti tum tacite per verbum boc amplī⁹ verba reſtricti ua reſtringūt hoc legatum ꝛ primum tacite repe titum vt hic.

¶ Teſtatoꝛ remittēdo ſortem vr remittere vſuras poſt teſtamentum contractas.

Legatū. Legatū liberationis extenditur ad debitū acceſſoriuz poſt teſtm Jctum.h.d. ¶ No.ꝙ teſtatoꝛ remittēdo ſortem vr remittere vſuras poſt teſtm Jctas.concoꝛdat.l. nō ſolū.in pzin.ſ.eo.l.ſi.ſ.ſi.j. eo.

¶ Legatū reſtringit per rationē reſpōſio deno tat qualiter quis interrogatione intellexit.

Poſitio ſi eſt dubia ex reſponſione colligit̄ quali ter reus intellexit.

Concluſio libelli denotat qualiter ꝓcedentia in telligantur.

Petēs aliquē condēnari de furto ꝛ narrat quod amouit intelligitur dolose.

Sticho. Legatū reſtrigit ꝓ rōnē. Jtē ꝓ riſionem apparet qualr qs interrogatione intellexit.h.d.concoꝛdat.l.cum pa ter.ſ.dulciſſimis.ſ.de lega.ij.ꝛ.l.eplam.in pzinci. ad trebel. Jtē no. ꝙ dixi ꝙ ex riſione apparet qualr qs interrogatione intellexit.primo facit ad oppoſitionē:qz ſi eſt dubia intelligit ex reſpōſione qualiter reus intelligit. Jtem facit ꝙ ex cōcluſio ne libelli⁹ apparet qualr ꝓcedentia intelligantur ꝛ ſic ſi in concluſione peto aliquē cōdēnari de fur to.ꝛ in narratione dixit ꝙ amouit debet intelligi: ſez dolose ex eo qō petijt eum furti cōdemnari de quo per

netum.qūo ꝛ qñ index ꝛ adde bal.in.l.pſcrip.C.ſi cōtra ius vel vtil.pub. ꝛ in.l.ij.in fi.C.de peti.here. Et adde qō tota vis in cōcluſione cōſiſtit vt ꝓbat tex.in.l.nō oꝫ.ff.de do.ꝛ dicit ale.z in.ſ.i.viij.co.j.in.v.vo.ꝛ ꝓ bar. in ſi.in.j.vo. Maria ſoz.in.c.dilecti.arti.xxxiij.de libel.ob. Et adde ꝙ etiā in reſcriptis ꝛ duſio attendiť vt ꝓ Jnno.ꝛ alios in.c.ſup lris.de reſcri.ꝛ ponit ale.i ſi.xxxv.co.iiij.in fi.in.v.vol.J.T.

a ¶ Cētū.būc text. alle. bal.in.l.cum papinianus.C.ō ſentē.ꝛ talis ſnia a eſt diffinitiua ſm bald.in.l. preſes. C.de ſenten. 2

b ¶ Silentiū ipo nat.adde bart.in b l.ſi pater.C.q bo. ce.poſ.ꝛ in.l. ciuitas.in vlti.colū.ſi cer.pet.ſz officiuz vr bene poſſe in tētari Jziuz ſentit bart.in.l.ſi finita. ſ. elegāter.in.iij. co.ꝛ ibi dixi ō dā. infec. adde abba. et ibi.d. Maria. ſoz.in.c.cū ſit ge neraſe.in glo.j.de fo.compet.

c ¶ Reꝓbat va riatio.vide bar.i l.publia.in fin.ſ. 2 depoſi.ꝛ bal.in.l. ij.in.ij.colū.C. de do.añ nupt.et ad z not.p bar.b vide aligd ꝓ ro.in ſi. incip.oipotentis dei ꝛc.i hac cā ba filiē.aplice omiſ ſo ordine poſito ꝓ iudicē ingtitio nis ꝛc.in pnc.vbi c vide.ꝛ vide cūde in cōſi.inci. oipo tētis dei ꝛc.i pſen ti difficultate vr prima facie dicen dum ꝙ ex ꝙ ꝛc.et 1 iſtud circa ſi.ſuo rum conſiliorū. e

d ¶ Quero prodn cto.ꝛ vide bal. in l.ij.C.de do.ante f nup.l.j.C.de ꝓfeſ. z.l. ſi quidē.C.de trāſac. An. barb.

e ¶ Pro pte non. ꝛ vide qō no.bal. in.l.poſt legatū.i 2 iij.co.ꝛ qō ibi di gi de his q.vt in g di.in libro rōnū. vide bal.in.l.ij.in iij.col.C.de cōſeſ. b ꝛ de cōfeſſione pz tis.not.bal.in.l.ſi quidez.C.de exce. vide q̄no.bart.in l.q̄dam.ſ.ſi.ſ.de edē.ꝛ poo.ant.et car.ꝛ ibi late per imol.i.c. bone.et ij.de poſtu.pla.et

quod no.bal.in rub.C.de inſtru.in.ij.col.ꝛ vide bal.in.l.ij.C.de do.ante nup.ꝛ in.l.j.C.vt q̄ deſunt adno.ꝛ in.l.j.ſ.editiōes.ſ.de edē. ADDE Bal.conſi.lxvj.ꝛ.clxxxj.ꝛ.lxxxviij.lib.ij.

1 ¶ Dic latius. Et vide do.an.in.c.ex pte decani.de reſcri.ꝓ doct.in.c.cuz

quo per Ly.in.l.nec exemplis.C.de fal.

¶ Cui liberatio ad tēpus relinquitur pōt pete re vt interim beredi ſilentium imponatur. 3

Tutus aliqua exceptiōe poteſt officiū iudicis im plorare vt aduerſario ſilentiū imponatur. i

Centū. Cui ꝛ relingť liberatio ad tēpus pōt petere vt iterim beredi ſiletiū imponaķ.h.d.ꝛ nō ipm̄ cū intellectu gloſ. Contra bāc.l.vr caſus in.l.nō ſolū.ſ.pōt.ſ.e.So.glo.ꝛ ꝙ nō pōt petere vt liberet in Jtio:ſed pōt petere vt intra illud tēpus beredi ſilētiū ꝓ onaķ ne petat: vt hic ꝛ colligat text.ꝛ gl.in.l.ſi ꝛtēdat.j.de fideiuſ. ¶ Jtē op.de le.iij.ſ.Jziū.ſ.de Judi.tu.Sed con traria actio.nō cōpetit vt ibi:ſz offm̄ iudicis com petere pōt vt hic. ¶ Quero q̄ fuit rō dubitandi. Glo.ponit:ſed dic qō nō eſt bona dubitatio:vt.l. ſi ſeruus.ſ.qui margaritā.ꝛ.l.pecuniā.ſ.de leg.j. vbi a debitoꝛe pōt fideicommiſſum relinqui.

Filias. Legatū ne rōnes exigant ꝓtat ꝓtū teſtatoꝛes voluiſſe ꝙ abolitur. b.d. ¶ Quero quid in dubio ſi non ꝓbatur quid teſtatoꝛ ſenſit:dic vt in glo.

Eum qui. Nō vz legatū factū credito ri ad eius vtilitatē:ſz advti litatem tertij debitoꝛis valet.b.d.

¶ Inſtrumento producto quando quis poſſit partem accepare ꝛ partem non.

Confitētis ſe feciſſe homicidiū ad ſui defenſionem non ſtatur confeſſioni inquātum dicit ſe feciſſe ad ſui defenſionem.

Unum capitulū vel diuerſa qualiter intelligatur ꝛ qualiter capitula diuerſa vel conneza.

Idē queſijt ſi tutoꝛ. Pōt quis vni ſcripture ꝓ pte ſtare ꝓ pte nō ꝙ bando Jziuz. b.d. ¶ Op. vr ꝙ nō poſſim vnā ſcripturā ꝓ parte approbare ꝛ ꝓ parte ipꝛobare:vt.l.in cauſe.j. de pcur. Glo.nō ſol. quātū ad ꝓpoſitū dic ꝙ circa eā dem rem repꝛobaķ variatio⁹ vt ibi in diuerſis ꝛ ſe paratis admittit:ita loquit̄ hic.ita ſolu. Ly. Hec ſolu.nō eſt vera qz hic erat vnū debitū ꝛ vna admi niſtratio ſicut in.l.Jtia.Sol. ergo qō ibi variatio eſt alteri nocina.hic vero nemini nocebat qñ con trariū ꝓbare oz ſic ỽitati ſtabiť de quo no. Ly. in.l.de reb⁹.ſ.rerū amo. ¶ Quero ꝑ ꝓducto⁹ vno inſtrō vtrū qs poſſit ꝓ parte ei ſtare ꝛ ꝓ pte non⁹ Tex.vr in.l.publia.ſ.depoſi.ꝛ Ly.in.l.j.C.de cōfeſ.l.ij.C.de do.ante nupt.ꝛ dicit aut eſt vnū ne gotiū aut plura nihil concludendo. Quare dic la titius⁸ aut eadē ſcriptura cōtinet plura capitula ſe parata ꝛ poſſum ꝓ pte approbare ꝛ ꝓ parte non vt.l.publia.i fi.ſ.depoſi.aut ꝓtinet vnū capitū tm̄ ſeu plura ꝓnega.ꝛ hic aduerte:qz aut ille q vnū ca pitulū repꝛobat hz ỽ ſe ꝓſumptionez iuris aut hz ꝓ ſe:aut ius nō ꝓſumit nec ꝓ nec ỽ primo caſu nō admittit̄ talis repꝛobatio vñ ſi cōtenaris te occi diſſe hoiem ꝓ tui defenſione poſſum ſtare cōfeſſio nⁱ⁹ tm̄ tu dicis te occidiſſe.ſed non cogoꝛ ſtare in quātū dicis ad tui defenſionez qz ius ꝓſumit ỽ. te: vt in.l.j.C.de fic.ꝛ.l.nō cōuitij.j.de iniur. Sedo et tertio caſu⁹ aut ille q particulā repꝛobat vult hoc ꝓbare ꝛ admittit̄.hic eſt caſus.i.ĥ.nō aut nō vult ꝓbare ꝛ nō admittit̄:vt.l.etiā.ſ.j.ſ.de mino. Jſta materia hz locum qñ approbatio vel repꝛobatio mea nihil diſponit niſi circa declarationē eius⁹ qō eſt qz cōſiteoꝛ verū eſſe ꝓ pte:ꝓ pte nō. Sz qñ mea approbatio vel repꝛobatio aliqd diſponeret:vt qz ratihabitione negotiū efficereť meum vel ſi agno ſceŕ legatū ꝓ pte:ꝓ pte nō:vel ſi peteŕ reſtōnem

venisſent.de inſti.ꝛ in.c.cum venerabilis.de excep.ꝛ cū Bal.in.d.l.j. de eden.formaliter tranſit ꝑ.de.anch.in cle.j.ſ.j.de vſu.

¶ Stare cōfeſſioni.vide bal.in.l.ſi filius.ſ.in exceptionib⁹.ꝛ qō ibi in apoſtilla ponit de interro.actio. Adde bal.in.l.j.C.de cōfeſ.ꝛ in.l. codicillum.C.de codicil. vbi diſtinguitur an ſit vna oratio vel diuerſa.ꝛ Bald. in.l.decē de verb. obli.ſed imol.ibi tenet opi. bart.et bart.hic ſequitur abbas.ſi.in.c.cuz venisſent.de iſtit. p illū tex. vbi dicit ꝙ lz confeſſio emanet cum certa qualitate ſup qua cadit aliqua ſtri cta ꝓſumptio pōt acceptari cōfeſſio ſine qlitate.ꝛ ad de no.in.c.i.de cō feſ.in.vj.ꝛ p not. per euz. Abba. ꝛ alios in.c.bone.ō poſtu.plat.et bal. in.l.ſi quidē.C.de exce.ꝛ bal.in.l.ij. C.de donat. ante nup. Quid in cō feſſione facta in li bello an poſit ꝓ parte acceptari ꝓ reum vide Bald. in.l.ſi ꝓcepum.C. de libe.cau.

Andre. Poma.

b ¶ Sēdo z.iij.ca ſu. bene facit qō vult bar.in.l.con tra iuris regulas ff.de pact.et in.l. cauſa.ff.de manu miſ.ꝛ in.l.pompo ni⁹.ff.de acq.poſ. ꝛ in.l.cū fund⁹.in fi.ſ.ſz adire m.l. ij.ff.ſi cer.pe.ꝛ ibi ꝓ doct.vide Pa nor.cōſi. iiij.in.v. col.in.iiij. dubio. in.ij.volu.

¶ Rñ. intelligo. vide Jnn.i.c.fra ternitatis.de be re.ꝛ bal.in.l.ij. de re.iu.in pn.ij.col. ꝛ in.l.amplio:em C.de app.

¶ Jtē qūo intelli gať vnū capitulū vide bar.in.l.ij.ſ. filius.in pnc.de li be.ꝛ poſtbu.

¶ Quidā.ꝛ bunc tex.alleg.not.bal. in.l.creditoꝛi.de lega.j.et ibi dicit imo.iſtū text.ſin. vide ꝓ bal.in.l.i. in.iij.col.C.ō fal. cau.adie.leg.ꝛ ibi etiā in.v.col. ꝓit qd in caſu huius ſ.ꝛ adde bart.in l.cum qs.ſ.titie. de lega.iij. vbi oī no vide.

1 ¶ De ſecun.nup.ꝛ no.ex iſto tex.ꝙ lz actio ex teſtō dicaķ habere inſtar bonefidei.l.minoꝛū.C.in qui.cau.in integ.reſt.nō eſt neceſſ.tñ ſi aliqd de bef alicui actiōe ſtricti iur.ꝛ ſibi illō relinq̄ actionē bonefidei tñ iſtud intereſſe nō ꝛſpderaŕ vt hic qō no.adde.l.iij.ſ.ſi rē.de lega.iij.cū viij. not.

Addenda ꝓ opinione Bar. dicentia
56. Istro opinione Bar. dicentia
Historico

a ¶Quero qd.tfacit ista.l.ad no.q. de qua p Jo.an. in regula ls i mer cu.de re.in.in. vj. b
b ¶Quidā hs filiū cautela ꝓ spurijs vide bart.in.l. fi. de his q vt indi. ⁊ hoc sequif bal. in.l.j.in.ɣiij.q.C. pro so.
c ¶Petitor. ifius teg.no. ponderat bal.in.l.iij. in. iij. col.C.de fruc.⁊ li. expen.in versic.fs pone. 2
d ¶Creditor. hāc l.alle.bal.in.l. iij. c in fi.C.de leg. 1
e ¶Sol. refertur. facit ad not. per bar.in.l. cēturio. 2 in.iij.q. princi. in vſi.q̄ro.circa p̄dicta digi.qō si ista ⁊c.de vul.⁊ pup.⁊ in.l.si cui.ſ.fi a filio.de leg.j.
f ¶Caio. De isto text.habeť p bar. in.l. si ita.de aur. ⁊ arg.leg. d
↪ Andre. Poma.
g ¶Si quis. vide qd pistū teg. consuluit bar.ſi.l.
b ¶De futuro. Utrū cōditio intelligať de futuro facit ad no.in.l.ij. j.de cōdi.⁊ demōſtra. 1
i ¶Intelligunť.⁊ hunc text.in hoc allega.ꝓ no. Ro. in cōſi.inci. oipotentis dei postulato suffragio circa p̄epositā consultationē inquā 1 tū queritur an ⁊c. in.ij. dubio.

a ¶Ite3 hic q̄r in fi.si solū capacē ⁊c. Quero quid a econuerso si soli nō capaci est relicta liberatio. Respondeo tūc valebit in ꝑsona eius nec alterius: vt 4 l.si spōſus.ſ.j.de dona.inter vir.⁊ vxo. Si ergo liberatio vtiliať in ꝑsona eius cui principaliter relinquitur non valet in persona alicui⁹: secus si vitiatur in persona eius qui accessorie liberatur: vt 5 o.l.si spōſus.ſ.j. ¶Quero ꝟquid si liberatio non vitiatur ab initio sz ex postfacto: vt ꝓ in integrum restitutionem vel alio mō simili vtrūvitietur tunc liberatio quā cōsecutus est coreus per quandam consequentiam. Rñdeo sic: vt.l.ſi.in p̄nc.q̄ in frau. cre.⁊.l.si ꝓna.ſ.ad velleia. ꝑdicta vera nisi libera tio esset facta dolo creditoris vt.l.si titius.j.de fideiusso. ¶Ultimo Dyn.ꝟper hanc.l. dat vnum consilium: quidam hs filium b spurium cui nil relinquere poteſt. vtrum sit aliquod remediū vt possit ei relinquere bona sua. Dicit ipse quod sic per hanc.l. videlicet quod faciat spurium contrahere societatem cū aliquo: deinde instituat socium herēdem ⁊ transibit medietas bonorum ad filium per hāc in.l.fin.q̄ nisi appareret de frande p aliquas coniecturas puto verum de quibus digi in.l. post q̄ contractum.j.de dona. tunc enim filio aufertur per.l.j.C.de natur ali.lib.
¶Principale si non valet nec accessorium. Legatum si non valet ꝓpter rem principalem nō valet ꝓpter sumptus litis.
2 Emptor qui vicit in causa sibi mota qō possit repetere expensas litis a venditore.

Ditor. c ¶Si nō ꝟ valet ꝓncipale nec accessoriū. b.d.

Vel aliter si legatū nō ꝟs ꝓpter sumptus litis. b.d. Et facit ad.q.glo.in.l.j.C.de euic. an si emptor vicit in cā euictionis possit repetere sumptus litis a venditore. Et.l.ista facit q nō. Contrariuꝫ determinaui in.l. venditores.j.de ver.obl. per.l.si plus vel min⁹.ſ.mota.ſ.de euict. Ad hāc.l. rñdeo hic nō valet legatū ꝓpter reuꝫ principale: ergo nec ꝓpter sumptus litis qui veniunt iure accessionis sz in.q. ꝓposita non solum tenetur venditor de euictione re evicta: sed etiā tenetur defendere per.d.l. si plus. quod tene menti.

Reditor. d ¶Legatuꝫ liberatio nis nō extēditur ad debitū post testamentū testatoꝛ solutum sed ad debitū ꝓmo solutum extenditur si per verbum ꝑteriti tpis legatū fuit ⁊ testatoꝛ hoc ignorauit. b.d. ¶Not. istud principiū ad limitationē.l. si sic.ſ.j.ſ.de le.iij.⁊.l.legani.ſ.e. nam si testatoꝛ sciebat eū teneri videť ei relinquere liberationē si sciebat ipsum nō teneri: ⁊ legauit ꝑverba ꝑteriti tpis videtur relinquere ipsam pecuniam vt hic.
¶Herens negotia alterius tenetur reddere libram rationum.

Inter. Legatū liberationis nō facit quem 1 definere teneri ad reddendos libros rōnum: secus in his q̄ de in rem domini versa sunt. ¶Ro. quod ſqui gerit negotia alterius tenetur reddere libram rationum vt hic: ⁊.l. cuꝫ seruus.j.de condi.⁊ demon.
¶Quod potest vendicari non venit in generali legato liberationis.
Relatio fit ad id quod principaliter in oratiōe ponitur.
2 Dictio cum: ⁊ dictio ⁊: quando sunt posita in actu administrationis non equiparantur.
3 Clausula generalis licet referatur ad omnia principaliter posita non tamen refertur ad posita causa demonstrationis.

Titia. In ꝟ generali legato liberatiōis nō 1 venit id qō pōt vendicari. Item in dubio relatio fit ad id qō principaliter in oratione ponitur. b.d. ¶Opp.ſ.de vſufru.accre.l.j. vbi dicit cum ⁊ dictio ⁊: apposita inter ꝑsonas equi 2 parant. Solu. hic non cadit copula inter duos in actu legandi: sz in actu demōſtrationis vel ei ad 3 ministrationis a qua liberatur. Ite oppo. ⁊ quod ista clausula referať ad oia vt.l. alimenta. de ali. et ci.le. So. referť ad oīa q̄ fuerūt principaliꝛ in oratione posita vt ibi: sed hic nō fuit principaliꝛ in oꝛone positū: sz cā demōſtrationis: vt.ſ. dixi.
f ¶Caio. f Legatum liberationis porrigiť ad debitū accessorie post testm̄ ſctum ⁊ etiā ad nouū debitū qō ꝓmi loco succedit h.d. ¶Op. q legatū liberationis extinguiť p solutionē: vt.l.qs mihi. et l.nō solū.ſ.liberatio.ſ.eo. sed hic nō durat debitū: sed est extinctū ꝓ nouationem. So. aliud in solutione vera vt ibi: ⁊ aliud in ficta vt hic.

¶De adimendis legatis. Rubrica.

¶Al titulo de leg.j. fuit dictū de lega. sed q̄ legata aliqñ adimunť in totum: aliqñ in aliū transferūtur: ideo ponit istam rubricā. ⁊ de materia totius tituli vide Azo. in summa in tit. de adi. leg.
1 ¶Actus si legatur sine itinere principaliter non valet legatum.
2 Iter est pars substantialis ad actum: sicut vsus ad vsumfructum.

Via actu. Adēptio partis substātialis nō ꝟs. h.d. ¶Opp. ꝙ actus possit esse sine itinere: q̄ sunt spēs separate ⁊ differētes: vt.l.ij.ſ.iter. et 1 ſ.actus.ſ.de ſer.vr.b.ꝑdi. Sol. vt in gl. ¶Quero ꝟqd si nō adimať iter: sz actus sine itinere ꝑncipaliꝛ leget. Videtur ꝙ legatū vꝫ: vt.l.j.ſ.j.ſ.si vſusfru.pe. In ꝟ uus vꝫ tex.in.l.p seruū.ſ.j.⁊.ij.ſ.de vſu ⁊ ha.⁊ hec est veritas ꝙ nō ꝟs. Ad.l.j. ſ.si vſusfru.pe. rñdeo ꝙ ibi reliquit vſumfructū sine itinere: q̄ iter non 2 est pars vſusfr. sed est quedā qualitas: sed ſiter ad actū est pars substantialis sumēdo sicut hec lex sumit sicut vsus ad vsumfructū est pars substātialis: sine quo vſusfructus esse non potest.
¶Item oppo. j.l.p.q̄gi. So. vt ibi dicam.
1 ¶Preter: ista dictio si p̄cedit oratio negatiua ponit illud de quo ꝓꝰ erat dispositum.
2 Si testatoꝛ dicat fundum ꝑter vſumfructum nec ꝑs do nec ꝑs lego: an videatur relictus vſusfructus.

Undo. Si ꝑcediť oratio negatiua dictio ꝑter pō 1 nit illud de quo ꝓius erat dispositum. b.d. ¶Opp. s l.g.gi. vbi vna pars tm̄ nō pōt adimi. Sol. hic sunt tales partes quarū vna remota remanet alia cū cōmoditate: sed ibi sunt tales quarū vna remota alia fine commoditate remanet ideo in casu legis ꝑcedentis si dicerē actuꝫ adimo ꝑter iter: ista adem 2 ptio valeret: q̄ iter per se pōt cōmoditatē afferre. sed pone ⁊ q̄ nō ꝑcessit legatum fundi: sed testatoꝛ dixit sic. fundū ꝑter vſumfru. neq; do: nec ꝑs lego: an ex hoc videať legare vſumfru. Nec.l. videť facere q̄ sic: sz nō facit: q̄ hic ꝑcessit legatū fundi: ⁊ sic dispositio ꝑ hoc facit. l. actione. C. de trāſac. q̄ dictio exceptiua ponit qñ oratio negatiua ꝑcedit. ⁊ not. ꝓ Dyn. in.C. pactū. de reg. iur. lib. vj. facit. l. i. in fi. ſ. de pig. act. facit. l. seia. ſ. vgo re. ſ. de an. leg. Glo. est. ſ. de leg. j. l. si ita legatum. quot not.
1 ¶In conditionibus que possunt semel tantū esse verbuꝫ q̄ pōt se habere ad plura tpa intelligiť ſm q̄ ꝓius euenerit. b.d. ¶Opp. q in ultimis voluntatibus semp intelligať de futuro⁹ vt.j. de condi. ⁊ demon. l. si ita legatū. ⁊.l. solemus. eo. ti. Rñ. ¶Conditiones q̄ potuerunt esse ante: ⁊ possunt esse post: ⁊ sic possunt pluries esse: tunc verbū testatoris semper intelligiť de futuro: vt in cōtrario. sed hic loquitur in cōditiōe que tantū vna vice esse pōt: vt mortis. pbatur hec so. in.l. hec cōditio. ſ.fi.j. de cond. ⁊ demon. q̄ tene menti. ¶Quero hic dicitur si titius decesserit quo hoc intelligať. vtrū anteꝙ accipiat legatum vel anteꝙ dies legati cedat. glo. dicit ꝙ anteꝙ accipiat legatuꝫ: quod an sit verum. dicam. j. proximo. ſ.
1 ¶Verbū accipiendi qualiter verificetur.
2 Verba q̄ſ simplr ꝑlata indicant: pinde ac si eēnt ad legatariū directa.
3 Verbū si nō dederit in fideicōmissis intelligiť. i. dare nō debuerit.
4 Uūū rei lega. recta via traſit i legatariū si natura rei leg. nō repugnat. Verba executiua relata esse ad heredem vel legatarium qualiter intelligantur ⁊ in summario.

Si quis titio. Si ꝟba executiua ad legatariū sūt relata 1 ꝙ simplr ꝑlata non dicunť existere nec effectū hr̄e nisi mora hr̄dis ꝑcesserit cōis vt spālis: sec⁹ si ꝟba ad heredē sunt directa. b.d. ꝓmo loquiť q̄ ꝟba executiua diriguntur ad legatarium. 2 scō q̄ simplr ꝑferunť. tertio q̄ diriguntur ad heredē. scō a ibi: idē dicendum. tertia ibi. sz ⁊ cū q̄s. ¶Not. ꝙ ꝟ verbū accipiēdi verificať: sive acci 1 piat: sive ꝑ eū nō stet: sive ꝑ eū stare nō fingať: vt q̄ mora cōmittit iure spāli. ¶Scō ꝟno. q̄ verba simpliciter ꝑferunť iudicatur perinde ac si 2 essent ad legatariū directa. ꝑ hoc tex. ⁊ gl. in ꝓin. hui⁹. ¶Tertio not. glo. ꝙ ista ꝟba si nō dederit intelligunť. i. dare nō debuerit. ¶Opp. hic 1 ꝙ requiriť ꝙ accipiat vel mora ꝑcesserit. Cōtra. j. eo. ſ.fi. Bl. huius timore dicit. Tu dic plenꝰ ꝙ hic intelligať accipiat. i. accipere possit. et sic ꝑcedat cū ſi. Hec solutio est vera: ꝙ ꝟ tex. huius. ſ. Quare dic ꝙ ibi executiua verba fuerūt relata ad heredē: hic ad legatariū. vnde facit le

gatarij requiritur vt accipiat. i. accepisse iñgitur.
¶Dicit in ver. item dicēdū. qō verba ꝑlata simpliciter magis ad fideicōmissarium videntur relata quā ad heredem hoc videtur cōtra glo. in.l. ꝑcibus. C. de imp. ⁊ ali. subſti. vbi verbuꝫ subſtituo qō est cōmune in dubio per fideicōmissum intelligiť: vt sic ab herede accipiat vt sic heres det nō ꝙ accipiat sua manu. Sol. ibi est ideo. q̄ omni tēpore iure directo valere nō potest. Vel aliter. hic quo ad aliud accipitur quam quo ad directam. vel fideicommiſ. subſti. nam hic cōstat omnino fideicō. esse subſti. ¶Ad vltimā partē oppo. de.l. quidā. in ꝓin. ad treb. vbi videtur nō sufficere diem legati cedere nisi fiat restitutio cum verba ad heredem diriguntur. Sol. ꝟ ibi loquitur in fideicōmiſ. vniuersali. hic in ſi. loquiť in legato particulari. Ratio est. nam ista verba si non vederit intelligunťur id est dare nō debuerit. sed in legatis particularibus statim cedit dies legati. ⁊ dominiū legati trā 3 fit immediate in legatariū recta via a si natura rei legate non repugnat. merito ista conditio verificatur statim: sed in fideicō. vniuersali non transit dominium nisi facta restitutione quam quis non tenetur facere nisi petatur. ideo aliter ista verba intelligunť in vniuersali legato quam in particulari. ¶Sed cōtra hoc opp. ſ. ver. item dicēdū. So. ibi in maiore. hic in minore. Jac. de are. dicit in. d. l. quidā ita. Tu ꝓdistingue. aut executiua referunť ad legatarium ⁊ tūc requiritur quod heredis mora vera vel ficta ꝑcedat. vt. ſ. isto. in ꝓin. ⁊ versi. item dicēdum ⁊ referuntur ad heredē. ⁊ tunc in legato particulari ⁊ sufficit diem legati cedere vt in ver. item cū quis. ⁊ i legato vniuersali. ⁊ tūc requiritur restitutio vt. l. quidā ita. ad treb. vel heredis mora vera vel ficta vt in versi. item dicēdū. ⁊ dubitatur ad quem sunt verba relata vt in ver. item dicendum. ⁊ dubitatur ad quem sunt verba relata vt in ver. item dicendum. ⁊ in glo. ipsius. in ꝓinc.

Si quis ita. Quādo ex facto legata 1 rij ꝑt dānificare heres cogitur legatarius ei cauere de illo non faciendo. hoc dicit simile vidiſtis. ſ. de leg. j. l. iij. in fi. cum. l. seq. ⁊.l. fideicōmiſſa. ſ. interdū. eo. tit. ¶Oppo. ad istum. ſ. ſ. de leg. iij. l. fideicommiſ. ſ. fi. qui dicē. et. j. i. ſ. fi cui ita. j. vt leg. no. ca. Soln. ibi dānificať heres ex facto legatarij tamen hoc legatario ꝓdest principaliter. hic vero secus vnde nō debet cauere ibi. sed hic sic.
¶Incertitudo personarum vitiat ademptionē sicut legatum.
Actio ⁊ exceptio regulantur eodem modo.

Si duobus. b Incertitudo ꝟ ꝑsona 1 rū vitiat adēptionē si cut vitiat legatū. b.d. ꝓcut in litera habeť neutri si est vter ꝙ dicit cōuersio vitiat exceptionē vel alter. Illud ꝟ quod facit actorem in petitionē succūbere facit succūbere reum in exceptione. nā si petō titium legatū mihi ⁊ non possum ꝓbare quem testatoꝛ senserit vt. l. dno sunt titij. ſ. de test. tu. idez in reo si heres dicit legatū ademptum titio. ⁊ non potest ꝓbare de quo titio senserit testatoꝛ succūbaet facit. l. j. ſ. labeo. de fluminibus. ⁊ qō dixi āno in. l. j. de excep. ¶Oppo. nam hic aliqua litera dicit neuter ⁊ cōtradicit litere. versi. vter q̄s. et vtraq̄ 2 est vera: nā si dicit neuter verū est in effectu q̄ neuter exigere potest. si dicit vter q̄ verum est si heres vult: q̄ heres habet facultatem soluendi cui vult debitū ⁊c. ¶Dicitur hic ista ademptio nō valet. Contra in. l. si fuerit. de reb. du. Sol. ibi fuerunt legate due res. hic vna. ⁊ ibi plene dicit. ¶Ite op. de. l. si quis seruum. ſ. de lega. ij. Sol. neuter debeť habere de volēte solvere: sed eo nolēte solvere vtriq; debetur. hoc est ei quem eliget ⁊ fic intelligitur. diuersitas istius habetur in glo. magna ibi. arg. contra de in rem verso. sed ibi erat certū de iure vtriusq; sed hic vero erat dubium de ipso iure.
¶Ademptio si refertur ad rem videtur adimi 1 omnis dispositio facta circa illam rem nō si refertur ad ius.
2 Clausula derogatoria in statutis posita vt tollat statutum respiciendum est an referatur ad rem an ad ius.

Si titio fundus. Si ꝟ adēptio referať ad rē 1 videť adimi ois dispositio facta circa illā rē. b.d. Et est not. text. ibi specialiter dixit quia ademptio refertur ad rem non ad ius legati conditionalis. Dic si testatoꝛ diceret sic legatū factū sub cōditione adimo tūc refertur ad ipsam dispositionē. i. ad f actum legādi nō ad ius. ⁊ sic ex ꝓmo legato debe 2 tur. hoc est bonum ꝟ ꝓ statutis in quib⁹ est clausula derogatoria. nam respice an referatur ad rem vel ad ius quo disponit.

Conditio. Non solum quod legatur 1 sed etiā quod ad qualificā dum legatum exprimitur potest adimi. b.d. ¶In glo. ibi arg. ↪ tra. l. si alij. Dic vt ibi ſm Ro. ¶In eadem glo. in fi. sed ibi adime bat quod non legabat nec ascripserat.
¶Dictio tagatina dum tagat in legato inducit ademptionem in residuo.
Idem in dictione solum.
2 Correctio legum non inducitur ex dictione tagatina tantum.

Cum titio. c Dictio ꝟ tagatina in resi 1 duo ademptionē scribit: hoc dicit. Idem habemus in. l. rationes. in fi. vbi no. C. de ꝓba. ſm opi. Azo. que est verissima per d hunc text. idem in dictione tagatina solum⁹ vt. l. si e cū dos. ſ. re. amo. Aſn ex dictione exagatiua ꝟ tan 2 tum inducatur. l. correctio. Tex. videtur cum glo. quod non: vt. l. ob es. C. de ꝑedi. im. l. contractus. j. de reg. iur. cum glo. x. l. serui nomine. j. de vſuca. cum glo. istarum legum.
¶Legata ⁊ fideicōmissa reuocātur nuda volū 1 tate vel tacita ⁊ grauissimis inimicitijs.
2 Testamentum quando censeatur reuocatum ipso iure vel reuocetur ope exceptionis ex incisione testamenti.
3 Inimicus capitalis dicitur qui occidit cōsanguineum vel accusat de crimine capitali vel minatus est se occidere.
4 Inimicitia grauissima dicitur qñ est lis omnium bonorum vel facta est iniuria.
Atroꝛ iniuria que dicatur remissiue.
5 Pace facta non potest opponi exceptio illius inimicitie.
6 Exheredatio filij iuste facta videtur adēpta si pater se reconcilia uit cum filio.

Non solum. f Nuda ꝟ voluntate vel 1 tacita ⁊ grauissimis inimicitijs legata ⁊ fideicommiſſa reuocantur⁹ que bis cessantib⁹ restaurenť. b.d. Dicit hic nuda ⁊c. declara nuda vt in glo. ¶Tunc oppo. b C. de te. l. hac cōsultissima. ſ. si quis autem. ⁊.l. ij. ſ. de iniuſt. testa. Dic vt in glo. ¶Sed contra hoc oppo. de. l. eum quidā. infra de his qui. vt indig. ⁊.l. nostram. C. de testa. Glo. que est hic dicit legata et fideicommiſſa reuocari sine solennitate et sine facto. sed in heredis institutione renocāda requiritur factum quod deleat vel cancellet vel linum cōcidat. ⁊ tunc 2 reuocatur ipso iure. Ad illud ꝟ qō glos. dicit quod quando linum conceditur testamentum rumpitur ipso iure contra not. in. l. nostram. C. de testa. que dicit quod ope exceptionis. Idem not. in. l. heredes. C. de his qui. vt indig. ¶Alibi habetis glos. que distinguit et melius. aut inciditur ante testamentum perfectum ⁊ reuocatur ipso iure. aut post testamentum perfectum et tunc ope exceptionis. ita not. glo. C. de testa. l. ad testium. ſ. si signa. ⁊ per Ly. in. d. l. nostram. Item dicitur in glos. quod requiritur factum vel solennitas. Contra imo vbi factum defuncti interuenit non sufficit: vt. j. eo. l. ex parte. Glo. dicit interuenit factum: quia incipit aliam voluntatem facere: sed predicta loquuntur quando factum interuenit circa ipsum corpus testamenti ⁊ bene dicit Cynus. de hoc ponit glo. longissimam distinctionem in. l. nostram. C. de testa. et. l. hereditas. C. de his qui. vt indig. dicam in. l. j. 3 ſ. de his que in testamento. ¶Dicitur hic ꝙ ca

g ¶Reuocantur. ⁊ adde quod hꝫ testatoꝛ facit codicillos ⁊ nō adimat tñ tacita ademptio durat. l. filio. ſ. seia. ⁊ ibi Bar. j. eodem.

b ¶Tunc oppo. et vnum tene menti qō dicit Bal. i materia quē omnino vide in. l. athlete. et dat remiſ. de ex cu. tu. per illū tex. quod no.

Universidad del Rosario | Archivo Histórico

a ¶Quero quis dicatur capitalis inimicus. ad quod habetur in. c. bone memorie magūtineñ. de elect. ⁊ qō no. in. c. statutū. de rescript. in. vj. et qō no. in. c. pastoralis. de re iu. ⁊ no. in. l. licet. §. de ar. Jmo dicit text. no. ff̄m do. Anto. in. c. accedens. cl. ij. vt lit. nō cōtest. q̄ capitales inimicitie p̄ozbantur quando ꝑbatur aliquem retinere bona ⁊ vxorem alicuius: et sic non solū ex mozte vel sanguine p̄a p̄io: sed etiam bonozū: ⁊ sic scōi sanguinis ff̄m. d. Anto. vbi. §. et vide glos. in aut. de test. §. si quis inver. criminib⁹. ⁊ Bar. et ibi digi aliquid in. l. iij. in p̄ncⁱ. C. de testi. dicit etiaz Bal. in aut. si di⁊ catur. de testi. qō remittitur arbi ⁊ trio iudicis. et vide Bal. in. l. j. in fi. C. si qua p̄edi. po testa. ⁊ vide no. in l. peculatoꝝ. C. de pcu. et ibi p Sui. de suza. et Bald. ⁊ c Angel. in. l. is qui o reus. de pub. iu. et qūo ꝑbenē inimi⁊ citie. vide Bald. p illū text. in. l. liben ti. C. de inoff. test. ⁊ alibi dicit ipse in l. ꝑsius. C. fa. ber cif. q̄ si quis tene tur i vinculis p̄e sumitur iimicitia que semper dura re ꝑsumit: nisi con trariū ꝑbeā. ⁊ idē dicit in aut. si dica tur. ⁊ idem Bald. in. l. nō ignorat. in e C. ad exhi. ⁊ testis super inimicitia debet reddere ra tionē non interro gatus. Bald. in. l. iij. C. de testi.

ADDE qs dicatur capitalis ii micus. Bal. consi. cccxvj. iiij. li. ⁊ cōsi. cccxxxix. iij. lib. ⁊ qsi inimicitia p̄ sumaē durare per l eundē consi. clxj.

✠ Andre. Poma.

b ¶Sed que dicatur iimicitia gra uissima. vide bar to. ff̄il. lxij. in. ciij. col. in. j. volu, als in. iiij.

c ¶Facit ad multa. ff̄ot. q̄ si statu⁊ tum ꝑmitit quem impune offendi: videtur permitter⁊ eīdem occidi posse. vide Joan. and. in addi. ad Spe cu. in titu. de homi. §. j. in fi. ver. idem dicit ⁊ cōsul. Bal. in consi. incip. sta tuto castri plebis. ⁊ vide quod habetur in. l. nec in ea. §. de adul. ⁊ ibi Bar tol. ⁊ Bald. in suo peculio. in versi. bannitus. contrarium dicit videlicet q̄ aut talis est exbannitus crimine qō ingerit penam mozt⁹: ⁊ statutuz permittens: quod possit offendi videtur permittere qō possit occidi: se cus si non sit bānitus ex crimine ingerente mozte. ⁊ idem dicit Guid. de suza. in quibusdam suis allegationib⁹ per. l. pedius. ibi ex qualitate de incen. rui. naufra. ⁊ in. l. preses. de penis. Et si pōt impune offendi etiam capi ⁊ ad iudicem duci. Bald. in. l. si. C. de exhi. reis. ⁊ si mando vt quem vulneres tu occidis: teneoꝝ de occiso. d. c. si. ⁊ no. Bald. in. l. cum manife

pitales inimicitie ⁊c. quero[a] que dicantur capitales inimicitie. Videte intelligo capitalem inimici tiam quātū est in proposito si quis interfecit meū consanguineū vel affineē: vt. l. lege coz. in p̄ncⁱ. de iniur. adeo quod appellatur a testimonio ⁊ a consi milibus. idem si nō occidit: sed de capitali crimine accusauit: vt. l. qui cum minoz. per totam. l. idem si non accusauit. sed minatus est se interficere: vt no. in. l. licet. §. de arbi. secus tamen videtur si augustū prestiterit contra eum in causa capitali. arg. l. qui cum maioz. §. pe. Sed q̄ que dicanē inimicitie[b] gra uissime videte. Jnimicitie grauissime sunt causa ciuilis omnium bonoꝝ: vt institu. de execu. tut. §. item propter litem. l. propter litem. §. de execu. tu to. Jdem puto in omnibus casibus in quibus di citur fieri atroz iniuria: quos habes: vt. l. ité apud §. atroci. tunc cum seq. j. de iniurijs. ⁊ insti. de iniu. §. atroz. Sed que dicitur atroz iniuria: hic est ostē sum qualiter intelligatur et quomodo digi in. l. li citatio. §. qō illicite. j. de publi. ¶Ultimo ista. l. quod si iterum facit ad multa q̄ postq̄ facta est pa⁊ nō potest opponi exceptio illius inimicitie: ⁊ intelligo hic pacem esse factam tacite vel expresse.

¶Item no. ⁊ an si pater exheredauit filium ex iu sta causa: si post reconciliauit se cum eo: illa exhe redatio videtur adempta.

Jcur. Dicitur hic quod indu cit tacitam ademptionez de leg. §. fi eadem res. ⁊. §. de leg. iij. l. re coniuncti. cum gloss. que est hic. l. si pluribus. §. de leg. j. do. Cy. dicit q̄ hoc non est verum: imo contra net ademptionē in totum vt hic in tex. ⁊. j. l. prozi. Ad contrarium respondeo q̄ ibi legatur secundo fine cōmemoratione primi legati: hic vero scōm le gatum fit sub cōmemoratiōe primi. hoc probatur j. de cōdi. ⁊ demon. l. nam ab ea. Jstud dictū Dy. est contra casum[c]. l. j. in p̄in. §. de heredi. instit. ⁊. l. triplici. de verbo. signifi. Dicunt quidā: ibi loquitur in hereditate que difficilius admitur hic vero in legato. arg. §. in. l. iij. in fine. Videte istud non est verum. nam quādo ademptio fit cum voluntate solum eodem modo valet in hereditate: sicut in legato: vt. l. si heredes. §. sed si mozā. §. de test. ⁊ qō no. §. eo. l. iij. §. fi. quare teneamus quod glos. dicat bene nisi aliud appareat ff̄m distinctionē. l. si pluri bus. §. de leg. j. Non ob. l. nam ad ea. alle. per Dy. quia ibi fiebat translatio in eādem personam: hic in aliam que facilius p̄esumitur: vt not. in simili in. l. j. §. finali.

¶Lex magis sequitur naturam vltime voluntatis q̄ contractum.

Ranslatio. No. tex. ibi nā no. tex. ibi. Item si p̄o fundo. gr. legā cū dico. Item tur qō tene menti: q̄ valebit ad multa. ¶Opp. ⁊ videē q̄ isti sint duo rei debēdi: vt. l. iij. §. de duob⁹ reis. in p̄n. Rñ. ibi loquit̄ in cōtractibus qui dependēt ex voluntate duoꝝ debitoꝝ ⁊ creditoꝝ. vnde non est verisimile q̄ creditoz vo luerit a p̄imo debitoze recedere nisi aliud appareat nunc nominatis. sed hic loquitur in vltimis

voluntatibus que dependent ex voluntate vnius testatoris. vnde non est verisimile quod voluerit duos grauare. hec so. patet hic i tex. Ti alijs diuīs ctionibus magis starem ei qō dicitur in vltimis voluntatibus quā quod dicitur in contractibus.

¶Legatū quantitatis in dubio an videtur du plicatum vt debeatur bis vel tantum semel.

2 Si apparet qō mutuaui tibi centum. Jtem appa ret qō promisisti centum ex causa mutui intelligi tur de eisdem centum que mutuasti.

3 Species si pluries relinquatur an semel vel plu ries relinquatur remissiue.

Um centum. Siquāti tas bis relinquaē bis debeē niſi aio adimendi o sola volūtas fuit exp̄ssa. h. d. ⁊ ē aliquā tulū subtilis. ¶Quero ꝛ̄ hic si testator voluerit duplicare legatū erit duplicatū. alias non quid in dubio. Slos. distinguit. an legatum quātitatis du plicetur in eodem testameto. ⁊ tūc nō intelligatis duplicatū: secus si in diuersis scripturis q̄ tunc vī duplicata quātitas. b. d. Ja. de are. vī sentire ꝑ istā glo. hic ei⁹ opi. plus placet. nā hic in fi. l. ꝛ̄ idē est si in codicillis fuerit boc factū ⁊ sic nō videē cu rare an in eadē voluntate vel diuersis fiat quare dicit Jac. opi. glos. habet locū qñ relinquitur bis eadem quantitas secus si diuersē q̄ in vna volun tate est legatum plus in alia minus quare tunc vī detur duplicare legatū nisi aliud appareat et hic est casus huius. l. ⁊ si ita fit scripti. §. de lega. j. ff̄m Jac. de are. ⁊. §. el. iij. §. si quis titio. Cum ergo sit alia causa in p̄imo casu q̄ in scō legata differūt scōm plus ⁊ minus. in vno eñ. f. in p̄imo casu est plus quam in alio in secundo est plus in vno lega to q̄ in alio in quantitate videtur duplicatum le gatum etiam in eadem voluntate. Jstud videtur esse magis consonū iuri ⁊ veritati. Et si intelligamus legatum factum simpliciter esse. secus si secū e dum fieret per relationem ad p̄imum: vt si dico centum que pure legaui lego sub conditione. nam tunc licet dictio q̄ possit facere simpliciter relatio nē ⁊ possit facere propium vt no. hic in p̄ima gl. in dubio intelligitur de propria a vera relatione hoc probatur in. l. iul. §. de here. instit. et. l. triplici. §. j. de verb. sign. vnde intelligendo quod hic fue rit relictum scōm legatum per relationem ad p̄imum verum dicer et ista glo. q̄nia tunc in hac. l. nō videtur duplicatum legatū tamen contra Jac. de are. facit. l. sempronius. §. de lega. ij. Solu. ibi sunt due voluntates que habentur loco vnius. et ideo non apparet que voluntas fuerit p̄ima ⁊ que po sterior: ⁊ constat testatoꝛ tantum semel reliquisse. ideo in dubio eligamus qō est minus vt ibi bicve ro constet testatoꝛ pluries legasse. ¶Et ideo pro declaratione huius materie quidam habent hic f distinctionē per Dy. quare plenius distingue⁊ sic Quando q̄ alicui pluries relinquitur quantitas aut a diuersis heredibus: aut diuersis ab eisdem. Si a diuersis a quolibet debetur insolidum: vt. l. seruo alieno. §. si quis a p̄imo. §. de lega. j. nisi illi diuersi heredes haberenē loco vnius vt instituti ⁊ substituti. vt ibi no. Si vo ab eodē. ⁊ tūc aut in di

uersis

teosim ab ecclesia. Modo ecclia agit rei vendicat. an ex hoc ꝑbetur competere rei vendicatio eccle sie videtur q̄ non: q̄ instrumentū emphyteosis in ducitur vt ius ecclesie diminatur: non vt augeaē Videte. ista questio recte intelligenti habet modi a cū dubij. nā si quidem ecclesia agit actione perso nali descendente ex p̄tractu emphyteotico tūc po test sibi referri questio dñij. in. l. si quis conductoꝛ. C. loca. et. l. nec creditores. C. de pigno. actio. sed si ageret rei vendi. tunc ex instrumento emphiteoti e co nō ꝑbaretur⁶ dñium regulariter: vt. l. ad p̄oba tionem. C. loc. ⁊ no. p. glo. in simili in. l. ita vt si fur. b §. commo. hec sunt vera nisi dñs emphyteosim eo ano recepisset: vt transferret dñium in ecclesia ff̄m ea que plenissime dixi in. l. si rem aliquā. j. de acgr. 3 pos. ¶Scōo Dy. ⁊ diuit istā. l. ad aliud facta est treuga inter aliquos vtrū ex instrumēto treuge p betur guerrā p̄cessisse vt sic finita treuga rema net guerra. Hec. l. facit q̄ nō. q̄ treuga fit ad omi c nutionē nō ad augmētū guerre. Videte nō est du biū q̄ ex instrumento treuge non inducitur guer ra. sed ꝑbatur guerrā p̄cessisse sicut diximus de diuortio: vt. l. inl. §. de diuoꝛ. ⁊ in aut. quib. mo. na effi. legi. §. quoniam. ⁊ facit q̄ no. in. l. si mihi ⁊ ti bi. §. in lega. §. de leg. j. de boc facit q̄ no. dixi in. l. decem. j. de verb. obl. sed vtrum ⁊ ad positionē pri 4 nationis sequitur positio habitus habuistis in. l. iij. §. fi. §. eo. ti. non habetis hic alia.

1 ¶Legatum extinctum alienatione non restau ratur nisi de nouo p̄obetur.

f Um seruꝰ. Legatū ter tiū alienatione d 1 nō restauratur nisi de nouo p̄obetur. ¶Oppo. de. l. rem. j. eo. Sol. fateoꝛ q̄ debet distingui alienauerit sponte aut necessario: vt ibi dicit. Scōo op. de manu. testō. l. verū est. sol. Aliud in relicto libertatis vt ibi: aliud in relicto e ꝑpietatis vt hic. Jstud videē cōtra tex. in. l. iij. §. eo. vbi cessante cā adēptionis cessat adēptio puto q̄ debeamus sic dicere inimicitie de q⁹ ibi loqui tur fuerit causa volūtatis testatoris: vnde cessan tib⁹ inimicitijs ꝑsumit cessare volūtas adimendi sed bec alienatio nō est causa volūtatis adēptio nis sed volūtas ꝑcedit q̄ ostendit̄ per actū aliena tionis. vnde secuta adēptione nō sequitur q̄ re maneat voluntas legandi. quia nō est eius causa.

¶Statutum q̄ campsoꝛ debeat cancellare ra tiones de quibus plenarie fuit satisfactū verificat in eo qui scribit sibi satisfactum.

Jdem est scribere sibi satisfactum ⁊ cancellare.

Hil interest. Hec. l. fa cit ad. q. 1 de statuto cāpsoꝝ q̄ habēt statutū ꝛ̄q ipsi tenenē cancellare rōnes de quibus f fuit plenarie satisfactū. Modo quidam nō cancel lauit sed dixit satisfactum est mihi de oibus inte gre. Certe idem est boc dicere seu scribere qō can g cellare. arg. huius. l. non sunt hic alia.

Hil prohibet. ⁶Sl. opp. 5 de. l. vbi repugnātia. de regu. iur. ⁊ glo. solnit optime ⁊c.

1 ¶Alienatio volūtaria omnino extinguit legatum precedens. ⁊ quando extinguatur. nu. 6.

Liberalis in necessitatibus nemo existit et qualiter intelligatur. ⁊ nu. 4.

2 Dans ex necessitate dicitur improprie donare.

3 Legatum ex quibus alienationibus reuocetur.

5 Legatum an reuocetur ex alienatione facta causa fenerandi.

7 Legatum fundi non videtur reuocatum licet alie nauerit vsum fructum.

8 Parte rei alienata pro ea parte videtur legatum reuocatum.

9 Legatum non censetur reuocatum ex pignoratio ne nisi sit pignorata pro tāto quod nō sit spes lui tionis. nu. 11.

Donatio facta vxori reuocatur per pignoratione nō tamen per obligationem generalem omnium bonoꝝ. nu. 10.

uersis voluntatibus aut in eadem. Si in diuersis: aut legatū est sim ple. et in dubio videē velle duplicare legatum. vt. l. quinquaginta. de p ba. nisi sint one volūtates q̄ loco vnius habeneē vt. l. peculus. §. de leg. ij. Aut legatū est ob vnā ⁊ eādē cām et tūc stat vltimo legato. vt. l. libertis quos. in p̄in. de ali. ⁊ cib. leg. Si vero relinquit in eadē volūtate tūc aut vtrū q̄ legatū q̄ntet tantūdē aut nō. primo casu nō p̄sumit̄ q̄ voluerit duplicare nisi ꝑbeē vt. l. plane. §. fi non corpus. §. de leg. j. Si vero nō continet tantūdē. tunc aut scōm legatū est factū p relationē ad p̄imū. ⁊ a tunc stabit̄ vltimo tantum[a] ita pōt intelligi hic ⁊ glo. hic posita. aut ff̄m legarū est factū simp̄r ⁊ p̄esumit̄ testatoꝛē voluisse duplicare nisi aliud appareat p verba exp̄resse vel p dictionē taxatiuā. vt. l. si ita. §. de leg. j. ⁊ l. iij. §. cū titius. §. eod. ita debes intelligere istā materiā. Et ista materia

2 ꝓ potest induci ad qōnes. apparet qō mutuaui tibi centum. Jtem appa ret qō postea p̄misisti centū ex causa mutui: an intelligitur de illis centū mutuatis an de alijs cētum. Et q̄ de eisdem cētum intelligatur videtur 5 glo. in. l. triplici. j. de verb. sig. ⁊ dixi in. l. plane. §. j. §. de leg. j. ⁊ boc quā b do pluries relinquit quantitas sed si species pluries relinquatur nō di co hic. sed dicam[b] in. l. menius. §. eum. §. de leg. ij.

1 ¶Tacita cōditio que venit ex dispositione testatoris impedit transmissionem: secus est si venit ex necessitate quia non impedit.

2 Resolutio conditionalis in contractibus non facit p̄imū contractum conditionalem: sed in vltimis voluntatibus sic.

Legatū. Ad hāc. l. op. qō adēptio conditionalis non impediat trāsmissionē vt. l. si penu. j. q̄ si di. le. ced. So. vt ibi p Dy. ⁊ ibi pleni⁹ dixi. q̄ ibi loquit̄ de cōditione q̄ extitit in ipso actu moziēdi. hic secus. Jtē op. in aut. vt cū de ap. co. §. causas. vbi nō stat dicto testatoris in 1 ferentis cām ex heredationis nisi ꝑbeē. So. ibi testator volebat auferre filio qō babebat a lege. §. q̄ sibi patri succedat. hic vero volebat auferre 2 qō a seipso testator habebat vt hic. ¶Ulterius ꝛ̄ q̄ro q̄ si libert⁹ vult ꝑbare ꝛ̄iū eius qō dixit testator an debeat sibi ꝑdere. Credeꝛem q̄ sic q̄ si testator erras hoc dixit ita q̄ appareat testatoꝛē errore dixisse: pu to q̄ ꝑderit sibi arg. l. vltime. §. de here. inst. facit. l. epistolā. in p̄in. §. ad treb. Et ista ꝛ teneatis mēti q̄ faciunt ad multa p̄cipue ad statuta que 3 auferunt beneficia alteri concessa. Utrū stetur[c] cause apposite in statuto c sine alia probatione. solutionem habetis ex predictis quod tene menti.

1 ¶Inducta ad diminutionem nō important augmentum.

2 Ecclesia contra habentem fundum eius in emphyteosim an agere pos sit rei vendicatione.

Dominium regulariter non probatur ex contractu amphyteotico.

3 Instrumentum treuge probat guerram p̄cessisse.

4 Prinatio habitus an sequatur ad positionem p̄inationis remissiue.

5 6 1 Egata. ⁶Que inducunt ad diminutionē nō ipoz tāt augmentum. h. d. de hoc. §. de lega. j. l. le gata in vtiliter. ⁊ ibi per Dyn. inducit ad plures questiones. 2 Et qdā ponūt hic duas. Prima si habes ꝛ̄ fundū in emphy

Universidad del Rosario Archivo Histórico

a ¶Stabit vltimo tm̄. facit. l. uncius. §. impuberē. ⁊ de ibi not. de leg. ij. et qō not. Bart. in. l. ij. §. fi. de do. ple.

¶Sed dicā. ⁊ dixit post Imol. in. l. plane. §. fi. eadem. de leg. j. p Dy. ⁊ p Bar. late in. d. l. si plurib⁹. §. j. de le ga. ij.

¶Utrum stetur. adde tu qō Franc. de are. in. c. ij. col. iiij. de proba. dicit hoc dictum Bar. sing. et p istud dictum vī reddi du bia decisio Bar. ī Lambitiosa. char. vltima. j. ō decre. ab ord. facieē. vide ibi ⁊ cogita. J. t.

¶Legata. Jstam l. alle. Bar. in. l. ij. §. et qz. de iurisdi. om. iudi.

¶Non ꝑbaretur An p instrumentū ꝑbetur oñium et idē per dationē in emphyteosim. ⁊ adde q̄ dixi post bar. l. l. titia. de so. adde Bal. ⁊ Imol. in. l. cū tale. §. fina. de cōdi. ⁊ demō. ⁊ qō no. Bal. ⁊ doc. in. l. cuz filia. C. de tur. et fac. igno. in §. quibus. in p̄in. per Jmo. in. l. qui dam ita. j. ad treb.

¶Cū sermus. buc tex. alleg. not. bal. in. l. iij. C. de leg.

¶Nihil ꝑhibet. adde qō not. in. l. emptoꝛ. §. lucius. in fi. de pac.

Andre. Poma. a
¶ Rem legatam in pn. ad istā l. vide Alex. i. l. seruū filij. §. i. ff. de leg. i. et cōsil. ccxxi. in vl. colū. in. ij. volu. Bart. §ñ. ccvv. alsa ccvii. in. ij. dubio.
¶ Sz q̄ro. ⁊ limita q̄n rem legatā vēdidit nec tradidit nec p̄stiū accepit: tūc p istā solā yēditionē non videt revocatū legatū. casus est aure? in. l. p̄dia. §. liberto. ff. de fun. istru. scdo q̄n heredi dedit p̄tātē vēdendi rē. l. post q̄. §. fi. vt le. no. ca. iij. q̄n legauit rem vel estimationē. l. lucius. de lega. ij. Andre. Barba.
¶ Sed tene pmā. ⁊ ita consului ego Alex. ⁊ est tex. qui loquit in vēditione i. l. scribit. ⁊ ita Bart. de au. ⁊ arge. le. i ver. sed qd si alienauit. ⁊ prosbare videt tex. ibi et ibi gloss. j. et ibi Bar. in. l. fideicōmissa. §. fi rem. de leg. iij. et glo. in. §. fi rem istitu. de le. ꝛ ibi tex. cōtra. ⁊ i l. iij. C. de le. Sed cui incūbit onus probādi an ex necessitate vel ex voluntate etiā quando titulo oneroso alienauit: dico q heredi cui semp incūbit onus pbandi mutationē voluntatis. d. §. fi rē. et. l. cū qui. de prosba. et. l. luci⁹. la. j. de leg. ij. ⁊ glo. i. d. §. fi rem. instit. de leg. ⁊ adde q̄ quādo res alienat necessitate vrgēte: et sic q̄n nō est revocatū legatuz agit ad rē nō ad p̄tiū. l. luci⁹. la. j. de leg. ij. ⁊ ibi gl. ⁊ bar. et circa hāc materiā vide Bal. i. iij. C. de le. ⁊ ibi Ja. bu. q ponit q̄n aliena tio p̄sumit ex causa necessaria ⁊ q̄n ex voluntaria: sed ipse dicit idem qd glo. hic quam reprobat Bar. hic. et de materia habē plene p Jmo. in. c. fili⁹. de testa.

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

¶ Tem legatam. a ¶ Alienatio voluntaria oīno extinguit legatum precedens. h. d. ¶ Nota tex. ibi: hec enim distinctio ⁊. ¶ Nō hic nemo in necessitatibus liberalis existit. ⁊ glo. exponit: nemo qui dat ex necessitate dr donare. Contra imo ¶ q̄nq̄ quis donat ex necessitate: vt. §. de tu. ⁊ ra. di. l. j. §. i. ⁊. l. cū plures. §. j. §. de admi. tu. ⁊. l. si seruus seruū. §. si olimā. §. ad l. fal. Dicit gl. ibi non dr donatio p̄prie sed impropie ⁊ bene dicit vt plene dixi in. l. j. de do. ¶ Sed q̄ro b vtrū p istā donationē improprīa de q̄ loquitur. ll. §rie revocet legatū. Rñ. non: q̄ ex necessitate fit: ergo non revocat: vt hac. l. cū filiꝫ. ¶ Sī tñ aduerte tres casus. Q̄nq̄ donatio fit ex precedenti liberalitate: ⁊ tunc loquit lex ista. Q̄nq̄ donationez precedit necessitas: tunc lex ista non p̄cederet. ⁊ est casus in. l. j. §. j. de tu. ⁊ ra. di. ⁊. l. cuz plures. §. in p̄ris. de admi. tu. Q̄nq̄ non p̄cedit necessitas neq̄ liberalitas: sz q̄dā malitia: vt in casu. l. si seruꝫ ser. §. fi oliuā. ⁊ tūc putarē q̄ hec. l. habeat locū: q̄ sufficit q̄ ex necessitate non fiat. ¶ Scdo mō intelligunt ¶ ista ỹba posita in fi. ¶ Nemo enī in necessitatib liberalis ⁊c. i. nemo q est in necessitate liberalis existit. Cōtra istā exponē vī. l. si ergo. §. si cert. pet. ista expositio nō est vera: q̄ etiā indigens p̄t liberalis existere. ¶ Tertio mō exponit vt in gl. sed tene p̄mā. ¶ Dicit hic si ex necessitate alienat q̄ tenet non revocat. sed qd ¶ si aliquis alienat. nō lucrativo: de volūtate tī vt cā fenerandi: an videt̄ vēdere ex volūtate vel necessitate. Glo. q̄ ex necessitate: vt. l. seruū quoq̄. §. fi. §. de pcu. vbi verbum ex necessitate accipit i. titu. nō lucrativo. puto Sziū: q̄ hic accipit ex neccessitate. ſ. rei familiaris: vt hic: ⁊. §. de leg. iij. l. fideicōmissa. §. si rem. et insti. de leg. §. fi rem. sed in. l. cōtraria aliter sumit. ¶ Op. ſ. e. l. pater inter filios. ¶ Sol. ibi fuit relictū certe quantitatis: hic speciei. ⁊ ideo vt liqueat ista materia sic distingue. aut legatur quantitas aut species: aut species ⁊ quantitas. hoc est p̄tiū illius speciei: aut legat aliquod ius. ¶ Primo casu dic vt dicā. ſ. e. l. pater. Secundo casu: aut ista species alienat ab herede et legatū nō extinguit: vt. l. seruū filij. §. si pocula. §. de leg. j. ſm intellectū glo. aut alienatur a testatore: ⁊ tunc aut fuit legatum sub cōditione qui meus erit: vel si me⁹ erit: ⁊ tunc revocat indistincte: vt. l. quintus. in fi. §. de aur. et arg. le. nisi aliud loco eius redimat: vt. l. filie. §. j. de condi. ⁊ demon. Aut legatū fuit factū simpliciter: ⁊ tunc aut alienatio fit per dissolutionē speciei vel trālationē ad aliā speciē ⁊ revocat indistincte vt. l. seia. de aur. ⁊ argē. le. quasi res desinat extare vt ibi: aut alienatio fit remanēte in esse suo: et tunc aut fit ex voluntate aut ex necessitate vt hic. ⁊. l. fideicōmissa. §. si rem. ⁊ insti. de leg. §. si rem. Si vo legat spēs ⁊ q̄dātas: hoc est p̄tiū rei: tunc non revocat venditione legatū. l. lucius. §. de le. ij. sed si alienatio fieret alio modo: puta p dationē in solutum vel per mutationē: tunc est maius dubium tamē dicerē idem ex illo capite quo p̄tium est relictum: q̄ semp p̄tiū peti posset: sicut si relinqueretur res aliena vel p̄tiū rei aliene: vt. l. non dubiū. §. de le. iij. Si vo relinquit ius. i. nomē: dic vt in tex. l. fideicōmissa. §. si rē. §. de leg. iij. ¶ Quero hic dr de alienatiōe totius ¶. sed quid si alienauerit vsumfru. tm̄: an revocasse videt glo. q̄ non in. l. iij. C. de le. pbat̄ in. l. ij. de cōdi. insti. Sed ¶ quid si alienauit partē rei. Certe p̄o illa parte extinguitur legatū ſm p̄cedētē distinctionē: vt. l. si ex toto. §. de leg. i. ⁊. insti. de leg. §. fi rē. Sed ¶ quid si pignorauit. Rñ. nō videt revocari. vt insti. de leg. §. fi rem. circa mediū. ⁊. l. iij. C. de leg. secus in donatione facta vxori⁹ que per pignorationē videt revocari: vt not. §. de leg. iij. ⁊. l. fi. j. de dona. q̄ not. q̄ si revocat: ergo non cōfirmatur mozte. ¶ Sz an boc habeat locū in obligatione generali si aliquis donat vxori aliqd et postea obligat oīa bona sua: an per istā generalē obligationē videt revocata donatio. ¶ Duto q non: quia non videt ea mēte obligatum vt revocetur donatio: vt. l. cum

bic status. §. si maritus. de dona. inter vi. ⁊ vxorē. et q̄ obligatio generalis non afficit ita rem sicut d specialis quo ad hoc. ar. l. est differentia. §. qui. ex cau. pig. ta. §. Et predicta ¶ omnia ītelligo vera ni si res esset obligata p̄o tanto quod non est verisimile debitorem debere luere. tūc enim haberetur loco alienationis: vt. l. antepe. in p̄in. §. de leg. iij. ⁊. l. legata. in fi. §. de supel. leg.

1 ¶ Legatū simpliciter ademptū remanet apud heredem cum suo onere.

2 Legatū si trāsfertur: transfertur cum suo onere.

Si adimendo. Lega tū ſ tādē simplr remanet apud heredē cuz suo onere. b. d. ¶ Dicitur hic si revocare voluit quid in dubio. Rñ. vī nolle revocare. ⁊ sic. ¶ q̄ñ legatū trāsferr̄ in aliū transferr̄ cū suo onere ita q̄ñ simplr adimit remanet apud heredē cum onere suo vt hic. ⁊. l. caio. §. de ali. ⁊ ci. le. ¶ Op. j. e. l. si tibi. so. ibi in eadē psona bici diuersis. ¶ Op. §. de ali. le. l. stichus. §. titia. solu. ibi fideicōmissuz ab ipso p̄ncipio vī limitatū ſm qualitatē p̄cedentis legati. hic vero fuit simpliciter relictū q̄ no.

1 ¶ Inutilis translatio perimit legatum.

2 Per sequētem contractum inutilem a p̄imo non receditur: secus in vltimis voluntatibus.

Si inutilis trāslatio perimit legatū. c b. d. ¶ Op. de. c. nō stat de re. iur. li. vj. Dic vt ibi p ¶ Dy. ¶ Opp. ¶ de. l. j. j. de dona. ⁊. l. i d quod de rei ven. vbi per sequētem contractum inutilem a p̄imo non receditur. Sol. aliud in cōtractibus quia pendēt ex voluntate duoꝝ: aliud in vltimis voluntatibus vt hic. ⁊. l. plane. in p̄in. §. de lega. j. ¶ Op. de. l. legata. in fi. §. eo. vbi ademptio inutilis non vitiat legatum. Solu. l. nostra loquitur. de translatione inutili que in se habet inutilē ademptionem: vnde non est verum quod ademptio sit inutilis imo vtilis: sed ibi ademptio ī seipsa inutilis erat ratione rei adempte vel incertitudinis p̄sonarum.

Legatum. Legatū filio vel suo nō p̄t adimi a p̄re vel dño. b. d. ¶ Oppo. de. l. legatū ī p̄ima pte. §. de leg. j. §. p seruū. de successo. edi. Rñ. hic loquit in ademptione contraria loquunt in repudiatione. nō q̄ repudiatio fit postq̄ cessit dies legati. iā em̄ p̄i vel dño q̄situ erat: b ideo repudiare p̄t. sed ademptio fit viuo testatore: ⁊ sic ante diē legati cedentē. ⁊ ideo nō po b test adimi a patre vel dño q̄ eis non erat datum.

¶ Institutus an repellitur ab institutione p̄o pter graues inimicitias cum testatore ortas.

Ex parte. Inimicitie supeniens tes ſ testamētū imperfectū heredis institutionē nō vitiāt sed legatum. b. d. ¶ Op. C. de his qui. vt indig. l. heredit as. ⁊. j. de his q. vt indig. l. cū quidā. Sol. dicit quidā q̄ actiones hereditarie non denegantur ei i ipso iure. sz p sniam sic. vt hic. veritas est quod ibi testator appellauit heredes indignos ideo applicatur fisco. sed hic indignos nō appellauit: sed cepit facere aliud testm̄ q̄s nō p̄fecit. ¶ Querit glo. q̄ sit rō diuersitatis inter heredē ⁊ legatariū. Dic vt in ea quā no. ¶ Quero vtrū ppter ¶ causas inimicitie tm̄ possit quis ab institutione repelli. Et videt q nō p hanc. l. hoc nō vī verū si heres insti tutus p̄buerit causas inimicitie vt q̄ occidit filium testatoris vel fecit sibi aliquod grauissimum vt in aut. si captiui. C. de epis. et cle. ⁊ aut. liberi furiosi. C. de epis. and. sed ſ testator vel extraneus dedit causas inimicitie non ipse ſ istitutus: tūc habet locum ista. l. q̄ non repellitur ab hereditate.

Later. Si ex pecunia legata p te statorē aliqd emit legatū nō extinguit: sz ex re empta ſstat. b. d. ¶ Op. q̄ alienatione extinguat: vt. §. e. l. rem legatā. Sol. licet hic alienauit pecuniā tm̄ rem emptā retinuit in p̄imonio. ¶ Opp. §. hic. §. de au. ⁊ ar. le. l. seia. vbi extinguit legatum licet res

retineat

¶ Facta vxori. vide. l. si maritus. la ij. C. de do. iter virū. et no. p Dyn. in d. l. iij. C. de leg. et ad id q̄ dicit hic bar. de obligatione generali. adde Bal. idē dicētē in l. si non verū. C. de do. inter virū. vbi etiā idem dicit in tacita hypotheca. p illū text. Quidā donatione cā mortis vide per Dy. Bal. ⁊ Jmol. in. l. stichuz qui meus erit. de leg. ij.

¶ Sed an. an aūt potest fieri obligatio an donatio. et vide sing. cafum ī l. de reb⁹. C. de dona. ante nup. licet fallit i. l. j. C. de iur. fi. lib. g. ⁊ idē in cā pia vt volnit Jo. in. d. aut. similiter Andre. Barba.

¶ Suo onere. fallit nisi heres idēq̄ legatarius fuisset occasione legati grauatus ad aliquid dādū cohere di grā coequationis q̄ tūc adēpto legato vī adēptū granamē. l. pamphilo. §. fi. de leg. iij. facit. l. alteri. j. eodem.

¶ Perimit legatū. Cōcordat tex. vbi Bar. in. l. fundū. §. minoz. §. de fide instru.

¶ Quesitū erat. revocabiliter ſm glo. i. l. si qs ita bene di. de condi. isti. ⁊ hec ratio Bart. est bona. sed tenet Jmol. in. o. l. legatū. licet Bar. mentionē non faciat.

¶ Oppo. C. Quo modo aūt intelligatur ⁊ an in minus solēni voluntate legata adempta dicantur. vide Bart. in. l. si ī iure. in p̄inc. de leg. iij. et vide glo. ⁊ doc. in materia huius l. in. l. fideicō. C. de fideicom. ⁊ tangit Jmo. i. l. si ita scriptum. de leg. j.

retineat ī p̄timonio. Sol. ibi fuit legata spēs h quātitas ī gñe q̄ legatū quātitat̄ sz nō fuerit gen⁹ gñalissimū: tñ nō ita de facili extinguit sicut legatū speciei. ¶ In glo. dū dicit dic vt ibi: ibi dicit q̄ ibi p̄cessit institutio equalis vel ex certis reb⁹ q̄ō idem est: vt. l. ex facto. de here. insti. ¶ Dy.

Legatū. Legatum videtur transferri cū conditionibus suis nisi conditio persone coheret. b. d. cōcordat. l. caio. in p̄in. §. de ali. le.

Pater. a Per donationē inutilē inducit legati ademptio. b. d. ¶ Opp. q̄ñ precedit legatū generis: tunc legatū inutile speciei nō derogat generi: vt. l. si. §. fi. §. de aur. ⁊ arg. leg. So. ibi fuit legata cū adiecto signo vniuersali: sed hic fuit indefinitū dixit em̄ ortos instructos. vel dic aliud in donatione inutili: aliud ī legato. Ratio est quia ſm p̄positū testatoris in vita ei⁹ res exit de bonis: vt. §. de leg. ij. l. sequēs q̄stio. ⁊ sic in aliquo est maioris potētie quā legatum vt ibi euidēter apparet. dicam in. l. quesitum. §. pe. de fund. instru.

¶ Prelegatū factū vni heredi ex causa si adimatur videtur ademptū aliud prelegatum alteri heredi factum ex eadem causa.

Ulteri. b Per ademptionē prelegati vni ex heredib⁹ facti causa ademptionis prelegatū alteri factū intelligitur revocatū. b. d. ¶ No. ¶ p si testato: vni heredū aliquid prelegat ⁊ per illā causam alij coheredi prelegat aliquid si adimit prelegatuz vni intelligitur ademptū prelegatū alteri. licet expresse non sit dictum.

¶ Legatum libertatis videtur extinctum seruo alienato non autē legatum alterius rei.

Si seruo. Alienato seruo expressa libertatis adēptio legati sibi iniuncti tacitam revocationē induc it. secus si adimatur ipso manumisso. b. d. In tex. ibi inutiliter adimatur dic. i. adimi videatur inspecto presenti tēpore. Ibi p̄uēturum dic imo vitiatur cū reperiatur relictū seruo ppio sine libertate: vt. l. seruus. C. de le. Non ob. q̄ dicit ademptionem nō valuisse. imo valet vt sequitur ⁊ merito ⁊c. Ibi ademptio dic. ſ. libertatis: ⁊ per consequēs legati libertas dicitur q̄ per ademptionē postea facta cōfirmat: vt. l. verum. de manumiſ. testa. ¶ Quero de rōne dubitādi in hac. l. Glo. secūda magna dicit q̄ alienatione extinctū erat legatū libertatis ⁊ alterius rei: vñ q̄ adimit postea libertatē tm̄ vī cōfirmasse legatū alterius rei. ita dicit glo. q̄ incip. ſ. libertatis. ⁊ dic ſm ¶ Pe. Rī. ⁊c. ⁊ fic hec ¶ glo. habuit p̄o cōstāti q̄ō seruī alienatione extinguatur legatū libertatis sibi factum: ⁊ legatū alterius rei: ⁊ hoc etiā expressius dicit glo. ſ. ibi tacite revocata. In eo ¶ glo. dicit q̄ alienatione revocatur libertas dicit verū p. §. q̄ō si alienatione quē allegat. sed in eo q̄ō dicit q̄ō revocat legatū. dicit male ⁊ contra. l. q̄ō si ī diem. §. fi. j. de cōdi. ⁊ demon. ⁊. l. iul. veter. e. tit. ita dicit Jac. de are. in. l. qui filiō. §. si quis seruum. §. de here. insti. Ratio ergo dubitādi fuit hic cum libertas videatur ademptā alienatione ergo noua adēptio nil operabat. Ad q̄ō iurisc̄sultus rūdet: q̄ adēptio valet cū redimi possit. ⁊ p ꝛsequēs reperit legatū factū seruo, p̄pio sine libertate. ⁊ sic nō valet ſm Jac. de are. ⁊ oēs. ¶ Oppo. §. e. l. cū seruus. vbi redēptione non cōfirmatur legatū. Sol. aliud in aliis legatis aliud in libertatibus vt ibi not. ſ. l. verū. de manu. test. ¶ Ité op. ⁊ videtur q̄ finis huiꝰ. l. p̄ncipio contradicat: q̄ in fine adēptio nil opatur in p̄in. sic. Quidā dicunt q̄ō finis corrigat p̄incipiū. hoc nō est verū: quia in fi. nullo modo valet ademptio: q̄ liber erat. Et si dicit: p̄t iterū effici seruus. Et sic p̄t iterū redimi: nō est bene dictū: q̄ casum aduersamq̄ fortunā ⁊c. vt. l. inter stipulātē. §. sacram. ſ. de verb. obli. ¶ Sed cōtra hoc dictū opp. q̄ in libertate spectet aduersa fortuna liberi hois: vt. l. gñaliter. §. si libero homine. de fideicōmiſ. li. So. in fauoꝛ libertatis vt valeat datio nō. ⁊ sic loquit hic ⁊ sic est casum: sz in odiū libertatis vt valeat adēptio nō. ⁊ sic loquit hic ⁊ sic est dare casum in quo valet datio. ⁊ nō valet adēptio. ¶ Opp. de. l. si ita. §. regulā. de libe. ⁊ posthumis. vt nō p̄t adimi hereditas fine libertate et cōuerso. hinc non p̄t adimi libertas sine legato ergo ⁊c. Sol. aliud in hereditate vt ibi q̄ñ seruus est solus heres institutus. Rō est: q̄ non est heres cui⁹ adītiōe adēptio cōfirmari⁹ possit. ⁊ a seipso adimi nō. potest. hic vero loquitur in legato ⁊ in libertate: ⁊ fit vni⁹ aditione p̄t legatū confirmari⁹ ar. gu. l. sed si conditione. §. fi. §. de here. insti.

¶ Si seruus. Oppo. q̄ ista adēptio nil valeat: q̄ alienato seruo est extinctū legatum: vt §. l. p̄ī. ergo nō debet adimi. So. si habetis in litera ſi reddidero. Iurisc̄sult⁹ rūdet sic. legatū extinguit ope exceptiōis. et ideo herede soluente non haberet repetitionem: potest ergo legatum valere illo respectu si heres solnerit. Et ideo illo respectu potest valere ademptio quo respectu potest valere legatum. Istud dictū glo. non videtur verum q̄ tut⁹ exceptione doli p̄t repetere q̄ñ dolus nō fuit adhibitus in ipsa obligatione cōtrahenda vt no. in. l. qui exceptione. de condi. inde. et. l. qui se debere in p̄in. de condi. ob causam. Et ideo idem iuris est in ademptione facta quod est in adēptione nō facta nō est bona ista lect. Alij exponunt si redit hic seruus ad dōm redit per redemptionem. ⁊ q̄ō dicit q̄ legatū potest procedere verum est nisi noua ostēdatur voluntas per. l. cum seruus. et ideo potest valere ex noua voluntate. alij habent in litera si redimatur. ⁊ tūc dic vt dixi q̄ si noua voluntas propter illā nouā volūtatem esset recessum ab ademptione prima: vt. §. e. l. iiij. ⁊ fic ista lec. nil ad p̄positum. Quare dic q̄ō alienato seruo legato legatum non

est extinctū per. l. iul. noster. ſ. de condi. ⁊ de. ⁊. l. qui filiō. §. si qs seruū. de here. insti. ⁊ q̄ō hic dicitur legatū pōt valere si redimat̄ subaudi magis: quia etiā si nō redimat̄ legatū nō pōt valere ademptio et hec est vera lec. ⁊ ita intelligit Ja. de are.

Seruo legato. Not. tex. ibi nouenim hō ⁊c. Contra hāc op. de. l. si chorus. §. fi. ō le. iij. Breuiter ibi preferebatur noua voluntas hic secus.

Si tibi. Translatio legati facta de vno ī eundē nō videtur fieri cū onere. b. d. ¶ Opp. §. e. l. legatū ⁊. l. caio. ō ī p̄n. de ali. lega. So. ibi fuit facta trālatio in aliam personam. hic in eādē ⁊ ideo nil posset operari nisi operetur fideicōmissi ademptionē. p q̄ facit. l. fi. §. de vul. ⁊ pup. ¶ Op. §. de cōdi. insti. l. cū seruus. ſ. de cōdi. ⁊ demon. l. annua. circa p̄inc. Sol. hic loquit de onere imposito in eodē legato. ibi vero loquitur de onere imposito institutioni an videatur repetitum in legato.

¶ Translatio legati q̄ñ fiat cum onere suo.

Alumne. Si fideicōmissū ab vno in aliū trāsferr̄ cū onere spāli onus p̄imo iniūctū ī p̄sona sēdi in quē trāsferr̄ in onere spāli nō videt repetitū. b. d. ¶ Oppo. q̄ō legatū videat trāslatum cū onere suo: vt. l. legatū. §. eo. ⁊. l. caio. ī p̄in. de ali. le. So. illud verū nisi nouū onus fit ap positi in p̄sona ei⁹ in quē fit trāslatio. p quo facit l. §. de leg. j. ¶ Aut ergo istud liqueat breuiter distingue. aut trāslatio legati est facta ī eūdē aut in aliū p̄imo casu nō vī repetitū onus. vt. §. si tibi. se cūdo casu q̄ñ in aliū tūc aut est nouū onus ei iniūctū. ⁊ nō vī repetitū onus p̄mi vt hic. aut fibi non est nouum onus iniunctū. ⁊ tūc aut onus iniūctū p̄imo coherebat persone aut nō: vt. l. legatum. in p̄in. §. e. l. caio. §. de ali. ⁊ cib. leg.

Titia. Si de reb⁹ spāli⁹ legatz ⁊ sub gñali noīe cōfirmatis vna alteri legef ī to tū vī esse legata et legatario p̄imo adempta. b. d. ¶ Opp. q̄ō ambo debeāt cōcurrere in isto fundo nisi aliud appareret: vt. l. si plurib⁹. ī p̄n. §. de le. j. ⁊ no. in. l. sicut. §. e. So. si tenemus op. ¶ Dy. ibi posita q̄ō ibi legatū ſrui fuerit factū cū cōmemoratione p̄imi tūc p̄cederet clare. sz ibi istā opi. reprobat ui quare dico q̄ō. l. si plurib⁹. loquit̄ q̄ñ duobus legat eadē species. hic q̄ñ vni gen⁹ alij species. et sic p speciē derogat gñi. Et si opponis q̄ō hic species fuerūt specialiter legate: vt patet in p̄nc. §. Rñdeo q̄ñ fuerūt generaliter cōfirmate. vnde illud genus inspicitur cum generi per speciem derogatur.

¶ Legatum videtur ademptum per ademptionem oneris adiecti in vim modi.

2 Onus adiectum in vim fideicommissi si adimat adimitur legatum.

Scia. c Per ademptionē oneris adiecti ī vim modi etiā legatū videt adēptū. hoc dicit. ¶ Op. ſ. ō. 2di. ⁊ demō. l. si qs seruꝰ. So. dicūt q̄dā q̄ ibi spāle libertat⁊ fauoꝛe. vl aliter ibi onus iniūctū fuo ipsi fuo fuit adēptū ħ aūt fuit alteri ipositū. ista so. non est vera p. l. j. p̄i. §. matri. vbi si onus simplr adimit vī adēptū legatū. Quare g l. l. Scia soluit. No. q̄ ibi fuit on⁹ adiectū invi cōditiōis. hic in vi modi q̄ō no. Rō est q̄ onus est impositū ī vi modi. sunt due obligatiōes correlatiue. q̄ heres obligat ad dādū ⁊ legatari⁹ obligatur ad iplēdū modū: vt. l. pe. de his q̄ sub mō ⁊ natura oblonī correlatiuarū ēvtvna sublata videat sublata alia: vt. l. fi. de accepti. ⁊. l. cū emptor. de rei vē. sz q̄ñ on⁹ apponit ī vi 2ditiōis nō p̄t dici obligatiōes correlatiue. q̄ id q̄ō est ī cōditiōe p̄t dici esse in oblone: vt. l. si sub 2ditiōe si qs omiſ. caute. nec legatū est in oblone añ 2ditiōis euētū: vt. l. cedere die. de ver. sig. ⁊ hec est vera so. quā ⁊ ¶ Pet. C. de 2di. iser. l. pe. i fi. q. ¶ ¶ Quero qd si onus fit adiectū p modū fideicōmissi. Rñ. idē q̄ō est adiectū p modū fideicōmissi. Rñ. idē q̄ō est ad iectū in vi modi: q̄ resultat correlatiuo obligatio: vt videbitis. ſ. l. prozi. §. matri.

Qui filias. Quātum ad res reforma tas vī testatoꝛ voluntatē

Universidad del Rosario Archivo Histórico

a ¶Stot. q. Adde qđ not. i. l. iij. ff. de do. can. mor. in fi. riū facit quod no. Bald. in. l. fi. C. de postlim. ber. insti.

b ¶Presumit memor. no. q qs presumit memor. eorū q̄ fecit in testō. adde text. t qđ ibi no. Bar. l. l. cū hic stat. in pn. de do. inter vi. t vxo. t vi de teg. i. ff. illud au tē. i auf. de trien. t semi. q allegat gl. in. l. hac cōsultissima. ī ver. at cū hu mana. qui test. fac. pos. adde ad hoc glo. t Bar. i. l. qui fundū. ff. seruus. ff. pro emptore.

c ¶Scia. et not. q post accusationez mortu est testor hŕdes pñt peti a iudice vt declarēt innocētia sua per istum teg. no. t ibi dixit Bald. in. l. j. C. ne ex deli. defū. Andre. Barba.

d ¶Ademptio durat. et vide q per istū text. not. dixit Bal. in. l. j. C. ne ex delict. defun. i. iiij. col. t dixi i. l. ex iniuicio. ff. de accus.

e ¶Fūdum. t vide Lud. Ro. in consi. ccxxviij. vbi allegauit istū tex. pro singulari q̄ vna pars alternatiue declarat alicui. Andre. Barba.

e ¶Fūdum. et per istum text. decidit Bal. no. q. in. l. t fi post tres. i. ff. col. si quis cautio. q̄ si statutum dicit q talis puniatur in mille vel alia pena arbitrio iudicis q̄ nō pōt imponi alia pena que non sit ecclīs pūme vel parū excedēs qđ no. ad ff facium q̄ scripsi ī pūma le. bart. sup proemio ff. ve. vbi late. Jtē facit iste tex. et cum hic not. ad not. q. Bald. in. l. empto rem. in. iij. colum. C. locati.

f ¶Op. q̄ nō. Add de q̄ de hac diffi cultate not. p Bart. in. l. vbi pactus. in pūnci. post glo. C. de transa. Et facit ad. q. de qbus per Bal. i. c. in gnali si de feud. fue. q tro

mutare nō quātū ad alias. h. d. ¶In gl. sic. C. ac. in fi. tu dic q illud ideo: q̄ vltimū legatū nil operatur nisi primū intelligat renocatū. ¶Jtē opp. glo. de. l. beredes. ff. si quid. ff. de test. Slo. fol. 2 nō bene q̄ ponit solū diuersitatē casuum quare dicit Dy. hic res assignata ex causa diuisionis videtur capi tanq̄ prelegata: t prelegata potest in codicillis mutari marito ꝛc. in. l. cōtraria volebat fine solennitate mutare. ¶Item oppo. extra glo. ff. pro gi. ff. vbi cōtingit mutatio circa aliud q̄ circa res reformatas: q̄ reformatio fuit facta circa onus: t cōtingit reformatio circa legatū. Sol. id operatur ibi natura obligationū respectuarū seu correlatiuarū: vt ibi dixi. ita etiā dices in ꝓposito. Si erga tūc que vni ex causa prelegati dederat ademit: et de aliis nil dixit: videtur a toto recessum: sed hic reformauit diuisionē in gbusdā rebus in vtriusq̄ persona in quibusdam omisit ꝛc.

Substitutio facta in legato vel hereditate causa certe infirmitatis si testator liberat ex illa t moriatur ex altera euanescit substitutio.

Cū post. Trāslatio legati facta occasione mortis separate existente in firmitate: ita demū habet effectū si ex eadē infirmitate legatarius moriatur nō si ex alia. h. d. ¶No. q̄ si fiat substitutio in legato vel hereditate contemplatiōe certe infirmitatis quod eo liberato ex illa t mortuo ex alia legatū vel hereditas non debetur substituto. quod est no.

Memor. presumitur hō eorū que iam scinit.

Filio. Si seruus legatus trāsferatur in fundū vt ibi perpetuo sit legatum de eo factū videtur extinctum. h. d. ¶Opp. quia filio fuit relictum legatum generis t ꝓ ꝓ speciei. ergo de neri per speciem derogatur: vt. l. ꝓ. item. ff. codicillis. t. ff. testō. ff. de leg. iij. Sol. hic istum seruū post legatum factum trāstulit in fundum t fecit esse de illo genere: per quod a legato speciei videtur recedere. ¶No. t quod quis presumitur memor. eorū que iam scinit. concordat gloss. in. l. qui fundum. ff. seruus. j. pro empt. Gloss. dicit contrarium in. l. ex sensu. j. de appel.

Fideicōmissum si est ademptū ex dispositiōe testatoris expressa legatū non remanet penes grauatum sed videtur ademptum.

Vidulier non potest esse executrix in testamento.

Patri. Si fideicōmissum test ademptū ex dispositione testatoris expressa legatū nō remanet penes grauatū. sed videtur ademptū. h. d. ¶Op. de. l. pecunie. ff. de ali. et cibo. le. t. l. j. ff. ꝓ. ro seruo. C. de cad. tol. Sol. in cōtrarijs fit legatū inutile morte fideicōmissarij vel alio casu. hic vero penitētia testatoris: vnde sicut eum penitet de onere: ita videt penitere de legato: vt. ff. l. ꝓ. gi. ff. scia. hanc sol. tenet Pet. t Ly. in. o. ff. ꝓ. ro seruo. in fcō a oppositione. Alij solunt q̄ hic mater erat electa vt ministra: ideo apud eam nō debet manere cōmodū. sed ī cōtrarijs fuit electa vt legataria seu fideicōmissaria. hec sol. nō est vera: q̄ hic non fuit electa vt nuda ministra cū verba dispositionis fuerint ad matrem directa: vt dixi in. d. l. pecunie. ff. et hac sol. ¶not. q̄ mulier nō pōt esse executrix testamēti. dixi in. l. a filio. de adi. le. ¶Quero vtrū alij duo fundi in qbus nō fuit onus iniūctum debeāt apud patrē remanere. Glos. videtur velle q̄ sic. Jn cōtrariū videt. ff. l. ꝓgi. ff. scia. ff. sol ne quod ibi in mēte testatoris erat dubium vtrum onus adiectum occuparet totū legatū vel non vñ adimēdo onus videt a toto recedere. hic vero voluit exꝓesse q̄ onus non occuparet totū relictum.

¶Item op. de. l. ff. in adimēdo. ff. e. vbi adempto legato nō videt adimi onus. So. ibi est casus ecōuerso. vnde adēpto legato nō videt admi onus legato iniunctū: sed adempto onere videt ademptū legatum. Ratio diuersitatis est: q̄ fideicōmissum est causa finalis quare legatum fuerat relictum: vt. l. titio. circa pūn. de condi. t demon. t. ff. de do. l. ij. in fi. vnde adempto fideicommisso videtur ademptum legatum: quia cessante causa finali ꝛc. sed legatum non est causa finalis relinquendi in fideicommissum. sed est magis causa impulsiua. vnde adempto legato non videtur ademptum fideicommissum.

1 ¶Inimicus capitalis dicitur q̄ accusat de crimine capitali: ꝛ ob hoc legatum admittitur tacite.

c **Seia.** Qui ¶accusat testatorē de crimine capitali videt sibi capi
1 talis inimicus. vnde legatum videtur sibi ademptū. h. d.

¶Not. q̄ licet faciat codicillos t exꝓesse non adimat: tamen tacita adēd ptio durat. h. d. habuistis. ff. c. l. iij. ff. si. cum. l. seq.

Filie. Per exactionē debitoris legatum de eo factū videt extrin
1 secum nisi aliud appareat. h. d.

Detractio qūtitat. si fiat de fūdo legato qđ valeat si nō ē minima.

1 **Detrahere.** Quero ¶qd erit si de legato fundi detrabit certa qūtitas: an valeat. ff. si. fi qūtitas est ita minima qđ esset ridiculū vt vnus nūmus vel duo tūc nō valeret vt. l. legato. ff. aliter. ff. de lega. i. sed si esset magna qūtitas tūc valeret t fieret estimatio fundi: qua estimatiōe scitur qūta pars fundi fuit detracta ꝓ hoc. l. pater. ff. e. t. l. sancimus. C. de dona. t. l. j. ff. si is qui quadringenta. j. ad trebel.

¶De rebus dubijs. Rubrica.

¶Supradictū est de legatis. verū q̄ circa legata occurrūt dubia. ideo hic ponit de reb dubijs. ¶Sed q̄ro nōne gcḡd dictū est. ff. est dictū circa dubia cum lex semp debet esse ō casu dubio: vt. l. qđ labeo. j. de carbo. edicto. Respondeo q̄dam sunt dubia circa factū t de his tractat principaliter: licet etiā quādoq̄ inferat de dubijs iuris: sed tituli precedentes loquuntur de dubijs iuris facto posito ꝓ o constanti.

1 ¶Alternatiua: si in parte alternatiue est res dubia declaratur habito respectu ad estimationē rei q̄ in alia parte alternatiue posita est certa.

2 In alternatiuis vtrūq̄ est in obligatione qñ in vtraq̄ parte alternatiue continetur res certa.

3 Legatū factū de fundo meniano si testator habebat plures fundos separatos cū multis intermedijs qui omnes vocabātur hoc nomine non intelligitur de dotali fundo: sed de vno solo.

4 Diuūcta qñ cadit inter totum t partē: totum partē non comprehēdit.

5 Alternatiua posita inter totum t partē vel inter genus t speciem quando ponatur ꝓ coniuncta.

6 Genus t species si ponuntur copulatiue an species addat vel detrabat generi remissiue.

7 Podere legato quod testator habet in tali loco quod intelligatur de eo quod habebat eo tempore.

Manus est tātum quātum potest laborari cum vno pari boum.

Podere quid contineat ex vsu loquendi intelligitur.

e **Fundum.** ¶Dec. l. ꝓ duas lec. ꝛ quelibet pōt
1 tere q̄ in fi. q̄dā habent literā affirmatiuā alij negatiuā sed fm primā. h. d. Si in aliqua ¶parte alternatiue est aliqua res oubia declaratur habito respectu ad estimationē rei q̄ i alia parte alternatiue posita est certa. h. d.

¶In tex. in fi. ibi meniani. dic. ſ. minoris. t ratio est fm Azo. q̄ eatenus quatenus in vno dilegit presumitur in alio dilexisse. vt insti. de vul. sub. ff. sed ſ ex disparibus. t. j. e. l. vtrū. in fi. ¶Jtē est nō q̄ non est verisimile qđ testator posuerit alternatiuam inter res quarū vna est lōge melioꝛ alia vt ſ dicit lego fundū valētē centū vel lego fundū valētē. g. ideo hic ꝓ e
2 sumimus ex voluntate defuncti. ¶Opp. ¶qđ in alternatiuis vtrūq̄ sit in obligatione: vt. l. illud aut illud. ff. de const. pec. t. l. si quis rei. j. de duo. re. Sol. illud verū quādo in vtraq̄ parte alternatiue continet certa res. sed qñ in vna parte alternatiue cōtinetur res dubia ꝓius oportet q̄ dubietas declaretur q̄ declaratur eo modo quo hic dicit. t illa res ita declarata dicet esse in obligatione: vt. l. cōtraria. ¶Quero quid si est dubium cui fundo magis equialet: an totali vel particulari. Slo. dicit q̄ sic est min venit i legato: vt. l. si ita scriptū in fi. ff. de leg. j. t. l. apud iul. ff. scio. eo. ti. t hec lec. ꝓcedit fm literā negatiuā. Sed o modo legitur retēta eadē lec. fm literā affirmatiuā. t fm hoc videtur in totū ꝓcedēti lec. contrariari. quare debes sic intelligere. nā qđ dicit in tex. fundi meniani dic ſ. maioris vel totalis. t sic cōcordat cū ꝓcedēti. t ita videbat dicere Dy. vel possumus intelligere aliter fm qđ glo. ponit casum qñ tot erat vn fundus diuisus. tñ gra vberioris culture quo casu ꝓcedat lect. ꝓ out est hec litera negatiua. sed si ponneremus qđ essent plures fundi t separati cū multis intermedijs q vno nōe vocabanť tunc si legauit meniani vel seiani fundū nō intellexit de dotali. sed solum de vno meniano. siue magna pecunia seu parua distinguat. hoc probat. j. de verb. sig. l. qui ex pluribus. vñ id qđ ōr. in l. caius. ff. titius. ff. de leg. ij. habet locū qñ tot fundus ꝓtigus erat tū gratia vberioris culture diuisus: sed qñ fundi erāt separati nunq̄ appellatione fundi meniani continerenť oēs fundi meniani: sed solū vnus fundus: vt. ꝓ. l. qui ex pluribus. t hāc lec. tenemēti.

¶Demo ad secūdā lec. t legitur secūdo modo fm Ro. fm quē. h. d. ¶Si
4 disiuncta ¶cadit inter totū t partē: totum partē non comprehēdit. h. d. t
f est no. lec. ¶Oppo. q̄ qñ eidem legatur genus t species generi per speciem non

ciem nō derogat: vt. l. legata. in pūn. ff. de supel. lega. t de fun. instru. l. cū de lanionis. ff. cui fundi. t. ff. quidā. t. l. quesitū. ff. pe. e. ti. Sol. glo. ſ dicta loquunť qñ genus t species leganť copulatiue. hic qñ leganť alternatiue. Contra hoc opp. qñ alternatiua cadit inter totū t partē videtur q̄ resoluatur in cōiunctā: vt. l. quintus. in fi. de aur. t arg. le. t. l. semp. ff. cū vero dicimus. j. de vb. signi. Sol. t qūtū est in ꝓposito dic sic. qñ alternatiua cadit iter totū t partē integralē qūtitatiuā nō substātialē: tūc in toto nō cōtinetur pars casus est hic. Ratio q̄ fundus recipit limitationē destinatione patrissa. vt. l. qđ in rem. ff. ij. ff. de leg. j. Qñq̄ alternatiua cadit inter totū t partē substantialē vt fundus aut fructꝰ vel domus aut paries vel superficies aut domus tunc in toto continetur pars: vt. l. plane. ff. pe. ff. de le. j. t. l. si titio fundus. ff. de vsufru. le. Qñq̄ alternatiua cadit inter totum t partē predicamētalē. aut inter genus t speciem. t tūc disiuncta ponitur ꝓ o coniuncta: vt. l. quintus. j. de aur. t arg. le. t. l. semper. ff. cū ꝓ. de vb. sig. Ratio q̄ in istis duobus vltimis casibus totum t pars nō discernūtur in dispositione patrissa. sed a natura ipsa. t a communi vsu loquēdi discernimus sicut dicimus in noie ꝓ io. t appellatiuo: vt. l. si qs in fundi vocabulo. ff. de leg. i. qđ intellige vt statim dicam. Jstud vltimū mēbrū videtur cōtra hāc. l. intelligēdo q̄ ista plura ꝓdicta non erāt vnū totum integrale. sed erāt plura prędia diuisa multis interm edijs: tūc si legauit meniānū aut seianū videor legare totū aut partem predicamētalē. t sic debet accipi copulatiue. Ñā. istud vltimum mēbrū debet distingui per hāc. l. sic quādo alternatiua cadit inter genus t speciē resolnitur in cōiunctā hoc est verū qñ genus differt a specie ī magna pecunia: q̄ tūc illa adiectio videtur facta magis causa augmētādi qđ diminuendi. nō enim est verisimile q̄ alternatiuā posuerit inter res ita dispares: vt. ff. dixi fm aliā lect. sed qñ genus t species nō differunt magnā pecunia tūc simile alternatiue vt est tex. hic in fi. ꝓout habetis literam negatiuam. Si vero habetis literam affirmatiuam intelligo fm aliam lec. ¶Ulterius fesset videdum qñ genus t species ponunť copulatiue. an species addat vel detrabat generi. Tāgit glo. hoc dixi in. l. qñ
6 tū. ff. penul. de fun. instru. t no. ꝓ Dy. in. c. gñi. de reg. iur. li. vi. ¶Ultimo ista. l. pōt iduci ad. q. quā tetigi in. l. si ita de auro t argēto legat. si lego tibi podere meū qđ habeo in tali loco: t dixi qđ significatio istius vocabuli podere pēdet etiā ex vsu loquēdi. q̄ quidā intelligunt idē ꝙ we mā so. i. ꝙtum vnū par boum laborare posset in anno vt dixi in. l. si ita. qui dam intelligunt podere. i. plura prędia contenta sub vna appellatione seu nominatione: t ideo forte esset dicēdum q̄ cū istud nomē podere nō sit nomē iuris sed sit nomē quod recipit limitationē fm dispositionē patrissa. qđ idem esset q̄ i legato fundi q̄ inspiciatur tēpus presens. ſ. testamē. vt dixi in. d. l. si ita. de aur. t arg. leg.

1 ¶Relictum administratoribus ciuitatis ciuitati videtur relictum.

2 Legatū factū prelato ecclesie si fit a cōiuncto debetur prelato si ab extraneo contemplatione ecclesie videtur factum t ei debetur.

3 Legatū factū canonico nō habēti administrationē videt relictū cōtemplatione psone t ei debet si canonicis vniuersaliter t indefinite ecclesie.

4 Priuilegiū concessum clerico videtur contēplatione ecclesie concessum quando ecclesie foret vtile alij inutile.

5 Legatum factum monacho acquiritur ecclesie.

5 a 1 **Juibus.** ª Quod ¶relinquitur administratoribus alicuius vniuersitatis vł ipsi vniuersitati relictū. h. d. ¶Op. imo id qđ relinquit mihi est meū vt per totū ti. de leg. hic dicit cōtrariū quare male. buí timor dicit glo. ciuib ꝙ forte administratoribꝰ. t p. h. d. Pet. in. l. j. C. de sac. san. ecclē. si relinquit ꝓlato ecclesie vł relictū ecclesie. sed si relinquitur vni canonico vel ꝓsbytero nō bñti dignitatē vel administrationē ibi: tūc non videt relictū ecclesie. t. h. d. p hāc. l. ¶Circa ¶primū qđ ipse dicit qñ relinquit administratoribꝰ vł relictū ecclesie videtur debere distingui ª an relinquat sub nomine ꝓprio an sub appellatiuo fm distinctionē. l. si seruꝰ cōis. de stipu. ser. qđ qđā dicūt veritas est q̄ imo debet distingui an relinquatur a cōiūcto. t tūc intuitu psone. an ab extraneo. t tūc intuitu ecclesie videt relictū. Tex. est in. c. registi extra de test. facit aut licētia. de sac. san. eccle. addo. l. tuto: petitus. ff. pe. ff. de excu. tu. sed quare hic nō adhibetur illa distinctio ꝓcedat nomē ꝓprium vel appellatiuū. circa hoc cogi
3 tabis. ¶Circa ¶cōm qñ relinquit ꝓsbytero ᵇ non habēti administrationē qđ videatur relictū contēplatione psone. hoc videt contra tex. in. l. annua. ff. j. de annuis legatis. ꝓout ibi loquitur de libertis. Sed pōt
d rideri. aut relinquit vni liberto vel canonico tūc ꝓcedunt q̄ dicūt dicti docto. casus est in. d. c. requisisti. circa fi. sed si relinquit omnibus canonicis vniuersaliter vel canonicis indefinite videt relictū contēplatione ecclesie: vt. d. l. annua. t ita pōt intelligi hic quod dicit ciuibus indefinite. t ita videtur intelligere glo. in. l. lucius. ff. ciuibus. ff. de le. ij. t hoc videtur velle Pe. in. d. l. j. C. de sac. san. eccle. licet istas. ll. nō alleget. Contra istud
4 ¶videt glo. in. l. nō plures. in pe. glo. C. de sac. san. eccle. vbi priuilegium cōcessum clerico videt cōcessum cōtēplatione ecclesie qđ t ad alias acgsitiones trabi pōt. ita no. ibi glo. sed sustinēdo illā glo. debemus eā intelligere quādo priuilegiū vel cōcessio cōtinet id qđ alij foret inutile ecclesie vtile ex ēplum in priuilegio de facili poni pōt sed in concessione pōt poni sic cōcedo seu lego clerico iter per fundum meū ad fundū ecclesie. tūc videtur concessum fauore ecclesie. ita debet intelligi illa glo. al's diceret male: predicta oīa intelligatis in platis t clericis
5 secularibus qui possunt habere ꝓprium in his t vero qui sunt regulares t nō possunt habere ꝓprium illi indistincte acquirunt ecclesie vt in aut. ingressi. ff. t. l. deo nobis. ff. j. C. de epis. t cleri.

1 ¶Significationi ꝓprie vocabuli statur qñ nō constat de voluntate defuncti.

2 Intellectus ad. l. si sunt plures ille ō: bonus q̄ per alias rationes vel leges probatur.

3 Illa significatio vocabuli habētis plures significationes accipit q̄ congruit voluntati defuncti.

Hambiguo. Tene lec. que habet q̄ i pri ma parte fuit erratum in nomine ꝓprio ī fōda in appellatiuo. fōda ibi itaq̄. Circa primam partē ponit exēplum duobus modis. tene primū q̄ ꝓbatur ꝙ casum in. l. vbi. j. e. ¶Lōtra primā partē op. quod vbi est verbum ambiguum nō stemus voluntati defuncti: vt. l. si alij. ff. de vsufructu leg. sol. quidam qđ ibi fuit ambiguitas rei bic vero
1 bi. Tu dic ¶ q̄ ibi nō cōstabat de voluntate defuncti. ideo stat ꝓprie significationi vocabulivt ibi ōr. a
2 fm Ro. ¶Jtē ¶hec. l. facit ꝓtra oēs t cōtra me. q̄ qñ habemus. ll. ponētes plures lec. dicim vtraq̄ lec. pōt esse bona. videte qñ vna. l. hꝫ plures lec. q̄ libet pōt eē bona ꝓcedo si ꝓbat palias. ll. vł rationes aliarū legū. sed ꝓ o certo iuris cōsultus deynatñ intellegit: hꝫ de qua voluerit intelligere incertū fit apud nos. Jtē op. ad cōm dictū. ff. de lega. iij. l. nō aliter vbi recedit a vbis ꝓpter voluntatē te
3 statoris. Sol. ¶in contrario vocabulum habebat plures significationes. vnde accipitur illa que cō b
gruit voluntati defuncti. hic vero habebat vnā significationem tantum. ¶Ultimo glos. oppo. j. de ap. l. j. ff. si quis. So. hic est error t in verbi prolatione. ibi in facti ēxecutione circa quem errorem est in c
ris dispositio. vt ibi patet.

Paulus. Lōditio dādi pōt cōferri in psonā certā t incertam. h. d. ¶Op. j. l. progima vbi legatum incerte psone non valet. So. aliud in legato. aliud in dando causa conditionis implēde. Ratio est q̄ legatum debet continere obligationē vnde est necesse quod sit in persona in qua obligatio sustētetur. sed conditio continet obligationē: sed euētus facti. ideo in incertam personam potest conferri: d
ita loquitur hic.

Paulus. Si ꝑsona legatarij non apparet legatū non vaet. h. d. ¶Op. t videtur q̄ fi nō adijcitur persona valet dispositio. vt. l. qui pecuniā. j. de tali. fol. ibi granatur legatarius vel fideicōmissarius vñ in dubio videtur grauatus dare heredi a quo sensit cōmodum. hic vero grauatur heres qui cōmodum sensit a seipso non ab alio. ¶Item opp. j. l. progi. vbi valet relictum incerte persone. Sol. ibi incertitudo venit certificanda ex aliquo futuro euētu. hic secus vt ibi plene statim dicam quod tene menti.

1 ¶Incertitudo quando vitiet legatum.

2 Relictum in vim modi non valet.

Relictū ī vim modi pducit actionē t obligationē.

3 Institutio heredis si cōtinet personam incertam quando valeat.

4 Datio tutele ratione incertitudinis qñ valeat.

5 Executoris incerta datio que non venit certificanda non valet.

6 Executor cōstitutus a testatore t q̄ si nolit vel nō possit eē executor aliū ꝙstituat: talis ꝙstō an valeat etiā si eēt datꝰ ad pias cās: nisi relicta essent certa.

7 Si testator dicit relinquo executorem ministri fratrū de pnia qui ꝑ tpe fuerit valet talis datio.

Procurator incertus dari potest.

8 Executor si est datus qđ titius nolabit valet.

9 Electio ad seculares administrationes de persona incerta pōt fieri a ciuitate ꝑ legē vtputa ille dicatur electus ꝓ o quo fors ecciderit.

Priuatus habens ius eligendi non potest eligere personam incertam.

10 Electio facta de certo sed dubitatur de quo certifi

Universidad del Rosario Archivo Histórico

catur ex dispositione eligere debentiũ: si sunt duo.

Quidam. Valet legatũ factũ icerte psone de certis vel de incertis: si incertitudo venit declarãda ex aliquo futuro euẽtu. h.d. bec. ¶ Sp. q legatũ factũ incerte persone nõ valet: vt infra. ti. de leg. ij. incertis. Sol. quidã dicunt q hic legauit incerte persone de certis: vt ibi ex here dibus vel vni ex amicis meis. ¶ Sed cõtra hãc solutionẽ videt tex. hic ibi: si vo quis alius. z si vi dek incerta psona de incertis. Solu. qdã dicunt q dictio alius implicat. s. aliud ex amicis. z hoc vide tur probari per finẽ huius legis dũ dicit alius ex amicis: Iz hec solũ se sit vera: tũ docto. dicunt sic. Si legat incerto de incertis: sed tũ incertitudo venit certificanda ex aliquo futuro euentu legatum valet: z tic intelligũt hic simpliter ali⁹: siue sit ex amicis siue extraneus facit. l. extraneum. C. de her. inst. Nõ ob. incertis: q qõ ibi õ colligit in. ij. sed nec. e. ti. z hoc tenẽt doc. in. l. id qõ pauperib⁹. C. de epi. z cle. ¶ Itẽ op. ª de. d. l. id qõ pauperib⁹. Sol. glo. q ibi spãle est fauore pauperũ. glo. dicit verũ qũ nõ brit pauperes certũ collegiũ vt hospitale: q tũc nõ esset spãle: q cuilibet collegio approbato le gari põt: vt. C. de sac. fan. eccl. l. z. l. ij. ẽ. z. l. cũ fe natus. j. eo. ¶ Opp. ẽ. l. paulus. Sol. vt ibi digi ¶ Et ad ꝓ declarationez huius materie distingue ficcum queritur an icertitudo vitiet legatum: aut est incertitudo rerũ: z dic vt. l. legato gñaliter. ff. j. ẽ. de leg. j. z insti. de leg. ẽ. gñaliter. z. l. cũ post. ẽ. gener. de iure do. Aut est incertitudo ꝑsonarum z tunc qñq; assumunt persone, p reb⁹: vt lego duos seruos stichũ z pãphilũ. z tũc dic: vt. l. si quis a filio. ẽ. ff. q̃s plures. ẽ. de leg. j. qñq; assumit ꝓprie z ista est, ꝓprie materia nr̃a q̃ casu dic. aut est incertitudo circa psonã ei⁹ a quo relinquit: z tũc vr relictũ ab herede: vt. l. si seruus. ff. q margaritã. ẽ. de le. j. z. l. ff. C. ad treb. nisi aliud appareat: vt ibi no. aut est icertitudo circa psonã ei⁹ cui relinquit nul la exꝑssa psona cui relinquat. aut relinquit exꝑssa psona que tñ sit dubitat. aut relinquit nulla exꝑssa psona spãliter ſz vlr z indefinite de vniuersis vel vno de pluribus. Primo casu: si legatũ relinquit ab herede alij nõ vz: vt. ẽ. l. pgi. fivo a legatario vel fideicõmissario vz: z intelligit q̃ oz dari heredi. vt. l. qui pecuniã. j. de sta. li. rõnẽ dixi. ẽ. l. p Scõo casu: legatũ vz Iz nõ in effectu: q: hẽs nõ cogit soluere nisi appareat de quo testator senserit põt tñ soluere si vult: vt. ẽ. tit. j. l. iij. ff. si duobus. z ẽ. de leg. ij. l. si qs seruũ. ff. si inter. z de test. tu. l. duo sunt titij. Fallit ff resultat pariter incertitudo ꝑsonarũ z rerũ: q: tũc nõ vz ipo iure: vt. j. e. l. si qs plurib⁹. de manu te. l. nõ ex pluribꝫ. z hoc vltimũ no. p Dy. in. c. i obscuris. de re. iur. li. vj. Tertio casu: aut incertitudo venit certificãda ex aliquo futuro euẽtu: z vz legatũ vt hic: aut nõ venit certificanda nec certificat: z tunc aut relinquit incerte psone de certis et valet legatũ: vt insti. de le. ff. icertis. z. ẽ. de le. j. l. si seruꝫ legat⁹. ff. hmõi. aut reliquit icerto de incerto z nõ vz: vt si dico lego vni hmõi: vt. d. ff. in certis. fallit fauore pauperũ: vt. l. id qõ paupib⁹. z l. nulli. C. de epi. z cle. Iz sec⁹ sit in eo qõ relinquitur cã cõditiõis iplẽde: vt. ẽ. l. paulus. z ibi vidistis rõnẽ. babetis mõ hãc materiã plenius declarata; quã Dy. ponit in. l. id qõ pauperib⁹. Quero ſ aliquid est relictũ incerti in vim modi an sit idẽ q in dãdo cã cõditiõis implẽde. Dõ vr cũ modus sit cõditio: vt. l. j. C. de his q̃ sub mõ. In Iziũ est veritas q: id qõ relinquit in vim modi hz actionẽ z obligationẽ ꝓducere: vt. l. si. C. de his q̃ sub mõ. z sic requirit psona in qua substãtiel obligatio: sicut in legato: vt digi in. l. paulus. ẽ. ¶ Quero ſ qd in heredis institutione si cõtinet psonã incertã an valeat tex. insti. de leg. ẽ. sed nec hec spes. et. d. l. si seruꝫ. ff. hmõi. ẽ. de leg. j. dicit idẽ in heredis instõne q̃ legato. tu tñ ad hoc vt habeas. ll. magis. ꝓ: pias dic sic. Aut heredis istituto ꝓtinet psonã penit⁹ icertã nullo mõ declarãdã z nõ vz: vt. l. quoties. ff. hẽs de here. insti. Aut cõtinet psonã certã. sed dubitat q̃ sit: z tũc vr q nõ valeat nisi appareat õ q̃ testator senserit: vt. l. in tps. ff. j. ẽ. de here. insti. Aut ꝓtinet vnũ de pluribꝫ aut diuersis: z tũc aut venit certificãdũ ex aliquo futuro euẽtu z vz arg. hui⁹. l. cõiũcta. l. si seruꝫ. ff. hmõi. Aut psona nõ venit certificãda nec certificat. tũc aut instituit psonã incertã de certis z vz: vt. l. vter ex fratrib⁹. de ẽdi. insti. z de here. inst. l. quoties. ff. si quis tñ. z de bo. pos. fm tab. l. ij. ff. si qs itaq. aut instituit incertũ de incertis z nõ vz. vt. d. ff. incertis cõiũcto. ff. sed nec hec species. institu. de leg. ¶ Tertio q̃ro ſquid in tutele datione. rñ. in hoc est plus q: tutele datio incerta etiam si in aliquo futuro euẽtu veniat certificãda nõ vz: vt. l. tutor incertus de test. tu. z isti. de leg. ff. tutor. Rõnẽ inter tutelã z legata ponit gloss. in. l. si quis a filio. ff. quis plures. ẽ. de le. j. predicta vã q̃ si testor religt incertũ. sec⁹ si certũ sed de quo testator senserit dubitat q: tũc valeret si cõstaret de quo testator senserit vt. l. quo duo sunt titij de testa. tu. Itẽ ꝑdicta vã q̃ incertitudo est circa psonã ei⁹ qui dat dic vt. l. tutor ita. de test. tute. Quero qã in egeuctorib⁹ ſ vltimarũ volũtatũ. z vr idẽ q incertitudo hz vitiare iſtud sicut officiũ tutele cui egparat ar. ei⁹ q no. in. l. antepe. ẽ. de tutelis. ff. ista egparatio nõ est p oia. vt. j. patebit. Ceterea vi dek eadẽ rõ q̃ in tutore si bene respicis glo. q̃ est in. l. ff. q̃s a filio. ff. si quis plures. ẽ. de leg. j. z per hoc ſ vr q illud q̃ testor res sepe faciunt: q: dicũt facio talẽ fideicõmissariũ z si nolit vel nõ possit do tibi ptãte aliũ faciendi nõ vz: q: captatoria: vt. l. captatorie. ẽ. de leg. j. z. l. ff. j. e. sed videt q nõ valet alia rõne q: executor incertus nõ põt dari sicut nec tutor. z hoc videtur ꝰ verũ etiã in executoribꝫ ad pias causas nã scitis q datio tutorũ est fauorabilis z tñ nõ valet q: posset redundare in eorum lesionem et si Thoc est verũ qũo valet istud relictũ relinquo executorẽ ministrũ fratrũ de pnia q: tpe fuerit. nã tutele datio hic mõ facta non valet: vt. l. tutor incert⁹. de test. tu. qũo ergo põt valere tutoris datio. rñ. valet sicut potest dari. pcuratoꝛ incertus: vt extra de procu. c. j. in. vi. z no. p Dy. in. l. si quis. C. de pcu. in. j. q. Iziũ no. glo. ẽ. de pcu. l. j. in princ. z hoc apparet p rõnẽ. nã p dationẽ tutoris qs, puidet alij. ff. pupillo q: ius administrã di pozrigit ad oĩa bona pupilli etiã aliũde q̃sita: z ideo leg nõ pmittit B nisi patri nõ alij merito ipse nõ põt cõmittere sub incerto q̃m hoc ꝓcederet ptãte alteri q: leg nolnit sed faciẽdo, pcuratorẽ puidet sibi ita faciẽdo executorẽ: q: eius officiũ solũ ad relicta a se pozrigitur. z fic est eadem ratio q̃ in legato certificãdo ex aliquo futuro euẽtu vt hac. l. dz. Sed puto aduertẽdũ qz aut testator dicit q: alius habeat ptãte faciendi executorẽ z non valet q: est captatoria voluntas vt dictũ est. fallit ff si essent certa relicta ad pias causas vt extra de test. cũ tibi. Si vero ſ dicit facio executorẽ illũ quẽ talis nominabit: valet: q: nõ substãtia fed nominatio põne est sibi cõmissa. vt. j. e. l. vtrũ. ff. cũ quidã. ¶ Quero ſ circa electiões facta ad seculares administrationes an valeat electio facta de ꝑsona incerta. Puto sic dicẽdum ciuitas ꝑlegẽ suã põt facere electionẽ de incertis vt ille intelligatur electus ꝓ quo sors ceciderit: ꝓ quo facit in auc. de defen. ciui. ff. sed interim in eo qõ dicit de electione q̃ fit ꝑ circulũ. sed vnus hõ priuatus cui cõcedit ius eligẽdi nõ posset facere electionẽ incertã eadẽ ratione q̃ est in tutore: vt no. in. ẽ. ff. si quis plures. ẽ. de leg. j. magime cũ respublica minorib⁹ equipareꝫ: vt. l. respublica. ex gb. cau. ma. z l. repu. C. de repu. lib. x. ¶ Ultimo ſ ro illi q habebãt potestatẽ eligẽdi elegerũt aliquẽ certũ tñ dubitat cũ essent duo einsdẽ nois qd iuris. Rñ. nisi appareat de quo senserit nõ valet. vt. l. duo sunt titij. de testa. tute. ſz puto q̃ si sunt duo electores eꝝ dicto eorum legitime oĩsposito declarabitur de quo senserint. vt. c. cum dilectus. extra de elect.

Si tibi z posthumo. Posthum⁹ q nõ nascitur nõ facit partẽ: si vo nascãtur plures glz cũ sibi ẽiũcto admittit i virilẽ. h.d. ¶ Opp. q posthum⁹ alienus nõ possit institui nec ei legari: vt insti. de le. ff. posthumo. z insti. de bo. pos. in ꝑin. So. illud fm legẽ antiquã. ẽji. ta bu. hodie sec⁹ fm istã tpa: vt. l. heredi posthumo. ẽ. de le. j. z. l. gall⁹. ff. alle casus. ẽ. de lib. ẽ post bu. ¶ Op. q etiã posthum⁹ si nõ nascit facit ptẽ: vt. l. plane. ff. si cõiũcti. ẽ. de leg. j. Sol. ibi iõ q: legatũ quodã respectu vz: q: seruo, ꝓpio heres ex curialitate dare teneꝫ. vt. l. ff. ff. illo. C. de ne. fer. here. insti. ¶ Oppo. q oẽs posthumi admittanꝫ in vnã portionẽ: q: oẽs sunt cõiũcti vno nomine collectiuo: vt. ẽ. de heredi. insti. l. ff. titi⁹. z. l. interdũ. in ꝑin. e. ti. gl. nõ solunt: sed Dy. dicit q̃ ibi oẽs erãt nati. iõ inſimul oẽs nõ iam vocãt in vnã portionẽ. hic vo nõ erãt nati. z iõ est visile q̃ ff testator nascituros tot ex timasset oib⁹ vtilr legasset. q puto satis bene dictũ nõ em est qd iputetur testõi cũ eos segregati nõ iare nõ poterat cũ nõ essent nati z B cogitare nõ debebat cũ visilr nõ eueniat. alle. Dy. ad hoc. l. q filiab⁹. ff. ẽ. de le. j. Ex his ſ ꝑt iferri ad. q. dicit testor si talis decesserit sine liberꝫ veniat hereditas mea i caiũ semproniũ vel eoꝝ filios nõ dixit in stirpẽ. decedit vn⁹ ex his relictis plib⁹ filijs vtrũ oẽs isti filij admittanꝫ i vnã portionẽ cũ supuiuẽte an glz babebit tñ q̃ tũ superuiuẽs z hic vr tex. q: do sic. q: glz dz hẽ tñ: ſz tũ de iure vr Inã videtis⁹ q̃ testor voluit patrẽ viuẽte ꝑferri filijs etiã si multos hẽt. ſz ꝑ fine dubio nõ reuocaretur nisi dimidia filij q̃ q debẽt venire post patrẽ q̃ testor plus dilexit nõ debẽt habere plus eoꝝ patre: vt. j. de ẽdi. z demõ. l. pupill⁹ i fi. vñ ẽjiliũ est q̃ eum per ponaꝫ i testõ deueniat i filios i stirpẽ.

Trum. Cũ quidã. Substãtia legati vel fideicõmissi in alterius voluntatem cõmitti non potest: sed electio ꝑsone bene cõmittit. h.d. ¶ No. tex. ibi pluriũ interest &c. cõcordat cũ eo q̃ hõ q̃ nõ. Dy. in. l. captatorie. ẽ. de leg. j. eandem distinctionẽ facit tex. in. l. fideicõmissaria. j. de fideicõ. lib. Item hoc q̃ hic dicitur q̃ substãtia legati non potest conferri in voluntatem alteri⁹. fallit in legatis ad pias causas. vt. c. cum tibi. extra de test.

Quesitum. In fideicõmisso heredi relicto itelligit portio ꝓ mõ oneris heredib⁹ ꝑ fideicõmisso iniuncti alias debet ꝑ hereditarijs portionib⁹. h.d. materiaz hui⁹. l. habetis in. l. quoties. ẽ. l. nõnunq̃. ff. ad treb. dixi in. l. turpia. ff. si. ẽ. de leg. j.

Cũ inter virũ z vxorẽ est facta donatio z ambo decesserũt z nõ apparet qs primo decesserit qs debeat, pbare q̃ donator primo decessit.

Inter. Ad confirmationẽ donationis sufficit consensus vtriusq; gem donantẽ donatario non supuixisse. h.d. ¶ Opp. ff. j. e. l. prozgi. ff. si maritus. gl. soluit vno mõ vt in ea ꝓ q̃ nõ curo. So. alio modo qđ sol. doc. declarãt dico q̃ ỹba legis ꝓfirmãtis donationẽ verificanꝫ ambobus simul decedentib⁹: q: donator non superuenit. ita loquitur hic in. l. contraria verba stipulationis verificãtur ambob⁹ simul decedẽtibus: q: in mr̃imonio decedit. ideo nõ discordant: sed potius concordãt. ¶ Opp. q ab initio nõ vz tractu tpis non confirmaf vt. l. q̃ ab initio. q: donator non supuinit. ita loquitur hic in. l. contraria verba stipulationis verificanꝫ ambobus simul decedentib⁹ ff. de reg. iur. glo. soluit q̃ ẽt non cõfirmaf vt donatio sed vt legatum. sed non verũ q̃ donatio cõfirmetur tanq̃ relictũ q: in legatis z fideicõmissis requirit legatarium superuinere nec valeret si testator z legatarius simul decederent vt. l. q̃ de pariter in fi. cũ. l. seq. ff. eo. ¶ Cõtra hoc op. q̃ habeat vim legati. vt. l. sequens questio. ẽ. de leg. ij. z. l. cum hic status. ff. si maritus. z no. in. l. res. C. de dona. inter virum z vxo. Sol. glo. q̃ cõfirmatur q: cessant rationes probibentes sed dic q̃ ideo cõfirmatur q: verificantur verba legis confirmãtis z deficiunt verba legis probibẽtis que ponunt in. l. cũ hic status. ff. si ambo. de dona. inter vi. z vxo. z sic per banc. l. babes decisos tres casus scilicet q̃ precedit donãs q̃ legatarius z q̃ oẽs simul. ¶ Sed ſ quero quid si non apparet q̃ simul vel separatim aliquo ordine decesserint puta q: vnus in Francia alter hic z sic non apparet quis prius decesserit. Puto isto casu meliozes esse cõditionem possidentis. nam si quidem heredes viri vendicãt ipsi debent probare vxorem predecessisse. si vero heredes vxoris ipsi debent probare virum predecessisse q̃ cum non faciant cadũt ab intẽtione sua. ideo in pari causa ꝓmelioz erit conditio possidentis: vt. d. l. ff. ff. C. de rei ven. et l. in pari causa. de reg. iur. z. c. in pari cã. de reg. iur. lib. vj. nec est aliqua ꝓesumptio ꝓ actore vt qui semel vixit vsq; ad certum tps vixit: vt. l. spadonem. ff. qui absolutus. de excu. tuto. q̃ tene menti.

¶ Ultimus seu suprem⁹ dz quẽ nemo sequit etiã si nullus precedat. Primus quem nemo antecedit etiam si nullus sequatur.

Idem potest esse primus z vltimus.

Incertitudo circa res hereditarias non vitiat dispositionem.

Relatiuum quis vel qui q̃ ponitur distributiue ex ꝓesumpta mẽte testatoris non verificatur in vno.

Jus legitimarum hereditatum cõseruatur inter filios q̃ testator substituit vltimo morienti.

Restitutio i tegrũ q̃ dez brẽdib⁹ pupilli decedẽtis brẽditate nõ adita.

Idem in heredibus minoris.

Idem in quocũq; impedito iusta causa q̃ est no. ꝓ ampliatione. l. pãtonius. ff. de acqui. here.

Beneficium restitutionis transmittitur ad heredem.

Dozi repente dicitur qui decedit. j. centum dies.

Jus deliberandi vt transmittat requiritur q̃ decedens sciat hereditatem sibi delatam z q̃ non transuerit annus.

Pupillus decedens infra annum ius deliberandi transmittit si tutor sciuit sibi delatam hereditatem.

Infans nõ transmittit ius deliberandi q̃ tutor sciens sibi delatam de cessit anteq̃ infans z pubinde infans decessit sine tutore.

Pupillus maior infante vt trãsmittat ius deliberãdi sola sciẽtia tutoris vel ipsius sufficit ẽt si tutor nõ satisfecerit vel inuẽtarium nõ confecit.

Item scientia solius patris vel solius filij sufficit.

Si ille ad quem transmissum est ius deliberandi decedit.

Ignorãs sibi trãmissũ ite; trãsmittit ad suũ brẽdẽ q̃ effin ẽ trãsmissibile

Dicte in hoc vlti. Aret. in Rubri. de ꝓba. col. ij.

Jus deliberãdi vt trãmittat q̃ oporteat transiintentem scire.

Heres cui trãsmissum est ius deliberãdi potest hereditatez repudiare.

Jus deliberandi transmissũ ad plures heredes si ab vno repudiatur accrescit alteri.

Si vnus bereditatẽ ex vtute iuris deliberandi adiuit infra annũ: ali⁹ non an ille qui adiuit habet totam hereditatem.

In casu huius. l. matre in medio ex ẽstẽte substitutus non admittitur.

Substitutus in casu huius. l. potest hereditatẽ vendicare ex testõ.

Ui duos. Ultimus ſ teu suprem⁹ dz quẽ nemo sequẽtur ẽt si nullus ꝑcedat. ꝓpter quẽ nemo ꝑcedit ẽt si nulli ꝑsequat. z fic idẽ põt esse ꝓim⁹ z vltimus. h.d. ¶ Op. ẽ. de te. tu. l. duo sunt titij. z de brẽdi. isti. l. in tpe. ff. j. e. j. ea. l. si fuerit. Sol. z anteq̃ veniã ad sol. glo. dicẽ q̃ contraria loquũtur

¶ Eandem distinctionem. vide Jo. an. in ti. de instru. edi. ff. nunc vero aliqua in antepe. char. versi. sed an pauperes.

¶ Item hoc q̃. Et vide bal. in. l. fi. C. de fideicõ. bar. in. l. illã isti. ff. de bere. insti. bal. in. l. captatorias. C. de te. z Ang. in. o. l. fi. Andr. barba.

Aud. Poma. Ideo in pari cã. vide gl. i. c. sine manifesta. gij. q. j. z i. c. nulli. gij. q. v. alex. cõsi. cccl. i. ij. col. j. vol. z cõsi. v. in. ij. col. eo. vol. z consi. ix. in. v. col. volu. ij.

¶ Et. l. fi. et vide Jmo. i. l. ẽ; facto. ff. pe. ff. ad treb.

¶ Sol. possim⁹. z vide bal. in. l. fi i fanti. C. de insti. et substi. z bal. in. l. si duobus. ff. de liberali. in. vj. col. vbi di cit q̃ sol opi. bar. est falsa idẽ ibi ang. et sali. z vide Ludo. ro. i ꝑi. lvi. in capiẽ. visis narratis vbi refert doctrinã Bar. bic et vide ibi Alb. bar.

¶ Non fuit decisus. vide bar. in l. j. z ibi bal. C. de re mili. als õ test. mili. ꝑ bal. i. l. fi i fanti. Bal. pang. i. l. nõ solũ. ff. de i integ. resti. z hãc cõem opi. segtur Jo. an. in. c. i ꝑsentia. ff. ꝓba. Iz ang. Zin. d. l. si infanti sed hec opi. ẽ cõis z vera z approbatur. z p hoc vidi cõsuli et indicari p Jmo. in. l. ventre in vlti. char. et etiã in. ꝑvi. col. de acq. he. p Pe. de anc. in ꝑi. cccl v. q̃ incipit de iuribus additis. vi õ bar. i suo ꝑi. cccliij. z videro. i ꝑi. lvj. inci. visis narratis i puncto q̃ ad primũ quo q̃ ritur &c. z ff bereditatez delatas filio maiori ifante inutiliter adiuit est nõ dubiũ vtruz eo mortuo possit ff restõnez petere ex cla gñali vel ex persona ipsius filij Iaz de suncti vel ex iure deliberandi. vi õ pet. de anc. in ꝑi. cccliij. inci. in ꝑi noie amẽ. de iuribus additis pertri adcuntis &c. Adde q̃ posui in l. fi infanti.

¶ Idez dico. Et vide bal. i. d. l. si i fanti. and. barb.

Universidad del Rosario | Archivo Histórico

a ¶Sic dicẽduz p bar.cõsi.inci. qdã perusin⁹decessit i d.l.si ifanti.⁊ bal. in.l.i.ſ.inouiſſimo.de cad.tol.⁊ i d.l. ſi infanti. ⁊ in 6 l.cũ antigonibus in.vi.q. de iure de lib.⁊ ibi ẽt p eum in pe.ſeu vlti.col. vbi refert verba nic.de ma. ad no. per bar. hic adde pe.de anch.i ꝓſil. xcviij.incip. ꝓ de claratione q̃ſitoꝝ tria ſunt ⁊c.i tertio puncto.

b ¶Que requiran tur. vide aliqd p 7 ſimo.in.l. vẽtre.in vl.co. ẽ acq.here. b

c ¶His ꝑmiſſis q̃ro.an ſufficiat tu toris ſcia ad trãſ mittẽdum ius de liberãdi.adõ tex. ⁊ ibi bart.i.l.ſi.C. de tu.⁊ cur. q nõ ſatiſ. viõ bal.i. d. l.ſi infanti. in pe. ⁊ antepe.col.ẽ in. 8 deli.vbi oĩno viõ c et dato q̃ opin. Bar. eſſet vã formã ibi bal. circa ẽ ꝑles no.q. vide bar.i.ꝓpoſi.colũ.

d ¶Puto qõ non. bal.ĩ i.d.l.ſi ifãti.

e ¶Quero quid.p bal.in.d.l.ſi ifanti.per bar.in.d.l. cũ antiquioribꝫ.

f ¶De ſcia.an ſuf ficiat ſcia ſoli⁹ patris vel filij ⁊ poſ nit ẽt bal.i.d.l.ſi i fanti.⁊ p bar.i.d. l.cũ antiqoribus.

g ¶Inuẽtariũ nõ fecit.quid ſi ſciuit tutor⁹ q̃ nõ ſatiſ decidit vel inuẽtariũ non fecit.⁊ vi o de inſili not. per bal.i.d.l.ſi ifanti.

b ¶Dico qõ ſic. p Bald.in.d.l. cum antiquioribus. in iiij.q.

i ¶Cũ in bello.nõ tũ preſumiť. an ſi e quis habuerit ſi liꝭ tpe vite preſumatur habuiſſe tpe mortis. ⁊ h adde imol.in.d.l. eꝝ facto.ſ.pe.

vbi dicit quod perinde eſt ac ſi non fuerit delata.

¶Mihi vero vĩ ſic dicendũ[a] aut pupillus ſeu infans deceſſit ita repente qõ eius tutoribus vel cõ ſanguineis ſi tutores nõ habebat nõ põt imputari negligentia cur non adiuerunt.tunc puto heredibus dandũ beneficium reſtõnis vt hic.q. bec.l. nõ põt aliter intelligi.repente ⁊ aũt dico mori ſi deceſſit infra centum dies.ná minoꝝ tpe nõ põt perfecte deliberare de hereditate adeunda vt.l.i.in fi. cum.l.ſe.ſ.de iure deli.Aut nõ deceſſit ita repente ⁊ tunc ſi non habebat tutorem eſt quid imputetur heredi eius ſi tutorẽ nõ petijt:vt de le.here.l.ſciãt. vel ſi habeat tutorẽ põt habere regreſſum ℈ tutorem:vt no.in.l.ſi infanti.ſ.ſi vero.⁊ ſic ceſſat equitas dandi reſtõnem:ſi tutor⁹ nõ eſſet ſoluendo non eſſet iniquũ heredi ſubueniri p reſtõnez.ar.l.ſi. de eo p quem fac.erit.⁊.l.plane.el.ij.ſ.j.ſ.de leg.j. ſed poſſumus hodie dicere qõ in hereditate vltimi re periat hr̃ditatẽ primi hoc eſt ius deliberãdi adeũ do hereditatẽ primi ſm formã.l.cuꝫ antiquioribꝰ. C.de iure deli. ¶Tñ ꝓ declaratiõe huius materie iuris deliberandi quero aliquas.q.⁊ primo que requiranť vt transmittatur ius deliberandi Rñ.q̃ ille qui decedit ſciat hereditatem ſibi delatam tex.eſt in.l.cũ antiquioribus. Item q̃ annus non trãſmiſerit:tñ illud de ſcia oĩno requirit vt ibi õz in tex.⁊ clarius ibi in glo.mag. ſed ſi ignoraret hereditatem ſibi delatã:tũc non põt transmittere ius deliberandi.ſed de neceſſitate recurrit ad bñficium reſtõnis de quo.ſ.dixi. ¶Mõꝝ ille qui ignorat nõ põt deliberare. ⁊ ideo non põt trãſmittere ius deliberandi ad alium quod ipſe non habet.

¶His premiſſis ⁊ quero⁹ſi eſt pupillus an ſcia tutoris ſufficiat.Rñ.qõ ſic.vt.l.nõ ſolũ. i ſi.ſ. de li.cã t.l.ſi ex legati cã cum ſe.ſ.de ver.ob.de vſucap.l. ſequitur.ſ.ſi pupilli. Item tutor ſolus petit tps ad deliberandum vt.l.ait pretor.de iur.deli.ad qõ ſacit q̃ tutor⁹ ſol⁹ põt adire vt.C.de iure deli.l. ſi ifanti.⁊ bonoꝝ poſſeſſionem petere vt.l.bonorum. C. de bo.poſ.ſm tab. Sed ℈ hoc fortiter facit qõ no. in.d.l.ſi infanti.qz ſi tutor nõ adit tenet̃ heredib⁹ ifantis.vñ ſi ad heredes ifantis nõ träſiret ius de liberãdi eis tutor nõ tenet̃ cũ nõ eſſent leſi. qz ad huc adire poſſet. Rñ.l.ſi infanti cum.q.gl. ibi poſita loquitur ante tẽpus.l.cum antiquioribus qz põt intelligi qõ tutores ſciuerint ⁊ neglexerit adire.poſtea deceſſit pupillus ⁊ annus iuris deliberãdi tranſiuit heredib⁹ ignorãtibus ⁊ nõ certificatis vnde non poteſt habere regreſſum ℈ tutorem. Itẽ ℈ predicta facit tex.l.ſi infanti.in eo qõ dicit perinde haberi ac ſi hereditas nõ eſſet denoluta:ſed ſolue ẽ eodẽ modo. ¶Quero qd ſi tutor⁹ ſciuit⁊ deceſſit ipſe anteq̃ infans poſtea deceſſit infans ſine tutore:an tranſmittat ius deliberandi. Puto q̃ nõ.ŷnam cũ text. in.l. cũ antiquioribus. requirat qõ ſcies deceſſerit.⁊ ſic ſcia tpe mortis regrit:vt.l. in delictis.ſ.extraneus.ſ.de noxa. ⁊ de mil. teſta. l.ſi titius.iſte aũt infans ls per tutorem fingat ſcire viuente tutore tñ eo tpe quo tutor⁹ deceſſerit nõ põt fingi eum ſciuiſſe:⁊ in veritate ignorabat:q̃ qõ eius etas videt ignorat ⁊ ſic ℈ recurriad benefic. reſtõnis de quo.ſ.dixi. ¶Quero ¶quid⁹ ſi erat pupillus maior infante:an ſufficiat ſnia tutoris tñ vel pupilli tñ. Videtur q̃ non:q̃ neuter ſine altero adire põt.vt.C.de in.deli.l.potuit. ⁊ ſic vĩ q̃ requirať ſcientia vtriuſq;. In Ziium vĩ ex q̃ puto verius qõ ſcia pupilli ſola ſufficiat.q̃ in acq rendis ipſe ſol⁹ ſibi ſufficit.vt.ſ. de auto.tu.l.obligari.in pin.⁊ inſti.e.in pin. ꝓ iſtã ſciam acquirit ſolum ſibi ius deliberandi vt poſſit transmittere in nullo aũt ſibi ꝓeindicat. Item puto q̃ ſola tutoris ſcia ſufficiat.ná ls tutor⁹ ſol⁹ nõ poſſit adire: tñ tutor⁹ ſol⁹ põt deliberare.⁊ ſolus põt tps ad deliberandũ petere vt de iure delib.l.ait pretor in pn. ⁊ ſic aliud eſt ipſuꝫ adire.aliud eſt ius adeũdi.aliõ lius patris vel ſolius filij. Sed qd de tutore q nõ ſatiſfecit vel inuẽtariũ nõ feciť an eius ſcia ſufficiat. Rñ.qõ ſic qz hoc ius deliberandi tpe coartať ⁊ in eo non põt eẽ niſi cõmoduz.ergo ⁊c.vt.c.ſi.C.de tut.⁊ cura. qui non ſatiſfe.vbi videť caſus facit.l.tutor⁹ qui repertozium.ſ.de admi. tuto.

11 ¶Quero heres ℈ prius ſciuit vnde tranſmiſit ius deliberandi ad heredem ſuũ heres ſuus bene ſciuit hereditatem huius ꝓgimi decedentis ſibi delatam.ſed de hereditate ꝓimi decedentis ignorauit:⁊ ſic deceſſit.quero an ius deliberandi tranſmiſerit ad ſuũ heredem.Dico qõ

b ſicꝫ nã ex eo qõ ꝓimus heres deceſſit ſciens illud ius deliberandi eſt effectũ hereditariũ qõ apparet qz ad heredes tranſmittitur vt.l. item videndũ.in ſi.de peti.here.ergo ſi eſt hereditariũ codẽ mõ quo träſmittiť hereditas tranſmittitur illud ius de ẽ eſt caſus.ſ.qõ me.cau.l.videam⁹ Preterea annus qui dať ad deliberandũ eſt vtilis ab initio:qz a tẽpore ſcie incipit currere.poſtea eſt continuus.vt.l.cũ antiquioribus.Ex ẽ apparet q ls deueniat ad ignorantẽ adhuc ourat ius deliberandi.⁊ ſic merito tranſibit ad quẽcunq; tranſibit hereditas. Contra hoc multum ob.ſ.ad.l.fal.l.pretia rerũ.vbi ante adiť hereditatẽ non ꝺr esſe aliqd in bonis noſtris de illa hereditate.Sol.dnob⁹ modis vel dicamus q̃ illa l.loquať ante.l.cũ antiquioribus.ſm qõ tps tranſmiſſio iuris deliberãdi non erat cognita vel aliter dico qd ꝺr nõ eſſe in bonis nr̃is antam hereditatẽ verũ eſt talr qõ eſtimationẽ recipiat. Rõ qz adhuc poſſum hereditatẽ nõ acgreretſi alio reſpectu ꝺr eẽ i bonis noſtris. qz ad

12 heredem tranſmittiť. ¶Quero dixi ⁊ qõ opz qõ ſciat qd opz ipſum ſcire breuiter ſi quidẽ hereditas eſt delata ab inteſtato ſufficit qõ ſciat aliquem eſſe defunctũ.⁊ hoc ꝑbare ꝺz qõ ſciat ſe eſſe ꝓximioꝝ conſanguineum.⁊ forte ſi eſſent mortui in eadẽ ciuitate ꝓeſumereť ſcire rationem cõſanguinitatis:vt.ſ.vnde cog.l.octaui.C.de in integ.reſti.l.de tutela.⁊ ex hoc cõcludiť q̃ ſciuerit hereditatẽ ſibi eſſe delatã.nẽmo ſſimiliter ius ignorare.vt.C.de leg.l.leges.cõſulo tñ vt.de hoc faciat articulũ.Si vero hr̃ditas deferť ex teſtõ eſt neceſſe q̃ ſciat defunctũ eſſe teſtatoꝛ ſe

13 heredẽ inſtitutũ. Ei enĩ q ignorat vires teſtamenti nõ põt dici eſſe delata.vt.l.ſed ſi de ſua.de acq.here. ¶Quero an ¶iſte heres ad quẽ trãſit ius deliberandi poſſit hãc hereditatẽ repudiare.vĩ q̃ nõ. vt.ĵ.de bo.li. l.libertus.⁊ de le.j.l.ſi fundũ ſub cõditione.ſ.ſi titius.⁊ ibi no. Jn Ziũ vĩ ⁊ iſta eſt veritas q repudiare poſſit.vt.l.ſi qs filiũ.ſ.j.de acq.here.ꝓ hoc.l.cũ antigonib⁹.qz põt repudiare ſaltẽ tacite patiendo labi tps ãni ergo eadem rõne exꝑeſſe.Rñ ob.Ziã qz loquunť de legatis q̃ non pñt repudiari ad incõmodũ alienũ vt ibi.ſed ad incõmodũ hr̃dis poſſunt

14 repudiari:vt.ſ.de le.j.ſi mihi ⁊ tibi.i pin. ¶Quero ⁊ aligs ad plures heredes tranſmiſit ius deliberandi ⁊ adeundi hereditatem ſibi delatã an ſi vnus repudiat alteri accreſcat. Et vĩ q̃ non.vt.l.legatari⁹.in pnc. ſ.de le.j.coniuncta.l.ꝛ ꝓculo.ſ.de le.ij.⁊ qõ dixi in.l.re coniuncti.ſ. ẽ leg.iij.Ziium puto per.l.ſi ſeruus cõis ab extero.⁊ ꝑ ibi no.ſ.de acqui.

15 here.qz aliud in hereditate aliud in legato. ¶Quero ℈ pone q vnus heredũ ex virtute iuris deliberandi adiuit infra annum alius non ls hereditatem illius ꝓgimi adiuit vel adire vult:qz ad ipſam adeundam tempus nõ currit:vtrum ille qui adiuit habeat totã illam hereditatem virtute iuris deliberandi.qõ vĩ per ti.C.qñ nõ pe.partes.⁊ p.d.l. ſi ſeruus cõis ab extero.ſed dico ſicaut ille adiuit virtute illius iuris deliberãdi totã hr̃ditatem:⁊ tũc ꝓoderit coheredibus adeũtibus hereditatem ꝓincipalem.aut adiuit ſolũ ꝓ parte ſua.⁊ tunc ſecus ſed ci accreſcet.ar.l.cogi.ſ.item metianus.j.ad tre.vbi coactio facta abvno ſup toto prodeſt alijs.Non ob.ti.qñ non pe.par.qz illud verũ qñ qs excludiť tpe ab hr̃ditate:qz deferť ꝓncipaliť vbi vni⁹ agnitio alijs non ꝓdeſt ſed hic vna hereditas deferť ꝓncipaliter alia in conſequẽtiam:vnde ſi durat tps adeundi principale factũ vnius ex coheredibus ꝑdurat alte-

16 ri.vt.ĵ.ſ.item metianus. ¶Ultimo ℈ hic in ſi.q̃ ſubſtitutus admittitur quaſi vtriq; ſubſtitutꝰ.quid ſi mater eſt in medio. Quidaꝫ dicunt matrem repellendã:qz vtriq; ſuccedit ex pupillari exꝑſſa qõ non eſt verum:qz iſto caſu ſubſtitutus nullo modo admitteretur:qz iſtud diſtributum ꝺz verificari in vno tñ.vt.ĵ.ꝓpoſi.⁊ matre ſubſiſtente in medio ceſ

17 ſat ratio ꝓſumpte volũtatis defuncti. ¶Item hic ℈ ⁊ q̃ in hereditate ſcõi reperitur hr̃ditas primi qualiter vẽdicabit iſtas hereditates:an dicet ſe heredem ex teſtamento vel ab inteſtato glo.dicit q̃ vtriq; vendicabit ex teſtõ.qõ dic vt no.in.l.j.ij.ſ.de pe.here.

Cum in bello. Si vno caſu decedit pater ⁊ filius patrẽ ⁊.l.cũ impubere cũ.l.ſe.ſo.itellige ĥ in filio pubere.ſecus ſi eſſet ipubes vt in Zio. ¶Op.j.ad tre.l.ex facto.ſ.ſi qs aũt.vbi ꝓſumiť filiũ pri⁹ deceſſiſſe.ſo.gl.q̃ ſpãle ẽ ibi fauoꝛe teſtamẽti ꝺſeruãdi:vt ꝓſumať filiũ deceſſiſſe ꝓius.hic vo ꝓſumitur fauoꝛe matris qõ pr̃ ꝓius deceſſerit ꝓmũ q̃ gl.dicit q̃ ibi eſt ſpãle fauoꝛe teſtamẽti ꝺſeruãdi eſt falſum:vt.ĵ.e. qõ de pariter.cũ.l.ſe.⁊ ſeq. Itẽ iſtud q̃ gl. dicit fauoꝛe matris nõ eſt verũ ꝓſumereť eñ patrẽ deceſſiſſe ꝓius.vt.ĵ.e.l.ſi ſi.⁊.ĵ.e.l.cũ ipubere. Ad l.Ziaz rñde.ſi eñ pr̃ ⁊ filius ſimul perierint.vt hic ꝺz extat conditio ſideicommiſſi q̃ eſt ſi pr̃ deceſſerit ſine liberis qõ intelligiť ō liberis poſt eum ſupuiñetib⁹.vt ibi pz in pn.ſ.cõſtat aũt non ſupuixiſſe ſi ſimul deceſſerũt.ex.ſ.l.ꝓpoſi.ſi ꝓponeres q̃ nõ appareret eos ſimul deceſſiſſe ⁊ igno:areť qs ꝓius ⁊ qs poſteri⁹ deceſſiſſet:tũc ille q dicit aliquẽ deceſſiſſe ſine liberis ĥz intẽtionẽ ſnã fundatã de iure cõi. ls eñ habuerit fi

i lios añ:nõ tñ ꝓſumiť habere tpe mortis.vt.l.ſpadonẽ.ſ.q abſolutꝰ.de excu.tu.⁊ iſte eſt caſus.i.d.ſ.ſi qs aũt. Itẽ dicerẽ in.ſ.nr̃o. ſi nõ cõſtaret patrẽ ⁊ filium

patrẽ ⁊ filium deceſſiſſe vno caſu vel vno bello vel vna ruina:qz tũc eſſet fundata itẽtio ei⁹ q diceret patrẽ deceſſiſſe ſine liberis ꝓ iura ꝑdicta.fauoꝛ eñ matris nil operať.ſi eñ fauoꝛ mr̃is aliqd opari deberet multo magis operaret fauoꝛ fr̃is q eſt alter filius teſtõis.qõ tñ eſt falſum:vt.l.ſed ⁊ in illo.ĵ.eo.

¶Op.ĵ.ꝓpoſi.ſ.Sol.ibi ſpãle ꝓpter reuerẽtiã patroni vt ibi videbitis.Nec.l. inducitur.an hereditas patris non adita trãſmittať.qõ tangã aliqualiter.j.e.l.cum impubere. ¶Ultimo materiã de pariter decedentibus examinabo in.l.qõ de pariter.j.e.Itẽ iſta.l.inducitur ad.q.q̃ hereditas patris non adita trãſmittať.tangã aliqualiter.j.e. l.ſi cum pubere.ſ.ſi cum filio.

Si cũ filio. Op.ſ.ſ.ꝓpoſi.ſo.ſpãle fa

a ¶Si maritus.et adde text.⁊ glo.et bal.in.l.ſi poſſeſſor.ſ.ĵ.ſ.de reli.⁊ ſump.fune.

b ¶Si fuerit.⁊ ad intellectũ huius l.ibi adẽptis aũt a ⁊c.⁊.l.iij.ſ.ſi duobus.ĥ alleg.vide Imol. in. l. ſi ita ſcriptũ.de leg.i.et no.ex iſto tex.a ſ rio ſenſu q ſi vn⁹ iſtoꝛ einſdẽ nois eſſet plus cõiunctus teſtatoꝛi quã alius ille admitteret ad legatũ.et ſiť ꝑbat text.i.d. l.ſi qs ſeruũ.ſ.ſi iter.de le.ij.⁊ ponderat ro.i.l. ſi vo 2 ſ.ẽ viro.i. ꝓpoſ. fal.ſol.ma.⁊ ꝑ in b tellectu hui⁹ text. i vide qõ no. imo.i l.qui filiabus.ſ.j. circa ꝓin. cũ ſeq. c ẽ le.j.⁊ iſtã.l.ſing. 2 limitavt ꝑ cuma. i.l.ſi qs a filio.ſ. ſi qs plures. de le ga.j.et ibi digi p⁹ Imol.

c ¶Et ponuntur. hic.⁊ facit ad.q.ſi ꝓim⁹ ꝺz habere ꝓmiuz ⁊ plures fierẽt ꝓmi qs ꝺz habere de q̃ Gui. de ſu.in.q. incip. pone qz de facto ſtatutũ eſt bonoñie q̃ q ꝓmo⁊c. ĥ bar.⁊ ſi ꝓimo genit⁹ ꝺz ſuccedere ⁊ ignorať quis ſit ꝓimogenitus pater põt eligere quẽ vult ſm bal. in.l.i qb⁹.de ſecũ. mup.cũ cõcoꝛ.i ſi. rõnẽ vide ꝓ imo. in.l.ſi ita ſcriptũ. de lega.

Plane. Si de natiuitat⁹ ordie nõ appet ꝓius nat⁹ ꝓſumiť ille ex quo ma ter libertatẽ ꝓſequit.h.d.no.tex.ibi in ãbiguis ⁊c. ¶Quero q̃ eſt rõ huj⁹ ꝓſumptionis.Dicũt qdaz maſculus eſt fortior:ideo ꝓeſumiť ꝓius nasci ꝑ hanc rõnẽ ſequeret̃ pone libertatẽ relictam ſi ꝓi⁹ peperit feminã ⁊ eſſet dubiũ q̃ pri⁹ eſſet nat⁹ maſculus qõ eſt ℈ iſtũ tex.q in dubio ꝓ libertate iudicat:quare dic q̃ ille ꝓius natus ꝓſumiť per quem magis libertati ſauetur⁹ ſiue maſcul⁹ ſiue femina ſed poſſumus dicere eo caſu quo mulier pri⁹ nata ꝓeſumiť eſſe. ideo non q̃ citius eam expulerit.ſ ꝛ hic eſt fauoꝛ libertatis. Tſed in aliis caſib⁹ in q bus non eſt fauoꝛ libertatis tũc ꝓeſumeret̃ ꝓius natum maſculum.⁊ ſic ſepe de facto accidit.

¶Dictio cum:ſicut dictio ⁊.in dubio cadit inter diuerſa.

Duo ⁊ tria licet ſint quinq; tamen duo in tria nõ faciunt in quinq;.

Si is q ducẽta. Sicut ℈ dictio cũ in dubio ꝺz cadere inter diuerſa.h.d. ¶Op.q̃ ex quo eſt ambiguum ſequamur id q̃ minimũ eſt.vt.l.ſi ita ſcriptũ.ſ.de le.i.ſo.illõ verus niſi aliud ſit ex ꝓpria ſignificatione vocabuli vt hic eſt. Ex hoc repr̃obaℏ ar.illoꝛ qui dicunt tria ⁊ duo ſunt qnq;.q̃ verũ eſt.ſ.tria ⁊ duo ſeparata.ſz tria ⁊ duo q̃ ſunt i trib⁹ nõ faciunt quinq;.

Si quis. Res tibi legata.⁊ vt ꝑſona legatarii in dubio accipitur vt res legata.h.d.

Cum ita. Dimiſe primo incipit ſtipulatio a precedenti conditione diſiũctiue ⁊ negatiue cõcepta.ſcẽo incipit ſtipulatio a precedẽti diſpoſitione affirmatiue ⁊ copulatiue cõcepta in tertia ꝑte ĩcipit a ꝓcedẽti ꝺditione copulatiue negatiue ꝓcepta.ẽ ſcẽa ibi:deniq; tertia ibi vlt vt pri⁹. ¶Op.⁊ vĩ q̃ ad hoc vt ſtipulatio nõ cõmittať alterũ fieri ſufficiat. vt.ĵ.e.l.ſ. ſi quis So.ſz ro.⁊ bñ hic loquiť qñ ꝓcedit diſpoſitio copulatiue cõcepta.vel qñ nulla diſpoſitio ꝓcedit ſz incipit a precedẽti ꝺditione diſiunctiue vel negatiue cõcepta qz vtrũq; regrit fieri ne ſtipulatio cõmittatur:ſed ſi incipit a precedẽti diſpoſitione cõcepta diſiunctiue tunc ſufficeret vnũ fieri vt in Zio.vide glo.i.ibi ſm Ro.dic vt.ĵ.e.l.ſ.ſi qs autez ſm hoc ergo limitaℏ penalis ſtipulatio ſm naturaz precedẽtis cõuẽtionis.Sed Ziſte.ſ. vĩ ſibi Zo dicere.nã vtrũq; regrit fieri:ſi cõditio copulatiue concipiť vt in ſi.⁊ vtrũq; fieri ꝺz ſi incipit a conditione diſiunctiue ꝓcepta:vt in ꝓin.huius.ſ.ergo ſequitur q̃ in diſiunctiua requirit̃ ꝺſenſus duoꝝ ſicut in copulatiua.glo.ſentit hic Ziũ⁊ ipſum fatetur.ideo exponit hic aut ꝓ o.⁊ certe hoc nõ eſt verum imo vtrũq; ex ꝓpria ſignificatione reſultat ſi eñ copulatiue cõcipiť nõ eſt dubiũ q̃ vtrũq; requirit̃ fieri vt hic in ſi.ſ. Jdẽ ſi concipiť alternatiue ⁊ negatiue vt ſtipulatio nõ cõmittaℏ. alꝰ ſem per erit verus i hoc:aut illud factũ non eſſe ex ꝓpria ſignificatione vt ꝓbatur in.l.ſi ita qs ſtipulatus fuerit.ĵ.ſ.de ver.ob.facit.l. ſi ita quis ſtipulet̃ur.eo.ti. ¶Item op.q̃ iſte.ſ.nihil facit ad ti.⁊ ſic ob.in ꝓima conſtitutione.C.ſ.quibus. Hl.ſol. qõ hic tractatur vtrũ ea habes.

1 ¶¶Alternatiua legis quando ponatur ꝓ co iuncta.⁊.ĵ.nu.ȝ.

2 Diſiunctiua aut diſiungit verba ⁊ ſenſum. Jdem ⁊ dictio vel. Dictio ſeu ⁊ dictio ſiue habẽt vnã ſignificationẽ. Et ꝛ diſiungant verba ſenſum tñ cõiungunt.

3 Diſiunctiua hoĩs qñ ponatur ꝓ eo coniuncta.

4 Stipulatio facti diuidui penalis copulatiue ⁊ affirmatiue concepta:ſi non impletur in preparatoriis iudicij cõmittitur in ſolidum: ſed ꝓ parte impleta obſtat exceptio.⁊ eſt ſpeciale in iudicijs.

5 Copulatiua qñ ad veritatem ei⁹ requiraℏ vtrũq; conjuncta.⁊ ponatur ꝓ diſiuncta.

6 Oratio vniuerſalis duplex:⁊ quid cõprehendat.

7 Falſum dicitur tribus modis:⁊ ſtatuta loquentia de falſo intelligunť ꝓpriẽ ⁊ ſtricte de falſo quod

a ¶ Pro cõiuncta. tene mẽti ppetuo q in statutis distinctiua ponit p coniuncta t q di ctio aũt: ponak p etiaz. est gl. t tex. in l. ij. t ibi bal. C. de obse. pa. pstan.

b ¶ Stat propie. Et de alternatiua vel adde q no. bar. post glo. in l. vbi pactũ. i pn. C. de trãs. t p doctin cẽter ceteras. ō rescrip. t ibi dicit sin. do. ant. q vbi negatiua ponit alternatiue. puta si stichus aut pãphilum nõ dederis dabis. g. vt nõ cõmittatur iñ. g. regritur vtrunq; dari.

c ¶ Sexto oppo. Et vide bal. in l. quicũq; C. de fugi. bar. in l. vulgaris. ff. de furt. Alnd. barba.

cadit in aliquo capitulo l. co. de fal.

8 Negatio postposita signo vniuersali q faciat eq pollere suo cõtrario sed orationi particulari non.

Utrum. Iste §. solueit reputari multũ difficilis t pro certo est et habetis hic duas glo. mag. vna est gl. noua q̃ ponit casum iz nõ bene declaret. alia est antiqua t ponit casum magis succincte. t neuter tñ est bene clarus. Anteq̃ veniam ad primã premitto primo pro eui dentia q propositionũ q̃dam est cathegorica que dam hypothetica. cathegorica est q̃ subiectũ predicatum hz principales partes sui vt petrus currit. hypothetica est que hz duas cathegoricas pn cipales partes sui. t hec fit per si: vel q aut: vel similia vt no. ff. de acqui. re. do. l. q̃situm. in vl. gl. Item ista hypothetica q̃ns fit per t. q̃ns p aut fit in dialecticos. t de qualibet tractat hic. §. Ité premitto q ad veritatem disiunctiue sufficit alterã partem esse veram: sed ad veritatez copulatiue requiritur vtrãq; partem esse veram. Ité premitto q oratio num alia vniuersalis in qua subijcit termin9 cõis determinatus signo vniuersali: vt oĩs homo currit nullus hõ currit: t homo dicit terminus cõis Alia particularis vt q̃n terminus cõis determinatur signo particulari: vt quidaz homo currit: et quidam homo non currit. Alia indefinita: vt q̃n in oratione terminus cõis ponit sine signo. Alia singularis: q̃n subijcitur terminus discret9: vt petrus currit. Item q alternatiua requirit alterum non equiparaf vniuersali: sed copulatiua egparatur vniuersali: q requirit vtrũq;. Ité premitto q orationum quedã sunt §ie directe: vt vniuersalis affirmatiua t vniuersalis negatiua. Alie subcontrarie: vt particularis affirmatiua t particularis negatiua. alie cõtradictorie. Alie subalterne. t de his duabus vltimis nil ad presens. Itez premitto q quidam habent literã affirmatiuam quidaz negatiuam. Deinde diuide in quatuor ptes. Primo ponitur conceptio duarũ stipulationum t de differentia inter eas dubitatur. Scõa ibi q̃ns in qua ponitur quedã confirmatio seu enidẽs solutionis rõ in qua procedit p modũ exppositionis tertia ibi aduertendũ. in qua ponit solutionem. t ponit duas iz inter predictas. quarta ibi perinde si quis in qua Dy. t Ray. dicunt q oñdit indefinitã equipollere vniuersali: sed male dicunt q ibi est oratio particularis: q ibi ponit signum particulare quid: hoc est aliqd. ergo nõ est indefinita. dicergo q ibi ostendit hãc orationez quid non fecit et filia. q̃ñz assumitur vniuersaliter q̃ñz in ppria significatione pticulariter ſm diuersas materias vt. §. proxime ostendã in summario. Si ꝑcedit stipulatio negatiue t copulatiue concepta penalis stipulatio disiunctiue subiecta neutrũ fieri exigit si vero precedit quentio affirmatiue t copulatiue concepta penalis stipulatio sibi subiecta requirit vtrunq; fieri: vt penalis stipulatio nõ committak hoc dicit. Casuz in terminis pone p te t exppone literam vt hic habes per glo. t doc. vt pz ex. §. dicendis t collige notabilia. Ad primã stipulationẽ conceptã alternatiue. primo op. de. l. cum gd. §. de ver. ob. t. l. continuus. §. pe. eo. ti. Sol. non factum vocat factũ t sic iuste subijcitur negatiua vt hic habes in quarto §io: t ita sentit glo. hic parua. Alij dicunt q hic deficit non: vt sit penalis affirmatiua alternatiua ſm gl. mag. hic in fi. sui hec est magna lec. t cõtra. §. animaduertẽdũ. Alij dicunt q precessit stipulatio affirmatiua sed est falsum t cõtra. ver. animaduertendũ: ibi vt nemini fiat. t c. dicergo vt in prima. scõo op. dicitur hic q neutrum debet fieri imo q debeat vtrũq; fieri: vt. l. si heredi plures. §. de condi. institu. fol. illud verum in affirmatiua vt tangitur hic in. vij. contrario. si vero concipiatur copulatiue t negatiue debet fieri neutrum. vt hic in ver. animaduertendum. ¶ Tertio oppo. q sufficiat alterum tñ fieri: vt. §. l. prozi. §. cum ita. Solu. ne stipulatio penalis committatur sufficit alterũ fieri: vt ibi: t hoc tangit hic in prio contrario. lz non clare. ¶ Quarto op. q sufficiat alterum ex natura alternatiue: vt no. j. l. prozi. §. si quis aũt. solu. hic precessit copulatiua coniunctio que limitat penalem ibi precessit alternatiua in dubio q̃n nulla precessit habet locum quod no. §. l. prozi. §. cum ita. t est hoc exemplum alternatiue t negatiue. t tãgitur in scõo §io. ¶ Quinto opp. de. l. quintus. in fi. de aur. t argẽ. leg. fol. ibi disiunctiua ponit inter genus t speciem vel aliter vt dicit Ly. in l. quidaz. de ver. sig. ibi in alternatiua. i. q semper habeẽ pro copulatiua ne als ars sit incerta. t sic habereẽ pro copulatiua. hoc est falsum. q ſm doc. j. de sica. l. j. de parici. l. j. requireret q oĩa illa fecerim. vt tenerer ila. l. qõ ridiculũ est cũ alterũ sufficiat. Dic ergo t q q̃ñz lex statuit plura alternatiua circa idez factũ: t tunc ponit pro coniuncta[a] ne als igno remus q statutũ est. t hoc nisi vni parti disiunctiue alia pars repugnet q tunc illa pars est vera que non hz repugnantiam: vt. §. de fideiusso. l. vbicũq;. t. §. de stab. l. sed. t si decesserit. in fi. facit. C. de conditio. ob cãm. t alis. t qõ ibi no. t hoc q tum ad ipsum ius. sed quantũ ad executionẽ facti hz vim alternatiue q vna executio sufficit. vt. §. de effrac. t expl. l. §. expilatores. t. C. de ser. fugi. l. fi fugitivi. t. l. qcũq;. nisi alia. l. repugnet q tunc quo ad executionẽ poneret pro coniuncta. vt. C. de epi. t cle. aut. fed nouo iure. t qõ ibi no. Q̃ñz lex statuit vnum circa plura facta alternatiue nominata t tunc quo ad qd stat propie[b] q. t etiã in vno facto verificatur vna dispositio. sed quo ad quid hz vim copulatiue: q etiam q̃ñ vtrãq; concurrit hz locum dispositio. ita loquit. l. quintus. t. l. j. de sica. t. l. j. de parici. cum simi. ¶ Sexto oppo. de. l. si quis ita. de au. t arg. leg. vbi disiunctiua ponit pro ꝟiuncta. Sol. dicunt quidã ibi in dictione seu q̃ est disiũctiua sepata seu duplex vt dicit Ly. i. d. l. cũ quidã. Ité dicit de dictione vel qõ est falsum imo falsissimum. vt. l. plane. §. pe. §. de leg. j. t. C. de ser. fugi. l. quicũq;. q hz illã significationem quam hz dictio aut. hoc colligitur ex. d. l. cũ quidam. in pnin. Item videf falsum q̃ oz de dictione seu. nam vt idem q̃ aũt. vt. j. ad treb. l. j. §. sublata. t insti. q da. tu. pos. §. ad certum tps. Solu. põt sustinere. t q. quedam est disiunctiua que tã sensum q̃ verba disiungit vt aut noĩas t de hoc habes expresse regulam in donatello. t. C. de in litẽ dan. tu. l. ad protegendũ: vbi no. ideo in dictione seu: q eãdem hz propriam significationem ſm pxiscianũ t sic ponit de mu. t bo. l. fi. §. hec munera. t. j. de his qui. vt indi. l. ij. vnde cum lego mulieri ornamẽtã seu q̃ eius cã paraui est coniuncta quo ad verba t vtrũq; debetur. Nec ob. §. sublata. nec ad. §. ad certum tps q̃ ibi ponitur improprie: q natura orationis hoc non patiẽ. Sed hic vf §. l. si ita quis ista stipulatur. j. de ver. ob. dic ergo sic q propria significatio ist9 dictionis seu vel siue est prima. t fauoz legatozũ hoc operaf. als cũ istis coniunctionibus equaliter abutimur. ideo sit in vna q̃ in alia. ¶ Septimo op. de. l. sepe. ver. at cum dicimus. de ver. sig. fol. dicit Ray. ibi cadit inter genus t spẽm. ideo ponit pro coniuncta. sed hic videf Ꝺ casum l. §. eo. ſm scõam positionem casus t ibi glo. nisi sustinendo dicas q ibi cadit inter totum t partem quantitatiuã. secus si inter genus t spẽm et sit ratio diuersitatis: q nuda voluntate fundus constituitur. ¶ Octauo op. de. §. item si pater. j. prozi. Sol. vt ibi t q̃ no. per Ly. C. de institt. t sub. l. generaliter. q. ibi volũtas testatoris verificatur verisimiliter in qualibet parte disiunctiue. ¶ Ultimo op. de. l. cum quidam. C. de verb. sig. fol. ibi inter personas disiuncta ponitur pro coniũcta hic testes seu dispositiones. Ut ergo liqueat ista materia distingue. aut queris de disiunctiua legis aut hominis. si hois: t tũc aut illa est posita i dispositione accessoria vt in penali stipulatione accessoria. t illa limitatur hz precedentem stipulationem vt hic. t in. §. prozi. Aut in dispositione pncipali t tunc aut queris de ea que sensum coniungit lz verba disiungat vt seu t siue t dic vt. l. si quis ita. §. de aur. t arg. leg. Aut de ea q̃ sensum disiungit t isto casu aut cadit inter genus t spẽm t dic vt. §. el. j. aut inter alia t tunc voluntas disponentis non potest verificari verisimiliter in qualibet parte alternatiue t ponitur pro coniuncta vt bac. l. ver. itez si pater. aut potest verificari t tunc aut cadit inter res aut inter psonas vt plenius prosequitur Ly. in. d. l. cum quidaz. qui in aliis membris dicit plene preterq̃ in predictis in quibus dicas vt ex predictis apparet. ¶ Veniamus ad scam stipulationem copulatiue t affirmatiue conceptam. t vf q sufficit alterũ fieri. vt. j. §. prozi. si quis aut. Sol. ibi precessit stipulatio alternatiua hic copulatiua. ¶ Scõo op. t vf t q pena non cõmittak nisi pro pte per. l. si seruus. §. si pluriũ. §. si quis cau. Prosol. istius §ij sunt multe opi. in glo. nam gl. in. l. §ia dicit q et est spãle in iudicijs q cõmittit insoliduz: sed pro parte obstat exceptio. in §ctib9 vero semp cõmittit pro parte. vt. d. §. cato. §ta solu. glo. est §. §. si ita. §. prozi. t §. istum. §. vtrũ. Alij vt alibi. dicunt q ibi de equitate t hic de rigore hoc falsum q̃ ſm hoc ista. l. coꝛrigit vnde gl. hic dicit spãle in iudicijs tñ alia specialitate q̃ ea q̃ ibi no. nã in §ctibus cõmittit insolidũ sine obstaculo exceptionis: in iudicijs vero cõmittit insolidũ sed ob. exceptio pro pte vt. l. §ia. Sed Pe. dicit alr. f. q̃ ibi fuerũt plures stipulationes: q fuit copulatiue cõcepta. vt. l. scire debemus. de ver. ob. et ideo si pareret in pte t sic in vna stipulatiõe in alia obstaret exceptio t sic dẽ in §ctibus t iudicijs. §tud dictũ Pet. est §. dictũ ist9. §. t. §. cũ ita. §. l. prozi. vbi cã est etiã copulatiue concepta. dic ergo gl. verũ dicere spãle in iudicijs. t hoc tz Dy. in his q̃ pertinẽt ad ordinationẽ iudicio9 sec9 in his q̃ pertinent ad decisionem. vt. j. de verb. ob. l. v. §. fi. et plene digi

in. l. iiij. §. cato. eo. ti. in. g. opp. ¶ Tertio op. t vf q ad veritatẽ copulatiue requirat vtrũq; sed Ꝺ q̃ sufficit vnuz: vt. §. de suf. leg. l. si titio fundus. Sol. ibi cadit inter icõpatibilia. t ideo resoluit in disiunctiuaz. facit q̃ no. C. de codici. l. fi. ¶ Quarto op. t vf q inter ea q̃ se cõpatiũtur si cadat sufficiat vnũ tñ. vt. §. de lega. iij. l. ea. tñ vbi si lego empta et parata habebit legatarius empta tñ. Solu. ibi cadit inter duo adiectiua neutraliter posita non respectu alicuius substantini. illud vero qõ alibi dz q ad veritatem copulatiue requirit vtrũq; est verum q̃ copulantur respectu eiusdem. vnde si copulet diuersas orationes: verbigratia si dico lego empta t parata pinde est ac si dicerẽ lego empta t parata: vnde lz concursu patiant se tñ nõ requiruntur de necessitate vt statim dicam.

a ¶ Ut ergo[1] toꝛ copulatiua liqueat sic distingue:[b] aut copulatiua ponitur inter §ia t inter incõpatibilia. aut inter ea q̃ aliquo respectu sunt idem. aut inter diuersa. primo casu resoluit in disiunctiuã. vt. d. l. si titio fundum. l. ylti. t qõ ibi no. C. de cõdi. scõo casu aut illa duo sic sunt idez vt vnũ necessario insit alteri t tunc adijcit copula t vnum resoluitur in adiectiuum alterius. vt. l. j. de pac. ibi placit9 t consensus ꝛc. ibi no. glo. aut vero ideo sunt vnũ q̃ vnũ genus aliud spẽs contẽta sub genere vel vnum spẽs aliud illius spẽi indiuiduũ t tunc q̃ñz genus restringitur per spẽm q̃ñz non: qõ dic vt p Dy. in. c. generi p spẽm. de re. iur. li. vj. et per glo. in. l. q̃situm. §. pe. de §us. instr. le. Tertio casu. l. q̃si cadit inter diuersa t tũc aut sunt duo subst̃atiua: aut duo adiectiua aut due oꝛones primo casu puta lego titio t sempronio stat ppie velut ad vnã dispositionem reducunt ꝑ patiũtur eadem. vt. l. hmõi. §. fi titio. §. de le. j. t. l. si duobus. eo. ti. t in oibus. ll. tractãtibus de materia coniunctionũ. Secundo casu aut illa adiectiua copulanf respectu alicuius substantiui: et tunc stãt propie t regrunt vtrũq; vt in hoc exẽplo titius est alb9 t magnus t lego seruo teꝛtoꝛes vꝛnas tũc requirit concursus vtriusq; vt l. seruis vbanis. in fi. de le. ij. t. l. titie teꝛtoꝛes. §. de le. j. Aut illa adiectiua copulãt neutraliter t vno respectu alicui9 substãtie: vt lego empta t parata t tunc perinde est ac si copulatiua caderet iter diuersas orationes quasi legaret empta t legaret pata p. d. l. ea tñ. Tertio casu. §. q̃si co pulat orationes t tunc aut respectiue p modũ accidẽtis; t tũc stat propie. i. requirit concursus vtriusq;. vt. l. si heredi plures. §. de cõdi. insti. l. si ita quis promiserit. p. de ver. ob. t ꝟ si vero due orationes copulãtur per se principaliꝛ respectiue ad vnã spẽz. tũc concursus nõ est necessari9 sed in quolibet procedit dispositio. vt. l. j. §. de insta. t. §. de testi. l. lege iulc. t de sica. l. j. cũ §. t hoc colligitur ex dictis do. Jac. bu. in. q. de mercatori bus t artificibus artis lane. qõ tene menti. ¶ Venio ad particulares t ad v. q̃uis. Et primo op. q litera fibi §ia t. §. So. vt ꝟ in. v. §io. ¶ Scõo op. q ratio sit §ia dicto. Sol. vt in. vj. §io. ¶ Tertio opp. q duo §ia nõ possunt simul esse vera. vt. l. hec verba. de verb. sig. t ibi patet in tex. ¶ Venio ad orationẽ vniuersale: t primo videf q copulatiua t vniuersalis nõ cõueniãt. vt. l. scire debem9. de verb. ob. §. vt bic in vltimo cõtrario. ¶ Scõo op. ꝺz hic q̃ si qd est falsum tota oratio est falsa. Lõtra de. l. in obligatiõe gñali. de pig. t. l. j. C. t res pig. ob. pos. vbi i gñe que dam excipiunt. §. ol. inspecta ppria significatione t logicali est verum qõ hic ꝺz sed inspecta mẽte §dentiũ seu dispoñtiũ loquunt leges §ie: q vniuersalis oꝛ limitaf t restringitaf ad verisimiliter cogitata: qõ dic vt plene p Dy. t Jo. an. in. c. in gñali. de reg. iu. lib. vj. ¶ Tertio opp. t videf q vniuersalis oꝛ restringaf: vt p̃sentia tñ cõprehendat non cõ

6 prehẽdat. vt. §. de le. ij. l. fi. §. j. So. t vniuersalis ꝺz duplex. Uno mõ sub noĩe collectiuo plura continet vt peculiũ hereditas greg. t ista continet oĩa cũ tpe vt. l. grege. t. l. si grege. §. de leg. ij. t. l. peculiũ. eo. ti. cũ si. Item assumiꝛ vniuersale cui apponiꝛ signũ vt hic. §. eꝛ quo doc. nisi notãt ge nerale: vt pt̃z in gl. t. §. de edẽ. l. j. circa prin. Istud verificaf eꝛ his q̃ fiũt tpe dispositionis: non autẽ cõprehẽdit q̃ postea accidũt. vt. d. l. si. §. j. qõ plene. p̃sequere per Ly. C. q res pig. ob. pos. l. j. t. l. nõ modus. C. de ser. t aqua. t dixi. §. de au. t ar. leg. si ita. ¶ Quarto op. qõ oꝛo vniuersalis in aliquo particulari falsificaf. vt. l. j. ibi habeat vnusquisq;. C. de sac. sanc. ec. t de mune. t bono. l. vt gradatim. §. t si. l. Sol. materia nã loquiꝛ in dispositione hois: §ia vero loquunt in dispositione. l. in qua oꝛo gñalis restringiꝛ ad habilitatẽ: t tñ istud nõ est indistincte verũ. Ut liqueat ista materia potes dicere vno verbo q in gñali nõ venit ea q̃ qs ꝛc. vt babes p Dy. in. c. gñali. de reg. iur. li. vj. vel pleni9. aut oꝛo ꝑterf ab homine. t dic vt not. p Ly. in. d. l. si aut a lege. tunc dic aut illa vniuersalis oꝛo restringiꝛ per aliã legẽ. t habet locũ. l. j. de eo qõ cer. lo. aut nõ. t tũc aut signũ vniuersale inducif verbo ꝓteriti tpis: aut verbo futuri tpis: vt babes per Jac. de are. t Old. j. de no. ope. nũtia. l. j. §. nũtiatio. ¶ Ité

7 op. t ꝺi hic q̃ si aliquid falsum ꝛc. totũ oratione significat. Lõtra. Nam omne nõ verũ est falsum. l. si quid perfectũ. j. de fal. Sol. Falsum accipitur tribus modis. Uno modo largissime: t sic accipiũt logici: q omne qõ non est verũ est falsum: t isto modo accipit hic. Scõo modo accipit large: t falsum est oĩs imutatio salsitatis facta sciẽter: vnde omne mendaciũ põt dici falsum: t hoc modo accipif in aut. de instr. cau. t fide. circa prin. Tertio modo accipit falsum ꝓprie t stricte q̃si tractaf de puniẽdo tanq̃ de crimine falsi: t tũc omne mẽdaciũ nõ dicit falsum: sed illud dicitur falsum qõ cadit in aliquod capitulũ vel in aliqua speciẽ. l. co. de fal. hic est text. j. de fal. in. l. qd sit falsum. qõ tene mẽti ꝓpter statuta que dicũt q ptãs in falsitatib9 habeat arbitriũ: vel si qs cõdẽnat9 fuerit de

a ¶ Ut ergo. t no. hic distinctionẽ copulatiue. t vide Bal. in. l. si heredi. plures. ff. de cõdi. insti. t in. l. j. ff. de his qui no. insa. et in. l. j. t in. l. si cui. ff. de fun. instru. t in. l. si ancillis. de le. j. t in. l. ea tñ adiectio. ff. de leg. iij. Bar. in. l. cũ ita. §. fi. de leg. ij. t in. l. in repetẽdis. de le. iij. t in. l. j. in prin. ff. de insti. t iur. p bal. glo. in. l. j. ver. nã t respublica. ff. so. ma. t i. l. C. qui

Archivo Histórico Rosario

admi. et in. l. gallus. §. qdaz recte. de libe. t post bu. doc. in. c. inter ceteras. de rese. t de ista alternatiua vide Lu. ro. in cõsil. cxci. t vide lu. ro. in cõsi. ccxxviij. et in cõsil. cclxix. qñi bulla ponunt alternatiue aliq̃. et in cõsi. cxxix. c. significati. ō ap. recipiẽ. d. Lar. i cle. pleriq;. de ele. et ibi. d. pe. do. in. c. si forte. de ele. lib. vi. Archi. in. c. ii. de testi. li. vj. bar. i. l. titio fundus. ff. de vsufruc. leg. bal. i. l. j. C. si quis al. vf sibi. vide. c. ꝓpoſuiſti. de pro ba. vbi ꝺz se nõ cognitã negotiũ se cognoſci ſumicit probare vnuz dũtaxat tex. in. c. eg parte. adde de test. Alnd. barba.

¶ Sic distingue. adde bar. t doc. i l. j. in princi. §. de insti. t iur. t adde que no. bart. in. l. sete. §. caio. de fũ. instr. t vide de copula bonuz text. ibi. t no. i. l. vl. C. sen. qõ ibi p doc. magie bal. i v. copula ꝛc. t vide qõ no. bal. i. l. fi. in v. ité no. qõ ad B ꝛc. C. ō re iu. Et limita h q copula cõiugit nisi resulta ret iiqu9 intellect9: vt i. q. qñ pr̃sub stituit B mõ. §. filios t heredes: q nõ semp regreꝛeꝛ vtrũq; iuxta no. pulchre p bart. et doc. i. gall9. §. et si apparẽte. ii. cõ coꝛ. ō li. ꝛ posthu. t vide q oꝛi. §. pgi. §. t bal. i. l. j. C. ō in. ephy. t i. c. ep pte. ei. j. ō reſcr. t i c. ij. ō pbē. bar. i. l. ea tñ. d. le. iij. t plene bal. in. d. §. et si a parente.

¶ Nota. si bꝛdi. t i. l. i. de bis q no. ifa. adde bar. i. d. l. j. i fi. de infa. t sequitur pe. de anch. i cle. i pleriq;. de elec. t de materia dictio nũ copulatiuarũ

a ¶ Negatio factum ei qui est testis in testamen to valet.

2 Correus pro correo. t fideiusso. pro ꝓncipali q̃ te stificentur.

3 Incertitudo que venit certificanda ex aliquo fu

vide Bal. in l. vnica. ℌ. vbi antez. de cadu. tol.

a ¶ Testib⁹ legari adde bart. i. l. qui testō. i pn. C. ō te. a zoino bal. in l. oi ctātib⁹. i. j. col. C. de test. vbi no. et aliqd p eū i. l. i oi b⁹. ad fi. C. de test. zadde qō ex his q̄ no. bar. faltē remissiue in. l. fi cui ita legatur. ℌ. de leg. j. z in Spe. de test. ℌ. i. in ver. quid in fideiussore. ¶ Opp. † qō legatū nō valet tanq̄ incerte persone: vt institu. de leg. ℌ. incertis. Solu. ille. ℌ. corrigitur per se. sufficit em̄ qō incertitudo certificanda veniat ex aliquo euentu futuro: dixi. ℌ. e. l. quidam.

¶ Fingi sup re que nō est licet non possit tamē aliqua retro non esse fingi potest.

Quedam. Legatario repudiāte fingit res nunc̄ fuisse legatarij: sed semp heredis. h. o. ¶ Oglo. q̄ sit certū. nam interim est legatarij res. vt. l. cum pater. ℌ. furdo. ℌ. de le. ij. So. glos. qō est verū: sed hoc dicitur respectu futuri euētus: q̄ pōt contingere q̄ fingeret nunc̄ fuisse legatarij. z de hac l. facio festū in materia fictionū. nam super re que nō est nō potest fingi. vt. l. huic scripture. ad. l. aql. sed hic fingitur super re que non est: ergo ꝛc. vt hic in fi. patet. Sed respōdeo † sic super eo qō non est nō pōt fingi aliquid retro esse vel fuisse: vt. l. cū traria. sed aliquid retro nō esse bene potest fingi: z ita loquitur hic. nam hec res in veritate fuit legatarij. vnde si legatarij⁹ agnoscit nulla est fictio: sed si repudiat fingit retro nunc̄ eius fuisse: z sic per consequēs fingitur retro fuisse heredis: vt latius posui in materia fictionis. de istis duob⁹ dubijs hui⁹. l. posuit iurisc̄ōsult⁹ in. l. q res. j. de soln. ¶ Cum plures simul moriuntur: an alter alteri superuenire presumatur.

Quod de pariter. † At possit agi ex dispositione iter vnos vel ex ultima volūtate vn⁹ de pariter morientib⁹ nunc̄ supuixisse presumitur. h. o. cū. l. seq. z seq. ¶ Opp. ad prin. quia videt stipulatiōnē de dote esse cōmissam cū vxor decesserit matrimonio constante. vt. ℌ. e. l. qui duos. ℌ. si maritus. Sol. hic in stipulatione fuit appositū pl⁹. ℌ. si mater superuixit que non superuixit. ¶ Opp. q̄ spes cōditionalis stipulationis trāsmittat ad heredē: vt insti. de verbo. obliga. ℌ. ex conditionali. Sol. si stipulatio est cōmissa vel eius spes pendet sine dubio trāsmittitur ad heredes: vt in cōtrario. et. l. j. vt actio ab here. ncōtra heredē: sed si per mortē stipulatoris deficit conditio stipulationis: per consequens deficit spes: z per consequēs non est quid transmittat. ¶ Oppo. ℌ. e. l. qui duos. ℌ. cū in bello. z. ℌ. seq. z. j. eo. l. cum pubere. z. l. seq. glos. non signat illud cōtrarium. Huius timore Dyn. in. l. hui qui. j. de dona. cau. mor. z idem Oldra. dicit qō de pluribus simul morientibus nunc̄ presumit alter alteri superuinere vel precedere nisi etatis imbecillitas: aut parētū charitas: aut paternalis rerentia: aut donationis fauor aliud inducat: vt probatur hic. z. ℌ. l. prop̄i. z. l. si inter. z. l. qui duos. per totam. l. Sed mihi videt q̄ Dy. z Oldra. non bene dicunt primo in eo quod dicunt: nisi etatis imbecillitas: quia est contra casum huius. l. sed in illo vbi non presumitur pupillus prius decessisse.

b ¶ Fauor matris. an hec dōia inter dispositionē hois et legis sit vera. vide imo. i. o. l. ex facto. ℌ. pe. ad treb. Adde an p̄ p̄sumak p̄mori filio bal. cōsil. ccccxxxviij. ij. lib.

turo euentu non vitiat legatum.

Si quis. Potest quis legare ei q incertitudo q̄ venit certificāda legatū nō vitiat. ¶ Op. † q̄ testib⁹ legari[a] nō possit. vt. l. j. z. l. senat⁹. de his q in testō se ascri. Sol. ibi de eo q scribit testm. hic de eo q subscribit se vt testis. Et est ratio: q̄ nō testificat p̄incipaliter in causa sua: vt. l. quidā. ℌ. de testamē. Et † per hoc inducit Dy. q̄ correus pōt testificari pro correo z fideiussor p fideiussore: q̄ principaliter in causa sua nō testificantur: de quo per Dy. in. l. dictātibus. C. de test. et per Dy. in. l. si cui ita legatur. ℌ. de leg. j. z in Spe. de test. ℌ. i. in ver. quid in fideiussore. ¶ Opp. † q̄ legatū nō valet tanq̄ incerte persone: vt institu. de leg. ℌ. incertis. Solu. ille. ℌ. corrigitur per se. sufficit em̄ qō incertitudo certificanda veniat ex aliquo euentu futuro: dixi. ℌ. e. l. quidam.

¶ Fingi sup re que nō est licet non possit tamē aliqua retro non esse fingi potest.

Quedam. Legatario repudiāte fingit res nunc̄ fuisse legatarij: sed semp heredis. h. o. ¶ Oglo. q̄ sit certū. nam interim est legatarij res. vt. l. cum pater. ℌ. furdo. ℌ. de le. ij. So. glos. qō est verū: sed hoc dicitur respectu futuri euētus: q̄ pōt contingere q̄ fingeret nunc̄ fuisse legatarij. z de hac l. facio festū in materia fictionū. nam super re que nō est nō potest fingi. vt. l. huic scripture. ad. l. aql. sed hic fingitur super re que non est: ergo ꝛc. vt hic in fi. patet. Sed respōdeo † sic super eo qō non est nō pōt fingi aliquid retro esse vel fuisse: vt. l. cū traria. sed aliquid retro nō esse bene potest fingi: z ita loquitur hic. nam hec res in veritate fuit legatarij. vnde si legatarij⁹ agnoscit nulla est fictio: sed si repudiat fingit retro nunc̄ eius fuisse: z sic per consequēs fingitur retro fuisse heredis: vt latius posui in materia fictionis. de istis duob⁹ dubijs hui⁹. l. posuit iurisc̄ōsult⁹ in. l. q res. j. de soln. ¶ Cum plures simul moriuntur: an alter alteri superuinere presumatur.

Quod de pariter. † At possit agi ex dispositione iter vnos vel ex ultima volūtate vn⁹ de pariter morientib⁹ nunc̄ supuixisse presumitur. h. o. cū. l. seq. z seq. ¶ Op. ad prin. quia videt stipulatiōnē de dote esse cōmissam cū vxor decesserit matrimonio constante. vt. ℌ. e. l. qui duos. ℌ. si maritus. Sol. hic in stipulatione fuit appositū pl⁹. ℌ. si mater superuixit que non superuixit. ¶ Op. q̄ spes cōditionalis stipulationis trāsmittat ad heredē: vt insti. de verbo. obliga. ℌ. ex conditionali. Sol. si stipulatio est cōmissa vel eius spes pendet sine dubio trāsmittitur ad heredes: vt in cōtrario. et. l. j. vt actio ab here. ncōtra heredē: sed si per mortē stipulatoris deficit conditio stipulationis: per consequens deficit spes: z per consequēs non est quid transmittat. ¶ Oppo. ℌ. e. l. qui duos. ℌ. cū in bello. z. ℌ. seq. z. j. eo. l. cum pubere. z. l. seq. glos. non signat illud cōtrarium. Huius timore Dyn. in. l. hui qui. j. de dona. cau. mor. z idem Oldra. dicit qō de pluribus simul morientibus nunc̄ presumit alter alteri superuinere vel precedere nisi etatis imbecillitas: aut parētū charitas: aut paternalis rerentia: aut donationis fauor aliud inducat: vt probatur hic. z. ℌ. l. prop̄i. z. l. si inter. z. l. qui duos. per totam. l. Sed mihi videt q̄ Dy. z Oldra. non bene dicunt primo in eo quod dicunt: nisi etatis imbecillitas: quia est contra casum huius. l. sed in illo vbi non presumitur pupillus prius decessisse.

Item id quod dicunt aut parentū charitas non est verū: quia ad hoc parentū charitas nil facit: vt dixi in. ℌ. cum in bello. Item quod dicunt aut paternalis reuerētia. in hoc bene dicunt intelligendo. vt. j. dicam probatur in. l. qui duos. ℌ. si cū filios. ℌ. e. Itē quod dicit: aut donationis fauor. per. l. si inter. ℌ. eo. non est verū: quia in. l. si inter. z l. cum hic status. ℌ. si ambo. de dona. inter viruz z vxo. non presumit aliquem superuixisse: sed sufficit quod simul decesserint: vt ibi patet. vnde dicit Jaco. de are. quando plures simul moriūtur: aut lucrū seu dispositio debet resolui altero superuiuente: z tunc non resolueret: quia verum est neminē superuixisse: vt. l. si inter. ℌ. eod. z. l. hi qui. de do. cau. mor. z. l. cum hic status. ℌ. si ambo. Aut lucrū seu dispositio debet cōmitti aliquo non superuiuente: et tunc cōmittitur: quia verū est neminē superuixisse: vt. o. l. qui duos. ℌ. si maritus. Aut debet cōmitti aliquo superuiuēte z non cōmittitur: quia nullus superuixit: hic est casus z hoc si queritur de lucro ipsorū inuicē morientiū. Sed si queritur de lucro tertij debet distingui eodez modo. Aut debet cōmitti aliquo superuiuente z non cōmittitur: casus est hic. Aut debet cōmitti aliquo nō superuiuēte: z tunc cōmittitur: quia nullus superuixit. vt. o. l. qui duos. ℌ. si maritus. Itez aut decesserūt simul pubes z impubes. z tunc presumeret impubes prius decessisse: vt. l. cū pubere. cum. l. seq. z. j. eo. l. qui duos. ℌ. fin. ℌ. eo. ℌ. si. aut ambo puberes. z tunc procedit predicta distinctio. hec sunt verba do. Jaco. de are. clarius recitata q̄ ponat. Jsta verba distinguamus decesserint simul pubes z impubes: an simul plures puberes reprobātur per. l. sed z in illo ℌ. eo. vbi decessit pupillus z sibi substitutus pubes nec presumit pupillum prius decessisse nisi dicas sustinendo Ja. q̄ hic etiam substitutus erat impubes. qō diuinare est z contra mentez huius. l. que hoc non dicit nec alia. l. colligitur ad hoc dicendū. Dico ergo sic. istud dubium cuz pluribus morientibus quandoc̄ emanat aliquo agente ex dispositione hominis inter vinos vel vltima voluntate. z tunc nunc̄ alter alteri superuixisse presumit. nec adhibetur illa distinctio decesserit impubes cum pubere. vt hac. l. sed nec in alio fauor matris[b] aliquid operatur: vt hac. l. qō de pariter. sed recurramus ad propriā significationē an dispositio hois vel legis circa illud requirit aliquē superuiuere vel nō supuisse ℌm precedentē distinctionē. Ja. de are. non ob. huic mēbro. ℌ. e. l. q duos. in prin. q̄ in. l. illa non presumit aliquid superuixisse. sed ℌm propriam significationē q̄libet decessit vltimus. ¶ Non ob. ℌ. e. l. qui duos. ℌ. si. vbi agitur ex testō: z tū presumitur aliquē superuiuere q̄ ibi dispositio testamenti cōtinebat illud idem q̄ dispositio. l. q̄ apparet ex text. cū dicit cum filio pubere quē solo testō ꝛc. nam instituit illū qui ab intestato erat successurus z nullū aliū: merito est idē dicendum q̄ ibi q̄ agit ex dispositione legis. sed in hac. l. sed in illo posito q̄ succederet ab intestato simplr tū nō succederet vt necessarius heres. z sic testm aliter disponit q̄ ius. vnde illa presumptio hic locum non hz. Si vero aliquo agēte ex dispositione legis occurrit dubietas de pariter morientibus tunc lex presumit aliquez superuiuere cū distinctione aut pubes cū impubere. et presumitur impubes prius decessisse. vt. l. si mulier. j. e. z. l. q duos ℌ. si. aut pubes cum pubere. z tunc aut p̄sona patroni est in medio. et ille presumitur decessisse qui magis spectat ad fauorem patroni. vt. l. qui duos. ℌ. si cū filio. Aut persona p̄soni non est in medio z tunc aut inter simul decedentes est votum transmittende hereditatis vt q̄ ascendens simul cum descēdente decedit z presumit ascēdens prius mortuus. vt. l. qui duos. ℌ. fin. ℌ. eo. z. l. cum pubere. j. eo. aut tale votum non est et tunc ille succūbit cui incūbit onus probandi aliquem superuixisse. vt. l. ex facto. ℌ. si quis autē. j. ad trebel. intelligendo p̄out dixi. ℌ. e. l. qui duos. ℌ. cum in bello. z probatur in prin. huius. l. Aut alter ex fratribus p̄decessit. z non presumit superuixisse q̄tum ad successionem ab intestato. z tū succumbit ille cui incumbit onus probandi aliquem superuixisse. ita loquitur. l. qui duos. in fi. ℌ. eo. z in his legib⁹ fauor matris vel testamenti nullo modo attenditur vt dixi in. ℌ. cum in bello. z. ℌ. si. Ratio est q̄ qñ agit ex dispositione hois si non hz effectuz remanet dispositio iuris ℌm quē res hz exitum suū. ideo lex non curat aliquid presumere. sed qñ agitur ex dispositione legis. si lex in isto dubio nil presumeret casus remaneret indecisus qō esse non dz tū ℌ banc distinctionem facit multum. l. inter socerum. in prin. ℌ. de pac. do. Sed rideo ibi natura verborum prolatorum requirebat filios superuiuere. vnde illud qō ibi dicit quasi prioze impubere mortuo dz intelligi sic vt dicamus ℌm propriaz significationem stipulatio non committitur: sed si ad interpretationem veniemus debemus dicere impuberem prius defunctum z sic interpretatio legis congruit cum propria significatione vocabuli vel dicq̄ ibi stipulatio continebat idem qō ius cōe. ¶ Ultimo dicitur in versi. sed z circa legem fal. q̄ si serui simul cum dño decesserint non computantur in bonis eius tpe mortis. Contra hoc videtur significatio vocabuli: q̄ tempore mortis serui erant defuncti q̄ simul cum domino decesserunt rñ. aliud est dicere tpe quo moritur vel quo decedit. z tunc significat tēpus vite cum tñ est in actu moriendi. vt. l. ñ. de ꝙdi. insti. arg. l. qui duos ℌ. i. ℌ. de ma. testa. Aliud est dicere tempus mortis. z tūc significat post q̄ mortuus est perfecte ita dicit tex. bicibi mortis eius tempꝰ ꝛc. et gl. est in. l. peculium. ℌ. si. ℌ. de leg. ij.

1 ¶ Seruus pene restitutus non admittitur ad legatum secus in seruo hominis.

Legatum factum cognatis videtur factum his qui sunt cognati tēpore mortis vel testamenti.

2 Legatum factum cognatis intelligitur de cognatis testatoris.

3 Cognati primo nominati admittuntur ad legatū factū cognatis z his deficientibus proximiores admittuntur ordine successiuo.

4 Legatum factū cognatis tertij intelligit de his qui erāt tpe testamēti.

Legatum

5 Legatum factum familie vel cognationi titij iam defuncti valet: q̄ vī relictum omnibus descendentibus ex cognatione titij.

a

Si cognatis. a Qui legat cognatis vī legare bis qui sunt cognati tpe testamenti vel tempore mortis. h. o. ¶ Quero exemplum de eo qui fuit cognatus tempore testamenti. z postea esse desijt. respon. ponit exēplum de eo qui desijt per deportationem z q̄ dicit maneat. ℌ. tēpore mortis: q̄ restitutus fuit. ¶ Ad hunc intellectum op. C. de heredi. insti. l. j. glos. dicit q̄ ibi non fuit restitutus ¶ Item op. insti. de capi. di. ℌ. q̄ aūt. So. glos. q̄ hic perdit ciuitatem ibi etiam libertatē lz postea fuerit manumissus hec sol. probatur in. l. interdici. j. de condi. z de. Contra istā sol. vī casus[b] in. l. ex facto. ℌ. si. ℌ. de vul. z pu. vbi factus seruus z postea manumissus admittitur. Sol. † q̄ nō quis efficit seruus pene. z tunc restitutus ad legatū nō admittitur: vt hic. q̄ nō efficitur seruus hois: z tunc restitutus ad hereditatē z legatum admittitur: vt ibi Ratio est q̄ seruus pene efficitur oīno incapax vt vt. j. ti. ij. l. qui in metallum: sed ille qui efficitur seruus hominis non efficitur capax: q̄ dño non sibi acq̄rit: vt. l. si pater. ℌ. a. de here. insti. ¶ Contra ℌ oppo. ℌ. de adi. leg. l. si seruꝰ. in fi. vbi per manumissionem efficit nouus homo. rñ. q̄ seruus accipitur vt res legata eūdem hz effectum reductio in seruitutem facta ab hoīe q̄ si efficiatur seruus pene: q̄ vtrūq̄ legatū extinguitur. sed q̄ accipit vt persona legatarij tūc secus est. z hz hec lect. in se sit vera: tñ q̄tum ad banc legem non procedit per tex. qui dicit hic facilius ꝛc. nō em̄ est congruus q̄ facilius admittatur qui vno tpe est cognat⁹ q̄ in vtroq̄. ¶ Venio ad scām lectu. z legitur in glos. duobus modis vt ptz in ea⁹. Jsta lec. in prima pte. l. continet veritatē: q̄ illa demonstratio fratris titij sufficit q̄ adsit tpe testamenti. similе in. l. mella. in prin. de ali. z ciba. lega. sed q̄tuz ad scām pars tem legis non vī concludere: q̄ intelligit totam. l. in cognatis naturalibus. z text. dicit de adoptionibus. Preterea in cognatione naturali si velles intelligere scām partez. z non contradiceret text. non pōt stare. nam legare fratri titij: idem est q̄ legare certe persone. z noīate persone. vt. l. nemo. de hīdi. insti. z. l. si pepererit. in prin. de li. z posth. sicut ergo si p̄sona legatarij tpe mortis decederet legatum euanesceret. ita in proposito nisi dicamus q̄ legatum fuit fratri titij qui nullum fratrez habebat tpe testamēti. tunc esset illegatum de eo qui sibi nascituro est. ar. l. ei quoq̄. ℌ. de pec. leg. z tūc contineret verum ista lec. ¶ Venio ad tertias lec. vt intelligam⁹ totā. l. in cognatiōe ciuili: q̄ in prima parte erat cognatus. sed desijt esse p emācipationem. in fēda incipit esse per adoptionē. z hec. l. hz multa ztraria. lz gl. dicat q̄ ei nil obstat. ¶ Ad banc lec. oppo. q̄ non sufficiat quez esse capacem tēpore mortis si tpe testamenti nō est: vt. ℌ. ti. ij. l. Sol. glo. q̄ ibi legatum erat inutile ex persona relinquentis vel rei legate. hic ex persona legatarij. ¶ Contra hoc oppo. insti. de leg. ℌ. an seruo. Solo. q̄ legatum erat ibi inutile mista consideratione legātis z legatarij: hec lex nil facit ad materiā regule cato. q̄ hic legatum ab initio nō fuit inutile mo semper vtile lz quedam persona ab initio non admittatur que postea incipit admitti. ita dicit Old. ¶ Opp. insti. de here. quali. z dic. ℌ. ℌ. de heredi. insti. l. ñ alienum. ℌ. j. Sol. glos. dicit vt ibi veritas est q̄ illa concordat. Contra banc. l. facit l. cum ita. ℌ. fi. ℌ. de lega. ij. veritas est q̄ ibi dicitur q̄ debet inspici qui est in familia tempore mortis subaudi z testamenti z sic concordat cuz ista subaudit Dy. z bene. ¶ Opp. p̄out hec. l. intelligitur in cognato ciuili videtur procedere. nam cognatus ciuilis non debet intelligi in verbis prolatis a testatore. vt. l. ñ ita quis. in fi. ℌ. de lega. ij. z. l. si fideicommissum. de condi. z demon. Sol. quidā q̄ hic debet intelligi quod in legato fuit facta mētio de cognato ciuili. alias secus: vt. o. ll. istud est contra banc. l. que dicit simpliciter legatuz esse cognatis relictum quare dico sic. si aliquis efficitur cognatus postea facto testatoris: vt q̄ ipse aliqué arrogat in filiū vel nepotē. z tunc procedit lex ista Si vero aliquis efficitur cognatus tertij cognati tunc non admitteretur: vt. l. cōtraria. ne in ipsius potestate sit alium facere admitti ad legatū quod

e not. ¶ Oppo. fortissime[c] z videtur q̄ in his verbis indefinite p̄olatis tempus testamenti inspicitur non mortis. ergo ꝛc. possumus dicere q̄ cōtrarium loquitur in rebus relictis. sed bec. l. loquitur in personis quibus relinquitur. Hec sol. non placet per ea que no. in. o. l. si ita. z. l. placet. de libe. z potius. vbi dicitur q̄ ibi est speciale fauor testamenti q̄ alius posit⁹umus admittatur q̄ ille qui

f erat presens tpe testamenti. quare dico fic[f] q̄ hic fuit relictum vniuersitati. q̄ cognatis z sic insp̄icimus[g] tempus mortis sicut in legato vniuersali: vt

g l. grege. ℌ. de leg. ij. z. l. peculiuz. p̄o hoc bec. l. in fi. vbi idez est relinquere cognatis z cognatiōi. Hec sol. non placet. nam cognatio non est vniuersitas que vnam personam representat: p̄out dicimus in aliis vniuersitatibus. vt. l. mortuo. de fideiuss. et ideo non potest intelligi eis vt vniuersis relictum

b sed eis: vt particularibus. q̄ apparet ex eo q̄ in continenti dicam: q̄ non omnes ad legatum admittātur: dico ergo q̄ regula posita in. l. si ita. falsit bic ratione cōiunctionis. vt sic sufficiat illis tēpore testamenti vel mortis esse cognatū: quod intelligo verum si testator hoc scinit. secus si ignorauit. vt. l. si quis ita. ℌ. si quis ignoraret. de testamē.

b tute. ¶ Quero[b] hic † dicit q̄ legauit cognatis de

2 quibus cognatis intelligitur. Respon. in dubio intelligit de cognatis testatoris. vt. l. cum acutissimi. C. de fideicommiss. z. l. peto. ℌ. fratre. ℌ. de leg. ij.

3 ¶ Quero † quo ordine admittuntur hic cognati. Respon. p̄imo nominati z his deficientibus qui proximiores sunt in gradu. vt. o. l. peto. ℌ. fratre. z o. l. cum ita. ℌ. de lega. ij. z ita intelligit Dyn. dum dicit q̄ hec. l. dz intelligi ℌm illas. ¶ Quero † qd si sit legatum cognatis cuiusdam tertij. Rñ. puto contrarium eius qō hic dicitur: primo q̄ non debemus intelligere nisi de cognatis qui erant tempore testamenti nisi alij cognati essent sine facto testatoris per regulaz que est in. l. si ita. de aur. z ar. lega. cum em̄ hec nō loquitur nisi de legato facto cognatis testatoris non debem⁹ trahere ad alias consequentias contra alias leges per. l. q̄ vero. ℌ. de lega. ¶ Quero † quid si relinquitur familie vel

5 cognationi cuiusdam tertij qui iam erat defunctus tempore testamēti: an valeat legatum. Etvidetur q̄ non: q̄ non potest dici familia titij q iam erat defunctus: vt. l. qui vgoti. alias est in. l. ij. ℌ. de auro. z ar. lega. Contrarium dico q̄ valet z videtur relictum omnibus descendentibus ex cognatione titij. vt. l. p̄onuntiatio. l. familie. de ver. sig. z ita se habet communis vsus loquendi. nam idez est dicere relinquo familie talis vī domui talis: vt

i. j. s. ad fill. z ibi per Jaco. de are. z boc casu forte non admittentur omnes qui sunt proximiores illi titio: sed omnes equaliter: q̄ cessat ratio cōiunctio persone defuncti.

1 ¶ Collegio illicito ratione secte relinqui nō potest: nec singulis de tali collegio.

2 Collegio indeo z relinqui non potest: licet non sit reprobatum ratione secte. i

Judeo relinqui potest.

3 Legatum factū indeis de perusio videtur factum vt singulis non vt collegio: z valet.

4 Collegio fruſtratorum relinqui potest.

Collegium quod fit ad pium actum dicitur a lege approbatum.

Fraternitas laicorum coram laico cōuenitur sed si sunt laici z clerici coram ecclesiastico.

Universitas scholarium coram ecclesiastico conuenitur.

5 Legatum factum arti mercatorum vel caligariorum valet quando talia collegia sunt approbata per principem vel ciuitatem superiorem non recognoscentem.

o iij

Universidad del Rosario Archivo Histórico

a ¶Op. adde late no. p bart. in l. fi. in fi. §. ſ. de colle. illi. ⁊ vide bar. ⁊ doc. a in. l. ſi qs a filio. §. fi. de leg. j. nā qđ 1 collegiū eſt repro batū. ſi nō appa ret approbatum. vide qđ not. bal. i c. i. §. ꝙeſtio. b de pa. in. fir. ⁊ ibi 2 oino vide p eū de qua materia hꝫ p bal. in l. fi. C. de col. illi. Adde ab. 3 cōſi. lv. vbi habeſ que collegia ſint approbata.

b ¶Quero quid. ⁊ an iudeis poteſt dari tutores. vi ō bart. in rubr. ff. de inſti. ⁊ iur. Et an poſſit relinqui iu 4 deo vide gl. in. c. c iudeq. de iudic. q̄ dicit qđ nō. tex. in c. ſane. extiij. q. ij. et i. c. ſi quis epꝰ de here. ⁊ tz ang. d in. l. j. C. de indi. p illā ratra idem tz raph. i. l. j. C. de ſa 5 croſan. ecc. hz ſi tz gl. i. l. j. C. de indi. ⁊ pe. Ly. ⁊ Sali. i l. j. C. de ſa. ſan. ec. bal. ⁊ bart. in. l. i. C. de indi. ego di ci late i. d. c. iudeq ⁊ vide ibi oino. 1 Andr. barba.

c ✠Andre. ꝑoma. c ¶Quero qd ſi re linquit collegio. qō ſi eſſent frater nitates. vide feli. in. c. ex lris. i. j. no 1 tabili de conſti.

d ¶Sed ſi eēnt. ad de tu ꝙ ex ō hēs ꝙ ſi i vniuerſita te eēnt elici ⁊ laī ci qō tūc vniuerſi tas dz coā ecle ſiaſtico ꝙueniri ⁊ clari bart. i. l. j. ſ. de col. illi. ⁊ bal. in auť. habita. C. ne fil. ꝓ pa. anto. de hu. i. c. dilecta poſt Jnn. de excel. pl. ⁊ pe. de anch. i re peti. regle. ea q. q. gvj. de reg. iur. et abb. i. c. ex lris. de pba. Dñ ſ ō vꝰ ꝙ imo ipſa vni uerſitas ꝙueniri 2 poſſit coraꝫ iudi ce vbi loci ⁊ ſic co rā ptāte loci ex q̄ eſt corpus imagi 3 natū ſeu repſita tū de quo non eſt aliqua. l. diſpoſi tū ſub quo iudice 1 debeat conueniri vñ cōueniāt coraꝫ e

Cum ſenatus. Collegio licito non ſingulis tñ de tali collegio licite relinquitur. h. d. ¶Op. ꝙ ſi non poteſt relinqui collegio non poteſt relinqui ſingulari perſone: vt. l. iiij. de here. inſti. Sol. hoc ť debet intelligi quando collegium eſt repꝛobatum non ratione ſecte: ſed ideo qꝛ approbatuꝫ. ſi eñ ratione ſecte eſſet repꝛobatum vt collegium hereticoꝝ tūc ſingulis de collegio nō poteſt relinqui: vt. l. cōtraria ¶Quero quidᵇ ſi ť relinquatur collegio iudeoꝝ Certum eſt ꝙ nō valet. vt. l. j. C. de iude. ſed dubiū eſt: an ſit repꝛobatum ratione ſecte. Glo. ꝙ non in d. l. j. Sed. cōtra tex. qō non eſt repꝛobatum ratione ſecte. ⁊ ſic pōt legari cuilibet iudeo. vt. l. ſpadonem. §. ſam aūt iudei. de excu. tu. ¶Sed q̄ro ť qđ ſi relinquitur iudeis de perfidia vtruꝫ videaturvt collegio relinquivel vt ſingulis. Videtur ꝙ vt collegio: vt. §. l. proxi. in fi. dixi. in. l. ciuibus. contrarium puto qō illa interpretatio relinquere ciuibᵇ idem eſt ꝙ relinquere ciuitati. eſt verum qñ ex ea mi reſultat ℨ legem ⁊ ex eo legatum non efficitur inutile: ſed qñ reſultat aliquid ℨ legem vel legatuꝫ efficeretur inutile. ⁊ tunc non dz fieri. vt. §. e. l. quoties. ¶Quero ť qđ ſi relinquitur collegio fruſtra totum. an illud collegium ſit repꝛobatum. Rñ. oē collegium qō ſit ad pium actum eſt approbatum a lege. vt. l. j. circa pin. ⁊ ibi no. §. qō cuiuſcꝙ vni. ⁊ vt puto iſte fraternitates debent conueniri coram 1 iudice ſeculari qñ fraternitates ſecularium ſunt ſed ſi eſſentᵇ fraternitates ſecularium ⁊ clericoꝝ tunc deberent conueniri coraꝫ iudice eccleſiaſticoꝝ ⁊ idem dico in vniuerſitate ſcholarium quoꝝ rector eſſe nō pōt niſi clericus ſit. ¶Quid ſi ť relinquitur arti mercatoꝝ vel caligarioꝝ. tunc eſt alind: qꝛ talia collegia exceptis quibuſdā ſunt repꝛobata. vt. l. j. §. qō cuiuſcꝙ vni. no. vnde eis non pōt legari: ſed ſi talia collegia eſſent approbata ꝓ principem vel a ſuperiore vel a ciuitatibus q̄ ſuperioꝛem nō recognoſcunt: tūc poterit eis legari: vt l. hoſtes. §. de capti. ⁊ poſtli. reuer. 1

¶Hereditas matris transmittit ad ſuos. Et ſi non ſunt ſui transmittit beneficio reſtōnis in integrum: ſi non fuit adita.

Cum pubere. Quero quis hēbit ſuꝰ tatem mñs. Et vť ꝙ ſucceſſoꝛes filij ⁊ ꝓ ꝓis habeant hereditatez ⁊ als iſta. l. fruſtra poſita eſſet. ¶Sed tunc op. ť quomodo iſte filiᵘ trāſmittit hereditatem matris non aditaz ad extraneos. Dicit Bar. ſili. ꝙ hec eſt ratio. qꝛ filius fuit ipe ditus adire hereditatez. arg. l. ſi qs in gratis. §. eleganter. ad fil. ⁊ Lyn. refert in. l. apud hoſtes. C. de ſu. ⁊ legi. ego intelligo hoc vez qō ad heredes filij transmittit matris hereditas: ſi ſunt heredes ſui. per. l. j. C. de bis qui ante aper. tab. als transmitte retur: niſi ꝓ beneficij reſtōnis in integrū: vt dixi in l. qui duos. in pin. §. e. p. l. pantonius. §. de acq. he redi. ſſion obſt. ſi qs in grani. §. elegāter. qꝛ ibi fuit impeditus impediměto inris. hic impedimento facti. dixi. in. l. ventre. de acquiren. heredi.

Cum in teſtameto. De hoc dic vt no. per ℨ. in. c. inſpici mus. de reg. inr. lib. vj.

¶Diſpoſitio teſtatoris diſponentis ſatiſfieri debere oīb descriptis i ſchedula quā dedit guardiano fratrum minoꝝum quod valeat: ſi apparet ꝙ fit illa ſchedula.

Si teſtatoꝛ legat titio mille que det illi quā declarauit ſibi ⁊ heredi ſi legatarius ⁊ heres diſcoꝛdāt inſpicitur quod eſt veriſimilius rōne affectionis teſtatoris vt legatum valet.

Si teſtatoꝛ dixit lego titio centū ⁊ volo ꝙ dentur ei qui ſibi dixit tale legatum nō videtur in dubio in fraudem factum.

Cum heredi. Hanc. l. allego reliquit vt oībᵘ illis ſatiſfiat qui ſunt ſcripti in ſchedulaᵉ quā dedit guardiano fratrum mi- ad. q. tō eo qui 1

noꝝum an valeat Ja. determinat ꝙ non. Ego determino ſecūm: ſi apparet ꝙ illa ſchedula ſit illa quā teſtatoꝛ guardiano diměrit ex cōparatione literarum vel alio mō vt dixi in. l. ſi ita ſcripſero. de condi. ⁊ demō. Jtē not. ť hāc. l. nā vidi teſtū in quo teſtatoꝛ ſic dixit. lego titio mille que det illi ꝓ ſone quā declaraui ſibi ⁊ heredi meo. decedit teſtatoꝛ contētio eſt inter heredē ⁊ legatariuꝫ: qꝛ heres dicit de vno legatario in dubio de alio. qđ in ꝛis. Dico ꝙ dz inſpici qđ eſt verſimilius ratione affectionis teſtatoꝛis; als fideicōmiſſuꝫ eſſet inutile rōne incertitudinis. vt. l. ſi fuerit. in pin. §. e. ideo rema net penes legatariū. ¶Ultimo no. ť ꝙ ſi reliquo tibi centū ⁊ dico volo ꝙ denť ei quem dixi tibi qō in dubio non videtur factū illud relictum in fraudem vt hic ⁊ no. in. l. lucius. §. fi. §. de lega. j. ⁊ l. nō intelligitur circa fi. de iur. fiſci. e

Cum queritur Dicvt no ta. in. l. ve teribus. §. de pact.

Jquis. ¶Declara: vt no. ℨ. in. c. in obſcuris. de reg. iur. lib. vo ſexto.

¶Jnquiſitio formata contra titiuꝫ ptātem pe f ruſſi procedit ly vocetur ſempꝛonius.

Vi habebat. ťAn propriū nomen vel de mōſtratiuū inſpicere debeamᵘ ex qualitate notitie diſponētis inſpicit. h. d. Dixi ť per hāc. l. ꝙ ſi duꝰ ducatus facit ingſtitionem cōtra titium f poteſtatez aſſiſij cū in veritate vocetur ſempꝛonius ꝙ magis inſpicimus hanc dignitatem ℨ nomen ꝓpꝛium: qꝛ nomen ꝓpꝛium non habeť menti vt dic: ⁊ ſic magis accipiť demōſtratio ℨ nomen ꝓpꝛiū dixi in. l. demōſtratio. de condi. ⁊ demon. Scđo not. ꝙ hic eſt vnus de caſibᵘ in quo doctrina que ſumiť eg. l. ſi ſeruus cōis. ita de ſtipu. ſer. nō hz locū vt hic. ⁊ dixi in. d. l. ſi ſeruus.

¶Clauſula in fine poſita qñ referatur ad oīa precedentia.

Lures. ťClauſula i fi. poſita nō referť ſolū ad oīa ꝓxima ſed ad oīa precedētia ꝓtinuata ſcriptura ꝓlata. h. d. ¶Quero q̄ eſt ratio huius. l. ꝙ clauſula in fi. poſita ad oīa precedētia referť. Reſpon. primo ꝓpter dictionem repetitiuā hoc amplioꝝ: vt. l. aurelius. §. teſtō. §. de lib. leg. ¶Secunda ratioˢ eſt: qꝛ clauſula vltimo poſita fuit per ſe principaliter poſita. vnde ad omnia precedentia referťur. vt. l. iij. §. filius. §. de libe. ⁊ poſth. ⁊. l. talis ſcriptura. §. de leg. i. ⁊. l. j. de libe. prete. ſi enīz illa clauſula non eſſet ꝑ ſe principaliter poſita: ſed ad aliā diſpoſitionem qualificandam: vtputa ſi conditionalis modus inſertur legato vltimo loco appoſito. tunc ad alind non refertur niſi ad illud vltimū vt. l. filij. ⁊ ibi no.ᵇ qñ dies lega. cedit. ¶Quero q̄ re dixit iuriſconſultus cōiuncta ſcriptura. Dicit glo. ſecus ſi ex interuallo. vt. l. lecta. §. dicebaz. §. ſi certum petať. vide glo. que incipit. nunc re cōiuncti ibi. ⁊ fac vim ⁊ dic hoc non eſt verum: qꝛ non eſt interuallum in eodē teſtō non diuertēdo ad alios actus: nam teſtū debet fieri vno contextu. vt. l. heredes. in fi. §. de teſt. ſed vitas eſt vt intelligam ꝙ cōiuncta ſcriptura ideſt continuato ſermone. ſecus ſi in medio plura digeſſet: qꝛ tunc ad oīa precedentia non referť: vt not. glo. in ſimili iuſti. de re. di. §. item lapilli. An auť clauſula in precedentibus legibus apposita intelligatur repetita in ſequentibus. dixi in. l. pretor. in princi. vi bono. raptorum.

¶Scđa rō. Etyz de. d. l. ſcriptura. c. ij. regris. de ap. tū ſi conditio vel modus inſeritur nō referť niſi ad ꝓximū. An. bar. ¶Et ibi no. itelligę ſaluo eo ꝙ habeť in. l. mulieri ⁊ titio. ⁊ ꝙ ibi bar. de cōdi. et demō. ⁊ hic adde Bal. ī l. j. in fi. C. de legi. bere.

¶De his que pene cā relinquuntur. Rubri.

¶Relictū noie pene etiam de iure. ff. valet.

Diſpoſitiones repꝛobate que dicantur.

Statutum ꝙ conſanguinei clericoꝝ teneantur ꝓ eis ſi aliquid faciunt non valet.

Jliofa. ¶Si precedit diſpō ſi licita ⁊ repꝛobata reli ctū noīe pene a quocūcꝙ non valet. hoc dicit. ¶Oppo. ťꝙ relictū nomine pene a quocūcꝙ

iudice loci vbi eſt Facit qꝛ tūc non cōſiderant ſingu li de vniuerſitate vt vniuerſitas: ſz vt vnū corpus ſi cū. arg. eiᵘ qō dz qō eſt vniuerſitatis nō eſt ſingulo rū. l. j. §. j. ⁊. l. i tñ §. vniuerſitatis. §. de re. di. de quo vide ēt p. d. marſozi. in. c. j. §. iiij. declaratio. extra de foro compe.

¶In ſchedula. ō ſchedula relicta apud fres ſancti Fráciſci. ⁊ vi ō ad hoc dictum ꝙ habes in. l. ait ꝓtor. §. iudex. ō re iud. ¶Qui habebat. ⁊ vide bar. in. l. de mōſtratio. i ꝓn. ō cōdi. ⁊ de. Et vi ō ꝙ no. ī. c. ſignificā ti. ō reſcr. an. bar. ¶Qui habebat. ⁊ iſtū teꝛ. no. alleg. bar. in. l. iiij. in fi. de leg. j.

a ¶Ultimo no. ⁊ vide bal. in. l. j. C. e. ad fi. ⁊ vide glo. ſing. ſm Ange. in. l. ij. §. ne quis eū. ⁊ vide glo. ſing. in. c. ſciāt cūcti. extra de elec. ꝙ pcutiens conſanguineum clerici incidit in canonē late ſnie ſi quis ſuadente. ⁊ vide Ang. in. §. qꝛ non leonis. in an. alienan. And. barba.

b ¶Non vz. imo fortius dico ꝙ tale ſtatutū nō vz: qꝛ vť factū in odiū clericoꝝ. c. pervᵈ dia conᵒ. ⁊. c. ſtiſti. de homi. l. hſs meᵒ. §. fi. de cōdi. ⁊ de. ⁊ hāc ptē tz Jmo. ⁊ idē tz bal. ⁊ ang. p illā. l. in. l. j. §. in ius voc. vt eant. Bald. in. l. j. C. de indi. vidu. let Lap. al. l. iij. ⁊ glo. 2 no. i cle. ij. de ſent. excō. i v̄. quōlibet et ſin. no. bal. in. l. raptores. de epiſ. ⁊ cle. ⁊ in. l. j. C. vñ vi. ꝙcordat bal. in l. vlt. vim. ff. de in. ⁊ iur. ⁊ ꝙ hac ꝓte eſt caſus no. i. c. ſciāt cūcti. de ele. in. vj. alle. p ang. in. d. l. vt vim. ⁊ ꝓ hoc di a co ꝙ ſtatutum di 3 ctās ꝙ coloni clericoꝝ teneanť ad b collectas. ⁊ hoc in odiū clericoꝝ ta le ſtatutū eſt ō. li 1 bertatem eccle. ⁊ ita ſing. tz bar. i. l. penes. C. de agri. 2 ⁊ cēſi. lib. xj. ⁊ ſenti. in. l. de pupillo. 3 §. ſi qs ipſi ꝓtoꝛi. de opr. no. nun. et 4 Bald. in. l. j. C. de epiſ. ⁊ cle. c

¶Jenā. ⁊ ō hoc 1 vide bal. i. l. j. C. e. Andr. barba. Et vide tu in filiēun dem bar. in conſi. j. incip. parmēſis col. j. circa fi.

d ¶Cauſa reiſcit. bal. tenuit cōtra i d auť. niſi ꝓgrati. ad treb. ⁊ ſali. idē ibi. ⁊ vide ad hāc q. no. cōſilia q̄ ha e bes in libro ma 2 gno cōſiliorum. ⁊ bal. i. l. deo nobis de epi. ⁊ cle. ⁊ limi ta multū not. hūc tex. procedere qñ dictum fuit ſi non ingrediereť mona ſterū ſimpliciter. ſed ſecus ſi dicať 3 ſi non ingrediať monaſterium fra trum minoꝝ vel ſimile cū alia eēnt adhuc monaſte ria ſm bal. ⁊ imo. 4 not. ꝑ illū tex. in. l. hoc mō. ſ. de condi. et demon.

e ¶Monaſteriuꝫ ingrediereť. vide Bal. in. l. j. in. ꝑ. col. C. e. ⁊ in. l. cū allegas. in pe. col. C. de pſur. Adde materiā huius. l. penam. adde ꝙ pau. deca. in auť. niſi rogati. C. ad trebel. dicit ſe cōſuluiſſe vna cū multis alijs ⁊ poſtea dicta queſtio fuit diſputata bononie ſi teſtatoꝛ reliquerit filie ſue mille ſi matrimoniū

cōtraxerit. ſi vero ingrediať monaſteriū reliquit ſibi. cc. ⁊ nō vltra. ipſa vo religionē ingreſſa eſt ꝙ petet mille: ac ſi matrimoniū cōtraxiſſet per iſtam. l. et certe ſi non reliquiſſet ſpecialiter. cc. ſi monaſteriū intrauerit tz ſolum mille bene poſſet petere mille per. l. iſtam: qꝛ tunc nō conſtaret de expreſſa intētione teſtatoris Jtē vnde. l. interpretaťur eā fuiſſe talē ſi nu

de vſur. coniuncta. l. iij. in fi. de an. lega.

¶De regula catoniana. Rubrica.

1 ¶Regula catoniana ꝓpter qđ fuit inducta.
2 Regula catoniana eſt regula iuris intrāſitiue nō tranſitiue.
3 Regula catoniana a catone fuit inducta.
4 Regula catoniana ꝙ habeat locū in legatis cōditionalibus conditione tacita.
5 Jtem quando habeat locum in legatis vel relictis in diem certum.
Que ſint illa legata quoꝝ dies cedit ab adita hereditate: remiſſiue.
6 Regula catoniana hz locū qñ certū eſt ꝙ dies moꝛtis ⁊ additionis ſit vnus ⁊ idem.
7 Regula catoniana an habeat locū in legatis quorum dies cederet a tempoꝛe moꝛtis.
8 Jtem an habeat locū qñ legatū eſt inutile ratione perſone legantis.
Regula catoniana an habeat locū in vſurario legante quod non.
9 Legatum ſi deficit ratione rei legate: an in eo habeat locum regula catoniana.
10 Regula catoniana quod habeat locum quando legatum deficit mixta conſideratione rei ⁊ perſone legatarij quando teſtatoꝛ contra tale impedimentum potuit prouidere.
11 Jtem an habeat locum qñ legatū deficit mixta cō ſideratione legantis ⁊ legatarij.
12 Legatum a principio innalidum non confirmatur niſi defectus purgetur per vltimam voluntatem teſtatoris.
13 Legatum quando deficit mixta conſideratione legatarij et eius a quo relinquitur regula catoniana habet locum.
14 Legatum quādo deficit ex perſona legatarij nō habet locum regula.
15 An habeat locum in hereditate. remiſſiue.
16 An habeat locum in donatione cauſa moꝛtis: remiſſiue.
17 Ratio quare in legatis conditionalibus non habeat locum regula catoniana.
Statutum ꝙ ſi quis non ſoluerit pēſionem infra menſem intelligitur quando eſt facta locatio vt in ſra menſem ſoluat.
18 Regula catoniana qō habet locum qñ teſtamētuz deficit ratione ſolēnitatis.
19 Ratio quare qñ legatum deficit mixta cōſideratio ne teſtantis ⁊ legatarij inſpicitur id quod ꝓcet et non id quod ꝓdeſt.

Catoniana. ťLega ta pura q̄ teſtamenti tempoꝛe non valerent ſi teſtatoꝛ tunc decederet non con firmantur impedimento ceſſante ſecus in legatis conditionalibus vel in diem incertam. hoc dicit. Primo ponit regulam catonianam. Secundo eam declarat. ſecundo ibi: que diffinitio. Jn tex. ibi: non valere. dic etiā ibi: que diffinitio. Jn tex. ibi: non valere. dic etiā ſi cauſa impedimenti inueniatur a moꝛte. ℨ. dicitur hic quod regula catoniana diffinitur. ⁊. j. dicitur que diffinitio ⁊c. ¶Contra imo non eſt diffinitio que diffinitio debet ponere ſubſtātiam alicuius rei qꝛ diffinitio debet ponere ſubſtātiam alicuius rei qꝛ diffinitio. de reg. iur. Sol. ℨ. hic poꝛ vt. l. omnis diffinitio. de reg. iur. Sol. ℨ. hic poꝛ nitur diffinitio impꝛopꝛie. Bz enim dic ꝙ non eſt diffinitio. vt. l. cōtraria. ¶Op. ꝙ iſta regula ſit ſuꝑ perflua. per. l. qō ab initio. j. de regu. iur. Solu. leges ť contrarie loquunť in his que ſtatim debent

f

1

Bal. in. l. j. in. ꝑ. col. C. de ſac. ſan. eccl. in repe. ꝙ iſta regula nō hz locū in iure canonico vez in filioſa. o. fecit teſtm ad pias cauſas ſine cōſenſu patris an pſe premoriente ꝙaliđer. ⁊ de materia habeť ꝑ bal. ⁊ doc. in. l. ſi ſeruos. C. de leg. ⁊ in. l. cā quā. in. gv. col. cū ſeq. C. de fideicom.

opino bene hic est commis. vt testa tric thomas ferrarien. mi consilia. g. com. 2. vbi clarissimus de varesano. tri nus. gratiosus. g. ibi mi. 3. com. po mir. cui consilio bene hic stat vera. vbi hic precipue com. 5. mū ſtatim alias

Universidad del Rosario | Archivo Histórico

a ¶ Qō idem est. tz hic bar. q regula catoniana hz locū in relictis sub cōditiōe si ꝛditio illa est tacita non expꝛssa ꝛ idē tz gl. ꝛ bar. i. l. si optio. §. de op. le. ꝛ in l. si dño stichus post dy. de le. j. hz glos. ibi sentiat Jtuū. §z qō nō habeat locū vī expꝛsse gl. in l. cū filia. in ver. eg persona ipsoꝛ in fi. de le. j. ꝛ ita etiā ibi videtur tenere bar. ꝛ Jmo. ꝛ idē vī tenere imo. in d. l. si dño stichus p illū tex. §z qō cōditio tacita suspēdens legatū quo 2 ad transmissionē faciat cessare regulā catonianam pbaī i. l. q filiab⁹. §. fi. cū. l. se. de le. i. si vbi vni ex hered⁹ legatū est facturo quo casu legatū a ptin. q̄tū est p ea pte p q̄ legatari⁹ est hēs nō tz in. l. legatū. §. j. de le. j. tū si repudiet hēditatem legatū nō confirmaī nō ob. regu. cato. ratio est. q. tale legatū intelligitur factū sub tacita con 4 ditione si legatuꝫ repudiabit q̄ tacita cōditio impedit transmissionē: vt pbaī in. l. miles. §. j. de leg. ij. ꝛ ibi p bar. ꝛ no. p glo. ꝛ docto. in. l. filio quē pr̄. de leg. i. et vide imo. in. d. l. q filiab⁹. §. fi. in. ij. no. ꝛ etiā hoc ponit bal. a

b ¶ So. ista sol. nō §ē tuta ad illū tex. ideo dic de hoc vt ibi late per Jmo.

c ¶ Pro declaratione. et vide late bal. in. l. centū. C. vñ cog. and. bart.

d ¶ Potuit pro 6 dere. ꝛ cū decisiōe bar. trāsit pau. de ca. i. l. cetera. i pn. de le. j. et bal. in. l. Jtuū i. l. eā quā. in 7 gy. col. cū se. de fideicō. ꝛ Bal. in. l. iiij. C. de le. tz ideꝫ qō bar. ibi tu dic q̄ rō est q̄ legata ꝛc. adde bart. in. l cetera. §. j. de le. j.

valere ꝛ nullam suspensionem habēt vt cōtractus ꝛ alij actus inter vinos sed legata habēt aliquam suspensionem. confir matur enim mo:te: vt. l. j. C. de sacrosan. eccle. ideo videbatur quod deberet in spici tempus mortis ꝛ nō testamēti. ꝛ propter hoc fuit inducta regu. cato. ¶ Op. hic dicit in ver. itē si tibi. qō si est fūdus legat⁹ tibi dño si posteaalienas valet legatum. Cōtra inst. de leg. §. fi rē. Nui⁹ timoꝛe hec lex legitur duobus modis vno mō fm Roge. vt illa verba si alienaueris legaī cū sequētib⁹. ꝛ sint vba l. Ad cōtrariū respondet q̄ ibi alienauerit mo:tuo testatoꝛe. hic eo viuo. sed fol. videtur contra l. cetera. §. j. §. de leg. j. quare Joā. legit alio modo quod illa verba si cuꝫ viuo testatoꝛe ꝛc. legaī cū p̄cedentib⁹. ꝛ sic sint verba testatoris nō legis. ¶ Venio ad l. sed si fic oppo. qō si post moꝛtem nu bit habeat legatū. vt. l. si ita. de condi. et demō. So. intellge quod testatoꝛ dixit si nupta erit. sme viuo. Ex oībus his habes expꝛssa verba regule que dicunt q̄ si testamēti tēpoꝛe decessisset in utile fieret q̄ intelligunt de his que fic relinquun tur. ꝛ tunc inutilia essent si testatoꝛ decessisset. als secus vt in legatis conditionalib⁹. ꝛ in diē incertū. ¶ His pmissis venio ad. q. primo quero an regula cato. sit regula iuris. Dicit Dy. de regu. iur. li. vi. super rubrica qō sic. q̄ ius de nouo iducit. nā ante istā. l. non erat inductū. Nō ob. l. j. de reg. iur. que dicit qō regula non facit ius. q̄ verū est qñ regula fit. sup eo qō est iā pstitutū. als secus. vt hic. Jo. an. tenet contrariū ibidē qō reg. cato. nō sit regula iuris per illā rōnē. q̄ facit ius de nouo. Cōtra Jo. an. est tex. expꝛssus in. l. cum legato seruo. j. qñ di. le. ce. qui appellat regulā cato. regulā iuris possumus dicere qō quilibet bñ dixit si eñ appellas regulā iuris tranſitiue hoc est regulā factā de eo q̄ est ius: tūc verū dicit Joā. an alio modo pōt intelligi regula iuris intrāſitiue. B est regula q̄ est ius: ꝛ tūc verū dicit Dy. ꝛ hoc mō dz intelligi. l. cū legata seruo simile de genitiuo q̄ ponit trāſitiue ꝛ intrāſitiue: vt. l. j. C. de cōdi. ob cau. ꝛ. l. j. C. de cōdi. inde. ¶ Quero ꝛa q̄ sint inducta hec regula. Rñ. a catone. sicut pub. a publicio. ꝛ falcidia a falcidio: vt. l. j. ad. l. fal. ¶ Quero ꝛ in quibus legatis habeat locū hec regula. gl. magna tota facta est super hoc. Ideo quero primo an habeat locū in legatis cōditionalibus. Et videt qō nō vt hic in cōtrariū videt. §. de op. le. l. si optio. ij. resp̄so. Sol. aut con ditio est expꝛssa ꝛ nō hz locum regula vt hic. aut tacita ꝛ tūc hz locū. l. Stia. ratio est. q̄ cōditio tacita nō suspēdit legati cessionē vt. l. que extrinsecus de cōdi. ꝛ demon. sed si poneres qō esset talis cōditio tacita que legati cessionē impediret vt pbatur in. l. si legatū pure. §. de adi. lega. esset idem qō in expꝛssa cōditiōe per eādē rōnē. Jhoc ob. fortiter. l. pe. j. eo. sed ibi dicā ꝛ qō ibi dixi. de condi. et de die incerta qō idē est: ꝛ vt. l. dies incertus. de cōdi. ꝛ demon. ¶ Quero vtrū reg. Ꝛcato. habeat locum in legatis puris vel relictis in diē certū. Rñ. si quidē sunt talia legata quoꝛ dies cedit ab adita hēditate nō a tpe mortis reg. cat. nō hz locū: vt. j. e. l. iij. ꝛ. l. cū legato. j. qñ di. le. ce. ꝛ. §. de le. l. qō in rerum. §. j. ꝛ. l. si optio. in pn. §. de op. le. Que autez sint illa legata quoꝛū dies cedit ab adita hēditate no. in. l. vnica. §. i nouissimo. C. de ca. tol. ¶ Juxta hoc ꝛ quero quid si est certum q̄ dies mortis ꝛ adi 7 tionis sit vnus ꝛ idē: vt puta: q̄ institut⁹ sit heres necessarius. Rñ. reg. cat. tunc hz locū: vt est casus in. l. si cui optio. ij. rñ. §. de opti. le. Nō apparet: q̄ tunc est datū sic: vt stati valeat si statim decederet. ¶ Quero ꝛ vtrum habeat locū in legatis quoꝛum dies cedereꝛ a tpe mortis. tex. vī hic qō sic ꝛ contrariū videt per. l. si deportati. in pnci. §. de leg. iij. ꝛ. l. in teruenit. ꝛ de le. prestā. et. l. si cognatis. §. de re. du. ꝛ. §. de inre fil. l. iij. §. qñ aūt. Pro so. hui⁹ Jtuū. glos. facit tres casus vt in ea babetis Dyn. facit 3ez casus. Primo qñ legatū deficit ratione pſone legatis: tūc hz locū regula: vt in. l. iij. §. j. §. de lega. iij. Sc̄do. qñ deficit rōne rei legate vt in re sacra vel tigno edib⁹ iuncto: ꝛ tunc habet locum regula: vt. l. cetera. §. j. §. de lega. j. Tertio quando deficit mixta cōsideratione rei ꝛ persone legatarij: vt si lego tibi rem tuam et tunc habet locū regula: vt. l. cetera. ver. quēadmodū. ꝛ instit. de lega. §. si rem. ideo dixi mixta cōsideratione: q̄ res per se erat legabilis ꝛ legata rius erat capax simpliciter loquendo. sed res illa sibi legari non potest. Quarto quādo legatū deficit mixta cōsideratione legantis ꝛ legatarij. vt q̄ testatoꝛ legat seruo suo ppio ꝛ tunc hz locuꝫ regula: vt. l. seruus. C. de leg. Quinto qñ legatū est inutile mixta cōsideratione legatarij: ꝛ eius a quo relinquit: vt qñ legaī seruus heredis ab herede: ꝛ tūc hz locum regula: vt instit. de le. §. an seruo. Sexto qñ legatum est inutile rōne psone legatarij: q̄ nō est capax: tunc ista regula nō hz locū: ꝛ sic loquuntur iura in Jtiū allegata. ꝛ hec sunt verba Dy. examinemus quodlibet membrū per se. ¶ Primo est q̄n legatū est inutile ratiane persone legantis tūc hz locū regula istud nō est verū simplr sed est verū in eo qui erat intestabilis simplr loquendo: secus in eo qui poterat se habilitare ad testm̄ vt in vsurario publico. nā vsurarius publicus potest se habilitare ad testm̄ pstando cautionē de reddēdis vsuris. ꝛ ideo legatū factū per eum ab initio inutile cōfirmaret pstita cautione: vt not. Jo. in. c. quāq̄. de vsu. li. vi. Iz ipse postea timēs notat Jtiū in. c. i. extra. de sepul. in cle. tū qō primo notaī est verius: vt plene dixi in. l. filio pterito. de in iusto testa. fm Nico. de ma. sed fozte regula cato. in vsurario alia rōne nō haberet locū: q̄. c. quāq̄. est noua lex. ꝛ regula cato. ad nouas leges nō pertinet: vt. j. eo. l. si. debem⁹ ergo ponere aliud exēplū de iure ciuili quis nō pōt sibi facere duos seruos necessarios heredes si nō est solutū do. certe iste nō est intestabilis simplr: q̄ satisfaciēdo creditoꝛib⁹ efficit testabilis: ꝛ ideo huius testm̄ pōt cōfirmari: vt. l. qui solutū nō erit. de here. insti. ꝛ iste est verus itellectus huius. l. ¶ Venio ad scōm membrū qō est qñ legatū deficit rōne rei tunc hz locū regula catoniana. ¶ Op. de. l. si seruū. in pn. §. de leg. i. vbi cessante cauſa impedimenti legatum recōualescit. Sol. glo. qō ibi ab initio legatū valebat ꝓpter ius qō habebat pater si filiꝰ decessisset. istud nō est verū: q̄ istud ius qō pater hz vt possit succedere nullo modo attendit: vt. l. post emancipationē. de li. le. est ergo dicendū q̄ ibi cessauit causa impediēti ex causa que retrotrahitur vnde fingit a b initio nō fuisse. idē pbaī in. l. seruus ab hostib⁹. et nō quoc̄q̄. §. si ex bonis. §. de leg. j. ¶ Iste cōtra dictū Dy. ꝛ glo. opp. de. l. est receptū. in fi. §. cō. pre. Sol. ibi valuit legatū ab initio quantū ad pſonale obligationē nō quantū ad cōstituendū ius in re: vt no. in. l. per fundū. de serui. rust. pre. ¶ Venio ad tertiū membrū qñ legatū deficit mixta cōsideratione rei ꝛ persone legatarij. Et isto casu dico q̄ hz locū regula: vt. l. cetera. §. j. §. de leg. j. hoc videt cōtra. l. debitor. §. fi. §. de le. ij.

b Sol. ꝰ qō ibi deficiebat rōne legatarij nō rei: q̄ legabaī seruo res dñi: ideo istud membrū nō sic intelligi illud qō dicit q̄ regula catoniana hz locū in tertio mēbro est verū qñ testatoꝛ cōtra tale impedimētū potuit puidere: vt puta legādo estimationē rei vel aliā rem equalē: sed in casu dicti. §. seruo nō potuit puidere: qm̄ si sic legasset fuisset dño queſitū: et ipse volebat seruo q̄ri. rōnez huius distinctionis. j. videbitis. ¶ Venio ad quartū membrū qñ legatū deficit mixta consideratione legantis ꝛ

11 c legatarij hz locū regula. Pro declaratione pone q̄ testatoꝛ legat filio suo spurio tēpoꝛe testamēti nō valet si tpe mortis reperit capaxꝛ q̄ legitimat⁹ valebit ne legatū fm Dy. nō q̄ deficiebat legatū mixta consideratione legantis ꝛ legatarij. boc aūt videt cōtra tex. in. l. iij. §. qñ aūt. de iure fil. ꝛ ideo intelligas illud membrū sic si quidē testatoꝛ potuit puidere ꝛtra tale impedimentū vt manumittēdo seruū tūc hz locū regula q̄ est quid sibi imputet: sed si nō potuit. puidere q̄ non est in sua ptāte legitimare tunc nō hz locū regula. hec distinctio. pbaī ad tex. in. l. quia ratio. de cōdi. insti. ¶ Cōtra istud mēbrū Dy. videt casus in. l. si minoꝛ §. de le. j. vbi minoꝛ nō poterat. puidere ꝛdo libertatē. ꝛ tñ ibi hz locū regula. sol. fm intellectū gl. ibi positū. nō ob. §z fm intellectū Dy. obstat §z possim⁹ dicere sustinēdo ipm q̄ illud est verū qñ testatoꝛ nō pōt puidere ꝓpter intellectus imbecilitatē: tunc enim eadē rōne infringitur legatū qua libertas: sec⁹ si alia rōne. Item cōtra p̄dicta facit. l. cōficiunt.

12 §. si ei seruo. C. de codicil. Solu. ille §. notabilis determinat hoc membrum ꝛ alia huius regule sc̄z q̄ legatū ab initio inualidū nō cōfirmaī: intellige nisi defectus purget per vltimā volūtatē testatoris: vt ibi. ꝛ ratio no. ibi in glo. ¶ Venio ad quintū membrū quando legatū deficit mixta cōsideratione legatarij ꝛ eius a quo relinquit habet locum regula. dicit Dy. puto qō verum dicit in hoc per rationem predictam: quia

d testatoꝛ potuit prouidere ꝰ circa istud impedimentum dando libertatez seruo heredis qō potest. sed si esset casus in quo testatoꝛ non posset prouidere tunc esset idem quod. §. ¶ Venio ad sextum membrum quando legatum deficit ex persona legatarij non habet locum regula. Et est ratio: quia testatoꝛ circa illud impedimentum prouidere non poterat. ita loquuntur omnes leges allegate in glos. excepta. l. si cognatis.

15 que non facit ad regulam vt ibi dixi. ¶ Quero ꝛ an regula habeat locum in hereditate. dic vt dixam. ꝛ sodem. l. iij. et ibi dicam etiam an ha

16 beat locum in fideicommissis vniuersalibus. Item ꝛ quero an habeat locum in donatione cauſa mortis. dic vt in. l. mortis. §. de donatione cauſa mortis. ¶ Quero ꝛ que sit ratio quod in legatis conditionalibus non habet locum regula catoniana. Dy. dicit in. c. non firmatur. de regulis iuris. lib. vi. q̄ interim nullū est legatū. dic q̄ ratio est: quia legata conditionalia testatoꝛ sic dedit vt statim valerent si mozeret: secus in legatis puris

legatis puris sic. ꝛ sic est rō q̄ testatoꝛ voluit. istā rationē ponit glo. in. l. in tps. in pnci. ꝛ. l. pōt qs. de here. insti. Ista ergo vba que dicit q̄ si testatoꝛ tunc decederet ꝛ inutile foret intelligunt de eo qō est sic datū vt tunc vtile esset vt hic dī in tex. ꝛ iō statutū qō dicit si quis nō soluereꝛ pēsionē infra mensem ꝛc. dz intelligi qñ est facta locatio vt. §. mensem. sol-

18 uat. ¶ Ultimo est querendum quid si testm̄ rōne solennitatis deficit. an habeat locū regu. cato. Dico q̄ sic: q̄. nullo modo potest confirmari et ex tunc cū solennitatibus dz adhiberi vno cōtextu. vt. l. heredes palā. in fi. de test. sile. dicit glo. qñ legatum deficit ratione persone legantis: q̄ pōt confirmari: nō vt ex tūc sed ex noua volūtate. secus si legatum esset inutile ratione alicuius indubietatis vel obscuritatis: q̄ posset cōfirmari: vt ex tunc vt d. l. heredes. §. sed si notam. ¶ Ultimo glo. querit

19 que test rō qñ legatū deficit mixta cōsideratiōe legātis ꝛ legatarij inspicimus id qō nocet nō id qō pdest. ꝛ nō bñ rñdet. Tu dic q̄ est rō q̄ testoꝛ potuit puidere circa tale impedimētū: vt. §. dixi materiā vero qñ cōcurrunt due cause quarū vna prodest alia nocet. quā debeam? inspicere dixi in. l. si vir. j. pro dona. ꝛ. l. si quis in graui. §. j. ad. sil.

1 ¶ An regula catoniana habeat locū in hereditate ꝛ fideicommisso vniuersali. nn. 2.

Catoniana. Supra proxime iurisconsultus exponit vba regule si testatoꝛ decederet legatū qō inutile foret ꝛc. hic aūt exponit ista verba ad legatum. ¶ Op. vī qō in institutione heredis habeat locū regula vt insti. de here. quali. et dif. §. in extraneis. l. si alieni. §. j. de here. insti. Sol. qdā dicūt q̄ nō habeat locū. in hereditatib⁹ fideicōmissariis. sed i pure relictis sic. Alij qō in hereditate non habet locū quo ad verba sed quo ad mentē. sic in quibusdā casibus hoc probaī. j. proxi. vbi exercipit conditionales institutiones ergo ptinet ad puras. Certe habem⁹ glo. in. l. qui solūdo. ꝛ. l. qō qs. de here. insti. que simplr dicit qō in heredē nō hz locū. sed glo. in. l. qō ab initio. de re. iu. tenet qō in

a l. qui soluendo. fit spāle fauoꝛe libertatis. veritas est qō in hereditate non hz locū ꝛ id qō dicit in. §. in extraneis q̄ requirunt tria tēpoꝛa non est ex vigoꝛe reg. cat. sed illarū cōstitutionū: q̄ regula cat. tñ in legatis loquitur. Preterea q̄ in institutione non habeat locum apparet: q̄ si testm̄ deficit rōne persone testantis est idē in institutione qō in legato rōne tertij per oīa vt. l. j. §. fi fili⁹. §. de leg. iij. ꝛ sic non est vigoꝛe reg. cato. vt. l. in bello. §. de captiuis. de cap. ꝛ postli. renet. si vero deficit institutio ex persona instituti non hz locū reg. cato. ꝛ tñ institutio vitiat vt. §. in extraneis. ꝛ sic manifeste cōcluditur qō hec nō vigoꝛe regule sed ex vigoꝛe illarū cōstitutionū. alia vero mēbra in quib⁹ reg. cato. hz locuꝫ in legatis ꝛ institutione adaptari non pñt si bñ in spicies. ¶ Quero an b regula ꝛcato. habeat locum in fideicōmisso vniuersali. Solo. q̄ non: vt. l. quidā ita. j. ad treb. quā vide ꝛ signa. ego consueui dicere cōtrariū qō dies fideicommissi vniuersalis cedat a tēpoꝛe mortis: vt plene dixi in. l. cuꝫ filio. §. de legā. j. ad fi. ꝛ fm eam op. tūc haberet reg. cato. locū.

¶ Oppo. de. l. seruus. de acquiren. here. Solu. vt ibi dicam.

c ¶ In aliquo valuerit. vide bal. in. l. si. in antepe. col. v. itez dubitaī. C. vñ legi. ꝛ plene in l. eā quā i. gy. col. cū seq. C. de fideicō. ꝛ vide bar. §. e. in. l. j. in. iij. col.

d ¶ Certe capiet. ꝛ sic habes q̄ qō statutum equiparat vltime voluntati nō Jctui vt ēt hic p flo. i. l. ciuitas si certum pe. et vide

2 Regula catoniana qualiter trahatur ad nouas leges ꝛ statutum quod legatum factum forensi non valeat si legatarius tempoꝛe testamenti erat forensis postea sit effectus ciuis non obstāte regula capiet legatum.

3 Ratio quare regula catoniana nō pertinet ad nouas leges.

4 Noue leges que dicantur quo ad regulam catonianam.

Regula. Sl. legit hāc. l. multis modis. pma ꝛ scōa lec. est plana: §z glo. eā reprobet: q̄ non est verisimile iurisconsultū ō his. ll. cogitaſſe. ista rephēsio nō placet: q̄ verū est q̄ iurisconsult⁹ nō cogitauit de theodosio noīatim ꝛ spāliter: sed cogitauit de omni. l. vniuersaſtr que fieri posset. simile in. l. j. §. de condi. et lege. tū hec sol. nō placet alia ratione. naz regula catoniana nō pertinet ad nouas leges: tū in titu. insti. de heredū qualī. ꝛ dif. §. in extraneis. ꝛ. l. si alienum. §. in extraneis. de here. insti. habent leges noue vnde ille leges possunt pertinere ad istā: ꝛ ista ad illas. vt. l. nō est nouū. et l. sed ꝛ posteriores. §. de legi. ¶ Secūda lec. potest esse vera in se intelligendo q̄ filius legitimus non fuit preteritus: sed fuit institutus in re certa tātū: cum ergo institutio filij naturalis in aliquo valuerit mo:tuo legitimo accrescet sibi totum per ius accrescendi: non tamen est hoc propter effectum regule catoniane: q̄ hic nil facere potest. ¶ Certo modo legit vt habens in glo. ꝛ sic tenet hic glos.

1 exp̄esse ꝛ q̄ filio iaz nato preterito mo:tuo in vita patris testamenti cōfirmet. cōtrariū tenet glos. in l. si hereditas. §. j. §. de testamen. tut. ꝛ. l. pe. §. fi. de dona. ꝛ videt tex. insti. de exhereli. in pn. ꝛtra istā glo. Sed pro ista glo. facit. l. pdstbumus. ver. idcirco. de inīusto testō. vnde possumus dicere hāc glo. veram qñ institutus est nepos vel alij veniētes ab intestato: vt. d. l. posthumus. sed glo. §rie sunt vere qñ esset institutus extraneus. ꝛ tz hec lec. fit vera tñ nihil ad ꝓpositū: q̄ testamentū istius cōfirmaī de iure ptorio: et. d. l. posthum⁹. nō ex eo q̄ re. cat. cesset. Item tz predicta solu. fit vera tamen nō procedit quantū ad. l. si hereditas. §. qui filiū. quia ibi fuit institutus nepos. ¶ Quarto modo legitur vt habes in glo. que nō placet: quia in successione ab intestato inspicit qui est proximioꝛ ꝛ qui est capax tēpoꝛe mortis vt insti. de here. que ab intesta. defe. §. ita demū. vnde si mater tempoꝛe mortis non est capax. postea non admitteretur nisi poneres filiū decessisse testatū ꝛ instituisse extraneuz ꝛ extraneo deliberante matrē fuisse effectā capacem. arg. l. si. ꝛ quod ibi no. de cōdi. insti. in glo. que incipit quamdiu ꝛc. et instit. de legi. agna. succes. §. posthumus. Preterea hec lec. nō placet: q̄ senatusconsulta nō appellant noue leges. ꝛ regula catoniana pertinet ad senatusconsultū: vt. l. cetera. §. j. §. de lega. j. ¶ Quinto legitur vt noue leges appellant none voluntates in quibus prima confirmaī. ista lec. est vera in se: tamen huic legi non cōgruit: q̄ verū est q̄ legata debent vt ex nouo testō cōfirmante nō vt ex primo qō fuit inutile. ꝛ sic regula catoniana hic nō cessat: imo habet locū. ¶ Sexto legit vt habeat in glo. hec lec. in se est vera: quia regula catoniana nō habet locū quando legatū deficit ex persona legatarij tantum. ¶ Legitur ergo ꝛ septimo mō vt habes in glo. que lect. licet in se sit vera tamē nō ex eo qō regula catoniana cesset cū nō habet locū in institutionibus: vt. §. eo. l. iij. §z possimus ponere casum vt dicamus q̄ regula catoniana nō pertinet ad nouas leges. hec nō est noua lex: §z antiqua: Alio modo sic vt ius nouū appellet ius iniquum: vt. §. quod quisq̄ iur. l. j. vt dicamus non pertinet ad nouas leges: idest ad leges iniquas: vel aliter intelligo hāc. l. p tout iacet. ꝛ pono exemplum per legem hac edictali. C. de secū. nup. naz testatoꝛ non potest relinquere vxoꝛi sue plusq̄ vni filio ex primo matrimonio. pone ergo qō testatoꝛ reliquit tantū vxoꝛi sue q̄ non poterat capere totum tempoꝛe testamēti: sed tpe mortis capax erat. certe capiet totū: q̄ reg. cato. non ptinet ad nouas leges

Universidad del Rosario . Archivo Histórico

bar. bic q̄rentē in l. ij. §. de in diem adic. ꝛ in. l. vsufr. in fi. §. de fi. fer. p bal. de pac. ostan. in. g. col. ꝛ facit qō no. bar. in. l. qcgd astringēde p illuz teg. ad fi. de v. ob. ꝛ in. l. §ti. ad mnici. que faciunt. §. §z bar. B in terminis volumise in l. j. C. de bis q. vt indig. et expresse dixit Bal. ita declarās i tī. de pa. cōstā. in v. crimi nalibus cuius di ctū formaliter retulit i. l. oēs ppti in pnin. viij. co. de inst. ꝛ in. ibi dixit q̄ magis accedit vltime voluntati quā Jctui hāc dubitationez forma uit et bar. ꝛ nō de cidit in. l. suus. §. fi. §. de here. insti. ꝛ adde bar. i. l. quoties. la. ij. in lectu. anti. C. de fideicō. ꝛ. i. l. j. C. de sacro. san. ec. et qō acceda t magis Jctui tz Bal. in. l. ea de mū. C. de col. vide tñ bal. in. d. l. oēs populi. ad fi. bal. in. l. et si post tres in. viij. col. in lect. si quis caut. tz qō equiparet vltime voluntati ꝛ idē tz bart. ꝛ imo. i. l. nō solū. §. morte de ope. no. nū. circa pe. col. ꝛ ista satis placet p no. in. d. l. j. de bis qui. vt indig. pter q̄ vbi agit de interpretatiōe legis vel statuti. q̄ i. l. vel statuto sit stricta interptatio. l. pspexit. §. q et a quib⁹ sicut in contractibus. d. l. quicqd ꝛ ibi bar.

a ¶ Eodē mō. ⁊ vi de bal. i. l. oēs po pulī. ad fi. de iu sti. ⁊ iur. vbi alle gat istud dictum bar. h. ⁊ vide q̄ re missi ad bart. in l. suus quoq; ff. de ꝛ her. instī. ⁊ vide q̄ dixi i. c. raymuti⁹. de testa. colum. ij. And. barba.

b ¶ Si in metallū. ⁊ ad hoc vide bal. ⁊ do. Jo. elegā. in l. j. ff. de testamen tis. And. barba.

c ¶ Nō. pbat hic. p bal. in aur. igressi circa. vij. co. cū se. C. de sac. san. ec.ᵃ

d ¶ Causa aliмen to. ⁊ id qđ dr qđ dat actio incapa ci q̄ ad alimenta in trū est verū qđ etiā dat actio in iuriaruꝫ propter denegata alimen ta. text. est in. l. si vi 2 tium. j. de re iudi. quaꝫ Jmol. dicit ibi cē sing. ad am pliationē hui⁹. l. Andre. Poma. 2

e ¶ Ex hac. l. sing. vide Roma. sin gu. suo. clxxxiij.

f ¶ Offensa ē. no. primo ex hac. l. qđ dicat offensa. ⁊ h facit J dictū bar. in. l. si ita stipu. ſ. chrysl. si. de v. ob.

Andre. Poma.

g ¶ Ulteri⁹ no. vi 1 de roma. bar. con trariū i. ſ. cato. in 2 vij. qōne. ff. de vb. ob. p cui⁹ fol. vide bal. in. l. soroꝛē. C. 3 e. vbi distinguit p quo ad vītāte lo b quit bar. ibi sed q̄ ad fictionē loquit bar. h ⁊ vi ō pare.

g ¶ Ulterius not. adde qđ no. bal. i l. id q̄ pauperib⁹ i. g. co. ō epi. ⁊ cle. c

b ¶ Quero qđ. ad 2 de bar. i. l. fideicō nissum et qđ no. imo i. l. ij. in fi. de vul. ⁊ pupil. ad fi. princip.

i ¶ Alter ignoꝛet qđ dicit h bart. in ignoꝛāte. tꝫ imo. 3 ⁊ do. frā. de rāp. c. raynuldus. de te.

k ¶ Auferꝛ. et hic habes gl. fin. quā vide i ꝑ auferꝛ q̄ ꝑ pena trāſeūtis ad ſe. nup. non hꝫ lo 1 cum in maſculo.

l ¶ Rideo. rap. i pugnat hic i. l. is 2 q̄ J de vul. ⁊ pup.

Eodē modo[a] pone in statuto qđ dicit q̄ legatum factū fozensi nō valet. legatarius erat fozensis tē poꝛe testamēti: postea effect⁹ est ciuis: certe capiet nō obstante regula cato. nec ob. si dicis ylpian⁹ nō cogitauit de his legibus: q̄ uerū est ſpāliter lꝫ vni uerſaliter bñ cogitauit. appellem⁹ ergo oēm legē nouā q̄ inducit impedimētū circa legatū q̄ tñ lex fit facta poſt regulam cato. ¶ Quero ſ̄q̄ fuit ratio huī⁹. l. Fozevolvit dicere q̄ regula cato. fuit facta ꝑ verba ꝑteriti tpis: vel ꝑteriti imperfecti. vñ nō trahitur ad futura: q̄ dicit ſi deceſſiſſet inutile foꝛet. B nō plꝫ: q̄ lex ſemꝑ loquit̄ vt. l. j. ſ. de condi. ex. l. ꝛ. l. arriani. C. de here. ẽre dic q̄ i reg. cat. erāt plura vba ex q̄bus vulpian⁹ hic colligit q̄ regula illa nō pertineat ad poſteriores leges al's priores ad poſteriores trahunt: ⁊ ſ̄ vt. l. non eſt nouū ꝛ. l. ſꝫ ⁊ poſteriores. ſ. de le. ¶ Quero ſ̄q̄d ſi ignoꝛam⁹ q̄ ſint leges facte poſt regulaꝫ cato. quid in dubio ꝓſumem⁹. Certe oēs ꝓſtitutiones q̄ ſunt in codice vel inſti. q̄ cōtinēt aliquid noni iuris appellabunt noue leges cū fuerint facte poſt iſtā. ſꝫ in legib⁹ po ſitis in iſto libro dicemus. reg. cat. habere locū niſi aliud appareat: vt. l. cetera. ſ. de le. j.

¶ De his que ꝑ nō ſcriptis habenť. Rubꝛica.

☞ Inſtitutio ⁊ legatū q̄ſi eſt ꝑo non ſcripto facto heredis ſubſtitutio ⁊ fideicommiſſuꝫ remanet in ſuo roboꝛe.

Lex q̄ſi ponit penā: ſtatī annullat ⁊ infringit actū. gatū ſit ꝑo non ſcri ptū facto heredis ſubſtitutio tī ⁊ fi deicommiſſum remanet in ſuo robo re. b. d. J ſtot. text. ibi. nā ſenatus ⁊ex q̄ habes qđ ſi lex ponit penā ſtatim annullat ⁊ infringit actū ⁊ iſtud mēbrū omiſit Dy. in. c. q̄ cōtra ius. de reg. iur. li. vi. lꝫ in Ziū videaꝫ caſus. ſ. de di noꝛ. l. ſi. qđ examinaui in l. ꝑtoꝛ. ſ. j. de ope. no. nun. ¶ Op. ⁊ vī q̄ hec inſtitutio que ex parte ꝛc. valeat vt. l. hoc articulo. de here. iſti. Sol. intellige recta ueri tin tabulis quas faciet in futuruꝫ: ⁊ ſic verbuꝫ recitauerit intellige in futuruꝫ: vt dixi in. l. hoc arti culo. Ultimo. no. hāc. l. ad id qđ dicēt. j. e. l. ſi. ſequit l. que in teſtamento. in qua nihil eſt.

☞ Legatū factū penitus incapaci nō q̄rit fiſco. Quilibet eſt capax legati alimentoꝝ.

Fratres minoꝛes ſi inſtituant̄ heredes: hereditas eſt ꝑo non ſcripta: ⁊ remanet apud heredes ab in teſtato.

Legatū factū dānato ad moꝛtē vel ad perpetuos carceres eſt ꝑo non ſcriptū niſi fiat ꝑo alimētis.

In metallū. Quod ꝛeq̄linquit pe nitus incapaci nō queꝛit fiſco. Item quili bet eſt capax legati alimentoꝝ. h. d. ¶ Op. id qđ auferꝛ ab indigno applicaꝛ fiſco: vt. j. tit. j. per to tum. ⁊. l. papinian⁹. ſ. meminiſſe. de ioffi. teſt. Sol. aliud eſt qđ eſſe incapacē. aliud qđ eſſe indignuꝫ vt ꝑbat hic. ⁊ per hoc ſ̄cōſului q̄ ſi fratres minoꝛes inſtituant heredes hereditas eſt ꝑ nō ſcripta ⁊ remanet apud hr̄des ab inteſtato: q̄ ca. ꝛ. inj. de v. ſig. in cle. dicit q̄ totaliter ſint oīs hr̄editatis incapaces. ¶ Opp. inſti. de le. ſ. cōtrario. Hſ. ſo. ⁊ nō bñ. Tu dic q̄ ibi caſus ſupueniens tēdit ad eundē effectū cū ipſo legato. hic ad alium effectū de quo per Dy. in. c. factū legitime. de reg. iur. li. vi. vt dixi in. l. plurib⁹. ſ. ſi placet. de ver. ob. ¶ Ultimo not. banc. l. ſcitis eſſ ⁊ q̄ dānat⁹ ad moꝛtē fit ſeruus pe ne: vt. l. qđ ad ſtatū. ⁊. l. qui vltimo. de pe. ⁊. l. ei⁹ qui. ſ. pe. de teſt. ⁊ ſic oīa legata ſibi facta irritantur: et ſunt ꝑ nō ſcripta vt hic q̄ tene mēti. Jdē ſi aliqs eſt dānat⁹ ad perpetuum carceꝛē nā quicquid eſſet ei relictū eſſet ꝑ nō ſcriptū: niſi in cā alimentoꝝ vt hic. ⁊. l. ſeruos ad cuſtodiam. de ali. ⁊ cib. l.

☞ Si legatū fit coꝛā duob⁹ teſtib⁹ titio ⁊ grauatur qđ reſtituat ꝑio loco legatum remanet penes heredem cum onere ſuo.

Quod auferꝛ. Oppo. C. de cadu. tol. ſ. in primo. vbi ꝑio non ſcripta remanent ſine onere. Sol. ſm Dy. et oēs hoc verum q̄ſi culpa legatarij eſt ꝑo non ſcripta: ibi vero eſt ꝑo nō ſcriptū ꝓpter defectū ſubſtātie ꝓſone: q̄ ꝓſona nō fuit habet. dico q̄ ille. ſ. ſtat in terminis ſuis: an hꝫ locū q̄ſi eſt ꝑo nō ſcripti: q̄ ꝓſona legatarij deficiebat: vt ibi. fec⁹ ſi ex alia cauſa: vt q̄ ibi aſcripſit in teſtō vt hic. vel q̄ prima volūtas fuit captatoꝛia. nam ex his caſib⁹ remanet cū onere: vt hic. ⁊. ſ. co. l. j. in fi. ¶ Deinde ſ̄aduerte ſcitis q̄ legata ad pias cauſas valēt cū duob⁹ teſtib⁹ vt in. c. relatū. ex tra. de teſt. ſed quātū ad alia ſtatur iuri noſtro: q̄ regrunt. vij. vel. v. mō teſtato: legauit vni coā duob⁹ teſtib⁹ ⁊ eū granauit deſtituēdo eccle ſie vel pauꝑib⁹. certe iſtud legatū eſt ꝑo nō ſcriptū: ſed remanet apud heredē cum onere ſuo. caſus eſt hic qui eſt optima limitatio ad. l. j. ſ. in primo. C. de cad. tol. Jtē illud ꝙod auferꝛ in penā alicui⁹ nunc̄ trāſit cum onere: vt. l. recuſare. ſ. ſi vacantium. ad trebel.

¶ De his quibus vt indignis. Rubꝛica.

1 ☞ Qui poſt moꝛtē defuncti cauſam ingratitudinis committit perdit legatum ⁊ applicaꝛ fiſco.

2 Offenſa dicitur etiam illud quod penam non meretur per quod ex ea iuſte ad iracundiam quis ꝓmoueatur.

3 Moꝛtuus poteſt offendi.

Legatarius concumbens cum vxoꝛe defuncti poſt moꝛtē eſt indignus legato ⁊ applicaꝛ fiſco.

4 Legatum q̄ dicatur renocatum ob iniuriam ignoꝛanter cōmiſſam.

5 Teſtis vt inimicus repellitur etiam ſi offenſa ignoꝛāter eſt facta.

1 Quis. Licet ꝓinſtitutio ⁊ legatū ſit ꝑo non ſcripto facto heredis ſubſtitutio tī ⁊ fi deicommiſſum remanet in ſuo robo re. b. d. J ſtot. text. ibi. nā ſenatus ⁊ex q̄ habes qđ ſi lex ponit penā ſtatim annullat ⁊ infringit actū ⁊ iſtud mēbrū omiſit Dy. in. c. q̄ cōtra ius. de reg. iur. li. vi. lꝫ in Ziū videaꝫ caſus. ſ. de di noꝛ. l. ſi. qđ examinaui in l. ꝑtoꝛ. ſ. j. de ope. no. nun. ¶ Op. ⁊ vī q̄ hec inſtitutio que ex parte ꝛc. valeat vt. l. hoc articulo. de here. iſti. Sol. intellige recta ueri tin tabulis quas faciet in futuruꝫ: ⁊ ſic verbuꝫ recitauerit intellige in futuruꝫ: vt dixi in. l. hoc arti culo. Ultimo. no. hāc. l. ad id qđ dicēt. j. e. l. ſi. ſequit l. que in teſtamento. in qua nihil eſt.

2 ☞ Legatū factū penitus incapaci nō q̄rit fiſco. Quilibet eſt capax legati alimentoꝝ.

Fratres minoꝛes ſi inſtituant̄ heredes: hereditas eſt ꝑo non ſcripta: ⁊ remanet apud heredes ab in teſtato.

Legatū factū dānato ad moꝛtē vel ad perpetuos carceres eſt ꝑo non ſcriptū niſi fiat ꝑo alimētis.

3 In metallū. Quod ꝛeq̄linquit pe nitus incapaci nō queꝛit fiſco. Item quili bet eſt capax legati alimentoꝝ. h. d. ¶ Op. id qđ auferꝛ ab indigno applicaꝛ fiſco: vt. j. tit. j. per to tum. ⁊. l. papinian⁹. ſ. meminiſſe. de ioffi. teſt. Sol. aliud eſt qđ eſſe incapacē. aliud qđ eſſe indignuꝫ vt ꝑbat hic. ⁊ per hoc ſ̄cōſului q̄ ſi fratres minoꝛes inſtituant̄ heredes hereditas eſt ꝑ nō ſcripta ⁊ remanet apud hr̄des ab inteſtato: q̄ ca. ꝛ. inj. de v. ſig. in cle. dicit q̄ totaliter ſint oīs hr̄editatis incapaces. ¶ Opp. inſti. de le. ſ. cōtrario. Hſ. ſo. ⁊ nō bñ. Tu dic q̄ ibi caſus ſupueniens tēdit ad eundē effectū cū ipſo legato. hic ad alium effectū de quo per Dy. in. c. factū legitime. de reg. iur. li. vi. vt dixi in. l. plurib⁹. ſ. ſi placet. de ver. ob. ¶ Ultimo not. banc. l. ſcitis eſſ ⁊ q̄ dānat⁹ ad moꝛtē fit ſeruus pe ne: vt. l. qđ ad ſtatū. ⁊. l. qui vltimo. de pe. ⁊. l. ei⁹ qui. ſ. pe. de teſt. ⁊ ſic oīa legata ſibi facta irritantur: et ſunt ꝑ nō ſcripta vt hic q̄ tene mēti. Jdē ſi aliqs eſt dānat⁹ ad perpetuum carceꝛē nā quicquid eſſet ei relictū eſſet ꝑ nō ſcriptū: niſi in cā alimentoꝝ vt hic. ⁊. l. ſeruos ad cuſtodiam. de ali. ⁊ cib. l.

☞ Si legatū fit coꝛā duob⁹ teſtib⁹ titio ⁊ grauatur qđ reſtituat ꝑio loco legatum remanet penes heredem cum onere ſuo.

Quod auferꝛ. Oppo. C. de cadu. tol. ſ. in primo. vbi ꝑio non ſcripta remanent ſine onere. Sol. ſm Dy. et oēs hoc verum q̄ſi culpa legatarij eſt ꝑo non ſcripta: ibi vero eſt ꝑo nō ſcriptū ꝓpter defectū ſubſtātie ꝓſone: q̄ ꝓſona nō fuit habet. dico q̄ ille. ſ. ſtat in terminis ſuis: an hꝫ locū q̄ſi eſt ꝑo nō ſcripti: q̄ ꝓſona legatarij deficiebat: vt ibi. fec⁹ ſi ex alia cauſa: vt q̄ ibi aſcripſit in teſtō vt hic. vel q̄ prima volūtas fuit captatoꝛia. nam ex his caſib⁹ remanet cū onere: vt hic. ⁊. ſ. co. l. j. in fi. ¶ Deinde ſ̄aduerte ſcitis q̄ legata ad pias cauſas valēt cū duob⁹ teſtib⁹ vt in. c. relatū. ex tra. de teſt. ſed quātū ad alia ſtatur iuri noſtro: q̄ regrunt. vij. vel. v. mō teſtato: legauit vni coā duob⁹ teſtib⁹ ⁊ eū granauit deſtituēdo eccle ſie vel pauꝑib⁹. certe iſtud legatū eſt ꝑo nō ſcriptū: ſed remanet apud heredē cum onere ſuo. caſus eſt hic qui eſt optima limitatio ad. l. j. ſ. in primo. C. de cad. tol. Jtē illud ꝙod auferꝛ in penā alicui⁹ nunc̄ trāſit cum onere: vt. l. recuſare. ſ. ſi vacantium. ad trebel.

¶ De his quibus vt indignis. Rubꝛica.

1 ☞ Qui poſt moꝛtē defuncti cauſam ingratitudinis committit perdit legatum ⁊ applicaꝛ fiſco.

2 Offenſa dicitur etiam illud quod penam non meretur per quod ex ea iuſte ad iracundiam quis ꝓmoueatur.

3 Moꝛtuus poteſt offendi.

Legatarius concumbens cum vxoꝛe defuncti poſt moꝛtē eſt indignus legato ⁊ applicaꝛ fiſco.

4 Legatum q̄ dicatur renocatum ob iniuriam ignoꝛanter cōmiſſam.

5 Teſtis vt inimicus repellitur etiam ſi offenſa ignoꝛāter eſt facta.

1 Quis. †Qui poſt moꝛtē defuncti ingratitudinis cām cōmittit perdit legatū. h. d. ¶ Opp. q̄ nō auferaꝛ ab eo tāq̄ ab idigno ſz debeat remanere penes heredem: vt. ſ. de adi. leg. l. iij. ſol. ibi q̄ſi cauſa ingratitudinis cōmittit viuo teſtatoꝛe vnde defunctus videt eū renocare hic poſt moꝛtē fuit ingratus vñ applicaꝛ fiſco. ¶ Jtē opp. ex eodē facto q̄ſi nō dꝫ cōſequi penā ⁊ premiū. Sol. vt in glo. ⁊ ylpina ſolu. eſt vera. de quo per Dy. in. l. de certo. de ſuſpec. tu. ⁊. c. q̄ ob gratiā. de reg. iur. li. vi. Ex hac. l. ſingulariter⁹ q̄ illud qđ nō mereꝛ penaꝫ dicitur offenſa vt hic. ſufficit em q̄ iuſte ad iracundia eā ꝓuoces: vt puta q̄ hoc facere poſſ licite lꝫ non boneſte vt hic vides. ⁊ ſic. l. in teſtō. ſ. de ma. teſt. que dicit q̄ offenſa eſt⁹ q̄icqđ mereꝛ penā dicit verū tñ non excludit qđ offenſa nō poſſit eſſe lꝫ quis penā nō mereaſ. dixi in. l. licitatio. ſ. qđ illi cite. de publi. ¶ Ulterius ⁊no. ſ⁹ q̄ moꝛtu⁹ poſſ offendi adeo q̄ qs ꝑuā relicto. ⁊ per hoc potes dicere verā eſſe glo. l. ſoroꝛē. in fi. C. eo. q̄ ille qui cōcubuit cū vxoꝛe defuncti poſt moꝛtē eius indignus eſt legato ⁊ ſic ap plicaꝛ fiſco. ratio: q̄ ſi viuo defuncto hoc feciſſet ipſū ad iracūdiam pꝛo uocaſſet: ergo idē poſt moꝛtē. ¶ Quero quid⁹ in ⁊ ignoꝛante qui cōmiſit aliquā culpam cōtra ignoꝛanté ⁊ ſi ille ſciuiſſet eſſet ⁊cta ſimicitia: quid iuris an renoceť legatum. Certe ſi hoc eſt in moꝛtuo multo foꝛtius hoc eſt in ignoꝛāte: ſed tunc nō auferť tanꝯ ab indigno. ſed videť renocatuꝫ legatū tanꝯ ſi teſtato: ſciuiſſet. gl. eſt in. l. fideicōmiſſum. C. de fideicō. rō eſt: q̄ legatū ibi nō erat adhuc legatario queſitum: nec teſtō erat moꝛte cōfirmatū hic ſec⁹ ⁊ nec not. ad limitationé eoꝝ que dixi in. l. ij. in fi. de adi. lega. Jtem no. ꝓpter teſtes q̄ ad hoc vt dicamus aliqnē teſtē eſſe inimicū alterius ſufficit offenſam eius factā inter eos lꝫ aliter ignoꝛet.

2 Auferꝛ. Qui contra tabulas petiſt indignus eſt omni cōmodo ex eodē teſtō. Item qui contra mādatū principū vel ſenatuſcōſultū vxoꝛē duxit indignus eſt omni commodo ex eius teſtamēto ſecus in vxoꝛe ducta. h. d. ¶ Quero quod remediū poſſet eſſe vt filius ꝓteritus habeat hereditatē fratris impuberis. Reſpondeo⁹ vt repudiet ex ſubſtitutione ⁊ adeat ab inteſtato. vt. l. iulia. de acqui. hered. ſ. de leg. ij. l. cum pater. ſ. titio. ¶ Quero quid ſi domina ſciebat nuptias non valere. Reſpondeo tunc nō poterit capere: vt. l. vxoꝛ maritum. ſ. de ꝛſuſtru. leg. et. l. ꝓfectus. de ritu nuptiarum.

1 ☞ Delictum factum in faciendo non egreditur perſonā eius contra quem committitur.

r ¶ Apinianus. Nota⁹ q̄ delictū non egreditur per ſonam eius contra quam committitur quod intelligo in inimicitijs que contrahuntur faciendo in iuriam in perſonam: vt. l. lege cornelia. de iniurijs. et. l. iij. in fine. de adimen. lega.

r ☞ Principium huius. l. an habeat locum cum quis acceptat legatuꝫ ſiue ſcienter ſiue ignoꝛanter.

2 Inſtrumentum ſi quis in iudicio ꝓducit an poſſit illud dicere inuali dum ſiue nullum.

3 Producens inſtrm ignoꝛanter poteſt poſtea illud dicere falſum.

4 Ratio differētie inter eū qui dicit teſtm inofficioſum ⁊ teſtm falſum.

5 Legatum non poteſt peti cauſa nullitatis pendente.

6 Si impugnaui inſtrumentū an ⁊ quādo poſſim ex eo fundare intentio nem meam.

7 Cōſilium vt quis poſſit ex inſtro quod impugnauit ſe iuuare.

Judex

8 Judex inſtrumēto per partē impugnato pōt intentionē ipſius partis adiuuare ex officio.

9 Qui dicit inſtrumētū falſum: an poſtea poſſit dicere verū ⁊ ex eo intentionem ſuam fundare.

10 Qui teſtm. vel cōtractum nō impugnauit ſed negauit ſimpliciter eſſe factum q̄ poſſit poſtea ex illo ſe fundare.

11 Poſitione negata: ego ⁊ aduerſarius ex illa nō poſſum⁹ nos fundare. Conſilium vt ex poſitioni negate poſſit quis ſe fundare.

12 Si negaui poſitionē ⁊ negationē reuocaui: nō poſſum hanc reuocationem reuocare.

13 Reuocata poſitione tua: mee poſitioni aſſenſiſti potero meā poſitionez poſitam poſt tuam poſitionem reuocare.

14 Poſitione negata ꝓbata ex illis probationibus poſſum meam ꝓbationem reuocare.

1 Oſt legatum. Primo ponit an ille qui cōſe cutus eſt legatū poſſit teſtm infringere. Sc̄do an ille q̄ voluit teſtm infringere poſſit legatū cōſequi vel retinere. Tertio iuriſcōſultus ponit modum diecendi nullum. Quarto ponit quid habeat facere iudex in cognoſcendo et pronuntiando. ſecunda ibi: ille autem. tertia ibi: de eo vero. quarta ibi: ꝓbibēdi. ¶ Circa primam partem videamus poſitionem caſuū quando eſt teſtamentum falſum vel non ſolenne non poſſum approbare ipſum ideo accipiendo legatum non ꝓhibeoꝛ dicere falſum vel nullum: ſed teſtamentum quod eſt inofficioſum filius poteſt legatuꝫ ipſum accipiendo cōfirmare: q̄ in ſui fauoꝛem eſt introductum. Ex hoc ſequitur q̄ ille qui accepit legatum ex cauſa ꝑteritionis de ſe facte nō poſſet dicere nullum: q̄ accipiendo legatum confirmare videtur: vt not. in l. filio. de inīuſto teſtō. ¶ Queriť glo. ⁊ vtrum iſtud ꝓincipium debeat intelligi ſiue ſcienter ſiue ignoꝛanter quis acceperit legatum. ⁊ videť q̄ debet intelligi quando ignoꝛanter. ſ. ſec obſt. l. licet. C. de fal. et. ſ. de fal. l. ſi ignoꝛans. In Ziū videť nō q̄ ſi ſic intelligereť nō eſſet falſum ex vna parte ⁊ inofficioſum ex alia q̄: idez eſſet in inofficioſo. vt. l. mꝛ. de inoff. teſt. ſ. Blo. l. lꝫ q̄ debeam⁹ diſtinguere ſciēť ab ignoꝛāte. Cy. ibi nō examinat. Ego dicerem ſic: ſi aliquis vellet contēdere teſtm falſum excipiendo quod ipſe hereditatem poſſideat poteſt etiaꝫ ſi ſcienter accepit legatum: quia teſtamentum non confirmauit nec confirmare poſſ tuit: vt dictū eſt: ſed ſi vellet contendere teſtm nullū vel falſum agendo: tūc nō poſſet ſi ſcienter acceꝑit q̄ accipiendo legatū ſcienter ex teſtō vī repudiare hereditatē ab inteſtato: vt. l. claudius. ſ. de acquiren. heredi. ergo teſtamentum nō confirmauit q̄ non potuit ſed hereditatem repudiauit. Et ſi dicis tūc nō eſt diſſerentia inter falſum ⁊ inofficioſum. Reſpondeo differentia eſt in hoc q̄ in primis caſibus huius. l. ſi ipſe errauit in facto vel iure non preindicat ſibi: ſed in. ij. reſpon. ſcilicet inofficioſo ſi acceptaret legatum per errozem iuris preiudicat ſibi: vt. l. ſi patronus. j. ſi quid in frau. pa. Sed illi. l. pōt reſponderi: q̄ ibi in patrono cui non eſt ita debita hereditas liberti ſicut patris filio vt probatur in. l. ſi patronus. ex parte. j. de bo. lib. ⁊. l. eum qui. C. de inofficioſo. teſta. ⁊. l. etiā de bo. libe. ſed ſi erraret in facto ſibi non preindicaret. vt. ſ. de inoffi. teſta. l. mater. ⁊ no. in. l. qui fideicommiſſum. ſ. de le. ij. q̄ ſ dicā. in. d. l. claudius. ¶ Quero videtis ⁊ hic q̄ ille qui accepit legatū pōt dicere teſtamē tum falſum. Jtē non iure factū pone qđ aliquis produxit inſtrumentū in iudicio: an poſſit dicere illud inſtrumētum nō valere. Hic videť tex. qđ ſic. nā ex teſtamento conſequutus eſt legatū ⁊ ſic teſtamētū produxit ⁊ tamen potes dicere nullum vel falſum ſed pōt reſponderi qđ hic fuit conſequutus extra iudicium ſine aliqua ꝓductione. quare dic. Sic̄ volo dicere inſtrumentū nullum ꝓpter defectum mei conſenſus vt ſi erat venditio facta ab aliquo meo procuratoꝛe procuratoꝛio noſe mei: ⁊ ego non habui ratū: ⁊ nō poſſum⁹ dicere nullum: q̄ ꝓducēdo inſtrumentum approbaui vt. l. iij. ſ. falſus. ꝛ̄ ra. babe. ⁊ qđ dixi in. l. filio ꝓterito. ſi vero volo dicere nullum ex cauſa cuius approbatio non ſtet in poteſtate mea tunc poſſum. caſus eſt hic: quantum ad exceptionem ſine dubio. Item quantum ad actionem: quia alias actiones cōpetētes alicui. ita nō poteſt quis de facili repudiare ſicut hereditas. vt. l. quis ergo. ſ. de pecul. ⁊. l. iij. ſ. ꝓ ſo. ⁊. l. ſi quis vi. ſ. differentia. de acquiren. poſſeſſio. nec ꝓductio illa facta in iudicio poteſt habere vim pacti de nō petendo. quoniam ſit ad diminuendum ius aduerſe partis non ad augendum. ergo ꝛc. vt. l. legata inutiliter. de adi. lega. ⁊. l. legata. ſ. de leg. j. ¶ Sed contra predicta ob. C. de teſtibus. l. ſi quis teſtibus. Reſpondeo aliud in teſte cuius perſone approbatio poteſt ſtare in poteſtate mea contra me aliud in inſtrumentis: vt. ſ. vidiſtis. ¶ Item contra hoc opponitur. quia ſi ego ꝓduco inſtrumentum videoꝛ omnia que ſunt in inſtrumento confiteri: vt. l. j. ſ. edem. ſ. de eden. ergo licet inſtrumentum in ſe ſit inualidum: tamen contra me probat ratione confeſſionis. Reſpondeo ille qui ꝓduxit inſtrumentum non confitetur omnia ſimpliciter: ſed eatenus quatenus inſtrumentum probat hoc ꝓbatur in hac. l. quia licet confiteatur teſtamentum eſſe: tamen eſt verum quatenus probat quia poſtea poſſum ipſum falſum dicere: ſed ſi poneremus confeſſionem eſſe factam non reſpectu inſtrumenti: ſed ſimpliciter: tunc licet inſtrumentum apparet poſtea nullum non tamen ꝓpter hoc a confeſſione receditur. ita tenet Innocen. in. c. cum venerabilis. extra de exceptio. Jſtud vltimum dictum puto verum ſi quis diceret inſtrumentum nullu ſimpliciter. ſed ſi quis allegat errozem ad ꝓbationez erroꝛis in ducereť inſtrumenti nullitatez: tunc fuſſiceret: ⁊ vi detur erronea confeſſio: vt lege cum poſſ. C. de iur. ⁊ facti ignoꝛantia. ¶ Quero ſi ꝓduxi inſtrumētum an poſſum poſtea dicere falſum. tex. eſt hic q̄ ſic: ſed dixi ſi ꝓduxi ignoꝛanter poſſum dicere falſum ex ⁊ vt hic. ſecus ſi ſcienter. ratio eſt quia tunc poſſum de falſo accuſari. vt. l. ſi quis falſum. C. de fal. ⁊. l. ſi yteris. C. de fide inſtrumento. ⁊ eiuſdem rei nomine cuius poſſum accuſari de falſo alium accuſare non poſſum iuxta regulam poſitam in. l. apud antiquos. C. de furtis. ¶ Veniamus ad ſecundam partem. op. ad ver. ille. ⁊ videtur quod ſit perfluat per precedentia. Solu. glo. quod hic tractat eandem materiam quam ſupra ſed in hoc differt quia ſupra accepit legatum poſtea tractat de viribus teſtamenti. hic econtra ponit ⁊ aliam differentiam vt in gl. patet ſed prima differentia nō eſt vera. quia hic loquitur etiam quando primo acceptauit legatum ⁊ poſtea tractat de viribus teſtamenti. quare collige differentiam ex diuiſione quā dedit in tex. ¶ Oppo. q̄ ille qui non obtinuit repellatur a legato. vt. C. eo. l. alia. Solu. quidam qđ hic ſuccubuit ibi deſtitit. hec non eſt vera quia ſecundum hoc non eſſet differentia inter eum qui dicit non iure factum ⁊ qui dicit falſum. quam differentiam tex. vult facere. dic ergo q̄ contrarium loquitur in eo qui dicit falſum ⁊ inofficioſum hic ve ro in eo qui dicit non ſolenne. ¶ Sed quero ſi de ratione dinerſitatis quam ponit Dy. in. c. ex eo. de regu. iur. lib. vi. Tu dic q̄ ratio eſt quia ille qui dicit teſtamentum nō iure factum non impugnat iudicium vel voluntatē defuncti nec eā negat. ille vero qui dicit falſum vel inofficioſum directo negat ipſum qua ratione ponunt doct. in. l. polla. C. eo. ⁊ tex. j. ꝓi. ſ. ⁊ facit. j. eo. l. pe. ¶ Jtē oppo. dicitur hic nec obtinuit innuit ergo ſi obtinuiſſet dicē do nullum poſſet petere legatum cōtra. C. de fideicom. l. ſi. Blo. ſolnit duobus modis illa vera quia illud ibi eſt in odiū mentientis. vel dic q̄ ibi in eo qui ſolenniter teſtari voluit vt ibi patet. ¶ Item oppo. ſ. de peti. here. l. lucius. vbi ille qui dicit falſum pōt petere hereditatem. ¶ Sol. ibi non petit hereditatem ex eodem teſtamento. q̄ omne cōmodum ex illo teſtō perdere debet ſed petit ab inteſtato. ⁊ ſic alio iure q̄ ex teſtō nō dependet quod poteſt. j. eo. l. ſi. ¶ Jtē op. ſ. de leg. ij. l. lucius. ſ. ſempronia. Sol. ibi non dixit teſtamē tum falſum ſed tm̄ dixit cōtra perſonas heredū. ¶ Extra glo. ſ̄q ro dicit hic q̄ ille qui dicit teſtamētū nullū ⁊ non obtinuit non repellitur a legato. ¶ Sed ſ̄quero ſi vtrum cauſa nullitatis pendente poſſuꝫ petere legatum. rñ. non q̄ per petitionem legati fieret preiudicium cauſa nullitatis ergo ꝛc. vt de peti. here. l. ſi quis. ⁊. l. non diſtinguemus. ſ. ſi quis. ſ. de arb. dixi in. l. ſi rem. de excep. rei iudi. ¶ Sed ſ̄quero ſi dixi nullum vel impugnaui inſtrumentum produ ctum an poſſum ex eo fundare intentionez meam dic q̄ſic̄: quia impugnat inſtrumentum ex cā que continet manifeſtum erroꝛē iuris ⁊ hoc nullo mō ſibi preiudicat: vt. l. ornamentoꝝ. de aur. ⁊ ar. leg. ¶ Sic̄: impugnat ex cauſa que iuris erroꝛē non cōtinet: ⁊ hic aduerte ſi quidez impugnat ex cauſa que ſtat in volūtate ipſius vt in inſtrumento facto a procuratoꝛe ex ipſe dicit nō habere effectū: q̄ ipſe nō approbat hoc caſu nō pōt ſe fundare poſtea ex illo inſtrum ēto ad actionē ſed ad exceptionē ſic: vt. l. diſpenſatoꝛem. in fi. ſ. de ſolu. Sic̄: quis impugnat inſtm ex cā q̄ ex eius voluntate nō dependet vt q̄ dicit inſtm factū dolo vel metu vel fictitiū ⁊ ſimilia. hoc caſu ſi qđ ipſe deſtitit ab ipſa ꝓpugnatione ſine dubio poterit ex eo fundare intentiones ſuam. vt. l. alia. C. eod. l. papinianus. ſ. m enimiſſe. de inoffi. teſt. ſi vero nō deſtitit ſz illas exceptiones apposuit nec eis renuntiauit: tunc ex illo inſtro ſe fundare non poſſet: q̄ eſſet ſibi cōtrarius: vt. l. j. C. de fur. vnde conſiliū ſ̄eſt q̄ſ ante cauſe expeditionē illis exceptionibus ⁊ impugnationib⁹ renun

a ¶ Tenet qđ de beamus. Bal. ibi tenet Ziū videz q̄ etiaꝫ ſi ſcienter agnouit legatum poſſit redargui ō falſo.

b ¶ Pone qđ. ⁊ vi de Jnnocē. ſingr loquenté in. c. cuꝫ olim extra ō cēſi. ⁊ bald. in. l. j. ſ. de elec. And. barba.

c ¶ Et nō poſſum. an ꝓduces iſtm videať ratificare in eo cōtra ꝛc. de ne facit text. in. l. appellanti. et ibi do. me⁹. j. de ap. imo foꝛtius dicit bal. in. l. i. C. vt ea que deſunt aduo. vt ibi per eū. ⁊ vi de que not. bar. in l. aureli⁹. ſ. pe. de li. le. ſz Ja. bu. vī expreſſe tenere Ziū in. l. nimis graue. C. de teſta. et not. imol. in. c. cū vene rabilis. de excep. ⁊ vide qđ no. Jo. an. poſt ſpe. in tit. de inſtru. edi. ſ. vi dendū. ver. nūc ex hibeas ⁊ ad hoc ē bonus text. i aut. ad hec. de fide inſtru. ⁊ vide not. p Enid. de ſuza. in auť. ſi quis in ali quo. de eden.

d ¶ Auto verū. et idē tenet Jnnoc. in. c. cū olim. de cē ſi. ⁊ vide glo. in. c. preſentiū. de teſti. ⁊ Jnno. de priui leg. cū olim ⁊ bal. in. l. ij. als. v. ad fi. C. de fideicō. lib. ⁊ in. l. cum pactum. C. de libe. cau.

e ¶ Dicere falſuꝫ. ⁊ ibi vide bart. de falſis poſt mediū iij. col. ver. quero qđ ſi dixi nullū. et adde qđ no. bald. poſt bart. in. l. de cē. de verbo. obligā. ⁊ de hac materia habetur etiaꝫ per ro. ⁊ ang. in. l. ſ. ſi quis ſimpliciter de verb. ob.

f ¶ Extra glo. ⁊ vi de Jnn. in. l. ſi qs libertatem. ſ. de peti. here. Andr. barba.

Universidad del Rosario
Archivo Histórico

a tiet[a] si vult ex eo se iuuare. ad vnū tū aduerte[t] qō
8 licet ex illo se fundare nō possit. tū iudex iuuabit
quoq; eū ex oīō suo ex illo instō. vñ si ille q̄ pduxit
instrm habet suā intentionē fundatā ex aliis pro
bationibus tūc iudex nō iuuabit eū ex illo instō
qñ nigus est impugnare. hic est tex. et in c. cū olim.
extra de testi. et ibi per Inno. sed si pars que illud
instrm pduxit fundaret itētionē suā illi⁹ instri vi
gore z sniam obtineret: tūc iudex ex vigore illi⁹ in
strumenti iuuabit partē ipugnātē eatenꝰ quatenꝰ
appet iudici parte victricē non fauere instīciā pōt
eū iudex b facere l z ps hoc non possit allegare vt
l. vbi pactū. C. de trāsac. et ibi no. scōm verā lectu.
a30. qō etiā tz Inno. in. d. c. cū olim. ¶ Procedo
9 vlterius z videam[o] de falso. aliquis dixit instrm
falsum: vtrū possit postea dicere verū z ex eo fun
dare intentionē suā. Certe in eodē iudicio si desti
tit pōt: vt. l. alia. C. e. et. d. l. papinian[o]. ℣. meminisse
al⁹ sec⁹ vt hic p3. ℣ i alio iudicio est aduertēdū:
si quidē super falso fuit pronuntiatū incidēter vel
principaliter: puta q̄ principalis qō non poterat
terminari nisi tacite pnūtiaret super falso. et hoc
casu in alio iudicio pars nō poterit se fundare ex
illo instō siue obtinuit q̄ est falsum siue succubuit
b ¶ Se fundare. vt q̄ indignus: l z si sup illa falsitate nihil est pronū
no. Inn. in. c. mu tiatū. q̄ pncipalis questio poterat terminari illa
lieres. de quo per omissa tunc in alio iudicio ex illo instō poterit se
bal. in aut. Z qui fundare: b vt no. Inno. in. c. mulieres. extra de iure
propriam in vltī. b iu. z doc. in. c. cū venerabilis. extra de excep. Certe
col. C. de non nu. vltimū dicit puto verū quia cū nō fit pronūtia
pe. z in. l. si credi tū potest desistere. vt. ℣. dixi. sed primū dictū eius
tor. in fi. cū cōcor. quod est pronuntiatum nō possit nō placet. nam
C. de fer. pi. da. et istud tm reperimus in instrumētis pertinentib⁹
vide bar. i. l. papi. ad vltimas volūtates q̄ ille qui dicit falsum nec
℣. sed nec impu obtinuit indignus est: vnde nō pōt aliq̄ ppter hoc
be. de inofi. test. debito imo debitum remanet: z applicatur fisco
cū ergo in aliis instrumētis hoc non reperis que
fiunt inter vinos ergo fisco non applicatur nō est
de causis que ponunt in. l. prima de iure fisci. z
hoc titulo cum ergo nō applicetur fisco: et non de
perit parti. puto q̄ in alio iudicio poterit agere
l z succubuerit in illo. argu. l. laurelius. ℣. fina. ℣. de
10 li. leg. ¶ Quero quid si nō impugnauit testamē
tum sed negauit id simpliciter esse factū vel cōtra
ctum esse celebratum vtrum possit postea ex illo se
fundare. Et videtur quod non quia impugnauit
iudicium defuncti cum dixit testamentū non esse
factū ꝛc. eadem ratione que si dicit falsum contra
rium credo per. l. si quis inficiatus. in pnn. ℣. depo
siti. sec ob. si dicis quod iudicium defuncti impu
gnauit q̄ ille leges loquunt quando impugnauit
aliquod iudiciū q̄ limitate producebatur secus si
1 simpliciter dicit testamentum nō esse factum vt. l.
si quis inficiatus. ¶ Quero ¶ aduersarius[e] fecit
11 c ¶ Quero aduer c vnam positionem quā ego negauit z sic impugna
sarius. vide bar. i. uī ea. vtrū ex illa positione ego et ipse possimus
l. naturaliter. ℣. ni nos fundare. Spec. in tit. de positionibus. ℣. viij.
hil cōmune. et ibi ver. i. dicit q̄ non⁷. bene ratione cōtrarietatis q̄
cōmentatores si nego eā non possunt dicere verā vt ibi ipse dicit.
Quid ergo fit faciendum: Certe erit faciendū q̄
ille qui negauit si vult ex illa positione se fundare
renocet negationē suā z dicat se errasse. z assertio
ni illius se velle credere q̄ sibi sufficiet[d] quoniam
d aduersa pars confitetur illum errasse z verum nō
dixisse et assertioni aduerse partis quis credere
pōt vt. l. prima. ℣. fi. alias est. l. ij. ℣. quando act. de
pecu. est an. z. l. ℣. ceterū in glo. super verbo illu
serit. ℣. de vētre inspici. vel cōuerso ille qui posuit
renocet positionem suā dicens se errasse credens
assertioni aduersarij eadē ratione. ¶ Sed circa
12 ¶ predicta insurgunt duo dubia: pone q̄ ego qui
meam negationē vel positionē renocaui: volo ite
rum istam renocationē renocare an possum Di
co q̄ nō per. l. si quis in iurandō. C. de re. cre. Itē
13 pone ¶ q̄ renocasti positionē tuaz assentiēs mee
positioni quod potuisti vt. ℣. dixi. an ego potero
renocare meam positionem positam post tuam re
nocationem. Dico q̄ sic tā allegando errorē quē
alias debeo pbare quam ex responsione aduer
sarij q̄ illa rēspōsio renocata fuit. debet ergo pro
bari error sicut quando quis renocat confessionē
suam: vt dixi in. l. non fatetur. ℣. de confes. sm ma
14 teriā. l. error 2 de iur. z fac. igno. ꝛc. ¶ Quero ¶ ego
negaui positionem tuam quā postea tu probasti
per testes vel instrumenta an ex illis pbationib⁹
possum renocare pbationē meam. ¶ Puto q̄ sic o
per. d. l. si quis inficiatus. in pnn. solum enim po
sitionem tuam negaui nō autem inpugnaui pba
tiones tuas. si enim pbationes tuas impugnas
sem haberent locū que. ℣. dixi. ¶ Venio ad tertiā
partē dicitur hic q̄ testamentū dicitur nullum pe
tendo hereditatē non pncipaliter dicendo nullum:
quero vtrum possum petere pncipaliter interim
testamentum pnuntiari nullū. dicam in. l. qui sub
conditione. in fi. de condi. insti. ¶ Venio ad quar
tam partem: quero qualiter debēt intelligi ista ver
ba ex persona ꝛc. glo. ponit multum clare. dicit in
ea. Rñ. iste tex. potest aliter intelligi z foote meli⁹.
dictus est. ℣. q̄ ille qui accusauit testamētū de falso
z succubuit pnuaf omni cōmodo ex testō an boc
sit simpliciter verū. Ad hoc q̄ rñdet inrisōsult⁹
pbibendi sunt sēz a commodo testameti q̄ dixe
runt falsum ex persona ꝛc. cōstituendum est. et hec
verba ex pponunt per totam. l. istaz. z id q̄ dicit ex
pona: hoc est an debeat sibi nōe suo vel alterius
vt. l. co. l. si pater. id q̄ dicit ex conditione sez an sit
paterfa. vel filius: vt. l. ea. l. ℣. filius. Itez an fecerit
tnuitus vel volēs: vt. l. ea. l. ℣. sunt qui putāt. et. ℣.
aduocatū. Item q̄ dicit etati: subaudi fit maior
vel non. Item q̄ dicit causa cognita subaudi an
tale lucrum dependeat ex testō q̄ impugnare vo
luit vel non: vt. l. ea. l. ℣. pncipali. vsq; ad fi. z fic ista
verba glossant hic per inrisōsultū paulū p totaz
hanc. l. vsq; ad fi. z ita sentit glo. hic in fi.
1 ¶ Excusans se a testamētaria tutela nō repelli
tur a substitutione pupillari.
2 Ubicūq; causa quare quis est indignus respicit
vtilitatem certe persone id q̄ auserē ab indigno
applicatur illi.
3 Tutor dat[o] in testō quē testator scit esse debitorez
vel creditorem ob hoc non repellitur.
Aut. minoris debitor q̄ habeat locū in testamē
taria tutela.
4 Executor qui acceptauit legatum sibi relictū non
potest renuntiare officio executoris. z si renuntiat
repellitur a legato.

Amittere.

Qui se excusat a tutela testa
mētaria indignus est omni
cōmodo testamentario: sec⁹ si excusat a datiua z q
agnouit legatū in testō a tutela se excusare non po
test. h. d. ¶ No. tex. ibi: nihil ei ꝛc. concordat. l. ex
his. ℣. de excu. tu. ¶ Sed q̄ro ¶ an ille qui se excu
sat a testamentaria tutela repellat a subsitōne pu
pillari. Casus est q̄ nō. in. l. amicissimos. in pnn.
℣. de excu. tu. ¶ Oppo. de. l. ab administratione.
C. de leg. sol. ibi in milite. ratio est: q̄ tutor esse non
potest. ¶ Itē oppo. de. l. filius. ℣. nō vī. ℣. de leg. ij.
Sol. ibi per tutor. e nō stetit. z sic ad legatū admit
titur. ¶ Itē op. ℣. de iure pa. l. iiij. Sol. q̄ ibi spe
ciale in illo cōmodo. tu dic melius vt ibi no. ¶ Dein
de dicit hic q̄ nō ptinet ad fiscum ꝛc. Contra id q̄
auferē ab indigno fisco applicat vt. l. papinian[o]. ℣.
meminisse. de inofi. test. Glo. soluit q̄ hoc sit spāle
2 sed hoc nō est verū sed test regula q̄ vbicūq; causa
quare qs est indign⁹ respicit vtilitatē certe psone
id q̄ auferē ab indigno applicat illi. casus est hic.
3 z. C. eo. l. pe. ¶ Circa hoc q̄ro primo vtrū hoc sit
hodie cor rectū per aut. minoris debitor. nā si te
stator reliqt tutori ipse est creditor pupilli: z sic vī
q̄ nō possit esse tutor. Certe sm opi. quā ibi teneo
qñ testator scit eū quē dat tutorē esse creditorē: tūc
nō repellit: q̄ testator eū approbauit hoc mō in
telligo opi. illoz q̄ dicūt q̄ illa aut. non hz locū in
tutela testamētaria: aut ignorauit ipm esse credito
rem: z tūc nō vī approbare ꝺditionē ei⁹ quā igno
rauit: vt. l. in cōfirmādo. z. l. vtilitatē. de cōfir. tu. et
ita itelligo opi. eoz q̄ dicūt in tutela testamētaria
illam aut. hic locū. modo ad propositū cū testator
sciuerit illū futurū esse creditorē: dico q̄ nō repel
litur. z ita de facto consuluit. z ita etiā cōsuluit ℣.

No. deinde

in fi. eo. titu. quod
no. adde an ex
positione negata qs
possit se tueri. pe
de anch. ℣si. ccig.
¶ Sibi sufficiet.
hoc limita esse ve
rū si statī talis re
uocatio facta fit
per tex. i. l. j. C. de
erro. aduo. dūmo
do doceat de er
rore. p not. per gl.
in. c. fi. de iniur. in
vi. z b volunt bal.
in. l. edita. i. xxvij.
col. C. de edē. item
limita hoc esse ve
rū nisi talis reuo
catio fieret postq̄
ponēs iam pba
uit positionez: q̄
tunc nihil pderit
renocatio: vt vo
luit bar. in. l. eum
qui. in pnn. p illū
tex. ℣. de iureiur.
et Ang. in aur. de
trien. z semiſ. ℣. si
enim. z bal. in lo
cis gbus ℣. itez
limita esse verum
nisi negans vellet
renocare negatio
nem vt ex ꝓfessio
ne pmiū cōsequa
ret: q̄ tunc nō po
test fieri talis re
uocatio: vt volunt
bal. in. c. j. ℣. poro.
que fuerit prima causa benefi.
amit. z i. l. de eta.
℣. fi. de interroga.
actio. z in. l. cōtra
negantez. C. ad. l.
aql. z in. l. j. in pe.
col. C. de fur. et in
l. error. in. vi. col.
C. de iur. z fac. ig.
z in. l. neq; ℣. ele
ctio. ℣. de noxa. et
in. l. ea que. C. de
cōdi. inde. z Bar.
z bal. in. l. eū qui
℣. de iureiur.

De his quibus vt indig. 112

a ¶ No. deinde. et idē dicas in minore. l. nesennius. ℣. de excu. tu. idem di
cas in herede relicto executore vt si hereditatem repudiat censetur pri
natus officio executionis ita eleganter dicit Bar. in. l. codicillis. ℣. de
an. le. non tamen propter repudiationē tutele tutor amittit successionē
ex pup. vt est tex. no. in. l. amicissimos. ℣. de excu. tuto. z vide ibi doc. q̄ō
intellige in extra
neo secus in con a iūcto qui erat re licti tutor quia tunc licet tutelam repudiet non ta men amittit lega tum quia potius b respectu perso ne quam testa legatum presumi tur. l. tutor potius. ℣. que tutor: bus. ℣. de excusa. tu. et vide aliam l. ab administratione. C. de leg. ea que ego ibi nota ui ad bal. et quid si acceptauit com missariam an pos sit postea illam re futare. dic q̄ non secundum bal. in l. iij. ℣. j. ℣. de arbi. et vide que dixi in. c. cum Joā. de test. z vide bal. in rep. l. j. ff. de le. ij. vbi pulchre lo quit. z vide. d. pe. in. d. c. cū Jo. vbi refert et sequitur dictū bal. in. d. l. j.
And. barba. 2
¶ Ultimo nota. adde bar. in. l. a fi lio. de ali. leg. per bar. z doc. i. l. j. de lega. iij. cū cōcor.
c ¶ Esse citati. An valeāt testes nō ci tati vide omnino bal. in. c. poro. q̄ 1 fuit prima causa benefi. amittē. in glo. mag. in ver. 2 non coactus per illam glossam. et an testes debeant deponere inrati vide quod notat bar. z doc. in. l. libertorum. C. de testi. adde tamen q̄ no. do. Anto. in. c. i nomine do mini. de test. vbi dixit q̄ valet dictum testis deponentis in presentia iudicis z par tis licet non fuerit citatus alleg. 1 do. de ro. z Specu. in titu. de testi. ℣. 2 qualiter. ℣. iudex et quid si iudex recipiat testes ex officio nō produc tos vide oīno bal. in. l. pēnulto. C. de epis. z cle. in. ij. col. z in. l. libertor. z ibi bar. C. de test. z bal. in. l. ij. C. de bo. auc. in. pos. z vide bal. in aut. sed nouo iure. C. si. cer pe. item adde ad hic no. q̄ testis deponens presumi tur q̄ inuitus deponat. ita dicit bar. z post eum habes i. l. pred̄ pteros de epil. z cleri. vide do. Maria. sozi. in ru. de dila. arti. vij. ver fi. octauo

b

d ¶ And. Poma. ¶ Dic ergo sic. vide in. c. pposuisse. in vlti. col. z seq. in. ij. col. de. pba. z in. c. j. in. viij. col. z seq. versi. primo casu. de testi.
e ¶ Quero vtrū. vtrū q̄ fert testimoniū in cā capitali ℨ me fit me⁹ inimi
cus: z an possim illū repellere a testificādo ℨtra me in alia causa in quo

His vero.

Oppo. dicere testimonium
cogitur quis inuitus l z fal
lat in quibuscūq; casibus: vt in. l. lege iuli. et. l. inui
tus. ℣. de testi. sed ille qui aliquid ℨtra testamentū
facit inuitus nō dicit indignus: vt. j. ea. l. ℣. aduo
catum ergo ꝛc. Solu. glo. q̄ hic loquitur in eo qui
dicit testimoniū sponte ℨtra hoc videt tex. in aut.
de testib⁹. ℣. si vero ignoti. ibi: festinantes ꝛc. et ibi
tenet Jaco. de bel. q̄ testes debent esse citati c non
sua sponte testificari. probo hoc: quia si se ingerit
videtur suspectus: vt. ℣. de procura. l. que omnia.
1 ¶ Huius timore dicit Jaco. de bel. q̄ semper te
stes debent esse citati: als eorum testimonium nō
valet: tū huic glos. nō respondet: sed ad. l. lege iuli.
que dicit q̄ admittuntur sponte. i. non coacti pi
gnoribus vel mulcta. citati tamen debent esse. pro
hoc optime facit tex. ℨtra de testib⁹ cog. c. j. vbi
propīe appellat coactionē aggrauationē que fit
post primā citationē: sed mihi videtur q̄ dictum
Jacob. sit contra dictam. l. lege iul. vbi dicit lege
iulia cauetur ne inimitis denuntietur: z sic non de
bent citari. et hoc etiam videtur velle. l. inimiti. eodē
titu. z sic respicit citationem verbalem. Preterea
si ista opinio Jaco. esset vera sequeretur absurdus
ꝛc. q̄ quis delinquere deberet. qui enim in prima
citatione est contumax delinquit: vt. l. omne deli
ctum. de re mili. et sic sequeretur q̄ quis deberet
pati se in contumacia poni q̄ est delictū. dic ergo
d sic. ⁹ quādoq; quis se ingerit sponte ad testifican
dum non citatus a iudice: nec productus a parte.
z isto casu eius testimonium nō valet. ar. l. que oīa.
℣. de procur. quandoq; quis a iudice non citatus
sed a parte requisitus. pducitur: z tunc valet testi
monū eius: tamen a volente dicitur testimonium
prolatum sponte. De hac glo. loquitur. z glo. in. l.
qui cum maior. ℣. si falsum accusauit. de bo. libe. et
d. l. lege iulia. quandoq; quis deponit citatus a iu
dice: z tunc etiam valet testimoniū eius: vt. l. si qñ.
C. de testi. facit. l. cum ab initio. quemadmodū test.
ape. tamen si talis testis poterat recusare ne coge
retur dicetur testimoniū sponte prolatum: z sic va
let. et hoc modo potest intelligi. d. l. lege iulia. sed
si recusare non potest dicetur testimoniū prolatū
non sponte sed coacte. ¶ Quero licet ista sint vera
in se an sint necessaria quantū ad hūc tex. Respō.
iste tex. loquitur simpliciter nō distinguēdo spon
te vel coacte. vnde ipsum simpliciter intelligo. nō
obstat. ℣. aduocatum. quem glo. allegat. nam licet
quis cogatur ferre testimoniū sic vel aliter. et ideo
tulit malum testimoniū: merito dicitur indignus:
quia licet coacte dixerit non tamen fuit coactus
ad sic dicendū, simile in preside indicante. j. eo. ver.
quidam. ¶ Quero vtrum[e] qui fert ¶ testimoniū in
2 causa capitali sit meus inimicus. Dicit glo. q̄ sic:
in. c. cū. ℣. maconella. z in. c. meminim⁹. extra de
3 accu. als de testi. Iste. ℣. facit. dicit ¶ statutum quod
quicūq; prestiterit auxilium. egbannito puniatur
in centum. modo aliquis prestitit testimonium pro
egbannito queritur an puniatur pena statuti. hic
tex. facit q̄ sic. tamen distinguendum videtur: ¶ vt
in glo. hic dicit: quia est verum si prestitit testimo
nium sponte: secus si coacte. facit ad istum. ℣. de
bo. lib. l. qui cum maior. ℣. is demum. versi. et si nō
accusauit.
f ¶ Aduocatus vel fideiubens pro bannito dici
tur prestare auxilium: ideo si per statutū esset pro
hibitum dare auxilium bannito ille incurreret pe
nam statuti.

videt q̄ nō possit recusari: vel hoc relinquit arbitrio iudicis. arg. eoz⁹
que dicunt in. d. aut. si dicat. ita dicit Jmo. q̄ⁿ no. Adde bart. in. l. iij. in
pnn. ℣. de test. z q̄ⁿ ibi dixi. z oīno Inno. in. c. cū oporteat. in glo. super
verbo inimicis. de accu. z Jmo. in. c. cū. ℣. de accu. z in. d. c. meminim⁹.
f ¶ Distinguēdū vī. Vide pet. de anc. in. c. cū. ℣. de accu. z vide. j. ℣. qui-

Universidad del Rosario Archivo Histórico

✱Aduerte q̄ bart. arguit de ficta te in hoc.§.sunt qui putant. Sed p̄o solu. vide cō. cor. ad.l.in furti. §.ope. ff. de furt.

a ¶Ne fis p̄o eo. contrariū videt tenere bart. in.l. furti.§.opem. de a fur. et ff.de. de anchara. & alij in.c. cum.¶.de accu.

b ¶Sed lex. no. ergo sing. q̄ ad confirmationē donationis nō requiritur aditio ex testamento. facit casus sing. in.l. cum questio. de leg.ii. §m Ang. in repe. l. eam quam. C. de fideicōmiſ. quem omnino vide. facit q̄ not. bar. in l. qui rome. §. flamnus. de ver. obli. facit tex. no. in. l.j. §. de his q̄ fi. ma. ad li. deuene. 2. vide bar. in. l. minoris. de dona. cau. mor. et do. meum in. l. fi. eo. ti. And. barba.

c ¶Nihil releuat. & ſic habes hic gl. ſing. q̄ ad confirmationem donacau. mor. nō requiritur aditio. dixi poſt bar. in. l. mortis. §. de do. cauſa mortis.

d ¶Reſcriptū. an qui omittit ponere rem in inuentario amittat falcidiam p̄o illa re: an in totum. vide bar. l. l. paulus. §. ad le. fal. & q̄ nō. imo. in. l. ex facto. §. iulius lōginus. de vul. & pup. per bal. in. d. aut. ſed cū teſtator. in pe. col. poſt cy. ibi. ad de an qui omittit ponere vna3 rem in inuentario p̄tuetur būficio totius. bal. conſilio clxxxiij. lib. et Ro. cōſi. cclxxvj.

Sunt qui putāt. Oppo. de. l. qui cum maior. §. patroni. j. de bo. lib. Solu. ibi in portione debita patrono: que non ita de facili perdit ſicut illud legatum cū ſit mere lucrū. ar. l. ſi. C. de codici. Contra hanc ſol. op. de. l. ſi. in p̄in. §. de inof. teſt. Solu. glo. q̄ ideo ibi querela eſt magis odioſa q̄ bonorū poſſeſſio. Stab. Nota hūc. §. ad ☩ſtatuta q̄ dicunt ſi qs p̄ſtiterit aurū vel aurū vel fauoꝛe exbannito q̄ eſſe aduocatū ei⁹ eſt p̄ſtare ei aurū vel fauoꝛe exbannito ſi is cauſa me ſis p eo. nec p eo fideiubeas niſi mādato iudicis: alꝫ in pena ſi cideres. ar. huius. l.

1 2

Quidā et preſidem. Opp. mus indicandi eſt neceſſariū: vt. l. munerū. §. iudicādi. j. de mu. & ho. vnde non dꝫ repelli vt indign⁹. ar. j. p̄t. §. huius timoꝛe dicunt quidā q̄ iſti male putauerūt. hoc ſol. nō eſt vera: q̄ iuriſconſultus non poſuiſſet hic iſta vba. ḡre gl. dicit q̄ hic nō dicitur coactus: q̄ ſponte ſuſcepit officiū q̄ nō placet: q̄ & aduocatus ſuſcepit officiū ſpōte: vt. j. p̄t. §. quare tu dic q̄ ꝫ cogaf iudicare nō tñ cogitur ſic indicare: vnde cuꝫ apparet per ſniam appellationis q̄ male indicauerit cēſetur indignus. ita loquit hic.

¶Contra hoc op. q̄ ſnia in cauſa appellationis q̄ꝫ p̄mā ſniam in pejus reformat: vt. l. de ap. l. j. Sol. hic denotat facti p̄tingētia q̄ tñ regulariter nō p̄ſumit. ita loquit hic. & p̄dicta intelligo q̄ ex eiſdē actis prima ſnia eſt retractata. ſecus ſi ex nouis p̄bationibus. ar. l. eos. C. de appel. tūc em non erit quid ei imputari poſſit.

1 2 3

☞Indignus non dicit qui facit ex neceſſitate.

Aduocatum. No. ☩q̄ qui facit ex neceſſitate nō repellitur vt indignus. nā aduocatus iſti de neceſſitate facit. & de neceſſitate ſic facit. cogit em ſuſcipere et procedere. & proſequi ſicut ei eſt delatum.

Qui principale. Qui p̄ncipale teſtū accuſat repellit ab omni commodo q̄ ſibi debeꝫ ex eo vel ex eius acceſſorio. ſecus ſi ex alia volūtate p̄ſe p̄ncipaliter ſubſiſtente: ſed q̄ accuſauit acceſſoriū non repellit ab eo q̄ ſibi debeꝫ ex p̄ncipali. h. d. ¶In glo. ibi. dū dicit qui titiꝰ. Sol. ibi neutrū eſt acceſſorium alterius: ſed vtrūq; p̄ncipale: vel ibi impugnat acceſſoriū: ſic nō ob. in glo. q̄ ibi non dixit teſtimonium: licet profeſſus ſit ſe velle dicere.

☞Confirmatio quādo confirmatū per ſe ſubſiſtit quid operetur.

Ei qui. Nō bu⁹. §. eſt: q̄ tutela eſt onus vnde ſuū delictū nō remouet ipm ab onere ſed a lucro: vt hic videbitis. ¶Oppo. j. de ſtab. l. ſub cōditione. §. ſi. ꝛ. l. in ſeruitutē. §. ſed ☩ ſi qs. de bo. li. Sol. gloſ. q̄ ibi alind in ſtabulas vt in ſrio. aliud in q̄rela vel accuſatione falſi: vt hic. ſed que eſt ratio gl. ponit. quare tu dic q̄ nō eſt. nā in accuſatione falſi vel querela inofficioſi diſputatur ſolū de viriḃ⁹ teſtamēti. & ideo nō repellit niſi ab eo q̄ debeꝫ ex teſtō vel volūtate pēdēte ab eo: q̄m pena delictū egredi nō dꝫ: vt. j. l. p̄t. ſed in cōtratabus diſputaf de iure patris & filij & patrom & liberti: vt. l. filio. §. i. ff. de inoffi. teſt. & no. in. l. ex duobus. §. fi. de vulg. & pup. merito dꝫ repelli ab omni commodo q̄ haberet a patre vel a liberto. Bloſ. ſoluit aliter in. l. etiā. de inoffi. teſt. q̄ hic loquit in donatione cā mortis nō confirmata teſtō ſed lex⁹ Zeno loquit in donationeteſtō confirmata. ¶Cōtra hāc ſol. op. ☩q̄ cōfirmatio nō relenet aligd cū donatio cauſa mortis. p ſe ſubſiſtat ſicut quādo debitoꝛ legat creditoꝛi q̄ ſibi pure dꝫ: vt. l. creditoꝛi. §. de le. j. Sol. confirmare id q̄ eſt p ſe validū nihil releuat q̄ſi in ptāte cōfirmātis nō eſt illius actus annullatio: vt i exēplo. ppoſito de debitoꝛe legāte creditoꝛi: q̄ nō eſt in ptāte debitoꝛis illud debitum annullare: ſed q̄ſi in ptāte cōfirmantis eſt illū actū nō annullare: tunc releuat cōfirmatio vt debeak ex cōfirmante non ex cōfirmato: vt. l. ſi qui. §. de leg. j. ideo ſi donatio fuerit cōfirmata incipit debere ex teſtō: merito q teſtū ſpugnat: ab ea repellit. et hec eſt vera ſol. quā etiā tꝫ Ja. bu. j. o. l. etiā. Alij dicūt q̄ hic loquit in donatiōe cauſa moꝛtis quā p̄miſit nō reuocare: de qua loquit. l. vbi aūt. de do. cauſa mortis. hec ſol. licet in ſe ſit vera tñ nō placet. q̄ illa donatio dī inter viuos nō cā moꝛtis: vt. l. vbi. Ité op. §m p̄dicta differt legatū a donatione cā moꝛ. contra inſti. de dona. §. j. ☩ide ibi dixit fere ꝑpter illud q̄ dic dī. & ꝑpter alia q̄ in quibuſcā differt & ratio huiꝰ differētie eſt q̄ donatio cauſa moꝛtis nō confirmaf teſtō ſed moꝛte. ¶Op. j. de iure fiſ. l. edicto. §. nihil. vbi nihil intereſt eꝝ qua cauſa quis non capiat. So. illa determinaf per iſtā. & per. §. eos. in eadē. l. q̄ nihil intereſt dummodo vt indignus non repellatur: vt hic.

☞Pena non debet egredi delictum.

Heres conficiens inuentariū ſi omittat vnā rem ponere in inuentario perdit in totum falcidiam & beneficium inuentarij.

Heres qui negat rem fuiſſe in bonis defuncti in illa re nō detrahit trebellianicam.

Eſcriptum. ᵇPena ☩ non dꝫ egredi delictū. h. d. ſimile habetis in herede qui cōficiendo inuentarium ☩aliquid omittit: vt per dat beneficium falcidie ſolum in eo quod omittit: vt. l. ſcimus. §. illo. C. de iure. deli. tamen iſta. l. videtur hodie correcta per tex. in aut. de here. & falci. §. ſcimus. vbi dicitur ſi ynam rem omittit ponere doloſe in inuentario p̄tuatur beneficio legis falci. in totum: & perdit etiaꝫ beneficium inuentarij quod tenet ibi Jaco. de bel. et idem tenet Dy. licet Ly. in aut. ſed cū teſtō. j. ad. l. fal. in ij. q. videt tenere op. dicēs q̄ ſolū in illa re p̄tuat fal. q̄ mihi nō placet quia per aut. pena omittentis facere inuentariū vel malignantis circa ipſam eſt aucta vt teneaꝫ legatarijs inſolidū: quod de iure antiquo non erat. Item eſt aucta quod omiſſio vnius rei p̄tuet eum in toto: vt ibi dicitur. Ité puto. q̄ hec lex ſit correcta in alio. q̄ hic illud q̄ aufertur bereditas ſubtractionem rerum applicaf fiſco. hodie vero vſq̄ applicetur legatarijs. nam tex. dicit q̄ legatarijs debet plene dare etiā de ſuo vt in aut. ſed cū teſtatoꝛ. & in corpoꝛe vſi ſumit. ¶Ultimo not. ☩ ſta l. nam cū quidā fideicōmiſſarius vniuerſalis peteret fideicōmiſſum fecit poſitionē q̄ talis res erat in bonis defuncti. ille habito ☩termino ad deliberandū reſpondit q̄ non credit & poſtea fuit probatū. Certe in illo negato non poterit detrahere trebellianicam: vt hic. & l. paulus. & l. beneficio. ad. l. falci. & ad trebel. l. paulus. vbi dicitur q̄ eſt indignus falcidia qui aliquid egit. vt fideicōmiſſum periret: ſed ille qui cōſulte negat aliquid eſſe in bonis facit vt fideicommiſſum intercedat: ergo &c. Preterea dicitur in corpoꝛe de here. & falcid. quod quicunq; malignaf circa falcidiā eſt indignus falcidia ergo &c. Ité puto in eo qui ſcienter negat fideicommiſſum eſſe relictū. q̄ circa fideicōmiſſum dicit malignari.

1 2 3

☞Feudum ex his cauſis renocatur ex quibus legatum.

Inimicitie. Propter inimicitias legatū videt tacite renocatū: & q̄ cauſam ſtatus mouet legato eſt indignus & fiſco applicabit. h. d. No. hāc glo. q̄ propter iſtas cauſas renocaret ſeudum vt. ff. col. qualiter feu. amit. in p̄in. ¶Quero q̄ eſt ratio huiꝰ. l. q̄ in primo & ſecō caſu legatū renocatum non applicaf fiſco ſed remanet apud heredem vt. l. ſi. §. ſi. de adi. le. ſed in tertio caſu applicaf fiſco. Rideo ratio eſſe pōt: q̄ in primis caſibus legatarius facit aliquid illicitū nō permittente ire. vnde videtur mutata volūtas defuncti: ſed in vltimo caſu in iudice fecit petēdo teſtatoꝛem in ſeruitutē renocari vſ nō ita de facili p̄ſumit mutatio voluntatis. ¶Sic contra hoc opp. de. l. filio. §. ſeia. §. de adi. le. vbi accuſabat de falſo. & ſic iuridice faciebat. & tū videt mutata volūtas. Sol. ibi iuridice accuſabat. tū ſnā ꝑpriā vtilitatē vel intereſſe nō pretēdebat. hic vero pretendebat intereſſe ꝓpꝛium & cōmodū rei familiaris.

In fraudem. Dicitur hic ſiue chirographū dederit &c. cōtra. j. de iure fiſ. nō intelligit. §. ſi quis palā. nā ille qui facit inſtrm publicū facit palam: & ſic in penā nō incidit. huius timoꝛe gl. in. l. auferf. §. tacita. eo. ti. intelligit de cautione vel chirographo. ſ. p̄uato. & ſic puto hoc debere intelligi. Idem dicerem ſi fieret inſtrm publicū adhibitis teſtibus & notario in quoꝛū fide ſoluit q̄ hoc ſecretū tenerent. tunc em̄ ſatis eſt tacitum ſi deicommiſſum & habet locum quod hic dicitur.

Si quis. Rogat⁹ reſtituere capaci ſz tpe moꝛtis ſit incapax legatū retinet niſi tpe moꝛtis ſit hoc exꝑſſum actū. h. d. ¶Op. de. l. iij. dic vt in glo.

Cum quidam. Licet teſtm̄ ſcōm nō vꝫ tū aſcriptis in p̄mo aufertur hereditas tanq̄ ab indignis. nō aūt p̄legata niſi aliud teſtatoꝛi ſenſiſſe appareat. h. d. ¶Dicit hic q̄ teſtm̄ ſcōm nō valet ☩ imo vꝫ. et inſtituti in ſcō ſunt hēdes ſz indigni vt. l. ex facta. §. inl. de vul. et pu. Sol. glo. q̄ nō vꝫ ☩tū ad cōmodū iſtituti ſz ipſo iure dū vꝫ vt in ſrio. ¶Cōtra hoc op. q̄ ſi ☩ eēt verū ergo p̄mū teſtm̄ rūpit q̄ eſt ☩ hūc tex. Sol. glo. q̄ rūpit. & q̄ tex. dicit q̄ nō rūpit eſt verū ſcz in effectu. hoc ſcz etiā tꝫ Ja. de are. hec lec. ſz in ſe ſit va nō tū ☩tū ad hāc. l. nā ſi hoc eſſet verū heredi tas auferret vt ab indignis ſubſtitutis in ſcō teſtō nō in p̄mo. ☩ lex loquit de p̄mis hēdib⁹ ergo &c. Ité tu legas hāc. l. vt ſi a iacet. q̄ ſi cōdo teſtameto fuerūt inſtituti oēs nō capaces. ſed dices ergo p̄mū teſtamētū maneret totaliter in viribus ſuis: vt inſti. qui. mo. teſt. infir. §. poſteriore. & j. de iniuſt. teſta. l. j. & ij. So. intelligo dictum iuriſconſulti hic §m l. quam ipſe allegat q̄ hoc verū q̄n teſtatoꝛ fecit ſcōm teſtamētū inualidū q̄ ſuos heredes reputauit indignos. ſufficit em̄ q̄ reputentur indigni etiam in nō ſolēni volūtate. vt. l. bereditas. C. eo. ſecus ſi in ſecūdo teſtamēto heredes ſimpliciter inſtituiſſet & q̄ hec lec. ſit vera probaf eꝝ. l. quā iuriſcō ſultus allegat ibi dū dicit in eo cui⁹ perſona &c. nā in eo cui⁹ noie cācellatur ſit hec diſtinctio: an cācellauit q̄ heredes reputat indignos. vel nō. vt. §. de his q̄ in teſt. delē. l. cancellauerat. ¶Ultimo vide glo. ibi dū dicit. C. eo. de rei vxo. ac. in p̄in. Ubi dicitur q̄ ſit idē effectus volūtatis facte nō ſoleñter & facte cum ſolēnitate: ſed illud ſpeciale fauoꝛe dotus. vt. l. j. §. ſo. ma. Item ibi dū dicit glo. ſ. ſed ſi pariter. dic vt ibi. Item ibi per ſecundā emptionē inualidam receditur a p̄ima. Solu. ibi ſecunda venditio non erat omnino inualida. argu. inſti. quib. mod. tol. obli. ſ. preterea. Item in glo. iudicauit ibi heres. ſol. mat. hoc quod hic dicitur debet diſtingui. vt. §. dixi. & no. in. d. l. ſi cancellauerat.

1 2 3

☞Matrimoniū contractū cum polluta per adulteriū nō valet ſi viente primo marito data ſit fides de ducendo illam poſt moꝛtem viri.

Laudius. Non poteſt quis iuſte ducere i vxoꝛem eandē quā pollui p adulteriū et a tali vxoꝛe tanq̄ ab indigna aufertur q̄ ei a viro relinquit. h. d. ¶No. ☩ q̄ matrimoniū nō valet quādo ducit quis in vxoꝛem eam quā polluit per adulteriū. q̄ canoniſte intelligunt quando polluit eā data fide q̄ ſi vir deceſſerit eā in vxoꝛem ducet. vt. c. ſi. de eo qui duxit in matri. quā pol. per adul. ¶Oppo. dicitur ᵃbi dānatus de adulterio ducit vxoꝛē. Contra ſi fuit damnatus ergo decapitatus. vt. l. Quis. C. de adul. Solu. glo. q̄ illa pena non habet locū per iſta iura. ſimile habet in l. ij. §. miles. §. eꝝ qui. cau. infa. irro. & l. qui cū vno. §. adulterium. j. de remi. Alia glo. que eſt forte melior dicit vt illud q̄ dicit text. in. l. Quis. q̄ debet gladio puniri eſt verū gladio materialiter vel ciuili. fm̄ gradū perſonarum. ita no. in. l. ſi quis vidua. j. de queſtionibus. vel dic q̄ hic ex cauſa fuit minoꝛ pena impoſita. ᵇ vt. l. quid ergo. §. pena grauioꝛ. de his qui no. infa. ¶Item oppo. q̄ non auferꝛ fiſco ſed certis perſonis. vt. l. qui cōtra. de inceſt. nup. So. puto q̄ hec lex hodie corrigaf. q̄ aufertur vt ab indigno nec fiſco applicaf ſed perſonis que enumerantur in. l. qui contra. ¶Quero in iſto caſu quādo agitur de bonis auferēdis mulieri que ad eam peruenerūt a viro: vtrum ad probationē adulterij ſufficiat probatio cōdemnationis facte de viro et videtur q̄ non. vt. j. de adul. l. denūtiaſſe. ¶In contrarium facit hec lex credo q̄ quātum ad cauſam bo noꝛū ſit verum q̄ hic dicitur. Ité quātum ad diſſolutionē matrimonij idem videtur ſm̄ hec iura ſed hodie ſm̄ moderna tpa ſm̄ q̄ matrimonij diſſolutio nullo modo fieri pōt. vt no. in. l. reꝛū amotarū. §. re. amo. forte non ſufficeret ſicut in cauſa adulterij. vt no. in. d. l. denuntiaſſe. §. ſi.

1 2 3

☞Legatum factum a clerico concubine ei auferꝛ & datur fiſco.

Malierem. Q̄ relinquit a milite ei quā ſtupro cognouit a fiſco vēdicatur. h. d. ¶Opp. j. de dona. l. affectiōis. Sol. alind in p̄uato vt ibi alind in milite vt hic. ita no. in. l. ij. C. de dona. inter vi. & vxo. & l. miles. §. j. §. ſo. ma. ¶Quero ☩ qd in ſacerdote vel clerico relinquēte cōcubinę vi co idē q̄ſ in milite armate militie. dic vt no. i ſimili. j. de re iudi. l. miles.

1 2 3

Eredi. Qui impugnat acceſſoꝛium non p̄natur eo q̄ ſequitur a principali: ſed eo ſolo quod conſequitur in acceſſoꝛio. h. d.

Cum tabulis. Qui dicit pupillum fuiſſe ſuppoſitum vidētur ſecundas tabulas in ablatiuo: tunc ſtat p̄o p̄rie. ſed ſi habes dictam ſententiā in accuſatiuo: tunc ſubaudi aliud ſm̄: quia ſententiam ſm̄ ſe datā non baberet ex teſtamento. ¶Oppo. q̄ iſte non ſit indignus quia iudicium non impugnauit. vt. l. poſt legatum. §. amittere. §. eo. & j. l. penul. Solu. dicit hic perſonam pupilli cuius teſtamentum eſt pupillaris ſubſtitutio talem cui pater non potuit facere teſtamētum: & ſic pupillarem ſubſtitutionem impugnat: ſicut ſi aliquis diceret teſtatoꝛem eſſe ſuum ſeruum. vt. l. inimicitie. §. eo.

1 2 3

☞Inimicitie que interuenerunt ſine culpa legatarij non ſunt ſufficientes ad reuocationem legati.

Quoniam. Inimicitie q̄ inter legatariū & teſtatoꝛē proueniētes abſq; legatarij culpa eū legato non p̄iudicāt. h. d. ¶Et ad euidētia ſcias q̄ cū illa cōcubina q̄ qs ħ nō dꝫ qs ſtupū cōmiſiſſe. Ité q̄ liberta debet patrono in cōcubinatu cōſentire: alꝫ videt delinquere. No. ☩ hūc caſum ad limitationē. l. iij. §. fi. §. de adi. leg. vt q̄ ibi dꝫ q̄ ꝑpter inimicitias renocaf legatū eſt verū ſi inimicitie interuenerunt culpa legatarij. ſecus ſi ſine culpa: vt hic. q̄ tene menti.

1 2 3

Cum heredis. le egta. Solu. vt. l. cancellauerat. de bis que in teſtamento delentur.

☞Syndic⁹ an incurrat penā ſi maleficia q̄ ignorauit nō denuntiauit. Et an ignorātia iuris q̄ ad fructꝰ cōſtituat. q̄ē in mala fide q̄ nō. nu. 2.

Eredem. Qui nō vindicat moꝛtē defuncti indign⁹ eſt hereditate. & actiōes cōſule nō reſtauꝛantur niſi ignorātia fuerit deceptius. h. d. Nota diſtinctionē quā facit hic tex. vtrū actio reſtituatur vel nō: & quando reſtituaf directa. vt. l. referre. §. fi. j. de iure fiſ. ¶Opp. ille qui ignoꝛat nō tenetur accuſare. vt. l. ſi ideo. C. eo. Sol. ibi ignoꝛauit nec poterat certificari habita diligenti indagatione. hic vero ignoꝛauit ignorātia facti ſupina q̄ dicit in eo cui⁹ perſona &c. nā in eo cui⁹ noie cācellatur ſit hec diſtinctio: an cācellauit q̄ heredes reputat indignos. vel nō. vt. §. de his q̄ in teſt. delē. l. cancellauerat. ¶Ultimo vide glo. ibi dū dicit. C. eo. de rei vxo. ac. in p̄in. Ubi dicitur q̄ ſit idē effectus volūtatis facte nō ſoleñter & facte cum ſolēnitate: ſed illud ſpeciale fauoꝛe dotus. vt. l. j. §. ſo. ma. Item ibi dū dicit glo. ſ. ſed ſi pariter. dic vt ibi. Item ibi per ſecundā emptionē inualidam receditur a p̄ima. Solu. ibi ſecunda venditio non erat omnino inualida. argu. inſti. quib. mod. tol. obli. ſ. preterea. Item in glo. iudicauit ibi heres. ſol. mat. hoc quod hic dicitur debet diſtingui. vt. §. dixi. & no. in. d. l. ſi cancellauerat.

1 2 3

☞Matrimoniū contractū cum polluta per adulteriū nō valet ſi viente primo marito data ſit fides de ducendo illam poſt moꝛtem viri.

Laudius. Non poteſt quis iuſte ducere i vxoꝛem eandē quā polluit p adulteriū et a tali vxoꝛe tanq̄ ab indigna auferꝛ q̄ ei a viro relinquit. h. d. ¶No. ☩ q̄ matrimoniū nō valet quādo ducit quis in vxoꝛem eam quā polluit per adulteriū. q̄ canoniſte intelligunt quando polluit eā data fide q̄ ſi vir deceſſerit eā in vxoꝛem ducet. vt. c. ſi. de eo qui duxit in matri. quā pol. per adul. ¶Oppo. dicitur ᵃbi dānatus de adulterio ducit vxoꝛē. Contra ſi fuit damnatus ergo decapitatus. vt. l. Quis. C. de adul. Solu. glo. q̄ illa pena non habet locū per iſta iura. ſimile habet in l. ij. §. miles. §. eꝝ qui. cau. infa. irro. & l. qui cū vno. §. adulterium. j. de remi. Alia glo. que eſt forte melior dicit vt illud q̄ dicit text. in. l. Quis. q̄ debet gladio puniri eſt verū gladio materialiter vel ciuili. fm̄ gradū perſonarum. ita no. in. l. ſi quis vidua. j. de queſtionibus. vel dic q̄ hic ex cauſa fuit minoꝛ pena impoſita. ᵇ vt. l. quid ergo. §. pena grauioꝛ. de his qui no. infa. ¶Item oppo. q̄ non auferꝛ fiſco ſed certis perſonis. vt. l. qui cōtra. de inceſt. nup. So. puto q̄ hec lex hodie corrigaf. q̄ aufertur vt ab indigno nec fiſco applicaf ſed perſonis que enumerantur in. l. qui contra. ¶Quero in iſto caſu quādo agitur de bonis auferēdis mulieri que ad eam peruenerūt a viro: vtrum ad probationē adulterij ſufficiat probatio cōdemnationis facte de viro et videtur q̄ non. vt. j. de adul. l. denūtiaſſe. ¶In contrarium facit hec lex credo q̄ quātum ad cauſam bo noꝛū ſit verum q̄ hic dicitur. Ité quātum ad diſſolutionē matrimonij idem videtur ſm̄ hec iura ſed hodie ſm̄ moderna tpa ſm̄ q̄ matrimonij diſſolutio nullo modo fieri pōt. vt no. in. l. reꝛū amotarū. §. re. amo. forte non ſufficeret ſicut in cauſa adulterij. vt no. in. d. l. denuntiaſſe. §. ſi.

1 2 3

☞Legatum factum a clerico concubine ei auferꝛ & datur fiſco.

Malierem. Q̄ relinquit a milite ei quā ſtupro cognouit a fiſco vēdicatur. h. d. ¶Opp. j. de dona. l. affectiōis. Sol. alind in p̄uato vt ibi alind in milite vt hic. ita no. in. l. ij. C. de dona. inter vi. & vxo. & l. miles. §. j. §. ſo. ma. ¶Quero ☩ qd in ſacerdote vel clerico relinquēte cōcubinę vi co idē q̄ſ in milite armate militie. dic vt no. i ſimili. j. de re iudi. l. miles.

1 2 3

Eredi. Qui impugnat acceſſoꝛium non p̄natur eo q̄ ſequitur a principali: ſed eo ſolo quod conſequitur in acceſſoꝛio. h. d.

Cum tabulis. Qui dicit pupillum fuiſſe ſuppoſitum vidētur ſecundas tabulas in ablatiuo: tunc ſtat p̄o p̄rie. ſed ſi habes dictam ſententiā in accuſatiuo: tunc ſubaudi aliud ſm̄: quia ſententiam ſm̄ ſe datā non baberet ex teſtamento. ¶Oppo. q̄ iſte non ſit indignus quia iudicium non impugnauit. vt. l. poſt legatum. §. amittere. §. eo. & j. l. penul. Solu. dicit hic perſonam pupilli cuius teſtamentum eſt pupillaris ſubſtitutio talem cui pater non potuit facere teſtamētum: & ſic pupillarem ſubſtitutionem impugnat: ſicut ſi aliquis diceret teſtatoꝛem eſſe ſuum ſeruum. vt. l. inimicitie. §. eo.

1 2 3

☞Inimicitie que interuenerunt ſine culpa legatarij non ſunt ſufficientes ad reuocationem legati.

Quoniam. Inimicitie q̄ inter legatariū & teſtatoꝛē proueniētes abſq; legatarij culpa eū legato non p̄iudicāt. h. d. ¶Et ad euidētia ſcias q̄ cū illa cōcubina q̄ qs ħ nō dꝫ qs ſtupū cōmiſiſſe. Ité q̄ liberta debet patrono in cōcubinatu cōſentire: alꝫ videt delinquere. No. ☩ hūc caſum ad limitationē. l. iij. §. fi. §. de adi. leg. vt q̄ ibi dꝫ q̄ ꝑpter inimicitias renocaf legatū eſt verū ſi inimicitie interuenerunt culpa legatarij. ſecus ſi ſine culpa: vt hic. q̄ tene menti.

1 2 3

Cum heredis. le egta. Solu. vt. l. cancellauerat. de bis que in teſtamento delentur.

☞Syndic⁹ an incurrat penā ſi maleficia q̄ ignoꝛauit nō denuntiauit. Et an ignorātia iuris q̄ ad fructꝰ cōſtituat. q̄ē in mala fide q̄ nō. nu. 2.

Eredem. Qui nō vindicat moꝛtē defuncti indign⁹ eſt hereditate. & actiōes cōſule nō reſtauꝛantur niſi ignorātia fuerit deceptius. h. d. Nota diſtinctionē quā facit hic tex. vtrū actio reſtituatur vel nō: & quando reſtituaf directa. vt. l. referre. §. fi. j. de iure fiſ. ¶Opp. ille qui ignoꝛat nō tenetur accuſare. vt. l. ſi ideo. C. eo. Sol. ibi ignoꝛauit nec poterat certificari habita diligenti indagatione. hic vero ignoꝛauit ignorātia facti ſupina q̄ dicit in eo cui⁹ perſona &c. nā in eo cui⁹ noie cācellatur ſit hec diſtinctio: an cācellauit q̄ heredes reputat indignos. vel nō. vt. §. de his q̄ in teſt. delē. l. cancellauerat. ¶Ultimo vide glo. ibi dū dicit. C. eo. de rei vxo. ac. in p̄in. Ubi dicitur q̄ ſit idē effectus volūtatis facte nō ſoleñter & facte cum ſolēnitate: ſed illud ſpeciale fauoꝛe dotus. vt. l. j. §. ſo. ma. Item ibi dū dicit glo. ſ. ſed ſi pariter. dic vt ibi. Item ibi per ſecundā emptionē inualidam receditur a p̄ima. Solu. ibi ſecunda venditio non erat omnino inualida. argu. inſti. quib. mod. tol. obli. ſ. preterea. Item in glo. iudicauit ibi heres. ſol. mat. hoc quod hic dicitur debet diſtingui. vt. §. dixi. & no. in. d. l. ſi cancellauerat.

1 2 3

l. quā ipſe allegat q̄ hoc verū q̄n teſtatoꝛ fecit ſcōm teſtamētū inualidū q̄ ſuos heredes reputauit indignos. ſufficit em̄ q̄ reputentur indigni etiam in nō ſolēni volūtate. vt. l. bereditas. C. eo. ſecus ſi in ſecūdo teſtamēto heredes ſimpliciter inſtituiſſet & q̄ hec lec. ſit vera probaf eꝝ. l. quā iuriſcō ſultus allegat ibi dū dicit in eo cui⁹ perſona &c. nā in eo cui⁹ noie cācellatur ſit hec diſtinctio: an cācellauit q̄ heredes reputat indignos. vel nō. vt. §. de his q̄ in teſt. delē. l. cancellauerat. ¶Ultimo vide glo. ibi dū dicit. C. eo. de rei vxo. ac. in p̄in. Ubi dicitur q̄ ſit idē effectus volūtatis facte nō ſoleñter & facte cum ſolēnitate: ſed illud ſpeciale fauoꝛe dotus. vt. l. j. §. ſo. ma. Item ibi dū dicit glo. ſ. ſed ſi pariter. dic vt ibi. Item ibi per ſecundā emptionē inualidam receditur a p̄ima. Solu. ibi ſecunda venditio non erat omnino inualida. argu. inſti. quib. mod. tol. obli. ſ. preterea. Item in glo. iudicauit ibi heres. ſol. mat. hoc quod hic dicitur debet diſtingui. vt. §. dixi. & no. in. d. l. ſi cancellauerat.

1 2 3

☞Matrimoniū contractū cum polluta per adulteriū nō valet ſi viente primo marito data ſit fides de ducendo illam poſt moꝛtem viri.

Laudius. Non poteſt quis iuſte ducere i vxoꝛem eandē quā polluit p adulteriū et a tali vxoꝛe tanq̄ ab indigna auferꝛ q̄ ei a viro relinquit. h. d. ¶No. ☩ q̄ matrimoniū nō valet quādo ducit quis in vxoꝛem eam quā polluit per adulteriū. q̄ canoniſte intelligunt quando polluit eā data fide q̄ ſi vir deceſſerit eā in vxoꝛem ducet. vt. c. ſi. de eo qui duxit in matri. quā pol. per adul. ¶Oppo. dicitur ᵃbi dānatus de adulterio ducit vxoꝛē. Contra ſi fuit damnatus ergo decapitatus. vt. l. Quis. C. de adul. Solu. glo. q̄ illa pena non habet locū per iſta iura. ſimile habet in l. ij. §. miles. §. eꝝ qui. cau. infa. irro. & l. qui cū vno. §. adulterium. j. de remi. Alia glo. que eſt forte melior dicit vt illud q̄ dicit text. in. l. Quis. q̄ debet gladio puniri eſt verū gladio materialiter vel ciuili. fm̄ gradū perſonarum. ita no. in. l. ſi quis vidua. j. de queſtionibus. vel dic q̄ hic ex cauſa fuit minoꝛ pena impoſita. ᵇ vt. l. quid ergo. §. pena grauioꝛ. de his qui no. infa. ¶Item oppo. q̄ non auferꝛ fiſco ſed certis perſonis. vt. l. qui cōtra. de inceſt. nup. So. puto q̄ hec lex hodie corrigaf. q̄ aufertur vt ab indigno nec fiſco applicaf ſed perſonis que enumerantur in. l. qui contra. ¶Quero in iſto caſu quādo agitur de bonis auferēdis mulieri que ad eam peruenerūt a viro: vtrum ad probationē adulterij ſufficiat probatio cōdemnationis facte de viro et videtur q̄ non. vt. j. de adul. l. denūtiaſſe. ¶In contrarium facit hec lex credo q̄ quātum ad cauſam bo noꝛū ſit verum q̄ hic dicitur. Ité quātum ad diſſolutionē matrimonij idem videtur ſm̄ hec iura ſed hodie ſm̄ moderna tpa ſm̄ q̄ matrimonij diſſolutio nullo modo fieri pōt. vt no. in. l. reꝛū amotarū. §. re. amo. forte non ſufficeret ſicut in cauſa adulterij. vt no. in. d. l. denuntiaſſe. §. ſi.

1 2 3

☞Legatum factum a clerico concubine ei auferꝛ & datur fiſco.

Malierem. Q̄ relinquit a milite ei quā ſtupro cognouit a fiſco vēdicatur. h. d. ¶Opp. j. de dona. l. affectiōis. Sol. alind in p̄uato vt ibi alind in milite vt hic. ita no. in. l. ij. C. de dona. inter vi. & vxo. & l. miles. §. j. §. ſo. ma. ¶Quero ☩ qd in ſacerdote vel clerico relinquēte cōcubinę vi co idē q̄ſ in milite armate militie. dic vt no. i ſimili. j. de re iudi. l. miles.

1 2 3

Eredi. Qui impugnat acceſſoꝛium non p̄natur eo q̄ ſequitur a principali: ſed eo ſolo quod conſequitur in acceſſoꝛio. h. d.

Cum tabulis. Qui dicit pupillum fuiſſe ſuppoſitum vidētur ſecundas tabulas in ablatiuo: tunc ſtat p̄o p̄rie. ſed ſi habes dictam ſententiā in accuſatiuo: tunc ſubaudi aliud ſm̄: quia ſententiam ſm̄ ſe datā non baberet ex teſtamento. ¶Oppo. q̄ iſte non ſit indignus quia iudicium non impugnauit. vt. l. poſt legatum. §. amittere. §. eo. & j. l. penul. Solu. dicit hic perſonam pupilli cuius teſtamentum eſt pupillaris ſubſtitutio talem cui pater non potuit facere teſtamētum: & ſic pupillarem ſubſtitutionem impugnat: ſicut ſi aliquis diceret teſtatoꝛem eſſe ſuum ſeruum. vt. l. inimicitie. §. eo.

1 2 3

☞Inimicitie que interuenerunt ſine culpa legatarij non ſunt ſufficientes ad reuocationem legati.

Quoniam. Inimicitie q̄ inter legatariū & teſtatoꝛē proueniētes abſq; legatarij culpa eū legato non p̄iudicāt. h. d. ¶Et ad euidētia ſcias q̄ cū illa cōcubina q̄ qs ħ nō dꝫ qs ſtupū cōmiſiſſe. Ité q̄ liberta debet patrono in cōcubinatu cōſentire: alꝫ videt delinquere. No. ☩ hūc caſum ad limitationē. l. iij. §. fi. §. de adi. leg. vt q̄ ibi dꝫ q̄ ꝑpter inimicitias renocaf legatū eſt verū ſi inimicitie interuenerunt culpa legatarij. ſecus ſi ſine culpa: vt hic. q̄ tene menti.

1 2 3

Cum heredis. le egta. Solu. vt. l. cancellauerat. de bis que in teſtamento delentur.

☞Syndic⁹ an incurrat penā ſi maleficia q̄ ignoꝛauit nō denuntiauit. Et an ignorātia iuris q̄ ad fructꝰ cōſtituat. q̄ē in mala fide q̄ nō. nu. 2.

Eredem. Qui nō vindicat moꝛtē defuncti indign⁹ eſt hereditate. & actiōes cōſule nō reſtauꝛantur niſi ignorātia fuerit deceptius. h. d. Nota diſtinctionē quā facit hic tex. vtrū actio reſtituatur vel nō: & quando reſtituaf directa. vt. l. referre. §. fi. j. de iure fiſ. ¶Opp. ille qui ignoꝛat nō tenetur accuſare. vt. l. ſi ideo. C. eo. Sol. ibi ignoꝛauit nec poterat certificari habita diligenti indagatione. hic vero ignoꝛauit ignorātia facti ſupina q̄ dicit in eo cui⁹ perſona &c. nā in eo cui⁹ noie cācellatur ſit hec diſtinctio: an cācellauit q̄ heredes reputat indignos. vel nō

cauit:ita dicit ibi Ja.de are.qō tenet menti ad sta
tuta que dicūt muliere decedente in matrimonio
sine liberis vir lucrat certā partē dotis vt eā per-
dat si vxor accusat[a] vel eius mortē nō vindicat.

a

a ¶Si qui. vxorem occidat. vtrū occidens vxorem vel nō vlciscēs mortē eius non lucret dotē.adde Bald. in.l.sequens gradus.§.j.ℨ.ad fil. ¶Vide Bald.latius.j.eo.l.ſi.i fi. ⁊ qⁱ ibi dixi.
ADDE Bald. cūſi.cccxiiij.lib.j.

1 2 3 4

¶Tutor cⁱ potest accusare nomine pupilli.
Accusans testamentum de falso quādo priuetur relicto eidem facto.
Una persona quādo possit haberi loco plurium.
Pupillus q perdit legatū ex facto tutoris dupli remedio illud recuperat.ſ.vel restitutiōe in integrum vel contra tutorem quando est soluendo.

b

¶Tutorem.non excusat.adde no. per Bartol.in.l. athlete.j.de fal.

¶Extorem. Qui ex necessitate officij testamentū accusat ab eo cⁱ ꝓpio nomine meruit nō repellitur. Item quādo plura iura concurrūt in persona vnius perinde est acsi cōcurrāt in persona diuersoꝝ.itē pupillus ex facto tutoris perdit sed restituit.h.d.Not.tex.ibi distincta sunt iura.⁊ vide vltramon.vt.l.j.C.de fac.sanc.ec.

1

¶Op.text.dicit hic tutorem qui pupilli noīe ꝛc. Contra tutores nō possunt accusare pupilli noīe. sed suo tantū.Sol.exponit gl.q pupilli noīe.i.ad pupilli vtilitatē suo tantū noīe accusat. Idē tenet glo.in.l.cōtraria.⁊in.l.polla.C.eo.hec lec.non placet.qr imo tutor tutorio noīe accusare pōt. vt hic. ⁊.d.l.polla.ſiſ ob.l.ij.q accu.nō pos.qr verū est q nō pōt se subscribere noīe pupilli:sed noīe suo.tū bene pōt accusare noīe pupilli.ſite.C.de iureiur.l. fi.vbi alius excusat.alius inſcribit.⁊ hāc opi.tenet Ric.mal.ℨ hic cⁱ accusat noīe alieno.⁊ nō privat legato.cōtra.§.eo.l.post legatū.§.ſunt q putant.⁊ l.fin.in prin.§.de inof.test.Sol.ibi volūtarie accusauit:qr officiū erat volūtarii.hic ō necessitate qⁱ officiū erat necessariū. ¶Cōtra hoc op.§.de inof. test.l.filiꝰ.in prin.vbi loquitur in patre quē cōstat nō teneri accusare cū nō teneat pater rationē reddere.vt.C.de bo.que li.l.cū oportet. Sol.eodē modo qr licet volūtarie accuset.tū est officium necessariū magis ꝙ volūtarii. ¶Sed hic opp.§.eo.⁊.l. post legatū.§.ſunt qui putāt.vbi necessitas officij nō excusatur[b] nisi ad hoc cogat. So.aliud in accusatore in cui[a] potestate nō est que sniа ferat.aliud in iudice in cui[a] potestate est quā sententiam ferat.

b

¶Ex predictis ꝑ distingue sic.qⁱcⁱ quis accusat noīe ⁊ cōmodo alieno qⁱcⁱ noīe alieno ⁊ ad cōmodū suū. Primo casu aut volūtarie suscepit officiū et volūtarie accusat ⁊ privat relicto. vt.l.post legatū.§.ſunt qui putāt.⁊.l.ſi.in pnc.de inof.testa. Aut necessario assumit officium ⁊ necessario accusat.et tūc relicto non privat vt hic.⁊.l.post legatū.§.aduocatū.ſ.e. eo.l.post legatū.§.bis vō.⁊.§.qdā. Sc̄do casu qⁱ accusat noīe alieno ad suū tū cōmodū vt in accusante hereditario noīe.⁊ tūc aut accusat sponte: et privat relicto vt.l.ſi.in pn.§.de inofſi.test.ſm verā lec.qđ tenui in.l.post legatū.§.qui accusauit. §.e. Si vō de necessitate accusat vt qⁱ accusatione insti tutā ꝓsequit: tūc relicto nō privat.vt.l.filiꝰ.§.j.§. de inof.test. ¶Itē ō hic ꝙ qⁱ diuerso iure ꝛc. Cōtra.§.de pac.l.ſi plures.So.ꝙ qⁱcⁱ habetur respectus ad subtātiā persone.⁊ tūc vna ꝑsona nō potest haberi loco pluriū:vt in cōtrario.qⁱcⁱ habet respectus ad officia:⁊ tūc officia sunt inter se compatibilia vnus potest sustinere personā pluriū vt hic.⁊.l.iij.§.de adop.vt ibi per Bul. Si vero sunt officia repugnātia tūc secus.vt.l.quisqs.§.de postu.⁊.l.ſi.de offi.pretо.⁊.l.ille a quo.§.tēpestiui.j. ad treb. ¶Itē ō hic ꝙ legata ꝑ pupillū perdent nisi per restitutionē cōtra de.l.polla.C.eo. glo.sol. pluribꝰ modis.tu dic ꝙ pupillus hꝫ duplicēviā vel petēdi restitutionē in integrū vt hic.⁊.l.post legatū.§.etati.§.e.vel agēdi cōtra tutorē.vt.l.ℨtia.⁊ hec est vera sol. Alia sol.est ꝙ pupill⁹ ꝑvnāt legato.verū est ſi potest reuerti cōtra tutorē.vt.l.cōtraria.secus ſi nō pōt vt hic.⁊.l.post legatū.§.etati.§. eo.⁊ ꝙ nō potest reuerti cōtra tutorē cōtingit tribus modis vel qr tutor nō est soluēdo vel qr facto coactus a matre vel libertis vel q.ꝓbationes erāt deperdite sine culpa tutoris ita loquit tota glo.in l.polla.sed hec sol.non placet:qr etiā qñ tutor pōt cōueniri pupillus debet habere duplex remediū. vt.l.etiā.⁊.l.etiā.C.ſi tu.vel cura.interne. Itē dicit hic ꝙ pupillus privatur nisi a principe ꝛc.cōtra. imo pōt petere restitutionē suo iure.vt.§.e.l.post legatū.§.etati.Sol.ꝙ teꝫ.dicit cōseruata sunt.nō intelligas quod in quolibet pupillo sit necessariuꝫ vnū rescriptum.sed intelligas cⁱ sunt conseruata per rescriptū.de quo ō in.§.etati. Itē ō hic in fin. ꝙ tutor: est quasi patronus pupilli.et sic innuit ꝙ patronus pupilli nō perderet ius suū. Contra.§. de inoffi.testa.l.ſi.in prin.⁊.l.post legatū.§.ſunt q putant.Solu.dic ꝙ patronus.ſ.necessarius:et sic nō obstant cōtraria.vt.l.post.§.aduocatum.§.e.

c

¶Presumptio fraudis non inducitur ex sola consanguinitate.

1

Spurius dicitur omnis natus ex coitu nō appro bato a lege: seu quod a lege nomen non sumit. Et sic est nomen generis.
Adde Areti.in.c.at si clerici.§.de adulterijs.col. v.de indi.

2

Spurius non potest a patre relinqui. Etan possint substitui legitimis remissiue.

3

Spurius natus ex punibili ⁊ dānato coitu nō succedit matri secus si ex nō dānato:nisi sit illustris.

4

Parentes eodem modo succedunt spurijs: quo ipsis parentibus.

5

Consiliū an deꝫ quo mediāte spurio relinquatur.

6

Spurio pro alimētis ⁊ pro dote relinqui potest.

7

Relictum palam spurio non applicatur fisco sed apud heredem remanet.

8

Tacite rogatus de dādo spurio ſm conscientiam debet id dare fisco.

9

Extraneus potest spurio relinquere.

10

Heres institutus cogit rīdere positioni sibi facte.

11

An fuerit rogatus de restituendo spurio.

Quando aliquid aufertur alicui vt ab indigno. an et quibus casibus applicatur fisco:⁊ quibus non vbi ponit quatuoꝫ casus.

d

Spurius. Sola ratio coniunctionis nō inducit ꝓsumptionē fraudis. hoc primo. ſcō vt locus sit fisco oportet in ꝑsona incapacis die cedere.h.d. ¶Op.ꝙ ratio talis affectionis inducit ꝓesumptionē fraudis. vt.l.pe.de bo.lib.Sol.ratio cōsanguinitatis sola nō sufficit ad hoc ꝑbandū vt hic.sed migta cū aliis rationibus sufficit vt in cōtrario vt dixi in.l.post Scīum. ¶Opp.ō hic ſi vino testatore ꝛc.cōtra imo nōvi dē qō requiratur qō dies cedit in ꝑsonam incapacis.sicut dicimus in hereditate vbi nō requirit aditio heredis.vt.l.eā quā.C.de dicēdō.Sol.in hereditate nō requirit aditio.sed sufficit qō per hērē licet indignū adire possit ita hic sufficit qⁱ dies legati cedat.ita quod potuerit acquiri legatario. f

1

¶Hoc ꝓmisso qⁱ de tacito fideicōmisso vt plurimū ponitur exēplū in spurio.vt no.in.l.j.ſ.de iur. fisc.⁊.l.cū tacitū.§.de ꝓoba.⁊.l.cū quidā.§.tacitū. ℨ.de vsur.⁊ ideo ⁊ videam⁹ ꝓmo q sint spurijꝯ de hoc est gloſſ.iuris canonici q ponit significationē ipsiꝰ in.c.nisi cū ꝓdecē.exⁱ de renū.⁊ ibi ꝑ Jnno.sed tū nō ob.qō ibi nota.dic qō in materia nostra accipimus spuriū oēm natū ex coitu nō approbato a lege.seu qō a lege nomē nō sumit vt natⁱ ex coitu adulterino vel meretricali vel ex cōcubina cū plures baberet vel ex aliqua quā nō baberet ex indubitato affectu.vt no.ꝑ Dy.in rub.j.de ꝓcu. Item de nato ex sacerdote.[e] vt.l.vulgo.§.de sta.bo.⁊ in aut.q.mo.na.effi.sui.circa fi.⁊ ibi glo.⁊ etiam ſi ex cōcubina sacerdotis natus sit.cū eis nō liceat concubinā habere.C.de episc.⁊ cle.l.eū q ꝓbabilē.et exⁱ de coha.cle.⁊ mulie.ꝑ totū.⁊ hoc tenuit Ricar. mal.ſi quadā sua disputatiōe. ¶Quero an[g] istis ⁊ spurijs possit relinqui a patre. Tex.est qō nō.§. pe.in aut.q.mo.na.effi.sui.⁊ aut.licet.i fi.C.de natu.lib.⁊ aut.ex cōplegu.C.de ince.nup.an aūt ipse possit tales spurios substituere filijs legitimis.

2 3 4 5 6 7 8 9 10 11

b c d e f g

¶Dic quod.et q sint spurij. Vide Bal. in.l.eā quā. C.de fideicō.et in c.naturales.§.ſi ō feud. fue. contro. Andre. Barba.

d

¶Ex facerdote.⁊ adde qō natus ex clerico i ſacris ō incestuosus ſcm glos.⁊ Bal.in.l.ij. C.de epi.⁊ cleri.et adde qđ not.gl.in aut.quib. mo.na. effi.sui.in.§.fin.in ỹ.ꝓncipiū.et in.l. vulgo.de sta.bo.

e

¶Ricardus malū.et qualiter isti spurij:⁊ isti naturales succedant et etiaꝫ qualiter eis succedatur ponit plene Angе.in.§. fi.in aut.qui.mo. natu.effi.sui.

f

¶Quero an.⁊ de intellectu.d.l.ſi is qui.et de materia vide do. Bal.eleganter loquētem. i.l.eā quā. ꝓpone finē. C.de fideicō. Andre. Barba.

g

a ¶Succedat matri.Spurius an succedat matri.Item adde quod talis spurius non potest succedere ad pias causas.vt no.Bal.in.l.j.in.gīj.colū.de sacrosan.eccle.Et vide do.Ellegan.in consi.cxxxix.col.ij.ver.plus dico in.j.volu.⁊ in consi.clxxiiij.in ſi.in.v.volu.

b ¶Nō succederet. Itē adde qō valet relictū factū spurio ſi ingrediaꝫ monasteriū ſm guil. de cug.et Bal.i.l. j.in.v.col.C.de sacrosan.eccl.in lec. a no.in repe.qō no.

c ¶An parentes. adde Bal.in aut. lz.C.de natu.li.et Bar.in.l.j.i fi.ṗn. j.de cōtratabu.et Ellegā.de imol.in consi.cxxxix.co.j. in fi.in.j.volu.

d ¶Anū modum. vtrū sit aliqs modus relinquendi spurio filio.⁊ vtrū possit spuriꝰ substitui filio legitio. vide Bart.in.d.l. quod condi.adde tū qō Bal.l.j.ff. de here.insti.dicit qō filiꝰ creatus ex nephario coitu e i oibus capax ab eꝫ neo.lz nō a patre alleg.glos.ſin. in auf.q.mod.natefficī.sui.ſi.imo efficī.sui.q.ſi. imo efficī.sui.⁊ q.ſi. vbi est teꝫ.no.p doc.ſ.de vulga.⁊ pup.⁊ pro cautela vide Bal.in.l.iij. in pnc.ſ.de libe.⁊ posthu.et Flor.in l.qui testameto.ſ. de ꝓba.vide bal. i aut.ex cōplegu. de inceſt. nupt. et Bald.in.l.eā quā. de fideicōmiſ. i ADDE an sit aliqs modꝰ relinquendi Bal.cōſil. cxxxj.⁊.cccxxxvij lib.iij.et an a patre legitimo possit ſtitui.vide eādem cōſi.v.lib.j.

e ¶Rñdeo dupleꝫ ⁊ vide glos.i.l.i.ſ. de legiti.tut.et sic ſentit hic Bar.qō pr̄ tenet ad dotē. Itē Joā.de imol. in.l.j.ff.ſol.mat.⁊ Bal.i aut.res q̄. C.cōia de leg.⁊ vi de Bal.i.l.mater. C.de iure dotiuꝫ. Bal.in aut.ex cōplexu.et in.d.l. ſi quis a liberis.§.virū.ff.de lib.agno.⁊ nūc facio certas allegationes pro dicto Bar.hic ⁊ vide Jo.in.l.j.ff.ſo.ma.⁊ sequīt opi.Bal.in.d.l.mater.⁊ nūc cōſului ⁊ posit cōſiluꝫ. vide Bart.in.l.ſi.§.a socero.j.de his q̄ in fraude.ad fi.ꝑ dicit qō sacerdos potest dare dotē filie iuxta no.in.d.c.cum baberet.quaſi velit qō non excedat aliēta qō bene nota.⁊ vide Bal.in l.eam quā.C.de fideicō.vbi dicit qⁱ ſuper ſuum aufertur ſibi.⁊ in.l.id qō pauperib⁹.C.de sacrosan.eccle.⁊ dixi in.c.de mag.⁊ an principes mundi possint maritare suas spurias. vide Bal.in.c.j.de consti.⁊ vide glo.in auf.qui.mo.na.effi.sui.ſ.penul. Andre. Barba.

f ¶Debet ali a patre.⁊ adde Bart.in auf.ex cōplegu de inceſt.nup.⁊ ibi limitat non ꝓcedere in notorio incestuoſo ⁊ ſm Bal.in.l.id qō pauperbus.de epiſ.⁊ cleri.pater potest ipſum priuare alimentis.

g ¶In dote.sed istud arg.de dote ad alimēta semper nō procedit: vt per Jnno.in multis exēplis in.l.j.ſol.mat.⁊ adde quod no.Bar.in.l.titio cētum.§.titio genero.in ver.secūdo est videndū.j.ti.j.⁊ qō no.Ly.⁊ Bal.in l.mater.C.de iure do.dixi post Bal.in.l.ob es.C.de ꝓcdijs mi.⁊ Bal.et Jmol.in.l.meū⁹. §.duobus.in.iij. q.de lega.ij.sed de alimentis ad legitimam bene ꝓcedit arg.ſm Bald. in.l.filius.C.de in offi.testa.in legitima enim ꝓcedit de plano.⁊ indicatur sicut in alimentis.Bal.in.l.ſi qs in ſuo.eo.titu.⁊ vide Bal.in.l.ſi qs incesti.C.de incest. nup.

ADDE an sicut spuria debet alimētari ita ⁊ eodem modo dotari.Abb.cōſil.cxv. lib.ij.

¶Notē ⁊ alimēta.⁊ tenet Barto. in.l.vgo.§. pater naturalis.de legiti.et Bald.in.l.ſi. C. de do.promiſ. sed vide Bald.in l.mater.C.de iure dotium.

¶Niſi excedat.vide de Bald.in.l.eam quā.C.de fideicō. in.gv.col.

¶Esse fisc. Relictum filio spurio palam an applicetur fisco.vide Ang.⁊ imol.post gl. in.l.ex facto.ſ.iulius longinus.de vulg.⁊ pupil.per Bart.in consil.incipiē.do. Domi. Theobaldi.et qō no. Bal.in.l.ſi qs ſ̄bsyteros.de epiſco.⁊ cleri.⁊ Bar. in.l.i.C.de natu.libe.et ibi Bald.et Bald.in.l.ſi.in.vlti.col.et sequen.C. vnde legi.⁊ quid ſi heres tacite fuerit rogatus restituere spurio habetur per Bal. in.l.etiā C.ad.l.falc.⁊ quis dicat spurius vel vulgo cōcepⁱus.vide late Bald.in l.ſi qua illustris. C.ad orā.⁊ qs naturalis vel bastardus.vide glo.in.c.niſi cū prīdem.de renun.⁊ no.Bar. in.l.ex facto.ſ.ſi quis ad trebel.⁊ Ly.in.l.quisquis.ad.l.iul.maie.⁊ vide Bal.ſuper Jnno.in.c.niſi cum prīdem.de renun.

ADDE an cōcubina heres instituta ⁊ rogata restituere filijs suis vi deatur accōmodasse tacitam fidem. Ro.consi.cccclxxxviij.

✠ Andre. Poma. l ¶Quero quid ſi debet facere fm conscientiā. vide pulchram questionem per Feli.in.c.intimauit.in.iij.col.de testi.

m ¶Positioni respondere.nota hic duas glo.quando quis teneatur respōdere positioni criminoſe.⁊ vide qō no.Bal.in.l.iiij.C.de cdē.⁊ Bal. in cōſi.incip.ſeius de ſpoleto.⁊ qō dixi in.d.l.non intelligitur.ſ.tacitā.et vide ad hec dicta Bar.in.l.ij.ſ.quod obſeruari.de iura.calum.

Archivo Histórico Rosario

ramentū qō iudex pati nō debet. vt.l.si duo patroni. ff. idē iul. in fi. ff. de iureiur. et quātū ad materiā de spuriis ista sufficiāt. ¶ Aerū tq; in isto titulo et alijs locis fit mētio qñ aliqd aufertur alicui an debeat fisco vel qbus glo. vult summare in. l. here des. C. eo. ꝛ ibi per Ly. et in veritate imperfectissime loquit. ideo ꝓ declarāda ista materia sunt quatuor videnda per ordinē. primo qñ defectus obuenit ex ꝑsona defuncti. scōo qñ venit in ꝑsona illi⁹ cui aliquid relinquit. tertio qñ testamētum deficit sine defuncti volūtate. quarto qñ deficit ꝓpter voluntatem defuncti expresse mntatā. a ¶ Primo casu dic aut testator cū nullo posset testari ꝛ veniunt veniētes ab intest. vt. l. i. ff. plane. ff. de suis et legiti. nisi ꝓpter suū delictū bona essent publicata. vt. l. eius. ff. ff. de test. qō tū hodie est immutatū ꝑ auct. bona dānatorum. qō dicyt dixi ibi. aut pōt cū quibusdā testari: cū quibusdā nō: q; non cū filijs spurijs vel incestuosis. Et dic aut eis relict palā. ꝛ regula est qō venit ad illos ad quos veniret ab intestato: ac si relictū nō esset. vt. l. nō intelligit. in ꝓin. de iur. ff. ꝛ. l. lucius. ff. testamento. ff. de leg. i. fallit C. de na. lib. l. j. C. de incest. nup. l. si qs incestis. ꝛ ibi defert certis ꝑsonis eis cessantib⁹ locus est fisco: vt ibi ptz. ꝛ hoc qī sine delicto heredis. alias si delictū heredis esset in aliquo: dicā. j. ff. Scōo casus principalis est qñ deficit per defectū illi⁹ cui relinquit: ꝛ iste est magis difficilis casus quā aliquis. quo casu dic qō circa istū casum habes considerare quatuor tpa vel qnqꝫ. nā qñqꝫ causa quare aliquis repellit a relicto ꝛtingit āte testamētū. qñqꝫ in ipso tpe qñ testamentū fit. qñqꝫ post testamentū ante mortem. qñqꝫ in ipso actu mortis: qñqꝫ post mortē. Si ista cōtingūt ante testamentū dic qñqꝫ ista causa totaliter statū ꝑsone annihilat: vt q; efficit seruus pene: et iste ōr oino incapaz et remanet apud heredē ab intestato. vt. ff. tit. j. l. si in metallū. qñqꝫ status eius nō annihilat sed minuitur. vt q; perdit ciuitatē. vt. l. cognitionū. i ff. j. de ordi. cog. tūc an talis sit incapaz vel indign⁹ sunt opi. inter doc. l. j. C. de here. instit. ꝛ cōsueni tenere qō sit oino nō capaz. vt. l. i. ff. pe. j. de cōtr. atab. ꝛ. l. si necesse. ff. si deportatus. ff. de bo. libe. qñqꝫ status eius nō minuit sed ꝓpter aliā causam ius eū capere nō ꝑmittit. ꝛ isto casu aut hoc cōtingit sine sui culpa ꝛ non applicat fisco. vt. o. l. anfertur. in ꝓin. ꝛ ibi no. j. de iur. ff. ꝛ dīgi. ff. de filio ꝑurio. aut hoc cōtingit sui culpa. ꝛ tūc est indignus ꝛ applicat fisco regulariter. vt. ff. e. l. claudius. ꝛ. l. seq. fallit. C. de secū. nupt. l. j. vbi applicat certis ꝑsonis vt ibi ōr. Scōm tēpus est qñ causa quare nō potest capere contingit in ipso actu testandi. ꝛ hoc cōtingit duob⁹ modis aut causa est. ideo q; se ascribit in testamento ꝛ habet ꝓ nō scripto cū lex ꝓsumat illā volūtatem nō esse verā. vt. ff. ti. j. l. j. ꝛ. C. de his q; se ascri. ꝓ toto. vel cōtingit q; cogit testatorē ad testandum vel nō. ꝛ hoc casu cui applicet. dicyt. l. j. ff. j. ff. si qs alitest. ꝑbi. Ratio huj⁹ pōt esse. q; cū coacta sit volūtas heres institutus hāc voluntatē defuncti hz: vt indign⁹ merito ab eo potest auferri ꝛ applicari fisco. vt. l. i fraudē. ꝛ. l. seq. ꝛ hic. si tū iste cui debebat restituere tpe mortis superuenerit: vt hic ōr. Tertiū tēpus est post factū testamētū qñ causa supuenit post factū testamētū ante mortē. quo casu dic. aut supuenit causa nullo cōmisso cōtra testatorē. Et tūc idem qō. ff. ff. dīgi. qñ causa ante testamētum fuberat. vt. o. l. si in metallū. ff. tit. j. ¶ Aut aliquo cōmisso cōtra testatorē: et tūc aut hoc fuit cōmissum cōtra eū de facto absq; aliquo iuris colore ꝛ legatū videt tacite reuocatū nec applicat fisco. vt. l. iij. ff. si. C. de adi. leg. ꝛ. l. si inimicitie. ff. eo. aut adhibito aliquo iuris coloze. Et tūc aut hoc faciens non ꝓsequebat cōmodū ꝓprie rei familiaris sed magis vindictā. ꝛ legatū videt reuocatum. vt. l. qui filius. ff. seia. ff. de adi. leg. aut ꝓsequebat ꝛmodū rei familiaris. ꝛ tūc est indignus ꝛ applicat fisco. vt. ff. eo. l. si inimicitie. in fi. et hoc si legatarij culpa deprehēdatur. vt. l. cū tabulis. ff. j. ff. eo. ꝛ predicta vera regulariter fallit in aut. fi captiui. C. de epis. et cle. ꝑbi nō applicat fisco sed ecclesie. Item fallit in aut. liberi ꝛ furiosi. C. de epis. audi. Quartū tēpus est qñ causa supuenit ipso tpe mortis. ꝛ hic aduerte aut talis causa fuit ex causa sue negligentie. aut ex dolo. vtputa q; testatorē interemit. Primo casu est indignus. vt. ff. e. l. indignū. Scōo casu siquidem ipse capiebat ex legis dispositione ab intestato sibi iter est indignus ꝛ applicatur fisco. vt. ff. eo. l. si inimicitie. in fi. ꝛ hoc si legatarij culpa deprehenditur. vt. l. cū actio. in fi. ff. de bo. dā. Si vero capiebat ex dispositione hois tunc nō capit sed remanet apud eos quib⁹ est relictum. vt. l. si ab hostib⁹. ff. l. j. ff. o. ma. vltimū tēpus quādo talis causa supuenit post mortē: ista casu semp talis causa facit qđ indignū ꝛ oino nō capacem. ꝛ facit. l. locum. in ꝓin. ꝛ. l. heredi. ꝛ. l. ei. ff. eo. fallit quādo talis causa respiciebat cōmoditatem certe ꝑsone. vt. ff. eo. l. post legatū. ff. amittere. ꝛ. C. de legi. l. ꝑe. tūc em illi ꝑsone applicat non alij ꝓut lex disposuerit vt dictis. ll. hoc modo pōt intelligi. l. hoc ampli⁹. de fideicō. De tertio casu ꝛ quarto non dico nunc.

¶ De condi. ꝛ demonstra. Rubrica.

c ¶ Quid sit conditio⁹ dicam in. l. j. quid sit demonstratio dicam. j. eo. l. demonstratio. ff. j. quid sit modus dicam in. l. quib⁹ diebus. ff. fin. j. eo. De natura conditionis casualis vel mixte dicam. j. eo. l. in testamento. De natura conditionis impossibilis dicam. j. de condi. insti. l. j. De natura demonstrationis cause et modi dicam in dictis. ll.

1 ¶ Cōditio reiecta diffinitione glo. ꝛ Azo. est qđ futurus euentus in qō dispositio suspēditur.
2 Dictio si quādo respicit verbum ꝑsentis vel ꝓteriti temporis tunc non facit conditionem.
Conditio in ꝓteritum imꝓprie est conditio.
3 Dictio si quando respicit verbum futuri temporis an ꝛ quando faciat conditionem.
4 Dictio si ꝓ qō ponitur imꝓprie.
Et etiam quando vnitur copule. nu. 6.
Argumentum a contrario sensu quod habeat locum in conditionibus.
5 Dictio si adiecta oratioui que est certa vel ꝓ certa debet poni accipitur ꝓ quia.
Dictio etsi ꝓ qō.
7 Dictio si quod facit conditionem expressam dum facit conditionem. c
8 Dictio cum quando faciat conditionem.
9 Differentie inter dictionem si et cum.
10 Dictio nisi quando faciat conditionē tam in vltimis voluntatibus quam in contractibus.
11 Dictio aliqn nō solū oronē cōditionalē facit sed in seipsa orationē ꝺtinet ꝛ iducit ꝺditionē ꝺriam.
12 Dictio alias quando conditionem faciat.
13 Dictio sine est disiunctiua ꝛ posita inter duas orationes futuri tpis inducit cōditiones disiunctiue.
14 Copula si denotat ordinē vt vnum de necessitate precedat alind sequatur conditionem inducit.
Idem in coniunctione alternatiua.
15 Dictio q̄ad donec ꝛ q̄diu qñ inducāt cōditionē.
16 Cōditiōes extinctiue q̄ ꝑ dictiones ꝑdictas significant qñ extinguāt ipso iure ꝛ qñ ope exceptionis.
17 Dictio dum quando faciat conditionē. Idem de dictione quousq; quandoq; ꝛ quando.
18 Aduerbia tpis in casibus qbus faciūt cōditionē illam faciunt secūdario ꝛ principaliter tempus.
19 Dictio vbi imꝓprie posita facit conditionem.
20 Dictio quatenus quandoq; facit conditionem.
21 Aduerbia negandi an faciant conditionē vel modum remissiue.
22 Omne aduerbiū quod dispositionem suspēdit in aliquem futurum euentum facit conditionem.
23 Prepositiones quando inducant conditionem.
24 Prepositio inducit conditionem quādo per eam dispositio suspenditur in aliqđ futurū euentum.
25 Conditio quando inducatur ex vi nominis.
26 Nomina quādo suspendūt dispositionē in aliqđ futurum euentum tunc faciunt conditionem.
27 Pronomina quando inducant cōditionem. ꝛ ibi quid de pronominibus distributiuis.

Relatiua

tale. et tū non applicatur fisco vnde opinio sua hic mihi videt verior ꝓ qua facit i ar. l. celsus. ff. de arb. sed etiā cōtra istā opi. videt casus i l. cū ratio. ff. de bo. dam. vbi filia heres erat instituta: et sic capiebat lucrū ex dispositiōe hois. et tū ibi ōr qō si testator interunit applicabit hereditas fisco nō autē heredib⁹ venientib⁹ ab itestato vel alijs ad idē l. lucius. de iur. ff. ff. ſ ꝑ dici ꝑm imo. in. o. l. si ab hostibus. respondēdo ad. o. l. cū ratio. et ad. o. l. lucius. qō illud est i lucro de reditatis. vt difficilius perdat: vt patet ex his q̄ habētur in. l. iij. ff. ff. cū seq. ff. l. ej per tē. ff. de adi. le. Et facit qō no. Bart. in. l. hec conditio. la picola. ff. de condi. ꝛ demon. cogita cōtra Bar. hic etiam tenet Pau. de cast. in. o. l. si ab hostibus.
ADDE Bald. cōsi. ccxxxiij. lib. j.

¶ Quid sit conditio. hic habes diuisionē remissio totius tituli. Adde bonā glo. in. ff. de leg. ꝛ qō no. in rubri. C. de fal. can. et in. l. j. C. de his q̄ sub modo.

28 Relatiua substātie quādo inducant conditionem.
29 Relatiua qualitatis quātitatis quotitatis vel numeri quo ad illā qualitatē inducunt conditionem.
30 Cōditio que inducitur per relatiua quod dicatur conditio tacita.
31 Conditio dicitur tacita quatuor modis.
32 Conditio expressa est q̄ inducit ꝑ cōiunctiones q aduerbiū tpis: ꝛ hic aduerte qñqꝫ ille futurus euentus est certus ex certitudine. qñqꝫ est cert⁹ an. ſz incertus qñ: vt moris. aliqn est o ino incertus: vt sunt cōiter oēs cōditiones. Primo casu non facit cōditionē. vt. ff. eo. ff. Scōo casu sunt glo. ff. ie. nam qđ dicit qō hec adiectio si moriar nō facit condi tionē. vt not. in. o. l. si pupillus. ff. sub cōditione. de noua. in ꝑn. glo. ꝛ Ly. tenet ibi. ꝛ. C. de here. instit. l. extraneū. Cōtrariū tenet glo. in. l. in oib⁹. j. de reg. iur. ¶ Ly. i. o. ff. sub cōditione. ꝛ ista est veritas casus est. j. e. l. qb⁹ dieb⁹. ff. qđ ā titio. ōr dever. obli. l. quodcūqꝫ. ff. j. tertio casu regula est qō dictio si facit cōditionē. vt hic. ꝛ no. C. de bis q̄ sub modo. l. j. et qñ di. le. ce. ꝛ. l. si titio. ꝛ qñ in oib⁹ legibus q̄ tractāt de cōdi. hoc aūt fallit in casib⁹ q patebūt ex regulis ꝓpositionib⁹ ad inferioza ꝺria. Instatur ergo ex ꝓdicta de. l. muto. ff. j. de tute. fallit qñqꝫ nisi per dictionē si apponaf cōditio q̄ tacite inerat: q; tūc nō facit cōditionē. hoc falsum q; ī tacita cōditione est cōditio ꝛ suspēdit: vt hic. ꝛ no. de pac. l. ité. q; dic q; qō ibi nō facit cōditionē q̄ tutoris dationē suspendat. hz bene facit cōditionē q̄ suspēdit administratiōnē. ꝛ talis expressio facta a iudice itelligit facta scōm qō tacite inerat. als tutoris datio vitiaret: vt ibi ptz. facit ad ꝑdicta ꝙ no. Jnno. ex ꝺ ff. supp. c. ff. in ꝑn. mag. glo. ꝛ ꝙ Jo. an. de offi. dele. c. j. in cle.
4 Jtē instabit ꝺ ꝓdict. a: q; dicitio si: interdū pōnit ꝓ qñ. vt. l. ff. C. de li. ꝛ eorū li. de aqua plu. ar. l. j. ff. apud seruū. ꝛ ibi no. ꝛ de ver. obl. l. iter stipulātē. ff. sacrā. Rñdeo ibi assumit imꝓprie ne resultet ꝓ causa intellect⁹. nā natura ꝺditionis est vt ea resultet validū. ar. a ꝺzio sensu. vt. l. j. ff. bui⁹ rei. ff. de offi. ei⁹ cui mā. est iurisd. ꝛ no. ꝙ doc. C. de epis. ꝛ cleri. l. cū ēcticulā. sed in casib⁹ dictarū legū ꝺrius sensus est ꝓ causa. ideo ponit si ꝙ qñ. ff. ff. ſ ꝓ qñ. ff. ff. ſ ꝛ sic ponit implicatiue sicut etiā. vel aduersatiue ad id qō ꝓ ima facie videbat fore esse. hoc expresse ꝙ bat. C. eo. l. j. ff. ꝛ ibi tex. ꝛ glo. Jtē instatur ꝙ reperit interdū si. ꝙ qz. vt. l. videam⁹. in ꝑn. de in lite inrā. ꝛ de adimi. tu. l. titij. ꝛ menij. ff. a matre. de dā. infec. l. bis. et. l. a quo fundus. eo. ti. Sol. natura cōditionis est vt significet rē dubiā q̄ habebat se ad esse ꝛ nō esse. vt dictū est: ideo qñ adijcit dictio si: aliqn oēm q̄ est certa vel ꝙ certa debet poni: tūc accipit si ꝙ qz: vt sit ratio poti⁹ quā ꝺditio. vt. o. ll. ꝛ no. ff. de le. j. l. ij. ꝛ hoc etiā tāgit in. l. de mōstratio. ff. j. j. eo. Jtē instatur ꝙ dictio ff si: vnita cū copula et accipit ꝙ ꝓ qñ. vñ in plurib⁹ partib⁹ iuris inuenit etiā ꝓ qñ. vt. l. j. ff. nūtiatio. de ope. no. nū. de aqua plu. arcen. l. in diē. cū infinitis fimi. Rñdeo scire debes qō iste coniūctiones requirūt duas oēs cathegorias sine vnā hypotheticā qō est idē dicere. vt no. in. l. quesitū. de acq. re. do. Hoc ꝑmisso scias qō qñqꝫ hec dictio et: ꝛ dictio si: ponūtur respectu eārūdē dispositionū. ꝛ tūc ꝺzio tūa etsi est vna pars. ꝛ ponit etsi. i. quis vt in cōtrarijs. ¶ Qñqꝫ ponūtur respectu diuersarū orationū ꝛ tūc dictio si: stat ꝓprie ꝛ facit cōditionē ꝛ dictio et: copulat ꝛ etiam stat ꝓprie. vt. l. j. ff. de vulg. ꝛ pupil. ꝛ insti. de vulg. substi. in ꝓin. iste. ff. tibi declarāt hoc si diligenter inspexeris.
7 Jtē circa ꝑdicta dubitaf qñ dictio si facit conditionē. an faciat conditionē expressam. Certe sic. vt. o. l. si titio. qñ di. le. ce. ¶ Scōo quero de dictione cū an faciat cōditionē. Circa ꝙ scīendū est ꝙ hec dictio cū: qñqꝫ est ꝓpositio: et tūc hz vim copule. vt. l. illi cū illo. de usufruct. lega. ff. de leg. j. l. titie. ff. nihil. ꝛ tunc conditionē non facit nisi ante appareat voluntas disponētis. vt. l. si fuerit. ff. ff. de ma. testa. ꝛ ibi bonus tex. ꝛ. ff. de leg. j. l. si ancilla. ꝛ insti. de le. ff. ꝛ ff qs ancillas. qñqꝫ dictio cū: est cōiunctio qō est semp cū apponitur vbo ꝑteriti tpis: vel ꝑsentis: ꝛ tūc nō facit cōditionem qz cōditio nō est de ꝑterito ꝛ hz ponit causatiue cū

¶ Loquūtur imꝓprie. Oia iura q̄ cōditiōes in ꝑteritum appellant imꝓprie loquūtur. adde que ff. dicta sunt ꝑgi. in diffinitione. dīgi in. o. l. cū ad ꝑsens. ff. cer. pet.
¶ ff. quidā titio. Jstud tū limitat vt hic ꝙ Jmol. ꝛ vide no. ꝑ Bar. in l. ita stipulat⁹. ver. si. ij. ingta hoc que ro. de ver. obli.
¶ Dictio si. item aduerte: q; si lego tibi cētū si eadem vel ꝑtē eoꝝ deberis seio. dictio si denotat modum non cōditionē. vt ꝑ Jmol. hic i. l. hmōi. in ꝓin. de lega. j.
¶ Jnstatur ergo. istud est verum in actu fauorabili: secus ī actu odioso ꝑ. l. iij. ff. ff. filij. ff. de libe. ꝛ posthu. fm Jmol. hic.
Andre. Poma.
¶ Jnstatur cōtra ꝑdicta. vi ff. Alleg. in simili cōsi. viij. in. ff. col. in. j. vo.
¶ Sed in casib⁹. Et facit gloss. in. l. eas causas. j. eo. et in data. j. de reg. iur. ꝛ in. l. si vni loc ati. cū si. Andre. Barba.
¶ Item instatur. Adde text. iuncta glos. i. l. ff. C. q̄bus res indi. nō noc.

a ¶ Expresse minuta tā. quid aūt si clericus frater ff suū heredē instituit qui tacitā fidē sibi acōmodauit de restituēdo hereditatem spurio: an hereditas applicet ecclesie an fisco. vide not. Bal. in. l. si qs presbyter. C. de epis. ꝛ cle. ꝛ de his et de oibus alijs vide plene Bart. in cōsil. incip. dñs Domi. magistri Theobaldi. Vbi etiam dicit ꝙ spurius nullo tēpore prescribit hereditatem patris ꝛ de hac materia habetur ꝙ Bal. in. l. lata. C. de app. ꝛ adde not. per Lyn. et Bal. in. l. quisqs. ad. l. iul. maie. vbi omnino vide ꝛ de materia etiaz per Bald. in. l. hereditas. C. eo. et bznit er per eū in. l. j. in iiij. col. C. de secū. nup. Bal. ꝛ Jmo. in. l. iij. ff. de testi. ꝙ Bald. in. l. etiā. de bis qui. vt indig. als ad. l. fal.

b ¶ Si vero capiebat. Aduerte ad o. l. si ab hostibus. ff. j. qō ꝛ Bar. hic dicat ꝙ illō lucrū ideo remanet penes heredes ygoris ꝛ nō applicat fisco. qz illō lucrū ibi ꝑcipiebat maritus ex cōuentione bois. secus si ex cōditione. l. de ferretur lucrū. qz ꝓinde ac si eo cui debebatur applicabitur fisco nō autē remanebit apō heredes defuncti: sed ipse Bart. i. o. l. si ab hostib⁹. tenet ꝙ ibi illud iō est ꝙ est spāle i lucris specialib⁹. l. j. C. de secū. nupt. tū illud est falsum qz cōtra casum. l. ꝙ mortē. ff. de iur. ff. ꝑbi lucrū erat do-

a ¶ Legatis. quid sit cōditio. Et vide ꝙ doct. ff. in rubri. post gloss. per Bal. in rubr. C. de instit. et substi. ibi imꝓprie loquit tex. ꝛ vide ad hec q̄ babes post bartol. in. l. cū ad ꝑsens. ff. cer. peta.

b ¶ Videdum est. Etvide Barto. in cōsil. vj. incipien. Diuicus fecit testamentū quod si dicat sub hac conditione. tū intelligitur modus alleguit. l. meuia. ff. de manu testa. Andre. Barba.

Gloss. videt dicere qō sic fallit qñqꝫ in. l. muto. ff. j. ff. de tut. ꝛ qō ibi no. Tu dic lati⁹ Tqñqꝫ hec dictio si: respicit verbū ꝑsentis vel ꝓteriti tpis. ꝛ tūc nō facit cōditionem. vt. o. l. si ita stipulatus fuero hāc summā. j. de ver. ob. ꝛ. ff. dixi. ꝛ dicā. j. e. l. demōstratio. ff. j. ꝛ oia iura q̄ cōditiones in ꝓteritū appellāt cōditiones loquunt imꝓprie. Aliqñ Trespicit ybū futuri tpis: ꝛ hic aduerte qñqꝫ ille futurus euentus est certus ex certitudine. qñqꝫ est cert⁹ an. ſz incertus qñ: vt moris. aliqn est o ino incertus: vt sunt cōiter oēs cōditiones. Primo casu non facit cōditionē. vt. ff. eo. ff. Scōo casu sunt glo. ff. ie. nam qđ dicit qō hec adiectio si moriar nō facit condi tionē. vt not. in. o. l. si pupillus. ff. sub cōditione. de noua. in ꝑn. glo. ꝛ Ly. tenet ibi. ꝛ. C. de here. instit. l. extraneū. Cōtrariū tenet glo. in. l. in oib⁹. j. de reg. iur. ¶ Ly. i. o. ff. sub cōditione. ꝛ ista est veritas casus est. j. e. l. qb⁹ dieb⁹. ff. qđ ā titio. ōr dever. obli. l. quodcūqꝫ. ff. j. tertio casu regula est qō dictio si facit cōditionē. vt hic. ꝛ no. C. de bis q̄ sub modo. l. j. et qñ di. le. ce. ꝛ. l. si titio. ꝛ qñ in oib⁹ legibus q̄ tractāt de cōdi. hoc aūt fallit in casib⁹ q patebūt ex regulis ꝓpositionib⁹ ad inferioza ꝺria. Jnstatur ergo ex ꝓdicta de. l. muto. ff. j. de tute. fallit qñqꝫ nisi per dictionē si apponaf cōditio q̄ tacite inerat: q; tūc nō facit cōditionē. hoc falsum q; ī tacita cōditione est cōditio ꝛ suspēdit: vt hic. ꝛ no. de pac. l. ité. q; dic q; qō ibi nō facit cōditionē q̄ tutoris dationē suspendat. hz bene facit cōditionē q̄ suspēdit administratiōnē. ꝛ talis expressio facta a iudice itelligit facta scōm qō tacite inerat. als tutoris datio vitiaret: vt ibi ptz. facit ad ꝑdicta ꝙ no. Jnno. ex ꝺ ff. supp. c. ff. in ꝑn. mag. glo. ꝛ ꝙ Jo. an. de offi. dele. c. j. in cle.
4 Jtē instabit ꝺ ꝓdict. a: q; dicitio si: interdū pōnit ꝓ qñ. vt. l. ff. C. de li. ꝛ eorū li. de aqua plu. ar. l. j. ff. apud seruū. ꝛ ibi no. ꝛ de ver. obl. l. iter stipulātē. ff. sacrā. Rñdeo ibi assumit imꝓprie ne resultet ꝓ causa intellect⁹. nā natura ꝺditionis est vt ea resultet validū. ar. a ꝺzio sensu. vt. l. j. ff. bui⁹ rei. ff. de offi. ei⁹ cui mā. est iurisd. ꝛ no. ꝙ doc. C. de epis. ꝛ cleri. l. cū ēcticulā. sed in casib⁹ dictarū legū ꝺrius sensus est ꝓ causa. ideo ponit si ꝙ qñ. ff. ff. ſ ꝓ qñ. ff. ff. ſ ꝛ sic ponit implicatiue sicut etiā. vel aduersatiue ad id qō ꝓ ima facie videbat fore esse. hoc expresse ꝙ bat. C. eo. l. j. ff. ꝛ ibi tex. ꝛ glo. Jtē instatur ꝙ reperit interdū si. ꝙ qz. vt. l. videam⁹. in ꝑn. de in lite inrā. ꝛ de adimi. tu. l. titij. ꝛ menij. ff. a matre. de dā. infec. l. bis. et. l. a quo fundus. eo. ti. Sol. natura cōditionis est vt significet rē dubiā q̄ habebat se ad esse ꝛ nō esse. vt dictū est: ideo qñ adijcit dictio si: aliqn oēm q̄ est certa vel ꝙ certa debet poni: tūc accipit si ꝙ qz: vt sit ratio poti⁹ quā ꝺditio. vt. o. ll. ꝛ no. ff. de le. j. l. ij. ꝛ hoc etiā tāgit in. l. de mōstratio. ff. j. j. eo. Jtē instatur ꝙ dictio ff si: vnita cū copula et accipit ꝙ ꝓ qñ. vñ in plurib⁹ partib⁹ iuris inuenit etiā ꝓ qñ. vt. l. j. ff. nūtiatio. de ope. no. nū. de aqua plu. arcen. l. in diē. cū infinitis fimi. Rñdeo scire debes qō iste coniūctiones requirūt duas oēs cathegorias sine vnā hypotheticā qō est idē dicere. vt no. in. l. quesitū. de acq. re. do. Hoc ꝑmisso scias qō qñqꝫ hec dictio et: ꝛ dictio si: ponūtur respectu earūdē dispositionū. ꝛ tūc ꝺzio tūa etsi est vna pars. ꝛ ponit etsi. i. quis vt in cōtrarijs. ¶ Qñqꝫ ponūtur respectu diuersarū orationū ꝛ tūc dictio si: stat ꝓprie ꝛ facit cōditionē ꝛ dictio et: copulat ꝛ etiam stat ꝓprie. vt. l. j. ff. de vulg. ꝛ pupil. ꝛ insti. de vulg. substi. in ꝓin. iste. ff. tibi declarāt hoc si diligenter inspexeris.
7 Jtē circa ꝑdicta dubitaf qñ dictio si facit conditionē. an faciat conditionē expressam. Certe sic. vt. o. l. si titio. qñ di. le. ce. ¶ Scōo quero de dictione cū an faciat cōditionē. Circa ꝙ scīendū est ꝙ hec dictio cū: qñqꝫ est ꝓpositio: et tūc hz vim copule. vt. l. illi cū illo. de usufruct. lega. ff. de leg. j. l. titie. ff. nihil. ꝛ tunc conditionē non facit nisi ante appareat voluntas disponētis. vt. l. si fuerit. ff. ff. de ma. testa. ꝛ ibi bonus tex. ꝛ. ff. de leg. j. l. si ancilla. ꝛ insti. de le. ff. ꝛ ff qs ancillas. qñqꝫ dictio cū: est cōiunctio qō est semp cū apponitur vbo ꝑteriti tpis: vel ꝑsentis: ꝛ tūc nō facit cōditionem qz cōditio nō est de ꝑterito ꝛ hz ponit causatiue cū

¶ Dictione cum. no. de dictione cū ꝑ Bald. in rub. C. de insti. et substit. sub condi. fac. per Bal. i. l. ex his. in ꝑnc. C. qñ di. le. ce. et in. l. cenetimis. ff. si. de ver. oblig.

Universidad del Rosario Archivo Histórico

pro qr: vel aduersatiue pro ꝙnis: vt dicemus. j. e. l. demõstratio. ff. j. qñq; dictio cũ: reperitur aduersatiuũ. l. cũ pro quãdo qõ est qñ apponit verbo futuri tpis: tũc leg: videt ponere regulã ꝙ inter si et cũ nõ sit differẽtia: a vtrũq; cõditionẽ inducat. vt. l. q. ꝙmisit. de. 2di. inde. a. j. de ver. obli. l. quocũq;. ff. pe. & hoc no. in glo. tñ qr multe. ll. vident ꝛtradicere. ideo circa hꝫ posuerũt distinctiones. & no. Guil. in. d. l. qui ꝙmisit. Pet. in. d. l. quecũq;. Tu tñ vt apertius intelligas scias ꝙ propria & principalis differẽtia inter si & cũ est: qz si denotat principaliter conditionẽ: fecũdario tẽpus: qz nulla cõditio est q̃ in se non habeat tẽpus futurũ vt iã dixi. dictio cũ denotat principaliter tẽpus est essi aduerbiũ tẽporis. fecũdario cõditionem ꝓbat. j. q̃ si. l. e. ce. l. si titio. a. j. eo. l. si qs legati. ipn. ¶ Ex hoc insurgũt plures alie differentie. prima est qñ ista verba opponunt circa substantiã obligationis vel circa voluntatẽ que exprimit per verbũ futuri subiunctiui. nã illa stipulatio ꝙmittis? si voluero non valet. secus si cũ volnero. vt. l. cẽtesimis. ff. si. j. de ver. obli. Ratio fm Pe. qr in primo est cõditio expꝛssa per si: in fcõo est cõditio tacita per cũ. & expꝛessa no cẽt ꝛc. vt. j. eo. l. nõnunq;. licet glo. in. d. l. cẽtesimis. multũ laboret. ¶ Scõa differẽtia est: qz si promittis mihi vel legas. ꝛ. cũ petiero nõ facit cõditionẽ. vt. l. si decem cũ petiero. j. de ver. obli. a. j. eo. l. titia. secus si ꝙmittis vel legas. ꝛ. si petiero. vt no. in. d. l. si decẽ cũ petiero. Ratio sit? est qr per si: est condicio expꝛessa. per cũ: tẽpus principaliter. ex ideo cuz talis tẽporis expꝛessio sapiat exactionẽ siue executionẽ de presenti nullã suspensionẽ inducit. vt. l. liber hõ. ff. decẽ. de ver. obl. ¶ Tertia differẽtia est: qz dicit si: sine apponitur circa dispositionẽ siue circa executionẽ facit dispositionẽ cõditionalẽ. vt j. e. l. qbus diebus. ff. quidã titio. sed dictio cũ facit dispositionẽ cõditionalẽ si apponitur circa dispositionẽ. sec? si circa executionẽ. vt. ff. de le. j. l. si cui. et. C. qñ di. le. ce. l. ex his. ?ita dicit doc. sed certe qõ ꝛ. de dictione si: est verũ in vltimis volũtatibus. vt. d. ff. quidã titio. ꝛ ibi not. secus in contractibus qr tunc nõ facit dispositionẽ conditionalem sed re soluẽdam sub cõditione. vt. ff. de in diẽ adiec. l. ij. ꝛ ibi bona glo. Itẽ qõ ꝛ. de dictione cũ: est verũ si p cũ adiũctur circa executionẽ tẽpus certũ: vt euẽtus certe etatis. secus si incertũ. vt not. j. ad treb. l. seius saturninus. dixi in. d. l. si cui. Remanet ergo differẽtia inter si: & cũ: tũc cũ in vltimis voluntatibus circa executionẽ adiũctur quandocũq; futurus euẽtus collatus i stipulationẽ. qz nulla cõditio est q̃ in se non habeat tẽpus futurũ vt iã dixi. dictio cũ denotat principaliter tẽpus est essi aduerbiũ tẽporis. fecũdario cõditionem ꝓbat. j. q̃ si. l. e. ce. l. si titio. a. j. eo. l. si qs legati. ipn. ¶ Ex hoc insurgũt plures alie differentie. prima est qñ ista verba opponunt circa substantiã obligationis vel circa voluntatẽ que exprimit per verbũ futuri subiunctiui. nã illa stipulatio ꝙmittis? si voluero non valet. secus si cũ volnero. vt. l. cẽtesimis. ff. si. j. de ver. obli. Ratio fm Pe. qr in primo est cõditio expꝛessa per si: in fcõo est cõditio tacita per cũ. & expꝛessa no cẽt ꝛc. vt. j. eo. l. nõnunq;. licet glo. in. d. l. cẽtesimis. multũ laboret. ¶ Scõa differẽtia est: qz si promittis mihi vel legas. ꝛ. cũ petiero nõ facit cõditionẽ. vt. l. si decem cũ petiero. j. de ver. obli. a. j. eo. l. titia. secus si ꝙmittis vel legas. ꝛ. si petiero. vt no. in. d. l. si decẽ cũ petiero. Ratio sit? est qr per si: est condicio expꝛessa. per cũ: tẽpus principaliter. ex ideo cuz talis tẽporis expꝛessio sapiat exact

de substãtia sed est quoddã accidẽs. ꝛ ideo cõditio ne deficiente deficit illud accidens et remanet sine partib⁹ ꝑstitutis. ꝛ hoc vult sentire gl. ff. de leg. j. l. stichũ q meus erit. Et hoc cõcludo ad aliud de quo posses q̃rere: vtrũ relatiua accidẽtis: vt q̃lis tis: quãtitatis: vel quotitatis: vel numeri: vel q̃lis quãtus quotus ꝛ quodcũq; faciãt cõditionẽ si iungant verbo futuri tpis. ꝛ dico q̃ faciãt cõditionẽ illã qualitatẽ nõ totalẽ disposition. ar. d. l. j. ꝛ videt casus. de here. instit. l. clemẽs. §. fi. a scõm vnum intellectũ glo. ¶ Sed q̃ro b iuncta predicta tan ista cõditio q̃ inducit p ista relatiua dicat cõditio tacita vel expressa. Et gl. q̃ est in. d. l. stichũ. dicit q̃ est cõditio tacita: idem sentit hic in fi. tex. ꝛ glo. si bene inspiciat. Cõtra hoc videt tex. q̃ sine ꝛditio apponat per fi: sine ꝓ relatiuũ iunctũ verbo futuri tpis nihil interest. vt. d. l. j. de here. instit. ꝛ. ff. de leg. iij. l. nup. in fi. ꝛ ibi tex. videt. Quid dicẽdũ. dico q̃ est cõditio tacita ꝓ tex. ꝛ glo. hui⁹. l. in fi. ratio hui⁹ est q̃ natura cõditionis vult vt ipsam disp̃ositionem respiciat ꝛ ipam suspẽdat. vt. j. e. l. legata. ꝛ. l. cũ ad presens cũ. l. seq. ꝛ. ff. si cer. pe. l. cedere diẽ. fz istud nõ refert se ad disp̃ositionẽ vel actũ verbi disponẽtis ꝑncipaliter: sed solũ refert se ad suũ antecedẽs: alias accidẽs secũdario ꝓ illud antecedẽs vel accidẽs fit qualificatũ ꝓ rigit̃ ad actũ vbi disponentis et ideo ꝺ fieri cõditio tacita q̃ hoc cõtingit ex natura rei i disp̃ositione apposite fit q̃lificate ꝓ relatiuũ. sicut ꝺ tacita q̃ legãtur fructus fundi vel partus ancille ꝛ ideo ꝺ tacita q̃ secũdario. hoc facit. sicut dicim⁹ de dictione cũ ꝛ aliꝫ aduerbijs tẽporis vt. ff. de dig. j. ꝛ Est multũ vtile ꝑpter illas differẽtias q̃s. ff. posui iter si. ꝛ cũ. Nõ ob. iura ista q̃ ꝛ verũ est q̃ nõ nil interest: nõ tñ per oia nil vt in multis fit̃ habem⁹. vt in. l. sacrilegij. §. fi qs. j. ad. l. iuliã pecu. Et his ergo ꝛcõcludo ꝙ cõditio ꝺ tacita q̃tuor modis ꝙ primo cuꝫ nil exprimit nec id q̃ suspẽdit: nec eũdem in q̃ suspẽdit vt in illis conditionib⁹ q̃ tacite subintelliguñt a lege. vt. ff. de leg. j. l. ij. vel q̃ ex vi nois insunt. vt. ff. de dig. j. cõ quãdo actus suspẽdẽs exprimit sed nõ exprimit eũdem in q̃ suspendit vt in cõditione q̃ inducitur ꝓ dictionẽ alias: ꝛ aliqn vt. ff. de dig. j. ma. cõditio est q̃ suspẽdit ꝛ illa exprimitur ꝛ ipse cõtinet in se tacite eundũ in q̃ suspẽdet. tertio q̃n vtrũq; exprimit sed ꝓncipaliter denotat tps scõdario conditionẽ. quarto sitr q̃n vtrũq; exprimit sed nõ ꝓrigitur ꝓncipaliter ad actũ vbi vt in cõditione q̃ inducitur ꝓ quis vel qui. vt. ff. de dig. j. Et his ¶habes q̃ cõditio q̃ inducit ꝙ cõiunctiones est cõditio expressa q̃ actũ verbi respicit. Itẽ q̃ inducit ꝙ aduerbia vt sit aduerbiũ tpis q̃ etiã aduerbium tpis respicit actũ verbi ꝛ ipm suspẽdit. idẽ dico de ea q̃ inducit per ꝓpositiones q̃ etiã ꝓpositio circa actũ verbi disponit ꝛ eũ suspẽdit in aliquẽ eũdũ. idẽ dico de his cõditionib⁹ que inducunt per nõa distributiua q̃ semꝑ distribuũt circa actũ verbi ꝛ ipm suspẽdũt. ꝛ hoc est verũ cũ sit actus. alias eũdus in q̃ suspẽdat exprimit. ꝛ de effectu istarũ conditionuꝫ q̃ tacite intelliguñt dicem⁹. j. eo. l. cõditiones q̃ extrinsecus. ¶ Sexto ꝓncipaliter ¶ q̃ro de verbo. an cõditionẽ inducat. Breuiter dico q̃ nõ. nã aut dicis q̃ verbũ inducat cõditionẽ respectu suiꝑsius ꝛ hoc est impossibile. q̃ disp̃ositio et conditio esset idẽ: aut respectu alteri⁹ verbi positi in alia disp̃ositione ꝛ videt etiã impossibile. nã vnũ verbũ nõ cõiũgit verbo alteri nec disponit in illo nisi mediãte aliqua cõiũctione aduerbio vel aliquo alio distributiuo vel relatiuo q̃ haberet hoc inducere: et sic nõ inducerẽt ex natura sui sed ex natura alteri⁹ vt dictũ est. alias facerem⁹ malã grãmaticã. contra. l. plautius. de aur. ꝛ arg. le. predicta fallunt i verbo infinitiui modi: q̃ pot cõiungi alteri �object sine conjunctione: ꝛ tũc sicut nomen posset inducere cõiunctionẽ: vt ꝑ hoc gratia ꝓmitto tẽ dotare. arg. l. si pudũ est de participio an inducat cõditionem. Circa q̃ est sciẽdũ q̃ q̃nq; participia ponunt absolute: ꝛ tũc est iuribile: q̃ ly fuerit ꝑteriti tpis: tñ inducit cõditionẽ. ratio q̃ futurũ tps significat cũ quadã ꝓteritione: vt dicamus in futuro subiũctiui. hoc ꝑbat. j. eo. l. a testatore. ꝛ. j. ti. j. l. acceptis. §. de eni. l. q libertatis. §. Funus. de ꝑsur. l. enic. de statulib. l. stichus. in ꝑn. ꝛ. §. j. ꝛ istã cõditionẽ reputo expressam: q̃ actus vbi disponẽtis ꝑ has ꝛditiones directo suspẽdit ꝛ eũdus in quẽ suspẽdit exprimit.

35 q̃nq; participia tñ ponunt absolute sed regũtur sicut alij casus ꝛ tũc participia presentis vel preteriti tpis nõ faciũt cõditionẽ q̃ non sunt de futuro circa participia ꝙ futuri tpis posset dubitari an faciãt cõditionẽ vt in hoc exẽplo. lego tibi stichũ futurũ meũ cũ moriar. Et videt q̃ nõ facit cõditionẽ. vt. l. si qs vina. in ꝑn. §. de peri. ꝛ cõmo. rei ven. Contrariũ credo q̃ faciat cõditionẽ q̃ tacita sit cũ dico stichũ qui me⁹ erit cũ moriar. vt. d. l. stichũ qui meus erit. nã est eadẽ ratio. q̃ talia participia magis adijciũt quãdã qualitatẽ futurã rei legate quã actui verbi. vt. §. dixi. Nõ ob. l. si qs vina. q̃ illud participiũ degustanda fuit adiectũ exceptionis nõ dispositioni. Item habuit limitationẽ certi tẽporis. merito nõ facit disp̃ositionẽ cõditionalem. facit. l. ej his. C. q̃ñ di. l. ce. dixi. §. circa dictionẽ cũ. facit q̃ dixi. §. circa aduerbium tẽporis. ¶ Octauo ꝓncipaliter de gerũdijs. Rñ. de hoc dixi. §. de acq. here. l. si tu eꝝ parte. scias tñ q̃ ꝑm grãmaticos gerũdium nõ differt ab infinitiuo nisi q̃ hꝫ casum. ꝛ ideo dicũt gerundiũ ponit in constructione mediãte aliqua ꝓpositione et tũc dic. vt. §. dixi in. vj. q. ꝓin. q̃nq; sine ꝓpositione: ꝛ tunc dic vt. §. dixi in. vj. q. de verbo infinitiuo q̃ nolaliter ponitur. Declarauj latiꝰ in. d. l. si tu eꝝ parte. ideo nõ curauj perfectã dare doctrinã sꝫ in vtrũq; reperiẽ ex iam dictis põt sumi quid inris fit. ¶ Nono quero de supino. ¶ Circa q̃ sciendũ est vt dixi de gerũdio. nã supinũ non differt ab infinitiuo nisi q̃ hꝫ casum. ideo aduertẽdũ est q̃ supinũ nõ hꝫ nisi duos casus. §. ablatiuũ ꝛ accusatiuũ: ratio ꝺ q̃ natura supini est designare seu respicere solũ terminũ alicuius actus: ꝛ termin⁹ est duplex. §. termin⁹ a quo. et per hoc habem⁹ ablatiuũ. vt. §. de mino. l. ij. §. minorẽ. vbi hoc supinũ natũ intelligitur a momẽto natiuitatis: vel est termin⁹ ad quẽ: et per hoc habem⁹ accusatiuũ. vt. l. q̃ñ. §. fi. vt leg. no. ca. sed istud q̃ habet se ꝑ modũ termini nõ suspendit dispositionẽ. sed magis terminat. ideo puto quod ꝑ supinũ non inducatur cõditio nisi ratione alterius verbi cui adiungit ꝛ. ꝛ hec dicta sufficiant.

1 ¶ Conditio casualis potest impleri vino testatore. et etiam potestatiua si fuerit facilis.

2 Conditio potestatiua facilis debet impleri scienter ꝛ non facto: ꝛ post aditam hereditatem si respicit personam heredis.

3 Probat̃ q̃ qs fecerit aliqd animo implendi cõditionẽ. ꝓbãdo q̃ scinerit conditionem insertam.

4 Conditio casualis in cõtractibus sufficit quod sit impleta ante contractum.

Potestatiua facilis post contractũ impletur etiã a sciente.

Quo ad obligationem acquirendã non sufficit ali quid factum esse facto: sed penã enitandam sic.

5 Statutum q̃ si quis solnerit decẽ eximatur de bãno non sufficit soluisse ante statutum.

g 1 ¶ Onditionũ. Conditionis ꝛ casus ¶ les possunt vino testatore ipleri: secus si fuerint potestatiue ꝛ faciles quia tũc debent impleri post mortẽ ꝛ scienter nõ facto. h. d. In text. ibi vino testatore. dic vt si fuerit casualis vt ostendũt exempla. Ibi testatoris dic vt si fuerit potestatiua ꝛ facilis vt ostẽdunt exẽpla. ¶ Opp. q̃ cõditio potestatiua possit impleri vino testatore. vt. j. eo. l. hec cõditio. ꝛ. l. multũ. Sol. ibi loquit de potestatiua difficili: vt de contrahendo matrimonio. hic de potestatiua facili. Et his distingue no. vt in glo. quã signa. ¶ Quero ꝙñ debet impleri post mortẽ vtrũ ante aditã hereditatem vl post glo. dicit q̃ aut est impleda in persona heredis. et b tunc post aditã hereditatẽ. alꝫ ante vt dicit glo. et bene. ¶ Quero ꝙ quõ. ꝓbabitur quod quis ascẽderit capitoliũ animo implendi cõditionẽ. et sic non facto.

¶ Conditionũ. et facit iste tex. an tẽpus impliẽdi cõditionẽ currat ignoranti. de quo ꝓ bal. in. l. j. in ig. q. C. de instit. ꝛ subsiti. ꝛ aliquid per Bald. in aut. cui relictũ. in ij. col. versi. q̃ro de quo anno. C. de indi. vidui. Itẽ facit an mente captus possit conditionẽ implere. de quo ꝓ Bal. in. l. j. §. finaꝫ tẽ aliquid sub conditiõe. de cad. tol. ¶ Opp. q̃ conditio. ꝛ adde q̃ nõ not. Bar. in. l. iij. i ꝓnc. de adi. leg.

a ¶ l. clemẽs. §. fi. adde bonũ tex. t. a
ibi Bar. et doc. in b
l. si titius mihi. §. 30
cũ ita. de leg. ij.

b ¶ Sed q̃ro. Condition q̃ inducit ꝓ relatiuũ an fit tacita. Adde bonũ tex. in. l. si quis ita ꝑmiserit. i ꝓin. et ibi Bar. ꝛ doc. de ver. obli. Adde tñ q̃ impedit transmissionẽ ꝑm bar. in. l. cõditiones ex trinsecus. j. eo.

c ¶ Quatuor modis dis. Quot modis cõditio dicatur tacita ꝓ Bal. i rubr. C. de instit. ꝛ substi.

31
32 tur ꝓ quis vel qui. vt. §. dixi. Ex his ¶habes q̃ cõditio q̃ inducit ꝙ cõiunctiones est cõditio expressa q̃ actũ verbi respicit. Itẽ q̃ inducit ꝙ aduerbia vt sit aduerbiũ tpis q̃ etiã aduerbium tpis respicit actũ verbi ꝛ ipm suspẽdit. idẽ dico de ea q̃ inducit per ꝓpositiones q̃ etiã ꝓpositio circa actũ verbi disponit ꝛ eũ suspẽdit in aliquẽ eũdũ. idẽ dico de his cõditionib⁹ que inducunt per nõa distributiua q̃ semꝑ distribuũt circa actũ verbi ꝛ ipm suspẽdũt. ꝛ hoc est verũ cũ sit actus. alias eũdus in q̃ suspẽdat exprimit. ꝛ de effectu istarũ conditionuꝫ q̃ tacite intelliguñt dicem⁹. j. eo. l. cõditiones q̃ extrinsecus. ¶ Sexto ꝓncipaliter ¶ q̃ro de verbo. an cõditionẽ inducat. Breuiter dico q̃ nõ. nã aut dicis q̃ verbũ inducat cõditionẽ respectu suiꝑsius ꝛ hoc est impossibile. q̃ disp̃ositio et conditio esset idẽ: aut respectu alteri⁹ verbi positi in alia disp̃ositione ꝛ videt etiã impossibile. nã vnũ verbũ nõ cõiũgit verbo alteri nec disponit in illo nisi mediãte aliqua cõiũctione aduerbio vel aliquo alio distributiuo vel relatiuo q̃ haberet hoc inducere: et sic nõ inducerẽt ex natura sui sed ex natura alteri⁹ vt dictũ est. alias facerem⁹ malã grãmaticã. contra. l. plautius. de aur. ꝛ arg. le. predicta fallunt i verbo infinitiui modi: q̃ pot cõiungi alteri �object sine conjunctione: ꝛ tũc sicut nomen posset inducere cõiunctionẽ: vt ꝑ hoc gratia ꝓmitto tẽ dotare. arg. l. si pudũ est de participio an inducat cõditionem. Circa q̃ est sciẽdũ q̃ q̃nq; participia ponunt absolute: ꝛ tũc est iuribile: q̃ ly fuerit ꝑteriti tpis: tñ inducit cõditionẽ. ratio q̃ futurũ tps significat cũ quadã

a ¶ Quero quid. Et facit si mulier dicit do tibi me et mea. ꝛ non dicat ex causa dotis intelligit̃ tex. est sing. in. l. si aũt in stipulatione. ff. de iur. do. ꝑm Bal. in. l. nulla. C. de iure dot. ꝛ vide Bald. in. l. id quod pauperibus in vlt. q. C. de epis. ꝛ cle. ꝛ vide Bar. in. l. qui sub cõditiõe. j. eo. ꝛ ibi Jo. de imo. ꝛ vide Bal. in addi. Spec. in titu. de instr. edi. ver. testator mandauit heredi. ꝛ vide gl. in. c. fi. de do. ꝛ cõtu. ꝛ ibi bal. dicit ꝙ non excusat ad lucrũ vel ad aliũ 4 obligandum fa a ctum ignorantis. Andre. Barba.

b ¶ Ante statutũ. no. de eo q̃ soluit ante factuꝫ statutũ an debeat eximi de bãno. Adde bart. in. l. si qs in graui. §. vtruꝫ ad sill. ꝛ in. l. oẽs 5 populi. i. v. q. ꝑn. de instit. et iure. et quod ipse not. in b l. cum lex. j. de fi c deinst. als de legatis.

↷ Andre. Poma.

c ¶ Obtinuit. vide ad istam. l. in. l. apud iulianuꝫ. §. fi. in. j. col. in. iiij. nota. de lega. j. Et in. l. j. in vlti. colũ. ver. ꝛ querit Ja. Roma. C. de isti. ꝛ substi.

d ¶. §. fi ita. de dictione tunc adde q̃ habenẽ p gl. in cle. cũ ei. de cõcess. ꝑben. in. c. ꝑterea. de appel. ꝛ p Jo. andr. in nouella. Adde. l. vxori. §. vsumfru. ville. et ibi bart. de vsufr. leg. ꝛ no. ꝑ Ang. in. l. gallus. et ibi tex. t. cũ gl. in ti. de libe. et posthu. et glo. in. l. j. C. de co d dicil. ꝛ Bal. in. l. j. de mil. vasal. qui contu. est.

e ¶ Conditionib⁹. ꝛ vide aliũ casum vbi põt adire sine tutore. l. fin. §. finaꝫtem in secunda. C. de bo. q̃ lib. ꝛ als per moderniores in. l. pupillus. ff. de acq. here. Andr. barba.

f ¶ Quero de ad 2 ulto. ꝑ imolã in. l. 3 si fundus. j. e. ꝛ in 4 l. cuꝫ pupillus. in 5 ꝑn. j. eo. ꝛ bal. in. l. si seruus. de so. e

g ¶ Ultimo istud. Et vide bal. in. l. itẽ q. §. de pac. et Bal. in. l. si cõstan te. et ibi. d. Jo. solu. matri. Andre. barba.

b ¶ Et hec faciũt. Et vide gl. in. l. nicolao. j. ad municip. Andre. barba.

i ¶ Dulcta. nõ recedit. Et intellige vt no. in. l. cũ stipulatus sim mihi a ꝓculo. de ꝛb. ob. ꝑ Bar. Adde tñ ꝑm bal. in. l. si lõgius. de iud. ar. aliꝰ tex. quod si arbiter electꝰ in causa se absentat ita quod de facili nõ possit haberi alius de nouo eligẽdus. ꝛ vide Inno. de offi. deleg. in. c. prudentiam. in glo. que incipit ex hoc loco. q̃d si executor moriatur anteq̃ arbitretur vide Spe. in titu. de instru. edi. §. nunc vo aliqua. ver. q̃d si ꝓius moriatur: ꝛ adde Bal. in. l. j. circa pe. col. de lega. j.

k ¶ Judicez reducentẽ. Si fui condẽnatus in quinquaginta ꝛ pindicem reducentẽ ad arbitriũ boni viri in centum si nõ soluam teneoz ad penam ꝓ eo tñ quod iudicauit ꝓ mus. vide oino Bal. in. c. si inter pares. in ꝓinc. de lege con. vbi alleg at bar. in consil. suis: fz noluit allegare Bart. hic q̃ alibi melius non legi. ꝛ idẽ ꝛ segtur hic bal. ꝛ imol. in li. C. de arbi. vbi etiaz ponit. d. q. et bal. in. l. vlt si ner ue. ꝑ g. libi ꝑ foc. idẽ tz Ꝑ. de ancha. i repe. li qs arbitratu. in. viij. op. de ꝛb. obl. sed ipe bal. tz Ziũ in l. fi. C. de ꝓbatiõ. empt. et ita dicit Jnn. tenere in. c. q̃ntaualli. s de inureitur. et vide aliquid per Ro. in rub. d arbi. i. q̃iij char. q̃ ibi dixi post eũ per duas q. cõnexas. ꝛ bal. in. l. j. in. ij. als. iij. oppo. C. de his q̃ pene nomi.

¶ Isto incidit. istã q. decidit Bart. ꝑ hãc. l. in aut. boc amplius. C. de fideicõ. ꝛ ad materiã vide quod vo luit Bal. in. c. j. §. publici latrones. de pac. tenẽ. ꝛ vide. d. Anto. in. c. q̃ñ. §. fi ỹo. vt lit. nõ cõtest. ꝑ Bal. m. l. qui crimẽ. in j. col. C. qui accu. ꝛ illud dictũ Jnno. allegatum et Bal. in. c. egtirpã de. de ꝓben. segtur etiam Bal. in aut. ꝛ omnino. in penult. colũ. C. ne vgor ꝓ mari. et Bar. in. l. in ficiando. §. infans. i. iij. colum. ff. de fur. ꝛ Bal. in. l. magnã C. de contra. ꝛ cõmit. stipula. ꝛ limitaui post bal. dũ. not. in dicta. l. qui crimen. et not. Bald. in aut. boc amplius. in. ij. colum. C. de fideicõmiſ. ꝛ in. l. ij. C. de his quibus vt indignis. ꝛ per Romã. in. l. in cognitione. §. ad filleianum. alias digi in. l. dta stipulatus. de verborum obligatio.

1 ¶ Quantum ad pene cõmissionẽ etiam in vltimis voluntatibus nõ receditur a persona.

2 Condemnatus in quinquaginta per arbitrum et per iudicẽ reducentẽ in centũ si non soluit centum non incidit in penam cõpromissi: nisi ꝓ eo quod l arbiter iudicauit.

3 Jussus aliqua facere arbitrio executoris sub pena si executor nõ arbitratur sed episcopus iussus non incidit in penam.

4 Arbitrator si differat arbitrari quãtum tps requratur vt dicatur nolle arbitrari remissiue.

1 ¶ Ulcta. Quãtum ad pene cõ missionẽ etiam in vltimis voluntatibus a persona non receditur. h. d. ¶ Oppo. q̃ in vltimis vo i luntatibus receditur a persona ꝛ alius loco eius arbitratur. vt. l. fi. §. sed ꝛ si quis. C. cõmunia de le. Sol. fateoz quod receditur quãtũ ad disp̃ositionẽ sez vt grauatus facere teneatur vt ibi non quãtuz ad pene cõmissionem vt hic ꝛ dixi in. l. si quis arbi 2 tratu. de verbo. ob. ¶ Per hoc dico q̃ quod fi ego fui condẽnatus in quinquaginta per iudicẽ reducentẽ k ad arbitrium boni viri fui condemnatus in centum teneoz tamen si ea non soluo nõ incido in penam compromissi nisi ꝓ eo quod indicauit arbiter ꝓinus non ꝓ eo quod indicauit inde: ꝛ pendencns vt hic. ꝓ hoc. l. cum apud sempronium iudi. sol. ¶ Item per hoc ꝺ quod si heres est iussus aliqua facere arbitrio executoris. ꝛ si non fecerit punitur certa pena q̃ si executores nolunt arbitrari ꝑpter quod ad episcopũ deuenitur. quod heres si nõ pareat ẽpo nõ incidit in penam appo l dũ. not. in dicta. l. qui crimen. et not. Bald. in aut. boc amplius. in. ij. colum. C. de fideicõmiſ. ꝛ in. l. ij. C. de his quibus vt indignis. ꝛ per Romã. in. l. in cognitione. §. ad filleianum. alias digi in. l. dta stipulatus. de verborum obligatio.

Universidad del Rosario | Archivo Histórico

sitā a testatore cū quo ad pene cōmissionē in vltimis volūtatib⁹ nō recedāt a psona vt hic. ¶Opp. C.de his q̄ pe.no.in.l.j.Sol.dicit glo.fateor quod ista dispositio inquātū cōtinet penā nō valuit. sed hoc esset de iure antiquissimo [a] ante iura.ff.o.de quo fit mentio in.d.l.j.C.de his q̄ pe.no.§.pe.z in fi.de leg.§.pe.§z scōm hec tpa bñ poterat apponi pena in testō.vt.l.j.§.tē fi ita.§.ti.i.de penu.le.l.i. z.l.si penū.q̄ dies leg.ce.z fic hic vna tm̄ rōne pena nō cōmittit.¶Non ob.l.j.§.de his q̄ pe.no.quia ibi loquitur q̄n̄ precesserat dispositio turpis. licet glo.ibi aliter sentiat z nō bene.z ita sentit Dy.et Ly.in.l.j.C.de his que pe.nomi. ¶Quero infra [b] quātū t̄epus tali arbitratore differēte arbitrari dicatur nolle arbitrari.Dic vt dixi in.l.si quis arbitratu.ff.de verb.obli.quod tene menti.

a ¶Jure antiqssi mo.z adde glo.ff. eo.in.l.in testō.et ibi per Jmo.

b ¶Quero.ff.et vide bal.reprehēdē tē bar.in.d.l.ff.§. sed z fi qs.C.cōia de le.And.barb.

c ¶L.si qs arbitratu. et ibi per Jmol.z bal.in.l. j.C.de Sbē.empt. p gl.i.l.litig.et in litē si vnus.in fi. z i.l.si de meis.§. fi.de arbi. sed ad materiā huius.l. scias vnuz q̄ est no.vc̄z an z q̄ pena imponit a in re ,p facto negatiuo regrāt monitio iudicis vel alia interpellatio dic quod si pena adiṽit facto negatiuo regrek monitio dois vel tpis fm Jnno.in.c.extirpande.de Sbē. facit.c.licet canō. de ele.in.vi.secus si adiṽiat fctō affirmatiuo: q̄ facta patent:vt no. dixit Jnno.in.d.c.1§.z inquātū dicit monitio ꝛc.dz limitari nisi sit dies apposita vt p bar̄.in.d.c.1§ facit l.magnā.C.de cō trabē. z commit. stip.z de bocvide no.p Jnno.i.d.c. extirpāde.z p bal. z imo.in.l.si mora.in fi.§o.ma.z p istis facit q̄ not. bar.in.l.ei⁹ q̄ delatorē. de iure fis. z vide q̄ no.bar.i l.nō solū.§. morte.i pe.col. de op. no.nun.l3 ꝑdicta non alleget. adde q̄ no.d. Anto.in c. ꝑpter sterilitatem.de loca.

d ¶Opp.de.l. per bal.in auf.cui relictū.i vlt.q.C. de indi. vidui.tol.et in.l.his vbis.i fi. C.q̄n di.le.ce.plene p Salic.in.l.j. C.de pac.

e ¶Cōtra i.l. bal. in.d.auf.cui relictum.in.ij.col.in v.vlterius reuo-

2 dsiit glo.videtur dicere quod tex.ibi loquitur de cautione mutiana.hic non z hoc sentit glo.super verbo in legatis.sed nec illa nec ista dicit bene quia cautio mutiana fuit introducta vt esset loco implemēti cōditiōis: z sic nō habeat actionē tñ ante eam ꝓstitam vt hic:sed ibi sic q̄ tx exceptionem z ope exceptionis cōpellitur cauere.est ergo similis mutiane cautioni videbitis in.l.gbus diebus.§.fi.j.e.¶Opp.C.ad treb.auf.cōtra cū rogatus.Sol.ibi est cautio de nō alienādo:nō tñ mutiana sed est quedā ei similis.¶Op.q̄ habeat locū in conditionibus affirmatiuis: vt.l.pater.§.socrus a Sio sensu.j.e.¶Rndeo ibi est cōditio affirmatiua q̄ h3 negatiuā implicitā:vt relinquo tibi centū donec permāseris cū filio. i.nō recesseris:vel aliter dico q̄ etiā in ꝛditionibus affirmatiuis q̄ non ꝓfit impleri vltimo vite spiritu ibi loquitur z h3 locum cautio mutiana. vt.l.titio fundum.an ꝑn.j.eo.z.l.seruo inuito.§.j.j.ad treb. Sed contra istud instatur adhuc eī glo.si relinquitur aliquid alicui sub cōditiōe vel die cū mozietur vī q̄ ꝓstita cautione statim possit petere q̄s est contra.l. heres meus.j.eod.¶ guarda a me.dico quod in cōditionibus affirmatiuis h3 locū ista cautio nisi repugnet volūtas testatoris.nā nō ꝓstita cautione mutiana non pōt dicere testator quod vult q̄ impleat.vt.l. vlt.§.de manu.testa.modo q̄n testator expsse dicit cū mozieī.vī velle q̄s eī ista cōditione morte eius nō pereāt secus in ista que nō pōt impleri vltimo vite spiritu cū nō sit mentio mortis.vt.l.heres.§.quānis.j.e.¶Op. de.l.aua.§.mutianā.j.eo.Sol.ibi erat cōditio alia mixta cū hac negatiua cōditione que suspendebat conditionē.¶Opp.de.l.[c]ita stipulatus. j.de vb.ob.z de.l.dedi.§.de condi.ob causam.Sol.aliud ī vltimis voluntatibus aliud in cōtractibus.habes ergo glo.quod in contractibus nō h3 locū cautio mutiana.si milē glo.habes in.l.j.in fi.C.de pac.z.l.dedi.in ꝑn.de cōdi.ob causam.z tangit in.l.ita stipulatus.de vb.ob.Contraria glo.est in.l.fine apud acta.C.de trāsac.Hnil.de cug.in.d.l.dedi.in fi.tenet quod in ꝛtractibus h3 locū cautio mutiana.allegat.l.fideiussor. in fi.§.qui satisd.cogā.in.l.imperatores.j.de appel.z.l.li.i fi.C.de his q̄ ad eccle.confu.z in corpore de mon.§.fi ꝙ inter.z.§.si ser.ven.legi.et.l. barū.z.§.loca.l.insulā.in fi.cum fi.z Ly.in.d.l.siue apud acta.in additionibus suis ponit ista verba Hnil.Bzeuter Hnil.potest dicere quicquid vult.veritas est quod cautio mutiana nō h3 locum in cōtractibus vt gl. dicit z ꝙ per rōnem.l.ita stipulatus.j.de verb.ob.z.l.dedi.de condi. ob causam que loquitur in cōditione apposita grauato.z cautio mutiana h3 locum in honorato.z fic.ll.alleg.per Hnil.non faciunt.primo.fideiussor.z.l.imperator.nihil faciunt q̄ licet ibi canetur de nō baratando tamē nō consequitur actionē per illam cautionez:nec ista cautionis ꝓstatio h3 vim alicuius impedimēti conditionis. Item.l.fi.z.§.fi ꝙ inter certum.nihil facit:q̄ iunāt dīm nō tñ aliquid cōsequitur ꝑpter illud simile in.l.egi.z.l.barū.vbi caret nō tñ h3 vim impedimēti conditionis:sed caneat de isto ad quod ante tenebaī. Itē in.l.insulā. vbi erat iam nata actio sed nō cum effectu:z cautio h3 vim implemēti ex parte. vnde nō dat actionē sed tollit obstaculū exceptionis sicut cautio.de implendo.modo non ob.glo.que est in.l.fine apud acta.q̄ male dicit.sed si vis sustinere dic quod ibi h3 locum cautio z h3 vim implementi conditionis.q̄ aduersarius voluit z istam opinio.tenet Ray.z alij moderni.

3 ¶Oppo.de.l.si penum.quando dies leg.ce.z.l.j.de pe.leg. Solu.ibi loquitur quando apponitur conditio ꝓtestatiua in persona grauati non in persona honorati.istam solu.ponit glos.not.in.l.si ita stipulatus.j.de verbo.obliga. ¶Oppo.de leg.j.§.ne autem.C.de cadu.tollen. Solu.ibi loquitur in causalibus conditionibus que siue fiat in faciendo siue non faciendo expectatur.hic vero loquitur in potestatiuis.z istam solu.ponit Guil.de cug.in dicta.l.dedi.in princi. ¶Oppo.vlterius dicitur hic quod habeat locum in conditionibus negatiuis.Contra in.l.[c] cum tale.§.i.j.eo.z.l.hoc genus.z.l.auia.§.titio.j.eo.Respondet glos.z ꝛ soluit multum notabiliter in conditionibus negatiuis que non possunt impleri vltimo vite spiritu habet locū cautio mutiana.alꝫ secus vt in cōtrario.z.l.cum tale.in ꝑn.z.§.i.j.eo. ¶Sed tunc oppo.de isto secundo exemplo huius.l.stichum non manumiserit.nam tunc potest ista conditio impleri ante vltimum vite spiritum.quia ante stichus potest mori. Solu.quidam quod iste stichus erat consanguineus legatarij.ideo erat triste sibi illud expectare.z ideo habet locum cautio mutiana.vt hic.z ꝓbatur in.l.cum tale.in ꝑn.j.eo.z istud est verum in se.sed quod stichus fuerit coniunctus legatario istud est diuinare:quia locutio indistincte. vt hic.z.l.cum sub hac.j.eod.z.l.iij.in fine.§.de condi.institu.quid dicemus.Dico ꝙd in quocūq̄ sene z domestico expectare mortem eius est triste.z habet locum cautio mutiana z iura ꝓallega.secus si non est domesticus.ista solu.videtur contra.l.pater.§.socrus.j.eod.vbi ꝙz expectat mortem mariti z non habet locum cautio. Respondeo q̄ istud quod dicitur q̄ quando expectatur mors est triste credo quod ɔz intelligi nisi naturalis status rei tendat ad hoc:q̄ si relinquitur filio sub conditione si non decerit patri decē:quia mors patris est naturalis ante⁊ mors filij:z ideo expectatur.sed q̄ pater expectaret mortez filiorum est triste.vt.l.cū tale.in ꝑn.j.eo.modo pōt esse quod mulier erat iuuenis z habet maritū senem:z tunc non est sibi triste nec cōtra naturā eius mortem expectare:vt dicto.§.socrus vel aliter vt ibi dicē. ¶Venio ad vī. vnde si ꝙz ꝛc.et videtur quod destruat quod supra dixit:q̄ ista cōditio potest impleri in vita liberando per acceptilationem:z tamē h3 locum

cautio

col.in ver.deinde q̄ro.z in.iij.co.in v.septimo not.cū se.no.z gl.z bart. in.l.fin.C.de indi. vidu.z Bal.ibidē circa ꝑnci.z in.d. auf.cui relictum ponit Bal.gd in donatiōe cā mortis.allega. Ro.in suis not.ad fi.vide no.p Jnnoc.in l.is cui sub cōdi. j.eo.z q̄ bī.j.eo. in.l.si titio. Sed nunquid ꝓstita cautiōe mutiana absq̄ traditione trāseat dominiuz in legatariū.vide Bald.z Jmol.in dicta.l.si titio.

a ¶Si qs ita.et p istū text. vide bic not.per bal.et q̄s not.Bal.in.l.j.in 9 vj.colū.C.de ser. fugi.quod not.

b ¶Nō em̄ regrīt. ¶Hoc sequtur Bal. in.l. obseruare.§. ꝓficisci.ad hoc de offi.ꝓcō.z ad hec dicta Bart.adde Alegā.in 2sil.ex. col.ij.v.ij. principaliter in.ij.vol.

c ¶Simul vīnāt. Et adde not.per Bar.in.l.q cōcubi.§.vxori.ō leg. iij.z vide bart.in l.quintus.z in.l. meuia.§.vxor.ff. de annu.leg.

d ¶Solem⁹. in futuro. adde quod no.Bar.in.l.centurio in. iij.colū. de vulg.z pupil.

e ¶In futuro. et vide bart.in.l.de monstratio.§.q̄s aūt.in ꝑn.j.eo.

f ¶Voluntatib⁹. contrarium tenet bic Jmol.

a ✠Andre. ¶Poma.

g ¶Nec conditio. Vide qd ꝑ istum text.dicit bal.in.l. inuitis.C.de ꝓcur.ad fi.z in.l.fideicommissa.§. si quis.ff.de leg.iij.z vide Roma.

b ¶Nec conditio. cōstat.vnū tenet; mēti videlicet q̄s b ꝑserit ɔz tps limitatū in quo ɔz impleri.s.triennium post pubertatez. ita videtur tenere bar.ꝑ illū text.in l.ij.§.filiozum.C. q̄n.z q.quar.pars debe.lib.g. quod

cautio mutiana.Sol.glos.que est in.l.si mulier.in ꝑn.sec'ic si ista.Intellexisset per istū modū si non petijsset de iure:tunc nō h3 locum cautio si posset p acceptilationē liberare:vt i ꝑn.§.ibi accepto.ac. z no.in.d.l.si mulier.sed si testator sensisset ne de facto peteret h3 locum cautio mutiana vt in secūda parte huius vīi.ibi vel cauere:z glo.in.d.l.si mulier. ¶Sed ꝙro qd in dubio de quo sensit.an intelligitur de petitione de iure vel de facto.Et dico quod in dubio sensit de petitiōe que est iuris:z petendo de facto nō facit cōtra cōditionē.vt.j.vt le. no.ca.l.licet.z.l.auia.§.fi.j.eo.vbi testator nō intelligit de nō petēdo sez de iure:sz si de facto peteret non faceret ꝓtra volūtatē z ꝑdicta vera in vltimis volūtatibus sed in ꝛtractibus non intelligit petere vt dicit glo.in.l.sine apud acta.C.de trāsac.z.l.j. C.de pac.z no.ll.quas inuenies dicere q̄s nō liberatur liberādo per acceptilationē intellige in contractibus z ideo q̄s liberādo p acceptilationē impletur ꝛditio habet locū in vltimis volūtatibus. ¶Ulterius opp.z ꝑcedo ad ꝑncipiū.l.de.l.cū tale.§.meuie.j.eo.Sol.ꝑale est in cōditione q̄ a iure est reꝓbata. ¶Ulterius op.q̄ ɔz cauere venientibus ab intest.vt.l.is cui.Sol.vt ibi dicā.Et bis collige distinctionē per te. ¶Quero quare ꝺicaī cautio mutiana:respōdeo q̄ fuit introducta a mutio vt glo.dicit. ¶Quero qualiter ī interponatur ista cautio.Dic vt in glos.z allegat.l.heres.§. qui posī.j.eo.z.l.cum filio.§.qui mutiana.ff. de leg.iij. formā huius cautionis teg.ponit in auf.de nupt. §.q̄n vo.z.§.sancimus.vnde sumitur auf.cui relictum. ¶Quero an ꝛcum fideiuss.vel fine.Ray.dicit cū fideiussore.vt.l.cū sub hac.j.eo.vbi tex.dicit satisdedit.vt.l.i.§.qui satisda.cog.sed dic q̄ est tex. in auf.de nup.§.qui vero.z in auf.cui relictum.C. de indi.vidu. ¶Ulterius ꝙro ꝙd si ipse venit cōtra cautionē qd ab eo aduocanduz est.Dico q̄ hereditas.sed an aduocat tangī ī nunq̄ fuisset heres.aut tangī si fuisset heres z effectus sit indign⁹: quia si non videbatur fuisse heres legata non valebunt:z tex.hic videtur dicere tangī fuisset heres dum equiparat institutos z legata.simile in.l.iij. in fi.§.de cōdi.inde.In contrariū vī in.d.auf.cui relictū z in corpore vnde sumit:z effectus est magnus:q̄ primo casu non valēt legata:scōo sic. cogitabitis.Pe.tenet quod aduocat tangī ab here de z sic debeātur fideicōmissa.arg.insti.de fideicōmiss.here.§.restituta.Nō ob.auf.cui relictū:q̄ ibi dicitur perinde est ac si nunq̄ fuit relictū.antelige in effectu.secus si non licet.

¶Jussus stare cum aliquo non tenetur cuz eo stare omni momento.

Testis qui dixit q̄ vidit Titiū per decem annos continue possidere ꝓbat quia sufficit q̄ viderit eum recolligere fructus.

Potestatē tenuisse cōtinue familiā ꝓbatur per testes dicentes q̄ viderunt ipsos in ꝓdio z cena. Stare cum aliquo intelligitur quod simul vīnāt.

[a] Si quis ita. quo esse non tenet cū eo oi momēto mozari.hoc dicit. ¶Nota q̄ dictio dū facit cōditionem. dixi.§.el.j. ¶Nota ꝙ nō est necesse q̄ oi momento quis stet cū aliquo cū quo stare iussus est q̄ facit ad.q.no.ꝑ Dy.§.solu.ma.l.j.vbi testis q̄ dicit q̄ vidit titium per decē annos continue possidere sustinet.nō em̄ regritur q̄ eū viderit quolibet momento in possessione:sed sufficit q̄ viderit eu colligere fructꝰ:vt ibi dixi. Facit etiā ꝙ rectoribus ciuitatū qui debēt secū ducere z tenere certum numerū famulo z.nō em̄ regrīb q̄ quolibet momento stent in domo.qd em̄ si aliquos misit in comitatū.vel quid si ꝑ aliqua necessitate aliquem remisit ad domum. Certe videtur ꝛtinue tenuisse vt hic. Juxta istud vidi semel de facto cum quidaz rectore seu officialis vellet ꝓbare se familiam continue tenuisse.ꝓduxit testes qui dixerunt q̄ dictos familiares viderunt secum in ꝓandio z in cena.dixi testes ꝓbare.non enīz debēt dicere de quolibet momento.vt hic.sz satis est q̄ ꝓbent q̄ apud rectorē seu officialem alantur.vt tex.dicit hic. ¶Ultimo not.q̄ si plures inbent stare simul vel vnus cuz alio.ista verba videtur importare q̄ simul vīnāt: vt hic in fi.z tīc dicitur vxor mozari cum filio q̄n per eam non stat quo minus per eam alatur.

1 ¶Verbū quod reperitur in ꝑterito z futuro k in vltimis voluntatibus z legibus intelligitur in futuro.secus in contractibus.

1 ¶Olemus. †Quādo vbū reperitur in ꝑterito et d in futuro⁹in vltimis volūtatibus intelligitur i futuro.b.d. Ad hoc allegaui ego hāc.l. nā hic testator religit vxorī cū liberos habuerit scōm q̄ glo.intelligit q̄ ɪz verbus habuerit reperitur in ꝑterito z in futuro subiunctiui.tñ intelligitur e in futuro[c]sīle.j.eo.l.si ita legatum. ¶Oppo.ff. de pac.oo.l.si inter virū. Solu.ibi ¶In ɔctib⁹ hic in f vltimis volūtatibus[f]quarum natura est super futuris disponere.Idem dicerem in.ll.que futuris dant formam negotijs.vt.l.leges.C.de legi.dixi in l.omnes populi.§.de iusti.z iure.

1 ¶Conditio non facilis potest q̄ cunq̄ impleri dūmodo implementum de iure cōstat.

2 Conditio si nō potest impleri de iure sufficit si impleatur de facto.

g ¶Econditio. §Cōditio †nō facilis pōt q̄ cūq̄ impleri dūmodo impleī mentū de iure cōstat⁹.b.d. ¶Oppo. b quod de facto sufficiat impleri.vt.j.eo.l.meuius.z §.de condi.insti.l.mulier.§.si quis glos.non soluit 2 dicī q̄ ibi nō poterat impleri de iure.vnde suffi cit ꝙ impleatur de facto.z ita videtur testator sen sisse fm Dy. ¶Opp.dicit hic ꝙ per secūdā cōiun i ctionē implet cōditō. Cōtra.§.de iure oo.l.dotis ꝓmissio.z de.l.bone.§.hoc sermone.j.de verb.sig. Glo.dicit ꝙ de rigore cōtrariū ꝓcedit.de equitate loquit hic dū dicit benigne tñ ꝛc. Hoc q̄ glo.dicit l de eqtate intelligo q̄n ignoranter fuit cōtractū matrimoniū illicitū.secus si sciēter.vt.l.matrimonij. qui ꝛ a qui.facit.l.qui cōtra.C.de in cep.nupt.z q̄ not.ibi. Itē ꝓdicta sunt vera q̄n cū noua persona matrimoniū cōtrahīt.nam si cū eadē cū qua ꝓmo illicite cōtraxit postea matrimoniū ꝓfirmatur ɔz esse idē matrimoniū.vt.o.l.dotis ꝓmissio.de iure oo.fa.l.inter socerum.§.fi.ff. de pac.

Si sic. Cōditio casualis fi tpe testamēti exm tuterat testator ignorāte facit dispositionem haberi ꝓ pura.b.d.facit.ff.de le.j.l.fi cui. z quod ibi no.z vide quod dicam.j.l.ꝓpi.

k ¶Jam facta. ¶Si relinquitur aliq̄ alicui sub cōditiōe.aut loqueris an sufficiat m conditionē exti tisse ante testm̄:aut post testm̄ ante mortem:aut post testm̄ z post mortem.primo casu aut testator ignorabat conditionem exti tisse:z habetur ꝙ impleta.vt.ff.l.ꝓpi.in fi.z hic:aut sciebat. z tunc aut erat talis ꝛditio que iterū poterat impleri z iterū ɔz expectatur vt impleatur: vt hac.l.in ꝑn.aut nō poterat.z tūc habetur ꝙ impleta.vt.ff. l.ꝓpi.z hic a cōtrario sensu.secūdo z tertio casu distingue.vt.ff.e.l.i.z hic in ver.item sciendum.

1 ¶Causa ɔz de ꝑterito.conditio de futuro.

1 Jta legatum. Falsa cā nō vitiat legatum.b.d. ¶Not.†causam esse de ꝑterito:cōditionem de futuro.Et illud quod tex.dicit pena in futurum consertur.z ideo dicit:q̄ semper pena apponitur:si aliquid ꝑ eum cui pena imponitur factum fuerit vel nō fuerit:de quo dicit.j.eo.l.demonstratio.§.quod autem.

Si fundus. Cōditio de dando pupillo vel fu rioso im plet dando tutori vel curatori. b.d. ¶Oppo.ff.de sol.l.stichū.§.vsufru. Solitel ligas quod vertatur in vtilitatiē pupilli vel furiosi. vt in gl.cetera dic vt dixi in.l.cōditionibus.ff.eo.

m Jtius. mCōditio impedita per tertiū legitime habetur ꝙ impleta.b.d. ¶Opp.quod non

puto valde no. ¶Contra.ff. vīs quod dixi i.l.hoc articulo de heredi.insti.

¶Si iam facta. vide q̄ ꝑ banc.l. decidit Bal.in.l. fi.ad fi.de senten. q̄ sine cer.quā. vide tñ q̄ no.bart. in.l.hoc articulo. in ꝑnc.de heredi. insti.z not.ar.fm Ly.quod si papa mādat mihi ,puideri de certa vacatura in tali eccl'ia q̄ nō possit impi ,puideri de illa q̄ vacabat tpe date si papa scīebat ea cationē als sec⁹.z fm hoc vī limitā da gl.in clemē.cū ei quē.de cōcef.ꝑb. ben.vñ cautela solet esse q̄ impetretur rescriptuz q̄ mādet ,puideri de vacāte si qua vacat vel de ,ptia vacatura q̄ sequitur Jmol. hic et no.ꝑ ea in.l.titi⁹. §.j.de de lib.z ꝑstbu.z ibi Bal.

¶Si fundus.dā do tutori.§ q̄ est rō q̄ cōditio apposita in persona pupilli pōt ipleri in ꝑsona tutoris.§z cōditio apposita in persona ferni nō pōt ipleri in ꝑsona dñi.l. q heredi.in ꝑn.j. c.dicit ibi ꝙ Dy. Ray.z Jmo.

n ✠Andre. ¶Poma.

¶Si titius. An aūt ɔz expendi in alium vsum.vide Bar.fing.loquentem in.l.libertis. §.annus.§.ō an. leg.z vide cūde in l.legatū.§.de vsu fru.leg.z tex.in.l. fi.§.de operi.pu. Bald.in.l.j.C.de his q̄ pe.noīe.Et que notaui.§. de annu.lega.in.l.liberto suo.in.l.lucius.

Universidad del Rosario | Archivo Histórico

habeatur p impleta sed p defecta ⁊ debeat agi cõtra impedientẽ. vt.l. inde neratius. ℣.i.j.ad.l.aqui. Sol. ibi impeditur per tertiũ nõ legitime: hic legitime ita dicũt doct. in.l.i.de institu. ⁊ substi. vbi gl. tangit dicam. j.e.l. in testamento.

¶ Uuctio vxoris ad domum an requiratur ad implementum conditionis nuptiarum.

Cum fuerit, aptiarũ impleptur cũ nuptie cõsensu cõtrahũtur. b.d.

¶ Quero vtrũ ⁊ ad nuptias regratur ductio ad domũ. Glo. dicit[a] qõ nõ si ℔stat ante cõtractũ fuisse matrimoniũ: sed si non cõstat ductio facit ℘sumi matrimoniũ p hoc est tex. j.ad municipa. l.ea q̃. facit de ritu nup. l. deniq; ⁊ ff̃ dona. inter vir. ⁊ vxo. l. si no. j. de regu. iur. l. nuptias. ⁊. C. de ꝓscrip. xxx. annoꝝ ⁊ not. in. c. tue. de spõsa. et in. c. michael. de fi. ꝑby. Andre. Barba.

¶ Cũ fuerit. glo. dicit. ⁊ hic vide p Jmol. an mrimoniũ possit dissolui ad copulã: ⁊ an et ex qb⁹ ꝓsumat mrimoniũ. z. et ad bar. hic adde per eũ no. j. e. i. l. titio cẽtũ. ℣. titio genero ℣. an tps petendi ⁊ ad not. p gl. ⁊ bart. hic adde gl. ⁊ bal. in. l. cũ te. C. de do. ante nupt. Et ꝺ Jmol. hic ponit an mrimoniũ possit dissolui ante copulã. vi de bald. in. l. deo nobis. in. ij. co. C. de epis. ⁊ cleri.

ADDE quod ℙau. de cast. dicit p hunc tex. qõ stante statuto qõ vir lucret dotem vxoze premortua qõ lucrabit licet non fuerit cognita sed tm̃ per vba de ꝓsenti desponsata. de quo vide Abba. ℘si. j. libi. j.

¶ In his. pban dũ testm̃. Bal. in l. allegas ad fi. de vsu. allega. hunc tex. p no. ⁊ bal. in aut. ad hec. in pe. col. eo. titu.

ADDE quod refert hoc se consuluisse ℙau. de cast. venetijs per hũc tex. de quo vide ei⁹ ℘si. ccclxvij.

¶ Demõstratio, demonstratio est. Adde no. p doct. in rub. ff̃. eo. ⁊ vide de bal. in rub. C. de insti. et substi. sub condi.

¶ His. ℘ nõia. sunt certa. ff̃ super his occurrit dubitatio. tunc q̃ hec dubitatio dicitur extra testamẽtũ determinatur ex bono ⁊ equo q̃ nõ dubitatur de verbis testamenti: tũc q̃ dubium est de ipso testamẽto debent expediri scõm scripti iuris rõnẽ hoc est quod baberi ꝓbationes que requiruntur ad ꝓbandum testamentum[b]. b.d.

¶ Demonstratio qd sit: ⁊ reprobata diffinitiue glo. ꝓmisso qõ in dispositiõe cõueniũt quatuor. Querit qd est demõstratio: ⁊ ponit diffinitionem.

Demonstratio per que verba inducatur.

Coniunctiones ⁊ aduerbia non inducunt demonstrationem.

Prepositiones q̃z̃ inducũt demõstrationem.

Demõstrationis effectus quis sit ⁊. nu. 9.

Demonstratio falsa adiecta circa rem si cõstat de corpore non vitiat dispositionem.

Relatiuũ quis vel qui iunctũ verbo ꝓsentis temꝓoris non facit conditionem.

Relatiuũ quis vel qui relatum ad aliquod genus non ponitur relatiue sed distributiue.

Demõstratio appoſita in ꝑsona honorati significatiua alicuius consanguinitatis vel affinitatis si appareat falsa vitiat dispositionem.

Falsa demonstratio vitiat dispositionem: si appa ret quod testator non legasset si falsam demonstrationem sciuisset.

Demonstratio falsa in contractibus quãdo vitiet dispositionem.

Falsa demõstratio nõ vitiat rescriptũ nisi de, contraria voluntate principis doceatur.

Falsa demõstratio in iudicijs quando vitiet vt q̃ fuit citatus quis tangẽ petrus ioannis cum sit petrus martini.

Cautela: vt assessores quando capiunt aliquẽ bannitum faciat ipsum confiteri quod est idem homo qui fuit bannitus ⁊c.

Falsa demõstratio ad hoc vt nõ vitiet dispositionem q̃o ꝓbabit de corpore cõstare ⁊ nu. 19.

Error in vna ex demõstrationibus rei non vitiat dispositionem si per alia cõstat de corpore.

Singularitas nois inducit certã demõstrationẽ.

Accusatio de maleficio commisso in palatio potestatis peruſij necessario non requirit appositionẽ confinium.

Demõstratiõi q̃n̄ stet magis quã ꝓprio nomini.

Demõstratio rei si variatur ex tempore ꝙaliter probabitur idẽtitas.

Demonstratio. Istud principium diuidit in tres partes vsq; ad. ff̃. qõ aũt. primo loqtur de demõstratiõe que adiicit circa rẽ legata ℥ p relatiuũ. scõ de ea q̃ adiicit rei legate p adiectiuũ. tertio de ea q̃ adiicit persone legatarij. sc̃da ibi ergo ⁊ si ita. tertia ibi nã ⁊ si. ⁊ breuiter hoc intẽdit. Falsa demonstratio nõ vitiat legatum si de corpore cõstat. b.d. Anteq̃ in trẽ glo. ⁊ p declarãdo materiã demõstratiõis. quero primo qd sit demõstratio. Glo. ꝛndet in gl. rub. ⁊ dicit q̃ demõstratio est quedã ex instantibus seu ꝓteritis accidẽtibus notitia quo magis legatus sit ligdũ adhibita. Videam[a] an ista diffinitio sit bona. Et ꝙ nõ. in qõ respicit legatũ tm̃ cũ in aliꝭ dispositionibus possit demõstratio apponi. vt. j. videbitis. Jtẽ ista diffinitio nõ cõuertit cuꝫ suo diffinito. Pone q̃ testator leganit seruo suo directo libertatem istud qõ dico directo est accidẽs adhibitũ vt legatũ sit magis ligdum ⁊ tm̃ cõstat qõ nõ est demõstratio: sed magis dispositio. vt. l. si qs seruo. j. de manu. test. Jtẽ quando dico instituo heredes equal⁹ nõ est demõstratio ſ̃ dispositio. vt. l. interdum. ff̃. de here. insti. Jtẽ inbeo q̃ seruus reddat rõnes diligenter istud diligẽter est accidens adhibitũ vt dispositio sit magis liquida ⁊ tm̃ non est demõstratio: sed dispositio. vt. l. quelibet. ff̃. si. cõiuncta. l. si ita sit scriptum. j. de manu. testa. ⁊ de statulibe. l. labeo. Jtẽ iubet testator rem vel fundũ nõ alienari extra familiã. hoc qõ dico extra familiã: est quoddaꝫ accidens respectu alienationis ⁊ adhibẽt diſtinctio vt dispositio sit magis liquida. ⁊ tm̃ est dispositio nõ demõstratio vt. l. volũtas. C. de fideic. cum si. ⁊ sic nõ verificatur ista diffinitio in omnibus. Et ergo intelligas quid sit demõstratio debes scire quod in dispositione cõueniũt quatuor. ℘sona disponens ⁊ ꝑsona in quã cõfertur dispositio ⁊ ꝑsona grauati vel ꝑsona honorati vt legatarius vel heres. Jtez̃ res ipsa de qua fit dispositio. Jtẽ verbum disponens vt ꝓmitto dono lego et ſi.

¶ Hoc ꝓmisso quero qd est demõstratio. ⁊ demonstratio[c] est illud qõ respicit aliquod istoꝝ triũ vel ꝑsonã disponẽtem vel ꝑsonã in qua cõfertur dispositio vel rẽ de qua fit dispositio. illud aũt accidens quod respicit verbum in dispositione posituꝫ est quedã qualitas. Quedã igit̃ qualitates adiſciũtur que respiciunt ꝑsonas ꝓdictas vel res. ille qualitates inducũt demõstrationẽ. ⁊ hoc declarat ꝓncipium huius. l. ⁊ insti. e. ff̃. huic. et etiã ods. ll. loquẽtes de demõstratiõe. Quedã qualitates adiſciũtur que respiciũt verbũ seu actũ verbi positũ in dispositiõe vt in exẽplis supra positis. ⁊ iste nõ inducunt demõstrationem sed dispositionem. Ratio q̃ natura demõstrationis est vt significet rẽ factam ⁊ perfectam. vt. ℣. eo. l. nominatim. in fi. cũ ergo respiciunt ꝑsonas vel res que res sunt in suo esse perfecto vel esse ꝑantur merito ꝺz demõstratio. sed q̃n̄ respiciunt accidentia verbi nõ respiciũt rem ꝑfectã: sed rẽ que est in fieri ⁊ hoc fieri sit testator: diſponit ideo est dispositio potius q̃ demõstratio. Sed dices tu breuiter ista verba videtur cõtra. l. scribit. ff̃. si. ff̃. de auro ⁊ arg. le. vbi demõstratio est de futuro. vidisti quod no. in. l. stichus ℥ mens. est ff̃. de leg. j. ℛndeo fateor q̃ adiſcit rei future. ⁊ isto respectu donec pendet ex futuro euẽtu est cõditio. sed postq̃ euenit ⁊ istud erit factum tunc erit demõstratio. semper ergo demõstratio est de re ficta. id est q̃ nõ est non põt demõstrari. quod ergo ꝺz in. o. l. scribit. in fi. hec scriptura h℥ in se demonstrationem ⁊c. expone. i. quod erit demõstratio adueniente cõditione. Credo ergo diſſiniendum sic ꝙm materiã nostrã. demonstratio est quedã ex instãtibus vel ꝓteritis accidẽtibus notitia: quo magis dispositio sit liquida adhibita rei que est in facto ⁊ nõ q̃ est in fieri. quod dico ex instãtibus vel ꝓteritis ⁊c. ideo dico q̃ se de futuris tũc induceret cõditionẽ. vt. l. stichũ qui mens erit. ff̃. de leg. j. ⁊. ff̃. eo. l. j. digi. j. e. l. noia tim. in fi. cetera q̃ sunt in diffinitione ꝙbant ex. ff̃. dictis. Sed cõtra ista diffinitionẽ videt̃ text. insti. de leg. ff̃. incertis ℣. sub certa. Breuiter rñdeo quod põt referri ad aliquod tps ꝓsens vel ꝓteritũ. ⁊ tũc est demõstratio ⁊ põt referri ad futurum. ⁊ tunc est cõditio. ita loqtur ibi put digi in d. l. scribit. in fi. ¶ Sed oꝺ ⁊ro per q̃ verba inducatur demõstratio. Rñ. inducit̃ per relatiuũ iunctũ vbo ꝓteritii vel ꝓntis tpis: vt hic. ⁊ insti. de leg. ff̃. huic. ⁊. ff̃. de leg. j. l. stichũ qui mens erit. Item inducit̃ per adiecta significatiua officiũ vel artificium vel ℘sanguinitatẽ vel aliquid aliud ꝑter quod res magis certa demõstraret. vt. j. e. l. noiatim. ⁊ hic. ⁊. d. ff̃. huic. Jtẽ per genitiuũ significans partem: vel per alia nomina significãtia patriã. vt. ff̃. de here. insti. l. bis vbis. in fi. Jtẽ puto q̃ noĩa cognomina ⁊ ꝓnomina demõstratiõne inducãt: vt insti. eo. ff̃. si qs in noĩe. ⁊. ff̃. seq. ⁊. ff̃. de leg. j. l. si qs in fundi vocabulo. per cõiunctiones vo ⁊ aduerbia nõ credo nec sciret̃ ponere casum q̃ inducat demõstrationem. Ratio q̃ cõiunctiones ⁊ aduerbia de sui natura respiciũt actũ verbi: ⁊ ideo nõ inducitur demõstratio: sed cõditio cã vel modus. vt ex. ll. loquẽtibus de hac materia manifeste colligit̃. sed ꝑ prepositiones q̃z̃ inducit̃ demõstratio: vt ꝑ prepositionẽ ex: vt. l. cũ tale. in ꝓn. ⁊. ff̃. si. j. e. ¶ Tertio ꝺz̃ro de effectu demõstrationis. Breuiter ſumas ſic: q̃ q̃z̃ demõstratio est vera ⁊ tũc effectus eius est facilis: q̃ reddit dispositionẽ liquidam: vt in diffinitiõe dixi. ⁊ dat notitiã rei demõstrate: vt ex ꝓdictis apparet. q̃z̃ demõstratio est falsa: ⁊ tũc est videndum de effectu demõstrationis false circa seipsam: an ex ipsa demõstratione inducatur dispositio: vt ex contractu ⁊c. dixi de hoc in. l. cum tale. ff̃. si. j. eo. ¶ Secũdo est videndũ de effectu false demõstrationis adiecte circa rem. Ex his habes quod ista demõstratio falsa nõ vitiat legatũ vel institutionẽ si de corpore ℔stat vt hic. ⁊. j. e. l. falsa. in ꝓn. ⁊ insti. eo. ff̃. huic ꝑi. Istud ergo examinemus p cõtraria q̃ mouẽtur ad hãc. l. ꝓ ordinẽ. Jn ꝓmo dicto ꝺz de demonstratione q̃ fit ꝑ gs vel q. ¶ Sed opp. vr̃ q̃ demõstratio falsa vitiet dispositionẽ. vt. ff̃. de do. ꝓele. l. j. ff̃. si qs. l. doté. Sol. breuiter ibi, demõstratio adiſcitur ſpeciei seu corꝑori. quod nõ reperiť in rerũ natura. ⁊ ideo non põt dici quod ℔stat de corpore. hic cõstabat. ista ſo. habuiſtis in tex. in. l. si seruus legatus. ff̃. q̃ quis. ff̃. de leg. j. ¶ Sed cõtra ista opi. vr̃ q̃ nõ sit necesse q̃ reperiat corꝑus cui adiſcit. vt. l. iij. ⁊. l. pe. C. de fal. cã adie. leg. ⁊. l. legaui. ff̃. de lib. le. ⁊. l. si ſic. ff̃. de leg. j. vbi demõstratio nõ refertur ad certũ corꝑus.

a ¶ Distingue. et dicit digi. ff̃. de leg. a. l. si qs in fundi vocabulo.

b ¶ Nõ vitiat. isto limitat hic Imol. nisi falsa demonstratio faceret deficere substãtiam legati. de quo plene p eus in. l. si ſic. ff̃. j. de leg. j. ⁊ vide bald. in. l. i. in. iij. col. C. ô fal. causa adie. lega. an ante falsa demonstratio vitiet appellationẽ. br̃ per bal. in. l. ij. C. de fal. cã adie. le. vt ſi erraꝛ tũ est in die ſnie.

c ¶ Quarto q̃ro. 5 vtrum in ℨctibus inter viuos falsa cã vitiet dispositionẽ. vide bar. in d. l. ſi diuortio. et in. d. l. ſi quis fundum. ⁊ Bal. in. l. fing. C. de fal. cã.

d ¶ Quid in rescri. vtrũ falsa demõstratio vitiet rescriptũ. digi. ff̃. de do. pleg. l. j. in fi. ⁊ 6 vide Jmol. ⁊ bal. in. l. nec℔ natales C. de ꝓba. ad fi. et Joã. and. in. c. qõ dilecto. de cõsan. ⁊ affi. ⁊ vide no. ꝑ Salic. in. l. imperialis. C. de nup.

e ¶ Jn Spec. vide Bar. in. l. bac cõsultissima. C. qui testa. face. poſ.

f ¶ Quid in iudicijs. vtrũ falsa demõstratio vitiat iudiciũ vide oĩno Jmol. hic ⁊ adde quod falsa vitiet libellũ ſm Jnno. in. c. ex parte abbatiſſe. de priui. 7 adde ſm bal. not. in. l. ignorat. C. de fru. ⁊ li. expen. ad finem. qõ isto casu qñ ſuit citatio eq̃uoca: iuder forte poterit declarare de quo senſerit qõ not. ⁊ de dicto Bar. hic ſcit mẽtionem Bal. in. l. volũtatis. anvlti. col. C. de fideicõ. 8 quid aũt ſi iudex errauit in ꝓprio noĩe ſuo. dicit cu- 9 ma. in. l. ſi quis in a fundi. de leg. j. actus vitiatur ꝑ l. ſi. C. de here. iſti. ⁊ ibi bar. ⁊ ꝑ ordinẽ. Jn ꝓmo dicto ꝺz de demonſtratione q̃ fit ꝑ gs vel q. ¶ Sed opp. vr̃ q̃ demõstratio falsa vitiet dispositionẽ. vt. ff̃. de do. ꝓele. l. j. ff̃. ſi qs. l. doté. Sol. breuiter ibi, demõstratio adiſcitur ſpeciei seu corꝑori. quod nõ reperiť in rerũ natura. ⁊ ideo non põt dici quod ℔stat de corpore. hic cõstabat. ista ſo. habuiſtis in tex. in. l. ſi seruus legatus. ff̃. q̃ quis. ff̃. de leg. j. ¶ Sed cõtra ista opi. vr̃ q̃ nõ sit necesse q̃ reperiat corꝑus cui adiſcit. vt. l. iij. ⁊. l. pe. C. de fal. cã adie. leg. ⁊. l. legaui. ff̃. de lib. le. ⁊. l. si ſic. ff̃. de leg. j. vbi demõstratio nõ refertur ad certũ corꝑus: ff̃ ad quantitatẽ in gñe ⁊ tm̃ falsa demõstratio nõ vitiat. So. q̃ſi legat certa ſpecies seu certa quãtitas tũc ꝺz cõstare de corpore certo. sed qñ legato gñis adiſcit demõstratio tunc ſufficit illud esse in gñe ⁊ ꝺz esse certũ ⁊ limitatũ in gñe seu quãtitate. al's falsa demõstratio non vitiat et vt in ℨtio. ff̃z ℨ iſta op. de. l. ſi ſic. ⁊. l. legaui. ff̃. alle. in eodez exẽplo qñ legank alicui decẽ q̃ ipſe legatarius ꝺz vbi demõstratio referť ad quãtitatẽ in suo gñe certã ⁊ limitatã ⁊ tm̃ illa falsa demonstratio vitiat. Sol. ll̃z inspecto ſono vboꝝ referak ad certã quãtitatẽ: tm̃ inspecto intellectu testatoꝛ vr̃ reliqſſe liberationẽ ab illis. ff̃. q̃ ſibi ꝺz legatarius. cũ ergo impoſſibile est esse liberationẽ eius qõ non debeť. vr̃ reliqſſe rẽ q̃ nõ est nec esse põt in rerũ natura. q̃ſi c in effectu cõcordat cũ ꝓdictis. Si vo aliud diceres seqrek qõ plus opareť falsa demõſtratio q̃m̃ vera. cõtra. l. cũ tale. ff̃. si. ff̃. e. Jdẽ ſi lego tibi q̃ titi⁹ mihi ꝺz: q̃z videoz legare tibi actionẽ quã habeo contra titiũ. ⁊ ideo ſi tutius nil ꝺz legatũ nõ ualeť: q̃z falsa demõſtratio adiſcit rei q̃ nõ est in rerũ natura. vt dictis. ll. nõ est ergo ⁊ verũ qõ gdam dicũt in. d. l. ſi ſic. ff̃. de leg. j. q̃ relatiuũ qs vel qui iunctũ vbo ꝓſentis tpis faciat ꝙditionẽ: q̃ nunq̃ cõditio est de ꝓſiti: vt dixi. ⁊ tũc impꝛoprie loquit̃: vt ibi gl. dicit q̃ vera demõstratio est. sed appellať ibi ꝙditio: q̃ perimit dispositionẽ ſicut ꝙditio deficiẽs. ¶ Opp. de. l. talis ſcriptura. in ꝓn. ff̃. de le. i. ⁊. l. libertis q̃s. in ꝓn. ff̃. de ali. ⁊ ci. le. vbi dispotio non tenet niſi in his in qb⁹ reperiť vera demõſtratio. ſ. in pecunia in qbus dies nõ est apposita. vt. ꝺ. l. talis. ⁊. d. l. libertis quos. ſo. ibi demõſtratio adiſcit alicui q̃li tati. ⁊ ideo quatenus est vera demõſtratio eatenꝰ tm̃ dispoſitio: ⁊ quatenus est falſa demõſtratio eatenus non tꝫ dispoſitio. Nõ est ꝙ q̃ſi relatiuũ qs vel q referť ad aliq̃ genus tũc nõ ponit relatiue: ſed distributiue qõ ptz; q̃ nõ trahit ad ſe oẽs ô gerere ſ̃z aliquos. vt. l. ſi fuerit. ff̃. de re. du. ℨ dictis. ll. ff̃. ⁊ etiã grãmatici dicũt q̃ natura distributi ui est vt reſpiciat actũ vbi directo sicut cõiũctio ſi: vt dixi. ff̃. e. l. j. in. vj. ꝓncipali. q. circa ſi. cũ ergo dicis libertis quos testõ manumiſi intellige. i. ſi eos manumiſi. merito deficit dispoſitio i his in qbus hoc nõ reperiť verũ. vt. j. pg. ff̃. ¶ Uenio ad ſcdaꝫ partẽ. ſ. ad dispositionẽ q̃ apponiť p adiectiuũ. ¶ Opp. de. l. quntus. ff̃. j. ff̃. de au. ⁊ arg. leg. Ro. ista l. loqtur q̃ñ rem exꝑſſe ⁊ determinate designo. ⁊ ſecus q̃ñ alicui gñi apponiť demõſtratio: vt in ℨtio ⁊ vide glo. q̃ incipit habita ⁊c. hec est vera ſol. q̃ cũ dico lego argẽtũ meũ: ꝑinde est ac ſi dicerẽ lego argẽtũ q̃ mecũ est. vt. l. ſi ita. ff̃. de au. ⁊ arg. le. ponit ergo distributiue. vt. ff̃. ꝓtinue dixi. ¶ Uenio ad tertiã particulã in ꝙ. nã ⁊ ſi. ꝺz hic q̃ñ adiſcit persone legatarij falſa demõſtratio nõ vitiat. Lõtra. C. de here. iſti. l. ſi pater. ⁊. l. nec apud. vbi falſa demõſtratio adiſcit rei q̃ nõ est in rerũ natura. vt dictis. ll. nõ est ergo ⁊ verũ qõ gdam dicũt in. d. l. ſi ſic. ff̃. de leg. j. q̃ relatiuũ qs vel qui iunctũ vbo ꝓſentis tpis faciat ꝙditionẽ: q̃ nunq̃ cõditio est de ꝓſiti: vt dixi. ⁊ tũc impꝛoprie loquit̃: vt ibi gl. dicit q̃ vera demõstratio est. sed appellať ibi ꝙditio: q̃ perimit dispositionẽ ſicut ꝙditio deficiẽs. ¶ Opp. de. l. talis ſcriptura. in ꝓn. ff̃. de le. i. ⁊. l. libertis q̃s. in ꝓn. ff̃. de ali. ⁊ ci. le. vbi dispotio non tenet niſi in his in qb⁹ reperiť vera demõſtratio. ſ. in pecunia in qbus dies nõ est apposita. vt. ꝺ. l. talis. ⁊. d. l. libertis quos. ſo. ibi demõſtratio adiſcit alicui q̃li tati. ⁊ ideo quatenus est vera demõſtratio eatenꝰ tm̃ dispoſitio: ⁊ quatenus est falſa demõſtratio eatenus non tꝫ dispoſitio. Nõ est ꝙ q̃ſi relatiuũ qs vel q referť ad aliq̃ genus tũc nõ ponit relatiue: ſed distributiue qõ ptz; q̃ nõ trahit ad ſe oẽs ô gerere ſ̃z aliquos. vt. l. ſi fuerit. ff̃. de re. du. ℨ dictis. ll. ff̃. ⁊ etiã grãmatici dicũt q̃ natura distributi ui est vt reſpiciat actũ vbi directo sicut cõiũctio ſi: vt dixi. ff̃. e. l. j. in. vj. ꝓncipali. q. circa ſi. cũ ergo dicis libertis quos testõ manumiſi intellige. i. ſi eos manumiſi. merito deficit dispoſitio i his in qbus hoc nõ reperiť verũ. vt. j. pg. ff̃. ¶ Uenio ad ſcdaꝫ partẽ. ſ. ad dispositionẽ q̃ apponiť p adiectiuũ. ¶ Opp. de. l. quntus. ff̃. j. ff̃. de au. ⁊ arg. leg. Ro. ista l. loqtur q̃ñ rem exꝑſſe ⁊ determinate designo. ⁊ ſecus q̃ñ alicui gñi apponiť demõſtratio: vt in ℨtio ⁊ vide glo. q̃ incipit habita ⁊c. hec est vera ſol. q̃ cũ dico lego argẽtũ meũ: ꝑinde est ac ſi dicerẽ lego argẽtũ q̃ mecũ est. vt. l. ſi ita. ff̃. de au. ⁊ arg. le. ponit ergo distributiue. vt. ff̃. ꝓtinue dixi. ¶ Uenio ad tertiã particulã in ꝙ. nã ⁊ ſi. ꝺz hic q̃ñ adiſcit persone legatarij falſa demõſtratio nõ vitiat. Lõtra. C. de here. iſti. l. ſi pater. ⁊. l. nec apud. vbi falſa demõſtratio adiſcit rei q̃ nõ est in rerũ natura. q̃ſi c in effectu cõcordat cũ ꝓdictis. Si vo aliud diceres seqrek qõ plus opareť falſa demõſtratio q̃m̃ vera. cõtra. l. cũ tale. ff̃. si. ff̃. e. Jdẽ ſi lego tibi q̃ titi⁹ mihi ꝺz: q̃z videoz legare tibi actionẽ quã habeo contra titiũ. ⁊ ideo ſi tutius nil ꝺz legatũ nõ ualeť: q̃z falſa demõſtratio adiſcit rei q̃ nõ est in rerũ natura. vt dictis. ll. nõ est ergo ⁊ verũ qõ gdam dicũt in. d. l. ſi ſic. ff̃. de leg. j. q̃ relatiuũ qs vel qui iunctũ vbo ꝓſentis tpis faciat ꝙditionẽ: q̃ nunq̃ cõditio est de ꝓſiti: vt dixi. ⁊ tũc impꝛoprie loquit̃: vt ibi gl. dicit q̃ vera demõstratio est. sed appellať ibi ꝙditio: q̃ perimit dispositionẽ ſicut ꝙditio deficiẽs. ¶ Opp. de. l. talis ſcriptura. in ꝓn. ff̃. de le. i. ⁊. l. libertis q̃s. in ꝓn. ff̃. de ali. ⁊ ci. le. vbi dispotio non tenet niſi in his in qb⁹ reperiť vera demõſtratio. ſ. in pecunia in qbus dies nõ est apposita. vt. ꝺ. l. talis. ⁊. d. l. libertis quos. ſo. ibi demõſtratio adiſcit alicui q̃li tati. ⁊ ideo quatenus est vera demõſtratio eatenꝰ tm̃ dispoſitio: ⁊ quatenus est falſa demõſtratio eatenus non tꝫ dispoſitio. Nõ est ꝙ q̃ſi relatiuũ qs vel q referť ad aliq̃ genus tũc nõ ponit relatiue: ſed distributiue qõ ptz; q̃ nõ trahit ad ſe oẽs ô gerere ſ̃z aliquos. vt. l. ſi fuerit. ff̃. de re. du. ℨ dictis. ll. ff̃. ⁊ etiã grãmatici dicũt q̃ natura distributi ui est vt reſpiciat actũ vbi directo sicut cõiũctio ſi: vt dixi. ff̃. e. l. j. in. vj. ꝓncipali. q. circa ſi. cũ ergo dicis libertis quos testõ manumiſi intellige. i. ſi eos manumiſi. merito deficit dispoſitio i his in qbus hoc nõ reperiť verũ. vt. j. pg. ff̃. ¶ Uenio ad ſcdaꝫ partẽ. ſ. ad dispositionẽ q̃ apponiť p adiectiuũ. ¶ Opp. de. l. quntus. ff̃. j. ff̃. de au. ⁊ arg. leg. Ro. ista l. loqtur q̃ñ rem exꝑſſe ⁊ determinate designo. ⁊ ſecus q̃ñ alicui gñi apponiť demõſtratio: vt in ℨtio ⁊ vide glo. q̃ incipit habita ⁊c. hec est vera ſol. q̃ cũ dico lego argẽtũ meũ: ꝑinde est ac ſi dicerẽ lego argẽtũ q̃ mecũ est. vt. l. ſi ita. ff̃. de au. ⁊ arg. le. ponit ergo distributiue. vt. ff̃. ꝓtinue dixi. ¶ Uenio ad tertiã particulã in ꝙ. nã ⁊ ſi. ꝺz hic q̃ñ adiſcit persone legatarij falſa demõſtratio nõ vitiat. Lõtra. C. de here. iſti. l. ſi pater. ⁊. l. nec apud. vbi falſa demõſtratio adiſcit rei q̃ nõ est in rerũ natura. q̃ſi c in effectu cõcordat cũ ꝓdictis. Si vo aliud diceres seqrek qõ plus opareť falſa demõſtratio q̃m̃ vera. cõtra. l. cũ tale. ff̃. si. ff̃. e. Jdẽ ſi lego tibi q̃ titi⁹ mihi ꝺz: q̃z videoz legare tibi actionẽ quã habeo contra titiũ. ⁊ ideo ſi tutius nil ꝺz legatũ nõ ualeť: q̃z falſa demõſtratio adiſcit rei q̃ nõ est in rerũ natura. vt dictis. ll. nõ est ergo ⁊ verũ qõ gdam dicũt in. d. l. ſi ſic. ff̃. de leg. j. q̃ relatiuũ qs vel qui iunctũ vbo ꝓſentis tpis faciat ꝙditionẽ: q̃ nunq̃ cõditio est de ꝓſiti: vt dixi. ⁊ tũc impꝛoprie loquit̃: vt ibi gl. dicit q̃ vera demõstratio est. sed appellať ibi ꝙditio: q̃ perimit dispositionẽ ſicut ꝙditio deficiẽs. ¶ Opp. de. l. talis ſcriptura. in ꝓn. ff̃. de le. i. ⁊. l. libertis q̃s. in ꝓn. ff̃. de ali. ⁊ ci. le. vbi dispotio non tenet niſi in

a ¶Septimo quero.quot demonstrationes sufficiunt ad demonstrandum rem certam.ꝛ vide per Bald.in dicta.l.hac consultissima.in.ij.colum.et vide Barto.in.l.si rem.ff.de rei vendi. Item nota quod qualitas rei inserte operatur idem quod appositio confinium: vt si lego fundum titianum in quo est olinetum,glos.est nota.et ibi Bald. in.l.iiij.de lega.j.

b ¶Duabus demonstrationib⁹. Si due qualitates adiecte sint vere licet alie false sint actus valet. in contrarium facit.l.in testamento la.j.f.eod. quā allegat Bartol. ff.proxima.q. Et quid in probationibus testium si dico quod vendidi seruum crispū capillis vel equū stellatum in fronte testes dicāt de seruo vel equo et a non deponunt de 14 stella in fronte.vide no.baldū in.l. edita. in penulti. colum.de edēdo. ad dicta.l.in testamento. quidam respondent saluādo Bartol. hic. et dicta.l.j. in fin. ff. de do. prelega.potest respon- b deri ſm Paul. de castr.in dicta.l. in testamento:qō ibi loquitur quādo agitur de commissione pene. ſz Barto.hic loquitur quando agi- c tur de demonstrando rem legatam vel de persona legatarij quo casu procedit dictum bartoli hic quod dictum bartoli videtur habere locum quando sunt expresse tres demonstrationes et due cōueniūt tertia nō. sed si essent expresse d se quatuor vel plures.ꝛ due conueniunt et due non seu plures:redde ere tur res dubia ꝛ non deberent prealere potius ille quam iste ſm Paul. de castr. not.in.d.l.in testamento.

c ¶Erronea expressio.Bartol.in dicta.l.si quis in fundi.dat alium modum ad probandum quod fuerit erratum in corpore.et vide quod scripsi post Jmol.ibi in principi.

d ¶Gallo pressus.Adde Barto.in.l.libellorum.ad fi.principij.ff. de accu. et Bartolus.in.l.certum.ff.si cert.peta.teg.est in.l.j.ꝛ ibi nota.ff. de libe. et posthu.

e ¶Nomine fundi.et de hoc erroꝛe confinium vide Bartolum in.l.cum pater.ff.fina.de legatis secundo.et habetur in.l.si fortidianum.C. de legatis.et in.l.forma de censibus.et vide nota.in.l.si quis in fundi vocabulo.de lega.primo.

f ¶Si libertus.Et vide Guil.ꝛ bald.in.l.comparationes.in.iiij.colum. C.de fi.instrum.

g ¶Non est necesse.Adde quod idem dixit Bald.et ibi post eum Jmol. in.d.l.si quis in fundi vocabulo.per hoc ibi in verſicu.nominauit vbi qualitas rei in-

f tus[f] cum simili.Et per hec dicebam quod si ali- certa operat idē

17 quis accusatur de maleficio commisso in palatio qō appositio con-

g potestatis peruſij: quod non est necesse[g] quod in- finium ex quo in-

serantur confinia cum satis ille locus sit demon- fert ad id quod di-

18 stratus.vt.d.l.cū seruo.ff.fina. Item ſ̄ est aduerten- cit bartolus hic

dum quod quandoq; ſtatur demonstrationi po- licet de eo non fa-

tius quam nomini proprio.pone in exemplo con- ciat mētionez:eo:

tingente de facto. dux ducatus processit contra quia propter qua

ioannem potestatem assisij occasione alicuius de- litatem expres-

licti commissi in officio:et tunc si non vocatur illo sam satis reddi-

nomine ioānes certe constat de corpore ex illa de- tur res certa. l.j.

monstratione officij ꝛ hoc est inspiciendum quia in fine do. prele-

magis ſtatur illi accidenti quam proprio nomini. ga.et per hoc li-

cum per illud accidens magis quam per ꝓprium mitatur.l.libello-

nomen haberetur notus.vt.l.qui habebat. de in- rum.de accu. Et

sti.ꝛ casus est.ff.de reb.dub.l.pe.que est multus no- adde Bartolum

ta.ad ista.ex his sciret aduocatus quid habet pro- in dicta.l.cum ser-

bare.Si vero probationes omnes ponamus fal- uo.et in.d.l.libel-

sas.ꝛ nullam remanere ita certam quod sufficiat: lorum.ꝛ quod ibi

tunc res dicitur esse in obscuro.solum enim nomē digi.fed an libel-

proprium non reddit rem certā.quia tale nomen lus procedat sine

regulariter pluribus competit.vt dicta.l.bac con- confinibus si non

sultissima.in principio.expressius.ff.de iur.fisci.l. ita opponitur vide

19 fidei.in principio.tunc enim ſ illi qui vult sustinere Jmol.post Cyn.

dispositionem incumbit onus probādi de tali co- in.l.cum pater.ff.

pore fuisse cogitatum.quod probabit ex his demō fina.de lega.ij. et

strationibus.forte si est aliqua demonstratio que vltra eum Joan.

vni tantum de illa ciuitate congruat: quia est no- andr. in Specu.

men singulare.vt in illa ciuitate est tantum vnus in tit.de libel.cō

doctor.ꝛ tunc de illo de necessitate concluditur.vt cept.ff.iuxta .ver

arg.l.ij.ff.de libe.ꝓpostbu.ꝛ potest probare per ea siculo. non valet

que dicta sunt in prefationib⁹.vt.l.item.ff.de pact. etiam si fundus.

et.l.titia.ff.idem respondit.ff. de verbo.obliga.ꝛ.l. Et que dicantur

quoties.ff.j.ff.de heredi.instī.Item potest probare confinia et qui di-

re ex affectione ꝛ charitate vel delicto contutoris. cantur vicini vi-

vt.l.duo sunt titij.ff.de testamē.tuto.ꝛ.l.si quis ser- de textum glos.et

uum.ff.inter duos.ff.de lega.iij. Item ex maiori Bartolus in.l.iij.

notitia.vt dicta.l.penulti.ff.de rebus dubijs. vel ff.penultimo. fin.

alijs modis legitimis.Sed aduocatus qui dixit regundo.et quod

quod non constat de corpore debet ponere quod ibi digi in gloss.

falsa nomina sunt ꝛ plures demonstrationes cir- et an confines a-

ca illud concurrentes:ꝛ tunc vitiatur effectus dis- grouum sunt de-

positionis.vt.l.duo sunt titij.ff.de testamen. tute. monstrandi.vide

ista sunt multum vtilia et in his consistit tota vti- l.titi⁹ heres sem-

b litas huius materie. ¶Ultimo quero [b] pone ali- proniꝰ.ꝛ ibi glos.

20 quam ſ demonstrationem variataz ex tempore vt et quod ibi digi

ille qui prius vocabatur vno nomine nunc voca- de acti.empti. et

tur alio nomine vt faciunt multi cum doctorantur an confines pro-

vel militiam assumunt.ꝛ sic alio nomine vocātur bentur per in-

in instrumento tempore contractus alio nomine strumentum. vi-

modo tempore quo agit vel conuenitur quod est fa- de nota.in.l.cum

ciendum. Respondeo si quidem est modica differē- aliquis. C.de iu-

tia vt inter nomen integrum ꝛ nomen diminu- re delibe. et non

i tum.vt si aliquis vocabatur petrutius[i] modo vo- vitiatur si pona-

catur petrus. vel est alia differētia syllabalis. tūc tur pro confine

hoc non nocet nec dicitur diuersitatem inducere. locus publicus.

k vt.ff.de ma.testa.l.qui habebat.[k] in princi. Si ve- glos. est in.l. hac

ro sunt nomina proprius separata tūc fiat vnus ar- consultissima.qui

l ticulus qō ille qui olim vocabat sic ꝛ hodie vocat[l] testament. face.

sic est vna ꝛ eadē persona ꝛ idem corpus[l] ad quod poss. et alibi di-

m facit.ff.de fideicom.l.lucius titius[m] testō.ꝛ idē esset cit text. quod la-

faciendum quando confinia alicuius possessionis titudo fundorum

seu fundi sunt mutata.qz ad duos alios pertinent probatur per em

ptionalia.l. qui

fundos.ff. finali.

de pign.act.

ADDE Qualiter fit formandus libellus cū agitur de cōfinibus Bal. consi.cccl.gg.lib.iij.

b ¶Ultimo quero.ꝛ vide bar.in proemio.ffozum.ff.nos vero.

i ¶Petrucius.de erroze habetur simile per bar.ff.super rub.in vlt.col. digi post bal.in.l.iiij.de leg.j.

k ¶[k].qui habebat.ꝛ vide quod ibi habes post Bar.

l ¶Et idem corpus.Adde bal.in.l.j.C.si vnus ex pluribus.

m ¶[m].lucius titius.ꝛ ibi vide quod habes post Bar.

predia vicina

predia vicina.nam tunc fiet vna positio quod fundus olim posit⁹ iuxta confines tales.ꝛ fundus q hodie est positus iuxta tales est idē fundus ꝛ tūc hoc ꝓbato habes intētū.als nō obtineres ꝛ de facili posset periclitari totus pcessus.vt.l.pomponius.ff.si frumētum.ff.de rei ven.

1 ¶Falsa causa conditionaliter expressa vitiat legatum.

2 Causa quid sit vbi reiectis duabus diffinitionibus dicit quod causa est quid ꝓteritū vel instās quo impellimur vt aliquid disponamus.

3 Verbū in preterito ꝛ futuro subiunctini ꝛz in dubio intelligāt in futuro tū ex coniectura ꝛ ne interpretatio fit vitiosa intelligitur de preterito.

4 Causa hic accipitur stricte:ꝛ etiam large pro occasione.ꝛ nu.ff.

Causa large est omne id ex quo aliquid sequitur.

Causa pro lite ponitur.

6 Qualiter cognoscatur qō cā ponat casualiter an vero cōditionaliter.

7 Dictio si:regulariter facit rem dubiam.

8 Dictio quia ponit rem certam.

9 Dictio quoniā:casualiter ponitur.item dictio quod pro qz:dictio cū nā ꝛ coniunctiones illatiue.

10 Dictio cū iuncta verbo ꝓteriti vel ꝓtis tpis vt si dicam frater tuus ex tra arcam sumpserit centū tibi lego ponit casualiter nō cōditionaliter: ꝛ cū verbo futuri temporis ponitur cōditionaliter.

11 Omnis cōiunctio ponēs causam cū dubitatione ponit cōditionaliter.

12 Causa adijcitur per prepositiones per cōditionē subintellectā ꝛ per nomina distributiua.

13 Falsa causa quando vitiet dispositionem.

Que causa dicatur coherere legato.

14 Practica probandi quod testator aliter relicturus non fuisset.

Falsa causa circa filiationem adiecta egheredationi facit egheredationē nullam ipso iure.

15 Verba enuntiatiua testatoris in modū cause emissa licet non inducant dispositionem:tamen inducunt doli exceptionem.

16 Falsa causa in contractibus etiam finalis ꝛ obligatoria licet non vitiat contractum ipso iure tamen inducit repetitiones si scienter.

17 Causa falsa an vitiet sententiam remissiue.

18 Falsa causa in lege quando vitiat legem.

Causa legis ꝛ causa legati idem est.

Ratio est de futuro ꝛ causa de preterito.

Ratio legati ꝛ ratio legis est idem.

19 Falsa causa in rescripto quando vitiat.

10 Causa an in dubio dicatur finalis vel impulsiua.

1 **Quod autem.** Falsa ꝛ causa non vitiat legatum nisi cō ditionaliter fit expressum.b.d. Primo ponit qñ cā exprimitur simpliciter.secūdo qñ cōditionaliter scda ibi:at

2 si cōditionaliter. ¶Primo ꝛ quero qd sit causa. Glo.ff.eo.[a] super rubrica dicit. Causa est quidam de preteritis precedēs suasio quo testamento nro magis est quem oneremus. ¶Scdo modo diffinit breuius. Causa est animi impulsio a nobis expssa. Iste diffinitiones nō sunt vere in hac materia:qz in hac.l.ꝛ in similib⁹ appellat causa ille actus vñ ꝓcedit suasio siue impulsio qō apparet qz nō est reperire casum in quo illa ipulsio seu suasio nō fuerit vera siue actus ex quo ꝓcedit fuerit verus siue falsus vt in exēplis legis nostre euidēter apparet.deficiūt ergo iste diffinitiones in multis.Si enī respicis id qō iurisconsultus appellat cām nō appellat eā ꝓprie impulsionē seu suasionē:sed appellat causam id ꝓpter qō inducitur impulsio seu suasio.diffinias ergo ꝓprie sic ꝛ dic. Causa est quid preteritum vel instās quo impellimur vt aliquid disponamus. ¶Qua re dico causa est quid preteritum vel instans.hoc dico ad differentiā cōditionis que est de futuro.causa semper est de preterito.vt.l.si ita in fi.ff. ea.l.facit.l.damus.j.de coniungen.cum eman.lib. ¶Item vt differat a cautione.vt.l.quibus diebus.ff.termilius.j.eod.Item ad differentiam

3 modi qui similiter est de futuro.vt.j.ꝓpi.ff. ¶Sed hoc vī cōtra exempla huius.l.q dicit si negotia mea curauerit.ff.c.ex arca sumpserit. Ista eñ videtur futuri tpis.nā cum reperiātur in ꝓterito ꝛ in futuro subiunctiui debēt intelligi in futuro.vt.ff.e.l.solemus.ꝛ ibi digi.ff.j.eo.l.si ita legatū ꝛ sic vī causa de futuro.Sol.in illo exēplo si.c.ex arca sumpserit si intelligeret de futuro esset cōditio qđā turpis expectare ex alius furet ꝛ sic esset interꝓtatio vitiosa:ꝛ iō intelligit de ꝓterito.vt.ff.de le.l.in ambigua.ꝛ de reg.iur.l.quoties.idē fermo in alio exēplo si negotia mea curauerit.dic qō cōstabat testator sensit de ꝓterito expsse vel ꝓ ꝓiecturas.puta qz tpe testamēti credebat se mori.vñ ex eo qō dixit negotia mea intelligitur de ꝓterito.nā post mortē non ꝓsit dici negotia sua.vt.ff.de negoc. gest.l.iij.circa ꝓnc.alias faceret cōtra hoc qō digi in.l.hoc articulo.ff.de here.instī.in dubio aūt intelligeremus de futuro vt in Jtijs. Sequitur quo impellimur qō dico ad differentiā impulsionis.vt.ff. digi. Segtur disponamus istud pono ad differentiā demōstrationis que nō respicit ipsum actū disponēdi:sed magis ipsam rē vt digi in tractatu de demon

4 stratione.ꝛ statim dicā.ꝛ scias ſ vnū qz hic diffinit causa stricte ꝓut congruit ꝓsenti materie.nā alias causa large sumpta est omne id ex quo ali quid sequit.vt.l.an eādē.ff.hec actio.ꝛ.l.cū de hoc.ff.de excep.rei iudi.ꝛ l.j.C.per quas pso.nobis acq.ſz hic stricte accipitur. Item causa qñq; ponitur ꝓ lite vt.l.causas.C.de transac.ꝛ etiā habet alias significationes de qbus hic nō curo in diffinitione.vt.ff.digi. Segtur vt aliqd dispona

mus per hoc differt a demōstratione q̄ respicit solum psonas vel res que veniūt in dispositione nō actū verbi dispōnentis.sed causa respicit actū ver

5 bi ostendentis vnde causetur. Item aduerte ſ quod hic assumitur causa large quo ad quid vt etiaz occasionem cōprehēdat ꝛz alias inter causam ꝛ occasionē ſ differētia vt extra de ma.ꝛ obe.c.solite.de homi.ff.petrus.ꝛ.C.de legi.l.nō dubium. ¶Scōo

6 quero ſ qz hic teg.facit differētiam an causa ꝓferatur causaliter an cōditionaliter quomodo hoc cognoscetur. Rñdeo qñq; ꝓfertur per si:ꝛ tūc ꝓfert cōditionaliter.qñq; ꝓ quia:ꝛ tūc causaliter vt hic ꝛ instī.eo.ff.lōge.ꝛ no.C.de fal.can. adie.leg. super rubrica.ratio huius est qz dictio si:ꝛz adijciat verbo ꝓteriti vel ꝓsentis tpis ponit aliquid dubitatiue ꝛ sub dubio ꝛ incertitudine: ꝛ hoc est quod dicit text.quāuis contrahentes ignorent.ff.si cert. peta.l.cum ad tēpus.ꝛ.ff.de vb.ob.l.si ita stipulat⁹ fuero per banc summā.ꝛ hoc est qz hic dicitur conditionaliter poni hoc est sub dubio sicut conditio sub dubio est causa:nam ꝓprie loquendo cōditio est de ꝓsenti vel de ꝓteritovt digi.ff.e.l.i.ista est ergo causa cōditionaliter posita vt exprēsse hic dicit text.ꝛ instī.e.ff.longe.sicut ergo ista causa ponit dubitatiue ita dispositio est in hoc dubio.si causa est vera tenet als nō.sed ista cōiunctio qz ponit ali

a quid certe.ꝛ ideo dispositio statim certa est ꝛ vali- a ¶Quod autem. glo.ff.e.adde not.

7 da ꝛz cā sit falsa.Dic ergo ſ qō de natura dictiōis si est vt faciat rē dubiā.ita dicit tex.i.l.cū ad tps.ꝛ sitaqz.ff.si cer.pe.ꝛ.d.l.si ita stipulatus fuero hāc summā.j.de vb.ob.ꝛ ideo qui ponit rem sub cōditione apparet qō firmā nō ponit volūtatem sua ꝛz

8 sub dubio. ¶Sed natura ꝛ dictionis qz est quod ponat rem ꝓ certo ꝛ cōstāti.vt qz frater tuus sumpsit ideo tibi lego cētū:ꝛ sic puto esse verū ꝛ mens

9 mea ad id est plata. ¶Quero qd ſ de dictione qñ respondeo causaliter ponitur vt.ff.e.l.si ita.ꝛ.j.de dona.l.aquilius.Idem de coniunctione quod.ſz ꝓ quia.vt.l.si ita quis.ff.seia.j.de vbo.ob.ꝛ de fideius.l.si ita fideiussorem.Idem de cōiunctiōe cū. vt lego tibi centū cū fructus sumpserint.certe idez est quod de dictione qz vt.l.cū quis.ff.codicillis.ff. de leg.iij. Idē de dictione:nam vt.j.de do.ex.ep.l. fi.ff.pe.omnes enim iste coniunctiones ponuntur causaliter vt dictis.ll.Idem puto de cōiunctionibus illatiuis ideo idcirco ꝛ similibus quod de dictione qz vt si dico titius negotia mea gessit ideo lego tibi centū:nam cū non ponat rem sub dubio causaliter nō cōditionaliter erit causa expressa vt l.cācellauerat.ff.de his que in testa. delen. ¶Sed

10 quero ſ quid de dictione cū:iuncta verbo ꝓteriti vel ꝓtis tpis vt si dicā cū frater tuus ex tra arcaz sumpserit centū tibi lego.Et glo.instī.e.ff. lōge.vī dicere qz operatur idē qō cōiunctio si:ꝛ sic ponat cōditionaliter.Cōtrariū credo.nā nō ponit rē dubitatiue:imo ꝓ cōstanti.qō apparet ex vulgari ex positione cū dicit in vulgari cōciosiacosa ponitur ergo cū hoc fit.vt.C.de epis.ꝛ cle.l.cū clericis i ꝓn. ꝛ in oibus quasi legib⁹ in qbus innemes dictionē cū iūcta vbo ꝓteriti tpis:sed si dictio cū adjiciatur futuro tūc idē qō de dictiōe si vt ponat cōditiona-

11 liter.Est ergo ſ regula qz ois cōiūctio q̄ cām ponit cū dubitatiōe ponit cōditionaliter ꝛ p si. Idē credo ꝓ sine vt si dicā siue negotia mea gessit sine titi⁹ cōsul est factus lego tibi centū ar.eo.ff. q̄.S.digi in.l.i. ff.e.de dictiōe sine secus si cā ponit sine dubitatiōe qz tunc ponit causaliter. Item qd si testator dicit:qz dubito ne frater tuus hoc fecerit lego tibi cētum. Rñdeo tūc dictio qz ponit ꝛditionaliter qz ponit sub dubio:secus si sub certo:qz tūc causaliter. Item

12 adjicit ſ cā per ꝓpositiones vt qñ mediante ꝓpositione adijciatur alicui vbo aliquid causatiue.vt.l. cum alimēta.ff.j.ff.de ali.ꝛ ci.le. Item causa adijcitur per cōiunctionem subintellectā vt.l codicillis. ff.in rebus.ꝛ.l.cū qdam vgoni.ff.de leg.ij.ꝛz gl.ibi dicat qz est demōstratio sed non est verū qz hoc qō dico noie dotis respicit actum verbi potius ꝙ rē legatā ad dic.vt.ff.de legatis.iij.l.cum quis.ff.pe. ꝛ tunc ponitur causaliter:quia non ponitur dubitatiue. Item est sciendū qz qñq; adijcitur cā per no-

Universidad del Rosario | Archivo Histórico

a ¶ L. Cuz alien. ff. lo. de falsa cā qñ vitiat. zqñ nō. idē no. bar. i. l. si cū te. ff. de pact. z aliqd in. l. dam⁹. ff. cōdi. inde. z vide qō not. Hui. de suza. in. l. j. C. de pact. z bar. in. l. i. de falc. 13 cau. z ibi etiā per bal. z per Bart. z doc. in. l. si sic. ff. j. per illū teg. no. de leg. j. z in. l. si. ff. de heredi. instituē.

b ¶ Quarto q̄ro. Quō. pbaf q̄ testator non fuisset als relictur⁹. bñ faciūt q̄ dixi in. l. a fulcinius. ff. quod aūt. j. eg. q. cau. in pos. ea. z adde qō no. bal. in. l. j. i. iij. col. de fal. cā adie. le. z etiaz in. v. col.

c ¶ Doc apparet. Ad intellectuz illius. l. si. ff. de her. instī. nung di ibi le gata ex primo testamēto debeañ z indistincte z circa pmū Bart. vī variasse. nā hic et in. l. i. in. viij. q. de iure codi. vī sentire q̄ legata ōbeā 14 tur. sed. 2ium vī b ipse voluisse in. l. nā. de leg. iij. Circa ſm Bart. etiaz variauit. nā ibi tz q̄ sic. ff. z hoc vī restringere ad modica legata: vt hic late per Jmo.

d Andre. Poma.

d ¶ Ratio q̄ ibi. et not. ſin. limitatiōnē ad. l. si. ff. de he re. instī. qō. hz locum si legata sunt parua: sed si magna si nō habent qō est not. dignuz z facit argumentū. l. si vnq̄. C. de reuo. do.

e ¶ Quod verba. Et vide p bal. in l. ex his. C. de test. mil. z Bart. z do. Jo. i. l. ex hac scriptura. ff. de dona. bar. i. d. l. emptor. ff. ancillā. palleg. Andre. barba. c

f ¶ Sexto quero. d vtrū in Sctib⁹ falsa cā adiecta vitiet bal. in. l. fin. C. de fal. cā. vbi latiꝰ z teg. in. l. si dinoratio z ibi bar. i op. de vb. obli. circa. mediū vlt. col. Et 15 i materia ad bar. hic adde Alle. de

mina distributiua. pone exēplum. ff. de le. ij. l. luci⁹ in pn. z. l. si quid dedi aut donaui illud lego. ista est quedā cā posita cōditionalr. habet em̄ in se verbū si. Idē in nō ibus distributuis: vt dixi. ff. circa contraria. z hoc est qō glo. hic dicit q̄ qñ in cā non exprimitur pſona falsa cā vitiat illud aūt est solū qñ distributiue relingtur vt lego ex cognatis meis ei q maior est natu. vt. ff. de re. du. l. si fuerit. vel lego libertis quos manumisi. z similia. ¶ Tertio modo, † de effectu cause q̄si causa reperit falsa q̄ qñ re perit cā vera valet dispositio. z de ea nō dubitat. Bzeuiter si cā est apposita conditionaliter falsa cā vitiat dispositionē: vt hic. z ibi. ff. ista. co. ff. lōge. Si est cā apposita causaliter tūc nō vitiat dispositionē vt hic: nisi aliter relicturus nō erat. vt. l. cū tale. ff. falsam. j. eo. Alibi lex vī dicere q̄ pbato errore defuncti falsa cā vitiat dispositionē. vt. C. de fal. cau. adie. le. l. i. z fic ite leges videtur Zuc q̄n aliud est pbare errorē q̄ fit de facili. aliō est pbare testatorē aliter legaturū non fuisse. posset em̄ esse q̄ errauit et tñ si sciuisset legatur⁹ fuisset. vt. C. de le. l. cuz aliena. a So. q̄dā est cā q̄ legato nō coberet: vt quādo cā nō erat obligatoria tūc nō ꝺz cohērere legato. hoc est nūq̄ ꝺz cā. pcima. z finalis. q̄ causa. pcima. z finalis est mera liberalitas. legatū em̄ est donatio. vt. l. legatū. ff. de leg. iij. z in donatiōe cā. pcima est liberalitas. vt. l. j. ff. de dona. ergo illa inserta est remota nō coherens legato. z dicitur impulsiua. z illa si est falsa nō vitiat legatū nisi. pbetur q̄ testator alr relicturus nō fuisset. vt. ff. falsam. q̄ tunc vitiat ope exceptionis: q̄daz est cā. pcima. z obligatoria coherens legato si cā esset vera: vt q̄ dico. q̄ cētum mihi mutuasti lego tibi cētum hz nō sit liberalitatis causa ipsa hz id quod exprimit est obligatorii: z ideo coberet legato ipsum dubiū et tūc vitiatur dispositio sufficit q̄ pbetur testatorē emisse. vt. d. l. j. C. de fal. can. adie. le. illa em̄ erit causa finalis et pcima legādi. z nulla alia. z hic est verus intellect⁹ 16 huius materie a gl. z doc. tract⁹. ¶ Quarto q̄ro⁹ quādo qs ꝺz pbare q̄ testator alꝰ relicturus nō fuisset quomodo hic. pbabitur. Rñdeo si testator hoc exp̄essisset cozā testibus nullū esset dubiū. Si aūt hoc nō exp̄sit tunc est hic videndū: nā si illa cā respiceret cōsanguinitatē vel affinitatē si causa reperiretur falsa tūc p̄sumitur testatorē alꝰ legaturū nō fuisse. vt. l. si pater. z. l. nec apud. C. de her. instī. digi. ff. pcime in materia demōstratiōis. z ex hoc ſegtur q̄ falsa cā circa filiationē adiecta exhe redationi vt q̄ filius meus nō est natus vel nō est filius. ideo exheredo eū facit exheredationē nullā ipso iure. vt. l. postbum⁹. ff. ff. de lib. z posthu. hz falsa cā alia adiecta exheredationi nō vitiat testm nisi intētata querela. vt no. in aut. ex cā. z digi. ff. de testa. l. j. Si vero nulla cā exheredationis est falsa z tūc vadit glo. variādo digi. in. d. l. j. de testa. z no. aut. ex causa. C. de lib. prete. Si vo causa nō respicit cōsanguinitatem vel affinitatē tūc recurrendū est ad coniecturas. pone exēplū in causa huius. ff. q̄ frater tuus cētum ex arca sumpserit: ideo cētuz tibi lego. hz ista cā fit falsa z testor errauerit tñ pōt esse quod testator relicturus fuisset. Quid enim si quātitas est modica z patrimoniū magnū. Talis filiꝰ cui est relictū erat positū in dignitate vel multum defuncto seruierat valebit legatū. Sed econuerso si quātitas est magna z patrimoniū parū numerus liberor⁹ est magnus. Certe p̄sumēdū est si testator sciuisset relicturus nō fuisset. ar. l. filie. ff. de leg. iij. z. l. ygorē. de dona. iter vir. z vxo. C. de le. l. cū aliena. cū filiꝰ. hoc apparet ex. l. vltima. ff. bere. instī. z sic nō valet legatū. Ratio: q̄ ibi in bereditate que est magna falsa cā. pbato errore vitiat q̄ p̄sumitur q̄ testator relicturus non fuisset. nā ibi loquitur in cā non coherente legato in legatis vero q̄ sunt modica falsa cā nō vitiat licet error p batur: vnde si legata essent ita magna q̄ exhauirent quasi tota hereditatē putarē idē iuris esse. q̄ tunc falsa causa vitiaret q̄ p̄sumendū est q̄ si sciuisset testator nō legasset. ¶ Quinto pone † q̄ testator in modū cause aliqua exp̄essit q̄ ipse potuerat dispōnere an ista ꝺba enūtiatiua in modū cau

se. plata inducāt dispositionē. Rñdeo hz alꝰ regula sit q̄ verba enūtiatiua emissa. ppter aliud non inducāt dispositionē: tū in casu nr̄o inducūt exceptionē doli. ex. z gl. ff. est no. de rei vēdi. emptor. ff. alius tex. no. est in. l. si. ff. j. de doli. excep. z ibi p glo. z tangit glo. in. l. si focer. ff. lucius. ff. fol. ma. in glo. mag. z q̄ ibi dixi. z dixi in. l. ex hac scriptura de don. i. ¶ Sexto q̄ro quid † in contractibus an falsa causa vitiet cōtractum. Bzeuiter dicunt non est pcima. z coherens q̄ nō erat obligatoria. z tūc nō vitiat sicut in vltimis volūtatib⁹. vt. l. damnus. ff. de condi. inde. ſm vnū intellectū. Q̄nq̄ causa est coherēs. pcima. z finalis obligatoria: vt q̄ precedit causa. z tunc licet falsa cā nō vitiet ipso iure tñ parit repetitionem cū distinctione aut scienter aut ignoranter. vt. ff. digi. z no. in. d. l. damnus. z toto ti. 17 de. ff. inde. ¶ Septimo † quero qd in sententijs. an falsa cā vitiaret sniam: glo. tāgit. ff. de acq. here. b si is ad quē dic. vt ibi dixi. ¶ Octauo quero⁹ quid 18 † de cā legis. nā intantū coberet legi. vt ea cessante cessat leg. vt. l. adigere. ff. q̄uāis. j. de iure patro. et gl. q̄ est. j. e. l. cū tale. ff. falsū dicit aliud i rōne legis aliud in rone legati. ppter q̄d glof. cōiter dicitur aliud est causa legati aliud causa legis. hz certe boc nō dicit: sed dicit aliud in rōne legis. z. z lōga differentia b est inter causam. put hic sumitur. z rōnez q̄ causa est de ꝑterito z ratio de futuro. dico ergo idem in causa legati. z causa legis ponēdo causam q̄ aliquo ꝑterito vel instāti quo quis impellitur vt. l. faciat. Pone em̄ quod falsum fuerit q̄ illa calphurnia ingetaret ꝑtor rem de qua. ff. de postu. in l. i. ff. sexum. vel pone quod falsum fuit quod legitur de illa gregoria. in auc. de nō eligen. fecūdo nubē. in pcin. certe nihilominus leg valeret. nā tales cause semp sunt impulsiue. z ea cessante non cessat lex: vt no. in. d. ff. sexū. Idem etiā dico in statutis. z sic idem quod in legatis: sed ratio legis non est de ꝑterito sed de futuro tunc vigeat legis observantia cū viget rō. vt dicit dicta gl. z. ff. so. ma. l. cū mulier. Idem dico de rone legati. nā vbi habet locum ratio habet locū legati. z vbi cessat ratio cessat legatum. vt. l. cū pater. ff. dulcissimis. ff. de leg. iij. facit. ff. de calū. l. hec actio. z qō ibi no. ¶ Nono q̄ro Tqd in rescriptis. 'Dicidē qō in legatis aut als cō cessurus fuisset posito qō sciuisset falsam cām aut nō. vt. C. si cōtra ius vel vti. pub. l. ꝑscriptiōe. z ex de reſcri. c. ſuper literis. ¶ Decimo k z vltimo que ro an † cā in dubio p̄sumat finalis vel impulsiua. 19 i 20 k Dic vt dixi in. l. ij. in fi. j. de dona. z doc. tractāt cōmuniter in. l. generaliter. C. de non nu. pec.

Secui. Lantio mutiana prestat bis quoz interest. hoc dicit. ¶ Op. ff. e. l. mutiane. z fi. vbi nō cauetur nisi habeat coheredē. nā ſm hoc vī q̄ ꝺz cauere veniētibus ab intestato. So. ibi nō cauetur. q: impletur cōditio adeūdo vt ibi ꝺz. als secus vt hic. ¶ Opp. ff. de cōdi. instī. l. iiij. in fi. Solucitur qdā q̄ hic nō p̄stat venientibus ab intestato qō nō plz: q: hic tex. loquit̄ gñaliter. Itē habem⁹ tex. in aut. de nup. ff. prefate aut. posita. C. de nup. i aut. cui relictū. vbi cauetur veniētibus ab intestato. dic ergo q̄ ibi nō erāt veniētes ab intestato vel dic q̄ ibi fuit cōditio si non alienauerit q̄ de facili spernitur si nō apparet pſona cuius cōtēplatione fit facta. pbitio. vt. l. filius. ff. diui. ff. de leg. j. z. ff. de leg. iij. l. pater. ff. iulianus agrippa. l

In cōditionibus. Conditiones debent intelligi ſm testatoris voluntatem que dominabitur in testamentis. hoc dicit.

Hec scriptura. Conditio q̄ tacite inest si exp̄imat legatū additionale nō facit: nisi testator aliter voluerit. itē cōditio de presenti non suspendit. hoc dicit. ¶ No. quod pōt testator facere q̄ conditio q̄ tacite inest non suspendat legatum. digi. ff. de lega. i. l. iij. ¶ Opp. quādo di. le. ce. l. si titio. Sol. qdam dicūt q̄ hic fuit sol⁹ vnus heres: tu dicidē si fuerint plures. tū ab vno fuit notatum relictum: vt dixi in. d. l. iij. ff. de

Jmo. in 2ſi. i. col. ix. in fi. z in consi. cxij. in pnci. scōa rōne. in. v. volu.

a Andre. 2lius.

g ¶ Octauo q̄ro. Et vide casum ſi. ſm Bal. in. l. qui testō. ff. ō exclu. tu. Ange. in. ſ. duo fratres. bar. z. do. Joā. in. l. ſi is ad quē. Pal. ang. in. l. si ꝑtor. ff. marcellus. de ind. bart. z bal. in. l. pe. ff. de iusti. z iure.

Lōga differentia. Differētia inter causaz z rōnē vtrū cā z rō ꝑsumāt finalis in. l. adeo qō ipsa cessante cesset leg. ꝛc. z adde no. p glos. z Jo. an. in. c. post trāsla. de renun. z in. c. z si ep̄s. de in reiur. p glos. in. c. bis omnibus. ix. di. z. in. c. j. xix. q. ij. adde quod do. Lar. z post eū. do. ab. in. c. postulasti. per illū tex. de reſcrip. dixit q̄ si cā impulsiua i re scripto nō est vera vitiat rescriptū quod est mirabile ſcom ipsos. ibi q̄ ideo est ibi: q: ille q̄ exp̄essit nō exp̄sit vt impulsiua hz vt finalē. et sic cēsetur finalis in odiū impetrantis q̄ tene menti. als cessāte tali cā nō cessat dispositio vt not. glos. in. d. c. post trāsla. et vide in. premio. et de hac materia p bal. in. l. generaliter de epis. z cle. z qō not. bart. in ex̄ua. ad repti. in versi. non ex eorum.

¶ Quid i rescriptis. vide bal. i. l. j. de collu. deteg.

¶ Decimo. vide Dy. in regula licet. de re. iur. i. vj.

¶ In cōditionibus. vide bart. in l. si alij. ff. de v. ſignifi. le. Dy. z Jmo. in l. cū virū. C. de fide. in. iiij. col. cum concor.

a ¶ Si a primo. vide qō no. dicit Bar. p istū tex. in. l. cū auus. ff. eo.

b ¶ Ad. q. an gesta p iudicē ignorātē se iudicē valeāt. addē q̄ hec q̄ hic dicuntur habent locū in inferiori a ꝓncipe sed non in ꝓncipe vt voluit Jmo. in. c. ex tenore. de foro cōpe. z vide per Ang. in repe. l. falsus. C. de fur. in vlti. q. z Jmo. in. c. cū ex officij. de ꝓscrip. z vide no. ꝑ Bart. in. l. j. C. vbi de cri. dic

ēt. bal. i. l. si ea que C. de tēp. i integ. resti. petē. q̄ ante pñtationē rescripti nihil pōt fieri eius autoritate et idem i. l. j. C. vt lit. 1 pē. Itē nō hūt locum i papa: vt vo 2 luit Jmo. i. d. c. ex tenore. z ꝺcit bal. in aut. ei qui. C. de ho. an. iud. pos. q̄ 1 q̄ mittit in possessionē ad literas alteri⁹ iudicis il lud nō pōt facere ante habitas lite 2 ras. z de materia habēt latissime p bal. i. d. l. falsus. in vij. viij. ix. z. q. co. 1 lū. z hic adde bal. a in. d. l. sed si ō sua. z ista faciūt an de legatus dicat habere iurisdi. ante q̄ l're delegatoꝛie sint sibi trāsmisse z Dy. i. l. mādatū. C. māda. ꝺcit tale 1 iudicē habet iurisdictionē. z per Dy. vī tex. i. c. sup eo. cl. ij. de ap. vbi papa appellat iudicē cui nō fuit trāsmisse l're. adō qō no. bal. in aut. q̄ semel. i ꝑn. quo 1 modo z qñ iud. et bal. in. l. q̄ falsus. 2 i. viij. col. C. ō fur. 3 z ibi etiā ꝺz q̄ in executor testi z q̄ habeat etiā exercitiū iuris est tex. in. c. sed q̄ clericus. de pba. z in c. si clericus. z in. c. fi. de prebē. in. vi. z i. c. cū teneamur eo. titu. in anti. et pro B facit id qō ꝺcit hic. Nam si i rescripto oppone ret aliqua forma cū illam scire non posſit nō pōt exercere. vt hic not. ad hoc facit quod not. Bar. in. l. ab sens. ō dona. z ibi ō hoc pro. file ꝺz in pcuratore an possit exercere anteq̄ habeat mādatū. de q̄ p Spe. in ti. de pcu. ſ. j. ſ. qd fi glo. z Archi. in. c. is q. de pcu. in. vj. z glo. in cle. j. de pcur. Bal. in. l. quero. ff. de pcu. q̄ nisi videat formā mādati nō pōt exercere. arg. d. l. diligenter. ff. mā. z. l. quero. Ad hoc filr facit qō no. Bar. in. d. l. absenti. z ibi de hoc per Ro. nisi forte in mādato ꝺceret ex nūc constituo te procuratorem. ꝛc. de quo late per Bar. in. d. l. falsus. z aliquid p cū in. l. ei⁹ qui. ſi cer. pe. z Bar. in. l. ſi pupilli. ff. j. de neg. gest. Sed quid ſi de legans revocat delegatū an ante notificationē processus fit nullus. vide Bal. in. d. l. mandatum. in. j. col.

c ¶ Non vitiatur. Et istud est verum in iudice ordinario: secus in delega to. l. ij. ff. in ider. de iudi. fm Jmo. hic. z vide Innocē. in. c. ex insinua. de appel. z glo. in. c. i. de procu. z Archi. in. c. qui ad agendū. de procur. z no. in. c. super eo. de accusa. z in. d. c. prudentiam. Et ad materiā adde Bart. in. l. iij. C. de eden. z in. l. si finita. ff. iulia. in vltima columna de damno infect. et Barto. in. l. ij. in princip. ff. de iudi. z in. l. properandum. ff. et si quidem. in princi. de iudi. Bald. in. l. ij. C. de spor. z Bar. i. l. generaliter. ff. ijſdem presentib⁹ C. de reb. cred. fallunt ista in actib⁹ voluntarie iurisdict. fm Baldū in aut⁹ matri et anie. ad finem. C. quando mu. tu. of. fun. potest.

¶ Contra predicta. Jſtam doctrinam hic per bar. in. l. si vni ex pluribus. de re iudi. et Barto. in. l. heredes mei. ff. in. ad trebel. z Bal. late in dicta. l. falsus. per dictum. c. prudentiam. z. c. secūdo. et. c. cum plures. de offic. delegati. in. vi. not. limita in commissione facta aliquibus iudicibus qō debeāt cognoscere de idoneitate aliculus vt eo casu quo reperiant idoneum sibi proponendi de certo beneficio remittēdo eoꝝ conscieſtijs cum clausula de qua hic videlicet quod fi vnus ex socijs abfuerit seu plures abfuerint alter possit p cedere sine socijs qō isto casu fi socij voluerint adesse, pcedat ignorans istum nolle adesse nihilominus processus et sententia valet: licet ignoauerit. Ista fuit notabi decisio domi. de rot. decisio. cccc lij. et not. in. c. dilecto. ad finem. de appellationibus. ita dicunt ipsi in dicto. c. prudentiam. non habere locum in commissum factum super beneficialibus: vt ꝺxi quod est nota. et ad ista in simili vide nota. questionem quam posui post Bartolum in. l. de die. ff. si fideiussor. qui satisfda. cogan. Et ad predicta in simili querit Bald. in. l. cum sententiā. in fine. C. de sententijs. si pōtestas non potest indicare nisi interfint duo consules, et illi nollent interesse quid fiendum z predictam decisionem domi. de rot. alleg. fin. suo

7 v. Stud. distri. cxx. se gnoll. olmes. dotto ignos. pastor. filol. m. c. cxxx. s. marzi. de. consil. col. 7. ide. filol. m. c. qm. q. de. v. ghatto col. 9. 8. vi. vn. pcedat ignorans. de. injuriabus. oppohi. qui tenet elegantior. q. Gozz. m. l. pure. del. morito. ff. de. quest. 60. m. 40. cū pluribus. his. se quintis 69.

¶ Iuris. ſ. fideicōmissum relictum in defectum cōdi tionis q̄ a iure remittit̄ non debetur. b. d.

Quoties. Fideicōmissum relictum in defectum cōditionis si ꝺba si heres nō erit. debēt intelligi quatenus heres nō erit. vt. ff. de leg. j. l. ſi fichū. Sol. quidā dicunt q̄ ibi ꝺcit q̄ meus erit. hic ꝺcit ſi. ff. hoc est cōtra. l. ij. ff. de 2di. instī. quare dic q̄ ibi loquit̄ q̄n 2ditio respicit ipsam rē legatā. z est de ipsa re legata: secus si cōditio respicit aliā rē. z est de illa re vel pona: vt hic. Quo casu cōditio nō scindit̄ si est casualis: vt j. e. q̄ui duobus. Potestativa vero q̄nq̄ scindit̄ vt dicā forte in. l. plautius. j. eo. vel forte in l. que conditio. j. eo. quod not.

Non dubitamus. Lōdatio turpis hr̄ pro non adiecta. b. d. de hoc plene in. l. j. z. l. que conditio. ff. de condi. instī.

¶ Ignorantia iuris quando impediat aditionem hereditatis.

Snia lata ab eo q̄ ignorat se iudicē q̄n valeat.

Festa a tutore q̄ ignorat se tutorē q̄n valeant.

Snia lata contra verum contumacem cum iudici non constiterit de contumacia q̄ non valeat cū nec etiam processus valeat.

Cautela q̄ qñ fert snia ℥ 2tumacē: in snia inseraſ visis citationib⁹ de eo factis z visa contumacia. Si iudex sciuit contumaciā sed cedebat die feriatā cū non esset sententia non vitiatur.

Ultū. Ad B vt possit adiri heredi tas requirit̄ q̄ cōditio adiecta in institutione exīstat z eā exp̄tisse heres sciat. In cōditionibus iuris sufficit solūmodo q̄ exīstat. b. d. z est not. l. ¶ Op. ad p. imū dictū. ff. e. l. ij. Sol. ad purificandā institutionē in cōditionibus causalibus non requiritur sciētia heredis: vt ibi: sed ad adeūdā hereditatē requirit̄ sciētia cōditionis implete: vt hic. ¶ Opp. ff. de acqui. here. l. si quis extraneus. ff. si. glo. sol. ibi multis modis. Dyn. ꝺcit q̄ ibi putabat se institutū pure cū esset institutus sub conditione z conditio exīterit et sic conditio erat purificata. hic sciebat se institutū sub

Sia primo. Conditio si aliqs hr̄s nō erit deficit illo exīte te herede p parte. b. d. ¶ Op. q̄ legatū debeat: q̄ hec ꝺba si heres nō erit: debēt intelligi quatenus heres nō erit. vt. ff. de leg. j. l. ſi fichū. Sol. quidā dicunt q̄ ibi ꝺcit q̄ meus erit. hic ꝺcit ſi. ff. hoc est cōtra. l. ij. ff. de 2di. instī. quare dic q̄ ibi loquit̄ q̄n 2ditio respicit ipsam rē legatā. z est de ipsa re legata: secus si cōditio respicit aliā rē. z est de illa re vel pona: vt hic. Quo casu cōditio nō scindit̄ si est casualis: vt j. e. q̄ui duobus. Potestativa vero q̄nq̄ scindit̄ vt dicā forte in. l. plautius. j. eo. vel forte in l. que conditio. j. eo. quod not.

¶ Non vitiatur. Et istud est verum in iudice ordinario: secus in delegato. ff. de

¶ Quoties. Et istam. l. vide not. alleg. per Barto. j. eodem in. l. cū tale. ff. rescriptum.

Universidad del Rosario Archivo Histórico

¶ Op.C.de indi.vidui.auf.cui relictū.sol. hec cōditio bodie a iure nō remittit in vidua: sed in virgine est mutatū. ¶ Op.ff.de leg.ij.l.non dubium. sol.ibi fuit relictū simpliciter.hic in defectū conditionis que a iure remittitur.

a **¶ Qui duobus.** ad hāc.l.vide bal. in.l.j. in.viij. q.C. qñ nō petē.par.ꝛ per hāc.l.in fi. de cidit bal. not.q.in l.fi.in prin.in ver. pone testator.C.de legatis.

b ¶ Pro ipleta habē.hāc.l.no. limita in herede grauato q nondū sit unit legatū legatario: q̄ is p̄ heredē semel steterit quo min̄ impleat cōditio poterit tñ p exceptionē cōfeq vt cōditio ad hunc impleat ꝛ sua mo ram purgare. ita Bal.ꝛ ibi clarius Jmo.l.l.cū fund̄ j.c.ꝛ Cy.in.l.plures.in pe.q.fs an ge.vī tenere ptra riū in.d.l. cū fun dus.alleg.ad hoc 2 l.fi.C.eo. ꝛ bar. in l.qui decē.i princ. j.de solu.ꝛ p hanc l.ꝛ.l.iulia.j.eo. dixit sing. Ange. in c l.qm̄ alexādri.C. 1 d adul.qō ls ex cōi cat⁹ nō possit opꝛ 2 ponere exceptionem cōpēsatiōis vel bānit⁹ ex forma statuti tamē si opponat i hac forma nō soluo tibi: q tu nō solues mihi q̄ taℓ exceptio excōicativel bānī ti admittit: q̄ solutio habeℓ p facta.q̄ tenc mēti ꝛ nota q̄ dignū est.

c ¶ In testō. Ad istam.l.vide oīno bal.i.c.i.qual.do. feu. prīne. vbi facit istū text.fin.itē per hāc.l. decidit Bal.q.not.in.l.id quod pauperib⁹. in.vj.col.de epi.ꝛ cle.ꝛ pulchre in.l. j.in.iij. opp.C. de bis que pe. no.ꝛ i ea.l.l.iij. col. in ỹ. ij.quero. Adde q̄ voluit Ro. consi. ccccij.

¶ Ui duobus. [a] Cōditio nō pōt scindi si p solido pōt impleri.b.d. ¶ Opp.ff.si qs cau. l.si seruus.ff. si plurium. Sol.ibi scindit q̄ nō pōt habere effectū p̄o solido.vt plene dicā.j.e.l.plautius.vel forte in.l.que conditio.j.eo.

¶ Ure ciuili. Si p grauatū impedit implemētū cōditionis pro impleta habeℓ ptā in vltimis voluntatib⁹ q̄ in ℣ctibus.b.d. ¶ Op.j.e.l.q heredi.ff.si. Sol.ibi nō impediebaℓ p grauatū: sed als cōditio nō impleaℓ. ¶ Op.C. de 2di. inser. legatū. Sol.ibi 2ditio deficit p casum. hic p factum grauati.de q̄ plene distinguā.j.eo.l.in testō ita.

¶ Um vir. Si inter virū ꝛ vxorē fit mētio de liberis intelligit de natis ex eis.b.d. ¶ Nota ad id qō dixi in.l.post dotē.ff.sol.mat.scz q̄ consuetudo q̄ dicit dotem remanere apud virum si mulier de cesserit in matrimonio cum liberis intelligit de liberis ex eis natis.vt hic.ꝛ.l.si inter.ff.de pa. dota.

¶ Ec scriptura. Cōditio alternatiua ōr illa q̄ pōt duob⁹ modis impleri: ꝛ si in cōditione est aliquid turpe illud reiicit ꝛ aliud est im plendū.b.d. Dy.format hic vnā qōnez: dedi bouē vt capuā vadas:ꝛ hominē occidas:neutrū f̄ecisti: an possit repeti qō est datū. Quā questionē format glo.in.l.iij.ff.de condi.ob tur.cau.

¶ Um eadē. Jus accrescēdi trāsmitti tur ad heredes.b.d.

1 ¶ Exemplar si deficit deficit ꝛ exemplatum. Dispositio testatoris fi ex aliqua causa cōmutaℓ i aliā:in dispositione cōmutata nō intelligit repeti ta pena que erat in prima.

2 Petrus martini fi citatur vt petrus Joānis non incidit in penam contumacie.

¶ In testamento. ¶ Si de ficit exēplar deficit exēplatū.b.d. ¶ Ao. qō dixi in summario. ¶ Not.q̄ qñ dispositio testatoris ex aliqua causa cōmutaℓ i aliū modū q̄ in illa dispositione cōmutata non intelligit repetita pena q̄ in prima erat adiecta. facit.ff. eo.l.mnlta. Facit ad questionem fi ille qui vocaℓ Petrus martini fuit citatus sub hoc nōe petrus Joānis q̄ ex hoc nō incidit in penā contumacie. quod dic vt dixi.ff.e.l. demonstratio.in prin. ¶ Opp.q̄ non possit relin qui nōie pene: vt.l.j.de bis que pe.no. Sol. glo.tu dic vt dixi in.l.multa.ff.eo. ¶ Op.de cōsti. pec.l.j. ff.cum. Sol.hic supplet officio iudicis:ls obligatio deficiat. ¶ Quero an in dubio ex istis verbis presumaℓ testatoꝛ sensisse de illo monumento q̄ reperitur nō obstante variatione demōstrationū. dic vt dixi.ff.eo.l.demonstratio.

¶ Elie. Cōditio de nubēdo arbitrio alteri⁹ relicta ideo non nocet si ille qui debet ante arbitrari moriaℓ.h.d. ¶ Opp.j.e.l.in testamēto. fol.hoc ideo q̄ cōditio resicitur.vt.l.cum tale.ff.meuie.j.eo.fm Dy.

¶ Una species loco alterius succedit ex voluntate defuncti.

¶ Titia. ¶ Una species loco alteri⁹ succedit ex voluntate defuncti.hoc dicit. Cō si sponsus. ¶ Opp.ff.de adi.leg.l.cum seruus.gl. non soluit. Dy.dicit quod ibi legatū cōsistebat in re certa ꝛ de presenti.ideo illius alienatione extinguitur ꝛ redemptione non integratur.hic consistebat in re certa inspecto presenti tpe: sed dirigebaℓ substantia legati in diem mortis. Jstud non videℓ soluere cōtrariū.nā agathea que fuit legata tēpore mortis nō reperiℓ tpe testatoris: ergo legatum debet extingui:vt.ff. de leg.j.l.stichū qui meus erit ꝛ sicut p alienationē extinguiℓ legatū factum pure ita factū sub ista 2ditione qui meus erat.imo citi⁹ q̄ ibi nō distinguiℓ voluntarie vel necessarie alienet:vt.l.scribit.de aur. ꝛ arg.leg. vnde dic vt Dy. dicit in sol.alterius 2trarij.de quo.j.dicā.ff.q̄ verba testatoris hic posita possunt intelligi duobus modis. Primo q̄ testatoꝛ habuit respectū ad certas ꝛ determinatas psonas seruoꝝ.ꝛ si hoc cōstaret p alienationem seruoꝝ extingueret legatum: nec reintegrareℓ per redemptionē vt in cōtrariis. Scōo modo pōt intelligi q̄ nō habuit respectum ad certas personas:sed q̄ illa ancilla que vocabatur agathea:ꝛ ille seruus qui vocabaℓ philargicus qui fuꝰ erunt cum moꝛiaℓ debeantur:ꝛ sic nō sensit magis de illo q̄ de isto sed solum respicit ad nomen. Sed in dubio qualiter debeat intelligi determinat hec leg. nam ex eo q̄ illi redempte imponit nomen agathea non videℓ se retulisse ad certas psonas:sed magis ad eos quos illud nomen habere contigerit. ¶ Oppo. per impositionē istius nominis non potest induci legatū cum his que finit post testū oia debent ex integro fieri. vt.l. heredes.ff. si quis post. de test. glo. non soluit. dic per impositionem istius nominis de nouo nō disposuit: sed declaraℓ testatoꝛ ab initio sic sensisse: vt.ff. dixi: q̄ declaratio potest fieri cū minori solēnitate: vt.l. heredes.ff. sed si notam.ff. de testa. ¶ Oppo.ff. de pigno.l.fideiussor.ff. lucius.gl.non soluit.dicit Dy. q̄ ibi fuerunt obligata mancipia certa:ideo obligatio non extenditur ad redempta postea. hic ſ aūt non legabantur certa de presenti. Ex isto ỹ bis apparet Dy. itelligisse eo modo quo supra soluī primum contrarium. ¶ Oppo.ff. de leg.j.l.stichum. sol. vt ibi patet ex predictis. hec verba aliter intelliguntur hic:aliter ibi.

1 ¶ Cōditio potestativa facilis in hereditate potest qūcūq impleri vsq̄ ad vltimū vite spiritū: in legatis statim impletur cum potest.

2 Conditio potestativa apposita hereditati vel legato q̄ ad implemētū qñ fit idē i vno qō in alio.

3 Conditio potestativa si non impleuit cum potuit moꝛa purgari potest quo ad exceptionem nō quo ad actionem.

¶ Ec cōditio. Conditio potestativa facilis debet impleri statim cuꝫ potest. hoc dicit. ¶ Oppo q̄ ista conditio impleri potest quandocūq̄ vsq̄ ad vltimū vite spiritū. vt de here. institu. l.suus quoq̄.ꝛ.l.ſi. de condi.institu.sol. Pe. vt refert Cy.C. de condi.inser.l.pe.in.q.ꝛ Bul. de cug. in.l.condi.in prīne.de condi.ob cau. dicunt q̄ contraria loquunt in conditionibus potestatiuis que consistunt in dando: hic in his que consistunt in faciendo que sol. est contra.l.j.ſ.item ſi ita.j.tit.j.vbi etiam si consistit in dando debet statim impleriſi dicas ꝛ quod aliud in hereditate vt in contrariis. alind si apponiℓ in legatis: vt hic. ita dicit glo.in.l. si quis instituatur. de here. institu.ꝛ hoc alibi tenet Pe. scz in.l.j. de condi.insti. Ratio: q̄ in hereditate vertitur maius periculum q̄ in legato. ¶ Contra hoc videtur.j.titu.j.l.j.ſ.item ſi ita. vbi in here de idem dicit q̄ hic in legatario. Sol, ꝛ quandoq̄ cōditio opponiℓ heredi ꝛ hereditati: q̄ nisi cā impleat pdit hereditatem ꝛ tunc loquit q̄ dixi: q̄nq̄ apponitur heredi ꝛ nō hereditati: sed respectu alterius grauaminis: q̄ nisi impleuerit cogitur aliud legatū dare: tūc idē in legato: vt.l. ité ſi ita. ¶ Op. quod ſufficiat cautio mutiana: vt.ſ. eo.l. mutiane. fol. ibi in conditionibus que consistunt in non faciendo. ¶ Oppo. de verbo. oblig. l. ita stipulatus. Sol. ibi: in contractibus in quibus potest cōditio quādoq̄ impleri. Dic in vltimis voluntatibus in quibus distinguitur: vt ex predictis apparet: que diligenter not. ¶ Quero si non impleuit cū potuit an possit moꝛa purgari. Respon. non quo ad actionem consequendam: vt.l. thais. ſ. intra. de fideicom. li. sed ad exceptionē fic. vt.l.j.ſ. item ſi ita j.tit.j.ꝛ.l.ſ. de pe. leg.

¶ Si separatim. Conjunctis re portio accrescit sine onere.h.d.

In casibus

1 ¶ In casibus in quibus conditio habetur pro impleta qualiter agi debeat. vide in ſi.

¶ In testamento. Jsta est bona lex et.h.d. Si cōditio mixta per casum deficit relictum deficit. secus si per alium ꝛ cuius persona confertur sit impedita. hoc dicit. Or tractabo materiā de effectu 2ditionis[a] glo. tangit. ſ. eo.l. ei qui et vide cum illa glo.l.j.C. de insti.ꝛ substi. ¶ Opp. de condi. insti.l. sed et ſi sub conditione. ſ. quoties So. vt in glo. quod ibi in conditione potestatiua que 2sistit in potestate honorati. hic in mixta que consistit in potestate honorati et alterius et vide glo. que incipit imo videtur ibi Jtem ad idem vſq̄ ibi nisi. est ne vera ista. Certe quia manumittere seruum dependet ex potestate mea et serui mei videtur q̄ sic. sed non est verum. quia ipse non potest nisi esset ciuis romanus. quia est mere potestatiua: vt.l. fina. ſ. cum quidam. alias incipit si vero quid. C. de manu. test. Ad istud oppo. de.l. inde neratius. ſ. proinde. ſ. ad.l. aquil. Sol. vt in glo. ibi: impedior per tertium: ideo ille tertius mihi tenet.

a ¶ Effectu conditionis. Sed dubitari pōt. q̄d si testatoꝛ dixerit eō uerso ad hāc.l. vt relinquo titio centum si scia ei imperit vtrū si scia ei nolit nubere titius ōbeat habeℓ legatum vel relictum ista.l. facit q̄fic. Cyn. tñ.l.j. C. de isti. et substi. i vlti. col. tz 3riū. ꝛ sequit hic Jmo. q̄: cōditio est p̄ncipal⁹ in p̄sona scie apposita p.l. cum ab eo. ſ. de 3hen. emp. q̄d aūt in 3ctu si pmitto scie cētum si nupserit titio an debeℓ habere si stat p titiū. Cy. in.d.l.j. q̄ non sed i mol. hic tenet 3riū. p.l. iure ciuili. ſ. e. in fi. ꝛ vtrū sufficiat si titius nolit semel nubere si post ex iteruallo velit. vide Cyn. ꝛ Bal. in d.l.j.ꝛ Imo. hic. et hr̄ l.l. si que. de cō di. inser. ꝛ in.l. pater. ſ. fi.j. eo. et de materia huius. l. vide Joā. cald. in disp. inci. rector ecclesie sancti.

b ¶ Jbi in modo. Not. primo quod ls disp̄ō sub mō deficiat p casū. tñ nō deficit relictuꝫ ꝛ iste est casus i. d. l. si funduꝫ. ſ. iul. alias incip. l. titio zest ad hoc sing. ꝛ melior⁹ ō co: pozetur. fm Jmol. hic ꝛ vide Bar. in.l.q busdiebus. ſ. termiuus. j.e.ꝛ tex. ī lluci⁹. ſ. qſqs. el. j. ꝛ ibi Bart. vbi ē similis text. ſ. de leg. ñ. vide Joan. cal. in disp. inci. rector ecclesie.

Ellio modo dico mixta hoc est ex potestate mea et c viribus fortune: ideo est idem quod i casuali: ꝛ ita sentit hic glo. Rationem differentie inter conditionem potestatiuam casualem ꝛ mixtam: Cy. tāgit in glo. dicte.l. si pater. C. de insti.ꝛ substi. Old. assignat ibidem sic quando est conditio casualis te d statoꝛ voluit multum gratare legatarium: ꝛ ideo expectatur dubius euentus nec curatur qualiter deficiat nisi deficiat per grauatum. vt.l.j.ſ. eodem. ꝛ.l. iure ciuili. eodem titu. ꝛ.l. in executione. ſ. fina. j. de verb. obliga. sed ibi voluit modicum legatarium grauare ꝛ ponitur in potestatiua. Ratio q̄ satis est ſi per te non stet sed in conditione mixta e voluit grauare plus q̄ in potestatiua minus quā in casuali: ꝛ ideo eligitur media via: vt distinguaℓ. an deficiat ex casu vel facto alterius in cuius persona confertur. Domini habetis textus distinguentes aut per tertium impedior hoc directo agentē: vt impediat existentiam conditionis: et habetur p̄o impleta. vt.l. secunda. ꝛ.l. dedi. ſ. de condi. ob causam. Aut impedior per tertium hoc non agentem directo: sed per quandā consequentiam. et tūc f conditio non habetur p̄o impleta. vt lege tertia. ſ. si quis seruum. j. de statuliber. ꝛ.l. non omne. eo. tit. Aut ostenditur quo iure impediat: et in dubio videt pstari impedimentū directo: vt nō impleatur conditio: vt.l.iij. ſ.j. de statuliber. quia text. oēs casus istos videtur probare. ¶ Ulterius quero de solenni dubio in istis casibus in quibus condi- d tio habetur p impleta. agetur ne ex testamento vel qualiter. Or guarda hec glo. in.l.ij. C. de insti. et substi. videtur dicere quod agiℓ extraordinario iure. sed respōdeo vera est illa de qua dicit textus. e in his casibus in quibus conditio habetur p̄o impleta de iure communi agitur ex testamento: in illis casibus in quibus habetur iure seu fauore speciali p̄o impleta vt in libertate non agetur ex testamēto: sed iure ordinario scilicet actione in factum vel cōdictione ex lege: vt lege si peculium. ſ. cum seruum. et. ſ. is cui⁹. j. de statulib. quero quid voluerit dicere textus in dicta.l. secunda. C. de insti. et substituti. quando dicit extraordinario iure. Nescio quid voluerit imperator: dic ideſt indicis officio. quia est magis ex interpretatione q̄ ex p̄o pria significatione et videtur text. in.l. penultima in prīnc. ꝛ. ſ. j. eo.

f **¶ Quamuis.** Error calculi i reddenda ratione ꝛ reliquo restitutione non facit conditionem deficere. h.d. Not. diligenter p̄o officialibus qui debent restituere reliqua infra certum tempus sub pena et si restituant et in computatione fuit erratum[s] et aliquid apud eos remaneat quod in g penam non incidāt.

¶ Falla. De hoc dic. ſ. e.l. demonstratio falsa.

Si cui. Augmentum dignitatis non extinguit[b] legatum. hoc dicit. Facit b ad questionem de eo qui promisit dare scbacum matum cum pedite: et postea dedit cum pedite facta regina: de qua dixi in.l. legatis. ſ. si ex officio. ſ. de leg. iij.

1 ¶ Quando pluralitas resoluitur in suas singularitates.

Si quis. ¶ Una pluralitas geminat plures singularitates. Dicit. ¶ Oppo. supra de pigno. act.l. si necessarius. ſ. fi annua. Solu. ibi fuit appositum pronomen quis: q̄: quod est collectiuum sicut collectiuum omnes: hoc articulo. de heredi. institu. ¶ Oppo.[c] de impu. et alijs subſtitu. l. cum quidam. Soln. ibi: est dictio vtricp̄: que similiter est collectiua. licet glo. aliter solnat in.l. hoc articulo. ¶ Oppoñ. de impub. et alijs subſtitu.l. q̄uis. glo. in.l. hoc articulo. soluit. Tu dic ꝛ melius quandoq̄ vna pluralitas respicit plures et diuersos effectus: tunc resoluitur in suas singularitates vt hic: quādoq̄ respicit vnum communem effectum tunc nō resoluitur. vt.l. contraria. ibi enim pluribus erat subſtitutum vulgariter et sic respectu vnius here

¶ Prestari impedimētum. Adde bal. in.l. vt puto. in.iij. q.ij. op. de insti.ꝛ subſti.

¶ Algetur ne. In istis casib⁹ q̄liter agatur qñ 2ditio habeaℓ p impleta. p B est tex. i.l. cū pupillus. ibi. iure cōi.j. eodem.

¶ Extraordinario iure. itelligas officio indicis. l. si cui. j. eodē. vide imo. hic in hoc ꝛ tenere ℣ Bart. p bal. in.l.j.C. de insti. et subſti. in.iij. oppo.

¶ Quāuis. not. de errore calculi. banc.l.p multuꝫ no. alī. bal. i.l.j.C. si aduer. sol. quod parum defectus i rōne rdd̄da nō vitiat et bal. i.l.p br̄ditarijs. in. in. co. i ver. ꝛ. de be. act. et dicit q̄ ēℓ sin. l.ꝛ nō est alibi ꝛ h̄ itellige vt ibi p eū. Si quis aūt teneℓ ad certam q̄titatē sub pena si deficiat i vno nummo an incidat in penaꝫ no. bal. i ru. C. ō 3hē. emp. i. ꝛ. q. ꝛ i silī facit q̄ not. bal. i l.ij. in. eij. q. C. de resci. ven. sed 3dicit Bal. i. l. ede. in iij. col. loca. ꝛ vide bal. in aut. ijsdē. i pe. col. de secund. nup. ꝛ ad banc. l. vide Joā. cald. in cōsi. inci. p̄supposito statuto cōmunis papie.

¶ Fuit erratū. ꝛ vide oīno q̄ dicit bal. in. l. eū q. ſ. in populariꝫ. in p̄n. de iureiuran. ¶ Non extinguit. vide bar. ꝛ bal. in l. pen. ſ. de senat.

¶ Si qs. opp. vide bar. i. l. fere de bem⁹. in p̄n. de ỹ bo. obli. in. l. ſi ita qs stipu. ꝛ. anos. c. ti. ꝛ in. l. ſi ferū⁹. ſ. ſi pluriū. ſi qs cautio. ꝛ vide glo. in. l. iij. B interdicto a superiori. ō iti. actuꝫ p̄iuat. et imo. h post pe. i. d. l. cū qdā. in. i. no. ꝛ i pe. col. ꝛ in l. j. C. ō 2di. inser. vide Dy. i re. pluralis locutio. de reg. iur.

Universidad del Rosario Archivo Histórico

ditatis.ꝛ ſic nō reſoluitur in ſingulares tates. ita tenebat Jac.but.

¶ Licet omiſſio indictionis vitiet inſtm tamē indictio apposita corrupte non vitiat.

Inoiatum. ꝓ expſſionē qualitatū rei demōſtrate. Itē falſa demōſtratio nō vitiat.h.d.primo dicit q demōſtratio nō vitiat.h.d.primo dicit q demōſtratio per noīa ꝓpria ſit ꝛ hoc eſt cōe.ſcōo qō ſit p demonſtrationē corporis: vt talis cecus talis claudus ꝛ ſimilia.tertio per demonſtrationē officij vel artificij:ꝛ hoc eſt clarū.quarto per demōſtrationē neceſſitudinis vel affinitatis.nō ergo eſt neceſſe qō nomen patris alicuius apponaꝫ p nominationē patrui fratris vel affinis ꝛ ſic ſufficit q dicatur talis vꝛ talis. ¶ Ultimo no.diligenter qō ꝛ demonſtratio ſit falſa ſi cōſtat de quo ſenſit teſtator tamē noīatim vꝛ relictū ꝛ ſic plus eſt demonſtrationem falſam apponere q̄ nullā apponere:ꝛ ſic ꝛ videtur caſus ꝓo opi.Dy.quā tenuit in ſuo conſilio qd ꝛ indictio omiſſa vitiet inſtrumētū tū appoſita licet corrupte nō vitiat. ¶ Conſtat enim q notarius ſenſit de indictione q̄ currebat illo anno quē aſcripſit ꝛ in demōſtratione indictionis erraret vñ ꝓo nominato habetur vt hic.de quo digi plene in fine.l. librarius.de reg.iur.licet Jo.and.aliter dicat ſup data in fine libri ſexti.

Oblius. Cōditio caſualis pōt quandocunq; impleri h.d.No.ergo tria.ſcilicet electionem: acceptationem:ꝛ geſtionē officij. ¶ Quero ergo quo tempoꝛe quis dicatur habere dignitatem: hec lex facit quod a tempoꝛe acceptationis vt ibi munus edidit ꝛc.vt in glo.qō dicb plene vt digi in.l. eꝛ eo. de teſta.mili.

Titia. Non eſt veriſimile q teſtatoꝛ plus ſitum ꝛ nō pōt prius ꝙueniri heres q̄ defunctus poterat.h.d. ¶ No.quod digi in ſummario.ꝛ probatur in textu ibi:ſed non eſt veriſimile ꝛc.facit ad queſtionem quā digi in.l.gallus.ſ.ꝛ quid ſi tantū. ff.de libe.ꝛ poſthu.

Iquis. Licet deficiat onus legato iniunctum legatū nō deficit.h.d. ¶ No.q volūtati defuncti nō paretur qñ eſt cōtra.l. ¶ Op.q a legato repellaꝫ vt.l.ſi quis quos.ſ.de leg.ij.plures.ſo. dantur hic et in contrario veritas eſt que hic in fi.ponitur.nā ibi fuit nudus miniſter:hic legatarius quod apparet:quia teſtatoꝛ voluit enm ſentire cōmodum: vt teꝛ.dicit in fi. ¶ Op.de.l.ij.ſ.codicillis.in prin.ſo. ln.vt ibi plene digi.

¶ Si teſtatoꝛ dicat volo q heres meꝰ det illud qō reſcriptū eſt in ſchedula quā dimiſi apud guardianum an valeat.

Sita. ᵇ Ex teſtamento debeꝫ quod ibi expreſſe relinquit vel p relationem ad aliud.h.d. ¶ No.hanc legē et facit ad ꝛ qōnem teſtatoꝛ dicit volo quod heres det illud quod reſcriptū eſt in ſchedula quā reliqui apud guardianum fratrum minoꝝ. guardianus oſtendit ſchedulam an valeat. Et videtur quod non quia id quod in teſtamento nuncupatiuo relinquitur debet a teſtibus exaudiri. vt.l. heredes palā.in prin.ſ.de teſta.ſed hic non fuit exauditum a teſtibus:ergo ꝛc. Preterea iſta voluntas eſt captatoꝛia et confertur in volūtatem guardiani vnde ſcriberet quicquid vellet:vt.l.captatoꝛias. ſ.de lega.i. Preterea iſta ſchedula non eſt ſolēnis cum non ſit legitimum teſtamētum. ꝛ ſic nō valet: vt.l.vltima.C. de fideicō. ꝛ ita determinauit Jac. de bel. Ego dico hoc eſſe verum quando nō apparet ſchedulam eſſe teſtatoꝛis ex legitima literarū comparatione vel aliis legitimis indiciis. alꝰ poto q̄ valeat:vt hic.ibi quātū ei ꝛc. ꝛ ꝓo hoc.l. q heredi.in prin.ſ.de reb.dub.ꝛ.l.bis verbis. in prin. ſ.de leg.iij. facit ad predicta.l. theopompus.ſ.de vote ꝓleg.ꝛ.l.queſtionem.C.de fideicom. ſm illā lectu.ſm quam teſtatoꝛ poſuit in fine heredis ꝛ nō ſcripſit.ꝛ ꝓo hoc.l.hoc articulo.ſ.de here. inſti.et ꝛ.l.poſthumū.ſ.ſi pagānus.de iniuſt.teſta.ad idē. de ali.ꝛ ciba.leg.l.a filio.ſ.fi. ¶ Adde arg.contrariū quod ea que relinquunt in teſtamēto ꝛc. reſpōdeo quod ſufficit ſi audiatur a teſtibus implicite:vt.ll. ſ.alleg. Item non obſt.quod dicitur q̄ eſt voluntas captatoꝛia qm nō eſt captatoꝛia quando refertur ad ſcripturā de preterito. vt.l.hoc articulo.ſ. de here.inſti. Nō ob.qō dicit q̄ nō eſt ſolēnis:imo eſt ſolēnis:qz quicquid relinquiꝫ in teſtamento refertur ad hanc ſcripturam.

¶ Portio hereditatis ꝓo non ſcripta qñ ſit qō accreſcat cum onere.

Ratio quare legatū ꝓ nō ſcriptū nō accreſcit cum onere portio hereditatis ſic.

Portio hereditatis deficiens qñ accreſcit coniunctis cum onere an procedit ſiue ſint cōiuncti re tm̄ ſiue re ꝛ verbis.

Onus per modū cōditionis iniunctū in ꝑſona inſtitutoꝝ an tranſeat ad ſubſtitutos.

Uecondicio. Iſta lex ponit duas regulas multum breues ꝛ eſt difficilis lex. ¶ Opp.ad ſcōm vbi dicit hic q onus iniunctum pluribus de gradu intelligitur iniūctum gradui. Contra:portio ꝓo non ſcripta accreſcit ſine onere vt.C.de cadu.tol.ſ.in primo.ſolu.dicunt quidā ibi in ꝓo non ſcripto hic in caduco vel quaſi. Cōtra iſtā ſolu.videt.e.l.ſ.is ita.vbi dicitur qō quocūq; modo deſinat portio hereditatis deficienti accreſcit cum onere.quare alij: vt Azo dicunt ibi aliud in heredeꝫ hic no.in glo.ꝛ etiam no.glo.in.ſ.his ita.tamen ſe nō firmat.ꝛ ꝓo opi.Azo. facit.ſ.ᵈe lega.i.l.cuiatibus.ſ.j.ſed Dy.ibi reſpōdet quod ibi ꝓo non ſcriptum accipit impoꝛprie.vt ibi digi Alij reſpondent alio modo vt ibi videbitis. veritas eſt quod ibi hereditatis portio ꝓo nō ſcripta accreſcit cum onere:vt eſt caſus in.l.ſi duobus.ſ. j.ſ. de leg.i.ꝛ ibi digi. Sed contra hoc videtur caſus in.l.celſus.ſ.ſi.ſ. de leg.ij. Pet.in.l.i.ſ. is ita. C.de cad.tollen.ſe multū inuolnit in ſol. huius cōtrarij ꝛ bene non ſolnit. ¶ Veritas eſt iſta q̄ ponitur in glo.ſcilicet quandoq; onus imponitur generaliter gradui:ꝛ tunc accreſcit cum onere vt hic in prin.quandoq; onus iungitur quibuſdam nominatim de gradu tunc quandoq; iniungitur nominatim omnibus perſonis eiuſdem gradus et tunc idem quia accreſcit cum onere omnibus perſonis eiuſdem gradus:vt hoc ſecundo verſi.ꝛ.l.ciuitatibus.ſ.j.ſ.ꝛ.d.l.ſi duobus.ſ.i.ſ.de lega.i.quā doꝫ iniungitur nominatim vni tm̄. ꝛ tunc accreſcit ſine onere.vt.l.celſus.in fi.ſ. de leg.ij. vbicūq; autem dicit accreſcere cum onere intelligas qñ ab initio fuit inſtitutio ꝓo nō ſcripta reſpectu ꝑſone a qua relinquiꝫ:ſz ſi ab initio tenuit inſtitutio poſt ea in codicillis legata fuit relicta ſiā inſtituto mortuo.ꝛ ſic ſunt ꝓo non ſcripta reſpectu ꝑſone a qua relinquiꝫ:tunc accreſcit ſine onere:vt.l.quidam refert.cum.l.ſeq.ſ. de iure codi.ratione patebit infra.

¶ Sed quero que eſt ratio differentie inter hereditatem ꝛ legatū. Dicit Pe.in.ſ.is ita.quod hereditas repreſentat perſonam defuncti. vt.l. hereditas.j. de acquir.re.do.ꝛ.l.mortuo.de fideiuſ.ꝛ.l.uō minus.ſ. de here.inſtitu.ꝛ ideo ab ipſo initio conſtitit hereditas cum onere:vnde cum ſuo onere ac crescit ſed legatum non repreſentat perſonam. et ideo nō accreſcit cum onere:cū ab initio nō conſtitit ſi perſona nō reperiatur:ꝛ ideo ſi ab initio fuit perſona heredis illā videt reſpectiſſe adeo qō legata poſtea in codicillis relicta eo mortuo non valēt vt digi. ¶ Sed quero que eſt ratio vtrū relinquat nominatim vel non. Dic vt.l.i.ſ.ſi ſub cōditione. j.titu.j.ꝛ.l.j.in fi.ſ. de leg.iij. Itē que eſt ratio vtrū relinquatur nominatim ab omnib de gradu vel ab vno tm̄. Ratio eſt quia primo caſu videtur relinquere magis a gradu q̄ a ꝑſona vt hic.l.ij.v.i. ¶ Quero vtrum hoc quod dictū eſt quod accreſcit cum onere ſit verum.ſiue erant coniuncti verbis tantū vel re tantū: vel re ꝛ verbis.glo.dicit q̄ eſt verum ſi erāt coniuncti re ꝛ verbis.vel verbis tm̄. ſecus ſi re tantum. vt.C.de cadu.tol.ſ.ſi vero.

Item vide

¶ Facit.ſ.Sz ad uerte:qz imo.videtur ipugnare dicta bart.hic in.l.ſi duobus.ſ.j.de le.j.ꝛ etiā bar.i.l. re cōiūcti. de leg.iij. et ſol.pe.ad illud cōtrarium refert bar.ꝛ doc.in.d.l. ſi duobus.ſ. fi.et lz cōiter gl.ꝛ doc. teneāt ꝓ non ſcripta accreſcit cum onere tū glo.dy.ꝛ Jmol.in.l.pater. alꝰ incip. celſus. de leg.ij.tenet cōtrariū.ꝛ ibi plene ꝓ Bal.ꝛ Jmo.itē an illud qō dicit b bar.ꝛ doct.ꝓ.d.l. celſus ſit verū dicti poſt Jmo.in.l. lz impator.de leg. ¶ ſ.i.idem ſi nō oībus de gradu: ſed aliquibus ex eis.qz vno repudiāte accreſcit cuz onere ei qui coniunctim ſecū fuit grauatus vt patur.d.l. ſi duobꝰ ſ.i.ꝛ ibi poēs vi de etiā ibi bar. de materia. ſecus ſi vni tm̄ fuit grauamen impoſitū vt hic ꝓ Bar.qō vltimum limita niſi eſſet iniunctū onī alimentoꝝ eoꝝ fauoꝛe:vt eſt teꝛ. not.ſm intellectū glo.in.l.iiij.ſ.ſi.et ibi bar.de ali.leg. lz ſm intellectum Dy.ꝛ Ja.de are. nō ꝓbet idē forte eſſet in legato ad pias cauſas.

¶ Quā a perſona.hec rō non eſt bona.qz ꝺ caſum d.l.ſi duobus.ſ.j. ibi.licet nō ab oībus.de gradu: iō ibi vide Jmo.aſſignāt aliā rationē. Adde Bal. in l.pr alꝰ ancip. celſus.de leg.ij.

✻ Pro cōcordia. Aduerte villa vna ſola in hoc territorio lugdunēſi q̄ vocatur villa francha.in comitatu niuerñ. eſt alia villa etiaꝫ ſic appellata: modo accuſaf aligs cozā ptāte lugduñ.de delicto p euz cōmiſſo in villa francha.Bar.ſentit q̄ procedat talis libellus in.l.libellorū.ff.de accuſa. Cōtrarius allegaf in hoc.ſ.cū ita. Tu dic q̄ pōt intelligi bar. in hoc.ſ. cum ita q̄ loquaf qñ oīmoda erat i certitudo p.l.ſi in ſulā.ff.de vb. ob. ſm mētē Raph. Cu. ibi qui tenet affirmatiuā. Et i l.libellorū loquaf qñ erat villa ſatis aliter demonſtrata ſed non fuerat dictū ō comitatu vel dioceſi. Certe iſta reſpōſio ꝓ ſuſtinēdo bonore tāti viri vt ē bar. pōt admitti p ea q̄ ipſe volnit in.l. demōſtratio.ff.de cōdi.ꝛ demō. Sz poſſet alterari ſi bene cōſideretur eius vba. Sed in dubijs melꝰ eſt ſuſtinere partem cōcordante vt habetur ꝑ Jmol. in l.de pupillo.ſ. fi. ff. de no. ope. nūi. nouiſſi. in.l. ſi cuz dotē.ſ.ſi pater.ff. ſol.mat.

a ¶ L.ſi ſub conditione. Vide bart. in.d.l. ſi ſub cōditiōe.ſed in hoc eſt cōtrarius in.d.ſ. ꝓ ſecūdo. vbi tz a ſoluntio.Ly.

✻ Andre. Poma.

b ¶ Per bāc.l. vide Jmo.ꝛ panor. in.c. indicante. de teſt.ꝛ imo. dic gl. in.c.ſ. in vb. pauꝑtas. de teſta.li. vi.ꝙ ſi teſtatoꝛ in ſtituit pauperes chriſti ſtteligitur de his q ſunt ciuſdē domicilij.et vide gld.in ſiſti in.c. ſtatutū.ſ.cū not.i verb.vnū dic.in. de reſcrip.lib. vi. ꝛ ad banc.q.bart. vide Panor. 2ſi. ꝙ.in.iij.colū.in ij.dubio.vol.ij.

b ¶ Per bāc.l. Et vide bal.in.l.nulli.C.de epiſc.ꝛ cle. ꝛ vide q̄ late digi ī c.indicante.de teſta. vbi oēs allegant dictū bar.h. And.barba.

c ¶ Eſt parochianus. de legato facto ecclie neq; apparet de qua eccleſia cui debeaf ſed quid ſi teſtatoꝛ habebat duas parochias dic qō debet illi a qua recipiebat ſacramēta eccleſie ſm not.in.c.ſi. de ſepul. vbi pcano. Ly.in l.l.cū multe. C. de dona. ante nup. vt dicere qō debeꝫ pauperiozi. adde oīno Bar.in.l.j.ad municip.ꝛ vide q̄ dicit bal.ꝛ Jmo. poſt illū text.in.l.ſi domus.de leg.j.in prin.ꝛ Bal. poſt Ly.in.d.l. cū multe. dicit q̄ ſi legaf monaſterio in dubio intelligiſ de monaſterio mulierum ꝛ non boim.ꝛ bad de Ang.in.ſ.vio in auf.de nō ali.ꝛ oīno pe. de anch. ꝛ imo.in.c. relatū el.ij.de teſt.in fi.ꝛ Jo.an. in titu. de inſtr.edi.ſ.nūc vero aliqua. i addi. q̄ incipit nūc pervenit.ꝛ i.c. cū qs. de ſepul. in.vi.et q̄ no.bart.in.d.l. ita aliter loquitur bar.in.d.l. libello rū.ad qō cōſuluit bal.cōſi.lxx. iij.li. 2 de.q.hic forma ta p bar.vide bal. conſi. cxiij.ij. lib.

2 Conditio an deficiat quando quis impeditur per tertium.

3 Alleganti ſe impeditum poteſt opponi quod potuit reclamare ꝛ non fecit.

d **Uibus.** ᵇ Dieꝫ † impedimēti cō putatur ī termino.h.d. 1

2 ¶ Op.quando quis impeditur per tertium conditio deficit:licet habeat actionē ꝛtra illū impedientem:vt.l.inde neratius.ſ.j.ſ.ad.l.aquil. ꝛ no.ſ.eo.l.in teſtamento. Sol.glo.quod hic nō totaliter impediunt ſed dilationem dedit. Sed ꝙra videtur.ſ.ſi tabu.teſta.nulle ex.l.ij.in fi.ꝛ de eo per quem factum eſt per totū. vnde puto quod hoc debeat intelligi quando impediens non erat ſoluendo.alꝰ daretur actio cōtra eū. vt.l.ſi.ſ. de eo p quē factū eſt. vltimo no.† p ei qui allegat ſe impeditū pōt opponi ſi cōtra impedimentū potuit reclamare ꝛ non fecit:vt ibi nec per te ſtaret ꝛc.

1 ¶ Expenſarum appellatione non venit pretium rei.

2 Teſtatoꝛ legans filio expēſas factas in ſtudio q̄ videatur legare etiam pretium libꝛoꝝ.

1 e **Quidam.** † Appellatione expenſarū rei pretiū nō ꝓtinet.h.d.et dicit Dy.quod non eſt alibi.ꝛ notabilis caſus eſt. ¶ Op.ſ.de peti.here.l.ſi a dño.in fi.glo.dicit hoc eſſe verum ꝓpter preſumptā voluntatem defuncti certe illa lex nō facit cōtra. ¶ Op.ſ.de leg.ij.l. lucius.ſ.que marito.gl.ſoluit nec eſt cōtra ſi bene aduertatur. ¶ Op.ſ.ſol.ma.l.fructus.ſed hoc debet intelligi de expenſis factis ad perpetuā rei vtilitatem nō gratia fructuū. ¶ † Ultimo Dy.dicit no. arg.q ſi teſtatoꝛ legat filio expenſas factas in ſtudio non videtur legare pretiū libꝛoꝝ vt hic Pet. dicit contrarium.alꝰ nihil operaret legatū q̄ alie expenſe de iure cōmuni non poſſunt repeti: vt ſamil.her.l.que pater. Ego dico aliud eſt dicere ſ lego expenſas ſtudij.aliud lego expenſas libꝛoꝝ.nā expenſa ſtudij eſt quicquid occaſione ſtudij eſt impenſum vel in libꝛis vel in quocunq; alio: a ſimili ſicut dicimus expenſa funeris.vt.l.funeris impenſa.ꝛ.l.at ſi quis.ſ.funeris.de relig.ſed quando dico expēſas libꝛoꝝ poteſt procedere dicit Dy. quod non intelligaf de pretio libꝛoꝝ ſed de aliis expenſis factis poſt eos emptos vt hic. quoniam pretium rei non eſt impēſa rei eiuſdem ſed pretiū vnius rei poteſt eſſe impēſa alterius rei:vt ſi emerem ligna vel ferrū cauſa fulciendi ſeu fabricandi domum iſtud eſt expenſa domus ſed nō eſt expenſa vnius ligni vel ferri.ita loquiꝫ hic.predicta ſunt vera ſi poſt emptionē libꝛoꝝ in eis fecit expenſas faciendo eos miniare cōrigere ꝛ ſimilia:ſed ſi nullam feciſſet tunc deberet intelligi expenſa libꝛoꝝ ideſt pretiū libꝛoꝝ cum nulla alia ſit.vt.arg.ſ.ea.l. ſ.dominus.q̄ no.glo.

f

g **Quidam.** Conditio apposita in quarta parte teſtamēti reddit conditionale legatū.h.d. ¶ Oppo.extra glo.q̄ ſit differentia vtrū conditio apponaꝫ in ipſa diſpoſitione vel poſt:vt.l.imperator.de manu.teſta.Sol. ibi in modo non conditione. ¶ Opp.C. quandoſ di.leg.ced.l.eꝛ his.Sol.dicunt quidā hic ꝙ ſi: ibi ꝙ cū. Tu dic q̄ poſt legatū pure relictū adiſcitur ei tps etatis vel alterius euētus in tps certū ꝛ tūc ſa cit diem.vt.l.eꝛ bis.ſi vero adiſcitur tempus incertum tūc facit cōditionē vt hic.ꝛ not.gl.ſ.ad trebel.l. ſeius. ¶ Opp.ad iſtud q̄ etiā in cōditione vel die incerta ſit differentia an apponatur in ipſa diſpoſitione vel poſt:vt.l.obligationum fere.ſ. cōditio. de act. et oblig. Glo.ſ.dicit ibi in contractibus.hic in vltimis voluntatibus et bene. nam in contractibus ſi in ipſa diſpoſitione apponitur facit contractum conditionalē.ſi eꝛ poſtfacto apponiꝫ facit ipſum purum reſolūdum ſub cōditione.vt.l.ij.de

Universidad del Rosario Archivo Histórico

Andre. Poma.

a ¶Dñs. Et vide Bart. in l. legaui. §. de li. leg. Et l. i. is cui. §. Stanius. ff. de sol.

a ¶Dñs seruo. vide Bal. in l. id qd pauperib⁹. de epi. & cle. & bal. in l. ij. C. de fideicom.

b ¶Qui dotalem. vid bal. & imol. ib.

c ¶Modo implē do. ad hūc. §. vide tex. in l. si ita legatū. de leg. iij. & ibi bar. & vide ḥ oēs doc pticm ino. & vide dictū sali. i l. i. C. de bis q sub mō. & Ful. i. l. iul. §. offerri. de act. emp. & bal. in. l. fi. lie 13. C. de colla. ité vide Dy. quez ibi refert & tz Dy. in. l. liberto. §. lucius. de annu. leg.

d ¶Op. j. eo. & vide q ibi habes post Barto.

e ¶Quero primo. Adde not. p doc. s. eo. in glo. rub. & bal. in ru. C. de in sti. & substi. sub cōdi. fac.

f ¶Inducit mod⁹. Adde Bart. in. l. 13. j. vt leg. no. ca. et de dictione vt & put an importēt similitudinem vel veritatē. vide gl. & bal. in. l. cū alijs in fi. C. de se. mup. & Bal. in aut. cui relictū. in vlti. col. C. de indi. viduj.

In diē adiec. & ibi glo. que melius declarat hāc sol. quam not. & collige distinctionem p te. ¶Ultimo not. quod dictio nisi: facit conditionem. digi. s. eo. l. i. quod nota.

¶Si testator reliquit omnib⁹ us ab ipso herede debentibus an veniat credito: cui obstat exceptio prescriptionis.

Dominus seruo. [a]Appellatione debiti cōtinet naturale tñ si aliud reperiri non pōt. h. o. Quero † si testator reliqt in testamēto omnib⁹ deberi satisfieri quibus aliquid debebat vtrū ex hoc illi quibus debebat quorū debitū erat pscriptum posset petere. Et hic videtur casus q̄ contineatur debitum naturale. in contrarium est text. in. l. si is. §. fi. de sol. Sol. aliud est relinquere specialiter centum q̄ debeo & loquitur hic. aliud relinquere simpliciter quicquid debeo quantitate non expressa. quo casu nil relenat nisi debitum probetur. vt. l. legaui. in fi. de lib. leg.

Qui dotalem. [b]¶Falsa demonstratio rei certe legatum non vitiat. h. o.

¶Modus est moderatio quedam dispositioni adiecta: cum qui bonorator aggrauans in tēpus dispositionis perfecte.

[2]Modus a moderando.

[2]Modus inducitur p dictionē vt: & de natura bius dictionis.

Ratio differentie inter si & vt.

Dictio ita vt & dūmodo an faciat modum.

Clausula ea conditione importat modum.

Si testator voluit antea impleri id qd p dictiōes modū importātes expressit & emolumēto acquirāt dispositio erit cōditionalis & non modalis.

Dictio postq̄ importat conditionem.

Dictio ne: qñ est adnerbium an importet modum vel conditionem.

Ad ista dictio qñ faciat modū vel conditionem.

Pro quando faciat conditionem vel modum.

In quando faciat modum vel conditionem.

Relictum factum p̄o redemptione captiuorū vel dote puellarū est modale: factū vero p certa puella pro certo redimēdo dicitur conditionale.

[2]Modus an impediat transmissionem legati legatario defuncto ante modum impletum vel cautionem prestitam.

Laueri an semper debeat de modo implendo: qñ modus est oppositus legato.

Quid in contractibus.

In contractibus vltro citroq̄ obligatorijs agēs ex eo debet implere ex persona sua: nec sufficit qō caueat.

Satisfās de modo implendo teneť etiā cauere de restituenda cum fructibus.

Legatarius qñ nō implet modū q̄ nō pōt retinere legatū: si vero nō implet q̄ non vult contra eū dantur tria remedia.

Legatarius si non impleat modū impossibilē an retineat legatum. remissiue.

Termilius. Legatū sub mō nō pōt effectualiter peti niſi pstita cautione de modo implendo. h. o. ¶Oppo. j. eo. ⁹. l. titio. primo respōso. Solu. ibi modus imponitur in fauorē legatarij: & ideo videtur magis impulsiuus modus q̄ finalis. ¶Secundo oppo. de. l. dedi. in pnn. de condi. ob causam. Dicit glos. aliud in contractibus vt ibi: aliud in vltimis voluntatib⁹ vt hic. de hoc dicemus infra. ¶Quero primo [c]quid est modus. †Glos. dicit. [2]Modus est de futuro et quasi cuiusdam remunerationis a legatario petita exhortatio. quo non impleto ita puniatur relicto sicut deficiente conditione ab initio nō capitur. hec diffinitio non placet: quia sm hoc etiā fideicommissum relictum a legatario esset modus quia est exhortatio fauore cuiusdam remuneratiōnis. Item eo nō impleto relicto p̄iuatur sicut deficiente conditione ab initio nō capitur. vt in aut. de here & fal. §. his omnibus. cum onus relictum in vi modi & relictum in vi fideicōmissi sint species diuerse: vt no. C. de his que sub modo. l. ij. Dic ergo sic: modus est moderatio quedam dispositioni adiecta: eum qui bonorator aggrauans in tēpus dispositionis pfecte. quod dico moderatio quedā dispositioni adiecta: dico ad differentiam demonstrationis que principaliter adhibetur ad declarādam et limitādam rem legatam vel personam: vt dixi in. l. demōstratio. modus ergo est moderat ipsum actum dispositionis. Ité ad differentiā legati & fideicommissi: q̄ illud non moderatur principaliter ipsam dispositionē: sed est quedā dispositio per se. Ēt qui bonorat aggrauās hoc dico ad differētiā modi largo mō sumpti. nā tūc ois qualitas dispositionis adiecta dicitur modus: vt. l. obligationū. §. modus. j. de ac. & obli. & l. iiij. §. modus. de serui. Dicitur enim modus a moderādo. vt. j. de do. cā mor. l. quod conditionis. §. j. & ibi no. sic etiam accipitur. j. tit. i. l. j. §. j. hic vero accipit modus stricte p̄o onere apposito in vi modi eius in quē dispositio cōferť in tps dispōnis pfecte. hoc dico ad differentiā cōtradictionis q̄ dz impleri anteq̄ dispositio sortiať effectū: vt. j. l. pgi. & seq. §. fi. aut modus debet impleri post vt hic. & l. demōstratio. §. fi. ff. e.

[2] ¶Quero scōo per que verba inducať modus. [f] Glo. dicit per vt: vt non. C. de bis q̄ sub modo. l. i. & institu. de leg. §. longe. & s. de contraben. emp. l. cū ab eo. & ibi not. Sed contra: q̄ conditio inducitur per vt: vt. j. eo. l. a testatore. vt no. in. d. l. cum ab eo. sed potest dicere q̄ illud nō operatur dictio vt: sed natura ablatiuorum absolutorum vt ibi patet: et digi. s. eod. l. i. & ego puto verum. [g]Sm dictio vt: quandoq̄ infinitat orationem & facit eam dependentem esse ad actum verbi precedentis: et tūc nō facit modū sed perficit orationē: et ponitur vt p̄o quod. ecce exemplū rogo te vt restituas hereditatē & ita fuit in. l. a testatore ablatiui ergo [h]absoluti ibi positi faciunt conditionē. simile in. l. sticho. in pnc. j. de statulibe. Quandoq̄ dictio vt: aliquid adiungit ad dispositionē perfectā: & tunc facit modū vel si vis sustinere glos. quod hoc operet dictio vt dic quandoq̄ per dictionē vt adijcit dispositioni aliquid quod est explicandum per granatum vel per aliū vel pēdet ex viribus fortune: tunc facit conditionem ita loquitur. l. a testatore. potest esse ratio q̄ p̄imo ea suvoluit testator minus grauare sc̄o plus vt dixi in simili. s. eo. l. in testamento. ad quod facit quod dicam statim de dictiōe ad: p̄o hoc optime de donatione cau. mor. l. senatus. §. j. in fi. §. vbi aliter accipitur dictio vt: quando respicit actum honorari. aliter quando respicit alios actus. † Et si queris que est ratio differentie inter si et vt. Respōdeo hec est ex ipsarum natura. vt. j. eo. l. eas causas. in fi. & hoc cum hec dictio adijcitur aliquid futuri temporis. als non faceret modum. prout hic simit sed esset quedā modificatio: vt. s. de fun. instru. l. scie. in pn. et. §. i. † Quid de dictione ita. Respondeo idem vt j. de ma. testa. l. libertas. §. j. Quid de dictione j. vti. Rūd. idem. vt. l. si tibi. s. de leg. iij. Quid de dictione dūmodo. Respō. idē. vt. l. cum ab eo. de contraben. emp. quid † si testator dicat lego tibi cētum ea conditione vt aliquid facias. Certe hoc non obstāte erit modus. vt. l. meuia. de ma. testa. & de do. l. §. in fi. & illa verba ea conditione non accipiunť p̄o prie cum cōmuniter testatores ignorant quid sit & ideo significatio aliorum verborum magis suspicitur. Quid si † testator expresse voluit ante impleri illud quod per istas dictiones expressum est q̄ emolumentū consequatur. Respōdeo siue expresse siue tacite hoc apparet facit cōditionē. cuius natura est vt p̄ius existat. j. de fideicō. l. i. l. thais ancilla. §. stichus & † statim dicam de dictiōe ad: facit qō digi. s. l. j. de coniunctione copulatiua. † Quid de dictione postq̄. Videť quod facit modū. ita dicit glo. in. l. i. fi filius. j. de dona. & ita intelligitur lex illa. Cōtrariū puto verum cum de natura modi sit post emolumentum quesitum impleatur: vt hic in fi. & s. e. l. demōstratio. in fi. & illa dictio postq̄ hoc exprimit q̄ [g]¶Puto verum. Sed qd si ex verbis nō appareat an sit modus vel ḍditio qō potius psumit. vide bar. in. l. cū certa. C. de trāsa. post pnc. et tex. melioť & de in re. & ibi doc. in. l. a testatore. j. e. & ad de q̄ p dictionem si: iducit qūq; modus. vt digi post Bar. in. l. j. §. e. in ij. col.

[b] ¶Blatini ergo adde Jmo. i. l. qñ tum. j. eo.

[i] ¶Quid si testator quid si testator: dixit lego ea ḍditione vt facias. vide Bald. in. l. cū res. C. de dona. & bar. in. l. si societatem. §. arbitror. p illū tex. s. p̄o soln. tu pondera tex. iuncta glo. & Bart. in l. cum eorum. C. de sēnten.

[k] ¶§. stichus. melius p̄bat in. l. qñ tum. j. eo. & facit. l. hmōi. in pnn. de le. j. vbi quod no. bar. in. l. cū mota. post pnn. de trāsact. vide barto. in l. 13. in pnn. vt leg. 110. ca.

exprimit q̄ effectus dispositionis sequať p hoc q̄ facit ḍditionē est casus in. l. inter illā. j. de vb. sig. & s. de lega. ij. l. si ita. §. fi. sm glo. q̄ ego ponit

8 ibi vbi. i. postq̄. † Quid de dictione q̄ est adnerbiū de adnerbio [a]ne: glo.

a & Dy. in. l. qui absenti. §. j. j. de acq. pos. dicit q̄ faciat modū p. l. cū pater §. titio. s. de leg. ij. & ibi etiā glo. dicit. In cōtrariū videť casus. j. e. l. cū tale. §. titius. Sol. fateor de dictione ne: q̄ exponiť i. vt nō. vt. d. l. cū pater. et ibi no. §. titio. tamen vt dixi dictio vt: facit conditionem quando illud quod adijciť venit implendū ante emolumentū quesitū seu consecutum. ita in dictione ne: Cautio cōsueunt peti anteq̄ emolumentū cōsequatur prohibitio ergo ne petatur respicit illud tempus: ideo facit conditionē: als faceret modum: vt ille tex. not. dicit q̄ est not. ꝑter id qō. s. dixi de

9 alijs dictionibus. ¶† Nunc quero de prepositionibus: quid de prepositione ad: [b]hic videť tex. qō faciat modū. sed. j. eo. l. si vir. facit conditionē dic q̄ ut p hanc dictionē adijcitur aliquid explicandum per bonoratū: et facit modum vt hic aut aliquid explicandum per alium vel pendet ex

10 viribus fortune & facit conditionē: vt in cōtrario. & hoc etiā no. propter id quod dixi. s. de dictione vt. † Quid de dictiōe p̄o. Credo idē quod faciat modū cū p talē prepositionē adijcitur aliquid futurum: vt. l. antepe.

11 §. j. s. de leg. ij. ad idem facit. C. de dona. l. si qs p̄o redemptione. † Quid de dictiōe in. Respondeo idē qō dixi de dictione ad. vt p̄obať. s. eo. l. solemnus. cōiuncta. l. penul. in pnn. j. de ope. li. hoc aūt intellige vt statim

12 dicam. † quid si per nomina vt ecce relinquo centū p̄o redēptione captiuorum vel relinquo cētum noīe dotis puellarū an faciat cōditionē vel modum. Videť q̄ faciat conditionē. vt. l. stipula. de iure do. & j. e. l. titio. §. titio. & ibi dicam. & dixi. s. e. l. i. econuerso quod faciat modum: vt. C. de epis. & cle. l. nulli. in pnn. dico aut relinquitur noīe dotis pauperū puellarum vel in redemptionem captiuorum in genere: & tūc q̄ semper pauperes sunt & semper captiui sunt & non dicit hoc pendere ex futuro euēntu incerto. solū enim est erogatio facienda: ideo facit modū. ita intelligo

13 l. nulli. aut relinquuntur noie dotis certe persone aut in redēptionē captiuitatis certe persone q̄ forte nondū capta est: & tunc q̄ pendet ex viribus fortune: an illa maritetur: vel illa capiatur & redimať: & tunc facit cō ditionē & ita intelligo cōtrariū. & cū hac determinatione debēt intelligi multa q̄. s. dixi. ¶† Secundo principaliter quero de effectu modi. & p̄imo quero an impediat trāsmissionē legatario defuncto ante modū impletū vel ante cautionē prestitam. Et hic videť casus q̄ impediat q̄ modus reloluit in hāc cōditionē si satisfecerit: & vt casus. j. e. l. titio. §. ante nuptias. sed opi. illoꝝ qui dicit q̄ illud est legatū est falsa modo in contrarium est casus & glo. j. e. l. a testatore. j. q̄si di. leg. ced. l. post diem. §. eiusdem. & hec est veritas nisi modus esset talis qui non posšit impleri per

d heredē: q̄ tunc heres excluderet q̄modū non implet sicut defunctus voluit. Non ob. hec. l. q̄ sicut scis cōditio que tacite ineſt ex legis dispositione nō impedit trāsmissionē: vt. j. eo. l. cōditiones que extrinsecus. & s. de lega. j. l. iij. Ista est huiusmodi. ergo &c. ex hoc etiam habes tenere menti q̄ isti duo modi legandi per omnia habēt eundē effectū: vt lego tibi vt

d aliquid facias: vel si satisfederis de hoc faciēdo heres meus det tibi cētum. vtrūq; dicit legatū sub modo. casus est hic & in. l. huiusmodi. i pn. s. de leg. j. & glo. ibi & doc. non intellegerint sed per hanc legem declarat

14 vt vides. ¶† Quero vtrū sit verū indistincte quod de implendo debeat caueri. Breuiter dic aut modus respicit solum fauorē legatarij et nō dz caueri. vt. j. eo. l. titio. in pnn. Aut respicit fauorem heredis vel alterius et tunc aut modus adijcitur libertatis legato. & tūc non debet caueri. & officio iudicis cogi debet ser⁹ us liber fact⁹ implere modū. vt. l. menia. & l. libertas. §. ij. j. de manu. testa. Aut loquimur de alijs relictis & tūc aut modus fuit additus vt legatario. & tenetur cauere vt hic. & l. si tibi. s. de leg. ij. cum similibus. Aut fuit additus modus vt ministro & non debet

15 cauere. vt. l. dixus. j. si cui plusq̄ per. l. falcidiā. ¶† Item quero quid in contractibus. glo. tenet hic quod nō debet satisfacere allegat. l. dedi. s. de condi. ob cau. sed certe ibi dicitur postq̄ ille qui debet implere modum percepit illud quod debet non potest peti ab eo cautio vt impleatur: sed nos querimus vtrū anteq̄ ipse pecipiat repellať exceptione nisi caueat & cauendo habeat actionem sine obstaculo exceptionis. Et dico q̄ si vere contractus est celebratus sub modo est idem q̄ in vltimis voluntatibus. Casus est in. l. insulam. in fi. s. loc. posito hoc quod nulla lex diceret tñ hoc dicat vrgens ratio. natura enim modi est vt impleatur post emolumentum secutum: vt hic & l. dictum est. nisi enim p̄ius consequať nō posset modus impleri. Pone p̄mitto tibi centum vt fundum emas titio. vt. l. j. in fi. s. de do. vel promitto tibi centū vt domū reficias certe de

16 necessitate agres p̄ius ad centum p̄estita cautione de nō implendo. arg. huius. l. & d. l. insulam. in fi. s. locati. facit. s. ma. l. si vero nō remunerandi. §. fina. & l. seq. que optime p̄obat & p̄edicta intellige etiam in contractibus stricti iuris. Item id quod. s. dixi. si vere contractus est celebrat sub mō. ideo dixi q̄ si esset alius contractus vltro citroq̄ obligatorius: locatio: emptio & similia. tunc deberet quis implere contractum ex p̄sona sua. als repelleretur exceptiōe. vt. l. iulia. & offerri. s. de act. emp. nec sufficeret prestare cautionē de implendo. fallit quandoq̄ vt tāgitur per

16 glo. in. l. ij. C. locati. & ibi plenius per doc. ¶† Alterius quero an debeat prestari alia cautio q̄ ista. Respondeo sic de re cum fructibus restituenda si modus non fuerit impletus: vt. C. de indic. vidui. aut. cui relictum. et in corpore vnde sumitur. Illa tamē est cautio simplex regulariter. vt

ibi. Ista vero est satisdatio: vt hic patet. ¶Quero vtrum ante prestitā cautionē sit nata actio p̄o legato petēdo. Dico q̄ sic. sed repellit doli exceptione. vt. l. si is cui. & l. cum in testamento. j. de fideicō

e missi. lib. ¶Quero [c] quid si legatarius nō implet

17 modū: & loquor de modo possibili ab initio. Nūdeo aut nō implet modū: q̄ nō pōt: & retinet legatum. vt. l. si fundū p fideicōmissum. §. j. s. de lega. j. no. etiā. s. e. l. in testamēto. & C. de insti. & substi. l. i. Fallit sm quosdam. j. eo. l. titio. §. ante nuptias. si

a ibi est tacita conditio vt ibi dixi: aut nō implet: q̄ non vult. & bec tria remedia sunt prodita. primum quod legatarius p̄inatur legato & heres recipit: vt. C. de bis que sub modo. l. j. §. de condi. ob cau. l. si heres. s. de an. leg. l. liberto. §. lucius. Et glo. dicit hoc esse verū. s. in distinctione modi. Sed hoc fallit i legato libertatis quod est irreuocabile. vt l. imperator. j. de manu. test. Idem puto si aliquis liberatur aliqua actione que non posset renasci. vt s. de pac. l. si vnus. ¶Secundum remedium est vt heres agat ex stipulatione vt modus impleať: vt

b hic. & l. si cui. s. de lega. iij. non enim interponeť hec cautio nisi ex ea possit agi. vt. l. hec stipulatio. §. dixus. vt le. no. ca. sed certe illud procedit sine dubio quando heredis interesset: sed ponamus quod modus continet aliquid explicandum in persona tertij quomodo competet heredi actio ex stipulatione cum sua nō interšit. vt. l. stipulatio. §. alteri. j. de verbo. oblig. Respondeo dicit glo. in. l. huiusmodi. in pnn. s. de lega. j. quod tunc heres debet stipulari nomine alterius. & alij cedere. Tu dic quod stipuletur nomine suo: quia semper sua interest q̄ō voluntas defuncti seruetur: vt. j. e. l. titio. primo respondeo. vbi eſt casus. ¶Tertiū remediū est vtile in cuius cōmodū debet impleri modus agat actione ex testamēto. vt. C. de bis q̄ sub modo. l. j. Sed aduerte: quia vt ibi dicit glo. illud verum nisi in libertate. quod intellige in dāda libertate vt ibi no. Tu dic quod licet de iure antiquo non daret actio tamen iudicis officio compelli poterat ad modum

18 implēdum: vt. l. libertatis. §. i. & l. meuia. de manumissa. argu. s. de an. leg. l. quintus. & hec vera in vltimis voluntatibus. Jn contractibus dic aut est cō tractus bonefidei: et non habet locum cōdictio ob causam. aut stricti iuris &c. vt no. s. de cōdi. ob causam. aut

18 l. ij. et ibi per doct. ¶† Quero de modo impossibili. glo. tangit. C. de cad. tol. §. p̄o secundo. in fi. glo. mag. et ibi per Dy. in vlti. q. tetigi vobis. C. eo. l. si quis eum. digi plene. s. de leg. ij. l. codicil. in princi. vbi glo. hoc tangit satis plene.

f **Filiosa.** [f]Si relinquitur filio sub commoratione patre potestatis & in id tempus confertur patri videtur legatum. hoc dicit.

1 ¶Legatum si diminuatur an et quando diminuatur onus iniunctum in vim modi: siue conditionis. & nu. 4.

2 Si testator legat mihi fundū quem habeo cōmunem cum alio sub cōditione si dedero decem quod onus dandi non minuitur.

3 Legatum si diminuatur ob defectum patrimonij testatoris onus diminuitur.

5 Onus adiectum legato si est plus q̄ per testatorē rel inquitur an minuatur. remissiue.

f 6 Pretium rei vendite an minuatur re diminuta.

Lautius. ¶Als incipit clausula. Si legatū sic ditur per contratabu. vel alia lege scinditur onus per modum conditionis iniunctum. secus si per falcidiam minuatur. Ité secus in one re in vi modi adiecto. h. o. Diuiditur in tres partes. Primo ponitur de onere adiecto in vi conditionis. Secundo de onere adiecto in vi modi. secūda ibi: neratius. Item prima subdiuiditur in tres Primo ponit quando legatum scinditur per contratabu. Secundo per falcidiam. Tertio quando alio modo. secunda ibi: diuersum. tertia ibi. Item scinditur: & ista est lex difficilis. Tex. ibi vtatur et relictum tibi remanet minus onere. ¶Oppo. et videtur quod licet patronus aduocet per cōtrata.

a ¶De aduerbio. ne. de dictiōe neq̄ vide bar. i. l. licet. j. vt le. no. ca. & dic adde Bal. in aut. cui relictū. in vlti. col. C. de indic. vi. §. i. & in. d. l. q ab senti. §. i. vbi vide bar. & que ibi habes post eum.

b ¶De prepositione ad. Et facit modum vt hic de dictione ad: p̄ Bal. i. l. g̃naliter. i. viij. col. de epi. & cle. et bar. in. l. j. §. eo. et bal. in. l. eg arrali. C. ō act. emp. & ibi etiā vide de dictione p̄o. de quaeriā vide bar. in. l. si p dote. de le. prestā. vbi oīno vid & gl. in. l. dñs sticho. in pnn. de pecu. leg. de dictiōe i. adde bar. & e. in. l. j. i. v. col. de dictiōe ad. vide tex. & bart. in l. insulā. §. fi. & loc.

c ¶Faciat cōditionez. Relictū noīe dotis puellarum an sit cōditionale q̄ bene nō. ad limitationē eorū q̄ habenť in. l. titio cētū. §. titio genero. & q̄di. & demō. j. eo.

d ¶Satisfederis. lego tibi si satisfederis an legatum dicať cōditionale adeo q̄ nō possit transmitti. Adde ino. j. e. in. l. si ita expressim.

e ¶Quero. Adde q̄ no. bar. in. l. bus iusmodi. in pn. de leg. j.

f ¶Filiosa. Et an in dubio filio videať relictū cōtemplatiōe patris. vide bal. in. l. cū oēs C. de iure delib. & bar. & do. Jo. in. l. si filie. de do. causa mor. And. barb.

Universidad del Rosario Archivo Histórico

tũ heres teneꝛ ad legata: vt.l.i.C.de bo. pos.p Ita. sol.glo.fateꝛ Itiũ q patron⁹ prestat cõiunctis psonis. Dy. dicit q heres teneat cõinnctus psonis p ea pte quã aduocat: vt.ff.eo.l.si is.ff hodie nec ipse nec patron⁹ pstat p.ff.si vero testm̃. instit.de suc.li. ¶Opp.de ỹ.diuersum.ad pñ.ad ỹ.itẽ scindit.sol. aliud qñ scindit p falcidiam. aliud qñ scindit alio mõ: ꝛ assignat glo.rationẽ. ꝛ incipit.ff. de dãdo. ff nõ video quãlter posset sustineri ista ratio: qꝛ bene est veruꝫ q totũ ỗ legatũ lz detrahaꝛ falcidia. tũ qñ detrahaꝛ dicit indebitũ. vt.l.linea.ff. ad.l.fal. et.l.si patronus.ff.ff.de dona. quare dic rationem vt colligit ex distinctione quã.ff.ponã. ¶Opp.de ver.diuersum.ad ver.neratius.fol.ibi: in ver.neratius est in vi cõditionis. hic est in vi modi. ꝛ est ratio: qꝛ qñ daf in vi modi dicit quedã remuneratio: eius qꝛ respicit: vt no.ff.e.i rub.ꝛ.ff.eo.si qs seruũ. ꝛ ideo sicut res vendita minuit ꝛ pretiũ minuit. et ita si minuit relictum minuit onus in vi modi inuncti. ¶Opp.de.l.liberto.ff.ff.de an.le. Timore ✝huiꝰ cõtrariꝫ glo. distinguit[a] multũ clare. ita no. ff.ad treb.l.facta.ff.titius. sed Dy. ibi: ꝛ.ff. de do.cã mor. l.ei qui non amplius. dicit si relictũ est inutile ab initio ex quacũqꝫ cã siue relictũ erat in vi modi siue in vi conditionis minuitur relicto minuitur onus. vt.ff.de lega.j.l.ab omnib⁹.ff.titio. ꝛ.ff.l.pꝛi. ff.si pars. Si vero minuit ex postfacto tũc tenet distinctionẽ hic posita qñ nõ placet. qꝛ si ponis q legatuꝫ minuebaf ab initio p falcidiã esset ꝓtra hãc l. ver. itẽ scindit. Et distinguit late aut onus est im positũ in vi cõditionis aut in vi modi. primo casu aut heres fuit obligat⁹ ab initio ad legatũ integrũ sed ex postfacto liberaf a parte: vt ꝑpter ỹ.tab. vel ꝑpter vsucap. rei legate ꝛ minuit onus legatario ininnctũ. vt hic in pnci. ꝛ.ff.l.pꝛi.ff. si pars. Ratio qꝛ sicut ipse exonerat ita dz pati aliũ exonerari vt hic dicit tex. Idẽ ergo iuris esset si quacũqꝫ alia ratione ex postfacto heres exonerat. Si vero ab initio heres nõ fuit obligat⁹ ad totũ legatũ: ꝛ tũc aut hoc contingit in persona legatarij cui nõ poterat totũ relinqui ꝛ onus ininnctũ minuit. vt hic in ỹ. itẽ scindit.ff. de dona. cã mor. l.ei qui non amplius. Ratio qꝛ cũ heres ꝑpter legatariũ exoneret debet pati ꝛ ipsum in onere exonerari. aut hoc cõtingit ꝑpter beneficiũ ipsius heredis quẽ testaꝛ nõ potest grauare ꝛ tũc lz minuaf legatũ nõ minuit on⁹ causa cõditionis ininnctũ vt hic ꝓz in falcidia in ver. diuersum. Ratio: qꝛ priuilegium qõ bz heres nõ dz reuerti in eius lesionẽ. nec alius põt vti contra eũ ꝓuilegio suo eo inuito. vt.ff. de min.l.si inde ꝛ. Idẽ ergo si minuit ꝙditio ꝑ treb. vel ꝑpter debitum iuris nature vel ꝑpter aliã quartã debitã heredi eadẽ ratione p hũc ver. diuersum. lz glos. in.l. ei qui nõ amplius. aliter dicat in falcidia ꝛ male: et ibi reprehendit p Dy. aut minuit legatũ facto testatoris. vt qꝛ alienat vl ademit ꝛ minuit onus vt ff.l.pꝛi.ff.si pars. ¶✝Quero qd si testaꝛ sub cõditione si decẽ darẽ legauit mihi fundũ quẽ habebam cõmunẽ cum alio: ꝛ fic non debetur mihi nisi medietas: vt.l.serui electione.ff. de lega.j. Rñdeo: non minuit onus qꝛ nõ videf qꝛ testaꝛ ab initio plus reliquisset ꝛ fic nõ põt dici relictũ minutum. ¶✝Quero quid si legatũ minuaf ꝑpter defectuꝫ patrimonij testatoris: respondeo per.l. falcidiam ininnctum. vt.l.in quantitate.ff.j.ꝛ illis minuitur onus. ✝Secundo casu quãdo onus imponitur in vi modi. dico quod in omnibus in quib⁹ digi minui onus impositum in vi conditionis ꝛ onus minuitur impositum in vi modi. per eandẽ.l. qꝛ est eadem ratio: imo maiꝛ: vt.ff.patet. et fic loquif.l. ab omnibus.ff.si titio.ff. de leg.j. qꝛ ibi fuit relict⁹ unus vni ex heredibus ꝛ grauatus decẽ dare. certe fundus legatus ꝓ parte qua legatarius est heres nõ valet ꝛ si ex persona legatarij hoc venit merito minuit onus ininnctum in vi modi seu ꝑ modum legati vel fideicõmissi. qõ idem est. vt.l.i.C.de his q̃ sub modo. Sed illis casibus in quibus ininuctum onus in vi conditionis nõ minuit: puta per falcidiã vel aliã quartã debet adhiberi distinctio. Aut onus fuit intrinsecũ aut extrinsecum. ꝛ istos casus prosequere. vt in glo. Aut fuit onus appositũ alternatiue intrinsecum ꝛ extrinsecũ. ꝛ dic vt.ff.de leg.l.si mihi stichus. ¶✝Quero quid si ab initio onus est plus ꝙ illud quod per testatorem relinquitur legatario nulla facta diminutione relicti. Dic vt.l. imperator. de leg.ij. ita dicit glo. ꝛ bene. An aũt scindaf conditio aliꝰ casibus dicetur in prosecutione tit. ¶✝Quero quid in cõtractu si res est diminuta an pretiũ minuit. Casus est hic in pñ. put heres renẽderet. ꝛ expressius in.l. sue rei. cum l.seq.ff. de contrahẽ. emp. Itẽ hic loquif qñ diminutio fiet ꝓ parte certa, quero qd si diminuit ꝓ parte incerta. vtputa minuit vsusfructꝰ fundi ꝓ qua parte minuit onus ꝛ quo iure. Textus est ꝙ officio iudicis: vt.ff.sue rei.cum.l.seq.ff. de contraben. emp. ¶Quero qua actione agetur in pñ. legis. Dic ꝙ cõdictione sine causa. vel actione ex vendito si interuenit venditio. vt glo. dicit.

Ui heredi. Qui iussus est dare seruo cã conditionis implende sub nõe ꝓpio vel sub nomine heredis dando domino non implet conditionẽ. Itẽ iussus dare dño nõ implet cõditionẽ si dat seruo. b.d. ¶Ho. q̃ facti sunt non transeunt ad dominum. ¶Sed quero quid ad propositum. Respondeo: id quod est in conditione non est in obligatione. vt.l.si quis.ff. si quis omn. cau. testamen. adeo seruo non competit aliquod ius merito per eũ nõ acquiritur aliquid domino: sed ipsi seruo daf ex mera voluntate dantis ꝛ sic dicit facti. merito ad dñm non trãsit sed postq̃ peuenitur ad dationẽ ꝛ sic ad dominij translationẽ illa acquisitio dominij erit iuris merito dño acquireref. vt.ff. de acquir. re. do. l. acquirit. ¶Op. quod hic superstruat ver. sed cum heredi. sed respõdeo intellige ꝙ in pncipio iussit dare seruo expresso ꝓpio nõe. In ver. sed cũ heredi expresso nõe heredis tñ. ¶Opp. qõ debeat dari domino cum ad eũ transeat ius ꝛ nomẽ heredis: vt.ff. de acq. here. l. placet. glos. vult soluere ꝛ nihil declarat. dic q seruus remanet heres nõe lz totuꝫ ius remaneat apud dñm: vt plene declarauí in.l.cũ filio.ff. de lega.i. quod esse heres nomine valet ad duo. f. quo ad hoc: vt in eum implet conditio vt hic ꝛ.ff. proximo.ff. Itẽ vt ab eo non detrahaf quarta treb. vt.ff. l. cum filio. ꝛ ibi dixi. ¶Quero que est ratio differentie inter statuliberos ꝛ alios. Respõdeo rationem ponit tex. de statulib.l. seruus si heredi. quia statuliber magis dat iure dominij ꝙ iure hereditario. ꝛ ideo in quẽcunqꝫ trãsit dominiũ in illum impletur conditio.

¶✝Conditio debet impleri in persona eius a quo hereditas vt ab indigno aufertur.

Conditio impletur etiam in personam eius qui vendidit hereditatem et sibi datum non restituit emptori.

Conditio an impleaf in psona minoris q restitutus est in integrum.

Cum hereditas. [b]Conditio de dãdo heredi in ipsius persona impleꝫ nõ in fideicõmissarij: ꝛ datum causa cõditionis implẽde nõ venit institutione. b.d. Dictũ est. ff. de ꝙditione q̃ dz impleri in eo q est heres noie nõ in eo q est heres effectu: ꝛ idẽ tractat hic: sed differt ibi qꝛ seruus est heres noie tñ ꝛ apud eũ nõ remanẽt directe nec vtiles. hic loquif de herede restituẽte q est heres noie tñ: ꝛ apud eũ remanẽt directe. ¶Opp. datũ cã cõditionis implende cõputaf in quartã trebel. vt.l.in.iiij.ff.tit.j. Sol. fateor: sed residuũ in restõne nõ venit vt hic. ¶Oppo. de condi. indebi. l. is cui. difficile est contrariũ. glo. soluũt pluribꝰ modis. dic ꝙ ibi fuit iussus dare cã conditionis implẽde pro legato fundi qõ legatũ enumerat: hic ꝓ alio legato qõ legatũ validũ remanebat. vñ datũ causa cõditionis implende non potest dici indebitũ. ꝛ eodẽ modo. d.l.nõ obstat. ¶Ad finẽ bui⁹.l. opp. de do. cau. mor. l. qõ statuliber. sol. ibi fuit datũ a statulibero de peculio suo: ꝛ sic qõ debatur pecunia hereditaria erat merito venit in restitutionẽ: hic debaf ab extraneo de pecunia non hereditaria. ¶✝Quero quid de eo a quo auferf hereditas tanq̃ ab indigno an in eiꝰ persoñ debet impleri cõditio qõ videf: qꝛ heres remanet. vt.l. ex facto. ff. iul. de vulg. ꝛ pup. ergo ꝛc. vt ibi patet. ꝛ hoc. ff. ver. cũ suspecta. facit de vulg. ꝛ pup. l. si bis qui. ꝛ.l. in substitutione. ¶✝Quero quid de eo qui vendidit hereditatem: an i eũ debeat impleri cõditio. certũ est ꝙ sic: qꝛ heres est. Sed an illud quod sibi datur debeat restituere emptori. Idẽ. ff. facit qꝛ nõ. in contrarium. ff. de here. ven. l. venditor. vbi quicquid peruenit ad eum tanq̃ ad heredẽ debet restituere: sed hic daf sibi vt heredi. ergo ꝛc. ¶✝Quero quid de minore restituto in integrũ qui remanet heres noie: vt.l. sed et si fine. ff. sed qõ pap. de mino. dubito.

Si duorũ. Ex pluralitate domino: ꝰ scindit conditio. b.d. de hoc dicam plene. f. eo. l. cui fundus.

Si pars. Diminuto legato per vsucapionẽ diminuitur conditio. b.d. declara vt dixi. ff. l. proxi.

Plauti⁹. Jussus dare heredi⁹ fi tempore quo dat reperit se heredẽ deducit partẽ suã ꝓ rata: secus si nõ sit heres sed esse speratur: qꝛ tunc nihil deducit sicut legatarius. b.d. ¶No. qꝛ non consequitur effectum dispositio ante impletam conditionẽ. ¶Ultimo principium huius. ff. potest induci ad questiones quas digi in.l. ab omnibus. ff. si titio. ff. de leg. j.

¶✝Dare ꝛ remittere non est idem proprie.

Legatario duplici remedio succurrit qñ heres nõ vult recipere liberationem ꝓ implemento conditionis nec soluere.

Conditio

a ¶Julianus. non est idẽ. Et qõ solutio ꝛ acceptilatio sint diuersi effect⁹ not. p bal. in.l. iij. C. ad vel. ꝛ ad bar tol. hic adde et vide. d. alex. in cõsi. clxxix. col. ij. circa medium. in. v. volu. Adde ꝙ paul. de cast. dicit qõ facit ad statutũ veneto rũ qõ verba testatoris intelligãtur ꝓut iacent ꝙ si a fuerit factũ legatum sub ꝙditione dandi liberando non impleat.

✣ Andre. ✣ doma.

b ¶Primo q. vide raph. vt in.l.j. ff. ff. qñ ap. sit.

c ¶Aduertendum est. In Itiũ est veritas. l. cũ pupillus. f. eo. et ita ibi vf sentire Bart. ꝛ est tex. in.l. si titia. ff. si ea. de leg. ij. ꝛ c l. qui filiũ. de manu. testa. ꝛ ita hic tenet Jmo. ꝛc.

d ¶Itẽ facit. recõpẽsare & exonerare ita. ꝛ vide Bal. in.l.j. C. de compẽ. ꝛ ad impediẽdã pene cõmissionẽ cõpensatio fiet ipso iure vt no. in.l. si ꝙstat. C. de cõpen. ꝛ adõ d Alex. in consi. lxxiiij. col. j. i. v. vol.

e ¶c. ad nostram. Bal. vf tenere q nõ. Jmol. Ĩ cũ distin. tũ ꝛ vf bñ loqui. adde bar. ꝛ q ibi scripsi post eũ in. l. amplius. rez ra. hab.

f ¶Quero qd. No. qd si testaꝛ: gratuat heredẽ de dãdo infra tale tps ꝛc. vide latius p bart. in.l. si cui. in pnn. de le. j. bal. i l. j. in. ciij. colũ. de f bis q̃ pene no. addero. cõsil. cccclx.

✣ Andre. ✣ doma.

g ¶Ita expresse. vió g ꝓ declaratione sali. in.l.ij. C. de Ĩben. emp. quẽ sequtur Aret. ĩ.l. si. an legaf. de leg. j. anto. de bu. ꝛ li. lvij. inci. in. q. fingẽte ꝛ q̃ in sili ponit oldra. ꝛ si. ccxxvi. in ij. col. alex. consil. xxxvi. in. ij. colũ. in fine.

b C. f. seruo. Vide not. i. l. talẽ. ff. j. ff. de here. instit.

Conditio non põt haberi ꝓ impleta qñ aliquid debet solui pupillo vel cõi cã conditionis implende ꝛ tutoꝛ vel administratoꝛ nõ solvit qõ dz pupillo ꝛ tanq̃ tutus impediẽs tenetur pupillo.

Si in laudo vna pars alteri cõdenaf in mille. ꝛ alteram in quingẽtis in diẽ sub pena pdẽnatus in minori summa potest compelliere condemnatũ in maiori vt compenset vel liberet psq̃ ad cõcurrentem quantitatem.

Pendẽte reductione ad arbitrium boni viri per condemnatum in maiori: an fiet executio per condemnatum in minori dubitat.

Qui iurauit dare centum an compẽsando liberetur. remissiue.

Julianus. ✝Dare ꝛ remittere nõ est idem[a] ꝓprie. hoc dicit. Nota diligenter hãc. l. ꝛ facit ad multa. ¶✝Sed quero pone q heres nõ vult recipere liberationẽ ꝓ implemẽto conditionis: nec vult soluere quod habet facere legatarius. Rñdeo duo. Primo qõ[b] protestetur heredi qõ sibi soluat vt possit implere cõditionẽ: qõ si non facit p heredem videf stare. vt.ff. de statulib.l.iij.ff.j. Aliud re medij est ꝙ cõpenset id qõ sibi debeꝫ cũ eo qõ debet pare cã cõditionis implendẽ: lz nõ fit ꝓpie cõpensatio: qꝛ nõ est debitũ hincinde: qõ eñ cã cõditionis implẽde dari dz nõ dicit debitũ: vt.l. si quis sub cõditione. si qs omissa cã testa. ꝛ hãc doctrinã cõpensando ponit tex. in.l. si peculiũm. de statuli. ¶✝Et aduertendũ est[c] q hic dicit tex. cõditionem haberi ꝓ impleta quasi ꝓ hercdẽ steterit. ex hoc arguif ꝙ si aliquid debet solui pupillo causa cõditionis implende vel cõmun ꝛ per tutoꝛẽ vel q administratoꝛes reipu. nõ solvaf illud qõ illi debenti implere cõditionẽ debeꝫ conditio ꝓ impleta nõ põt haberi. nõ eñ vere est impleta: vt tex. glo. ff. Itẽ nõ põt haberi ꝓ impleta ex facto tutoris vel administratoris in pupilli vel reipub. ꝓiudiciũ vt de reg. iur. l. neq̃ interdicto. ꝛ.ff. qñ ex fact. tut. ꝓ to. sed ipse tutoꝛ vel administratoꝛ tenebaf sicut tertius impediens/iniuste: vt.l. inde neratius. ff. ad l. aquil. ꝛ digi in.l. in testamento. ff. eo. ¶✝Item facit[d] hec. l. ad. q. quod si in eodẽ laudo vna pars est condẽnata/alteri in, mille ꝛ alia alteri in quingẽtis ꝛ iussi sunt soluere in diem sub pena i cõpromisso contenta: certe ille qui condẽnatus est minori quãtitate debet compẽsare ꝛ liberare aduersariũ vsq̃ ad cõcurrẽtem quantitatẽ: ꝛ habeꝫ cõditio ꝓ impleta ne incidat i penã: vt hic. Sed ꝙd dices si cõdẽnatus in maiori quantitate petijt laudũ reduci ad arbitriũ boni viri an interim possit fieri executio contra cõdẽnatũ in minori quãtitate qui nõ petijt reduci. Videtur ꝙ sic ꝓn ea q̃ not. doc. in.l. per hãc. circa fi. C. de tẽp. ap. sed dubito. ¶Item facit hec lex[e] ad. q. si iurauí tibi dare centũ vtrũ compẽsando qõ mihi debes: liberer a iuramento. de quo extra de iureiur. c. ad nostram.[e]

Si in diẽ. Dies apposita ad implendã cõditionẽ ĩ persona heredis ĩcipit currere a die adite hereditatis. b.d. ¶Quero qd[f] si dixisset infra centũ dies a tpe mortis. Rñ. idẽ qꝛ intelligiť. f. tpe mortis ꝛ adite hereditatis: vt. j. de statulibe. l. iij. ff. seruus si heredi. ꝛ quod hic dicitur nisi aliud tempus initij fit appositũ. intelligas ita expresse[g] q talis subauditio nõ cadat. ꝛ p hoc põt sustineri gl. C. de iure delibe. l. scimus. ff. ꝛ ff. prefatum. vbi dicit tex. q heres debet facere inuentarium infra tres dies tpe mortis. supplet gl. ꝛ adite hereditatis. nam ex eo quod onus iniungitur heredi videtur quod illa suppletio debet fieri vt ab adita hĩditate incipiat vt hic: ꝛ. ff. dixi.

Seruo. [b]Si conditio expressa nihil operatur in principali nec in eo operabitur ad qõ per repetitionẽ porrigitur. b.d. Jn tex. ibi etiam si expressum non esset: ꝛ sic illa conditio nil operatur: vt.l. iij. ff. de leg. j. lz casualiter fallat: hoc sequitur sepenumero ꝛc. si ergo non operatur in principali. f. in libertate igiť nec in eo ad qõ tacite porrigitur. sc. in hereditate vel legato: ꝛ hanc materiam explicani in.l. iij. ff. de leg. j. ꝛ not. bene hunc casum.

Mon putabam. Annꝰ ceptus non habeꝫ ꝓ cõpleto. b.d. fallit. f. ad treb. l. qui filium. ff. sabinus. ꝛ de mu. ꝛ bono. l. ad rẽpublicam. dixi plene in.l. si cui. in pn. ff. de leg. j. ꝛ ibi videbitis.

Si cui libertas. Jussꝰ reddere rationem potest petere vt ponantur calculatores qui indicabũt de reliquis et libris rationum. hoc dicit. ¶Nota bene. facit. C. de vsufruc. lega. l. ij. nota quod dicit de reddendis libris rationum. [i]facit. f. eo. titu. l. cum seruus. ꝛ de manu. test. l. si ita fuerit. ff. qõ. ꝛ dixi in.l. j. ff. officio. de tu. ꝛ ra. di.

Ab diuersis. In libertatibus leuissima in legatis nouissima spectatur conditio. b.d. ¶Oppo. q̃ in conditionibus disiunctim positis sufficit alteram impleri nec queratur de qua. vt. ff. de condi. insti. ff. si heredi plures. fol. intellige hic disiunctim. i. alternatiue.

¶✝Conditio an possit impleri in persona heredis illius in cuius persona debebat impleri.

Conditio habens precedentem dispositionem an ius implendi transeat ad heredem.

Heredi. Cõditio põt impleri ĩ herede heredis: nõ in herede legatarij. b.d. ✣m vnam lec. prima pars huius. ff. non varia tur secunda in ver. qõ non silr. tres habet lect. j. est quam posui in summario: ꝛ ista est vera in se. vt. j. eo. l. cum ita. tamẽ si seruus habebat pecuniam parata ad soluendũ erit liber de iure speciali. vt. j. de statulibe. l. si peculium. ff. is cui. Secundo modo legitur vt mutet casum sic. Fauoze libertatis potest cõditio impleri in herede heredis. secus in alio legatario. b.d. Joan. negat hanc lecturam esse verã: sed ꝓ ipsa videtur casus in. l. si peculium. [k]ff. si heredi. de statulibe. Jn contrarium. j. eo. l. cum ita. in fi. ¶Et ideo distingue vtrum conditio possit impleri in persona heredis illius in cuius persona debebat impleri aut testaꝛ iussit impleri sub nomine appellatiuo: vt heredi aut sub nõe ꝓprio[l] aut sub vtroq̃. Primo casu potest impleri in psona heredis vt hic in pnn. ꝛ. l. cum ita. j. eo. Nec ob. l. si peculium. ff. si heredi. j. de statulib. nam testaꝛ videtur velle dare heredi heredis eoipso q̃ iubet dari sub nomine appellatiuo. secundo casu quãdo sub nomine ꝓprio non potest impleri in persona heredis illius. vt. j. eo. l. cum ita. Fallit fauore libertatis si seruus habebat pecuniam paratã. vt. l. si peculium. ff. is cui. j. de statulibe. Tertio casu quando apponitur nomen ꝓprium ꝛ appellatiuũ inspicitur quod ꝓcedit. vt. l. cum ita. j. eo. Et est aduertendum nam dicta distinctio an aliqs sit iussus dare sub nõe ꝓprio vel appellatiuo: lz cadat in herede non cadit in legatario. nam iussus dare legatario noiatim videtur dari iussus. vt. ff. eo. l. nominatim. ꝛ hoc videf probare tex. hic in fi.

¶✝Sed quero quid si conditio habet precedentẽ dispositionẽ vt ius implendi transeat ad heredem. Ly. in.l. pe. C. eo. dicit ꝙ non transit in persona heredis: ꝓ quo videtur tex. in. l. si penum. j. quando di. leg. ced. ꝛ ibi dixi. Tertio modo legitur hic. ff. sic. Ex parte eius in quem debet impleri cõditio transit in heredẽ non ex parte eius a quo debet impleri. hoc dicit. istum passum examinabo. j. eo. l. cui fundus. quod not.

¶✝Legatum potest conferri in voluntatem alterius velatam non explicatam.

Expressio eorum que tacite insunt: qñ aliquid operentur ꝛ qualiter intelligatur illa regula.

Tacita pupillaris quod subintelligatur etiam qñ mater est in medio.

Monnunquam. ✝Legatus põt cõferri in alterius voluntatem velatam non explicatam. b.d. glos. signat

¶Si peculium. quã. l. allegat Ange. in. l. si. f. cũ pefiero. de vb. obl. ¶Nõe ꝓprio. De hac materia habetur per bal. in. l. pe. in antepe. col. C. eo. post Ly. ibi.

Universidad del Rosario Archivo Histórico

multa cõtraria ꝛ nõ solvit. ¶Op. de leg. ij. l. senatus. §. pe. ꝛ. l. fideicõ. §. si fideic. s. de leg. iij. fol. glo. fateor q nõ põt ꝓferri in voluntatẽ extranei ꝫ heredis ꝛ legatarij sic. sed in q̃tũ dicit de herede male dicit. vt. s. de leg. i. l. senatus. ꝛ in. l. fideicõmissaria. de fideicõ. lib. ¶Op. de leg. ij. l. i. fol. ibi nõ fuit collatũ in voluntate: sed in arbitrio. ¶Oppo. ex 2
ꝓfessio ꝛ oꝝ que tacite insunt nil operar: vt. l. iij. §. de leg. i. ꝛ. §. e. l. si in diem. §. j. fol. quidam q illa est regula que q̃ꝫ fallit vt tex. dicit in. l. si in die. §. eo. Ja. de ra. dicit q hic non inest tacite p eum modũ per quem inest quando exprimit. nam si relinquo si titius ascenderet capitoliũ poterit esse q̃ꝫ ne cesse ascẽdere: ꝛ sic nõ est in eius libera voluntate.

¶Quero quid ecõuerso. vtrum exꝓssa ꝓsint que non exꝓssa ꝓsint ꝫ tacite insint. Dicit glo. q regulariter exꝓssio nil operat. fallit q̃ꝫ. primo in casu. §. de vsufru. l. vetus. sed certe ibi id qõ exprimit tacite nõ subintelligebat. scõo dicit glos. fallit in pupillari substitutione tacita que non admittit: contra matrem: secus si exprimatur: sed certe ꝓ. tenet q qñ mater est in medio tacita substitutio nõ subintelligit: sed ego teneo ꝫ. Iium in. l. cẽturio. s. de vulg. ꝛ pup. dico ergo ꝫ q regula q̃ dicit exꝓssio oꝝ que tacite insunt nil operatur intelligitur de his que tacite insunt de necessitate sec. ꝫ exꝓ voluntate. vt. l. talis scriptura. s. de leg. j. dixi in d. l. iij. sed tacita pupillaris intelligitur exꝓ voluntate ꝓsumpta. ideo circa eam nõ habet locũ regula. Item dicit glo. fallit in casib. vbi exigit specialem mandatũ: vt. l. põ. de ꝓcu. Item in nouatione. vt. l. si. de noua. sed certe in illis nil inerat tacite ideo exꝓssio operatur.

¶☞ Onus in vim conditionis appositũ si adimitur non videtur emolumentum ademptum.

2 Testator instituit duob. filijs heredib. eos gravauit si decesserint sine liberis q̃ portio decedentis deueniat ad supiuẽtẽ ꝛ in codicillis ademit cõditionẽ fideicõmissum intelligit ademptũ. Communis vsus loquendi est probandus ab eo qui se in illo fundat.

Si quis seruũ. Adẽpto ¶Tonere i vim cõditionis appositi emolumẽtus non vt ademptũ. b. d. In tex. ibi quasi purũ facturus dic q in dubio ꝓsumit. ¶Op. de adi. leg. l. alumne. §. seia. fol. glo. qñ admittit onus in vim modi adiectum videtur ademptum legatũ vt ibi: secus in vim cõditionis vt hic. Ratio: qr qñ onus adijcit in vim modi videt legatũ relictũ ꝓpter illum modum. secus qñ in vim conditionis. Declaro rationem glos. modus est remuneratio quedam sm glo. s. eo. super rub. vnde legatũ relinquit ꝓpter onus implendũ: ꝛ obligat quis ad illm plendũ modũ: vt. l. quibus. §. fi. s. eo. ꝛ si non caueat tenet ex testo: vt. C. de his q̃ sub modo. sed in casibus vbi hincinde oritur obligatio de iure est qõ obligatione sublata ex vna parte tollat altera. vt. l. fi. de accep. ꝛ. l. cum emptor. de rescin. vẽ. merito sublato modo cũ tollat obligatio qua alius debebat teneri legatarius tolli obligatio qua alius debebat teneri legatarius: ꝫ in cõditione hoc nõ est: nõ enim est in obligatione qõ debet dari causa conditionis implẽde. ꝛ hãc. q. ponit Ly. C. e. l. si plures. in vlt. q.

2 ¶Facit ad. q. b q̃ mihi de facto occurrit. testator
b duos filios instituit: ꝛ eos gravauit q̃ si quis decesserit sine liberis deueniat in supiuẽtẽ. Dem fecit codicillos per hec verba cõditionẽ quã apposuit in testõ filijs meis. s. quod si qs eorũ decesserit sine liberis ꝛc. adimo ꝛ revoco. querit vtrũ fideicõmissum esset sublatum. Et videt q non: q̃ solũ cõditionem ademit. ergo fideicõmissum remanet vt dixi. Contrarium dixi qr in nostro vsu loquẽdi cõditio appellat totũ fideicõmissum cõditionale vñ per illa verba adimo conditionem intelligit in totum fideicõmissum cõditionale. Ifto modo loquẽ dixtitur imperator: in. l. i. C. de pac. Deberet tamẽ fieri ꝓbatio de isto cõi vsu loquendi. sed in qõne ꝓmissa ꝓpter aliud principaliter consulit. nam duo fratres erant equaliter instituti: ꝛ invicẽ rogati de restituendo sub conditione si intelligerẽt adẽpta cõditio tñ fideicõmissum remanet purũ et sic hincinde tñ vnus debet dare q̃tũ recipere: ergo fideicõmissum est nullum: vt. s. de leg. j. l. ab omnibus. §. fi titio. vltimo responso.

Lulpa relata ad legata
* ꝓ concordia. Aduerte qñ titi⁹ tenet dare decem heredi testõris et solũ fecerit oblationes titi⁹ nulla facta ꝓ dignatiõe. dispositione non dr purificata cõditio habet ꝑ bar. i l. iij. ff. de ꝓdi. istit. Cõtrari⁹ allegat in hac. l. cui fund⁹ ꝛ in. l. cũ qdẽ. ff. de cõdi. inser. ꝛ i. l. acceptaꝫ. C. de ysur. soluit idẽ Bart. fi bñ inspiciat. i. d. l. iij. qõ qñ oblatio fit pñti sm gl. ibi dez ꝛ ꝑcedat scõa opi. als si absenti vt in. j. opi. s. relata vel alr fm eu. Aut dispositio fit solũ gra ꝓditois implẽde: ꝛ ille cui ad impleꝫ nihil de suo ꝑdit ꝛ ad nihil obligat ꝛ ꝑcedat scõa opi. als si obligaret vel agret de actiõe q̃ren da tũc ꝑcedat prima ꝛ eo magis vt in. j. fol. si fieret absenti ꝓout fuit de mente bar. vbi. s. Adde ad ꝓfil. vij. d. Ale. in. ij. vol. ꝛ ad materiã per doc. ample. in. l. si mora. ff. de oper. noui nuntia.

¶Cui fundus. b Dãdi cõditio adiecta vni non scindit. secus si pluribus adijciatur. h. d. Primo loquit qñ ꝓditio adijcit vni ꝛ durat vni⁹. Secũdo qñ pluribus. Tertio qñ vni: ꝛ deuenitur ad plures. scõa ibi. ꝛ dissimilis. tertia ibi: in eo. prima pars est clara. ¶Tñ o. diligenter q̃ cõditio apposita pluribus diuidit ex primo testamento. q. d. non ꝑ legẽ. Et no. q ꝫ vna summa adijciat ꝓ pluribus vel ꝓpter enmmerationẽ personarũ videtur esse diuisa ab ipso testamẽto nõ tñ ex verbis testamẽti sicut dicimus in. l. nois ꝛ rei. §. verbũ ex legibus. j. de vb. sig. ꝛ hoc dico nec obstet bis q̃ dixi in l. re coniuncti. s. de lega. iij. ¶Scõo no. ex tertia parte q cõditio nõ dividit inter heredes. Ratio: qr ex ipso testõ nõ diuidit ꝑ. l. q̃ꝫ. tabu. similiter non dividit: vt. j. dicã. ¶Op. ad scõam partẽ vi detur q conditio adiecta plurib⁹ nõ possit scindi: vt. C. e. l. si plures. ꝛ. l. si ita fuit. de manu. test. Sol. ibi loquitur in conditione indiuidua q̃ consistit in dando. ¶Itẽ op. ad fi. extra glo. de. l. eadẽ. §. cato. j. de verb. ob. vbi cõditio q̃ cõsistit in facto diuidit inter heredes. Sol. hic loquit in cõditione que cõsistit in dãdo: ibi in ea q̃ cõsistit in facto diuiduo. et dividitur inter heredes. Hec dicas ibi factũ consistit in obligatione nõ in cõditione qr factũ qõ consistit in obligatione respectu stipulatiõis penalis est in conditione. Et ex his distingue ꝛ an cõditio potestativa possit dividi: ꝛ ꝑ partes impleri: aut est cõditio individua: ꝛ nõ sciditur aut est dividua ꝛ tunc aut est implenda ab vno aut a pluribus. si ab vno non scindit vt hic: nisi qñ desijt ꝓ solido posse impleri: vt. j. e. l. pe. in ꝓin. ꝛ nisi qñ legatum scinditur inter heredes. vt. l. plautius. s. eo. tit. Si vero a plurib⁹ aut oibus ininngit ab initio vt hic in scõo rñsio. aut peruenit ad plures ex postfacto: ꝛ tunc aut consistit in dando: ꝛ tunc aut deuenit ad plures ex dispositione testatoris et scinditur: vt. s. eo. l. quꝫ

e. l. qui heredi. §. si duoꝝ. aut ex accidẽti. ꝛ nõ scindit vt hic. aut consistit in faciendo tunc scindit: vt in. d. §. cato. ꝛ no. hoc ꝓ doc. in. l. pe. C. eo. et ibi vide. ¶Op. dr hic q ex persona heredis nõ scindit⁹ implẽde ꝓditionis. s. de le. j. legatarius dicit glo. ibi. Tu dic q nõ fallit: q̃ illa que sunt obligatione dividunt inter heredes. ꝑ. l. q̃ꝫ. tab. sunt iura hereditaria
4 vt. s. ꝑ. l. ꝛ famil. her. l. ea q̃. sed id ꝙ est in cõditiõe nõ est in obligatiõe: nec est hereditarij: ideo nõ scindit ꝓ. l. ꝛ hic est casus qõ tene mẽti. Sed. l. legatarius. loquit in eo qõ est in obligatione. ideo dividitur vt ex predictis ꝓꝫ. Cõtra heres teneꝫ ꝓ parte hereditaria ꝛ nõ in plus. tñ nisi tota solvat nõ liberat a pena: vt. l. v. in fi. j. de verb. ob. ꝛ. l. in executione. eo. ti. Rñ. q̃tũ ad principalẽ obligationẽ illud debitũ dividit ꝑ l. q̃ꝫ. tab. Sed q̃tum ad penalẽ stipulationẽ est in conditione. ¶Oppo. hic dr ꝙ trãsmittit ad heredes legatarij huius cã cõditionis implende Cõtra mortuo legatario pendẽte ꝓditione legatũ extinguit. vt. j. e. l. in tercidit. vt. s. e. l. sub diuersis. ꝛ. l. j. §. si aũt. C. de cad. tol. Sol. Jac. de are. dicit q ex persona vnius vñ trãsmitti ad plures sibi cõiunctos iure ꝓiunctionis vel ad alios substitutos iure substitutiõis ꝛ hoc innuit tex. ibi: ꝛ oẽs ꝛc. nã in persona heredũ nõ videt q possit ꝓcedere nisi sit relictũ sibi et suis heredibus. ego dico q qñ legatum relinquit ex dispositione testatoris tacita vel exꝓssa devenitur ad plures ꝛ scindit vt. s. e. l. qui heredi. §. si duoꝝ. Si ergo hic substituit ꝛ reliquit sibi suisq̃ heredib⁹ non est quid impediat quin scindat. Pet. dicit ego intelligo q heres in cui⁹ persona debebat impleri conditio est in mora recipiendi: nã tũc transit legatũ ad heredes non impleta cõditione tñ debet adhuc impleri. ita dicit Pet. C. eo. l. pe. in. iij. seu. iiij. q. Ray. transibat ficto pede sed istud videtur male dictũ ꝓsupponit ista sol. q heredes debent implere conditionẽ qõ nõ videt verũ: qr si semel obtuli tibi ꝛ noluisti recipere amplius nõ teneor tibi dare cũ per te stet: vt. l. vlti. C. eo. nec dicat quis ibi est speciale fauor libertatis: q: ibidem Pe. tenet contrariũ. i. contra glo. Preterea illud qõ est in contractu est in obligatione vnde statim facta obligatione ꝛ herede existente in mora legatum est purificatum domini ego re spõdeo: qr glo. ff. de sol. l. quod quis. in scõa glo. dicit q. l. vlti. C. eo. est casus specialis quod facta obligatione liberatur. Sed puto verius dictum Pe. q. l. vlti. C. eo. loquit in relicto libertatis directe merito ille seruus liber factus ab herede nihil petit ꝛ heres nihil potest petere ab eo cum ꝓ. eo quod erat in conditione nõ competat actio: sed in legato alterius rei vel libertatis fideicõmissarie si offero ꝫ habeat conditio ꝓ impleta: ꝛ ꝫ dom̃ium sit apud me: tamen res est apud heredes. vnde si peto illam rem per intentionem cõsequit heres vt impleat conditio: ꝛ ita dz intelligi hic. fateor ergo q heres nõ poterit petere sibi restituere donec isti impleant conditionẽ: sic potest intelligi duobus modis. Primo qñ transit ad plures coniunctos. Illo modo quãdo ad plures heredes qõ
5 est quando est in mora recipiendi: vnde vtrum ius implendi conditionem transeat ad heredẽ debentis implere: dico sic in vltimis voluntatibus aut ille in cuius persona debet impleri fuit in mora ꝛ transiret hic: aut non ꝛ non transit: ꝛ hoc nisi cõditio habeat ꝑcedentẽ dispositionẽ vt dicã incontinenti in contractibus. ¶Quero vtrũ in conditionibus ius implendi conditionẽ transeat in heredes. Et super hoc pluries cõsului. dicplene vt dixi in. l. si. ff. ꝛ. cũ petiero. de verb. oblig. Sed q̃tum ad
d ꝓsens dic aut cõditio habuit ꝑcedentẽ dispositionẽ in persona ciusdem ꝛ transit ad heredem: vt. l. diem ꝓferre. §. j. s. de arbi. ꝛ. l. qui rome. §. falsam. j. de verb. oblig. aut in personis diuersorum: ꝛ tunc est perinde ac si non haberet ꝑcedentẽ dispositionẽ: vt. l. fideiussor obligari. §. fi. j. de fideiuss. ꝫ glo. aliter ibi dicat. Si vero nõ habet ꝑcedentẽ dispositionem transit: vt. j. e. l. a testatore. ita Pet. ꝛ Ly. post eum in. l. iij. in penul. q. C. eo. Suil. in. l. si necessarias. §. de vendendo. s. de pig. act. ꝛ alleg. l. iij. in ꝓinc. j. de coll. bono. ꝛ. l. qui rome. §. augerius. j. de verb. oblig. Ego post eos allego ꝓ casu. l. si decẽ cum petiero. in fi. j. de verb. oblig. et ibi dixi: ꝛ hoc est verum nisi ille qui futurus est obligari ex implemento cõditionis aliqd ꝓpter hoc ꝓcepit. ꝛ est casus in. l. ij. C. de pac. inter emp. et vendi. in glo. que dicit q superuacuum est de herede dictum: ꝛ glos. in
e l. si predia. in ꝓin. s. de in diem adiec. a

Quesitum. Seruus iussus prestare operas põt per se operari nisi ab herede impediatur: tũc
1 em conditio habetur ꝓ impleta. b. d.
☞ Si legatarius efficiatur monachus conditione pendente an extinguatur legatum q non.

b **Intercidit.** b Legatario mortuo vel libertate puesto cõditione pendente legatũ extinguit: secus si sola cinitate ꝓiuetur. h. d. ¶Opp. media tẽpora nõ no
cent. vt. l. sed. ꝛ si conditione. §. solemnis. s. de here. instit. Sol. hec lex glossat illã regulã: q: casus cõtingens medio tpe non nocet nisi sit talis per quem vere adimatur vel tollat libertas. vnde si dãnatus in metallũ restituat. videtur nouus homo merito nõ cõsequit legatũ. arg. de solu. l. si res. §. area. ꝛ. l. si seruus. de adi. leg. et ꝓ hoc videt q si legatarius fuerit mortuꝰ ꝛ miraculose fuerit resuscitat⁹ qõ nõ ꝓsequat legatũ. ¶Op. qõ deportatus habeat ꝓ mortuo: vt. l. ꝛ si necesse. §. deportatus. j. de bo. lib. ꝛ de contrab. l. i. §. si quis filium. glo. solvit ꝛ nil est dicere. Dic fm Dy. ꝛ Jac. de are. qõ in his quoꝝ dies cedit ipso manẽte in deportatione habet ꝓ mortuo vt in ꝫ; secus in his quoꝝ dies cederet ipso re

1 stituto. ita loquitur hic. ¶Quero quid si fuerit a
c factus monachus⁹ vel conuersus. Respondeo tũc remanet capax: ideo legatum non extinguitur vt l. deo nobis. C. de epis. ꝛ cle.

d **Ita facto.** b Hic iurisconsultus b ponit distinctionem satis claram. ¶Tñ o. idẽ est conditio dandi: ꝛ cõditio in facto existẽs q̃ facere largo modo comprehendit dare.

Sub hoc. Relictum in tẽ tigit nisi de petrandis post testũ nisi aliud testator exꝓsserit. b. d.

Ed si hoc. c
1 ¶☞ Statutũ qõ de ꝓtio rei vẽdite solvat gabella an intelligat qõ deducat qõ est exꝓssum in ꝓgenetis ꝛ subhastationibus.
2 Onus adiectum legato si est plusq̃ illud qõ per te d
statorem relinquitur. remittitur.

Quidam. Tñ qs vt capere ẽptum sibi remanet deducto eo qõ solvere it causa conditionis implende. h. d. ¶Op. s. eo. c
l. plautius. §. item scinditur. fol. intellige illum. §.
1 fm istum. facit ad. q. ꝛ dicit statutũ q de ꝓtio rei vendite solvatur gabella seq̃ den. ꝓ do libra. contingit q aliquis rem vendidit ꝓ centum: sed in ꝓgenetis ꝛ in faciendis subhastationibus exprendit ex. hic est tex. quod solum ꝓ. lxxx. debet solui gabella. nam ꝓtiũ debet intelligi non q̃tũ emptor dat: sed q̃tũ apud vẽditorem remanet. vt dicit tex. forte deberet sic dici. aut statutum dicit q debet solui gabella ꝓ ꝓtio qõ vendito: recepisset: ꝛ verũ est quod dixi. s. q: verum est qõ non recipit nisi q̃tum apud eum remanet vt hic. Aut dicit quod solvatur gabella ꝓ ꝓtio quo vẽdidisset ꝛ tunc ꝓ toto ꝓtio soluatur q: verũ est ꝓ tãto vendidisse arg. j. ti. j. l. in quarta. §. fi. ꝛ qõ no. in. l. q fundũ. eo. tit. aut dicit q solvat gabella ꝓ ꝓtio rei simpliciter ꝛ non adijcitur qõ recepisset vel quomodo vẽ f
didisset: ꝛ tunc ꝓtium intelligit deducto omni eo quod expenditur causa exꝓdiende venditionis: vt. C. de iure delib. l. scimus. §. sed si in cõputatione et. j. tit. j. l. quantitas. ꝓ hoc facit generalitas huius. l. que dicit semper computationẽ in persona venditoris introducendam respectu eius quod remanet apud venditorem causa cõditionis implẽde: tamen in casibus in quibus minuitur onus in vim conditionis non minuitur per falcidiam vel aliam qrtam heredi debitam. Et distingue aut onus fuit intrinsecum aut extrinsecũ ꝛ istos duos casus prosequere vt in glo. Aut fuit onus impositum alternative intrinsecum aut extrinsecuꝫ ꝛ dic
2 vt. s. de lega. j. l. si mihi stichus. ¶Quero quid si onus ab initio est plus q̃ illud quod per testatorẽ relinquitur nulla diminutione facta. Dic vt in. l. e
imperator. §. si centum. s. de leg. ij. ita dicit glos. et bene. an autẽ ex his causis scindatur conditio. dicam in prosecutione ti.

Cum vir. f Conditio que inducit vidui f
tatem in omne tempus respectu oĩs persone ꝛ omnis loci spernitur. secus si inducit viduitatem respectu certe persone vel certi loci vel temporis. h. d. cũ duabus. ll. seq. ¶In tex. ibi si a liberis ne nupserit. i. nubendo non decesserit. Item ibi in fi. in iuniungeretur. dic. l. perpetuo sed ad tempus bene inducitur. ¶Opp. C. de indi. vi. auten. cũi relictum. Sol. hodie corrigitur in vidua cui potest relinqui sub conditione si non nupserit secus si non esset vidua, nam ista iura remanent in correcta.

1 ☞ Attributum vni dũtaxat ab omnibus aliis remouetur.
2 Indignus matrimonio dicit ille cui sine dedecore nubere non potest.

Cum ita. s Sũmani i pcẽdi- g
tis. ¶Tñ o. q vni dũtaxat attribuit ab oĩbus aliis remouet ꝛ istud habet inducere dictiones egẽ tium ꝛ dũtaxat. dixi in. l. j. §. si quis ius

¶In diem adiec. vide bar. in. l. a testatore. j. ꝛ i. l. si pe nuꝫ. j. qñ di. le. cc.
¶Intercidit. ad de qõ dicit bal. in l. j. in. ꝙ. col. õ sa. sanc. eccl. qõ putat hodie hãc. l. cẽ cõ rectũ. ꝛ ad istaꝫ. l. vide o ino bal. in l. j. C. de bis q ad lib. pue. non pos.
¶Sanctimonach⁹. vi de bar. in. l. statis conseli. j. de iur. fisci. ꝛ in. l. cũ pater. §. hr̃editas. de. l. j.
¶In facto. vide qõ no. bart. in. l. si stip. fuc. testa. sisti. §. i. de ver. oblig.
¶Dicit in. l. no. q: si statutũ dicit q: ꝓ ꝓtio rei vẽdite solvat gabella la vẽditor recepit centũ sed exꝑdit ex. nunqd solum ꝓ centũ. vide bar. et qõ ibi dixi in. l. lex fal. j. tit. i. et qõ no. bar. i. l. fructꝰ. fol. mat. ꝛ hic per imo. q vt tenere ꝫ bar. dixi aliqd pª Jmo. in. l. nõ amplius. in ꝓinc. de leg. i.
¶Cum vir. hunc tex. alle. bal. i pulchra. q. i. l. j. i fi. de le. ꝛ i. l. si. in. fi. col. in v. sed qd si. C. õ indi. vidui. ꝛ vide bar. ꝛ gl. i. l. cũ tale. in ꝓin. j. e. ꝛ i. l. mulieri et titio. j. e. i fi. ꝛ limita sin. vt ꝓ bar. j. e. i. l. titio vsufr. §. i. et de hac materia vtrũ valeat statutũ fuꝫ ꝓ bis ponẽs vid bar. no. C. de mur. lapidar. sanctimª. li gi. ꝛ Aln. i ꝫ. l. ex. viij. ici. i dei noie. sup ꝓmo qõsito ꝛc. ꝛ Jo. an. in. c. statutũ. de hẽti. i no uella. Adde fm Pau. de ca. i tex. ibi. magis curã liberorum. q: si mr̃ ẽ iussa mozari cũ filijs qõ cẽset sibi relicta administratio ꝓsonaꝫ an aũt sit ꝓ hoc relicta tutrix dicit hodie rno iure Dy. ôter minasse q: sic. tu vide Bal. consil. ccccxxxix. lib. iij.
¶Cũ ita. ad hui⁹ legis intellectum vid qõ legit ꝛ no. in. l. pe. j. q. ꝛ a q.

Universidad del Rosario
Archivo Histórico

a ¶Hoc mō. ꝛ facit ſm Ray. q ſi dat⁹ eſt terminus ad dādum ſuſpectos iudices p cō filio ſapientis. et vna ps dedit ſuſpectos oēs iudices de ciuitate ne a cā ꝓmittat⁹ neceſſitatez poſſit cā cōmode cōmitti q̄ iſto caſu iſte nō ſit audiendus nec admittendus: ꝛ p hoc facit. l. ſi quis ita. ꝛ. l. ſub condi b tione. de cōdi. inſtit. ꝛ. l. aliqñ. ſ. eo. qō tene menti. et ita dy. bal. ꝛ inno.

b ¶ Legato. limita hanc. l. niſi eſſet cōditio dādi in pſona heredis. ꝛ le c gatarius fuiſſet i mora p nota. in. l. penulti. ſ. eod. ſm Ymo. bic.

c ¶ Heres. qui eſt negligēs in vno an ſit ſeu videat negligēs i alio: et vide late not. per Bar. in. l. ſi ſeru⁹. vi bo. rap. in. d. l. itē ſi rē. in pcin. de alie. iud. ꝛ ad iſtud tex. vid. l. ſi dom⁹. de ſerui. vr. prędi.

d ¶ Utrum. ꝛ vide bal. in. l. poſt aditionē. C. de ipub. 1 And. barba. 2

e ¶ Si ita. et facit ad. q. de qua per bar. i. l. boc arti. i ꝑn. de here. inſtit. ꝛ hoc p Ymo.

f ¶ Titio centum. 1 et an modus ſtatuatur cauſa finalis. vide bar. i cō ſi. incip. quidā no mine vanutius.

g ¶ Ut ipleat. Illud qō teſtator in bet intereſt heredis vt impleat. facit. c. ſi heredes. ō teſt. ꝛ de voto. c. li. ꝛ qō no. Barto. ꝛ doc. in aut. Ḃ amplius. C. de fideic. ꝛ piſtū dixit not. Bal. ꝙ ſi lego een 2 tuz eccleſie: vt ide emat fundū quod illū fundū emptū d nunq̄ poterit vēdere eccliā. ita dicit. l. fin. C. de pac. inter emp.

↢ Andre. Poma.

b ¶ Item op. ꝛ vide bal. allegantē no. iſtud prin. in. l. ſi. C. ō pac. iter emp. et vendi.

di. non obtemp. ¶ Quero quis dicaꝫ indignus nuptijs alicuius. Tex. ſ. de manu. vin. l. matrimoniſ. cum glo. videt dicere q̄ ille cum quo nō pōt cō trahi matrimoniū videt indignus matrimonio. veritas eſt q̄ ille cui nō pōt qs ſine dedecore nubere ſm mores ciuitatis conſiderata qualitate natalium dicit indignus matrimonio: vt. ſ. de contrab. l. iij. ſ. ſi emancipatus filius.

Hoc modo. [a] Summani cuz precedēti. ¶ Mo. quod quando aliquis interdicitur actum exerceri in certo loco videt interdicere actum ſimpliciter ſi actus ille cōmode alibi exerceri nō poteſt quod eſt vtile ad multa. ¶ Secundo not. in fi. huius legis legem vtilem reipublice ad coadiuuā dam interpretationem.

Egato. [b] Sorte grauati non extinguit legatū cōditionale. h. d. vel aliter. In legatis ſpes cōditionalis obligationis paſſiue ad heredem tranſmittitur. h. d. ¶ Op. C. de cad. tol. l. vnica. ſ. finautem aliquid ſub conditione. Sol. legatario decedente non tranſit ad heredem ꝛ ſic actine ſecus decedente grauato vt hic.

Eres. [c] Licet libertas repeſentet cōditio fideicōmiſſi dz expectari. h. d. ¶ Opp. C. de his qui a non do. ma. l. ſi. vbi qui in vno eſt negligens in alijs videt negligēs ita hic qui in vno fuit liberalis prenientedo in alio debet eſſe liberalis. Sol. vt dicit glo. ſ. in l. iij. in pcin. aꝰs. l. iiij. ſ. de ali. iud. mu. cau. fac. ꝛ ibi dixi. ¶ Ad iſtō op. ſ. e. l. duos. So. vt ibi. ¶ Extra glo. op. q̄ dz repreſentari legatū: vt. l. qui filiū. ſ. ſi quis ſeruū. de here. inſti. Sol. poſſes dicere q̄ hec libertas fuit repreſentata ab herede. ibi a teſtatore. quod nō placet p. l. ſi ſeruus cōis. de here. inſtit. quare dic q̄ hic loquiſ q̄ cōditio adiecta libertati fuit exp̄eſſe repetita in legato vt ptz in pcin. l. fuit enim rogat⁹ reſtituere in euentū conditionis. ſed lex ibi a loquiſ q̄ conditio adiecta libertati tacite poꝛrigit ad legatū ꝛ ſic vides magnū effectū an cō ditio inſit tacite an exp̄imatur dixi in. l. cōtraria.

¶ Cautio mutiana requirit ſatisdationem.

Si duo ſunt electi poteſtates: vn⁹ p̄tio: alij⁹ ſcō: ſi p̄mus acceptauit ꝛ nō venit: an ſcōs admittaꝫ.

Am ſub hac. Si deficit cōditio p qua fuit interpoſita cautio mutiana: legatum debetur ei in quē in eū caſum fuit tranſlatum. h. d. ¶ Mo. q̄ cautio mutiana requirit ſatiſdationē ꝛ modo ſic cum fideiuſſore: ibi. ſ. e. l. mutiane. ¶ Op. ꝛ videtur q̄ debet caueri ſecundo legatario cuius intereſt non heredi: vt. l. ſi is cui. ſ. eo. Sol. quidā q̄ hic beres fuit iuſſus dare ſecūdo legatario. arg. l. iij. ſ. ſi qs ita. ſ. de adi. leg. qō non placet quare hic teꝛ. ſimpliciter dicit eſſe legatum in ſecūdum legatarium quo caſu in dubio videt eſſe granatus ipſe legatarius: vt de vſufru. le. l. codi. in p̄inci. quare dic ſuſtinendo p̄cedentem ſol. q̄. l. codicillis loqtur qñ in p̄imi legatarij perſona legatum cōſtitit ſed hic deficiente conditione apparet quod legatū nunq̄ extitit. vt in aut. cui relictum. C. de indi. vid. tol. vnde hic in dubio videtur relictum ab herede. ¶ Oppo. ſ. eo. l. titio fundus. Sol. fateoꝛ quod here res liberatur cedendo actionē ſi vult. ¶ Ultimo Dy. ⁊ Jaç. de are. hic formant vnam queſtionē duo ſunt electi poteſtates. vnus p̄imo: alius ſcō p̄imus acceptauit non tamen venit q̄ forte mortuus eſt vtrum ſtatim p̄imo acceptanti euanuerit electio ſecundi. Hec. l. eſt. arg. qō nō facit. l. ſi titio fundus. ſ. eo. Dy. tenet contrarium. arg. l. poſt aditam. C. de impu. ꝛ ali. ſubſti. ꝛ. C. de le. l. ſi legata et. ſ. de adi. leg. l. iij. ſ. ſi quis titio. Nō ob. hec. l. ſ. e. l. titio fundus. q̄ hec conditio non extitit in perſona p̄imi nec deficit in perſona ſecundi. quod patet propter effectum cautionis mutiane. facit. ſ. de tute. l. tutoribus. ita dicit Dy. ſed Jaco. de are. diſtinguit aut fuit facta electio ſecundi ſub conditione ſi p̄imus non acceptauerit et eo acceptante deficit electio ſecundi, aut fuit facta electio ſecundi ſi p̄imus non venerit et p̄imo acceptante non deficit electio ſecundi et in dubio videtur facta ſub cōditione ſi non venerit vt hic. ꝛ. l. titio. ſ. eo. l. tutoribus. de tutel. Non obſtat. l. poſt aditam. cum ſimilibus: quia ibi per acceptationem plenū ius queritur acceptanti quod notandum eſt in iſtis officijs. vt plene dixi in. l. ex eo. ſ. de teſta. mili. ꝛ hoc p Dy. in. l. poſt aditam. C. de impu. ꝛ ali. ſubſti.

c Jta. [c] Verbum quod reperitur in futuro ꝛ in preterito in vltimis voluntatib⁹ intelligitur in futuro. h. d. ſ. eo. l. ſolemus.

Jta expreſſum. Cōditio ſi voluerit legatarius facit cōditionale legatum. hoc dicit. de hoc dixi in. l. ſi ita legatum. ſ. illi ſi volet. de lega. ſ. ꝛ. ſ. eo. l. aliquando.

Uos. Conditio tacita teſtamento p̄ueniēs impedit diē legati cedere quo ad acquiſitionez. h. d. ¶ Opp. ſ. eo. l. heres ſtatuliberorum. Glo. non ſoluit. Sol. patebit ex ſolutione ſequentis contrarij. ¶ Oppo. conditio tacita non impedit diem cedere quo ad acquiſitionez. vt. l. poſt diē. ſ. fina. quando dies leg. ced. de regu. iuris. l. que legata. Sol. hic dies non cedit niſi a tempore emancipationis. Nec obſt. quod eſt conditio tacita quia pernient ex ipſo teſtamento non extrinſecus. vt. ſ. eo. l. conditiones. que extrinſecus. et ibi dixi. et per hoc apparet reſponſum ad p̄cedens cōtrarium: quia hic extitit conditio legati per manumiſſionem: ſed in. l. heres ſtatuliberum. non extitit per emancipationem ſm Dy.

1 ¶ Juſſus teſtatoris quod impleatur ꝛ expedia tur intereſt heredis.

2 Nudum p̄eceptum de non alienando non valet qñ legatū tranſit ad legatarium ipſo iure.

f Itio centū. [f] Modus reſpiciens vtilitatem legatarij intelligitur pulſiuus: ſi vtilitatez tertij dicitur eſſe finalis. h. d. ꝛ eſt mirabilis. l. ſicut vidiſtis hoc anno. Ibi emat ſibi ꝛ p̄o ſe. ꝛ concor. cum hac. l. ij. in fi. ſ. de dona.

¶ Item not. quod illud quod teſtator iubet intereſt heredis vt impleatur ꝛ expediaꝫ vt hic dicitur ꝛ tetigi in. l. huiuſmodi. in pcin. ſ. de lega. ij. ꝛ in. l. quibus diebus. ſ. fi. ſ. eo. ¶ Oppo. ꝛ videtur q̄ ille cui relictū ſub numero debeat cauere de mo alias do implendo. vt. ſ. e. l. quibus dieb⁹. ſ. fi. ꝛ. l. ſi tibi. ſ. de leg. iij. Reſpondeo illud verum niſi ſuum cō modum reſpiciat. ¶ Item opp. quod non debet cauere cum dictum p̄ceptum ſit nudum. vt. l. ſi luſſa. ſ. dixi. ſ. de lega. j. Timore huius contrarij iſte teꝛ. intelligitur duob⁹ modis. primo q̄ ematur illi alumno quod nō alienetur per iſtū emptorem: non autem alumnus caueat de non alienando. ſed hunc intellectū non vult gloſ. parvula. Nā hic intellect⁹ eſſet ſuperuacuus: quia eoipſo quod dicit quod ematur alūno debet intelligi quod fiat ſuū. vt. l. huiuſmodi. in pcin. quare intelligo quod alumnus caueat. Ad contrarium reſpōdeo quod debet cauere quod teſtator voluit quod nō alienaret propter affectionē quam teſtator habet ad eū. ita dicit glo. Sol. licet teſtator habuerit affectionē q̄ propter hoc p̄hibeꝫ alienare illud intelligo ſic quod dicit nudum p̄ceptum de non alienando non valet eſt verum vbi legatum tranſit ad legatarium ipſo iure. ꝛ ita loquitur. l. filiuſſa. ſ. j. ſ. de leg. j. et. l. pater. ſ. inl. agrippa. ſ. de leg. iij. Iꝫ vbi non tranſiret ipſo iure: ſed debet preſtari de manu heredis tunc legatarius non debet habere niſi caueat de non alienando: vt hic. Et videtur caſus in. l. iiij. ſ. fi. de condi. inſtit.

2 ¶ Si teſtator relinquat monaſterio centū ſi illā receperint in monialē an monaſterium poſſit ſequi centum ꝛ illam non recipere.

Titio centū. [z] Matrimonia debent eſſe libera a pena damni nō a pena amiſſionis lucri. h. d. ¶ Op. ſ. e. l. cū ita. Sol.

* Pro concordia. Aduerte q̄ pater hūs filiā in ſuo teſtamento legauit monaſterio centū ſub hac ꝗditione ſi monaſteriū ſuſceperit filiā meā in monachā. bar. in. l. ij. C. de inſtit. ꝛ ſubſti. dixit q̄ legatū remanet: et talis ꝗditio reijcitur. Cōtrariū. ſ. legatū etiā fit nullū allegaꝫ p Bart. in hoc. ſ. i. in. l. titio cētū. Tu dic bar. in hoc. ſ. j. loquit in legato. in. d. l. ij. loquit in heredis inſtitutione. et rō diuerſitatis pōt eſſe vt ſuſtineat te ſtamētū in. d. l. ij. q̄ ſi nō ſuſtineret pfecto corrueret tota diſpoſitio. ſ. an heredis inſtit. de leg. cū ſi. Sed i legato ſecus. poſſet colligi alia ſolutio per teꝛ. cum glo. in. c. nō ſatis. ꝛ. c. veniens. de ſi mo. ex qua gloſ. ſ. q̄ valeat legatus vel heredis inſtitutio qñ monaſteriū erat i tali pau pertate q̄ aliter nō ſtaret. l. ſi. ſ. ſoroꝛē recipere non poterat quo caſu etiā glo. dicit q̄ valet etiā pactū de inſtituē do: ita loquatur Bar. in. d. l. ij. In diuite aūt monaſterio loquaꝫ in ſ. ſ. i. eodem modo reſpōdeo ad bar. in. l. vroꝛez. ſ. heres. ff. de lega. iij. q̄ ibi eſt caſus cōtrarius. l. ſi nō receperit in monacham p̄cedat le gatum ꝛ ſimiliter reſpondeꝫ ad ea q̄ habenē in. l. i. ꝛ ij. de his q̄ pe. no.

a ¶ Titio. ꝛ hec leg ꝛ vide bal. l. i. l. j. C. de insti. ꝛ ſubſtit. Andre. barba.

b ¶ Titio centum. a mōiales volebāt. ꝛ vide bart. i. l. ij. C. de insti. ꝛ ſubſti. et adde ad itellectū huius teꝛ. q̄ not. bar. in. l. cū donationis. C. de trāſact. Itē de materia per Bal. in. l. ſi q̄s. de epi. ꝛ cle n. ꝛ in. l. ſ. C. ō bis q̄ pe. no. i. ꝗ. col. q̄ no. ex ḡl. q. ij. nō ois. ꝛ Bal. in. l. titio. i ſi. p̄in. de v. ob. ꝛ bal. in. l. j. C. de inſtit. ꝛ ſubſtit. qd aūt ſi relinquitur tali ſi monaſterium intrauerit. vide bar. i ꝙ. ici. 1 Dña miniata ꝛc. 2 et Bal. in. d. l. j. de 3 inſti. ꝛ ſubſti. ꝛ ad 4 materiā vide bal. in. l. ſi. de ſpō. i vl. col. ſed Ymol. i. c. ij. de ſimo. tz 5 bra Bart. p quo vide caſum i. c. qñ. c. ti. ꝛ moder. late in. l. titia. ſolu. matri. ꝛ c banc. q. vidi de ſacto ꝛ fuiſſe ō bar. iudicatum bo. et hec dicta intellige 1 vt hic p Ymo. Ad de Paul. de ca. b 2 qui bar. repreben dit in dicto conſi.

c ¶ Titio. facit p eo. adde gl. ꝛ bal. 3 in. l. poſt certi. ſ. i. d de li. cau. bart. i. l. antiqtas. C. ō vſu fru. ꝛ in. l. ſtipulationes nō diuidi tur. i ſi. de vb. ob. ꝛ adde gl. de eo q locauit opas i. l. iij. ſ. conſtituitur. ō. de vſufru.

d ¶ Statutū valet Adde q̄ no. bar. i l. alia. ſ. j. ſol. mat. ꝛ que not. inſti. de act. ſ. fi. in vlti. q. ꝛ bal. ꝛ Ymol. in. l. nemo. i pcin. ō le. ij. facit q̄ no. bar. in. l. iij. ſ. tutores qui. ſ. de ſuſp. tut. et tene menti ad li mitationem oīm ſup radictorum q̄ dicit ang. ꝛ imol. in. l. ſi ſic. in pn. de leg. j. ſe cōſuluiſſe q̄ ſi ſtatuto cauetur q̄ ꝑpter iſtru mētū guarētigia tū capiaꝫ aligs ad merā volūtatē cre ditoris q̄ poterit incipi a capu- 4 ita. Sol. intelligē q̄ poterat meuiā vroꝛē honeſte ducere. ¶ In glo. q̄ incipit ſi tibi de ꝑtio ibi merito. Sol. ibi lucrum p̄cipiebaꝫ ex publico q̄ nō dz auferre ꝑuat⁹. hic p̄cipiebaꝫ a ꝑuato teſtatoꝛe merito pōt auferre eius volūtate. Et hec leꝛ facit in ar. ad. q. ꝛ teſtatoꝛ reliqt monaſterio monialiū ceū ſi illā in ſoroꝛē reciperēt. Moniales volebāt cētū ſz nolebāt in ſoroꝛē recipere. Et vꝫ hic q̄ nō poſſint hre. Quidā magn⁹ doc. ſ. uluit. Sz q̄ in uitare moniales ad lucrū vt recipiāt illā in ſoroꝛē eſt ſimonia: vt in. c. nō ſatis. eꝛ de ſimo. ꝛ ideo ꝙſeq tur legatū ꝛ reiſcit illa cōditio tanq̄ turpis. Non obſt. hec leꝛ. q: dz matrimoniū ſit res ſpūalis tñ ſit ſub ſpe lucri. qō nō reperit in alijs ſpūalibus: ſed iſtud nō eſt verū qñ cōditio de ſe eſt turpis. vt. ſ. e. l. obtinuit. ꝛ de cōdi. inſti. l. j. ꝛ. l. cōditionum. ſed qñ cōditio eſt de ſe honeſta. vt eſt aliquā recipe in monialē: ſed qō ad hoc inuitek ſpe lucri eſt turpe ꝛ inhoneſtum. tūc inſtō ſeu legatū qō ad hoc inuitaret eſt nullū. caſus eſt. ſ. de here. inſtitu. l. illegaūt. ꝛ ibi no. in gl. ſic i ſiſti B legatū nō vz: q̄ dic vt dixi ſ. d. l. ille aūt. ſed cautela eſt quā ponit glo. in. c. nō ſatis. ſ. allegato q̄ teſtator dicat ſi tales moniales recesperint talē in ſoroꝛē eis relinquo centū in alimentis ꝛ tūc nō videnē iuitari ad lucrū nec eſt ſimonia.

¶ Locatio ꝑpetua oparū an valeat. remiſſiue. Promiſſio de ſtādo ſemp in certo loco an valeat. Statutū de carcerādo aliquā ꝓ debito qō valeat. Domicilū vt quis ſtet in certo loco qō poſſit conſtitui ſi eſt incōmodum alicuius.

Titio centū relicta. Londitio vel modus p quē libertas infringiē non ſeruaꝫ ꝑterq̄ in libertis. h. d. ¶ Oppo. C. de ope. liber. l. pe. in fi. Glo. ſol. trib⁹ modis. p̄ima ſol. eſt diuinatio. ſcōa eſt vera. tertia eſt falſa. ſPer ſcōm exp̄ſſū poſitum in hoc. ſ. Dy. dicit q̄ h. ſ. facit ꝓ eo q̄ locauit operas ſuas in ꝑpetuū. Itē ꝓ eo q̄ p̄miſit ſtare certo tpe in ciuitate aliqua. Itē q̄ nō valeant ſtatuta de hoſe carcerādo ꝓ debito. Dy. nō dicit plus ſz p̄ima. q. ꝛ tāgiē p glo. in. l. ij. de vſufr. leg. ꝛ. l. ambignitatē. C. de vſufru. ꝛ tractaui in. l. ſtipulationes nō diuidunē. de ver. ob. in. ij. q. ſed vꝫ q̄ nō p̄bāc l. ſed nō video quare nō valeāt ſi recipiāt cōmodū alicuius: vt ptz in toto ti. locati. Ad id q̄ dz q̄ infringiē libertas. rūdeo q̄ ſoluēdo intereſſe libera tur. In tertia. q. ꝛ reperio Dy. allegādo ſatis exp̄eſſe dixiſſe ꝛ ego dico q̄ ſtatutū valet ꝙſi eſt factū a ciuitate q̄ hab ebat merū ꝛ migtū imperiū. Et ꝓbo de iure cōi pōt qs ꝓ debito carcerari: vt. l. i. C. q bo. ce. poſ. ergo poteſt ꝓ ſtatuta q̄ ſunt de iure ciuili. Ad arg. Dy. rñdeo. nā dicit ipſe illud qō nō pōt fieri per pactū non pōt fieri p legē. vt no. C. de decre. decu. ſuper rubr. ꝛ. l. nō impoſſibile. de pac. ſed p pactū nō pōt infringi libertas alicuius: vt. l. nec ſi volens. ꝛ. l. interrogati. C. de li. cā. ergo nec per legem. Reſpondeo ꝛ dico q̄ hic. ſ. qō nō poteſt fieri p pactum nec pōt p ſtatutū nō eſt verū. niſi in his que ſunt contra bonos mores. alꝰ ſecus vt no. in l. nec ex pretio. et. l. nec pignus. ſ. ꝓinatorū. de reg. iur. Scōa ratio eſt iſta. hominē carcerari eſt cōtra bonos mores ꝛ contra ius: vt. l. ſuccurrit. et. l. ſeq. ſ. ex qui. cau. ma. ꝛ. l. qui in carcerē. qō me. can. ꝛ. l. j. ꝛ. ij. de libe. bo. ex bi. ꝛ. l. ob es. C. de act. ꝛ obli. Sed reſpondeo aliquē carcerari a ꝓinato eſt contra bonos mores: ſed autoritate publica nō eſt cōtra bonos mores: vt. l. j. C. qui bo. ced. poſ. Tertia ratio eſt. non eſt dubiū q̄ ſtatutū habet autoritatē ab oībus ſed nullus homo eſt oīs membroꝝ ſuorum: vt. l. liber homo. ſ. ad le. aqui. ergo homines boc facere non poſſunt. Sed dic q̄ populus hz iuriſdictionē in quēlibet hominē ſz priuatus ſimpliciter non. Item quarta erat rō q̄ diſpoſitio teſtatoris eſt leꝛ: vt in auk. de nup. ſ. diſpoſita. ſed per teſtatoꝛem non poteſt fieri in eo in quo non hz ius ſed in perſonis in quas habet ius poteſt: vt hic. er go⁹ populus poteſt in ſuos ſubditos in alios nō vt hic. ꝛ ſic hunc. ſ. retoꝛqueo contra Dy. qui alle gat ipſum ꝓ ſe. ¶ Ultimo no. quod non poteſt

c alicui conſtitui domicilium⁶ vt in certo loco habitet ꝛ hoc verum: niſi ſit in cōmodum alicuius ſicut ſi dico relinquo vroꝛi mee. quoad ſteterit cū filijs ſuis: ſic hic poſſet legari donec habitauerit in tali loco cum tali. nam in fauoꝛem illius videtur hoc dictum: vt. l. qui concubinā. ſ. vroꝛi. de leg. iij. Vel dic vt ibi plene not.

1 ¶ Legatum dotis quod dicatur conditionale.

2 Dictio ſed ꝓ quando.

3 Legatū factū ꝓ dote eſt etiā conditionale niſi ex coniecturis alter appareat: vel niſi ex cōmuni vſu loquendi aliter appareret.

4 Legatū factū ꝑ dote a patre qñ dicaꝫ purum.

5 Filia cui pater relinquit centum ꝓ dote an ſtan e te ſtatuto quod filia dotata non ſuccedat nec poſſit contra teſtamentum patris aliquid dicere poterit ſtatim petere legatum.

Filia cui dos eſt conſtituta dicitur dotata.

6 Legitima an poſſit tolli vel minui per ſtatutum ꝛ dos ſuccedat loco legitime.

7 Legatū factū ꝓ dote an ꝛ qñ peti poſſit.

8 Filia ꝓ qua in ingreſſu monaſterij pater aliqd obtulit monaſterio dicitur dotata.

Titio genero. Dinidik in ſeꝛ partes. Primo ponik cui cōpetit petitio. Scōo cui debeat vel poſſit fieri ſolutio. Tertio quid ſi matrimoniū nō contrahik. Quarto an qñ ſoluitur conſtante matrimonio de beat aliqua cautio recipi. Quinto quid ſi ante matrimonium dos ſoluatur. Sexto quid ſi maritus a cauſa ceciderit. ſecunda ibi: ſi poſt. tertia ibi: ante nup. quarta ibi: ſabinus. quinta ibi: ſed cum ante nup. ſexta ibi: quid ſi maritus. et habeo hunc teꝛ. ſatis ꝓ difficili. ¶ Op. ꝛ videtur quod ſola mulier poſſit petere: vt. l. ſeruo legato. ſ. ſi teſtator. ſ. de leg. j. ꝛ. l. ſi fideicōmiſſa. ſ. interdū. ſ. de lega. iij. Solu. deſtricto iure ſola mulier petit vt ibi: ſed de equitate vtertp. Utriq; enim proficit vt hic. ¶ Ad 1 ver. Tſed cū ante nup. opp. nā legatū dotis non eſt f purū imo cōditionale: vt. l. ſtipulationes. ꝛ. l. ꝓmittēdo. de iur. dot. ꝛ. l. in rebus. eo. ti. ꝛ. l. itē q̄ de pact. Glo. dicit aliud in legato. aliud in ſtipulatione. ¶ Vel aliter aliud in muliere. ꝓmittētevt in ꝛtrario. aliud in extraneo. ꝓmittente ſeu legantevt hic ſed hec ſolu. eſt cōtra caſum. l. ꝓmittendo. in pcin. ꝛ. l. ſi ego. in ꝑn. de iur. dot. ꝛ. l. ſi extraneus. ſ. de cōdi. ob cau. ꝛ ſic remanet p̄ima ſol. q: aliud in legato: aliud in ſtipulatione. Sed ꝓbo⁸ q̄ legatū ſit cō ditionale vt hac. l. q: aut dices q̄ relictū ſit ſub modo: ꝛ ſic legatum purū ſit licet ſub modo: videtur dicere hic ver. ſed cum ante nup. ꝛ eſt falſum: quia quocūq; modo deficit modus: etiam per caſum facit legatarium admitti: vt. l. ſi fundum. ꝓ fideicom miſ. ſ. j. ſ. de leg. j. ꝛ. l. pater. ſ. tuſculanus. ſ. de leg. iij. ſed hic dicit q̄ remanet penes heredē altero de ficiente ante nup. ergo eſt cōditio ſm quod not. ſ. eo. l. in teſtamēto. ſed ſi dicis q̄ eſt cōditio dicis cō tra teꝛ: q̄ dicit q̄ eſt purū. Dy. dicit q̄ eſt verū q̄ eſt purum: ſed relictū contemplatione certe cauſe finalis: et ideo deficiēte cauſa deficit relictum: vt. l. alumne. ſ. ſeia liberta ab heredi bus. ſ. de adimen. leg. ita dicit Dy. hoc eſt falſum: q̄ in. l. ſi fundū per fideicōmiſſum. ſ. j. ſ. de leg. j. vbi dicit quod reſpiciebat cōmodum alterius: ꝛ ſic eſt cauſa finalis: vt ſ. ea. l. in pcin. ꝛ tamen ibi admittitur legatarius. ſPe. dicit eſſe idem in modo quod in ꝗditione: ſed ipſe dicit contra. l. ſi fundum p reallegatam. ꝛ. l. pater. ſ. tuſculanus. ſ. de leg. iij. dicit Ray. q̄ hic loquitur in modo q̄ coberet legato de neceſſitate vt matrimonij: ſed in contrario non coberebat de neceſſitate: boc eſt falſum: quod hic nō coberet de neceſſitate ipſi legato: ſed ipſi modo ſic. nam fateoꝛ q̄ dos concludat matrimonium de neceſſitate: ſed ſi legata ſunt centum matrimonium non coberet legato: ſed ipſi modo. Quare credo q̄ iſtud legatum ſit conditionale: ꝛ p̄imo p̄obo per omnes leges que dicunt q̄ ſtipulatio dotis eſt ꝗditionalis arg. de cōtractibus ad vltimas voluntates: vt. ſ. e. l. in re. ſcōo p̄obo p hūc teꝛ. q ꝗcludit de neceſſitate. dicit enim ante nupt. titio vel muliere defunctis les

↢ Andre. Poma. ¶ Sed p̄obo. Et vide Ln. ro. i ſfil. ccxxxij. vbi ꝙſuluit ſi ſtatutū dicit qō pater pōt filiaz legitima ꝑuare: qō non teneē dotare ꝛ in ſfi. ccl xxx. incip. albertus legat uit an legatū dotis debeaē incōtinenti. ꝛ in conſi. ccxxxij. incip. ſuper q. qua querit vbi pulchꝛe loquitur.

Universidad del Rosario Archivo Histórico

a ¶Sed quero. ⁊ ad ola q̄ hic dicunt. vide Bal. in l. gñal⁹. C. de epi. ⁊ cle. ⁊ do. pe. in ẜi. cccij. ⁊ in consi. cccxiij. Et vide bal. in l. q̄si in prioribus. C. de inoffi. test. Et audiui allegari Bal. in l. itē q. ff. de pact. ⁊ in l. si pr̄. C. de insti. ⁊ substi. Bar. in l. quib⁹. ẜ. emili⁹. ẜ. e. bal. in l. filiū legatorū. C. de leg. bal. in l. maginū vitiū. C. de lib. preter. Cy. bal. ⁊ Sali. in l. sanci mus. C. cō nuptijs

gatum apud heredē remanet ⁊c. q̄ si esset modus nō remaneret apud heredes. Tertio p̄obo p casum ant̄. nisi rogati. C. ad treb. ⁊ in corpore vnde sumit. de san. epi. ẜ. sed hoc in p̄ti. vbi est tex. expressus. l3 glo. ibi aliter sentiat ⁊ male. nā glos. dicit q̄ est modus q̄si relinquit causa dotis nō conditio: l3 illa glo. ibi reprehendit p Ja. de bel. ⁊ de necessitate male dicit. nā tex. dicit domū seu relictū: sed in donatione cū sit ℣tus nō est dubiū q̄ est cōditio ergo in legato vt vtrūq; pariter determinet: vt. l. iam hoc iure. ẜ. de vul. ⁊ pup. ⁊ q̄ hoc sit conditionale vī tenere glo. ẜ. e. l. in testō. Et ad būc ver. sed cum ante nup. rñdeo q̄ hic mutat casum ⁊ dꝫ exponi sed cū p̄o q̄si hic. l. q̄si ante nup. q̄ purū legatum est peti p̄t q̄ ẜ est q̄si expresse p̄ decturas testator voluit ⁊ ad hoc dicendū cogit iste titu. ex eo q̄ dicit de pecunia reddēda mulieri: sed si casus non mutaret p̄staret heredi si matrimoniū nō ℣heret morte mulieris vel alio modo ipsi mulieri reddet vt in ver. sed cum ante nup. ⁊ si ℣heret nō esset necessaria cautio: vt in ver. sabinus. ex hoc insurgit effectus q̄ si est cōditionale nō trāsmittit ad heredes. nec interim p̄t peti. ⁊ predicta vera q̄si relinquit p̄o dote respectu matrimonij ℣hēdi cū certa p̄sona. ita loquit hic. ¶Sed quero[a] ⁊ gd si simpliciter relinquit p̄o dote an sit purū. Quidā disputando tenuerūt q̄ sic. q̄ ista cā respicit fauo. ē ipsius legatarij ergo ⁊c. vt. ẜ. e. l. in p̄n. ¶Preterea non reperit q̄ dictio p̄o facit̄ cōditionē. preterea ego video q̄ ls sit causa fauorabilis ⁊ pia legatū est purū q̄si respicit cōmodū legatarij vt si legat fundus ad alimenta: vt. ẜ. de ali. ⁊ cib. leg. l. iiij. Sed contrarium puto. ſ. q̄ sit relictū cōditionale. primo per casum l. a titio. de verb. ob. ⁊ l. si ego. in p̄in. ẜ. de iure do. l3 glo ibi videat dicere: q̄ als donaturus nō erat. Sed istud est diuinare. Preterea ī dubio p̄sumi tus als velle donare. nisi mulier hoc p̄bet: vt si extraneus de condi. ob cau. Preterea q̄ sit cōditionale p̄obatur in auc. de san. epi. ſ. sed hoc de p̄senti. vbi fuit datū vel relictū causa dotis simpliciter. l3 glo. ibi aliter intelligat: l3 nō bene: vt. ẜ. dixi Preterea ista verba p̄o dote vel causa dotis non inducunt causam legati p̄ out causa assumitur in ista materia. nā causa est de preterito. ista vero est de futuro: vt dixi. ẜ. e. l. demōstratio. ſ. q̄ aūt. Itē non inducunt modū: nam per modū aggranatur ille cui sub modo relinquit vt dixi. ẜ. e. l. quib⁹ diebus. ſ. termilius. sed per hoc nō aggranatur mulier cui relinquit imo bonorar: q̄ inuitar ad nup. ẜ. e. l. ſ. i. l3 ibi dicat q̄ sit modus ⁊ sit grauamē illud est ideo q̄ granar de certa p̄sona q̄ est onus secus si de incerta: q̄ tūc est honor q̄ p̄t ⁊ q̄ cōtrarium est tur pe: vt. ẜ. e. l. cū ita. Preterea p̄o hoc vi detur casus. ẜ. e. l. pupillus. in p̄in. vbi q̄si aliquid relinquitur in honorem est conditionale l3 cōmo dū eius cui relinquit cōtineat. Non ob. aut. de san. episco. ſ. sed hoc de p̄senti. vbi dicitur q̄ talis cōditio remittit̄ tanq̄ grauosa: q̄ illud verū quādo vult transire ad vitam artiorem ⁊ p̄ofiteri continentia sed remanere in seculo ⁊ nubere est honor: vt. ſ. ad treb. l. mulier. ſ. cum ꝓponeret. Concludit ergo q̄ relictū p̄o dote vel dotis noie est cōditionale. ⁊ requirit q̄ matrimoniū contrahat. cū dos sine matrimonio esse non potest: vt dictū est in p̄cedentibus. Non ob. quod dicitur q̄ respicit fauorem legatarij tm: q̄ imo ⁊ fauorem alterius incerte persone. ſ. viri futuri ⁊ etiam reipublice. vt. ẜ. solu. matri. l. i. ⁊ ex predictis apparet responsum ad alia contraria. predicta vera nisi exp̄ esse appareret vel per coniecturas quod ille qui reliquit p̄o dote vel dotis noie voluit legatū esse purū vt hic in ℣. sed cū ante nup. exēplū cōstat q̄ als datus erat: vt. l. i. ſ. si extraneus. de iur. do. Itē si ponamus q̄ cōis vsus loquēdi in ciuitate sit q̄ dos

b ¶Dotata⁹ nō succedat. Adde q̄ ꝑ Pau. de ca. dicit q̄ Bar. in hac decisione fuit sibi ℣ius q̄ vult q̄ legatū sit cōditionale ⁊ q̄ ꝓpter illud legatū dicat dotata: ⁊ sit exclusa a statuto. nā si est cōditionale non est dotata antēq̄ eueniat ꝺditio. si ergo nō est dotata: ergo nō excludit: ⁊ p̄ ẜis sibi debet legitima q̄ ℣ pure reliquenda. vñ dicit ipse q̄ aut statutū dicit q̄ intelligatur ꝓ matrimonium mulieris etiam nō nupte dicunt enim quidam de patrimonio puelle vidue vel alias continentis ista habet bonam dotē: vel ista est dos talis. tunc enim tale verbum ꝑolatum a testatore intelligeretur ſm cōmunem vsum loquēdi: vt. l. cum delamonis. ſ. asinam. ẜ. de fun. instru. sic econuerso dicitur dos instrumentū fundi. vt. ẜ. de fun. instr. l. ij. ⁊ ſ. de fideiuſ. l. amiſi. ſ. pe.

4 Item† predicta vera in extraneo legāte p̄o dote vel dotis nomine. Sed in patre si quid legat nomine dotis contemplatione certi matrimonij idem: q̄ facit conditionem vt hoc. ſ. si vero legat simpliciter p̄o dote[b] si quidem als filie relinqueret legitimam. et tunc idem quod in extraneo: q̄ eadē est ratio per ea que dicta sunt. ẜ. Sed si als legitimam non relinqueret: tunc de iure dico legatum factum p̄o dote purum esse. nam constat quod pater erat alias relicturus: q̄ ad hoc tenebatur cum als testamentum non valeret: ⁊ sic est magis quēdā monitio vt filia inde se nubat quam sit grauamen. vt l. mutuo. ſ. hanc autem. ẜ. de tutel. facit. d. l. si extraneus. in p̄inci. de condi. ob cau. ⁊ ideo puto quod non remoueatur inde grauamen. per. l. quoniam in p̄oribus. C. de inoffi. testa. sed magis ab imtio non intelligatur ex p̄esumpta volūntate defuncti et intelligitur hoc tam in ea quantiate que est vſq̄ ad legitimam ℣ in ea q̄ excedit ne idem legatū diuersimode intelligatur. vt. l. iam hoc iure. de vulg. et pupil. ⁊ l. eum qui edes. de vſuc. ⁊ predicta vera ſm ius cōmune. ¶† Quero statutum[c] est hic et in pluribus ciuitatib⁹ Italie quod filia dotata a patre non succedat[d] nec possit aliquid dicere contra testamētum patris modo cuidam filie pupille pater legauit centū p̄o dote sua: queritur an ea possit petere statim an expectato tempore legitimo. Respondeo anteq̄ ad solutionem dubij veniam multa sunt videnda. Primo quando dicatur filia dotata si pater eam maritasset ⁊ ei dotem dedisset sine dubio esset dotata: sed quando pater ei assignauit dotem in testamento tunc videtur q̄ nō sit dotata: q̄ dos sine matrimonio esse non potest: vt C. de dona. ante nup. l. si. Preterea sicut nō potest dici nupta ante matrimonium: vt. ſ. quādo dies lega. ced. l. quod pupille. ita non p̄t dici dotata. In contrarium q̄ ista dicat dotata si pater ei in testamento assignauit dotē. argu. ẜ. de ritu nup. l. nō est matrimoniū: vt. ſ. de adul. l. qui pupillā. in p̄in. et hoc videt tenere glo. ẜ. de admi. tut. l. cū plures. ſ. penul. Preterea illa verba statuti filia dotata a patre ⁊c. intelligunt̄ hoc est filia in qua pater actū dotandi exercuit ℣tū in eo fuit. vt. l. mulier. ſ. i. ẜ. de cōdi. instit. ⁊ l. ſtichus si heredi. de sta. lib. Sed hoc fecit in proposito assignādo dotem in testamento ergo ⁊c. Et per hoc p̄z rēspōsio ad ǭtraria. ¶Secundo est videndū an dos succedat in locū legitime. ita q̄ ab ea remoueat̄ ois dilatio. R̄ideo do. Rica. disputauit ⁊ Cy. refert. C. de nup. l. sancim⁹.

e et dicit q̄ legitima p statutū[e] p̄t minui. nō tñ p̄t in totū tolli cū legitima succedat in locū alimentorum: ⁊ ideo hāc dotē dixit succedere in locum legitime ⁊ q̄ statim possit peti cū inde debet alimētari ita q̄ ab ea q̄ subduci ois dilatio. Sed hec oīa reprobat Cy. in d. l. sancim⁹. ⁊ puto q̄ bene dicat. Hoc non examino dico tamē q̄ posito q̄ sit vera opi. Ricar. quod legitima potest minui ⁊ nō tolli tamen adhuc idem esset: si ergo p̄t minui in quātitate ergo ⁊ in tpe: vt ante tps legitimū nō p̄t peti vt instit. de act. ſ. plures. Add. q̄ posita dico cū ex forma statuti pater non teneatur dare legitimā pure quod tale relictum p̄o dote sit conditionale p̄out. ẜ. dictū est in extraneo. Predicta vera nisi ex cōmuni vsu loquendi vel ex aliis p̄sumptionibus aliud appareat. ¶† Quero an tēpus petēdi sit dies nuptiarū vel dies etatis nubilis. Respondeo siquidem

7 intelligatur ꝓ matrimonium mulieris etiam nō nupte dicunt enim quidam de patrimonio puelle vidue vel alias continentis ista habet bonam dotē: vel ista est dos talis. tunc enim tale verbum ꝑolatum a testatore intelligeretur ſm cōmunem vsum loquēdi: vt. l. cum delamonis. ſ. asinam. ẜ. de fun. instru. sic econuerso dicitur dos instrumentū fundi. vt. ẜ. de fun. instr. l. ij. ⁊. ſ. de fideiuſ. l. amiſi. ſ. pe.

4 Item† predicta vera in extraneo legāte p̄o dote vel dotis nomine. Sed in patre si quid legat nomine dotis contemplatione certi matrimonij idem: q̄ facit conditionem vt hoc. ſ. si vero legat simpliciter p̄o dote[b] si quidem als filie relinqueret legitimam. et tunc idem quod in extraneo: q̄ eadē est ratio per ea que dicta sunt. ẜ. Sed si als legitimam non relinqueret: tunc de iure dico legatum factum p̄o dote purum esse. nam constat quod pater erat alias relicturus: q̄ ad hoc tenebatur cum als testamentum non valeret: ⁊ sic est magis quēdā monitio vt filia inde se nubat quam sit grauamen. vt l. mutuo. ſ. hanc autem. ẜ. de tutel. facit. d. l. si extraneus. in p̄inci. de condi. ob cau. ⁊ ideo puto quod non remoueatur inde grauamen. per. l. quoniam in p̄oribus. C. de inoffi. testa. sed magis ab imtio non intelligatur ex p̄esumpta volūntate defuncti et intelligitur hoc tam in ea quantiate que est vſq̄ ad legitimam ℣ in ea q̄ excedit ne idem legatū diuersimode intelligatur. vt. l. iam hoc iure. de vulg. et pupil. ⁊ l. eum qui edes. de vſuc. ⁊ predicta vera ſm ius cōmune. ¶† Quero statutum[c] est hic et in pluribus ciuitatib⁹ Italie quod filia dotata a patre non succedat[d] nec possit aliquid dicere contra testamētum patris modo cuidam filie pupille pater legauit centū p̄o dote sua: queritur an ea possit petere statim an expectato tempore legitimo. Respondeo anteq̄ ad solutionem dubij veniam multa sunt videnda. Primo quando dicatur filia dotata si pater eam maritasset ⁊ ei dotem dedisset sine dubio esset dotata: sed quando pater ei assignauit dotem in testamento tunc videtur q̄ nō sit dotata: q̄ dos sine matrimonio esse non potest: vt C. de dona. ante nup. l. si. Preterea sicut nō potest dici nupta ante matrimonium: vt. ſ. quādo dies lega. ced. l. quod pupille. ita non p̄t dici dotata. In contrarium q̄ ista dicat dotata si pater ei in testamento assignauit dotē. argu. ẜ. de ritu nup. l. nō est matrimoniū: vt. ſ. de adul. l. qui pupillā. in p̄in. et hoc videt tenere glo. ẜ. de admi. tut. l. cū plures. ſ. penul. Preterea illa verba statuti filia dotata a patre ⁊c. intelligunt̄ hoc est filia in qua pater actū dotandi exercuit ℣tū in eo fuit. vt. l. mulier. ſ. i. ẜ. de cōdi. instit. ⁊ l. ſtichus si heredi. de sta. lib. Sed hoc fecit in proposito assignādo dotem in testamento ergo ⁊c. Et per hoc p̄z rēspōsio ad ǭtraria. ¶Secundo est videndū an dos succedat in locū legitime. ita q̄ ab ea remoueat̄ ois dilatio. R̄ideo do. Rica. disputauit ⁊ Cy. refert. C. de nup. l. sancim⁹.

e et dicit q̄ legitima p statutū[e] p̄t minui. nō tñ p̄t in totū tolli cū legitima succedat in locū alimentorum: ⁊ ideo hāc dotē dixit succedere in locum legitime ⁊ q̄ statim possit peti cū inde debet alimētari ita q̄ ab ea q̄ subduci ois dilatio. Sed hec oīa reprobat Cy. in d. l. sancim⁹. ⁊ puto q̄ bene dicat. Hoc non examino dico tamē q̄ posito q̄ sit vera opi. Ricar. quod legitima potest minui ⁊ nō tolli tamen adhuc idem esset: si ergo p̄t minui in quātitate ergo ⁊ in tpe: vt ante tps legitimū nō p̄t peti vt instit. de act. ſ. plures. Add. q̄ posita dico cū ex forma statuti pater non teneatur dare legitimā pure quod tale relictum p̄o dote sit conditionale p̄out. ẜ. dictū est in extraneo. Predicta vera nisi ex cōmuni vsu loquendi vel ex aliis p̄sumptionibus aliud appareat. ¶† Quero an tēpus petēdi sit dies nuptiarū vel dies etatis nubilis. Respondeo siquidem

deo si quidem tale relictū sub tali cōditione sit factum maiori intelligo de die festiuitatis nuptiarū vt. l. sancimus. C. de nup. ⁊ intelligo festiuitatē nuptiarū quando matrimonium cōtrahitur per verba de p̄senti posito q̄ ad domum viri nō sit trāducta. vt. ẜ. e. l. cum fuerit. ⁊ ibi not. et ibi dixi. Si vero relinquitur minori tunc requiruntur Quo scz quod perueniat ad adultaz etatem ⁊ quod nuptie contrahantur: vt. ẜ. eo. l. hec conditio. ⁊. ſ. quando dies leg. ced. l. quod pupille. Et predicta vera quādo relinquitur p̄o dote vel in tempus nuptiarū: vt dictū est. Sed si relinquitur mulieri p̄o se maritanda vel ad maritandum tunc si relinqueretur pupille idem quia non posset peti ante tempus legitime etatis. nam requiritur quod causa p̄opter quam relinquitur instet: vt. l. nec semel. ẜ. si in babitatione. ſ. quando dies lega. ced. dixi. ẜ. de lega. ij. l. antepe. ẜ. i. sed si ad etatem nubilem mulier peruenerit tunc poterit petere p̄stita cautione de nubēdo. Non enim hic requiritur quod nuptie contrahantur. nam ante contractum nupt. multe expense[a] necessarie possunt fieri p̄o ea maritanda vt in nup. ⁊ similibus: ⁊ sic non habet istud legatum in se conditionē matrimonij. Si ſicit enim quod expendatur p̄o ea maritanda licet non maritetur et hoc verborum significatio demonstrat: facit quod dixi. ẜ. de lega. ij. l. lucius. ſ. j. in fi. ¶† Quero qd[b] si pater p̄o filia que intrauit monasteriū aliquid obtulit monasterio an videat mulier dotata. Puto quod sic. nam in vulgari illud quod offertur yocatur dos mulieris: ergo ⁊c. vt. l. alphenus. ⁊ l. in vulgari. de verb. signi.

¶Am tale. Conditio negatiua que non potest impleri viuo legatario sine expectatione tristis euētus impletur p̄stita cautione mutiana. hoc dicit. Hoc declarauit i. l. mutiane. ẜ. eo. ¶Oppo. quod hec conditio reiciatur q̄ inducit viduitatem. vt. ẜ. eo. l. sed si hoc. ſ. fi. Glos. primo fatetur contrariū quod non placet: q̄ est cōtra istum tex. Secundo dicit gl. ibi expressit ne nuberet: hic non. Non intelligas banc sol. quod tacite posset induci viduitas expresse non: q̄ est cōtra l. hoc modo. ẜ. eo. sed intelligas q̄ hic fuit simpliciter relictum si a liberis non discessit: ⁊ sic viduitatem non inducit. Ro. ergo quod non eo ipso q̄ nubit videtur a liberis discedere.

¶ Dictio ne: quando faciat modum et quando conditionem.

Heres fideicōmissario vniuersali tenetur reddere rationem.

Heres non conficiens inuentarium an perdat tre bel. remissiue.

Heres an bodie cogatur cauere de fideicōmisso restituendo.

¶Titius. Conditio negatiua q̄ p̄t impleri viuo legatario nō implet p cautionē mutianā. Itē dictio ne si adijcit actui explicando ante emolumentū quesitū facit conditionē als facit modū. b. d. ¶† Quero vtrū dictio ne: faciat modum vel conditionem. Glo. in. l. cum pater. ſ. titio. de lega. ij. dicit q̄ facit modū. Idem Dy. in. l. absenti. de acqui. pol. l3 glo. ibi aliter dicat. Tu distingue aut dictio ne: negat actū explicādi ante emolumentū quesitū ⁊ inducit conditionē ⁊ resolui[e] ne. i. si non: vt hic p̄out dicit ne satisdatio ⁊c. q̄d diligenter nota. ¶† Quero vtrū[f] heres fideicōmissario vniuersali teneatur reddere rationem. hic est tex. q̄ sic. ⁊ glo. hoc no. Et hoc dicit quidam doct. q̄ heres qui non facit inuentarium priuatur trebellianica: q̄ inuentarii est caput rationis. Ita dicit Jaco. de are. ⁊ Ric. mal. ⁊ Cy. refert in aut. sed cū testator. ad le. fal. Tu dic vt dixi in. l. marcellus. ad treb. ¶† Querit gl. vtrū bodie heres cogat̄ cauere de fideicommisso restituēdo. Et innuit q̄ nō nisi in casu. C. ad trebe. aut. contra rogatus. Alibi dicit glo. q̄ non inuenit iure nouo. Certe licet nō inueniatur tñ nō reperitur p̄hibitū nisi q̄ frater fratri ⁊ pater filijs restituere rogat. vt. C. ad treb. iubemus. ⁊ ideo in ceteris iura antiqua remanent incorrecta ſm Dy. ⁊ alios.

Rescriptum.

¶Cōditio ꝺficiēs nō extinguit que pēdens non suſpendit. h. d. Nota diligenter q̄ ista cō ditio si alterius arbitrio nupserit a iure reſpuit.

¶Opponit quod debeat istozum sequi consilium vt. l. titium ⁊ meuium. in p̄in. de admi. tuto. Sol. fallit hic fauore libertatis matrimonij. ¶Quero qd si leganit pure filie ⁊ rogauit de restituendo ei cuius arbitrio debeat nubere. Si ei[k] arbitrio nuberet dicit Azo q̄ tūc forte valeret. Dy. cōtra q̄ i nō refert q̄si adijcit cōditio. vt. ẜ. eo. l. quib⁹ dieb⁹. ſ. quidam titio. Preterea sub ꝺditione adēptum videtur sub conditione datum: vt. ſ. eo. l. aliquando. Item p obliquū saltē fieret cōtra mentē legis: et ideo non valet ac si directo fieret: vt. ſ. eodem. l. heres. in fi. ita dicit Dy. p̄o quo videtur casus. ẜ. eo. l. quoties.

Deuie.

[l] ¶Cōditio de non nubendo si adijciatur cum tempore mortis vtrūq; reijcitur si cū alio reijcit cōditio ⁊ tempus remanet. h. d. ¶Op. q̄ illud q̄ est impossibile dꝺ reijci illud q̄ est honestū ⁊ possibile dꝺ seruari: vt. l. ẜ. eo. l. hec scriptura. ⁊. l. ij. ſ. si quis. de condi. instit. ergo tempus debet remanere: l3 conditio reijciat. Sol. glo. ⁊ bene: aliud cum adijcitur tempus mortis: q̄ tunc videtur testator relinquere in tempus cōditionis explete quod est demum cum moritur. q. d. quia tunc cum moritur ista conditio impletur. l ideo tunc volo habere vnde totum est vnum meri to totum reijcitur. Sed in alijs diebus non est sic: ideo non reijcitur ⁊ non obstat contrarium. ¶Oppo. quod tempus non debet expectari conditione m remota ſm distinctionem. l. in illa. ⁊. l. hoc iure. de verb. oblig. Sol. leges contrarie loquunt quando dies adijcit ꝺditioni tunc distingue vt ibi. hic quādo adijcitur conditioni quo casu remota conditio ne indistincte remanet dies: facit. ſ. e. l. ſi ita legatū quam solu. not.

Legato falsam.

[m] ¶Falsa cā non vitiat legatum nisi de voluntate testatoris doceat. h. d. qd hoc sit dictū: ratio legādi legato non coheret dixi in. l. de monstratio. ſ. q̄d aūt. ẜ. eo. vbi declarauī hoc.

Falsam conditionem.

[n] ¶Cōditio de futuro q̄ implicat aliq̄d ꝑteritū vel p̄s si est impossibile nō vitiat: secus si esset possibilis ⁊ deficiat. h. d. ¶Quero vtrū ista cōditio vitiet legatū q̄si nil debetur. Videt q̄ sic: q̄ est de ꝑterito vel de p̄senti p̄opter id quod dicit de beo. Jn contrarium q̄ est de futuro l3 aliter implicet de p̄senti. illud enim est in conditione si solueris titio q̄ debeo. Actus ergo soluendi cōditione ponitur. ita tenet glo. hic in. l. cum secundo. ẜ. de inim testa. tene menti hunc. ſ.

Falsam legari.

¶Que adijciunt ad diminutionem non operantur augmentum. b. d. facit. ẜ. de lega. i. Legata generaliter. ¶Oppo. ẜ. de pecu. leg. l. de nicp. ſ. interdum. Sol. quādoq; verba que apponunt ad diminutionē sunt mere priuatiua ⁊ nihil inducunt de necessitate. tunc ex istis nō inducitur dispositio: vt. l. legata intiliter. ẜ. de leg. i. ⁊. l. si mihi et tibi. ſ. in legatis. in glo. ẜ. de leg. j. ⁊ ibi dixi. quā doq; verba l3 sint priuatiua tamen aliquid ponūt vt in casu nostri. ſ. nam ex cētum relictis: ecce positio. diminuit certam quantitatem. ecce priuatio. et tunc si quid em istud relinquitur animo priuandi a primo potest stare etiam primo non posito. ⁊ tunc non inducitur positio primi: vt hic. Nic em̄ non grauauit illum legatarium cui dixit se legasse sed he redem sunm quez poterat grauare etiam sine hac demonstratione: sed si dixit ex centum que titio legaui volo quod ipse titius det seio decē quia tunc titius non potest granari nisi illa demōstratione p̄suppositā ex illo inducitur legatum

Universidad del Rosario | Archivo Histórico

a ¶ Titio fundus. ⁊ istam glo. allegs. doc.in.l.j.in prin. ff. ucto.ff.j. de eo p quē factum crit. ⁊ ibi scripsi. et not. bar.l⁹ eā non alle get in.l.nō solum a ff.morte.i.xvi.co. de ope.no. nun.et vide qōper eā no. decidit bal.i.l. in dicia.C.de rei vē. qō dictū notabi lis viri inducit in fullimā credulita tem vt ex ea pos sit causari titulus putatiuus p q fa cit qō bū no. bar. i.l.celsus.i. ij. col. de vsuca. ⁊ in.l.q fundū.ff. procura tor.ff.ō emp.⁊ Jo. de.Ant.in.C. cir ca.de iurepa.⁊ qō no.bar.i.l.de pu pillo.ff.ō si qs ipsi. in. viij. q. de ope. no.nū.⁊ Ange.in l.i.in prin.ff. ō eo p quē fa.erit.⁊ ibi bal.in lectu. anti. adde Bar. in fiñ i l.de mi.ff. tormen ta.in ver.iij. ℞ro. a qbus psonis.ff. de qō.⁊ ibi habes b post eum.

b ¶ Jtē op.⁊ idem dicas si credit da to signo a ptibus qⁿ tūc excusāt.l. si qs vgon.ff. apud labeonē.ff.de fur. itē q credit suo te stato n.l. iul.C. de calū.item q credit fame.l.cū quidam ff.qō 6⁊. de acqui. vl omit.hēd.itē q credit magīo im ſtitus demorte fu militis.in aut.sed bodie.C.de secun. nup.item q credit perito in arte sua s.deven.inſpi.l.i. ff.j.itē q credit di cto sui serui pcur. Lecſius.ff.de vſur. l.naturaliter.ff.ni hil.de acq. poſ. et 2clude q ois cre c dulitas ⁊ fama ex culat qđ a dolo. l.ſi plagij.C.ō pla gi.ligitur.ff. de li be.cā. Jnno. in.c. ppoſuit. de cōiu. ſer.plene p Ang. l.l.ff.ō eo p quē fa.crit.⁊ vide glo. in.c.cum 2tingat. de reſcrip. vbi gr ditur viro ſeuis opi. Jnd. barba.

c ¶ Solennis lex. Et de rōne hui⁹ l. vide bal. in.l.j.ſi vt.d.l.deniq.ff. interdū. ¶ Op.ff. de leg.iij.l.⁊ pro culo. Sol. eodem modo. q⁹ ibi ad sequētem positio nem de necessitate sequitur positio primi vel aliter dicit glo. q⁹ ibi appellatione vſusfructus continet dominiū. ita sentit glo. in.l. donationes. ff. species. ff. de donationibus.

☞ Credens fidedigno excusatur a dolo.

Titio fundus. [a] Deficiente pro qua fuit prestita cautio debetur legatum ei in quem fuit translatum in eum casum et liberatur heres actionem cedendo etiam si cautio fit defecta. h.d.⁊ ista.l. cum sub hac. ff. eo. dicit text. ibi defecerit: q⁹ titius ⁊ eius fideiussores sunt effecti non soluendo: ⁊ ic est superflua tota glos. magi. ¶ Opp. de.l. libertas. ff. j. de manu. testa. vbi cautio mutiana non prestatur. Sol. speciale est fauore libertatis vt dicit. ff. eo. l. mutiana. ¶ Oppo. quod cautio debeat prestari scō legatario non heredi. vt. ff. eodez. l. ſi cui. Solu. vt dixi. ⁊ l. cum sub hac. ¶ Oppo. quod si deficit obligatio non potest cedi actio cum non sit nata: vt. ff. de procur. l. lz. ff. ca. in glos. dicit enim quod deficit q⁹ non fuit prestita ab initio. Ad contrarium respondeo. ff. qō cedat actio condictione indebiti non ob causam nō autem ac. ex stipulatu. ⁊ ita loquitur hic ver. sed q⁹ ⁊c. vel cedit hec actio q⁹ fuit promissio facta de satisdando: nō tamē satisfecit. ⁊ ic iste ver. sed q⁹ lz duas lec. ¶ Ad primā lect. oppo. quod si ipse nō exegit cautionem fuit in dolo: vt. l. in dolo. j. tit. j. ergo non li beratur actionem cedendo. Sol. heres non tradi dit: sed legatarius eam accepit fm formā. l. pe. ff. p legato. ¶ Oppo. ad secundā lec. videtur quod nō procedat. nam secundus legatarius petit legatuz tñ sibi cedit actio: q⁹ est promissum satisdare nihil prodest legatario. Respondet glo. q⁹ imo prodest q⁹ in ea venit interesse in quo est estimatio fundi. ¶ Jtem oppo. [b] ⁊ videt quod sit in dolo ⁊ ic actio nem cedendo non liberatur: vt. ff. tit. j. l. dolo. Sol. hec erat talis persona cui debebat credi. ⁊ ic tenementi glo. inquantū dicit quod erat talis cui debebat credi ⁊ pro hoc facit quod not. in.l.iiij. circa fi. ff. de in diem adiec. Sed licet hoc sit verum non tñ est de mente litere: ⁊ ideo pone casum plane exponando cautio deficit q⁹ reus principalis ⁊ fideiuſſor: sunt effecti non soluendo. ¶ Querit glos. magn. de vna questione ⁊ soluit.

☞ Jus accrescendi nō datur ei q admittit ad legatum de iure speciali ℈ voluntatem defuncti.

Jdeo nō restitutus ad legatum repudiatuz habet ius accrescendi.

Jus accrescendi qō habeat locum inter plures venientes per contratabu.

Et sic inter succedentes in hereditate cōtra voluntatem defuncti habet locū ius accrescendi.

Stāte statuto q⁹ extantibus masculis femine nō succedant: si sint tres masculi ⁊ vna femina: et duo repudient an portio repudiantium accrescat soloro ⁊ fratri an alteri tm.

Cōditio nō nubēdi apposita legato an reijciatur.

Ulieri. ¶ Qui admittitur ad legatum de iure speciali contra voluntatē defuncti hoc habet ius accrescendi. h.d.⁊ est ista solēnis lex ⁊ singularis: et de ista facio magnum festum in.l. re cōiuncti. ff. de leg. iij. ¶ Oppo. ⁊ videtur q⁹ in persona titij legatum sit purum. vnde videtur q⁹ in persona titij ad mittatur: vt. l. ſi. ff. ſeio. ff. de lega. ij. Sol. glos. q⁹ hic conditio fuit adiecta vtriq; vt hic. ibi alteri tm dicit ℣. non fuit apposita post nominationē oim legatariorum quod tene menti. ⁊ vult dicere quod nunc videtur adiecta in personam omnium quando post nominationem fuit apposita: sed si post nominationem primi tm. in primi tm persona videtur apposita. vt. l. contraria. sed contra hoc facit. ff. de vſufru. l. titio vſusfructus. de quo dicam. ff. eo. iuſ lius paulus. ¶ Oppo. ⁊ videtur quod mulier habeat totum per ius accrescendi: vt. l. j. in princ. de vſufr. accref. Glo. dicit q⁹ hoc est ideo q⁹ de iure speciali admittitur mulier quod tene menti: ⁊ sic not. q⁹ ille qui admittit de iure speciali ad legatum nō habet ius accrescendi et hoc probo per. l. iij. ff. ſi cō iunctim. de lega. prestan. et. l. filium. ff. ſi quis legata. eo. titu. ¶ Sed ad hoc oppo. q⁹ quod habeat ius accrescendi. vt. d. l. filium. in fi. de leg. prestan. Sol. ibi admittitur de iure speciali ex voluntate defuncti ideo habet ius accrescēdi: sed hic admittitur de iure speciali contra voluntatem defuncti. ⁊ hoc sentit glo. sed hoc videtur cōtra. d. l. iij. ff. ſi cōiunctī. et. l. filiū. ff. ſi qs legata. f. de prest. vbi lz veniat fm voluntatem defuncti non tamen habet ius accrescendi. Sol. qō habet ius accrescendi verum est qñ petit legata ab eo qui habet contra voluntatē defuncti. sed si habet fm voluntatē defuncti tunc nō habet ius accrescendi vt in cōtrarijs. Et rationes sunt faciles. ¶ Videt⁹ hoc solui questio minoz. xxv. annis restituit ad legatū repudiatū habebit ne locum ius accrescendi. Videtur quod nō vt hic. Puto cōtrariū: q⁹ restitutio reponit eum in legatū cui iure accrescēdi. vt. l. j. ff. de colt. bono. Preterea iste minoz habet legatū de voluntate defuncti. et petit ab eo qui habet ex voluntate defuncti.

¶ Jtem op. contra hoc de. l. ſi duobus. in princ. f. de contratabu. ⁊ de coniun. cum eman. lib. l. ij. ſi quis ex nepotibus. vbi inter plures veniētes per contratab. habet locum ius accrescēdi. Sol. quod dixi non habere locum ius accrescendi est verum in legato: sed in hereditate habet locū indistincte ius accrescendi nē quis decedat pro parte testatus pro parte intestatus. et ne quis decedat pro parte cum herede pro parte sine herede. Sed fateoz q⁹ si essent qui venirent contra voluntatem defuncti de iure speciali quod prius esset ius accrescendi inter eos qui veniunt de iure cōmuni quam inter illos qui veniunt de iure speciali. vt. l. sed cum patrono. de bono. posſeſ. Et per hanc. l. cum glo. determinauit do. Ray. talē qōnem. dicit statutū q⁹ extantibus filijs masculis filie femine nō succedāt. ⁊ sint tres masculi ⁊ vna femina ⁊ modo ex illis masculis duo repudiarūt an habeat ius accrescendi masculus vel femina. determinauit quod inquantum illi fratres habent vltra virilē habent de iure speciali ⁊ ideo non habent ius accrescendi ⁊ sic deuenit ad filiam per. l. istā. et ista verba sunt sua. Sed hoc non est verum quia illud habet locum in legatis non in hereditatibus. Preterea ius accrescendi competit portioni nō persone: vt. l. hec scriptura. ff. c. l. ſi quis titio. de vſufru. ⁊ dixi in repetitione l. re coniuncti. in. iij. q. principali. Dicunt hic⁹ q⁹ ista conditio facit deficere legatum. Cōtra imo vi detur respuni. ff. e. l. cum tale. ff. vicino. ⁊ l. ſed ſi hec ff. ſi. Dicit glo. quando q⁹ conditio apponitur mulieri ⁊ tunc reijcitur: vt. ff. eo. l. ſed ſi hec. ⁊ tūc est verum ſi inducitur viduitas perpetua. secus ſi ad tē pus: vt. d. ff. ſi. Jtem ſi inducitur reſpectu oīs persone. secus ſi vnius tantum. vt. ff. eo. l. cum ita. Jtē ſi reſpectu omnis loci. secus ſi vnius tātum: vt. ff. eo. l. hoc modo. in fi. Jtem habet locum in virgine secus ſi vidua. hodie in aut. cui relictum. de indi. vidui. ⁊ not. ff. e. l. cum tale. ff. meuie. Aut apponitur conditio alij persone de viduitate vnius mulieris et non remittitur: vt. l. auia. ff. titia. ff. eo. l. j. C. de indic. viduita. et hoc est verum ſaluo eo quod dicitur in prima glo. huius legis ſi illa persona eſſet multum coniuncta persone mulieri. vt. j. eo. l. heres. in fine. Jtem vbi alias. nisi extraneus fit rogatus de restituendo mulieri. vt. l. auia. ff. titio. ſi vero conditio que inducit viduitatem simul inducit mulieri et alij tunc bene dicit glo. cum precedentibus limitationibus.

e Jes. [e] Dies incerta p aditionē habet. h.d. ¶ Opp. j. co. l. heres meus. Sol. ibi dicem⁹. ¶ Opp. inſti. de verb. ob. ff. ex cōditionali. Sol. aliud in ſtipulatione aliud in legato. ⁊ ponitur ratio ibi. ⁊. l. ſi vxoꝛi. C. de cōdi. inſen. Alia tura dixi in. l. ſi filia. f. de verb. oblig.

f Jdeicōmiſſum. [f] Facit. bad. q. de igrediēte monasteriū: an p ingreſſus monasterij p. in. C. de indi. vi dui. ⁊ in. l. j. ff. vbi aūt. de cadu. tol.

¶ Ad hoc oppo. Et vide q⁹ p ista no. dixit bal. in. l. ſeniū. q. testa. face. poſ. ⁊ adde nota. bar. i. l. ſi plures. C. de cōdi. inſer. in vij. co. ⁊ in oībus iſtis idem ſequit bal. i. l. j. C. qſi nō peten. par. ⁊ bal. not. i. l. j. ff. viij. col. de sacroſan. ecc. in repe. videt Sziari bis q⁹ ipſe dixit ī d. l. ſenium.

¶ Dies. ⁊ ad istā. l. adde. l. talis ſcriptura. de. l. j. vbi cōditio appellat dies: lz incertus ⁊ iō ibi dicit Jmol. p illū text. facere q⁹ statutū loquēs de die trahat etiā ad 2ditionem. q⁹ dixi am iter die incertā ⁊ cōditionē. vide per glo. et bar. in. l. nā ⁊ ſi cū moriar. ff. de 2di. inde. ⁊ qſi dies incerta habeat pro cōditiōe vi⁹ bal. late i. l. ambiguitatis. C. de vſufr. et ibi inter cetera dicit q⁹ vbi dies i certa est missa cuz die certa nō facit cōditionē. alt. teg. ibi nec ſi quidē. tertia ibi: nec ſibi. Videte ibi filie cōmuni: ⁊ dic vxoꝛi eius matre inſtituta herede fm ℣. bic. ⁊ in. l. licet. j. vt le. no. ca. ¶ Opp. q⁹ petēdo de facto cōmittitur ſtipulatio ⁊ pena. vt. C. de transac. l. vbi pactū. ⁊ no. C. e. l. ſine apud acta. et. l. j. in fi. C. de pac. Solu. in contractibus intellige de facto: ⁊ fm distinctionem quam ponunt doc. in. l. ei quidem. C. ſi man. ita fue. ali. ⁊ dixi in l. continuus. ff. cum quis. f. de verb. obli. tamē in vltimis voluntatibus secus: vt bic. ⁊. ff. eo. l. mutiane. ⁊. l. mulier. in prin. ff. de condi. inſtit. ⁊. d. l. licet. j. vt leg. no. ca. et ibi dixi. ¶ Quero hic dicitur onere cautionis ⁊c. ¶ Quero quid⁸ ſi petit ⁊ ille cauit. Et videt⁹ q⁹ conditio non ſit defecta: q⁹ prestat vnes: ⁊ ſic ſibi imputet. Jn cōtrarium videtur q⁹ ſolutio habet vim cautionis legitime facte. vt. j. rem ra. ba. l. amplius. ſed illud habet locum quando de iure potest fieri quod not.

Ampupillus. Pupillus pōt impedire cōditionē impleri. h.d. ¶ Solo. dic q⁹ dicit de iure cōmuni pro eo quod dicitur in. l. in testamento. f. eo. Jtem not. de eo quod dicit de tutore. facit ad ea que dixi. ff. eo. l. iulianus.

Diſiunctiuo. Jn alternatiuis ſufficit alterum impleri. hoc dicit.

1 ☞ Obligatio q⁹ non sit nata incōtinenti in contractibus vel vltimis voluntatibus in quibus spes conditionis tranſmittitur.

2 Ratio quare dies certa omni certitudine non impedit necessitatē obligationis tollendę: ſicut dies incerta.

3 Dies certa a conditione qualiter agnosci possit.

Eres meus. Dies incertus nō aptus ſuſpendere legatum poſt legatarij mortem nō impedit trāſmiſſionē: ⁊ ideo ſecus. h.d. ¶ Quero ⁊ circa hanc. l. ſin cōtractibus in quibus spes cōditionis trāſmittitur. Jtē in vltimis voluntatibus in prin. noſtre. l. vtrū obligatio incōtinenti ſit nata. Glo. videt⁹ tenere q⁹ ſic. C. vt act. ab here. ⁊ cōtra here. l. j. et. l. ſi pupillus. ff. ſub cōditione. de noua. Jn cōtrarij videt⁹ q⁹ nō nocetur niſi veniēte morte. vt. l. in oībus. f. de reg. iur. ⁊ ℣. in. d. ff. ſi ſub cōditione. Et hoc vltimū puto verū: q⁹ est in tit. C. vt act. ab here. ⁊ contra here. facit inſtit. de inuti. ſtipu. ff. poſt mortē. licet ibi glo. cōtra. Reſpondeo ad hanc. l. que dicit: purum est legatū: vt dicit gl. q⁹ purū est quo ad tranſmiſſionem. Reſpōdeo ad. l. nam ⁊ ſi cū moriar. ff. de condi. indebi. 2 q⁹ ibi purū est ad impediendū cōditionem indebiti. ¶ Quero quare dies certa oi icertitudine nō impedit necessitatē obligatiōis tollēde: ſz dies incerta ſic. Reſpondeo quando est dies incerta nō est certū adhuc quid ſit in obligatione propter interusurium medij temporis, nam po-

monasterij cōditio fidelcōmiſſi expiret qua ponit ℣. in. l. ſi ita. ff. de leg. iij. ⁊ ibi plene dixi in aut. niſi rogati. C. ad trebel.

☞ Quando conditio apposita in inſtitutione intelligat repetita in legato. vide in ſi.

Via. ¶ Cōditio apposita in inſtitutione in legato eidem facto intelligitur repetita. h.d. no. istam legē ℣. bic videt velle tex. cū gl. q⁹ bic inducat repetitio propter verbū hoc amplius. sed nō indiſtincte videt facta repetitio. vt. d. l. duos. ff. e. ⁊. l. ſi. ff. j. de doli excep. Sol. potes dicere q⁹ hic verbū hoc amplius denotet facti accidentiā nō iuris miniſterii. Vel dic ⁊ melius. ll. cōtrarie loquunt⁹ qñ in eodem testamento aſcribitur inſtitutio ⁊ legatū. Jbi quādo in testamēto inſtitutio in codicillis legatū: pro hoc facit qđ no. in. l. plane. ff. ſi cōiunctim. ff. de leg. j. ⁊. l. quinquagin ta. ff. de proba. sed multū facit contra. l. neſennius. in fi. ff. de execu. tuto. ¶ Sed oppo. ff. de leg. j. l. ab oībus. ff. cū quidā. vbi cōditio apposita in inſtitutione nō videt repetita in legato. Sol. bic quādo legatū fit ab eodem gradu. vt bic. ⁊. ff. e. l. duos. ⁊. l. ſi. ff. ſi. ff. de doli excep. Sed quando ab alio gradu: tūc cōditio nō intelligit repetita: vt in. ff. cū quidā. ⁊ ratio pt⁹ per ſe. ¶ Jtē op. qñ ol. leg. ced. l. filiū. Sol. bec. l. loquit quādo precedit inſtitutio generalis: ⁊ ſequit legatū: ſed qñ legatū precedit ſimpleg ⁊ ſequitur inſtitutio conditionalis tunc secus: vt. l. contraria. ⁊ ibi gl. ⁊ est ratio: q⁹ maioꝛis efficacie est precedēs clauſula ad ſequētia: quā ſequēs ad precedentia. habes de boc tex. in. l. quiſquis. circa principi. ff. de leg. iij. et ibi glo. Ex p̄dictis ℈ diſtinguendum: aut legatū ⁊ inſtitutio ſit eodē teſtamēto: aut vnū in testamēto: aliud in codicillis. Primo caſu: aut precedit legatum ⁊ ſequit inſtitutio aut ecōtra. ⁊ boc ſcōo caſu: aut legatum relinquit ad eodē gradū aut a diuerſis: vt ex predictis pt⁹. ⁊ tangā boc in. l. cū ſeruus. ff. de cōdi. inſti. Jbi tex. in fi. videt contra diſtinctionē quā feci aut relinquit ab eodē gradu aut a diuerſis. Sol. bic tex. habet locū in libertate ſine qua legatū nō potest valere: ſed in diſtinctione quā feci digi q⁹ habet locum in conditione ſine qua legatum valet.

Titio. ¶ Cōditio ſi nō nupſerit in extraneo de restituēdo mulieri rogato ſpernit. h.d. ¶ Querit glo. a quo petit legatum mulier: ⁊ ſunt due opi. in glo. Pe. tenet primam. ſed tu potes tenere quam vis: q⁹ ista conditio in extraneo reſpuitur vbi tractatur de cō modo mulieris. vt. j. eo. l. heres meus.

Pater. ¶ Conditio apposita adminiſtrationi nō ſuſpēdit dationem tutele. h.d. primo. Jtem cōditio limitat ex presumpta voluntate defuncti. Jtē cōditio cautionis non petende remiſſa intelligitur. h.d.⁊ habet tres partes. scōa ibi: nec ſi quidē. tertia ibi: nec ſibi. Videte ibi filie cōmuni: ⁊ dic vxoꝛi eius matre inſtituta herede fm ℣. bic. ⁊ in. l. licet. j. vt le. no. ca. ¶ Opp. q⁹ petēdo de facto cōmittitur ſtipulatio ⁊ pena. vt. C. de transac. l. vbi pactū. ⁊ no. C. e. l. ſine apud acta. et. l. j. in fi. C. de pac. Solu. in contractibus intellige de facto: ⁊ fm diſtinctionem quam ponunt doc. in. l. ei quidem. C. ſi man. ita fue. ali. ⁊ dixi in l. continuus. ff. cum quis. f. de verb. obli. tamē in vltimis voluntatibus secus: vt bic. ⁊. ff. eo. l. mutiane. ⁊. l. mulier. in prin. ff. de condi. inſtit. ⁊. d. l. licet. j. vt leg. no. ca. et ibi dixi. ¶ Quero hic dicitur onere cautionis ⁊c. ¶ Quero quid⁸ ſi petit ⁊ ille cauit. Et videt⁹ q⁹ conditio non ſit defecta: q⁹ prestat vnes: ⁊ ſic ſibi imputet. Jn cōtrarium videtur q⁹ ſolutio habet vim cautionis legitime facte. vt. j. rem ra. ba. l. amplius. ſed illud habet locum quando de iure potest fieri quod not.

Ampupillus. Pupillus pōt impedire cōditionē impleri. h.d. ¶ Solo. dic q⁹ dicit de iure cōmuni pro eo quod dicitur in. l. in testamento. f. eo. Jtem not. de eo quod dicit de tutore. facit ad ea que dixi. ff. eo. l. iulianus.

Diſiunctiuo. Jn alternatiuis ſufficit alterum impleri. hoc dicit.

1 ☞ Obligatio q⁹ non sit nata incōtinenti in contractibus vel vltimis voluntatibus in quibus spes conditionis tranſmittitur.

2 Ratio quare dies certa omni certitudine non impedit necessitatē obligationis tollendę: ſicut dies incerta.

3 Dies certa a conditione qualiter agnosci possit.

Eres meus. Dies incertus nō aptus ſuſpendere legatum poſt legatarij mortem nō impedit trāſmiſſionē: ⁊ ideo ſecus. h.d. ¶ Quero ⁊ circa hanc. l. ſin cōtractibus in quibus spes cōditionis trāſmittitur. Jtē in vltimis voluntatibus in prin. noſtre. l. vtrū obligatio incōtinenti ſit nata. Glo. videt⁹ tenere q⁹ ſic. C. vt act. ab here. ⁊ cōtra here. l. j. et. l. ſi pupillus. ff. ſub cōditione. de noua. Jn cōtrarij videt⁹ q⁹ nō nocetur niſi veniēte morte. vt. l. in oībus. f. de reg. iur. ⁊ ℣. in. d. ff. ſi ſub cōditione. Et hoc vltimū puto verū: q⁹ est in tit. C. vt act. ab here. ⁊ contra here. facit inſtit. de inuti. ſtipu. ff. poſt mortē. licet ibi glo. cōtra. Reſpondeo ad hanc. l. que dicit: purum est legatū: vt dicit gl. q⁹ purū est quo ad tranſmiſſionem. Reſpōdeo ad. l. nam ⁊ ſi cū moriar. ff. de condi. indebi. 2 q⁹ ibi purū est ad impediendū cōditionem indebiti. ¶ Quero quare dies certa oi icertitudine nō impedit necessitatē obligatiōis tollēde: ſz dies incerta ſic. Reſpondeo quando est dies incerta nō est certū adhuc quid ſit in obligatione propter interusurium medij temporis, nam po-

test esse q⁹ decem annis vel vno vel centum. sed in die certa interusurium medij temporis est certum adeo q⁹ aliquādo incōtinenti fit condēnatio deducto illo interusurio medij tēporis. vt. l. si cōſtante. ff. quoties. ff. ſol. mat. Potes tu dicere q⁹ in die incerta est certū interusuriū medij temporis. vt. l. bereditatum. ff. ad le. fal. sed reſpiciendo glo. ibi cessat contrarium. ¶ Quero quomodo possim cognoscere die certam a cōditione. Reſpōdeo dies est qñ ſimpliciter ponit⁹ ſine expectatione alicuius euētus sed ſi expectaretur euentus: tunc est conditio. niſi appareret de voluntate teſtatoris. vt dixi in. l. ſi cui. ff. de leg. j. ⁊. l. iiij. de condi. inſti.

Qui poſt. De iſto. ff. dixi plene. ff. e. l. mutiane.

Quod in fraudem. Condicio ſi nō nupſerit remittitur in extraneo propter quā veri ſimiliter ceſſaret mulier nubere. h.d. ¶ Solo. singularem caſum. Per hunc. ff. determinatur vna. q. in. l. titia. f. de verb. obli. vbi pena promiſſa vni ex coniunctis reaccipere in modum nō valet. vide p ℣. C. de ſpon. l. ſi. ¶ Quid ſi pater promittit. Certe nō valet in causa coniuncte perſone. et est ratio. quia non est verisimile q⁹ filia relinqueret patrem illaqueatum vel faceret patrem perdere legatum. vt no. in glo. l. j. ff. in ius voc. vt ea. Sed quid in patre vel patruo vel auo quem ſoꝛoꝛ timet. Certe erit idem. vt. l. iij. ff. in ius voc. vt eant.

☞ Una dictio ponitur pro alia quādo expedit.

Es causas. Facit. ad. q. in marchia et in ducatu est prohibitum fieri iniuriā de appellatione a cōmuni. cōmune coegit coniunctos appellātes ⁊ per hoc desiſtit ab appellatione. Certe cōmune debet puniri per hāc. l. glo. infrascat hāc. l. ideo tu pone casum fm ℣. primo loquitur in tēpoꝛe de preſenti vel preterito. Scōo loquitur in modo. Tertio facit differentiam inter modum ⁊ cōditionē. secūda ibi: eas vero. tertia ibi nec enim. Jn text. ibi repellunt. vt quādo relictum est ſub conditione de preterito vel preſenti. que est falſa fm ℣. Jn tex. ibi: conſumpta. ſi habes conſumptā. expone vt in glo. ſi habes conſumptū dic vt legatum ſub modo in cuius cautione preſtāda. et modo implendo verſatur ſumptus. ¶ Not. bic glo. ſuper verbo vero. q⁹ vna dictio ponitur pro alia quando expedit. quod tene mēti. ad idem tex. ⁊ ibi dixi in. l. gallus. ff. ſoſitā. ff. de libe. ⁊ poſthu.

☞ Conditio apposita in persona vnius quādo dicatur repetita in persona alterius coniuncti.

Julius paulus. Legatio apposita vni in ſona alterius ſibi cōiuncti per hāc dictionē cū: de equitate nō intelligit repetita. h.d. ⁊ est no. l. ¶ Opp. ⁊ videt⁹ q⁹ ista repetitio fiat. vt. ff. e. l. auia. Glo. ſoluit ibi: ſz ponit veritas. ff. q⁹ ibi in ſona eiuſdē. bic diuersorum. ¶ Opp. de. l. iuli⁹ veſter. f. e. ⁊ de 2di. inſtit. l. cū ſeruus. ⁊. l. pri. So. ibi in eadē ſona. bic in diuerſis. ¶ Opp. cōtra boc q⁹ in diuerſis ſponis intelligat repetita. vt. l. ſi ſeruus. de ſtatuli. Sol. illa. l. loquit de rigoꝛe bic de eqtate. ¶ Opp. cōtra boc fortiter. ⁊ videt⁹ q⁹ vbiq; ſit de rigoꝛe. vt. l. ſi. ff. ſeio. ff. de leg. ij. Sol. ⁊ qñ ſit cōiunctio p dictionē cum: tūc intelligit repetita de rigoꝛe. vt bic ſed de equitate ſecus fauoꝛe libertatis. ⁊ ideo tex. dicit bic ſolū in libertate eſſe iſtā equitatē. ſecus in legato. ⁊ boc ſentit glo. in. l. ſi ſeruo. f. de ſtatulib. vbi dicit q⁹ ista eqtas non habet locum in legato: ſed ſi cōditio ſit per et: tunc nō inducitur repetitio. vt. l. cōtraria. et boc ſentit glo. j. bic ⁊ tex. in fi. boc videtur innuere. ¶ Sed op. cōtra boc fortius de. l. mulieri et titio. j. eo. Sol. vera est iſta quicquid dicat glos. in. l. ſi. ff. ſeio. ff. de leg. ij. aut cōditio apponit poſt nominationem vtriuſq; aut alterius tm. ff. et boc ſecūdo casu aut cōditio adiicit per copulā ⁊ aut per cum: et aut loquit⁹ in relicto libertatis. aut i alijs: vt ex p̄dictis apparet. ⁊ predicta inter perſonas. vt. l. ſcia. ff. caio. de fun. inſtru.

Facti accidentiā. ſed Jmol. aliter loquit⁹ q⁹ bart. et contra bar.

¶ Pater. Quero qd. cōtra Bart. tenet hic Jmol. p iſtum tex. a cōtrario ſenſu.

¶ Heres meus. quero. vide Bar. late in. l. ita. ff. eo. ī v. ij. in gra ℞ro.

¶ Qui poſt. Jd iſtū text. vide not. Bar. ⁊ Jmo. in. l. cū filius. ff. q. mutiane. de lega. ij. ADDE quod pau. de ca. dicit p hunc tex. aliud cē relinquere vxoꝛi ſi vitā vidualē ſeruauerit. aliō ſecus quo vitā vidualē ſeruauerit.

¶ Quod in fraudem. vide q⁹ per iſtū tex. dicit bar. in. l. de pupil. ff. ſi qs ipſi pretoꝛi. de ope. no. nū. in ver. ig. quero qd ſi nō conſenuit. qō no.

¶ Julius. de equitate secus. Cōtrariū tenet ℏ Jmo. ⁊ forte melius. vide aliter ⁊ not. videt Bart. in. l. seia. ff. caio. de fun. inſtru. ⁊ vide bar. in ℈ſil. inci. facti tale p ponit. mutus fecit teſtamen tum. ADDE Fede. conſi. cclig.

Archivo Histórico Rosario

a ¶Cum seruus.reddenda instrumẽta.Sed aliter loquit hic Jmo.
b ¶Dy.dicit.sed aduerte q in hoc sunt opi.Dy.de quo hic per Bar.secutus est Jo.an.in addi.Spe.in tit.de obli.ꝛ sol.ſ.ante oĩa.Dy.sequit ꝛc. Ray.in.l.stipulatio ista.de verb.obli.sed Jac.bu. tenet cõtra Dy.in.l. rogasti.si cer.pe.ꝛ hic sequit Ang.in.l.sed ꝛ si qs.ſ.si quis cau. cũ distin. an sit solitus fenerari vel nõ. ꝛ hãc 1 sol.sequit But.et videt seq Bar.in 2 d.ſ.si tibi fundũ. Bar.hic aliter loquit.ꝛ p B qõ ipse 3 tz hic facit qõ ipse Bar.no. in fili in l.nemo põt.in ỹ.ꝛo an renuntiatio simulationis. de le.i.ꝛ ad literã hoc qõ tenet bar. 1 bic sequit Paul. a de ca.in.l.milia.ſ. idem pap.de act. emp.sed Sali.distinguit in.l.rogasti.ſ.si tibi. si cert. pe.ꝛ Bal.in.l.cuz allegas.C.de vſu. 2 tenet cõtra Bart. hic Ange. vero ꝛ Jmol.in.d.ſ.alteri.distinguit vt ibi p eos.ꝛ vide Sa b li.i.d.cũ allegas ꝛ vide bart.in.l.q̃ res.ſ.q stipulat 3 j.de sol.ꝛ facit ad no.p bart.in.d.ſ. alteri.ꝛ vide moder.insti.de act.ſ. oẽs aũt.ꝛ qõ not. Bar.in.l.si dictũ. in prin.de euic.
c ¶Tutius credo an sufficiat offerre marsupium in 3 iudicio.adõ bar. in.d.l. acceptam. in fi.ꝛ Jmol.in.l. si moza.sol.ma.et qõ dixi in.d.l. acceptã.in fi.ꝛ adde Bal.in.l.si ex cantione.in.vij.q. de c non nu.pecu.
d ¶Lucius titius. intelligit de vera. 1 Nec dictio proba tio simplr plata intelligit de vera. alibi dixit Bart. qõ intelligit de legitima i.l. ait prẽtor.ſ.j. circa fi.de 1 re iud.ꝛ vide q̃ di d xi post Bart.in.l. licet imperator.ſ. de leg.j.sed vtruz e iuramentũ sit ỹa probatio glo. no. in.c.si qs fundũ.si de inuesti.iter dõ.ꝛ vaſ.lis oriatur quã ibi no.ꝛ sequitur Bal. dicit qõ nõ sed ex q̃si ỹbatio siue loco ỹbationis quam tenemẽti.ſym Bal.ibi adde qõ dixi in.l. publia.in.ſ.ſi.ſ.

¶Rationes qui reddere tenetur: tenetur etiam reddere instrumenta.
Usurarius si mutuauit centum cum pacto q̃ veniat ad audiendum preceptum sub pena an talis pena videatur adiecta in fraudem vsurarum.
Depositum vt dicatur factum nõ sufficit offerre marsupium sed debet pecunia corã notario ꝛ testibus numerari.

Um seruus. Lõditio adiectis libertati videt repetita in legato et cõditionationũ reddẽdarũ est migta dãi ꝛ faciendi.h.d. ¶No.tq ille qui tenet reddere rones tenet etiã ad redd̃da instrumẽta[a].vt bic.et.ſ.e.l. si cui.ꝛ ibi dixi in.l.j.ſ.officio.ſ.de tut.et ra.distra. ¶Op.ꝛ videt q̃ sufficiat reliqua reddere et nõ fit necessaria cõputatio qõ pt̃z q̃ vbi sunt nulla reliq̃ nõ est necessaria cõputatio.vt.ſ.l.pri.Glos.soluit si reliqua principaliter restituenda sunt cõputatio est facienda.alꝫ si nõ sunt nõ fiet cõputatio. ¶Et ex hoc Dy.tinducit in arg.ad.q.vſurari[a] mutuauit titio centũ pacto appolito qõ veniat ad audiendũ preceptũ alias incidat in penã mille librarũ dz pena adiecta in fraudem vsurarũ. Respõdetur q̃ nõ est verũ q̃ adiecta facto.vt.l.iul.ſ.ibidem.ſ.de act.emp.ꝛ.l.cum allegas.C.de vsur.Dyn.dicit[o] q̃ videt adiectio in fraudẽ vsurarũ cũ principaliter fit adiecta[i] dationi pecunie ꝛ idẽ tenet.Lyn.C.de vſue.l.cum allegas.Cõtra hoc dictũ Ly.ꝛ Dy.est glol.ordi.in.l.sed si qs.ſ.ſi.ſ.si qs caut.dic q̃ questio.Ly.ꝛ Lyn.loquit q̃ quis tpe mutui conuenit de standO in iudicio sub pena:sed.l.sed ꝛ si quis.in fi.loquitur quãdo ex interuallo post contractum mutuũ cõuenitur in iudicio et ibi cauet de standO in iudicio quo casu non pesumitur in fraudẽ vsurarũ.vt probatur in.l.ij.C.de pac.pig.ꝛ.l.si titius. ſ.de pig.ac.ꝛ dixi in.l.quãuis.alꝫ incipit callipodius.ſ.de soln.ꝛ facit pro hoc qõ not.in.l.rogasti. ſ.penul.ſ.si cer.pe.¶Quero tan sufficiat offerre marsupiũ in iudicio. Et videtur tex.q̃ sic.et glol. est i aut.vt exa.instã.do.ſ.ij.vbi ỏ q debet offerre in marsupio vel in folle.qõ intellige ita q̃ testes ꝛ notarius cognoscant quanta est pecunia que est ibi quia viderunt numerari.si enim postea diceret q̃ vidit offerri marsupiũ cum pecunia sed ignoraret quanta esset non probaret.vt.l.ſ.ſi cista.ſ. de po.ꝛ ideo tutius credo aliquam offerre pecuniaz numeratam coram teste ꝛ poni in burla ꝛ sic puto intelligi.l.acceptam.C.de vsur.

¶Probationis nomine venit vera.

Ucius titius. ¶Filiatio nõ potest plene pbari.h.d.¶Op.ꝛ videt q̃ possit pbari.vt.l.filiuz.ſ.de bis q̃ sunt sui vel alie.iur.Glo.dicit q̃ potest probari ficte nõ vere.Ad quã soln.facit qõ no.in.l.j.C.quoriũ bo. et sic not.tq probatio simpliciter prolata intelligitur de vera.[b]quod tene menti.facit qõ no.in.l.j.ſ. de proba.de hoc per Jnn.extra.de fi.presby.c.michael.ꝛ Ly.C.de iniur.l.metus.

Alis libertis. [c]Siõdi tio mista deficit p casum nõ deficit relictũ alimẽtorũ nisi fauoze ei[2] in cuius ỹsona deficit alimẽta fuissent relicta.h.d.¶Op.de.l.seio.in pn.ſ.de annu.leg.So.ibi fuit relictũ fauoze filioz et ideo cõcor.cũ prin.illius.l.¶Op.de.l.menia.in prin.ꝛ menius in.l.annuũ.ſ.de annu.le. Sol.ibi: stabat per filiũ.hic per casum.¶Op.de.l.in testamẽto.ſ.eo.vbi si cõditio deficit p casum deficit legatum.vt.l.legatũ.de cõdi. infer.ꝛ.l.j.C. de instit.ꝛ substi.Glo.sol.q̃ solũ hic sit ỹ speciale fauoze alimẽtorũ. vt dixi in.l.in testõ.ſ.e.ꝛ Dy.in.c.imputari. de reg.iur.lib.vj.dicit aut cõditio apponitur fauo de consti.pecu.ꝛ predictã glo.etiã sequitur Bal.in.c.sacramẽta.in ỹn.de consue.recti feu.adde qõ no.Bal.in.c.j.ſ. cõuenticulã.de pa.iur.fir. vbi oino ad materiã vide.adde q̃ si post terminũ nõ potest fieri pbatio nec etiã poterat peti q̃ respõdeas positionibus cõfitendo vel negando. vt no.in.l.in cõtractibus.ſ.illo.ꝛ ibi Bal.C.de nõ nu.pecu.adde no.instit. de act.ſ.itẽ si qs i fraudem.in versi. ei ea.ibi debet etiã creditor.ỹbaſ ꝛc. adibi dixit glol.in cle. cõstitutus. de cõsti. alꝫ de le.q̃ si le; dicit debere fieri fidẽ intelligitur de plena. istis adde qõ no. Bal. in.l.id qõ pauperibus.ingz.q. de epiſ.ꝛ cleri.vbi vi det tenere contra Bar.hic.ꝛ etiam Jmol.hic.ꝛ facit qõ no.glo. in.l.si. in pun.ſ. qõ mecau.et qõ iuramẽtũ sit relenatio a probãdo tz Bal. in aut.ſz nouo itre.C.si cer. pet. in vlti.col.ꝛ ibi vide q̃ si non põt fieri pbatio in aliquo casu nisi per scripturã an poterit decidi p sacramẽtũ ꝛ q̃ nõ sit ỹpie probatio.sed relenatio tz Bal. in rub.C. de proba.in.iij.col.ꝛ ibi dixi in.j.colũ. Et adde tu Fran.de are.in rub.de proba.colum.ij.ꝛ ibi Dbili.dect.colũ. xix.ver. superest. ¶Andre. Doma. ¶Illis libertis. vide Ancha.cõsi. cccxxxviij. inci. in pmo dub.ꝛ hanc l.exclamat bal.in l.cũ causa.alꝫ ỹpe finem.apparatur.C. de vsur. ¶Ly.in.l.j.adde Bar.ꝛ Bal. in.d. l.j.C.de leg. et facilit ad. q. de qua ibi per Bal. ꝛc. ¶Sol. quando. et vide Bart.in.l. amplius.j. rẽ ra. ba.l. si qs maior. C.de transac.et.l. vbi pactũ.eo. tit. Andre. Barba.

1 ¶Verbũ cum petiero:an faciat conditionem.
2 Et que dicatur cauillatio.

Tia heredis. Legatus factũ alicui cũ petierit nõ est conditionale.h.d. ¶No.q̃ verbũ cũ petieri ẽ cõditionale ꝛ videt impletum quocũq̃ modo petiẽ etiam extra indiciũ.vt.l.amplius nõ peti.j.rẽ ra.ba.facit qõ no.glo.in.l.q rome.ſ.coheres.j.de vb.obli.ꝛ.l. fideiussor obligari.in fi.j.de fideiuſ. ¶Op.ad hoc ꝛ videt q̃ requirat litis cõte.vt.l.amplius.j.rẽ ra. bab.Sol.qñ[s] verbũ puto refertur ad eũ qui ex petitione debet acquirere.tunc non requirit lit. cõte. sed sufficit sola petitio extra indiciũ.vt hic. Si vo referr̃ ad eũ qui dz obligari tũc requirit lit. cõtest. d.l.amplius.Sed qd si dixisset si petiero.Respondeo facit legatum cõditionale.vt no.in glo.l. decẽ. si petiero.j.de verb.obli. Quid si nõ dixit cũ nec si. sed dixit qui.ꝛ petiero.Tex.est in.l.si ita qs promisit.circa prin.j.de vb.ob.ſ.q̃ equiparatur dictioni cum facit qõ dixi q̃ cõditio que inducit per relationem quis eq est tacita.vt dixi.ſ. eo.l.j. ¶Ultimo no.[2]hec verba que ponunt in cõtractibus dotis fine vltra cauillatione que dicatur cauillatio in l.natura cauillationis.j.de verb.sig.

1 ¶Dictio et quod faciat conditionem.
2 Dictio cum:vbicũq̃ inducit ordinem quod faciat conditionem.
3 Inter mortem et aditionem hereditatis an sit data remedium.

Ulianus. Seruꝰ manumissus vel alienat[g] legatũ nõ cõsequit nisi impleat conditionẽ in cuius euẽtũ legatũ est ex̃presse collatũ. Jtẽ regula cato. nõ impedit legata quoz dies cedit ab adita hr̃ditate nisi heres necessarius exĩstat.h.d.Dixidiꝝ in duas partes.scõa ibi: cum vero.¶Not.tex.ibi:ꝛ ita.[3]q̃ per ꝛ inducitur conditio.¶No.tex.ibi vel veluti cũ in tẽpus ꝛc.nam nisi fuissent hec verba nõ procederet hec lex.ꝛ ibi datum alꝫ sub cõditione libertatis videt relictũ. Jta dicit Dy.in.l.cũ seruus.ſ.eo.ꝛ finẽ hui[9].l.habuistis plene in.l.questitum.ſ.ỹ.esenti.ſ.de lega.j. ¶Opp.ꝛ videtur q̃ dictio ꝛ nõ facit cõditionem vt.l.qui heredis plures.ſ.de condi.instit.ꝛ.l.si ita quis heres.ſ.de here.instit.ꝛ.l.triplici.j.de ver.sig. Dicit glo.q̃ hoc inducit dictio ita.Ego non curo vtrũ sit dictio ita:vl dictio si.vt.l.si peculiũ. in ỹn. ſ.de statuli.Ubicũq̃ ẽm dictio cũ facit ordinem inducit cõditionem.vt.l.mulier.de condi. instit.et l.si peculiũ.ſ.is cui.de statulib. ¶Oppo.de.l.qui filium.

a ¶Opp'.adẽpta. sed Dziũ tz glo.in d.l.si seruo.quam potes saluare ſm Dy.ray.ꝛ Jmo. qñ alienatio fuisset volũtaria p.l. fideicõmissa.ſ.si rẽ.de legꝰ.Quid i hereditate.vide a tex.not. in.l.si ita scriptũ.ſ. regula. ſ.de li.et posthu. Adde ad hãc.l.q cõsulnit Bal.ꝛ.si. 3 cxliij.lib.iiij. b
b ¶Ultimo not.et an tũc habeat locum regula cato. l.si optio.ſ.ỏ op. leg.ſm Bal. in.l. j.de cadu.tol.
c ¶Casus est contra Dy.ad hoc. ꝛ doct.in.l.cũ fortidianũ.C.de leg.
d ¶Legata conditionalia. Nota q̃ qñ publicanr̃ bona nõ veniunt legata conditionalia:ꝛ sic cõditionalia iura nõ transeunt ad fiscum ex publicatione bonorum.ſm hanc glo.pro qua est causa in.l. interdicit.ſ.eo.qõ limita verum in iure cõditionali cõditiõe casuali:secus si illa iura sint cõditionalia conditiõe potestatiua: qz tunc trãsferuntur in fiscũ.casus est not.cum glol. in.l.in facto.ſ.fiscus.ſ.e. hoc etiã limita in iure cõditionali. ex vltima volũtate.sec[9] si sint cõditionalia ex cõtractu inter vinos:qñ illa 1 transferunt in fiscum oi casu quecũq̃ sit cõditio casualis siue mista:casus est mẽti tenendus in.l. inter socerum.ſ. fi.ſ.de pac. do.et hoc vltimũ tz hic ¢ Jmo.bis adde.l. quoties.i.fi.et ibi glo.et Jmol.j.de noua.et ideo etiã nõ veniet futura ſubstitutio.l.ex facto.ſ.j.ꝛ ibi Bal. de vul.ꝛ pupil.sa cit.l.si tibi mãdauero.ſ.is cui.ſ. mãda.ỹ Bart.in l.j.ad fin.j.de bo. dã.ꝛ bar.ꝛ doc.in l.si finita.ſ.si de filium.ſ.si quis seruum.ſ.de here.instit. Solu. hic loquitur in duobus casibus certis. primo quãdo expresse in tempus libertatis legatũ fuit collatũ. Secũdo quando legatum fuit relictũ pure hoc expresso:sed lex cõtraria loquit quãdo fuit simpliciter relictum nõ adiecto quod debeꝛet pure vel in tẽpus libertatis.facit p hoc quod dixi in.l.heres. ſ.eo. ¶Opp.de.l.si in dic.ſ.si seruo.ſ.eo.Sol.ibi erat conditio expressa que tacite inerat. ¶Oppo. adempta[a] libertate videtur ademptũ legatũ. vt.l. si seruo.ſ.de adi.leg.Sol.ibi fuit adẽpta libertas expresse:hic tacite per alienationẽ: licet quidã ibi aliter dicant ꝛ male:qz ỹpter alienationem non extinguitur legatũ.vt.l.qui filio.ſ.si quis seruum. ſ.de here.instit. ¶Ultimo ỹ no.[b] q̃ inter mortez ꝛ aditionem non est dare medium vt hic. ¶Quero quid in filio suo.Dicit glo.q̃ est dare medium cum habeat beneficium abstendi.Contrarium tenet glo.in.l.si alienum.ſ.in extraneis.ſ.de here.instit. ꝛ Dy.tangit in.l.nam nec emãcipatus.ſ.de leg.j. veritas est q̃ de iure ciuili inter mortem et conditionem nõ est dare medium.vt hic ꝛ.l.si post mortem.ſ.de leg.j.ꝛ.l.quesitum.ſ.presenti.eo.ti.ꝛ hoc in instituto pure:sed in instituto sub conditione: secus vt.l.conditione.ſ.eo.circa princi.sed de iure pretorio dico q̃ est dare medium:vt hic no.ꝛ.l. nã nec emancipatus.ſ.de leg.j.dixi plene in.l.si.ſ.de condi.instit.Sed qd operatur existẽtia sui heredis de iure ciuili:dic vt in.l.sili[9] q̃ patri.de vul.ꝛ pup. ¶Quod secundo legatur an videatur a primo ademptum.
Legatum conditionale quod non venit in publicatione bonorum.
Faciens incontinenti non videtur se corrigere.

Od traditũ. Jn liberatibꝰ le tuissima expectatur cõditio. in legatis vltimo loco scripta si ex interuallo fuit opposita:sed si incontinenti legatarij esset electio: nisi scõa sub commemoratione prime scribaꝰ.h.d. cũ duabus.ll.seq.ꝛ no.bene hunc tex. ¶Opp.j.l. pri.Sol.hic loquit in libertate data directo in.l. seq.per fideicõmissum. ¶Opp.ꝛ videt q̃ in separatis cõditionibus sufficiat alterã existere non curo quã.vt.l.si heredi plures.de condi.instit.Solu. ibi loquit quãdo separatim.i.disiunctim.i. diuersis partibus testamenti.vt.l.sub diuersis.ſ. eodẽ. ¶Op.de ver.q̃ si pure.Sol.in prin. loquit quando ex interuallo.in ver.q̃ si pure loquitur quando incontinenti. ¶Opp.tu dicis q̃ ex interuallo ꝛc. contra.qz imo testamentũ qõ fit ex interuallo non valet.vt.l.heredes palã.in prin.ſ.de testa.Sol.intelligas ex interuallo.qz interuenit actus q̃ pertinet tantũ ad testamentum ipsum: non autem alij. ¶Op.de.l.si te solũ.de here.instit.Sol.glo.not.ibi ꝛ dicit q̃ hic loquit̃ in legatis: ibi in institutionibus:qõ tene mẽti. ¶Op.tad fi.l.et videt q̃ ista.l. destruat totã materiã coniunctorũ re.vt.l.si pluribus.ſ.de leg.j.ꝛ.l.re cõiuncti.ſ.de leg.iij.ꝛ.ſ. si cõiuncti.instit.e.ti.ſ. si eadẽ.ꝛ ibi in dubio nõ videor adimere primo qõ lego:secũdo hic dr̃ cõtrarium Dy.in.l.sicut.ſ.de adi.le.videt dicere q̃ ille leges intelligantur ſm istã. videlicet q̃ ibi legatur sẽdo fine cõmemoratione primi:alꝫ secus.sed glol.in.l. sicut dicit contrariũ. Quid dicemus: Casus est cõtra Dy.[4]in.l.iulianus.ſ.de here.instit.ꝛ.l.triplici. j.de ver.signi.quare quidã dicunt q̃ ille.ll.habent locũ in hereditatibus.dictũ Dyn.in legatis.Ego credo idẽ in hereditatibus ꝛ legatis. ar.ad hoc.l. titius seius.cũ.l.seq.ſ.de here.instit. Ad hanc.l.respondeo q̃ habet locũ quãdo eidem persone relinquit.primo vno modo.sedo alio modo sub cõmemoratione primi.sed.l.contraria qñ diuersis personis. Ratio qz in eadẽ persona facilius presumitur nouatio quã in diuersis,vt.l.j.in fi.j. de stipul. ser.dicces tu hoc est cõtra casum.l.quoties.j.de noua.ꝛ instit.qui.mo.tol.ob.ſ.preterea.ꝛ.C.de noua. l.si.vbi interuentu noue persone inducit nouatio. Sol.ibi est interuẽtus noue persone ex parte eius qui obligatur.sed hic loquitur ex parte eius cui obligatur cui acquirit obligatio.ꝛ ideo nõ presumitur nouatio.vt.l.j.in fi.de stip.ser. ¶Quero ad 2 qd prodest electio legatarij. Rñ. glol. prodest sibi 3 cata bona sua.nã tũc nõ veniunt legata cõditionalia[a] qõ tene mẽti. ¶Quero tq̃ est rõ oẽ qñ icõtinenti non videtur velle se corrigere.quod tene menti.
¶Antecedens qui vult:vult et consequens sine quo illud antecedens stare non potest.
Extraordinarie subuenitur:qñ fit officio iudicis.
Pater cui est factum legatum vt emãcipet filium an teneatur ipso filio restituere legatum factum filio an etiam factum sibi.
Pater rogatus de restituendo filio an dicatur rogatus vt emancipet.

Si cui legatum. Rogatus emancipare filios non potest cogi iure actiõis sed officio iudicis. Jtẽ q̃ vult antecedẽs vult cõsequens sine quo illud quod queritur nullus est momẽti.h.d.cũ.l.seq. ꝛ diuidit in duas partes.scõa ibi:cũ rei. ¶Not.tex. ibi cũ qui agnouit ꝛc.ꝛ ibi fuisset legatũ ꝛc.quo casu emancipatio agnitionẽ debet precedere vere ꝛ ibi emãcipari quo casu statim põt peti legatũ prestita cautione de emãcipãdo.Ratio q̃ ſm precedentẽ cõceptionẽ est relictũ sub cõditione hic sub mõ. ¶No. ibi.tq̃ vbi.l.dicit ex traordinarie subueniri intelligit officio iudicis.vt statim dicã. ¶Op.de.l.fili[9]. ſ.Fm vulgarẽ.ſ.de leg.j.Sol.ibi de rigore. hic de eg tate.ꝛ ideo actiõe ex testamẽto nõ petit̃ sz extraordinario indicio.i.officio iudicis.alleg.glo.l.cuz filius.ſ.si cer.pe. ¶Op.q̃ pater nõ cogit̃.vt insti. q̃ mo.ius pa.po.sol.ſ.fi.Sol. illud regulare istud speciale q̃ pater agnouit legatũ.vt.l.cogi.ſ.si pater.ꝛ ibi no.j.ad treb.ꝛ ibi est bonus tex.ꝛ gl. melior quã sit in.l.q̃uis.C.de fideicõ. ¶Op.de.l.vgo rẽ.ſ.si heres.ſ.de leg.iij.Solu.cogit emãcipare et hic ꝛ nõ adoptare.vt ibi. ¶Quero vtrũ ỹpe emãcipatus teneat restituere relictũ ipsi filio tan tũ an etiã relictũ sibi glo.dicit qõ vtrunq̃.ꝛ male.vide sup ỹbo fideicõmissi.ꝛ male dicit.qz nõ dz restituere nisi qõ fuit relictũ ipsi filio ꝛ per ipm filiũ patri annexũ.vt.j.pri.ſ.sed illud qõ est relictũ sibi retinet sibi.vt.l.cogi.ſ.si pater.j.ad treb.Sed qtra id qõ dixi facit.l.iiij.in fi.j.eo. Rñdeo quocunq̃ iure q̃rit sufficit q̃ testator filio relinquat. Jtẽ videt̃ voluisse q̃ filio restituere:sec[9] si nõ relinq̃t. ¶Quero an ꝛ cogẽdo q̃ restituat videat rogare q̃ emãcipet.Glo.q̃ nõ:sed videtur dilatũ fideicõmissus in tempus emãcipationis.et allegat.l.vbi pure.j.ad treb.scripti in.l.cum filio.ſ.de leg.j.in.iij.op.
¶Manc.l.declarauit in l.sub diuersis.i.fi.ſ. eo.quid ſ dicit titio heredi.Respõdeo secus qz debem[9] inspicere qõ precessit. vt dixit in.l.sub diuersis.in fi.ꝛ.l.in testamẽto.ſ.e.

Egatum. [e]Legati trãsfatio in dubio videt fieri sub eadẽ cõditione.h.d.nisi forte ꝛc. ſimile habes in.l.legatũ.ſ.de adi.lega. ¶Op.de.l.sub cõdi.ſ.de here.instit.Sol.gl.aliud in legatis:aliud in hereditate:non credo bocverũ qz ibi loquitur quãdo hereditas de vno ad alium transfertur in modis substitutionis.ꝛ tamen idez puto in legato.vt.l.titius.cum.l.seq.ſ.de here.instit.sed ſ per modũ trãslationis:vt sic ſ qd titio legaui ita adimo ꝛ sempronio lego. et tunc idem in hereditate q̃ in legato.ita dicit Ray.

Itio vsusfructus. Non dr̃ definere q̃ esse nõ incepit.h.d. ¶Oppo.de.l.iij.ſ.definere.ſ.vsufructuario.ca.Glos.sol.hic rigor: ibi equitas. vel dic vt ibi dicit glol.que incipit saltem de facto. hic non potuit incipere de iure nec de facto.

Serui. Fauoz libertatis fauoz nuptiarũ preferr̃.h.d.ꝛ nota beng.per hanc l.dicit Guil.q̃ si alicui inducitur viduitas vel op

vectig.de dã.infec. ꝛ q̃si conditionalia iura transeant in fiscũ vide Bal. in not.q.in.l.si in vlti.q.de contrahen.emp.ꝛ p bal. etiam in.l.j.C. de bo.libe. An antẽ obligationes cõditionales pactis ue trãseant cõtra fiscum ꝛ certe non ſm opi.Bar.ꝛ cõmunẽ in.l. q̃ties. per illũ tex.de nona.ꝛ sitr legatum et fideicõmissum cõditionale pactis ue trãseunt cõtra fiscũ.l.statius ſ.cornelio.de iure fis.ꝛ ratio est q̃ ibi bona q̃ transierunt ad fiscum transiuerunt cum sua causa. et ea minat etiam ista ro.in.l. si marito. ſo.ma.ꝛ ista glol. est fing.ſm Bal.i l.etiã. in vlti.col. C.ad.l.fal.ꝛ adde Bar.in.l.posth[9]. in prin.ſ.vt le.no. ca.ꝛ in.l. si qs arbitratu.i fi.de verbo.obli.et concludit Ro. idẽ quod Jmo.bic.ꝛ limitat istã glo. p.d.l. ex facto vt dixi.ſ. et hanc glol.dicit esse not.Bal.in.l. j.in pe.colũ.C.de here.instit.ꝛ ỹmo loco dicta allegat ro.i notabili suo cl̃xi.adde an bona postea quesita trãseant in fiscuz Albb.ỹsi.xci.li.ij. ¶Legatuz. vide fi.Bal.in.l.cato. in prin.de adi. lega.et in.l.titie.ſ. serui.in fi.ſ.eo.et firmat hoc Jmo. qz causa in quam trãsfertur est priuilegiata q̃ equiparata ẽ cã libertati iugta no.in.l. pri.j. de bis que in test. delen.

Universidad del Rosario Archivo Histórico

¶ Municipib⁹. ad materiam huius.l. vide qō scripſi poſt bart.in.l. aut facta.§.ſi. de pen.

b ¶ No.q.an autē quis poſſit p pro curatorez iurare. vide.c.ſi. de iura. calū.in.vj. et m.c. lz de teſta. in anti quis. And. barb.

c ¶ Conditiones. Limita hāc.l.niſi talis cōditio ineſſet ex preſumpta mente teſtatoris. arg.l.leg.ſ.e. ſm Jmo.in l. miles. §.j. de le.ij. Idde tamē q licet relictū p dote ſit conditionale cōditio ne tacita. vt not. Bart.in.l.j.ſ. eo. dum querit qd in noīe.z.ſ. eo.l.gb⁹ dieb⁹.§. termili⁹. z in.l. ſed ſi p dote.j. de leg. perfecta tū non tranſmittit.l.titio centum.§. titio genero. ver. ante nup. ſ.e. cogita. z conditio que apponitur per relatiuz qs vel qui eſt taci ta: et illa impedit tranſmiſſionē. et hoc etiā tz Jmol. in.l. ſticbum qui meus erit. de leg. j. z Bal. in rub. C. de inſti. z ſubſti. z bal. z Jmo. in.l.q filiab⁹.§.ſi. de le. j. z in.l. cū qdam. la. j. de le. ij. adde an legatuz dotis ſit purū vel conditionale. pulchre anch. 2ſi. ccxxxiij. d

D ¶ Debes limita re. Sed bal. in. d. l. qui filiab⁹. §. ſi. e aliter dicit ad intellectuz. d. §. pro parte. hic alleg. et dicit qō cōmuniter approbat: ſed ſm Jmol. ibi nō videtur hoc verū q illa conditio ſi adierit hereditatē vī verificata in vltimo momēto ſeu articulo mortis in quo eſt certum amplius nō poſſe adire: vt eſt caſus cū glo. ſing. f in.l.ſi. qſi di. le. ce. vſi dicit meli⁹ ſm 1 eum qō intelligit 2 relictū ſub conditione ſi heres repudiauerit: quam cōditionē eſt cer- 1

ponit cōditio q nubat de cōſenſu tertij: z ſi secus fecerit quod bona vadant in aliquem pium locum quod illo caſu non reſcitur cōditio. quia cauſa in quam trāſfertur eſt priuilegiata vt hic.ita dicitur §. de inſtitoria.l. ſed ſi pupillus. §. cōditio. qō an ſit verum ad preſens non firmo. g

¶ Populus poteſt iurare per alium. 2

Municipibus. [a] Municipes poſſunt iurare per eos qui regunt municipium. h.d. ¶ No. Ita⁹ populus pōt iurare per alium. ¶ Op. de.l. que ſub condi. §. de cōdi. inſti. z.l. hec ſcriptura. §. eo. So. ibi loquitur de iuramento futuro. hic de preterito.

¶ Conditio tacita que dicatur: z quando impediat tranſmiſſionem.

Teſtator poteſt impedire tranſmiſſionem.

Conditio tacita extra teſtamentū que venit in potestatem legatarij impedit tranſmiſſionem legati.

Conditiones. [b] No. hāc l. que eſt ſolennis z nō indiget ſummario. gloſ. hic nihil dicunt. ¶ Oppo. z videtur q tacita conditio impediat tranſmiſſionem. vt.ſ. eo. l. aliquando. Sol. ¶ tacita conditio poteſt eſſe duobus modis. vno modo que venerit extra teſtamētum vel ex rei legate natura vel ex legis diſpoſitione. nam nō voluit legatum aliter. niſi ad eatur hereditas. et talis conditio non impedit vt hic: quedam ſunt conditiones tacite que veniunt ex ipſo teſtamento: quia teſtator ſic voluit et tunc impeditur tranſmiſſio. vt. l. aliquando ꝛc. hoc dicit tex. in. l. quod pure. j. quando dies le. ce. et Azo in ſumma. C. quando dies lega. ce. Ex his dico qō conditio que inducitur ex tacita repetitione in legato impedit trāſmiſſionē. vt. ſ. e. l. duos. Idē dico in conditione que inducitur per eum: quia hec conditio principaliter denotat tempus. ſecūdario conditionem et tunc impedit tranſmiſſionem. vt l. heres meus. §. eo. z. l. ſi cui. §. j. Item cōditio que apponitur per relatiuum quis vel qui eſt tacita: et illa impedit tranſmiſſionem niſi eſſet talis conditio que eſſet apta ſuſpendere poſt mortem teſtatoris. nam omnis conditio que venit ex teſtamento tranſmiſſionem impedit et ita loquitur hic text. ¶ Item oppo. z videtur q conditio que venit ex teſtamento non impediat tranſmiſſionem. vt. l. aliquando. j. eo. z. l. iij. §. de lega. j. Solu. ibi erat tacita. z illa in dubio videt venire extrinſecus et ideo dico in dubio. ꝙ ſi teſtator vellet impedire trāſmiſſionem poſſet vt eſt caſus in. l. conditionibus. §. j. §. eo. ¶ Opp. z videtur q conditiones extrinſece impediant tranſmiſſionem. vt. l. miles. §. pro parte. cum glo. §. de lega. ij. Sol. debes limitare hoc dictum. ꝙ conditio tacita que venit extra teſtamentum non impedit tranſmiſſionem niſi veniat in poteſtate legatarij. ꝙ tunc enim impedit. vt. d. l. miles. §. pro parte. z no. in. l. filio. §. de lega. j. tetigi in. l. qui filiabus. §. ſi. z. l. ſeq. eo. ti.

¶ Allegans contraria non auditur.

Ejtie. [c] Allegās contraria nō auditur. hic dicit. ¶ Oppo. z videtur qō iſta veniat tantum vt nupta. nam primum legatum petit vt nupta conditione habita pro nulla. Item ſm petit adhuc vt nupta et ſic non eſt contraria. Reſpōdet per. l. mulieri z titio. §. eod. vbi dicitur q mulier admittitur perinde ac ſi conditio eſſet impleta et ſi habet vt nupta in dubio z ſcōm petit vt nupta z ideo eſt ſibi contraria. ¶ Opp. de. l. pompo. §. ſed nec impuberis. j. de inoffi. teſta. Sol. ibi excipiēdo hic agendo vel ibi contra diuerſos hic contra eundem. de quo dic per Dy. in. c. [c] nullus plurib⁹. de reg. iur. lib. vi. z per Ly. in. l. j. C. de ſenten.

¶ Nolle non dicitur qui non poteſt velle. Subſtitutio facta in caſum ſi noluerit an porriga tur ad alium caſum ſi non potuerit.

Oter ſeuerinam. [d] Non dicitur nolle qui nō poteſt velle. 1

b.d. ¶ Op. glo. de. l. qui vas. §. vetare. j. de fur. Solu. ibi loquitur in prohibente petere z ibi erat ꝑſona in quam cadebat nolūtas⁶ et volūtas. vos videtis q hec conditio ſi noluerit nō verificatur per euentum ſi non potuerit imo deficit conditio omnino. vt videtis hic. Nec videtur contra id quod dixi vobis q vulgaris ſubſtitutio facta in vnum caſum ſi noluerit porrigitur in alium ſi nō potuerit. vt plene dixi in. l. vlti. C. de inſti. et ſubſti. z in. l. gallus. §. z quid ſi tantum. §. de libe. z poſthu. z victis no. in... ex facto. §. de here. inſti. z ibi dixi me dicturum hic. Ray. in tractatu ſubſtitutionum dicit q illa. l. vltima loquitur in inſtitutione z ſubſtitutione. hic loquitur in legatis ſicut in hereditatibus. vt. l. titius z ſeius. cum duabus. ll. ſequen. §. de here. inſti. Dic ergo q hic fuit facta ſubſtitutio in pena ſi nollet nūbere: ſed vbi omnino nō eſt deductum nō eſt pena. vt. l. aliud eſt fraus. j. de verbo. ſig. iſta ergo mulier que nō potuit eſſe ſi vellet non debet priuari legato. c

Jta fideicommiſſo. [e] Nō vidētur ſine liberis decedere qui incertū filiū reliquit. h.d.

¶ Verba directa ſubſtitutionis an obliquent.

Conditionum. [f] verba vſq; ad tēpus poſſunt ſtare in propria ſignificatione z poſt tēpus trāſire ad impropriam. hoc dicit. z eſt nota. caſus z facit multū ad materiam ſubſtitutionis compendioſe. ¶ Oppo. glo. multum fortiter de. l. verbis ciuilibus. z. l. in vulgari. §. de vulga. et pupil. vbi verba directa nunq; obliquantur. Glo. non ſoluit. Ray. dicit q hoc ideo: quia interuenerat nota cōfirmatio⁹ iudicis que confirmatio in ſubſtitutione interuenire non poteſt. Sed quid in factum. Ego non recordo: quid dixi in. l. precibus. C. de impub. nūc dico ſic q iſta. l. ſm corticem verborum facit multum contra. Sed bene reſpiciendo nil facit. Dico ergo diſpoſitio de qua hic loquitur habet cauſam continuam z ſucceſſiuam partem temporis. omni enim parte temporis gerit tutelam vnde merito de neceſſitate debemus intelligere teſtatorem ſic intellexiſſe: ſed ſubſtitutio compendioſa non habet cauſam continuam et ſucceſſiuam quia non poteſt mori tota illo tempore: ſed in vno puncto tantum: et ideo teſtator vniformiter intellexit. et ideo ſi fuerunt ſemel directa nunq; obliquantur.

¶ Item oppo. glo. de. l. li. §. manda. Sol. illa concordat non diſcordat.

¶ Expectare mortem viri quando ſit triſte.

¶ Mulieres omnes ſunt male.

Conditio affirmatiua reſoluitur in tacitam negatiuam.

Socrus. [i] Conditio que poteſt impleri in vita legatarij expectat nec eſt locus mutiane cautioni. h.d. ¶ Opp. q̄ expectare illam conditionem ſit triſte. vt. l. cum tale. in prin. §. eo. Sol. q̄ non eſt aliquādo mulieri triſte. Nec ratio ¶ non videtur bona q; imo triſtant bone mulieres. vt. l. ſi. in fi. j. reſpōſi. C. de iure dotiū. Ray. dicebat q mulieres male gaudent: bone triſtantur. ſed regula eſt q omnes mulieres ſunt male. vt in aut. vt ma. debi. aut credi. §. q; vero. ergo inſpicitur quod communiter accidit. iſta ratio nō eſt bona. quia mulieres diligunt virū etiam vltra filios. Quare dico q poteſt eſſe talis conditionis vir z vxor q expectare mortem viri non eſſet triſte: vt ſi vir eſt ſenex vxor iuuenis. vt dixi in. l. mutiane. §. eo. Ultimo nō. ꝙ conditio affirmatiua reſolnitur in tacitam negatiuam: vt hic. cui cōdicio. l. cum ita. §. eo. l. mutiane. z dixi. §. eo.

Fideicommiſſa. [k] Dictio quādiu: facit cōditionem. hoc dicit. ¶ Oppo. de. l. ſi. C. de condi. inſer. Solu. vt in glo.

¶ Diſpoſitio huius. l. quod habeat locū quando ſubſtitutio fit a matre vel ab aſcendente per lineam maternam.

Habet locum in filio naturali. z

Habet locū ſi ſubſtitutio fiat nepoti emancipato.

Diſpoſitio

tum extitiſſe ex q̄ non adiuit vel repudiauit. z ad ꝑallegatā. l. vide cō ſimilē in. l. ab oībus. §. cū quidā: de leg. j. z idem videtur velle Jmo. in. d. §. pro parte poſt Barto. ibi. z quid in conditione tacita puta ſi volueris an impediat tranſmiſſionē vide bal. in q̄m i priozibus. de inoff. teſta. qui tenet q non.

¶ In ptāte legatarij. limita vt hic per Jmol. ſi conditio deficit morte legatarij als videret ſecus: licet penderet a voluntate legatarij per l. qui ſub cōditione. §. fi. de condi. inſti. cum glo.

¶ Dy. in. c. et ad no. hic per Dy. vi de no. bal. in aut. qui rē. in princ. C. de ſacroſan. eccle.

¶ Cadebat nolūtas. z no. Bart. in l. j. §. de vul. z pu. in. ij. q. pn. z imo. in. l. ex facto. §. ſi quis rogatus. in ij. col. ad trebel.

¶ Non excluderentur. melius loquitur hic Jmo.

¶ Quero qd. ade in filiū no. q. poſitā ꝑ Bar. in. l. ſi extrane⁹. de cōdi. ob cau. in Jtium facit. l. titie textores. de le. j. niſi reſpondeat ꝙ ideo hoc eſt. q̄ cōditio dz ſtricte z ſpecifice impleri. l. q heredi. in pn. z. l. meuius. §. e. ſed tunc in Jtiū facit deciſio Bal. in. l. ſi. in pn. C. cōia de leg. in ver. pone teſtator dixit niſi dicas q ibi loquit i ſeparationib⁹? in legato libro⁹ me dicine et iuris ciuilis q̄ō ſeparabile eſt. ideo iudicat de mixto. put de quolibet ſimplici de per ſe. d. §. ſi ve ro mixte. in aut. de nō eligen. ſcōo nubē. z no. Ang. in. l. ij. in princ. de ver. ob.

¶ Andre. Poma.

¶ Eū qui. Et vide Angel. et do. meū. in. l. ſed ſi cōditione. §. ſolem⁹. §. de here. inſti.

2 Diſpoſitio huius. l. non habet locum in aſcendente rogato a deſcendente.

3 Rogatus reſtituere ſi deceſſerit ſine liberis vel cū liberis deſcendētibus infra. ¶. an. intelligitur qō dicti liberi decedant ſine filijs.

4 Rogatus reſtituere ſi deceſſerit ſine filijs maſculis quod non intelligit de ſeminis: ſed femine debent dotari arbitrio boni viri.

5 Rogatus reſtituere ſi deceſſerit ſine filijs maſculis z ſi habuerit feminas reſtituat centum ſi rogatus deceſſit cum maſculis. et feminis an habeat locum fideicommiſſum.

Cum auus. [a] In fideicōmiſſo vniuerſali recto a filio poſt mortē ſubintelligitur ſi deceſſerit ſine filijs. h.d. z multū admiraſ imperator de hoc caſu in. l. cū acutiſſimi. C. de fideicō. z hoc qñ rogatur poſt mortē: ſecus ſi in vita qō dic vt ibi: [a] z etiam poteſt eſſe ratio: q; licet teſtator pretulit ſubſtitutū filio eadē rōne nepoti.

¶ Quero ꝙd ſi talis ſubſtitutio fit a matre vel ab aſcendēte per lineā maternā. Reſpōdeo idē⁹ et eadē eſt ratio: q; hz locū in filijs naturalib⁹. vt. l. generaliter. §. cū antē. §. de inſti. z ſubſti. z no. ibi idē ergo ſi fiat ſubſtitutio nepoti emancipato: ſecus ſi extraneo. vt no. i. d. l. cū acutiſſimi. ¶ Quero ꝙd ſi deſcēdens rogat aſcendentē. Rñ. puto q̄ ſon ſit idē⁹ q; nō eſt ratio eadē z hec leg z ſimiles loquuntur ſolū de deſcēdentib⁹ rogatis: ſecus in aſcēdentibus vel extraneis. z ita videt tenere glo. j. ad trebel. l. ex facto. §. ſi qs rogat⁹. ¶ Quero ſi aliqs rogatus eſt reſtituere ſi deceſſerit ſine liberis vel cuz liberis deſcendentib⁹ infra. ¶. an. an intelligat ꝙ dicti liberi decedāt ſine filijs. Puto ꝙ ſic ꝑ hāc. l. cū acutiſſimi. C. de fideicō. et ſi dicti liberi ſunt cōcepti et nati poſt mortē teſtatoris. arg. j. de bo. q̄ libe. l. paulus. §. paulus. ¶ Quero ꝙdicit teſtator rogo filiū q̄ reſtituat ſi deceſſerit ſine filijs maſculis an ſubintelligat vel feminis. ¶ Videtur qō ſic per hāc. l. z ſimiles. Contrariū puto q̄ ex eo qō voluit maſculos excludere ſubſtitutos videt voluiſſe q̄ femine nō excluderentur. arg. §. eo. l. cū ita. puto ſi filias debere competēter dotari ab ipſo filio per aut. res que. C. cōia de le. z qō dixi. j. ad trebel. la filia. vel ſi ipſe filius non facit dotabit a iudice arg. de iure do. l. ꝓfectitia. circa pn. ¶ Quero qde ſi dixit ſi filiꝰ meus deceſſerit ſine filijs maſculis: z ſi habuerit feminas reſtituat tantū. contingit q deceſſit cū filijs maſculis et feminis. an debeat legatū. Et videtur q̄ ſic. vt. §. de lib. z poſthu. l. ſi ita. Cōtrarium dico: q; illud de equitate fauore teſtamēti z inſtitutionis conſeruande: de rigore ſecus. vt ibi dicitur. in hoc ergo fideicommiſſo quod eſt onus hoc non erit: ſed videtur defecta conditio. vt §. eo. l. in conditionibus. §. ſi.

Jta legatum. ¶ No. caſum de q feci magnū feſtū in. l. in illa. z. l. hoc iure. j. de verb. obli. ¶ Querit glo. vtrū heres illius titij incōtinēti petat legatum vel debeat expectare. Reſpōdeo: dicit q debet expectare die. Bul. z tra glo. tenet opi. Ro. q̄ fuit dies appoſita diſpoſitioni. z ideo q̄ apponit diſpoſitioni non curo qñ veniat cōditio: q; ſemp expectat dies: ſz qñ apponit dies cōditioni: vt ſi nauis ex aſia venerit infra. ¶. an. tūc habet locū diſtinctio facta per me in. l. hoc iure. et l. in illa. j. de ver. ob. tetigi in. l. iij. §. e. z. l. cū tale. §. meuie. §. eo. quam diſtinctionem didici ex hac. l.

Eam qui. [f] Non nocet medio tēpore quē ex iuſta cauſa ante exiſtentiā cōditionis pdere ciuitatē. h.d. vidiſtis in. l. intercidit. §. eo. z. l. ſi in cōdi. §. ſolem⁹. §. de here. inſti. ¶ Oppo. de here. inſti. l. ſi alienum. §. in extraneis. z inſti. de here. qua. et diffe. §. in extraneis. Dicit glo. aliud in hereditate: aliud in legatis. dicam de hoc in. d. l. ſi alienū. §. in extraneis. ¶ Quero quare dſ ante apertas tabulas. Dicit gl. quia ſm hec iura cedebat dies ab apertura tabularuz, hoc eſt falſum: q; cedebat a die mortis olim ſicut hodie, vt. l. ſi poſt

aaa. opinio omnium hic comma Aſſoni per doctores. 2ª pagina me. numero 46

2 diem. §. j. qſi di. le. ce. z. l. j. §. j. C. de caduc. tol. loquit de. l. papi. que fuit poſt tēpora fōrū. ante tempora codicis. dixi de hoc in. l. ſi duob⁹. §. de le. j. ¶ Querit glo. quid ſi legatū eſt purum. z fuit factū in die certū nō capaci. Glo. dicit q inſpicitur tēpus conditi teſtamenti. vt. l. iij. §. quando autem. j. de iure fiſ. hoc nō eſt verū. vt no. in. l. ſi cognatis. §. de reb. du. z. §. de re. ca. l. ij. et ibi plene dicam tangit Dy. in. l. mortis. j. de dona. cau. mor.

Jfundum. [g] Alienatio rei legate ſub cōditione vel impoſitio ſeruitutis irritatur cōditione adueniente. h.d. ¶ Querit glo. vtrū interim valeat alienatio et ſeruitutis impoſitio. Dicit gl. olim ſic: hodie nō. vide gl. ſup verbo finiet ibi col. iiij. §. j. z dic Jtiū ibi no. alias glo. cōtrarias dixi in. l. ſerno legato. §. j. §. de leg. j.

¶ Nocgen⁹. ade ꝑ per hanc. l. conſuluit Oldr. conſi. cxvj.

Nec genus. [h] Cōditio que ꝑtinet vinculum legatario nō iplet ꝑſtita cautiō e mutiana. h.d. ¶ Quero an debeam⁹ expectare morte titij. Gl. dicit q̄ ſic. Sed ego rē nō ſic in ꝓbitiōe intelligit de ꝓmis nuptiſs ſicut in ꝓmiſſione. glo. rñ. multū bñ. z ideo no. glo. z tene eā mēti.

Liquando. [i] Expreſſio ei quē tacite in ſunt nil operatur. Item cōditio tacita ex teſtamento pueniens impedit trāſmiſſionez. h.d. ¶ Opp. z videtur q̄ expreſſio eoz que tacite inſunt aliquid operet. vt. l. ſi ita. §. illi ſi volet. §. de leg. j. z. l. ſi ita. §. eo. Solu. glo. q̄ cōditio illa nō eſt tacita imo ſtatim ibi acquiritur ſibi etiā et ignozāti licet poſſit poſtea repudiare. de qua re pudiatione dic vt. l. ſi quis. §. de condi. inſti.

Jbertis. [k] Dictio hoc amplius: nō ſolum eſt repetitiua legati. ſed etiam cōditionis preambule. h.d.

¶ Ablatiui abſoluti faciunt cōditionē: z quan do fideicommiſ. nu. z.

¶ Modus quamꝰ de futuro non impedit tranſmiſſionem.

Fideicōmiſſum q̄ tranſmittatur ad heredes licet hereditas non adita non tranſmittatur.

Ad Teſtatore. [l] Impleti conditionē non trāſit vt fideicōmiſſum perficiat. h.d. z eſt no. l. ¶ No. q̄ ablatiui abſoluti [a] faciūt conditionē. vt hic ibi acceptis ꝛc. ita no. glo. in. l. cū ab eo. §. de cōtrahen. emp. l. ſi gl. aliter dicat. dic vt ſtatim dicā. Scōo no. q̄ dixi in ſummario. ¶ Tertio no. hic a contrario ſenſu q̄ modus ꝙquamꝰ de futuro nō impedit tranſmiſſionem. videbitis tex. in. l. poſt die. §. is quidē. j. q̄ñ di. le. ce. ¶ Op. z videtur q̄ in dubio preſumit modus nō cōditio. vt. l. cū ab eo. §. de cōtrahen. emp. Glo. reſpōdet q̄ ibi nō dicit q̄ in dubio nō preſumat ſed dicit q̄ debet inſpici q̄ eſt actum. ¶ Sed oppo. per dictionē vt inducit modus. per ſi conditio. ſed hic nō eſt ſi. ergo videt ob. l. cauſas. §. eo. dicit glo. exponе vt: ꝑ ſi. ſed certe tūc eſſet mala grāmatica. Quare glo. l. cū ab eo. dicit q̄ aliqñ inducitur cōditio per vt. ſicut eſt hic. Tu dic ꝙ hic inducit cōditio ex virtute ablatiui ꝙ poſitozū abſoluteꝝ. dic vt dixi in. l. q̄bus die bus. §. fi. §. eo. modo ex tra gl. z hoc dimiſi dicere. §. e. l. j. z ſunt multū dubia. ¶ Oppo. nā iſta verba acceptis numis inducūt fideicōmiſſum purū. vt. l. fideicōmiſſa. §. cū eſſet. §. de lega. iij. et hoc indubitāter eſt verū inter heredes. vt no. in. l. in ratione. §. tametſi. j. titu. ꝓ. z hic erāt coheredes. Quid dicemus. dico q̄ iſti ablatiui abſoluti faciūt conditionē quādo nō poſſunt inducere fideicōmiſſum vel ex natura ꝓſone cui adijcitur q̄ nō poteſt grauari vel ex natura rei. arg. ei⁹ q̄ō in. l. in ratione. §. tametſi. j. ti. i. et ita debet intelligi q̄ dixi. §. eo. l. i. ſed quādo referuntur ad perſonā z ad res in qua poteſt cadere fideicōmiſſum inducunt fideicōmiſſum quātum ad ſe. vt hic. z eſt caſus in. l. fideicōmiſſa. §. cuz eſſet. §. de lega. iij. z. l. ſi ſeruus. §. qui margarita. §. de lega. j.

rr iij

Archivo Histórico Rosario

a ¶ Quero ẽ liter. Dualiter probet quẽ diligenter ex pẽdisse. vnó bar. in.l. cũ ferunt. ff. eo. ⁊ Imol. hic et vide qõ no. Bar. in.l. si autẽ. C. ad mace. ⁊ Bar. in.l. dinus. si cui plus q̃ per.l.falc. et qõ ibi dixi. ⁊ liter p bentur expense in melioratione rei. Bal. in.l. si p emptio. de enic. et vi de Bar. in.l. si. ff. in cõputatiõe. C. de iure deli. ⁊ vide bal.

b ¶ Ab oibus impleri. vide qõ dixi post Bart. in.l. si mihi et titio. de ver. obli. et ponit bal. i.l. j. in. viij. q. C. qsi non pe. par.

c ¶ De hac materia. vide bar. in.l. si peculius seruo. de statulibe.

d ¶ Priscus respõdet. hũc tex. alleg. Bal. in.l. j. in. viij. q. C. de insti. ⁊ substi. alleg. Bart. in l. j. in versi. quero inder. de li. leg.

e ¶ Pro falcidia. adde Pau. de cansi. ex eig.

f ¶ Quero si statutũ oĩponit. ⁊ vide bal. in.l. j. C. de cõsti. pecu. et vide tex. in.l. iij. ff. si rẽ de lega. iij. ⁊ vide tex. in.l. magistratus. ad muni. ⁊ vide glo. in.l. si. ff. in cõputatiõe. C. de iure deli. ⁊ vide q̃ dixi i. c. j. ó referi. Andre. Barb.

f ¶ Statutũ disponit. adde Joã. an. in. c. j. de fil. ꝑsb. y. in nouella in. vi. et in ti. de testa. in rubri. Bal. in.l. j. C. de consti. pecu. Allegã. hic ⁊ Feli. plenissime in. c. j. in vlti char. extra a de rescrip.

Sed quoad aliud habeant vim cõditionis vt hic et volo dicere sic. titie heres mi acceptis centum a titio restituas hereditatem titie coheredi. illa centum sunt in fideicõmisso quo ad illam titiã ⁊ sunt in conditione quo ad hereditatem vt sit perinde ac si diceret titia det cẽtum ⁊ si centum dederit hereditatem accipiat. hic est casus no. ideo non poterit habere hereditatẽ nisi illa centum det. Dicestu quod illa sol. est contra ea que dicta sunt. ff. eo. l. cui fundus. quãdo conditio habet dispositionem precedentẽ ius adimplendi conditionẽ transit ad heredẽ. vt. l. diem. ff. i. ff. de arbi. ⁊ dixi in. l. cui fundus. ⁊ doc. in. l. pe. C. eo. ti. sed hic habet precedẽtẽ dispositionẽ. ergo ⁊c. Sol. illud est verũ quãdo habet precedentẽ dispositionẽ quo ad hoc vt damnũ eniret vt ibi. non vt lucrũ consequat vt hic. ¶ Itẽ oppo. de. l. si predio. in prin. ff. de in diẽ adiec. ⁊ fortifico cõtrariũ per hoc quod dixi in. l. cui fundus. quando ille qui debet obligari ex implemẽto conditionis aliqd accipit ius implẽdi cõditionẽ transit ad heredẽ vt est casus in. l. ij. C. de pac. iter emp. et vẽdi. Sed hic aliqd accepit ergo ius implẽdi cõditionẽ debet transire ad heredẽ. Solu. illud est verum in cõtractibus. in vltimis voluntatibus nõ procedit vt no. ibi. Vel dic q̃ ille qui implet conditionem cõsequit aliquid ex causa onerosa vt ibi sed cus si ex causa lucrativa vt hic. ¶ Op. ad vltimũ notabile qõ dixi quod modus q̃q̃ de futuro non impedit trãsmissionem vt hic a cõtrario sensu. nã imo videt quod hereditas nõ possit restitui nisi ei testator iusserit restitui. vt. l. mulier. ff. eg asse. de iure dotiũ. Respõdeo non potest restitui alij; sed in in rem suã procu. vt ibi sed heredi qui representat personã defuncti. vt hic. Sed op. hereditas non adita non transmittit. vt. l. i. ff. in nouissimo. C. de cad. tol. eadẽ rõne nec fideicõmissum debet trãsire cuz fideicõmissarius quodãmodo sit heres. vt. l. si filius. ff. j. quod cũ eo. ff. ad trebel. l. postulãte. ff. j. Blo. fatetur contrariũ. ⁊ hoc non debet exponi sic q̃ si sic exponeretur esset male positum ⁊ ita tenet glo. in. l. cũ filio. ff. de leg. j. Ita tenet Azo in summa. C. de fideicõ. circa fi. ij. col. Contrariũ est veritas ⁊ ita tenent oẽs doc. vt patet in. l. cogi. ff. idem metianus. ⁊. l. postulante. ⁊. l. primilegia. ad trebel. ⁊. l. apud iul. ff. antisti. a. eo. ti. ⁊ ibi no. ⁊ probat per hanc. l. et est casus in. l. iij. ⁊. l. si in persona. C. de fideicom. ⁊. l. si imperator. ad oficia. ⁊ Dy. ⁊ alij moderni hoc tenẽt in. l. cum filio. ff. de leg. j. Ad rationem quam dicit licut hereditas nõ transmittitur ante adtionem sic nec fideicõmissum. Dy. respondet quod hereditas ante aditionẽ non transmitti tur q̃ heres nullum ius habet. Sed si decedat infra annum qui datur ad deliberandũ infra illum annum transmittit. vt. l. cum antiquioribus. C. de iure delib. Sed heredi cõmissarius habet actionẽ ex testamento. ⁊ ideo illa actio transmittitur vt dicit Dy. hic. ⁊ ego scribo in. l. cum filio. ff. de leg. j.

Si inuitis. Opp. ⁊ videt qõ heredes iuiti nõ possint renocare cũ teneant actione in factũ. vt. l. iij. ff. de cõdi. ob can. Sol. de rigore possunt de equitate repelluntur ẽm glo.

Tuli sub cõditione. No. hunc tex. ⁊ habuistis in. l. cum seruus. ⁊. l. si cui. ff. eo. hic ꝺ q̃ debet probare q̃ nihil subtragit qualiter probetur. Respõdeo probatur eoipso quod nõ probatur cõtrarium. vt l. sup ferunis. C. qui mili. nõ pos. li. xij. ¶ Quero q̃liter poterit probare qõ istud q̃ scripsit est verum. Dic quedã sunt persone que nõ tenentur ⁊ earum statur iuramẽto. vt. l. si quis pro redẽptione. C. de do. ⁊ in. l. j. ff. si cui plus q̃ per. l. fal. Sed in casu legis nostre dico quod probatur eoipso quod probatur quod bonus vir tantũ expendisset in hoc. hic est casus in. l. si. C. de ali. pu. prẽ. et tunc credo quod non sufficeret dicere expendi tantũ in illa domo ⁊ tantũ expendisset bonus vir. vt probat in. l. j. C. de ero. mili. an. lib. xij. qõ tene menti q̃ notabile.

¶ Conditio indiuidua potest per vnũ expluribus impleri ⁊ proderit omnibus nisi voluntas defuncti sit contraria.

b Tales. Conditio indiuidua pluribus apposita nõ potest nisi ab oibus impleri. ᵇ Diuidua vero eg causa diuiditur tam ex parte implentiũ q̃ ex parte eorũ in quorum personis debet impleri. b. d. vsq; ad. ff. piscus. ¶ Op. dicitur hic quod conditio indiuidua non potest impleri per vnum: contra. C. eo. l. pe. Sol. fateor ⁊ quod potest impleri p vnũ vt prosit sibi tantum; vt ibi. non autẽ vt prosit oibus. nisi cõtraria sit volũtas defuncti. ita putabat ibi ⁊ in eo qõ dixit glo. qõ prodest oibus male dicit. de hac materia ᶜ qualiter scindatur ius implendi. dixi. ff. eo. l. cui fundus.

c d Priscus respondet. ᵈ Statuliber dz rationem redderevbi iudici videbit. b. d. ¶ No. hanc. l. ⁊ facit ad materiam. l. item illa. ff. de constitu. pecu. fa cit etiam ad totum titu. C. vbi de crimi. agi opor.

Cum filius. Nõ dicitur qs posse administrare res suas ante vicesimumquintuz annum. hoc dicit. et est notabilis tex.

¶ Ad legem falcidiam. Rubrica.

¶ Dictum est supra de legatis verum quia de legatis detrabitur falcidia igitur sequitur videre de lege falcidia.

¶ Lex falcidia a falcidio dicta: vel a falce: ⁊ qz sicut falx resecat.

2 Pretor. ius ciuile non tollit ipso iure sed exceptione sic.

3 Statutum quod filia sit cõtenta de dote pro falcidia debita in bonis patris intelligitur pro legitima.

Verba debent intelligi ẽm qualitatem persone ad quam referuntur.

4 Statutum disponens illud quod prius est dispositum de iure cõmuni dicitur ius municipale ⁊ non commune.

Dictio vsq; quid significet remissiue.

Lex falcidia lata est. Diuiditur in tres ptes. primo ponitur ordo quo lex falcidia fuit introducta vsq; ibi que primo capite. ibi ponit mens ⁊ verba primi capitis vsq; ibi. scõo ibi ponitur mens ⁊ verba secũdi capitis vsq; ad. ff. l. fal. ¶ Quero ⁊ quare ista lex appellat l. fal. Glo. dicit qõ appellatur a falcidio cõsule sicut publiciana. Sed cõtra iste falcidius nõ debet posse tollere leges. ff. j. tabu. ipso iure sicut nec pretor potest ius ciuile tollere. vt. ff. quos autẽ. insti. de bo. pos. ⁊ probat in. l. filius. ff. sed quemadmodũ. j. de bo. pos. cõtra tab. ⁊. l. ex duob⁹. ff. de vul. ⁊ pupil. Sol. fateor qõ pretor ipso iure nõ potest tollere ius ciuile. sed p exceptionẽ sic. sed iste falcidius fuit cõsul qui põt ipso iure ius ciuile tollere. Alij dicunt qõ iste falcidius fuit tribunus. ita habet in decret. ij. dist. c. quedã. Alij dicũt qõ. l. fal. oꝫ a falce. qz sicut falx resecat granuz, ita lex falcidia resecat legatum. ¶ Quidam dãnant istã opi. qz in primo capite istius. l. non resecantur legata. ⁊ tamẽ lex falcidia appellat. Sed respõdeo licet nõ resecet. tamen animũ resecandi habuit. Itẽ qz principaliter ad hoc inducitur vt resecaret ideo ab eo nominatur. arg. l. queritur bermaphroditũ. ff. de sta. ho. hec plus placet quã primo. qz video qõ trebellianica appellatur falcidia. vt. l. pater filiuz. in prin. ff. eo. ⁊. l. titia. vbi appellatur lex falcidia. trebellianica. vt. l. iubem⁹. C. ad trebel. ⁊ fic dico qõ largo sumpto vocabulo quicquid resecat potest dici falcidia. qõ facit ⁊ pro statutis que sunt in aliquib⁹ partibus. dicit statutũ q̃ filia femina sit cõtenta dote pro falcidia ᵉ debita in bonis patris. dicit filia ego volo legitima meam. qz nõ est fal. Sed quidã doct. bene determinãt qõ propter cõmunem vsum loquendi intelligatur falcidia. i. legitima. ideo de legitima intelligatur. arg. l. cũ delanionis. ff. a finam. ff. de sun. instru. Preterea verba debent intelligi ẽm qualitatem persone ad quã refertur. vt. l. plenũ. ff. equitij. de vsu ⁊ ha. ⁊. l. si quis exheredato. ff. irritum. ff. de iniust. testa. Pro hoc ego do go. in. l. si patronus. ff. de do. ⁊ Azo videtur ponere in summa in auc. de heredi. ⁊ falci. versi. que primo capite. ¶ Op. ⁊ videtur qõ habet facultatẽ legandi a lege. ff. tabu. vt. ff. de verb. signi. l. obtinuerunt. ⁊ ibi. ff. in prin. Glo. sol. dedit. i. data affirmauit. habet ergo quis potestatẽ cõdendi testamentũ ex. l. ff. tabu. vt ex. l. fal. ¶ Alterius oppo. ⁊ videtur quod quilibet ciuis non potest hoc facere. vt. ff. ad queramus. C. de test. so. vt in glo. ¶ Oppo. insti. de leg. ff. legari. Sol. vt in glo. ¶ Quero ⁊ si statutũ disponit illud qõ prius erat dispositum de iure ẽmuni. an sit statutũ an leg. hoc est vtile scire. ꝓpter multa que possunt occurrere. Jo. an. in. c. j. ex de ꝓsti. lib. vj. tenet qõ statutũ sit ius cõmune. ⁊ qõ sit verũ. ꝓbaf p. l. ius ciuile. ff. de insti. ⁊ iur. ff. p. l. si creditori. ff. de leg. j. quare ius gentiũ alterat cũ aliqd adijcitur vel detrahit. ita et ius ciuile nisi aliqd addak vel detrahak per ius municipale remaneret ius ciuile. ff. p hoc ista lex ẽm expositionẽ gl. In Iriũ: qz si testator disponit ẽm ius cõe vt qz veniẽtes ab intestato instituit valet vt vltima volũtas. vt. l. si. ff. de iniust. test. ⁊. l. gallus. ff. p totũ. ff. de lib. ⁊ posth. Preterea nil. phibet deduci statutũ ciuitatis istud qõ est de iure cõficut nõ prohibet deduci in stipulationẽ vel in aliã cõuentionẽ. vt in. l. ff. circa prin. ff. de noua. ⁊. l. stipulatio. ff. facta. ff. de verb. ob. p istas vltimas rationes ꝓbo q̃ statutũ fit ius municipale a fili ⁊ addat nouã formã agẽdi vt cõ

ditione ex statuto agat q prius poterat de iure cõmuni agere: ⁊ p hoc ista lex ẽm istam expositionẽ quam fecit. Item super eodem habet locũ ius ciuile pretoriũ. vt in bo. pos. ẽm tabu. ⁊ glo. oñi Joã. an. puto verax in casu in quo loquitur put ad superiora refertur. ¶ Ultimo ⁊ vide hic dictionem vsq; ᵃ de cuius significato ponit Ja. de are. hic. ⁊ Dy. etiaz in La caligato. C. de nup. dixi in. l. patronus. ff. de leg. iij.

¶ An illud quod resecatur per falcidiam sit naturaliter debitum qõ sit contra vltramontanos.

Secundo capite. ¶ Op. i auc. de trie. ⁊ semis. post prin. ⁊. C. de inoffi. test. auc. nouissima. Solu. hic loquitur in quarta debita iure institutionis: vt in glos. Scõo op. quod nõ liceat capere. vt. l. non dubiũ. C. de leg. Sol. intellige hanc ẽm illã quod debeat capere de volũtate heredis scripti vel remanentẽ. vt. l. pe. ff. de leg. vel qz testator promisit. vt. l. titia cũ testamẽto. ff. j. ff. de leg. iij. als si extra istos casus caperet perderet legatũ. vt. d. l. nõ dubiũ. ¶ Quero ⁊ an istud qõ resecatur p falcidiã sit naturaliter debitũ. Et gl. tenet q̃ fic. vt. l. cũ quis. C. de iur. ⁊ fac. igno. ⁊. l. cuius per rem. ff. de reg. iur. ⁊. l. i. ff. de cõdi. inde. doc. vltramon. tenẽt cõtrariũ per istam. l. qm̃ non permittit disponere nisi vsq; ad dodrantẽ: ⁊ quãdo res resistit obligationi naturalis obligatio impeditur. vt. l. si non sortes. in prin. ff. de cõdi. inde. sed hic resistit. ergo ⁊c. Preterea istud ᵉ probatur in. l. linea margaritarum. ff. eo. ⁊ Dy. tãgit in. l. cum quis. sed semper repto bani: ⁊ dico qõ imoꝫ debitũ naturale. vt tex. C. eo. l. j. vbi dicit si heres dat scienter vltra: tũc nõ videtur donare: ergo aliqno iure est debitũ als donatio est. dixi vobis in. l. patronus. ff. j. de do. Ad rationẽ vltramõ. dic q̃. l. fal. nõ resistit obligationi: sed assistit qz dicit ita tamen ꝓ quarta ⁊c. Sed contra istam solu. facit insti. eo. ff. j. vbi dicit tex. q̃ ly falci. pro bibet. i. non permittit sicut dicimus in. l. stipulatio. ff. alteri. ff. de verbo. obli. Ad. l. linea. respondeo q̃ dominiũ rescindit: sed non obligationez naturalem: quia remanet naturalis obligatio prout erat primo.

¶ Statutum qõ loquitur in coninnctis locum habet in oibus ⁊ per dia in extraneis intelligitur in casibus in quibus potest habere locum.

Fictio recipit extensionem passiuam.

d Lex fal. ᵈ Ad testamentũ per fictionem legis cornelie cõfirmatum pertinet lex fal. b. d. ¶ Opp. ⁊ videt q̃ omnes leges testamẽtarie non possunt habere locum. vt. l. si quis exheredato. ff. irritum. ff. de iniust. test. ⁊. l. iij. de ver. signi. Sol. vt in gl. qz ille respicit veritatem: ⁊ hec lex respicit fictionem. ista probant per. l. si quis. exhere dato. ff. quoties. ff. de iniust. testa. ⁊ hic not. alb ar. ᵉ Tad hoc qõ tota die fit. in ciuitate ista fuit statutum factum: q̃ statutum qõ loquitur de coninnctis habeat locum in oibus ⁊ per omnia in extraneis intelligitur in casibus in quibus potest habere locum: qz si esset in statuto primo qõ in consanguineis propriis cõpromittatur nõ potest habere locũ in extraneis: ⁊ pro hoc. l. ista. ¶ Opp. quod est ẽm fictionẽ debet ſtricte accipi et non recipit extensionem. vt. l. mulieri ⁊ titio. ff. ti. ⁊. l. facit. l. vrannius. et quod ibi dixi. ꝓ de fideinf. hic dicitur contrariũ. Sol. non recipit extẽsionem. f. actine hoc est vt ipsa fictio extendatur ad alia vt in cõtrarijs: sed extenditur passiue: hoc est vt alie leges testamentarie ad ipsam extẽdãtur. hoc tetigi in. l. ij. ff. de leg. i. ⁊ pono in. l. omnes populi. circa materiã interpretationis. Pone filiussa. potest facere testamentũ per formã statuti habebunt ne locũ in eo leges que loquuntur de testamẽto: ⁊ certe sic.

f Ad eos qui omissa. Falcidia habet locũ in legatis q̃ de iure pretorio tantũ debent ⁊ in his quorum dies cedit ab adita hereditate: ⁊ in his que ex posfacto: an debentur apparet. b. d. ¶ Op. q̃ non valet legatum factũ ei qui est apud hostes: qz nõ est capax: vnde videt obstare quod habuistis in. ff. in extraneis. insti. de here. quali. ⁊ diffe. fol. confirmatur per fictionem postliminij. vt vidistis in. l. nulla. ff. j. de here. insti.

¶ Relictum deo intelligitur relictum ecclesie.

Vic. ff. an bodie sit correctus.

Trebellianica an cesset in relictis ad pias causas.

g Ad municipium. ᵍ Opp. de. ff. sinantẽ heres. ⁊ auc. de eccle. ti. vnde sumit. aut. si mulier. C. eo. Glo. sol. quod hic loquitur quãdo relinquitur deo vel pias causas. Istam solu. reprobat per. l. si quis ad declarandã. ff. penul. C. de epi. ⁊ cleri. Alij dicunt q̃ est differentia an relinquatur deo vel ecclesie.

Sed ista non est vera: qz quãdo relinquitur deo videtur relictum ecclesie. vt in. ff. si quis in nomine. in auc. de eccle. ti. Alij dicunt ⁊ tenẽt q̃ ista corrigitur per illam ⁊ istam tenet glo. hic. Alij ⁊ vt Oldra, dicunt q̃ ille ff. sinautem. loquitur in beredibus qui fuerunt in mora soluendi. ⁊ vidi multos doc. hoc dicentes. ⁊ glos. recitat in. l. si quis ad declarandam. C. de epi. ⁊ cleri. ⁊ docto. vt Jaco. but. dicunt istam esse veram de iure. sed quia Cy. dicit contrariũ in auc. similiter. ideo ego non audeo dicere cõtrarium. Sed mihi videtur q̃ in corpore non dicatur q̃ sit in mora: sed quod per falcidiam recusabat soluere: ⁊ si esset in mora aliquo modo punitur vt probatur ex eo quod sequitur in illo. ff. ex. ff. qui eum precedit. ego credo q̃ ista lex sit correcta: ⁊ ita communiter tenetur. ¶ Quero qd de quarta debita iure nature. Et dic vt in glo. ⁊ simile in. d. l. si quis ad

3 declinandam. ¶ Quero ⁊ vtrum trebellianica cesset in relictis ad pias causas. dicam in. l. marcellus. ff. quod autem. ff. ad trebel.

Non solum. Omnia legata que debent de substãtia testatoris proficisci pertinent ad. l. fal. b. d.

¶ Falcidia non detrabitur de mortis causa capione. ⁊ latius nu. j.

Legatum nomine pene de iure fiozũ. valet nisi dispositio esset opprobriosa.

Imputari quando dicatur: ⁊ quando non.

Item si ita. Si legatum soluatur antẽ lex falcidia locum habet secus si postea. Itẽ quod mortis causa datur ad euitandum alterius legati prestationem ad legem falcidiam non pertinet. b. d. Diuiditur in duas partes. primo loquitur quando legatum incipit a precedẽti dispositione. secundo quando incipit a precedenti conditione.

Secũda ibi. Idemq; ¶ No. vnum ¶ hic videtur velle quod ex mortis causa capione non detrahak falci. ¶ Primo opp. quod relictũ non valet. quia videtur quod sit relictũ nomine pene. vt. l. j. de bisque pe. no. so. ẽm tẽpora antiquissima non valet sed ẽm tempora fiozuz sic. vt hic nisi precederet dispositio opprobriosa. vt no. ff. tit. j. l. multa. ꝓ Dy. ¶ Opp. dicitur in primo casu penũ esse in legato contra in. l. i. ff. de penu lega. Sol. ibi a conditione. hic a dispositione. non est verum. quia ibi a dispositione. Dicit glo. non est contra. quia dicit nõ potest peti. ergo non est in legato sed ẽm dicam. ¶ Opp. q̃ vsq; ad interpellationem possit soluere. Itẽ vsq; ad litis contest. vt. l. si penũ. ff. quando di. le. ce. Solu. glo. ⁊ fatetur contrarium et hic glos. videtur dicere quod tex. nõ bene dicat sed certe in risconsultus bene dicit. ⁊ dico q̃ debet intelligi qõ potest soluere vsq; ad interpellationem. vt. l. si penum. sed interpellari non debet incontinenti sed aliquo spatio premisso. vt. l. qõ dicimus. ff. de solu. Item vsq; ad litis contest. si alia interpellatio nõ precederet. ¶ Venio ad aliam glos. et glos. immit quod duo sunt legata. Contra de. l. cum prefinitio ne. ff. quãdo di. le. ce. Sol. duo sunt legata vere. sed in effectu vnum est. et ista est veritas. ¶ Ultimo opp. de. l. si penum. ff. quãdo di. le. ce. Glo. sol. quod licet hic nunq̃ potuit peti tamẽ fuit in obligatione ciuili ⁊ naturali. Alij sunt in alia opinione qõ nunq̃ fuit in obligatione. sed est contra. d. l. si penum. ⁊ vide istam glo. tenet ergo glo. quod quodo incipit a precedenti dispositione nunq̃ est in petitione. sed in obligatione ciuili ⁊ naturali. ⁊ ista videtur probari per. d. l. si penũ. quãdo di. le. ce. Con tra istã sol. est glos. in. l. obligationũ fere. in fi. j. de act. ⁊ dixi. qõ interim est in petitione. Ellia glo. est in. l. si duo. ff. pro soc. Dy. ⁊ Ja. de are. i. l. ita ff. pulatus. ff. de ver. obli. videnf istas gl. tenere. d. Old. in. d. l. ita stipulatus. reducit istas glo. ad cõcor. et dicit quãdoq; volo petere quo ad effectũ consecutionis. ⁊ tunc nõ potest fieri vt cõsequatur. ⁊ ratio est q̃ lit. cõte. super penu statim nouaꝫ prima obligatio. ⁊ incipit deberi quantitas. nõ ergo in sententia poterit amodo deduci qõ desinit esse in obligatione. ita loquitur hic. ff. j. de penu leg. Quãq; peto quo ad effectũ inducende nouationis seu trans actionis ⁊ tũc istud bene possunt facere. ff. ex loqui tur glo. contraria. ⁊ p hoc iste text. ⁊ hoc approbo in. d. l. ita stipulatus. ¶ Sed cõtra istud op. fortiter leg. dicit qõ si leg penũ. et si penum nõ dederit heres centũ dato: qõ primũ legatum videt adem ptũ sub contraria cõditione. vt. l. aliquãdo. ff. tit. j. per cõsequens videtur datũ sub conditione cõtraria. vt. l. si penũ. de penu leg. et pendẽte conditione datum nõ est in petitione nec in obligatione. vt. l. cedere die. ff. de ver. sign. Quid dicemus. quidã habẽtjn additione Dy. ⁊ videtur dicere qõ ideo hoc q̃ talis conditio post mortẽ legatarij legatum nõ suspendit. qz legatario moriente certuz est quod ei penus nõ soluetur. sed certe licet hoc sit verũ tamẽ sequitur per hoc q̃ nõ impeditur transmissio. nõ autem sequitur qõ detur petitio. vt dixi. ff. ti. j. l. de res mens. dic ergo qõ tex. dicit legatũ est qõ trãsferit. Ad contrariũ respondeo qõ videtur sub cõditione ademptũ. f. tunc cũ exiterit cõditio et hoc

¶ Vsq; adde de hac dictione ⁊ multis alijs. Oldra. consi. clij.

¶ Quero an istõ. et de hoc plene dixi ímea disputatiõe quam deo iuuante in scõo anno studij mei feci in hac alma ⁊ mag. vbe bononiensi. Andre. Barba.

¶ Preterea istõ. ⁊ vide Bal. plene in. l. cũ quis. C. de iur. ⁊ fac. igno. Andre. Barba.

¶ Lex falci. adde qõ pau. de ca. iudicit hũc text. ad. q. qõ si testator hũs ples filios illos instituit ⁊ granauit quod si decederẽt sine liberis restituant hereditatẽ titio. Si vnꝰ ex ꝓdictis fratribus erat cõstitutus in sacris qõ non cessek ille granatus qz nõ poterat licite generare filios ad qõ vide qõ voluit No. consilio ccccxxxviij.

¶ Et ẽ no. alb ar. vide Alex. in. l. i ꝓmo not. in. j. col. ff. de le. j. iũcta gl. in. l. mancipia. in ver. subest forma. C. de ser. fug. ⁊ in l. principes. cũ gl. ff. de leg.

¶ Certe sic. vide 2cos. p Card. 2si. lig. in princ. in. ij. col. vbi limitat.

¶ Ad municipium. ⁊ de materia huius. ff. vide ple nissime moder. in auc. si ff. C. eo. ⁊ vide tex. singu. in. l. decẽ. ff. de fideicõ. lib. vbi ex legato libertatis non detrabit falcidia. et vide ibi Ang. ponentẽ singu. opi. Andre. Barba.

¶ Deo. adde an relictũ vt pingak imago alicui ⁊ sancti dicatur pium Ang. 2si. ccgxiij. ⁊ an ó legatis ad pias causas detrabak falcidia. vide Oldra. cõsi. ccxci. Fede. consil. ccxx. ⁊. l. si. o. 2si. lxxviij. ⁊. ccgxxix.

Archivo Histórico Rosario

videtur velle tex. in l. cõtraria. ibi eo casu quo centum ff. et sic est aliud in isto casu quãdo in penam heredis non soluentis fit trãsmissio quo casu primũ legatum nõ desinit esse purum ff sine potest peti. hic secus si legatum ex alia causa sub cõditione adimatur seu trãsferatur. ¶ Quero ff utrũ de mortis causa capione detrahat falcidia. Videtur qõ non vt hic. ff. ff. col. l. accep. Cõtrariũ videtur. C. eo. l. pe. Et hoc determinauit glo. ad istã. l. respondet glo. quod hoc est propter moram heredis. Add. l. accep. respondet glo. quia ibi que heres accepit nõ dat. Tangitur latius in l. qui pretio. §. de do. can. mor. ff insti. §. i. ff in. l. qui mortis. C. eo. Dy. reassumendo omnia dicta glo. dicit sic. quãdoqꝫ heres accipit mortis causa ff non cõputatur in falci. vt l. accep. ff. l. in quarta. §. eo. Quandoqꝫ heres dat et tunc aut heres dat contra defuncti voluntatem aut preter ff non detrahitur fal. vt l. qui pretio. de do. can. mor. Quandoqꝫ dat fm voluntatẽ defuncti ff tunc aut fuit in mora ff nõ detrahitur fal. aut in mora non fuit ff detrahitur. Sed ista verba videntur contra ver. idemqꝫ erit. Glos. volunt ad cõtrarium respondere idemqꝫ. §. si tamen mora iam facta fit. Sed certe videtur quod tractat inrisconsultus. Idemqꝫ. §. ad detrahẽdum falcidiam. et sic non est vera distinctio Dy. Preterea falcidia reseat legatum ipso iure. vt. l. plantius. ff. l. linea margaritarũ. §. eo. sed tunc heres non potest esse in mora quia nulla est petitio. vt. l. si pupillus. §. de ver. oblig. Preterea quod mora non priuet falcidiam est expressum in l. cum pater. §. i. §. eodẽ. Quid dicemus. Jaco. de are. in. d. l. qui pretio. dicit quãdoqꝫ mortis causa. ff tunc nunqꝫ detrahitur falci. vt hic. Quandoqꝫ datur ob aliã causam. et tunc bene detrahitur falci. vt. l. pe. C. eo. ff ista est vera. ff eam teneatis quam Oldra. tenebat. ff hoc dixi in. d. l. qui pretio. ¶ Quero ff qualiter dicitur imputari. Respondeo dicitur imputari quando falci. detrahit non imputari intelligitur quando falcidia non detrahitur. ff istud colligitur ex duabus glo. vna est super verbo imputari: alia sup verbo nec in falci.

1 ¶ Usfructus est diuiduus: sed alie seruitutes indiuidue. ff nu. 3. ff ibi de ratione.

Falcidia de diuiduis detrahitur de re ipsa. de indiuiduis de estimatione.

2 Omnia estimantur vt sciatur an falcidia debeat detrahi.

4 Estimatio usfructus qualiter fiet. vt detrahatur falcidia.

5 Legatum opere serui an constituat ius in re.

Si usfructus legatus

fit. Si aliquod diuiduum fit legatum de ipso detrahitur falci. non de estimatione ipsius sed in diuiduo vtrũqꝫ estimatur: vt sciatur an falcidia locũ habeat. h. d. ¶ Nota ff primo quod usfructus est diuiduus et alie seruitutes indiuidue. Jtẽ nota ꝙ de diuiduis de ipsa re detrahitur falcidia de indiuiduis estimatione detrahitur falcidia. Item no. ff ꝙ omnia estimantur vt sciatur an fal. debeat detrahi. ¶ Oppo. de. l. stipulationes nõ diuidun tur. de verbo. obli. Solu. ff omnes seruitutes sunt indiuidue excepto usfructu vt hic. et ratio est qꝛ usfructus tantam vtilitatem affert in parte respectu partis quantam in toto respectu totius. in aliis seruitutibus non est sic: vt probatur in l. in executione. §. secunda species. ff. de ver. ob. ¶ Oppo. de usu ff ha. l. usus partis. Sol. glo. quod usufructus differt ab operis sed indiuidua habetur vt ope. ¶ Oppo. §. de ope. seruorum. l. penul. Solu. vt in glo. ff bene. ¶ Oppo. de ope. lib. i. §. ante. Solu. vt in glo. ¶ Oppo. de. l. in stipulationibus. §. operarum. ff. de verb. obli. Sol. vt in glo. ¶ Dicitur hic ff quod usufr. debet estimari. quero qualiter fiet estimatio. Et dicit glo. quod ex qualitate rerum ff. vt in glo. similem glo. habes in l. vnum. §. de usufru. Sed si hoc est qõ estimatio debet fieri hoc modo erit dare quod si ppietas valeat quartam quod tunc non detrahitur falcidia. Et glos. dicit fateor contrarium ff est tex. in. l. omnium. supra de usufru. accre. ¶ Ulterius Dy. intelligit istam glo. quãdo solus usufru. est relictus ff nulla alia res. Sed si ponerentur usus fructum et alia legata esset relicta tunc esse potest quod detraheretur falci. licet valet proprietas quartam. ¶ Sed oppo. qõ id quod est sine vtilitate nõ computatur in quartam. vt. j. eo. l. in quarta. Sol. vt glo. quia illud quod est sine vtilitate vel spe illud in quartam non computatur. vt. l. in quarta. j. eo. sed hoc est certum quod extinguitur usufructus licet de se non fit. ¶ Dicitur hic quod debent omnia legata estimari. quero quid ad propositum posito quod sciatur quantum est in legatis quomodo poterit sciri que sunt in hereditate probato que sunt in legato. Non ergo sequitur si tantum est et non plus. Dic quod de hoc est glos. in. l. cum de lege. §. de proba. Et ista lex ff pot induci an ex legato opere cõstituatur ius in re. Et hic tex. videtur quod non. vtrũ opera sit idem quod ius. glo. tangit in l. ij. §. de usufru. lega. ff de ope. serno. l. ij. videtur contra adijcere. quod fit ius dicam in. l. ij. §. de usufru. lega.

Si quis creditori,

Si debito: legat creditori presentationis cõmodũ defalcatur. hoc dicit.

Si legatarius,

Heres errans repetit a legatario vltra quam habet fm. l. falc. quero que actio est ista ff dicit glo. quod est condictio indebiti. et istud est verum quando heres tradidit vt suam sc̃z heredis: secus si vt suam: sc̃z legatarij: qꝛ tũc non transtulit dominium. vt. l. iij. §. subtilius. §. de condi. ob cau. Item tunc per rei vẽdi. possum petere. hoc modo intelligit Ja. de are. ¶ Oppo. de iur. ff fac. igno. l. cum testamentum. ff. §. de iurisdi. om. iud. l. si per errorem. Solu. in glo. ff bene tene menti.

Interdum omnino,

Quando alia legata deberent ex substitutione cõditionis euentu legata prima prestantur cautione recepta. h. d.

Id quod ex substitutione,

Bona que ad heredẽ perueniunt ex substitutione vulgari cõtribuunt cum herede ex institutione. Idẽ in legatis nisi sint nominatim relicta. ¶ Opp. §. de leg. j. lij. Sol. hic dicit tantum vel equipalens. ideo ab alio nõ debent. ff vide glo. que incipit vt ipse. Sed intelligo ꝙ statim quando eũ nominauit ab eo tantum videtur relinquere. vt. l. si plures. §. de leg. iij.

Si coheredis mei,

Si portio granata accrescit nõ est locus cõtributioni. h. d. ¶ Opp. de. l. si alterutro. j. eo. Sol. intelligẽ hic tex. fm illum qui suppleatur ex ista distinctione sed glos. tangit hoc. j. eo. l. quod si alterutro. et ibi dicam. ¶ Oppo. C. de leg. l. j. Sol. id quod facit princeps habet vim legis sed alius sc̃z iustinianus rescripsit contra eum quia isti iurisconsulti mandato iustiniani fecerunt. vt. l. ij. §. merito. C. de vete. iur. enu.

1 ¶ Si ciuitas vnit duas villas quarũ vna erat pinguis alia erat granata an creditores possint venire contra bona omnium.

Si coheredem meum.

Si portio accidit portioni posth̃ legata ceperunt deberi ab vtroqꝫ coherede non est locus cõtributioni. hoc dicit. ¶ Oppo. de eo quod vidistis no. §. §. progi. ff. §. id quod ex substitutione. Sol. hic ceperunt a coherede deberi. ff ideo nõ fit computatio. in. §. progi. nõ ceperunt deberi satis cogitaui si possem istos casus aptare ad aliam materiam et non potui. ¶ Sed fo: mo b vna questionem. ff Cui tas perusina vniuit duas villas simul et vna erat multum granata debitis alia erat multum pinguis. quero an creditores possunt venire cõtra bona omnium. ad hodo dices quod ista vnio potest fieri tribus modis. Uno modo pone nomina quod vna vocetur a. et alia b. et tunc potest intelligi quod a vniatur cum b. ff b. cum a. vel vtraqꝫ simul. ff est differentia in hoc ff isti modi probãtur in corpore. vt iudi. fine quoquo sufru. §. illud. ff hoc autem. ff plene. C. de metropol. l. j. lib. xi. ff plenius extra ne se. vacan. c. j. posses tu dicere casus est hic cum accedat granata non granate vt in. §. si coheredis. Alius dicet quod non habet locũ cõtributio quia iam incepit deberi vt in. §. si coheredem. sed nullus bene dicit: quia illa iura habent locum in legatis ff vltimis voluntatibus qꝛ in alijs semper fit contributio omnium: si ad pauperem vadant diuinde vndecunqꝫ. vt. l. que dotis. §. solu. ma. ff. l. si. §. finautem dubius. C. de iure delibe. sed ad propositum quando vnitur granata non granate quia ista vnio fit a superiori de necessitate crederem quod non granata posset impetrare separationem. vt. l. j. in fi. j. de separa. in alijs omnibus credo quod villa locuples non teneatur ad debita antiqua quia villa repraesentat vicem persone vt mortuo, j. de fideiuss. ff. l. proponebatur. §. de iudi. et sic est ac si vnus homo veniret ad istam ciuitatem quia ad debita antiqua non teneretur. vt. l. prouidendũ. C. de decu. ff. l. j. C. vt nullus ex vicarijs pro alienis vicariorum debitis molestetur. lib. xi. ff boc tenet Dy. o in. l. incola. j. ad municipa.

Si in annos,

Dicemus plene de ista materia in. l. titio. j. eodem.

Id quod,

¶ Opp. ff videtur qꝛ istud quod heredi debetur detrahat. vt. l. fichũ. §. in alieno. j. de so. si habes hereditati stat proprie si habes heredi. si iure hereditario.

Impensa funeris

1 ¶ Impensa funeris ff monumenti necessaria facta ab herede vt es alienum detrabitur. ff nu. 4.

2 Heres in monumẽto potest expendere plus ꝙ dixerit testator in sui preiudicium: ff minus quam dixerit debet expendere quod equum est.

3 Alius expendẽs in monumẽto fiendo per heredẽ qñ possit ab herede repetere ff qua actione.

5 Falcidia quando detrahatur de impensa monumenti.

1 **De impensa,** Impensa ff monumẽti ff funeris detrahitur vt es alienum. Jtẽ pecunia legata ad monumẽtũ defalcat nisi quatenus fit necessariũ. h. d. Dinidit i duas partes. Primo loqtur de impẽsa facta ab herede. Secõ de pecunia legata alteri ad faciẽdum monumẽtũ. sc̃da ibi: idcirco. Jtez prima subdiuiditur in duas partes. qꝛ primo ponit dictũ sabini. sc̃do dictũ marcelli. ¶ Opp. ff qꝛ marcellus corrigit sabinũ: sed dic qñ sabinus loqtur in monumẽto necessario. marcellus in nõ necessario: vt apparet p. l. nec amplius. ¶ Opp. de. l. cũ testõ. §. si vb. fig. Sl. dicit hic expẽdit minus ibi plus. Sed gd ad factum an heres possit plus expẽdere quã testator iusserit. Et dic quod pot in pindicũ ipsius heredis non legatarioꝛ. de hoc hic loqtur. ¶ Ulteri ff op. de. l. hereditas. §. j. §. de peti. here. Sl. ibi ꝛ hic se inuoluit: sed truffa est: quia hic querit an deducatur vt es alienũ ff an detrahatur fal. ibi queritur vtrũ alius impẽdens posset ab herede repetere: nil
2 ergo illud cũ isto. Adꝛ pposituꝫ breuiter nõ insistẽdo declaro istam materiã per. q. primo quero quantũ pot soluere in monumẽto in pindicũ sui. Et dic quãtũ vult testator. vnde minus ff nõ plus pot. vt. l. cum testõ. j. de vb. sig. sed si minus dixit quã deberet tũc equũ expendat. vt. l. at si quis. §. equum. §. de reli. ff eo casu ꝙ tantum repetit est verũ. nisi heres potuisset falcidiã detra
4 here: qꝛ tãtum repetit. ¶ Quero ff an expensa monumẽti detrahitur vt es alienum. Et dic aut est necessaria respectu funeris: vt es alienum detrahitur. vt. §. in prin. Aut nõ ẽ necessaria: ff tũc nõ detrahitur vt es alienus: vt in ver. marcellus.
5 ¶ Quero ff an falcidia detrahatur de impẽsa monumẽti. Et dic aut sint legata ad monumẽtũ necessariũ ff non detrahitur: vt in prin. §. Si sint legata ad monumẽtũ voluntarium defalcabitur: vt alia legata. vt hic.

Jheres institutus,

Oõ heres acquirit ex sui puidẽtia[a] vel alterius stultitia nõ cõputat in bonis. h. d. tenemẽti istã legẽ p ea facit. l. vẽditor ex hereditate circa medium. §. de here. vel ac. ven.

Item si reipublice,

Dicit Dy. iste casꝰ nõ reperitur alibi.

1 ¶ An si mihi debetur res ex cõtractu sub cõditione eueniente cõditione mutetur dominium quod sic.

Eundo legato,

Põt qs causã dominij nõ mutare causa nona extrinsecus supueniẽte. h. d. ¶ Opp. ff videt qõ imo qs dicat dñs ex vtraqꝫ cã. vt. l. iij. §. ex plurib⁹. j. de acq. pos. Sol. ibi possessio põt habere ex pluribus causis dominiũ nõ. ¶ Op. de. l. in numerationib⁹. j. de so. So. ibi loqtur in pluribus causis cõcurrẽtibus in idẽ tps hic in diuersis tpib⁹. vt no. in. d. §. ex plurimis. ¶ Opp. de ac. pos. l. qõ meo. Sol. põt ex cã extrinsecus veniẽte vt hic ¶ Oppo. de. l. cum res. §. de act. emp. Solu. vt glos. ff bene. ¶ Op. de. l. bimõi. §. fichũ. circa fi. §. de leg. j. Sol. ibi mutat casũ in fi. ff istã opi. ibi reprobani tibi dic breuiter vt ibi digi ista lex loqtur quãdo debetur mihi res ex vltima voluntate.

1 ¶ Quero quid ff si debetur mihi res ex contractu an existẽte cõditione mutetur causa priorꝭ dñij. Et vr quod, nõ qꝛ ex vltima voluntate transit dominiũ ipso iure ff in ꝛactibus non sine traditione. in contrarium est veritas: qꝛ veniẽte cõditione muto dñium ff ex noua causa habeo vt in gl. in. l. iij. §. ex pluribus. §. acq. pos. casus est in. l. sub cõditione. j. de sol. plene distingue vt in. d. §. ex pluribus.

1 ¶ Res nõ vitiatur si venit in eum casum in quem nõ potuit inchoari si casus supereuenies tendit ad eundẽ effectum cum primo.

2 Dominium rei potest haberi ex diuersis causis in idẽ tempus concurrentibus.

1 **Verbis,** Nõ ff vitiat res si venit in eũ casum in quẽ nõ potuit ichoari si casus supueniẽs tẽdit ad eũdẽ effectũ cum primo. h. d. ¶ Op. de. l. inter stipulatẽ. §. sacrã. j. de eo. ob. ff. l. vlanius. j. de fideiuss. Hzeuiter casus superueniẽs tẽdit ad eũ
2 dez effectũ cũ primo. hoc determinat Dy. in. c. actus legitimi. ef de reg. iu. li. vi. ¶ Quero ff an rei dñium habeat ex causis diuersis. Et videt qꝛ sic: qꝛ currũt in idẽ tps: vt in numerationibus. j. de sol. gl. determinat ꝛrariũ ff male in. l. iij. §. ex pluribus. j. de acqui. pos. ff ibi per Dy. reprehenditur.

Nil. l. fal. eris.

Quero quid vult dicere Dy. istã gl. reprehẽdit. alio mõ sol⁹. §. deducit ff vt gl. qꝛ eã reprehendit. Tertio mõ legã vt ipse solus deducet quẽ testator dãnat ff iꝛ alij teneant hĩ regressũ. ¶ Op. de. l. cũ abyno. §. de leg. ij. So. ibi spãle fauore dotis. ¶ Op. ff vr ꝙ detrahatur de alijs coheredibus. vt. l. si filia. §. papi. §. fa. her. Sl. dicit fateor ꝙ ipse detrahat a cohere dibus: qꝛ vr esse grauat⁹ liberare eos. Sz alij coheredes nõ faciũt mentionẽ de ere alieno: qꝛ nõ ipsi sz alij sunt granati. idẽ no. in. l. cum abyno. ¶ Sz op. certũ est ꝙ oẽs coheredes tenenẽ ꝓ hereditarijs portionibus ff liberatio videtur eis legata a coherede: ergo apparet ꝙ cohẽdes capiũt liberationem iure prelegati. Sz tũc arguo ꝙ iure plegati capitur nõ cõputatur in quartã. vt. l. id aũt. ff. l. qõ aũt. ff. l. in quartã. j. e. Uidetur ergo ꝙ oẽs debẽt habere rõnẽ eris alieni: nec legatarij possunt dicere alius est granat⁹. Quid dicem⁹. Nescio quid dicamus nisi reducã me ad cautionẽ qõ in casu quãdo testator grauat vnuꝫ vt soluat es alienum ex mẽte testatoris quod alij non habẽt rõnem eris alieni. ad hoc. j. eo. l. cũ quo.

1 ¶ Fructus pendẽtes ꝺicuntur pars rei ff reꝺdunt fundũ ꝓtiosiorem.

2 Partus ancille nõ ꝺt pars rei: nec facit ancillã pretiosiorem.

Nil. l. fal. placuit.

Ista ẽ singularis lex. ff. h. d. Fructꝰ pẽdẽtes ꝺicũt pars rei ff rẽ faciũt ptiosiorẽ sec̃ in partu existẽte in vtrẽ. h. d. ¶ No. ꝙ fructus ꝺicunt pars rei. habes in. l. fructus pẽdentes. §. de rei
1 ven. l. si. §. pe. j. ff in frau. credi. ¶ Jtẽ no. ff ꝙ nõ ꝺicit partus
2 pars rei: vt hic. ff. l. partũ. j. de vb. sig. ff. l. res aliena. §. sceno la j. de vsucap. ¶ Op. ff videt ꝙ partus pars rei ꝺicatur vt. l. i. §. ex hoc rescripto. §. de ven. inspi. So. illud est verũ quantũ ad illud edictũ: secus quo ad alia. ¶ Opp. §. de leg. ij. l. qõ ex pamphila. Dicit gl. aliud in emptione ff aliud in herede. Nihil est dicere dic ꝙ ibi nõ est ꝓtiosior ancilla ꝑpter partum iꝛ cariorẽ matur. ff nil eñ adest ei ꝑpter qõ ipsa fit magis ꝓtiosa: qꝛ part⁹ nõ est eius pars. ff ideo nõ est aliqua pars ꝙ facit eã ꝓtiosiorẽ: nec ꝺr ꝓtiosior: iꝛ ꝑpter aliquã ꝙlitatem eã emat cariorẽ: sz fundus est pretiosior in se. ¶ Op. de. l. qui in vtero. §. de sta. ho. so. vt glo. quod tene menti.

Quod supra.

Sl. ponit casum dupliciter. ff de primo sz cõtentus. ff est iste casus de materia. §. quod vulgo. j. l. proxima.

In ratione.

i

1 ¶ In vltimis voluntatibus per aduentum conditionis non fingitur retro.

2 Fictio re perempta non retrotrahitur.

Si seruus sub condi.

Istõ qõ si exstaret nõ estimaret heredi nõ iputatur: aꝛs secus etiã si est pemptũ. h. d. ¶ Op. §. de nog. l. si heres. so. illud cõtingit ꝑpter dolũ here dis. ¶ Op. j. e. l. si seruus. so. vt ibi: qꝛ cõcorꝺat nõ discorꝺat. ¶ Ultimo iste. §. videtur facere ꝛtra duo mea dicta in materia de fictionibus. Dico ꝙ in vltimis voluntatib⁹ in legatis per aduentũ cõditionis non fingitur retro. vt. l. si matri. §. quẽadmodũ. j. de ex. rei iu. ff. l. j. §. ad fill. hic vr contra

¶Opp.quicquid perit morte perit heredi vt.l.in rõne.in pn. j.e.Glo.hui⁹ cõtrarij timore vult dicere q cõcordat cũ illa z ideo lege interrogatine istuz tex.z vide istã glo.q̃ incipit cuz aditur hereditas ꝛc.Dy.reprehendit istã glo.z dicit q istud est extra casum.l.eris alieni.j.eo.Item in.ff.i.ff.ea.l.loquit qñ cõditio extiterit z tũc nullo modo estimat:sed qñ deficit conditio tunc estimatio fieret si vineret z hoc vult tex.z ideo puto verum dicere Dy.

1 ¶Substitutus pupillo debet legata q̃ a pupillo ceperunt deberi vt ea alienum.z an detrahat falcidiam ex persona pupilli vel primi testatoris.

2 Heres nõ conficiens inuentarium perdit falcidiam z tenetur ad solida legata.

3 Substitutus pupillo tenẽ alind inuẽtariũ facere lz pupillus fecerit.aliter tenetur ad solida legata.

4 Si substitutus fecit inuentariũ pupillus non:an substitut⁹ detrahat integrã falcidiam:z debeat integra legata.
Substitutus pupillo põt petere restitutionem in integrũ vt faciat inuentarium.

5 Substitutus pupillo quãdo facit inuentariuz debet ponere in inuẽtario omnia bona:z si vnam rem relinqueret amittit falcidiam:lz de hoc vltimo se reniittat.

6 Inuẽtariũ factum ab instituto qui postea per restitutionem in integrum abstinuit vel repndiauit an proficiat substituto vulgariter dubitat.

7 Inuẽtarium factum ab instituto sub conditione qui pendẽte conditione petijt bonoruz possef.ff̃m tab.quod extante cõditione tibi prosit.

8 Inuentariũ factũ a tutore pro pupillo: q̃ pupillo non ꝓsit.

9 Inuẽtariũ heredis an ꝓsit fideicõmissario vniuersali q̃ nõ nisi ab herede cedatur.

10 Fideicõmissarius vniuersalis q̃ possit facere inuẽtariuz ex persona sua:si heres non fecit.

11 Pupillus potest esse miles.

Quod vulgo dicitur in ta. §.est

Iste difficilis z iuuenib⁹ horribilis z sequẽs vt horribilior z breuiter.h.d. In testõ patris z filij vna falcidia locum habet z legatorum z bonoruz fit cõtributio z in detrahẽda falcidia tẽpus mortis patris inspicit z bonoꝝ augmẽtũ vel diminutio post cõtingens nõ prodest nec nocet legatarijs.h.d. dimidit in quatuor partes ff̃m Dy.primo ponit vulgaris regula vsq; ibi quãuis. Ibi ponitur primus effect⁹ regule vsq; ibi secũdum que. Ibi ponit secũdus effect⁹ regule z eius exemplum vsq; ibi nec adire. Ibi respondet tacite obiectioni vsq; ad.ff. si filio. Ibi in tex.ꝓbat noie legati ibi patrimonij:qz illud hz locũ inspecto tpe ꝓsenti nõ augmẽto vel diminutiõe post cõtingẽte. Item ibi sub conditione si casus pupillaris substitutionis euenerit. Itẽ ibi intelligunt z ideo cũ videant vno testamẽto relicta tẽpus mortis patris inspicit nõ augmẽtũ vel diminutio postea cõtingẽs. ¶Not.ꝙ ipse substitut⁹ q̃ legata q̃ a pupillo ceperũt deberi vt ea alienum. Item nota q̃ inspicit tps mortis patris nõ augmẽtũ contingens vel diminutio. ¶Opp.ad primã partẽ q̃ patris z filij dicunt se sunt hereditates vt insti.de vulg.substi.§.igit.z.ff.de vulg.z pupi.l.ij.§.fi pzius.lz si plures sunt hereditates.ergo plures falcidie:vt.l.in singulis.j.eo.Hl. respondet in positione casus qz lz plures sint hereditates:vnũ est testm̃:vt.l. patris z filij.ff. de vul.z pupil.Sed instatur qz istud nõ videtur bene dictum cum debem⁹ inspicere magis veritatẽ hereditatis quã vnũ testm̃ vt.d.l.in singulis.Rñdeo ideo hec rõ pluralitatẽ hereditatis nõ inspicitur qz testator oẽs istos mixtiz i vnũ testm̃ cõsideranit cũ mixtio fit secuta habet locũ ꝛtributio.Sed si qõ isto⁹ deficeret qz mixtim nõ ꝓsideranit vel qz nõ fit facta mixtio tũc inspicuntur plures hereditates vt in sequẽti contrario videbitis. ¶Opp.ff.l.pzi.vbi nõ fit cõtributio bonorum patris z filij.Rñdeo ibi testator substituit exheredato: hic filio instituto.videre rõnẽ qz qñ filio exheredato substituit nõ vult q̃ misceant bona filij cũ bonis patris.ideo sunt due hereditates cũ hic pr̃nõ ꝓsideranit qõ mixtio fieret.Sed cõtra istud videbitur.j.e.l.in fi.Rñdeo z dico q̃ hac.l.ff.fi. testator voluit relinquere legata ab instituto z substituto.z iõ apparet qꝙ ꝓsideranit de cõtributione z respexit istud quo erit heres filij sui:fed.ff.l.prozi.nõ reliquit legata in secũdis tab. z ideo testator nõ habuit respectum ad tẽpus quo bona cõmiscẽtur.in duob⁹ ergo casib⁹ testatoꝝ cõsideranit.Primus casus est qñ instituit filiũ. Secũdus est qñ nõ instituit sed in substitutione reliquit legata vt hac.l.in fi. ¶Opp.ff.l.si filij.ª qui patri.ff.de vulga.z pupil.Sol.ibi non adiuit filius patris hereditatem.Ratio qz nõ est facta contributio quia bona nõ sunt mixta seu vnita.ideo ibi sunt due hereditates. hoc filius extitit heres patri z adiuit z bona sunt commixta.

¶Venio ad secũdã partẽ z opp.gl.qõ tex.sibimet ꝺicat dicit lex quod est vt es alienũ z postea fit contributio.Contra: qz es alienũ ante oĩa deducit.vt.l.irritũ.z.l.in imponẽda.C. eo.ti.z.ff.eo.l.j.in fi.Sol.gl.pupliciter z vide istã glo. que incipit.Sz vr hec litera z prima sol.glo.est z dicit quod tũc habetur loco eris alieni qñ legata oĩa possũt solui.bona sol.est sed vr modici effectus qz ff̃m hoc est idẽ quod in oĩbus aliis legatis qz legata respectu ipsius heredis ꝺbent vt res alienũ vt.l.j.C.de bo.auto.iudi.pol.Dy.vr aliter soluere z fatet qõ ab ipso instituto ꝺebetur vt es alienũ:sed a filio ꝺebetur vt legatum.Sz qz ex persona filij detrahitur falcidia:ideo fit cõtributio z ex eo detrahitur falcidia. Sed hoc non est verum qz si ex persona filij detraheretur falcidia detineret vt ipse filius:quod nõ est verũ vt hic item filius nõ contribueret cum legatis substituti z sic nec substitutus qõ est falsum vt hic ꝛ.

¶Opp.j.pzi.§.videbitis.j.in.v.itaqꝫ veritas est quod substitut⁹ ex persona sua detrahit.aduerte z dic.Dy. bene dicit quod ex psona pupilli dicit heres detrahere fal.qz pupillo erat ꝙditionalis.quod si veniret cõditio pupillaris substitutionis ꝺeberet posse ꝺimnui.vt.l.j.§.interdũ.ff.de vul.z pup. z licet ista ꝙditio posset in pupillo extitere.tamẽ est ex psona pupilli:sicut ꝺicim⁹ in.l.hereditatis.j.qui. ex can.in pos.ea. z.l.j.C.vt ac.ab here.Nota tex.qui est.j.§.pzi.qui dicit quod ex persona sua detrahit est verus nisi in legatis relictis a pupillo:quia tunc ex persona pupilli.z sic mixtim vt ibi dicam statim. ¶Opp.de.l.licet imperator.ff.de le.i.vbi dicit quod quando sunt relicta alia legata a substituto ea que sunt relicta ab instituto non videntur deberi a substituto. hic autem ꝺicitur ꝛtrarium.solu.Dy.duobus modis z quelibet est vera.ibi loquitur quando relinquitur eidem.hic quãdo diuersis personis.Vel aliter ibi in vulgari substitutione loquitur in quo casu non ceperint deberi ab instituto.hic vero loquit̃ i pupillari substõne quo casu ceperũt deberi ab instituto. iõ substitutus debet. ¶Opp. de.l.si fundus sub conditio.§. si pater.ff.de leg.i.vbi nõ incipiunt deberi a substituto. so.Dy. quod nõ inceperũt deberi substituto pupillariter postq̃ ceperunt ab instituto.solu.Dy.intelligitur qr nõ ceperunt deberi a substituto tanq̃ a se.sed tanq̃ a persona instituti sic.

¶Opp.j.pzi.§.vbi non fit cõtributio.fol. ibi erant plures substituti.hic vnus z ibi videbitis. ¶Opp.j.e.l.§. questus. Sol.hic loquitur de cõtributione fienda de relictis a substituto in primis tab.z de relictis ab instituto i secũdis.§. questus loqtur de cõtributione nõ fienda de relictis a substituto in primis tabu.z de relictis ab eodez in secũdis tabu.ꝺibivi debitis rõnẽ. ¶Venio ad tertiam partẽ in vi.fin que opp. ꝺvidetur quod noceat ꝺiminutio postea contingens.vt.l.in ratione.§.diligenter.j.e.Breuiter ibi ꝛtingit diminutio circa rem legatã.hic circa alias res hr̃ditarias vel si velis ꝺicere quod hic nõ fit ꝺiminutio respectu quãtitatis:vt iste fundus est mihi legatus tres partes fit diminute:tũc de alia que remanfit tantũ habebunt legatarij mõ quãtum primo habuissent. ¶Ulterius oppo.ff.ea.l.§. ipe rator.z.§.cum quidã.Sol.hic loqtur de ꝺiminutiõe que cõtingit post mortez defuncti nec habuit originem in vita defuncti.vt in ꝛtrario. ¶Circa hoc oppo.de.l.z si contra.ff.de vulg.z pup.z.l.ab exheredati.ff.de leg.j.z.l.plautius.ff.tit.j. So.ibi ꝺiminutio fit per legis ꝺispositionẽ qz ꝺispositio legis emanauit ꝑpter factuz defuncti q exheredauit quem nõ ꝺebuit vel preterijt hic post mortem contingit ꝺiminutio.

¶Ulterius opp.z videt quod augmẽtum post contingens ꝑsit legatarijs.vt l.in lege fal.placuit.ff.eo.So.ibi lz nõ habuerit originem invita defuncti.hic nõ.Sed cõtra hoc opp. de.l.seruꝰ q apud hostes.j.eo.So.lz nõ habuerit ibi originẽ in vita defuncti tamen fingitur habere post fictionem postliminij:ideo ꝑdest legatarijs. ¶Opp.ff.e.i pn.z.j.e.l.nõ est nouum.z.l.ex asse.vbi fi legatarius repudiat prodest alijs legatarijs.Respõdeo primo quod legatario repudiante nil accrescit hereditati:sed declaratur nil ꝺiminutum ee:vel aliter legatario repudiante fingitur retro. vt.l.seruum filij.ff.j.ff.de leg.j.z.l.qdam.ff.de reb.dub.merito cum fingitur retro ꝛc.vt ꝺixi.ff.in pzi.cõtrario. Contra istud opp. vlterius de.l.quod de bonis.§.fructus.j.e.z.l.in lege falcidia non habetur. z.l. paulus.ij.rñso.vbi fructus postea percepti ꝑsunt legatarijs solu.ibi loquitur de augmẽto quod obuenerit ex ipsa re legata:hic loquitur de augmẽto extrinsecus obueniẽte. ¶Ultimo opp.de.l.cuz quo.in princi.j.eo. Breuiter rñdeo ibi non contingit augmẽtum circa res hereditarias: sed circa bona ꝺebitorum hereditariorũ,rationez ibi videbitis. ¶Venio ad vltimam

ad vltimã partẽ que est subtilis z vtilis ꝺic quod pstant vltra quadrantẽ z vltra primonij vires. Cõtra.j.ad treb.l.i.§.igvbi etiaz in testõ militis nõ ꝺebentur vltra vires primonij. Rñ.glo.quod ꝺebẽtur vltra vires patrimonij z vltra ꝺodrãtem.z vide gl.q̃ incipit bene ꝺicit ꝛc.Ego intelligo istã glo. fic qõ non ꝺebet vltra primoniũ qõ testator relinqt tpe mortis fue.naz lz fit vltra patrimoniũ qõ reliquit pupillis non curo:qz tamẽ es alienũ soluit z sic pupill⁹ tenebat ad solida legata z iste substitutus tenet exercere falci.ad tps mortis relata. ¶Opp.de.l.que ꝺotis.ff.so.ma.z.l.si testamẽto.C.de iure ꝺelibe.Sol.aliud est in creditoribus qb⁹ quis tenetur in solidum.lz legatarijs vltra vires patrimonij nõ. ¶Sz contra hoc op.in auc.de here.z fal.§.fi vero nõ fecerit.posito.C. eo.auc.lz cum testator.Solu.Illud est verũ hodie qñ heres non fecit inuentariũ:qz tunc ad solida legata tenet.h.d. glo. z bene.Sed Ray.scribit hic vna mirabilez opi.z ꝺicit quod fuit opi.Guil.de cug.z ꝺicit qõ heres per nõ factam cõfectionẽ inuentarij perdit fal.nõ qꝙ vltra vires patrimonij teneat vt ꝑbat tex.nã fuit inductum i nuentarium vt heres posset fal.ꝺetraherevt in corpore.de heredi.z fal.super rubrica.Si igitur nõ facit priuetur fal.Preterea qui nõ impletvolũtatẽ defuncti nõ ꝑuatur bonis suis lz hereditate fic.vt i corpo. de here.z fal.§.fi quis aũt nõ implens multomagis iste q nõ facit inuẽtariũ nõ ꝑuatur suis bonis sed fal. Istud ꝺictũ Ray.legẽdo pisis tenebat.Ego ꝺico cõtrariũ:qz.§. si vo nõ fecerit.ꝺicit cõplebit legata z fideicõmissa.z tex.in auc.lz cũ testator ꝺicit q solida legata prestabit.ipse rñdet vsq; ad vires patrimonij.Sz ꝙbo per rõnem vigentẽ.Tex.in auc.de here.z fal.§.sancimus.presumit heredem subtrahere bona. z ideo nõ lz falcidiã:qz bona sunt sufficientia legatis. ergo a ex ꝺelicto suo heres ex ꝑsumptione iuris tenet ad solida[a] legata.Ad primam rõnem rñdeo verum est qõ inuentariũ est inductum vt habeat falcidiam:tñ si nõ fecit inuẽtariũ ꝑpter hoc nõ tenet ad solida legata imo hoc est ꝑpter id q̃ presumitur quod subtragit.Ad aut.hoc amplius.z.§.si quis aũt nõ implẽs.rñdeo quod nõ est illa presumptio qõ subtragit. z ideo solũ fal.ꝑuatur. ¶Ulterius op.C. de iur.ꝺeli.l.fi.§. in cõputatione.z.§.finaũt legatarij.z ibi de bonis hereditarijs:hic de bonis suis.Sol.ibi heres fecit inuẽtariuz. hic loquitur de eo qui inuentarium nõ fecit:z ideo ibi ad solida legata non tenet. ¶Venio ad.q.z primo Tquero circa istũ.§. quid si pupillus fecit inuẽtariũ an substituto hoc sufficiat si ipse inuẽtariũ nõ fecit.Breuiter non insisto credo qõ ꝺebeat aliud inuẽtariũ substitut⁹ facere.als tenerẽt ad solida legata.z ratio quare fit inuẽtariũ est ne heres subtrahat bona de quibus ꝺz solui legatarij vt in.§. sancim⁹ in corpore: eo mõ pupillus posuit bona patris z testatoris nõ bona sua sed q substitutus tenetur soluere de bonis ipsi⁹ pupilli si bona testatoris non sufficiunt:iõ qz nõ posset subtrahere here.de bonis pupilli eget nouo inuẽtario. ¶Quero Tquid si pupill⁹ nõ fecit inuentarium:substitutus fecit an ꝺetrahat integraz falci. Et breuiter rñdeo si pupillus nõ fecit inuẽtarium potuerit petere restitutionem vt in auc.eo.§.pupillus.eodẽ modo substitutus ex persona pupilli põt petere restõnem vt inuẽtarium faciat vt.l.nõ solũ.ff.de in inte.resti.Sed si omitteret ex persona pupilli z faceret ex psona sua tũc legata relicta a pupillo integra ꝺebent qz nõ est factũ inuẽtariũ:tũ ex psona sua qz fecit inuentariũ ꝺetrahet falci.z istud nõ solvit primo legatarijs pupilli nõ nocet legatarijs qb⁹ ꝺebet ex substitutione:qz ꝑpter ꝺelictum suũ contingit⁹ post mortem testatoris:vt in.§.z ꝺoc ꝺicimus in corpore.z.j.e.l. in ratione.in pn. z.l.qua ratione.§.interdum. ¶Quero Tqñ substitutus facit inuẽtarium que bona ponet:vel que erãt tpe mortis testatoris vel pupilli.Et ꝺicitur quod tps mortis testatoris inspicitur per buc.§.Sed credo quantũ ad legatarios pupilli sufficeret sed nõ quãtũ ad creditores pupilli.Et ideo ꝺico quod omnia bona ꝺz ponere qz si vnuz relinqueret qõ nõ ponere tota falcidia ꝑuaret ff̃m quosꝺãvt in auc.e.§.sancimus.ergo ꝛc.licet de iure.C.alind esset.vt.l.ff.§.illo.C.de iure ꝺeli.quod qualiter fit ꝺicemus.j.e.l.paulus.in pn. ¶Ulterius Tquero b 6 institutus in primo gradu fecit inuentarium. postea per restitutionem abstinuit vel repudiauit an illud inuentariũ ꝓficiat substituto vulgariter.Et ꝺicit q̃ sic.qz quicqd iterim fecit habet ratum vt.l.interdum.C.de in integ.resti.z.l.quoties.C.de acqui.here.Breuiter ꝺubito in isto passu qz omnia que sunt facta ab instituto sunt rata.verum est facta circa bona reꝺitatem nõ circa se.f.personam suã:qz istud beneficium rescinꝺitur:sed ille leges loquũtur qñ sunt innalida ea que facit circa alios nõ circa se.z ideo qz non sum bene clarus sub 7 ꝺubio relinquo. ¶Quero Taliquis institutus sub cõditione pendẽte cõditione petit bonoꝝ posf.ff̃m tab.z facit inuẽtariũ an sibi sufficiat si postea egtat ꝙditio.Et ꝺico qõ sic.qz illa bonoꝝ possessio quã petit ff̃m tab.quertit i legitimã adiectionẽ existẽte cõditione.vt.l.ij.§.si sub conditione.j.de bonoꝝ posf. 8 ff̃m tab. ¶Quero Ttutoz fecit inuẽtariũ ꝑ pupillo vel curatus bonis ff̃z quod teneꝰ ex forma.l.ij. de cur.bo.ꝺa.vtrũ ꝑsit pupillo:vt videatur heres cũ beneficio inuentarij. Ꝛre ꝺo quod nõ:z rõ est ꝑpter solẽnitatem qz alia solẽnitas requireretur in ꝓfectiõe inuentarij ab herede q̃ illa que requirit in ꝓfectione inuẽtarij a tutore.Solẽnitas inuentarij ab herede ponit̃ in.l.fancimus.C.de iur.ꝺelib.ꝙiuncta auc.fed cũ testatoz.C.e.merito sibi non ꝑdest inuẽtariũ tutoris cũ non 9 habeat illas solẽnitates. ¶Quero Theres ᵇ facit inuẽtariuz b z postea restituit vniuersali fideicõmissario hereditatez. An a ꝑsit fideicõmissario.Et ista.q.fuit facta per do.Läber.de rãponibus.Jaco.de bel.ponit istã.q.in auc.e.§.si vo nõ fecerit Ray.ponit istam hic lz nõ faciat mẽtionẽ de illis. Breuiter beneficium inuẽtarij hz heres vt heres:z habet illud beneficium ex sua,puisione z nõ venit in sua hereditate.sed illa que heres habet ex sua puisione nõ transeũt in fideicõmissariuz facta restitutione per trebel.lz est opus noua cessione. vt.l.si heres pecunias.j.ad treb.l.heres a ꝺebitore in pn.j.de fideicõ.z sic beneficium inuentarij nõ träsit in fideicõmissarium nisi cedatur ab herede fideicõmissario. Hoc etiaz ponitur in Spe.de instru.edi.§.ꝺicto.ver.quid si heres. Sz ꝺices tu ad qd ꝑdest istud si cedat. Ꝺico quod si cedatur istud ius ꝑdest sibi ꝑpter creditores ne insolidũ creditoribus teneat: z etiã ꝑpter fal.in gbus casib⁹ põt detrahi.vt.l.ex falcidia.§.nũ 10 ꝙ.j.e.ti. ¶Quero Tsi heres nõ fecit inuẽtariũ an vniuersalis fideicõmissarij possit ex ꝑsona sua facere.Doc.ꝺicunt quod sic ex equitate qz habetur loco heredis.vt.l.filij.§.j.s. qõ cũ eo.z.j.ti.ij.l.si postulãte.h.d.Jaco.de bel.i corpore.e.§. sancim⁹.z tangit Spe.in.ꝺ.ti.de instru.edi.§.ꝺicto.ver.qd si heres nõ fecit.Sz ego ꝺico sic.qõ hereditatis restitutio põt b fieri incõtinẽti:z tũc fateor qõ fideicommissarius põt facere inuẽtariuz:qz heres poterat iure hereditario facere ergo in fideicõmissariũ ꝑ treb.träsibit.vt.l.j.post pn. ad treb.Si vo hereditas nõ est restituta incõtinẽti:lz tps faciẽꝺi inuẽtariũ träsibat:z hic de bonis suis.Sol.ibi heres fecit inuẽtariuz. hic loquitur de eo qui inuentarium nõ fecit:z ideo ibi ad solida legata non tenet.

¶Legata solida. Adde ff̃m bal.in l.filium.quem habẽtem.quẽ refert hic Alleg.hoc esse verum nisi legatarij cõiteanẽ q heres non occultauit bona fz qõ habeẽ in.§. sanciꝰ.l.auc.de here.z fal.ad qõ vide q cõsuluit idẽ bal.consil.cccliij. lib.iiij.et qõ ꝛtra ꝓsump.in.ff. z inr. admittaẽ ꝓsumptio.in.lz iuz voluit idẽ Bald. consi.iiij.lib.j.

¶Quero heres. Adde vltra alex. in hac.q.ang.ꝙfi. xxxj.z inquãtum alex. ponit qnqꝫ opi. an filij ꝺe restituendo grauatus detrahat duas quartas adde videẽꝺũ Old.ꝙfi. cxxxj.pet. de anc. ꝙfi.xxvi.paul. de cast.ꝙfi. xcij.z.ccl. ang.ꝙfi.ꝺ.z sequẽti.z ꝙfi. cxxv.bal. consi.cxj.z consil. clxxxviij.li.j. in quãtus etiã alex. vltrãsire ciu opi. qõ ascendẽtes si ꝺetrahant duas quartas cum sint rogati restituere ꝺic quod ro. cõsil. clxxxv.tz ꝛiuũ in pn.z ꝙfi.cxxxix. et ibi segtur opi. canonistarũ quã etiaz segtur paul. de cas.ꝙfi.cclxij. in fine.

Si filio suo. Ad audientiã scias quod in toto

isto libro nec forte i toto corpore iuris est difficilior tex.z ideo legã tex.huius.§.per particulas apostillando.z breuiter.h.d.,p parte institutus in secundis tab.solus grauatur ex sua psona dũtaxat.coheres vo q cõtribuẽꝺe facta reperiẽ esse grauatus ex sua ac pupilli psona fal.ꝙsequitur.h.d.Diuidit in duas partes.Primo loqt de eo qui est grauatus ex sua persona tantum.secũdo loquitur de eo qui est grauatus mixtim ex persona sua,z psona pupilli.secũda ibi quid tñ dicemus.Itẽ subꝺiuidit̃ prima in quatuor:z primo ponit questio.secũdo allegatio ꝑ vna parte.tertio solutio questionis.quarto ratio solutionis.secunda ibi z facile.tertia ibi:sed verior.quarta ibi vt em.Itẽ secũda partes subꝺiuiꝺitur in quinqꝫ particulas.Primo ponitur questio secundo allegatio contra substitutum.tertio allegatio ꝑ substituto.quarto solutio questionis.quinto determinat vnam questionem circa prꝺicta.secũda ibi.at quin.tertia ibi rursus.quarta ibi ita.z.quinta ibi huic consequens. Et continuatur iste.§.ad superiorem.quia.ff.loquitur quando vnus est institutus z vnus substitutus.hic quando pupillus est institutus z plures sunt substituti.In tex.ibi operaueritvltra

Universidad del Rosario Archivo Histórico

dodrantem portiõis sibi cõtingẽtis. ℣y. ⁊ ibi est facilis allegatio ꝓpna parte. Jn tex. ibi fal. locus qz ꝫtributione facta legata nõ excedunt quadrantẽ totius assis. Jtẽ ibi alterum substitutũ. ſ. granatuz ibi sed verior solutio. q. Jtẽ ibi patris extitisset ab intitio ⁊ iure directo ibi: vt enim ratio solutiõis. Jtem ibi vim capiũt dic quo ad solẽnitatẽ. Jtẽ ibi ⁊ formaz quo ad ordinẽ. Jtẽ ibi ⁊ origine quo ad verbal vel quo ad substitutũ. Jtẽ ibi oneratus ⁊ cõsideratis relictis legatis a ſe in tabu. pupillarib⁹. Jtẽ ibi: oibus. ſ. legatis relictis a pupillo ⁊ substituto ⁊ miqtis. Item ibi: at quin allegatio ℑ substitutũ. Jbi rursus allegatio ꝓ substituto. Item ibi itaqꝫ solutio qõnis. Item ibi oneratus vt in ꝓmo casu. Jtẽ ibi quarta ex sua ꝓpna. Jtẽ ibi nõ est onerat⁹ vt in scõo casu. Jtẽ si substitutus vt desideret quartã. Jtẽ ibi cõfusionẽ. i. ꝑpter tributionem legato⁹ relicto⁹ a pupillo⁹ a ſe ⁊ sic ex vtraqꝫ ꝓpna simul iuncta fal. retinebit. Dicit hic qꝫ lz in ꝓpna instituti nõ habeat locũ falcidia tñ hz locũ i ꝓpna substituti. ℑ. ſ. ℣. qõ vulgo. So. ibi: fuit vnus substitutus hic duo. ℑ hoc facit ſ. l. ꝑ filiã. ℣. ſi. Sol. ibi qñ plures substituũtur iura ℑ ia. lo quitur qñ vnus pluribus substituit. ℣ hicvt emꝰ opes ⁊c.

¶ Opp. vt ⁊ pupillaris substitutio possit hꝫ effectũ iure paterno. vt. l. ⁊ ſi ℑ. ſ. õ vulg. ⁊ pup. So. ibi nõ tollit paterna de iure ciuili: sed de iure ꝓtorio. ideo põt tãtũ pupillaris remanere. ¶ Op. q varietas euitet. vt. l. titie si nupserit. ſ. ti. ſ. Sol. ibi ex varietate resultat ℑ ietas se ipediens hic nõ se ipedit qz circa diuersas ꝓsonas ꝓ hoc. l. papi. ℣. ſ. nec ipuberis. ſ. de in offi. te. de hac materia ꝓ ℣y. in. c. mutare. eſt õ re. iur. lib. vi. ¶ Opp. ad finẽ de. l. stipulatio ista. ℣. ſ. i. de v. ob. So. hic nõ est extraneꝰ sed heres eius. ¶ Ultimo opp. qz nõ vt heres pupilli: ſz vt substitutus vt in ꝓmo casu: ⁊ sicvt qõ ista stipulatio ꝓsit alteri ꝑ heredi. So. tam in ꝓmo ꝑ i scõo casu. ℣. ſiste vt heres pupilli detrahit fal. als ad eũ nõ trãiret ista stipulatio. Sed qd est in ꝓmo casu dicit detrahere ex sua ꝓsona. ℬ. est quod cõditio seu granamẽ est iniunctũ ex ꝓsona quod in ꝓsona pupilli nõ fuit nec potuit cõmitti tñ spe respiciebat pupillum put substitutum. vt dicimus in stipulatiõe que incipit ab herede. vt. l. hereditarium. ℣. ex qui. cau. i pol. ea. ⁊. l. i. C. vt act. ab here. ⁊. l. reperitur. ℣. eo.

Quesitum est si quis Legata ex pupillo i ꝓmis tabulis ⁊ a coherede sibi substituto in scõis dñt ꝫtribui: sec⁹ si ab vtraqꝫ in ꝓmis tabulis sint relicta: eadẽ i diuersis ptibus instituta ꝫtributio semp fiet. h. d. diuidit in quatuoz. primo ponit. q. sc̃z si yna determinatio in qua dz fieri ꝫtributio tertio alia in qua cessat cõtributio. quarto ponit vnũ casum qui predicta videbat similis nõ tñ est. scõa ibi dixi. tertia ibi sed legata. quarta ibi: ⁊ aliã. Ad euidẽtiã tu habes duas regulas vulgares: yna est qꝫ i tabulis ꝓis et filij yna falcidia hz locũ. vt. l. i singulis. ℣. ſ. ꝓi. Jtẽ ibi a substituto i scõis tabulis. Item ibi ad ꝫtributionẽ ⁊ hoc ꝓmisso venias ad tex. ibi vulgo. ℣. ⁊. l. in singulis. ⁊. ſ. ℣. ꝓi. Jtẽ ibi a substituto i scõis tabulis. Item ibi ad ꝫtributionẽ ⁊ hoc ꝓmisso venias ad tex. ibi vulgo. Jtẽ ibi extero a pupillo relictis: ſz in ꝓmis tabu. Jtẽ ibi habeat subaudi integrã. Jtẽ ibi legato⁹ ab eodẽ relictoũ ⁊ sic cessat ℑziũ. ¶ Op. h dicitur vulgaris regula dicit legato⁹ rõne separãdã. Cõtra. ſ. e. l. q õ vulgo. So. hic loqtur de vulgari regula qꝫ ponit in. l. in singulis. ℣. e. ¶ Op. de. l. q fundum. ℣. e. So. ibi legata in scõis tabu. nõ fuerũt relicta de cõtributiõe merito nõ tractat. ¶ Alteri⁹ ℑz hic i tertia parte qõ nõ dz fieri ꝫtributio. ℑ. ſ. e. l. ſ. quod vulgo. So. gl. dnob⁹ modis: vno mõ ſm ℣ng. ⁊ illa ẽ vera qõ relicta ab instituto in ꝓmis ⁊ ab eodẽ in scõis nõ ꝫtribuũtur vt hic. Jo. alr sol. ℑz so. Jo. tollitur ꝓ. l. coheredi. ſ. coheres. ℑ. de vulg. ⁊ pupil. ¶ Op. de. o. l. q fundũ. ſ. q filiũ. ℣. e. vbi dicitur qꝫ fiat ꝫtributio etiã in casu istius tertie particule. Bzeuiter iste. ſ. dz itelligi ſm distinctionẽ illius. ſ. aut portio granata accedit non granate: ꝫta loqtur ℏ. aut ecõuerso nõ granata granate: fit ꝫtributio vt in ℑzio. ¶ Opp. de. l. coheredi. ſ. coheres. ℑ. de vul. ⁊ pup. ℊl. ſol. ⁊ bñ dico quod ibi fit cõtributio bonoꝝ: vt per hec legata in secũdis tabu. possint augeri ꝑpter bona q̃ substitutus habuit ex ꝓma institutiõe seu ex ꝓsona instituti. ⁊ legata data i ꝓmis tab. ꝑpt bona adũctitia ex substitutione similiter ꝓsit augeri nõ minui. ⁊ iõ dicit gl. no. tres casus ꝓmus est legata relicta a pupillo ⁊c. vt in gl. ¶ Oppo. ſm ℣y. ois substitutus est ꝫditionalr institutus. vt. ſ. ea. l. ſ. qõ vul. ⁊ clarius in. ℊ. ſi filius. ⁊. l. coheredi. ſ. coheres. ℑ. de vul. pupil. ℑz qñ idẽ est institutus pure ⁊ ꝓ parte sub cõditione idistincte fit ꝫtributio: vt hic ergo ⁊c. Rñdeo dicit ℣y. q ℬ est verũ qõ fit ꝫtributio legato⁹ relicto⁹ a se/sed legato⁹ relicto⁹ ab alio nõ fit cõtributio: ⁊ materiã cõtributionis dabo plene in. l. qui fundum. ℣. qui filium. ℣. eo.

a ¶ Ona. quando maritus vel vxoꝛ fit dominus vel domina rei dotalis. vide Pau. de cast. consi. cccxlij.

Si quis exheredato. Relicta ab istituto ex primis tabu. ⁊ ab eodẽ i scõis facta filio exheredato dñt contribui. h. d. ¶ Opp. ſ. l. ꝓi. Bzeuiter rñdeo ego dixi i. ſ. qõ vul. ibi loquitur qñ in secũdis tabu. legata nõ fuerũt relicta hic sic.

Si debitor. Põt hꝫ granari vt falcidiã sibi cõpẽsct i debito h. d. ¶ Op. ſ. e. l. qõ õ bonis. ℊ. ſ. ⁊. ſ. ſi. So. dico qꝫ fallit i casu huius. l. qñ debitoꝛ granat creditorẽ ⁊ rõ pot esse qꝫ hic fallit ꝑ additionẽ debitũ est extinctũ: ideo õ facili põt phiberi vt hic õductio fiat. ℑz ℑ hoc op. de. l. cũ pꝰ ℊ. titia. ℑ. de leg. ij. vbi dicit qõ resultat iniqtas. ℑz vitas est ista qõ ibi resultat iniqtas inspecto iure cõi nõ inspecta volũtate defuncti que seruaꝛi ꝓbat in. l. lucius. ℊ. maritus. ſ. eo. Ulterius opp. ſ. e. l. pater filiã. in ꝓn. Bzeuiter ibi gl. tãgit ⁊ solue vt ibi videbitis. ¶ Op. õ. l. qõ de bonis. ℊ. fideicõmiſſum ſm vnã lec. ſ. eo. ſo. ibi loquitur in filijs. bicin extraneis. ¶ Ulterius opp. ſ. e. l. quod de bonis. ℊ. qõ anus. ſo. qõ dixi loquitur in filijs ꝓximi gradus: ſz ℊ. quod anus. loquitur in filijs secundi gradus vt est in nepotibus.

Si tacitum. Qui est in potestate alteriꝰ excusatur si ab eo tacituz fideicõmiſſum suscepit. h. d.

¶ Que extra testameti causam capiuntur nõ imputantur in falcidiam nec trebellianicam.

2 Actio de dote itẽtata ꝓ patrẽ an fiat trãſitoria ad heredes ꝓ solam litis cõtestationem ⁊ qñ faciat actionem propriam.

3 ℳulier an sit ꝺña rei dotalis. remiſſiue.

4 ℳulier an possit in dotem institui remiſſiue.

Pater filiam. Jsta est pulcherrima lex ⁊ subtilis. h. d. que extra ⁊ causam testamenti capiũtur in trebelliani cam vel falcidiam nõ imputanr. h. d. Jn text. ibi: in fal. l. j. in trebel. Jtẽ ibi nõ reperijsset qz i nullo reperit qõ dos nõ est in bonis patris. Nota qõ dixi in summario. Anteqꝫ veniã ad ℑzia istud ꝑn. legiſ duobus modis vno modo qꝫ pater nõ petijt nec exegit dotez consentiẽte filia sed exegit ea non cõsentiente. ⁊ ista ponit in ꝑn. glo. ⁊ istã approbat gl. in. l. ſi cũ dotem. ℊ. ſi pater. ℑ. ſol. ma. sed istam reprehẽdit gl. hic ⁊ bene qz si pater exegit tenetur cõdictione indebiti. ⁊ p consequens filia tenetur qz est heres patri. ergo vt ex alienũ esset deducendum. vt. l. irritum. ⁊. l. in imponẽda. C. e. ponit secũdo modo casus ⁊ illam positionem tene. ¶ Op. de. l. qñ nouella. C. de inoffi. testa. ſol. ibi cõputatur in debita iure natura: hic cõputatur in fal. ⁊ vide glo. que incipit loquitur hic de quarta. ⁊ ℣y. dicit glo. in ſe esse veram. ℑz nõ quantũ ad istam. Laz hic nõ loquitur de fal. iure insti. sed de trebelliana qz rogata fuit de restitutione vniuersitatis ⁊ in trebelliana cam venit quod capitur ex testamẽto vel iure hereditario vel alio titulo. vt. l. a filio. in ꝑn. ℑ. ad treb. ⁊ quid veniat in treb. et quid in fal. dicam. l. in quarta. ℑ. eo. ¶ Op. de. l. ſi debitor. ℑ. eo. Solu. gl. dupliciter vno modo qõ speciale est in filia ne oneretur in fal. vt. ſ. l. ꝓi. ℊ. cũ fideicõmiſſum. ⁊ ibi examinabo. Sed quãtum est in ꝓposito glo. dat aliam sol. quã tene ꝓ vera quo ad contrariũ: qz ibi loqtur in debito heredi ab alio quã defuncto: ⁊ rõ est quã dixi vobis in. l. ſi debitor: qz ibi per cõfusionem extinguitur: ideo de facili ꝓmittitur sed hic non confunditur cũ ab alio debeatur. ¶ Querit glo. pone qõ pater petijt dotẽ quero quid iuris. Glo. tque est hic distinguit aut petijt litez cõtestando: ⁊ tunc ſm iura antiqua est effecta actio ꝓpria patris. ⁊ tunc in bonis patris reperitur ⁊c vt gl. quã vide ibi quid ergo si petijt sed nõ exegit ⁊c. ⁊ sic tenet gl. quod per solam cõtestationem fiat actio transitoria ad heredes ⁊ ifud debet intelligi de actione que erat ſm antiqſſima tempora nõ ſm tẽpora digestoꝝ qz ſm ista tempora actio ex stipulatu per lit. contesta. non fiebat trãſitoria, vt. l. ſi marito. ℊ. si voluntate. ℑ. solu. matri. ¶ Querit glo. quid si filia consentiẽte. Et dic vt in glo. ⁊ adde ibi petijt. ſcz ⁊ exegit secus si non exegit quia nõ facit actionem suam ꝓpriam. vt. l. marito. ℊ. si voluntate. ℑ. solu. ma. Sed quando non exegit secꝰ vt. l. ſi. C. communia vtriuſq; iudi. ⁊ intelligeyt ibi: ⁊ de ea fe ci magnũ ſestuz in. l. poſt dotem. ¶ Quero ℑ an mulier ſit domina rei dotalis. Dicyt. l. in rebus. C. de iur. dotiũ. ¶ Quero ℑ an mulier possit institui in dotem. Dicyt. l. deniq. ℊ. sed vtrum. in fi. ℑ. de mino.

Auia nepotibus. Onꝰ nõ deducẽde falcidie ex alio testameto debite cum aliis legatis ⁊ aliis oneribus commiscetur. h. d. ¶ No. qꝫ ex testõ suo testatoꝛ detrahi falcidiam nõ põt ꝓhibere. no. ſ. l. ꝓi. ℊ. ſ. in testamẽto alterius sic vt hic.

Pater

1 ¶ Pater si substituit duobus impuberibus intelligitur qõ debent ambo impuberes decedere.

2 Testatoꝛ si dixit ⁊ si decesserint filij mei substituo talẽ an vno defuncto substitutus admittitur ꝓinsꝰ alius.

Duobus. Jste. ℊ. est difficilis iuuenibus. ⁊. h. d. Si vnꝰ pluribus substitutus vtriqꝫ directo succedit ꝫtributio hz locum: secus si vni directo alteri per ℑniam. h. d. Diuidit in duas partes. ꝓmo qñ vtriqꝫ directo succedit. ſcõo qñ vni directo alij per cõsequentiam. ſcõa ibi qõ sic. ¶ No. ℣ qꝫ qñ pater substituit duobus impuberibus intelligit qõ debẽt ambo impuberes decedere vt hic in ſi. Op. ℊ. eo. l. in rõne. ℊ. filio. Solu. ibi fuerunt substituti plures vni. hic vnus pluribus. ¶ Opp. de. l. in rõne. ℊ. quesitũ. ℑ. e. Rñdeo. hic fuit cõmigtio oĩm bonoꝝ in ꝓsonã vnius ⁊ eodẽ iure. ⁊ ideo fit cõtributio. ibi vero secus. ¶ Dicit hic quod vtriqꝫ heres exꝫtitit. Cõtra qꝫ vltimo decedẽti est heres. vt hoc. ℊ. in fine. Rñdeo ꝓin. istud põt intelligi duobus modis. vno mõ quod in ꝑn. facta fuit substitutio separatim. vt. l. pe. ℑ. de inoff. testa. Alio mõ põt intelligi quod cõiunctim fuit facta substitutio ⁊ tũc oportet te ponere quod ambo simul ꝓcederẽt. ¶ Procedo ⁊ opp. ad fi. dicitur hic qõ vltimo tñ successerit. Cõtra. l. pe. ℑ. de inoff. test. Sol. ibi sunt separatim substituti hic cõiunctim. ¶ Opp. de. l. cũ heres. ℊ. cũ ita ℑ. ad trebel. Sol. gl. quod ibi in stipulatione fideicõmiſſaria. hic in directa ⁊ signa bene istam glo. maxime in fi. ⁊ incipit gl. si ponas separatim.

2 ⁊ quid dicit ista glo. ſi. in. ſi. nonne tota die ꝑ fit testm ſi decesserint filij mei substituo talem qz tunc si vnus de filijs decedit ꝓinsꝰ fideicõmiſſarius admittitur ꝓ alius coheres. Dixi plene in. l. pe. C. de impu. ⁊ alijs subſti. dicam plene in. l. heredes. ℊ. cum ita ad trebel. ⁊ ſtam glo. tenẽt ℣y. ⁊ Ly. C. de impu. ⁊ alijs subſti. l. pe.

Quod de bonis. Cõtra debitorẽ cã mortis qꝫ falcidiam cõsequitur. h. d. ¶ Quero qd si per acceptilationem fuerit liberatus. Dic vt in glo. ⁊ bene.

1 ¶ Si partes permittũt parere laudo ⁊ qõ actio ex eo nascatur ⁊ non sit emologatũ an possit fieri vt nõ reducatur ad arbitriũ boni viri.

Frater cum herede. Pactũ factũ in vita defuncti de falcidia nõ repetẽda nõ valet. a h. d. ¶ Oppo. de. l. stipulatio ista. ℊ. alteri. de vb. ob. So. glo. distinguit vt hic dicitur in ea. ¶ Opp. de aut. sed cum testatoꝛ. C. eo. Sol. ista b l. est bodie correcta. ¶ Opp. ſ. eo. l. ſi in testõ. Sol. vt ibi. Jnduco b ad. q.

1 ⁊vos scitꝭ, qõ ex cõpromisso emologato oritur actio quero qd si partes ꝓmittunt parere ⁊ q actio ex eo nascatur ⁊ nõ sit emologatũ an possit fieri vt non reducatur ad arbitrium boni viri hoc mõ. ⁊ ℣y. consuluit qõ nõ per rõnes quas ponit in. c. scieti. ex de reg. iur. lib. vj. ⁊ est alia gl. que dicit in. l. cũ antea. circa ꝑn. C. de arbi. ⁊ illã allegat ℣y. casus est hic quod in vita non valet pactũ post sic. ⁊ sic in. q. nostra.

Non idcirco. nõ phibetur de alijs legatis falcidiã detrahere. h. d. ¶ Op. de. l. vlti. C. eo. Rñdeo hic intellige qõ per errorem soluit. ⁊ hoc est verũ de his que scienter soluit non põt detrahere. ℑz de alijs solũendis põt vt hic. ⁊. l. irritũ. C. eo. ¶ Sed cõtra hoc op. de aut. sed cũ testatoꝛ. C. eo. Rñ. ꝓ illam ista corrigitur. h. d. ista glo. ſ. ordinaria. de ista correctione dicas in. l. ſi ex pluribus. ℑ. eo. ¶ Ulterius op. C. de fideicõ. l. ℑ. So. illa est vera qz ibi est fauoꝛ alimentoꝝ ⁊ cursus temporis.

¶ Filij ꝓmi gradus non cõputant fructus in trebellianica ceteri sic.

Quod auus. ducitur nisi testatoꝛ phibuerit nec vꝰ phibere si eũ grauat vt ꝓpria bona sua restituat ⁊ fructus ꝓcepti iudicio testatoris in debitũ imputanr. h. d. Jn tex. ibi pari pecunia. i. vsqꝫ ad cõcurrentẽ quãtitatẽ. ¶ Op. hic innuit iuriscõsultus qõ si testatoꝛ exꝑsse phiberet fal. posset. Cõtra. ℑ. ꝓi. ℊ. Sol. ibi in liberis ꝓmi gradus. hic in liberis ſcõi gradus. ¶ Op. C. ad treb. l. iubemus. in fi. gl. ⁊ rñdet solẽniter illa. l. bz locũ in filijs ꝓmi gradus q lucranr fructus interim. h in nepotibus. ⁊ hoc tenet in. l. in fideicõmiſſaria. ℑ. ad treb. ⁊ hoc est cõe vtcum tene mẽti qñ fiũt restitutiones fideicõmiſſi. ⁊ dicũt aduocati. quod medietas retinet. Aduerte an sint liberi ꝓmi gradus qb⁹ fit substõ: qz si est filiusᵉ fructus lucrañ. si est nepos: tũc fructus interim ꝓcepti cõputantur in treb. ⁊ ideo semp sis cautus vt aduertas quis sit ille cui facta est substitutio qz vnũ magnum aduocatum vidi errare.

¶ Si testatoꝛ mandat debitum cum hereditate compensari intelligitur de debito iure natura.

Cum fideicõmissum. Legitur tripliciter i gl. sed. ℑ. ⁊. ij. lec. fiũt idẽ. ⁊ ℬ intendit. Jn filijs ꝓmi gradus debitũ eũ fal. nõ cõpensantur etiã si hoc testatoꝛ exꝑsserit. h. d. in tex. ibi quod filio debetur. ⁊. dodrãs hereditatꝫ matris. Jtẽ ibi ponit cepit inter heredes ⁊ legatarios gbus legata pater relinquit. Jtem ibi dodrantis hereditatis materne debite patri p treb. ſm. i. casum: vel dic paterne debite filio ꝑ fal. ſm. ij. casum. ¶ Op. de. l. ſi debitor. ℑ. e. fal. ſpãle in filijs. ℑ. gradus: vt hic facit. l. pater filia. in ꝑn. ℑ. e. ¶ Op. ℑ. ꝓi. ℊ. sol. ibi in filijs vlteriozis gradus: hic ſ filijs primi gradus: sed hoc non videtur verum qz quadrãtem de bonis maternis nõ recepit separatim a bonis patris qz cũ prius adiuit hereditatez nunqꝫ cepit hereditas essevnica. vt. l. sed si plures. ℊ. si filius. ℑ. õ vulg. ⁊ pupil. ¶ Quare glo. legit aliter ſm istam lect. dicit in summa etiam in filijs ꝓmi gradus falcidia cũ debito cõpẽsatur testatoꝛe iubente. h. d. ¶ Cõtra ista lec. op. de. l. pater. in ꝑn. ℑ. e. sol. ibi volebat qꝫ cõpensaretur debitũ ab alio a hic a seipso ſm istam lec. ibi positam: nõ ſm istam lec. quã tenet ℣y. ℬ: hãc tenebat Ray. ⁊ ex ea not. qꝫ si testatoꝛ iubet delictũ cũ hereditate cõpensari intelligit etiã quo ad ea que debẽtur heredi iure nature: ⁊ hoc est no. Jtẽ ſm hãc lec. no. q. l. ista nõ cõtradicit. l. ſi nõ cõpensandi. C. de here. instit. cũ cõcoꝛ. lz glo. ibi istam signet ꝓ contraria. est hic tertia lec. quã reprobo vt ꝓximam.

Ex donationibus. Qõ ab herede vxoris ex donationibꝰ viro dz reddi vt ex alienu detrahitur. h. d. Jn tex. ibi non erit: ideo detrahit vt ex alienũ. ¶ Opp. ⁊ videtur sibimet cõtradicere: qz dicit qꝫ intantũ est pauperioꝛ inquãtũ locupletioꝛ. sic ob. ℑ. ti. i. l. titie si non nupserit. ⁊. l. vbi repugnãtia. ſ. de reg. iur. sol. diuersis respectibꝰ est ista cõtrarietas: ⁊ ideo admittitur.

Fructus predioꝝ. Qõ ex rebus legata percipiũ in falcidia cõputaꝛ: ⁊ heres dz hꝫ quartã ⁊ fructus quarte a tpe mortis. h. d. ¶ Op. ℑ. e. l. in rõne. in ꝑn. Rñ. hic loquiñ in fructibus q erãt in terra. vt. ℑ. eo. l. in lege falcidia placuit ⁊c. vt in glo. sed ista glo. dicit verũ in se nõ in casu huius. l. qz hic loqtur in fructibus perceptis ex ipsa re legata q falcidiã minuit etiã post pcepti. vt. l. pau lus. ij. ſ. ſo. ℑ. eo. ⁊ hoc no. in. l. in fideicõmiſſaria. ℑ. ti. ij. ¶ Op. ⁊ videtur qꝫ fructus integros debeat restituere vt. d. l. in fideicommissaria. ſo. put habetis in litera relictos eꝑpone vt glo. dicit qꝫ per cõsequentiã fuerũt relicti nõ ꝓncipaliter: qz legando fundum videoꝛ fructus legare tpe quo cedit dies legati. ¶ Op. de l. sancimus. ℊ. repletionẽ. C. de inoffi. testa. So. ibi in debito iure natura: ⁊ q fructus cõputenꝫ in ista falci. dicã in. l. in fideicõmiſſaria. ℑ. ad trebel.

¶ Estimatio defuncti non inspicitur in deductione falcidie.

Quarta que per. l. falci. Jn text. ibi monui. ſ. in parte. Jtẽ ibi auferri. ſ. in totũ. ¶ No. ℣ q estimatio defuncti nõ inspicit. vt l. ſi fundũ sub cõditione. ℊ. ſi libertus. de le. i. Jtez videt ꝙ fal. põt minui. Contra in corpore. eo. ℊ. si vero exꝑressim. Glo. dicit fateoꝛ qõ bodie nõ potest phiberi: sed ista glo. dicit verũ: sed nõ ex iste. ℊ. sit correctus. nã in. ℊ. si vero exꝑressim. ⁊ in. ℊ. precedenti. dicit qꝫ testatoꝛ phibẽdo fal. potest esse non ignarus viriũ sui patrimonij: ſz qñ erat estimans plus esse in matrimonio remanerẽt iura antiqua incoꝛrecta: ⁊ isto casu loqnitur hic quãdo errauit: ergo non est correctus iste. ℊ.

Ex pluribus. Falcinõ deducta ex yna re vel parte soluta potest deduci ex alia re vel parte eidẽ soluendã. h. d. ¶ Op. C. e. aut. sed cũ testatoꝛ. ⁊ in corpore vñ sumiꝫ. Glo. sol. que est hic: dicit qꝫ ista ꝑ illã coꝛ rigiꝫ. Alij dicũt qꝫ ibi soluit integre. et vide istam glo. que incipit. ſ. vni persone ⁊c. videte ista so. in se est vera. ℑz videamus an sit vera quãtũ ad. l. istã. qz nos possumus intelligere ꝓmũ casum legis in pluribus rebus legatis ꝓ nomẽ collectiuũ: ⁊ tunc est vnũ legatũ. vt. l. ſi ex toto. ℑ. ſi. ℑ. de leg. j. ⁊ tũc ꝑcedit ista glo. quo ad oẽs partes legis. Jtẽ põt intelligi ꝙ res plures legate sunt separatim: ⁊ tunc plura sunt legata. ⁊ in hoc glo. non bene dicit: sed dic ꝙ ꝓin. ſm hoc corrigitur ⁊ finis huius legis remanet incoꝛrectus.

Post missionem. Legata relicta in militia cum legatis cõtribuuntur quantum ad diminutionem propter

c Nõ valet. adde inquãtũ alex. tangit an valeat pactum de nõ ꝓbando solutionẽ nisi per instrm qd si sit statutũ ⁊ credit or velit. ꝓbare debitũ ꝑ cõfessionẽ debitoris per testes an possit. vide ℘e. de ancha. ℑsi. cccli. ⁊ inquãtuz etiã refert. q. Mayn. de berede iusso nõ molesta reyzoꝛ. viõ pau. de cast. ℑsi. cxci.

d ¶ Jnduco. adde inquãtũ alex. tangit an ꝓcuratoꝛ datus ad emologandum laudum possit emologare inquiñ. Bal. cõsi. vj. lib. iiij.

e ¶ Si est filius. ad de vltra alex. qui alle. Ange. consi. cxxiiij. tenere opinionẽ bar. ꝙ eandẽ opi. ⁊ ro. ꝓli. ccvj. etiaz si testatoꝛ prohibuisset alienationem fiẽdam: lz ℘au. de castr. consil. mihi cclj. dicat qꝫ non videt legem dicentem qꝫ cũ filij detrahit duas ℑtas qñ ꝺbeat fructus in trebellianicã imputare.

f ¶ Jure nature. adde vltra Alegan filia acceptãs legatũ factũ cum hoc qõ amplius petere nõ possit sibi preiudicet in legitima. pau. de castr. ℑsi. cxxxij. Bald. cõsil. ccccv. lib. ij. Ange. ℑsi. cxiiij.

g ¶ Defuncti. ad de ℘aul. de castr. consil. cxxxv. viij. Andre. ℘oma.

h ¶ Si post missionẽ. vide qd dicat Jmo. cõsi. ccv. et consi. lxxiij. in. ij. col. ⁊ consil. cccij. als. cxij. col. vlti.

Archivo Histórico del Rosario

a ¶Falcidia. adde inquātū aleg. ponit qñ de legatis ad pias cās falcidia detrahaf alle gādo Jo. and. qđ illud Jo. and. fuit originaliter Old. consi. cxj.

¶Andre. Poma.

b ¶Opp. de. l. iubemus. et not. q ista. l. iubem⁹. nō hz locū in parentibus ꝓmi grad⁹ vt nō cōputent sibi fructus percebtos in falcidiā? sęqtur bic ang. ? Jo. de imo. ? pō dera si est verum

c ¶Computāt fructus. adde cal. cōsi. cxj. sub rubri. ō test.

d ¶Si dignū. adde inquātū aleg. tāgit quod hz als? alienatio rei minoris nō valeat si ne decreto tū si testator ita mandat hz alienatio qđ ō idē vult ang. consil. clxxvj.

e ¶Opp. qđ vna. ? vide Bart. in. l. sancim⁹. C. de cōsul. li. xij. ? ibi remisi. And. barb.

f ¶Liberatio. ad de inquātū aleg. tāgit an pactū de nō petendo egeat insinuatiōe ang. 2si. lxxvij. bal. 2si. e cccclxxviij. li. iij.

g ¶Paulus rñdet. ? vide bal. in c. ij. de feu. fil. da. Bart. in. l. rescripta. ff. de bis qui. vt indi. Bal. in. l. fi. finaūt dubi⁹ C. de iure delibe. Andre. barba.

b ¶Et qđ. et vide Bart. in. l. fi. ff. de bis q ꝓ nō scrip. habē. and. barb.

i ¶In oibus. adde an celans vnā rē ꝓiuet beneficio totius inuētarij Bal. 2si. clxxxiij. lib. iij. et vide q posui in. d. l. fi.

defectū ꝓximoꝝ faciēdā: nō aūt quo ad diminutionē p fal. introductā. h. d. alios casus in gb⁹ non detrahit falcidia[a] videbitis. ſ. eo. l. nesennius. ſ. i.

¶Filiusfami. pōt in codicillis grauare patrem. Falcidia habet locum ab intestato.

Parentes primi gradus computāt sibi fructus in falci. secus in filijs.

Filiusfa. qui mili. Ista est no. l. ? h. d. Filiusfa. miles pōt grauare patrē ab intestato vt peculiū restituat ? per restitutionē peculiū efficit hereditarium ? fructus medio tpe pcepti pñ in falci. cōputant. h. d. ¶No. ? ꝙ filiusfa. pōt in codicillis grauare patrē. ¶No. ꝙ illa q̄ nō est hereditas p trebel. restituta sit hereditas. ¶Itē no. ? ꝙ fal. hz locū cum ab intestato. ¶Opp. in corpore de. ꝙ ab intesta. ſ. i. fol. ista corrigitur p illā q filius hz hodie hereditatem ? partialis est. vt. l. qđ scitis. C. de bo. q̄ lib. ¶Opp. de. l. iubemus. [b] C. ad tre. Sō. ibi ? in liberis primi gradus qui nō cōputāt fructus in fal. est verum: sed in parentibus primi gradus secus vt hic que computant fructus.[c]

Idignū.[b] Prętiuz rei dz capi cōputāt in quarta. h. d. Et de ꝺ videbitis in. l. ad veterani ? dicam plene in. l. in quarta. ſ. eo.

Ja seruo meo. Legatuz inutile falcidiam non inducit. h. d.

¶In cōcursu duarum cansarum inspicitur fauorabilior.

Adde are. in. c. ceterum. col. fi. de iudi.

Veres id quod capit causa conditionis implēde non computat in falcidiam.

Si statuto cauet qđ de qualibet contractu ex quo alicui ius querit solnatur gabella ꝓtereꝙ de instrumento solutionis si eram obligatus advēdum ? postea vendo non teneor ad gabellam.

Spupillus. Jn cursu duarū cā sarum inspicitur fauorabilior. Adde are. in. c. ceterum. col. fi. de iudi. Veres id quod capit causa conditionis implēde non computat in falcidiam. Si statuto cauet qđ de qualibet contractu ex quo alicui ius querit solnatur gabella ꝓtereꝙ de instrumento solutionis si eram obligatus advēdum ? postea vendo non teneor ad gabellam.

Ja seruo meo. Legatuz inutile falcidiam non inducit. h. d. ¶In cōcursu duarum cansarum inspicitur fauorabilior. Adde are. in. c. ceterum. col. fi. de iudi. Veres id quod capit causa conditionis implēde non computat in falcidiam. Si statuto cauet qđ de qualibet contractu ex quo alicui ius querit solnatur gabella ꝓtereꝙ de instrumento solutionis si eram obligatus advēdum ? postea vendo non teneor ad gabellam.

Spupillus.[1] Jn cursu duarū cansarum inspicitur fauorabilior. Adde are. in. c. ceterum. col. fi. de iudi. Veres id quod capit causa conditionis implēde non computat in falcidiam. Si statuto cauet qđ de qualibet contractu ex quo alicui ius querit solnatur gabella ꝓtereꝙ de instrumento solutionis si eram obligatus advēdum ? postea vendo non teneor ad gabellam.

Si ego. Si iure ptātis vł dñij portio nō granata accrescit portiōi grauate fit cōtributio secus si ecōuerso. h. d. ¶Opp. ſ. e. l. cū quo. ſ. pe. ſo. ibi speciale fauoze libertatis dz poni casus qñ suo meo legat seruus ? mihi. ꝛ. qđ si est locus detra. fal. de vtroq; hz seruo fal. nō posset detrahi de seruo sibi legato nō ꝓpterea detrahetur de meis. ꝛ. hz si mihi soli essent legata simul de. ꝛ. detraheret falcidia ꝓ seruo. ? ꝓ. ꝛ. dicit Dy. ? lec. Dy. ꝓsupponit ynū. ſ. qđ de pluribus rebus legatis vni posset detrahi de vna re ex voluntate heredis. dicam. ſ. eo. l. si fundus.

¶Si statuitur qđ quinqz qđ mille cōi hinc ad tres annos habeat. ꝛ. ꝛ. p cētenario: ? sit aliud statutum qđ de quacūqz pecunia q̄ solnit in camera cōis detrahat gabella. ꝛ. ij. denariorum. ꝓ libza an hoc casu debeat minui gabella.

Mesennius apollinaris. Jn terminis potsit. i. vtrū totius qđ a coheredibus ꝓstitū est detractione facta nō habita rōne eius qđ a coheredę percipit: an habita rōne vt legatarijs ꝓficiat. Jac. de are. Itē ibi ? qdē ꝛc. ? glos. dicit qđ hic ponit sol. fcđe. q. nō dico: ſz dico qđ hic ponit qđ cōferat ad sol. q. ? ibi: ſz an heres hic dico qđ respondet. j. q. Item ibi plane solu. scđe. q. Habes ex ista l. qđ iure legati percipit in quartam non cōputatur nisi respectu eius a quo accipitur: ? qđ ex hac causa nō detrahitur quod ad alios ꝓ detracto habetur. h. d. ¶Opp. ? vł ꝙ ꝓlegata cōputētur in falcidiam. vt. l. deducta. ſ. nummis. j. ti. ij. ? l. cum pater. in ꝓncip. ſ. de legatis. ij. Solu. illud est verum qñ pecunia capitur: secus in alia re. istam sol. non teneo sed dico aliter quā glo. dicat: vt dicā in. l. in quarta. j. e. ¶Item euidenter opp. j. eo. l. titia. ? d. l. deducta. ſ. nummis. sol. ibi quādo corpus hereditarium ꝓlegat. hoc dicam plene in. l. in quarta. j. eo. Facit ad. q. de gabella. Cōmune ? huius ciuitatis statuit quod quicūqz daret mille cōi hinc ad tres annos dz habere. ꝛ. ꝓ centenario: antiquum statutuz erat qđ ꝓ qualibet pecunia q̄ solnitur in camera cōis detrahitur gabella. xij. denariorum ꝓ libza. modo in isto casu quando ex puisione illius statuti facio. videtur quod gabella debeat minui vt falcidia. hoc non dico ꝓ constanti: sed ꝓ hoc facit ista. l. nesennius.

Seruo herede. legatur ꝓius legata a seruo solnūtur. Itē si dns institutus repudiat ꝓ seruū substitutū acquirat ꝓius legatum in institutione solnitur. h. d. ¶Opp. de. l. iulianus. fcđo rūso. si qs omisi. cau. testa. Dicunt qdam qđ ibi recitat. iul. opinionem que non est vera ista est truffa. Alij dicūt qđ relicta in institutione repudiata ꝓius solnit quā in substitutione relicta: vt hic in ꝓmo responso: sed relicta in substitutione ab vtroq; ꝓius solnūtur relicta seruo: vt hic in ꝓmo respōso. ? vide ista glo. que incipit imo ꝓius ꝛc. Et aliud vult dicere in relictis in substitutione hoc est qñ in substitutiōe grauauit seruū ? dz ideo ꝓius a seruo relicta solnūtur. ? hec sol. est vera. in se est tñ mentē illius. l. ? illa est vera que ponit qđ ꝓius solnūtur relicta a dño: vt hic: ibi quo ad falcidiā detrahendā ꝓius de legatis a seruis. ¶Opp. de. l. in rōne. ſ. qđ vulgo. ? l. j. ſ. substitutus. ſ. e. Sol. fallit hic. l. ſi post missionem. ſ. eo. l. qui aūt. in ꝓn. ſ. ſi quis omisi. cau. testa. vt. d. l. aut.

Si debitori liberatio.[f] Si liberatio relinquit debitori in rōne. l. fal. ꝓ locupletiore habetur als an sit solnēdo inspicit. h. d. de materia huius ſ. videbitis in. l. querebatur in tex. ? glo. j. eo.

Jfundus mihi. Me legatū pereat yna res ꝓ alia defalcatur. h. d. fm Dy. ista est pulchra. l. ? subtilis. In tex. ibi desideratvel tātū dē vt in ꝓn. l. ¶Oppo. ? vł quod debeat detrahi fal. de ipso corpore non de estimatione. vt. l. i. ſ. si vinstructus. ſ. e. Sol. hic est legatum corpus indiuiduū ? res indiuiduaꝝti via. ? ideo. l. detrahit. de estimatione: als perit via. ? ratio est vigens qz scitis qñ seruitus nō potest deberi fundo ꝓ diuiſo. vt. l. ꝓ parte. ſ. de serui. sed si tu diceres minuat fundus vel fundi legatum tūc ꝓo parte debetur seruitus quod esse nō potest: vt hic ? d. l. ꝓo parte.

¶An si heres omittat ponere vnam rem in inuentario ꝓinetur beneficio totius.

Dulus respondet.[g] Qui rē subtrahit ī ea falcidie rō nō habetur ? qđ[b] ex re legata percipit in quartā nō imputat si res erat testatoris: als secus. h. d. Dicitur hic qđ falcidia ? c. Cōtra imo videtur quod perdat falci. de omnibus rebus: vt in aut. eo. ſ. sancimus. et gl. ibi valde no. dicit ꝙ ista. l. ? c. de iur. delib. l. fi. ſ. illo corriguntur in hoc quia hic ꝓinatur falcidia in illa re tantum bodie ꝓinatur in omnibus rebus. ? glo. ibi dicit. ? Jacob. de bel. ibi hoc tenet. Sed Ly. C. eo. in auten. fed cum testator. in. ſ. q. tenet contrarium. ? Et quo no. ꝙ questio erat quedam tuderti. quod quidam fecerat inuentarium: et dicebat se heredem cum beneficio inuentarij. Quidam dixit ꝙ ipse non posiuit qualsdam res in inuentario et ipse respondit et dixit quod non erant tempore mortis: fuit ꝓbatum quod tempore mortis erant. Ego dixi per istam. l. quod postꝰ ipse celauit videtur quod subtraheret ? sic perdit beneficium inuentarij in omnibus: licet Ly. teneat quod perdat in vna re tantum.

Aritum suum. Si portio nō granata accedit granate iure petentis fit contributio: alias secus. hoc dicit.

Aliberto qui fundum. Diminuto legato nō diminuit fideicōmissum a legato relictum si legatum remansit ad onus sufficiens. h. d.

Jneā margaritarū. ¶No. ꝙ ipso iure legata ꝓ fal. recusant. Idē habetis in. l. ſ. ſ. hz mortis. j. qz leg. iste tex. innit qđ hz duo remedia. ¶Sed qro in. j. casu legis qđ remedium hz. Et dicit glo. parua qđ hz interdictum quoz legatoz: ſz dñi interdictum quoz legatorum habet locum qñ legatarius occupauit post mortem sua

tem sua autoritate. hic vero non occupauit post mortem sed penes eum erant. Sol. dic ꝙ non hz locum directum sed vtile interdictum quoz legatorum. vt. l. j. ſ. sed ? si mortis. j. quorum legatorum.

Quesitum est. Quero quid si aliquis reliquit vt fiāt picture sanctorum an dicatur ad pias causas legatum. Credo qđ sic. vt. l. titia. in fi. ſ. de aur. ? argen. leg. ? sic non detraberetur falcidia.

1 ¶Quod non valet per modum dispositionis reiicitur.

Conditio in fraudem adiecta ꝓo nō adiecta habetur.

2 Statutum qđ opponens talem esse spurium condēnetur nō valet.

3 Pactum inter litigantes ꝙ non possit opponi de peremptione instantie non valet.

4 Que pacta firmentur iuramēto.

5 Contractus simulatus non firmatur iuramento.

6 Pactum qđ instantia possit ꝓrogari an firmetur iuramento.

Judex qñ videt instātiā perire pōt ex suo officio ad sentētiā peruenire.

7 Donatio inter virum ? vxoꝛē firmatur iuramento.

1 **Seius ? augerius.** Qđ ? nō vz per modū dispositionis reiicitur h. d. vel aliter. Cōditio in fraudē adiecta habet. h. d. ¶Opp. ſ. de ỽ. ob. l. qdaz cū filiū. So. hic erāt filij seius ? augerius: ? ideo possunt exheredari. ista glo. dicit verum. Sed quātū ad. l. istā nō est necesse qz in extraneo est licita exheredatio si de bis fiat institutio. vt. l. si certaruz. ſ. sed si eodē. ſ. de te. mili. ¶Alterius no. istā. l. ꝙ quā determi

a nani vobis qñ statutū nō pōt disponere vt spurius succedat[a] dixi in. l.

2 iij. de testa. Modo ? si statutū diceret hoc mō quod quicunqz opponeret quod talis est spurius punitur in tantū an valet statutum. Certe non ? pōt opponi nō obstante statuto per istā. l. Itē pone exēplum in alio scitis ? qđ per pactū nō pōt ꝓrogari instātia vt. l. ꝓperandū. ſ. qñ quidē C. de indi. mō quid faciūt litigantes. ꝓmittunt vnus alteri qđ si opponeret de instātia perēpta ꝙ solnat tantū. Certe nō valeat ? ꝓ istā. l. Sed quare facis tu mihi istud notare: qz qñ ꝓcedit turpis dispositiō? sequit

3 pena nō valet. vt. j. l. j. C. de bis que pe. no. certe ideo facio te notare istā l. qz hz non ꝓcedat turpis dispositio: ? sequitur pena non valet vt hic.

4 ¶Quero ? an ista talia pacta firmenī iuramēto. Oz aduerte bene: qđā sunt cōuentiones improbate rōne turpitudinis: ? ista iuramenta nō cō firmantur. vt in c. nō obligatoziū. ex de regu. iur. lib. vj. ? dixi plene in. l. stipulatio hoc mō. ſ. de vb. ob. quedā sunt cōuentiones que sunt improbate rōne publice vtilitatis ꝓncipaliter ? ista iuramēto non firmantur vt. ſ. de pac. l. iuregen. ſ. si paciscar. ? ſ. generaliter. ? ex de fo:o cōpe. c. si diligenti. vbi est casus: quedā sunt pacta que reprobātur rōne pub. vtili tatis secūdario: vt alienatio fundi dotalis. ? ista cōfirmātur iuramēto: vt. c. cum cōtingat. ex de inreiurā. quedā sunt pacta que improbātur in odium creditoris: vt pactū. l. cōmissoꝛie in pignozibus. Itē in mutuo in filiofa. vt. l. j. ad mace. ? ista iuramento possunt cōfirmari: vt in. c. significante. ex de pig. vbi glo. tangit ? Jnno. no. ibidē. quedā sunt pacta que improbātur rōne modicitatis vel imbecillitatis persone: vt in minore. xxv. an. ? ista iuramēto firmātur. vt in aut. sacra. C. si aduer. vēdi. Anū nolo omittere qđ qñ in odiū creditoris tm̄ validatur iuramēto ? hoc est verum ſz postꝙ est seruatū iuramentū pōt repeti inquātū locupletatur creditor: cum aliena iactura. vt. c. j. ? c. si creditores. ex de iureiurā. Sed quero an cōtractus ? qui pbatur simulatus vel a iure presumit firmetur

5 iuramēto. ¶Slo. ꝙ nō in. l. iij. C. plus valere ꝙ agi. ¶Quero ? an istō pactū qđ nō possit ꝓrogari instātia possit firmari iuramēto. Et h̄ cogitabis an sit ꝓncipaliter in pub. vtilitatē inductū tñ vnuz volo[b] qđ scias quod iudex ex officio suo pōt peruenire ad sniam si videt instantiā perire. vt. l. vbi pactū. ſ. mynā lec. C. de transac. ? facit. l. filiusfa. ſ. veterani. ſ. de pcu. ? tūc pars sit cauta qđ iudici ꝓtestet qđ instātia persit. ¶Quero ? quid in donatione inter vir. ? vxo. an iuramento firmet. Et Bul.

7 de cug. tangit in. l. fz si possessori. ſ. itē si inrauero. ſ. de iureiur. ? vł dicere quod valeat sicut qñ donauerat in fauoꝛē religionis. vt. l. cū hic status. ſ. circa. ſ. de do. inter vir. ? vxo. fz an iuramētum est magna religio

c vt. l. j. ſ. de iureiur. Item hoc apparet ex his que dixi qr nō est improbata donatio ratione publice vtilitatis ꝓncipaliter nec alio modo de dictis. ſ. ? ideo donatio potest iuramēto confirmari.

1 ¶An emphyteota qui emphyteosim vendidit ? reemit an possideat sicut primitus.

Ja me tibi. Quod heres habiturus est nō in re hereditatis non imputatur in fal. h. d. ¶Oppo. videtur ꝙ testator non possit legare heredi. vt. l. plane. ſ. fi duobus. ſ. de leg. j. Solu. verum est heredi a seipso nō potest sed heredi a legatario potest. ¶Ulterius opp. quod si do tibi: vt des mihi non valet. vt. l. si fic. j. de solu. Respon. si do tibi vt des mihi si nullum est commodum non valet vt tibi sed si aliquod commodum est valet vt hic facit ad hoc. l. seruus totalis. ſ. fol. matri. Quid

1 ? si emphyteota fundum vendidit ? postea reemit. ? an ipse possideat eo

d iure quo antiquitus habebat. Hic text. facit quod non ibi quia incipit postea ꝛc. de hoc habes casuz nota. ꝛ. colla. quid iuris si fit vasallus feudi: vel ali. re. c. primo. facit. ſ. depo. l. j. ſ. si rem. no. per Dy. in. l. sequitur. ſ. primo. ſ. de vsuca.

a ¶Spurius succedat. adde an tale statutū valeat Bal. cōsil. cccxxvij. liij. ? Fed. cōsi. cclxxv. ? inquātū Alex. trāsit cū op. q̄ nō valeat statutum qđ matrimoniū nō possit cōtrahi sub pena sine cōsensu patris vel fratris allegās Pe. de anch. 2si. mihi. xx. dic qđ Bal. cōsi. cccxxix. ici. statuto terre nurfie cōsuluit qđ state statuto ꝙ mulier nō babēs patrem vel matrē non possit nubere sine cōsensu fratris sub pena ? cōtingat qđ frater fit exhānitus: qđ tū illi? cōsensus ꝓ nūtium est regrendus ad euitandā penā latam ꝓ empta institūtia vide abb. 2si. xvi. li. ij. ? ibi quid si iudex pronuntianit de consensu partium instantiam superesse.

¶Tñ vnū volo. adde quod hic dicit ꝛ. vt singulare allegat are. in. c. i. col. ij. de iudi. ? se quitur etiā Pet. de anc. ? cle. quan diu. de app. et de veritate. vide per eūdē are. in. c. venerabilis. co. iij. de. arti. et aliqd ꝓ Feli. in. c. cōsulta tionibus. cir. fi. ō offi. deleg. J. T. Adde tu. qđ opi. bar. h dicit cōem Alex. in cōſ. viij. col. i. ỽ. cōprobat in. ij. vol. ? ibi cōcoz. qui idez dicit de donatione facta ꝓ patrem filio in potestate. de q̄ per cacialupū in repe. ſ. frater a fratre. q. xv. ſ. de con di. inde. Jo. To. ¶Intervir. xvj. adde bal. 2si. xxx. lib. iij. abba. cōſi. clviij. ? xcv. li. ij. Nan. de cast. consilio. cxviij.

¶Reemit. adde an vasallus vendens fundū ? nō tradens cadat a feudo Bal. cōsil. cccx. lib. iiij.

¶Wanna. adde inquātū Alex. tā git an si filius in rameto legitimā acceptauit a patre an ancto pr̄imonio posset vltra petere quod cōsuluit abba. cō si. cxvj. lib. ij.

Universidad del Rosario Archivo Histórico

r oppo.de.l.xj.ſ.cuz eſſet.ſ.de leg.iij. Glo.que eſt hic dat duas ſol. tene ſecũdam r illa eſt bona de qua feci mentionem in.l.a teſtatore.ſ.ti.j.

Cum.l.falcidia. Legata que non valent nõ veniũt in computatione.l.fal.

Penales actiones. Actiones in heredẽ trãſitorie vel nõ etiã ſi a perſona heredes incipiunt ex parte actoris augmentum ex parte rei diminutionem patrimonij inducunt: ſecus ſi ad heredem vel contra heredem non tranſeũt. h.d. Diuiditur in tres partes primo loquitur de actionibus penalibus non competentibus ad vindictam. ſecũdo de his que competunt ad vindictam r cauſa ſimilitudinis addit de actionibus ex contractu que non tranſeunt ad heredes vel incipiunt ab heredibus. tertio de actionibus prętorijs. ſecũda ibi: ſed nec in actoris. tertia ibi: onerarie quoq;.

1 ¶ Diſtinguere diuiduum ab indiuiduo pertinet ad factum non ad actionem.

Stipulatio qñ habet originem ex facto heredis quilibet heredũ ex facto ꝓprio tenetur ſecus in obligatione que incipit a defuncto.

2 Stipulatio iudicatum ſolui preſtita per vnum ex pluribus heredibus cõmittitur tantum ei qui vicit r contra eum qui perdidit.

3 Diſpoſitio. ſ.cato. habz tm̃ locum in ſtipula. ſtricti iuris non prętorijs.

4 Stipulatio duple non eſt prętoria.

Julianus ſcribit. Stipulatio interpoſita vni ex heredibus ad alios nõ pertigitur Item ſi pena cõmittit ex ſtipulatione prętoria facto vnius heredis ipſe ſolus non alij: tenebuntur. h.d. ¶ Opp. r videtur q̃ iſta ſtipulatio interpoſita ab vno ad omnes pertigitur. vt.l.ij.ſ.ſi.r.l.ea.ſ.cato.ſ.de verb. obl. So. glo. hic loquitur in ſtipulationib⁹ diuiduis ibi in indiuiduis.

1 ¶ Opp.de.l.v.ſ.ſi.e.ti. So. diſtinctio diuidui r indiuidui nõ pertinet ad actionem ſed ad factum. vt.d.l.v. in fi.r.l. in executione. ſ.pe.eo.titu. r gl. verum dicit in ſe: ſed nõ oportet hoc dicere quo ad.l.iſtam q̃ leges cõtrarie loquũtur in obligationibus que incipiunt a defuncto r ad plures heredes extendunt: ſed in ſ. noſtro loquitur quãdo ſtipulatio habuit originem ex facto heredis: et ideo quilibet ex facto ꝓprio habẽt. vt ar.l.fi.ſ.ad fill. ¶ Sed op.de.l.ſtipulatio. in fi.de nouj ope.nun. Bzeniter glo. intelligit quod ibi fuit ſtipulatus nomine ſuo r aliorum. hic tm̃ nomine ſuo. ¶ Venio ad ſcoam partem r opp.q; iſte. ſ. videtur contra ſ.cato. r cõtra.l.v.ſ.ſi.de vb.ob. r inducas primo in eo qõ dicit ex clauſula iudicatum ſolui. pone quod in iudicato venit dari fuit condemnatus ad aliquam q̃titatẽ qñ q̃titas eſt in obligatione vel dari r obligatio cepit a defuncto vno nõ ſoluente oẽs tenentur. vt.d.l.v. in fi.r.l. in executione. ſ.pe.eo.ti. Hic autem dicitur contrarium quod ex clauſula

2 iudicatum ſolui ille qui vicit tenetur ꝛc. Sed ego dico qõ ſtipulatio iudicatum ſolui cõmittitur ei qui vicit r ꝓtra eum tm̃ qui perdidit: vt hic r facit.l.ij. in fi.ſ.de ꝓcto. ſtipu. Sed ſi illi ſtipulationi adiecta ſit pena ſi nõ ſolueret oẽs tenentur: vt in cõtrarijs. Sed adhuc inſtamus contra: nam ſtipulatio rem defendi vel ob rem non defenſam continet indiuiduũ: q; non põt ꝑ parte defendi. vt.l.ex clauſula.j.iudi.ſol.r.l. antepe.ſ. ſi ex noxa. cau. aga. Sed in indiuiduis vno ex heredibus ꝓtra ſacietẽ in ſolidum cõtra omnes cõmittitur. vt.l.cadẽ. ſ.cato.ſ.de vb.obl. ergo iſte

3 ſ. male dicit. Quid dicemus ? hic videte poſt multa dico in. ſ.cato. in. ſ. q. ſ.cato. habet locum tm̃ in ſtipulationibus r conuentionibus ſtricti iuris nõ prętorijs: ſed in bis que ſunt bonefidei in prętorijs vno contra faciẽte cõtra illũ ſolũ committit vt hic. r.l. in depoſiti. ſ. depoſi. r.l. iij. ſ. ſi heres. ſ. commo. r ſic eſt ſpeciale in prętorijs hic. Sz dices tu iſtud eſt cõtra caſum.l.cum ex cauſa.j.de v̄b.ob. vbi ſtipulatio duplex que eſt prętoria vno nõ defendente cõmittitur cõtra omnes. Bzeuiter ? reſpõdeo ibi quod ſtipulatio duplex nõ eſt prętoria: q; põt eẽ prętoria r ciuilis vt dixi in.l.v.fi.j.de verb.obli. r.d.l. cum ex cauſa. r plene in. ſ.cato. r vide quod circa illud glo.ml dicit: ſed hic in prima parte. ſ. vbi non erat neceſſe glo. fecit mentionem de. ſ.cato. ſed ad finem. ſ. illa glo. ſ.non poteſt adaptari. r ideo glo.nil dicit hic. nec poteſt dici quod per errorem glo. fuerit poſita cum adaptari non poſſet.

1 ¶ Falcidia non detrahitur de legatis anime.

Si titio. Pars legata legatario eatenus minuitur quatenꝰ reſtituere vel ſeruum manumittere. h.d. ſ. noſter legitur multis modis ſm diuerſitatem literarum tamen in effectu parum differt vna ab alia. ¶ Opp. r videtur quod diminuto legato nõ diminuatur onus. vt.l.maritus. ſ.j.ſ.e.r.l. liberto. ſ.j.ſ. de adi. lega. Solu. glo. r bene quod hic de parte legati fuit rogatus. quatenus ſibi minuit eatenus minuit legatario ſuo ibi nõ ex ipſa re legata ſed aliunde. de hoc vidiſtis in.l. plantius

1 ſ.ti.j. r videbitis in.l. facta. ſ. ſi titius. ſ. ad treb. ¶ Querit glo. ſi tan legatarius poſſit detrahere fal. de legatis anime. Et videtur qõ ſic per.l.iſta r per.l.j. cõmunia de leg. dicit glo. cõtra per.l.lex falci. ſ. nunq̃. j. eo. r ibi videbitis. Nõ ob. iſta. l. quia detrahit ex preſumpta volũtate defuncti non ex vigore legis falcidie.

Si ſeruus. Legatũ libertatis vel ſerui vt manumittatur nõ defalcatur niſi cum hoc alia res defalcabilis ſit legata: legatum vero pecunie vt ſeruus manumittatur nõ defalcatur ſi per hoc manumiſſio impediatur: alias ſecꝰ. hoc dicit cũ tribus ſeq. vſq; ad. ſ. ſi incertũ. r primo ponit leges caij. ſecũdo legem iuliani. tertio legem vlpiani. quarto ponitur determinatio iuliani. in prin. ſed ſi nõ ſeruus. quinto ponitur determinatio ad.l.inl. ibi ſi ſolus. ¶ Oppo. de.l.x.j. de fideicõ. libe. ſolu. intellige bene ſecundum illam r ibi eſt clarior tex. ¶ Oppo. de.l. generaliter. ſ. ſi quis alienum. j. de fideicom. libe. ſol. iſta intelligitur ſm illam. ¶ Item no. qñ vni legatur due res q; ſi vna eſt defalcabilis alia nõ tunc de ea que eſt defalcabilis detrahitur falcidia ꝓ vtraq; dicemus. j.e.l. in quarta.

Sed ſi non ſeruus.

Si incertum ſit. Iſte eſt difficilis. ſ. r hoc dicit ſi ſeruus legat pure vt manumittat in diẽ vel ſub cõditione hoc legatũ interim defalcatur ſed quo ad alios legatarios talis ſeruꝰ exemplo ſtatuliberi eſtimatur. hoc dicit. cũ.l. ſequẽ. In tex. ibi prestari debeat ſeruo legato pure. ibi detrahit interrogatiue lege. ¶ Opp. dicitur hic quod interim legatũ ſerui per.l. falcidiam minuatur. Contra r videtur q̃ interim non minuatur: ſed debet eſtimari vt ſtatui. vt. j. eo. l. eius ſerui. r.l. in ratione. la prima. ſ. i. ſ. eodem. Glo. fatetur quod celſus corrigitur: r vide glo. que incipit in legato ꝛc. et ſic iſta glo. videtur velle quod hic iuriſconſultus male dixerit: ſed neſcio quare glo. l. hoc dicit. imo bene dicit celſus. r.l. ſequens non corrigitur quia lex ems loquitur quod eſtimatio ſit vt ſciamus an falcidia locum habeat vel ne. r tunc detrahetur ſm legem iſtam in fi. et ſimile in.l.j.ſ. ſi vſusfructus. ſ. eo. ¶ Opp. j. eo. l. in quantitate. ſ.j. verſi. eius. l.j.ſ. hec verba. j. ti. j. vbi dicitur q̃ nõ defalcatur ſeruus: ſed alia lege prestantur recepta cautione: ſol. ibi loquitur q̃ ipſi ſeruo eſt relicta libertas in diem vel ſub cõditione: hic loquitur q̃ ipſe ſeruus alteri eſt legat⁹ in diem nam interim defalcatur. ¶ Sed opp. de.l. in ratione. ſ.j. ſ.e. ſol. ibi nemini erat legatum hic ſic.

Tatuliber heredis. Op. dicit hic q̃ ſtatuliber nõ auget familias heredis cõtra de.l. ſtatuli. a ceteris. in prin. j. de ſtatuli. Sol. quãtum ad falcidiam nõ imputatur hic. quãtus ad alia ſic vt ibi. ¶ Op. ſ.e.l. ſz ſi nõ ſeruus. in fi. So. ibi cõputak cõmodum medij temporis nõ ipſe ſeruus: r iſtud ibi nõ dicit: q; tenet glo. hic ideo adde ibi intellige ergo q̃ nõ auget falcidiam nõ preciſe: ſed in defectu cõditionis remanet in falcidia in euentu detrahitur eſtimatio de legatis. r ideo interim prestantur legata exacta cautione. vt. j. e.l. in quãtate. ſ.j.ꝝ. eius. r.l.i.ſ. hec verba. j. ti. j. Hoc modo intelligo inſti. de act. in prin. q; hic nõ fuit legatus ſeruus alteri ſed ipſi fuit legata libertas. ſz in. ſ. ſed non ſeruus. in fi. alteri fuit legatus. Dicitur in verſi. ſed ſi vſusfructus qõ cõnumeratur in patrimonio ꝓprietas: ſi ponis defunctum fuiſſe ꝓprietarium nõ recipit dubitationem ſed ſi ponores defunctum fructuarũ fuiſſe r tunc nõ intelligeret de vſusfructus in patrimonio eius eo defuncto. vt.l. penales. in prin. ſ.e.o. ſed ſi tu poneres q̃ fuit ſtipulatus ſibi r in perſonam heredis tunc in perſona heredis incipit nouus vſusfructus eſſe. vt.l. ſtipulatio iſta. ſ. ſi quis ita. j. de verb. ob. tamen defecta bitur q; cepit a defuncto. Dicitur hic q̃ pignus eſt in bonis debitoris. r iſtud eſt verum niſi ſeruus ſit pignoratus ꝑ tanta pecunia vel ſit tanta vſura qõ oñs habeat eũ ꝑ perdito ſeu ꝑ derelicto quia verſimiliter nõ creditur eum debere recuperare tunc in patrimonio debitoris non cõputabitur. vt.l. qui habebat. ſ. de le. iij. Dicitur hic de.l. cõmiſſoria r pacto adiectionis in diem ꝛc. intellige qñ venditio fuit conditionalis non pure reſoluenda ſub conditione vt glo. dicit.

Eris alieni. Opp. Cin qui. cau. ſer. pro ꝑe. li. i. j. vbi a fiſco accipit ꝓtium. Dicit quidam ſpeciale eſt ibi. Alij dicunt q̃ fiſcus ſoluit tamen de hereditate repetit hoc tenent docto. r Dy. r dominus Ray. Ultimo glo. que eſt in.l. ratione. ſ. ſi ſeruus. dãnaui vobis per iſtum tex. r ibi damnat. Dy. r Jaco. de are.

Adveterani. Opponi. de.l. non amplius. in princip. ſ. de lega. j. ſolu. non eſt legatarius vt poſſit granari onere fideicommiſſi niſi in eo q̃ eſt vltra ſed contra vnum ad falcid. eſt in totum legatum. Oppo. de.l. ſi dignum. ſ. eodem. ſolu. ibi vt ꝓtium. hic vt cauſa conditionis implende. r vide glo. que incipit contra. ſ. de lega. j. ꝛc. Cõtra hoc videtur. l. neſennius. vbi quod datur cauſa conditionis implende imputatur, in falcidiam. ſolu. verum eſt quod ad ipſum qui dat quo ad alios non vt dicta. l. neſennius. ¶ Quero quid ſi fuit rogatus dare ſub modo vt des r tunc ꝓtium videtur datum vt in ratione. ſ. tametſi. ſ. eo. et ibi dixi.

Falcidia interueniente. Iſte eſt v. als eſt. l. leſitur dupliciter in glo. ¶ Ad ſcoam lec. opp. de.l. ſtatuliber de do. cau, mor. So. ibi dedit eo absente hic eo ꝑſente: vt ibi de trebellianica, hic de falcidia, r concludo vt ibi no.

1 ¶ Habella ſi ex forma ſtatuti debet ſolui ad reſtitutionem ſex pro libra de omni contractu ꝓ eo debito in diem fiet minor eſtimatio r ita minor gabella ſoluetur.

Jn.l.fal.

Jn.l.fal.nõ habetur. Oppo.j.e.l.cum titio. So. vt ibi dicũ. no. iſtam.l.p facto gabelle qñ dicit ſtatutũ p qualibet libra ſoluatur ꝓ gabella modo promitto tibi. g. ſolnere omni anno tm̃ r tunc nõ dz ſolui gabella ꝑ tota quãtitate ſed deducẽ interuſuriũ medij temporis q; minor eſt illa q̃titas. ꝑ oi anno. ꝛ. ꝑ cẽtenario r ſic iſtꝰ min⁹ elti mat q̃ ad gabellã ſoluẽdã. put hic quo ad falcidiaz facit. l.id qõ. ſ. de in diẽ adiec. vbi nõ tm̃ eſtimat: ſz dz ſolui ad terminũ put ſi incõtinenti.

Ui quod p fal. Oppo. de.l. qõ de bonis. ſ.j.ſ. tẽ. facit ad. q. de arbitrio de qua digi.

1 **Ex fal.**

Si interueniat. Opp. de.l. cũ titio. j. e. Sed glo. ſoluit hic ego ſoluam ibi r ibi videbitis.

Nũc̃ legatarius. Totꝰ mũdus ſcit iſtuz. ſ. ¶ Opp. de.l. penales. ſ. ſi titio. ſ. eo. Sol. dicebat quidã legatariꝰ nõ detrahit ex ſua ꝑſona niſi ſit ſibi detractum ſed verũ eſt q̃ nunc̃ detrahit ex ꝑſona ſua ſz ex ꝑſumpta volũtate defuncti ſic vt in ꝙrario. ¶ Opp. de.l.j. ſ. inde neratius. ad treb. ſol. fideicõ miſſarius nunc̃ detrahit ex perſona ſua: r nunc̃ de legatis a ſe. De legatis ab heredib⁹ relictis detrahit niſi in duob⁹ caſib⁹ qñ heres nõ detragit ſibi: q; fecit ſibi gratiam vel q; adiit coactus. Glo. eſt ibi melior q̃ hic. r Ly. ponit in.l.j.C. cõia de leg. r ibi gl. r nil plus dicit i effectu Ly. ibi q̃ glo. in.l.j. ſ. inde neratius ſigna glo. hic que eſt optima.

1 ¶ Si heres facit inuentarium an ſit habenda ratio duplj commiſſi re enicta ſiue fuerit emptor ſiue venditor r dicit q̃ non.

Um emptor. Obligatio duplj inter heredẽ r teſtatorẽ ſiſtẽs heredi ſ heredẽ reſeruat in ſimplũ ad inducẽdã r excludẽdã falcidiã. h.d. r eſt ſingularis lex. ¶ Op. de.l.ij. ſ. ſi titius. ſ. de here. vel act. ven. Glo. dicit ſolue vt ibi. Breuiter q; ibi vẽdit heres hereditatẽ. vñ q̃tum ad emptionem habeẽ pinde ac ſi nõ eſſet heres. ¶ Op. ſ.e.l. ſi a me. Gl. nec ibi nec hic ſolnit: ſed illa nõ ſdicit ſi bene inſpicias: vel potes dicere quod hic iſtud in odiũ pene. ¶ Quero ꝙ po declaratiõe legis quid ſi heres facit innẽtariũ: an nũc totũ duplũ detrahit. Et gl. eſt ordinaria q̃ ſub dubio forte dicit q̃ ſic vt.l. ſcim⁹. ſ. in cõputatiõe. C. de in. deli. in pn. glo. mag. r ibi Lyn. dicit ſine forte. r ſic iſta.l. non bz locũ hodie facto inuentario. Nõ recordoz qd ibi dixerim r q̃tum eſt ꝑ modo dico q̃ ſiue fecerit inuentariũ vel nõ: nõ põt detrahi niſi ſimplũ q; ſiue fuit emptor ſiue vẽditor heres nõ cõmittit ſtipulatio ad duplũ re enicta: vt.l. ſi ei in ꝓin. r. ſ.j. ſ. de euic. ſm diſtinctionẽ illi⁹. l. iſta. l. dz itelligi. cũ ergo nõ cõmittat ſtip. ad duplũ nõ põt ad duplũ deducere. Preterea. l. ſcim⁹. ſ. r ſi preſatam. r. ſ. ſe. nõ. quidit de hoc vt heres ꝑ beneficium inuentarij lucret: ſz ſolũ ne dãnũ patiat. nõ ergo deducit niſi ſimplum.

1 ¶ Jus accrescendi an habeat locum in contractibus.

Lautius ſeruo. Spes defalcandi cõis eſt heredi r legatario r q̃ legat ſeruo cõi eis acgrit qb⁹ põt. h.d. ¶ Op. de.l. p ſuũ. ſ.j.j. de ac. re. do. So. glo. intelligo illa ſm iſtã. ¶ Opp. de.l. proinde. ſ. ſeruus cõis. j. de ſtip. ſer. So. glo. in ſtipulatiõe q̃ ſimplr fuit facta ex cauſa lucrativa r vide glo. que incipit nõ ſolũ ꝛc. Circa finem vides ? q̃ gl. diſtinguit an fiat ex cauſa lucrativa vel non dixi vobis alias in.l. proinde. ſ.j.j. de ſtip. ſer. expreſſius in repetitione.l. re cõiuncti. ſ. de le. iij. cir. fi. vbi quero an in cõtractibus inter viuos habeat locũ ius accrescẽdi. r dic q̃ etiã in cõtractibus diſtinguit aut q donabat puenit ad traditionẽ. r tũc alijs ac quirit nõ ſibi vt.l. proinde. ſ.j. ſed qñ ꝑmiſit tm̃: tũc q; retẽtione põt ſibi puidere: iõ ꝑ parte ſua alijs nõ q̃runt. l. pinde. ſ.j.j. de ſtipu. ſeruo.

Interdũ. Jn fi. ſ. dicit nõ ne legatũ peat recurſum eſt ad reme diũ poſitum. ſ.e.l. ſi fundus mihi.

1 ¶ Falcidia nõ detrahit de legatis ad pias cauſas: r ideo ꝓ ea parte detrahitur ad incommodũ heredis r legatariorum.

Eſſe. Legatũ inutile ꝑter capacitatẽ legatarij ꝑdest ceteris legatarijs. h.d. ſm gl. ꝓ declaratiõe q̃ro in q̃ ꝑdeſt filio ſi eſt inutile legatũ alij. glo. dicũt q̃ ſi legatuz illi nõ defalcaf q̃ illi extraneo inſolidũ ꝑſtaret tũc vt legato filij ſolida falcidia detrahet r vide glo. q̃ incipit ſui teſtatoris ꝛc. ſic vides glo. qõ vbi legatum non poteſt defalcari cedit ad incommodum alio r. Item tenet. j. e. l. in teſtamẽto r hoc eſt bonũ ſcire: ? q; ſcitis q̃ vbi legatũ nõ põt defalcari cedit ad icõmodũ alio r: q; ſcitis q̃ de relictis ad pias cauſas nõ detrahit falcidia. tũc de alijs legatis heres detraheret r ſic ad incõmodũ alio r nõ heredis. Sed ſz ia glo. eſt in auc. ſitr. C. eo. r illa eſt vera r ꝑbo p. l. ſi poſt miſſionẽ. ſ. e. hoc vidiſtis in. l. ſed r ſi nõ ſeru⁹. circa ſi. r in. l. ei⁹ ſeruj. ſcdo rñſo. r. l. eris alieni. ſ. e. vbi vt es alienũ detrahit legatuz qõ nõ defalcat: r ſic heredi r legatario nocet. Nõ ob. l. piane. C. eo. q; ibi eidẽ fuit factũ legatũ: hic diuerſis. r ꝑdicta vera qñ falcidia ceſſat ex diſpoſitione legis. Sed ſi ceſſaret ex diſpoſitione teſtatoris tũc fieret cõputatio eo mõ q̃ no. in. l. ſi i teſtõ. j. e. Lego ergo glo. ſcõo mõ i filio naturali. Et iſta eſt vera q̃ nõ poterat relinq; q; erat ſpuri⁹. Alij legunt vt Jaco. de are. r itelligũt ſi am̃ put iacet q̃ relinq̃t. ex. filio. r reliq̃ eſt neo. iſta q̃ patrono nõ remanet debita portio que erat dimidia ſm iſta tpa r

Pater filium. addeinq̃tũ aleg. tangit an emphyteoſis cõputetur in legitima filio. Bal. cõſi. ccccliij. ij. lib.

2 Jſta ſol. teneo ? pbo p rõnes. lex noſtra dicit q̃ dz eſtimari q̃tum venire in legatũ põt. Iſte modus nõ cadit in legato alimẽtoz r in legato vſusfructꝰ nõ põt in aliũ vẽdẽdo trãſferri: vt.l. vſusfructꝰ. de in. do. Nec ius alimẽtoz põt vẽdi cũ cohereat ꝑſone r alia ſunt alimẽta in ꝑſona vni⁹ r alia i ꝑſona alteri⁹: r ſic itelligo iſtã ſolu. Ex his ergo qd colligis: ? Dic q̃ ꝙlibet legatur de legato ſub ꝙditione. r dic vt. ſ. e. l. i lege fal. nõ bz. r. l. i. ſ. interdũ. r. j. eo. dic vt. ſ. e. l. i lege fal. nõ bz. r. l. i. ſ. interdũ. r. j. eo. dic vt. ſ. e. l. i lege fal. nõ bz. r. l. i. ſ. interdũ. r. j. eo. l. in q̃ntitate. ſ. ſed ſi legato. Et repiobata diſtinctione

l.ſi cũ pfinitiõe.ſ.qñ di.le.cc.ſi ỹo annuũ legatũ eſt ſimplr.ꝛ tũc aut fit cõputatio quo ad alios legatarios ꝛ ſtam? huic legi: aut q̃ ad ipm legatariũ ꝛ recurrim? ad.l.lex fal.ſi iterueniat.ſ.e.ꝛ.l.j.ſ.cuz in annos.ſ.e.cũ ſimi. Et hec faciũt ad.q.fctũ eſt ſtatutũ ꝙ de qualibet re q̃ fuerit alicui relicta ſoluatur gabella. ꝙtingit qõ alicui fuit relictũ aliqõ annuũ. Dic ꝙ ꝙ pmo ãno tm̃ ꝺz ſolui gabella nõ ꝙ aliꝭ annis: ſz ꝙ eis ſoluet̃ i futurũ. put dies ceſſerit vt.ꝺ.l.lex fal.ſi interueniat: q̃ hic nõ fuit cõputatio reſpectu alioꝝ ſz tm̃ reſpectu ipſi? legatarij: ſed ſi eſſet relictũ in die. tũc die vt ꝺixi in.l.fal.non bꝺ.ſ.e. Quero q̃ eſt rõ q̃ñ fit cõputatio ipſi? reſpectu vel reſpectu alioꝝ. Et rõ eſt q̃: q̃ñ fit cõputatio circa totũ ꝺz pſtari cautio ſolida: q̃ de aliꝭ pſtatiõibus poterit fal.teneri: ſi ab aliꝭ legatarijs qb? nil vltra debeť tunc fit eſtimatio. Si vo loqui mur de legato vſuſfruct?. dic vt.j.e.l.hereditatũ.

¶ In eſtimando noſie debitoris hereditarij qõ voluntas inſpiciatur in detrahenda falcidia.

Am quo. Augmentũ facultatum hereditarij debitoris q̃ñcũq; cõtingẽs ꝓdeſt legatarijs in falcidia detrahẽda. ḥ.ꝺ. vides q̃ augmẽtũ q̃ñcũq; cõtingẽs ꝓdeſt legatarijs. Op.ſ.e.l.in ratiõe. in pn. Breuiter ꝺz ſpici tps mortis circa augmẽtũ ꝛ diminutionẽ rei hꝺitarie. hic circa hõa debitoris hꝺitarij. Cõtra i.ꝺ.l.in rõne. i pn. vbi loquit in debitorib? hereditarijs vbi ꝺicit debitorũ facta ꝓra noia. Rñ. in augmẽto inſpicim? augmẽtũ q̃ñcũq; ꝛtingẽs vt hic: ſz i diminutiõe ſpicit tps mortis vt ibi. Sz vñ hoc ꝙ glo. ꝺicit. ¶ Et aduerte q̃ñ ꝙ eſtimať res: ꝛ tũc ſemp inſpicit tps mortis vt.l.in rõne in pn. ſz q̃ñ nõ res eſtimať: ſz eſt dubi? cuẽ?: ꝛ tũc ikto caſu pẽdẽte eſtimať quãtum ꝺz dubiũ ꝺubio finito eſtimať q̃tũ eſt: vt.ſ.l. pti. Q̃ñ debitor eſt ſoluẽdo eſtimať ipſa res: ꝛ iõ q̃cũq; poſtea ꝛtingit nõ curať: vt.ꝺ.l.i rõne. in pn. ſed q̃ñ debitor nõ eſt ſoluẽdo q̃ eſtimať. Certe ꝺubius euentus: vt.l.neſennius. ℊ.fi.ſ.e.ꝛ videbitis in.l. q̃rebať. j.eo. mõ cũ eſtimať ꝺubi? euent? ſi iſte euentus contingat anteq̃ ponať rõ.l. fal. eſtimeť. Sed op. j.e.l. q̃rebať. ꝛ.ſ.e.l.j.ſ.ſi debitori. vbi nõ ꝺz curari an ſit ſoluendo. Sꝺ. ibi loquit q̃ñ heres eſt debitor vel ille cui eſt liberatio legata: q̃ q̃ ad ſe ſemp eſt ꝺiues ꝛ ſoluẽdo. Op. ꝺe.l.eo tpe. ℊ.j.ſ.ꝺe pecu. So. intelligo illam ſm iſtam.

Js qui in bonis. Ibi religſſet iſtoꝝ caſuũ ꝛ de cõmodo medij tpis detrahiť fal. Dy. ꝛ ꝺe hoc ꝺixi i.l.ſz ꝛ fi nõ ſeru?. ℊ. fi.ꝛ.l.ſe.ſ.e.

Stichũ. Iſte eſt bñ bon?. ℊ.ꝛ.ḥ.ꝺ. Si legato ſerui detrahiť falcidia ꝙ vtroq; ꝛ ideo eſt ỹ ḥ.ꝺ. ꝙ hac.l.facit.l.plane. ꝛ.l.ſz ꝛ fi nõ ſeruus. ſ.e. Oppo. ſ.eo. ſi pupill?. ℊ.ſi. fm vnã lec. Dy. ſol. ibi. ꝛ ibi ego ꝺixi.

Sepius. Iſte eſt bonus caſus. et. ḥ.ꝺ. Quarta in herede teſtatoꝛe vno collata facit ceſſare falcidiã. ḥ.ꝺ. Opp. ꝺe.l.ſi q̃ñ. ℊ.j. C. ꝺe inoffi.te. Sol. vt ibi. Sed o oppo. ꝺe.l. iis aũt. ꝛ.l. quod aũt. j.e.ꝛ.ſ.e.l. pater filiã. in pn. Solu. hic loquit q̃ñ teſtatoꝛ hac mente ꝺedit: vt in falcidia ꝛ imputaret. aliꝭ ſecus. Quero quid in ꝺubio. Credo q̃ ꝺicetur ꝺeciſſe vt in falcidia imputetur. caſus eſt hic ibi: q̃ min? videť ꝛc. tãgã ꝺe hoc in.l. in quarta. j.eo. ꝛ no. que ꝺixi.

Um doťe. Nõ ꝺz inſpici perſona primi legatarij ſed perſona fideicõ. in q̃ legatũ ꝺz vltimo reſidere. ḥ.ꝺ. In tex. ibi interpoſiti. ſ. legatarij primi de reſtituendo granati ibi capientis. ſcz fideicommiſſarij.

Egis falcidie. Op. ꝛ vide tur ꝙ omne ius tollať ſpatio. gl. an. vt. l.cũ notiſſi. ꝛ.l. oẽs. C. ꝺe pſcri. xxx. an. So. bñficiũ. l. fal. q̃ñ ꝙ põt intẽtari ꝙ cipiẽdo: ꝛ tũc q̃ñ ꝙ ppetuo põt: vt hic. ꝛ arg. l. pure. j. ꝺe doli excep. q̃ñ ꝙ põt intẽtari fal. p actionẽ vel per interdictũ vt. l. linea margaritarũ. ſ.e. ꝛ tũc finiť tpe in cõtrario cõprehenſo.

¶ Omittens ponere vnã rẽ in inuẽtario an primetur beneficio totius falcidie.

Si forma ſtatuti quidã nobiles habẽt imunitatẽ a collectis ꝛ nõ habẽt beneficiũ in ciuitate ꝛ ſi acceptãt primunt immunitate aduocat? ex mobilibus acceptauit officiũ ad cõdemnationes pro quo ex forma alterꝰ ſtatuti habet. xij. pro libra quod perdat immunitatem.

Eneficio. Qui agit vt legatũ intercidat primatur fal. ideꝰ in eo q̃ tacitã i ſe fidẽ aſſumpſit de pſtãdo nõ capaci. ḥ.ꝺ. Quero circa. l. noſtram qũo hoc egit. Et gl. ponit ꝺelẽdo vel cãcellãdo teſtm̃: vel alr. ſ. ſubtrahẽdo rẽ hꝺitariã vt. j.e.l. hereditatũ. Quero ꝙñ ꝙ fal. ꝺicia in illa re tm̃. ꝛ gl. i. ℊ. ſancim? in corpe. e. vñ ꝺicere q̃ nõ tota falcidia primať ſm iſta tpa vt. l. paulus. ſ.e.ꝛ.l.ſi. ℊ. illo. C. ꝺe iur. ꝺeli. ꝛ.l. reſcriptũ. ſ. ꝺe bis. q. vt ꝺi. ꝛ.j.e.l. hꝺitatũ. hodie tota ꝙ pua bit: vt. ꝺ. ℊ. ſancim?. in corpe aut. e. ti. ℊ cõ ꝺixi i.l. paul?. ſ.e. Illegabã iſtã. l. T ad. q. piſis oũ ibi legebã: q̃ ibi erãt q̃ñ nobiles ꝛmunes a collectis: ꝛ q̃ nõ ꝺebẽt habere aliq̃ bñficiũ i ciuitate: ꝛ ſi acceptarẽt tũc pueñ imunitate. erat aliud ſtatutũ q̃ aduocat? quo ad q̃ñationẽ erat poſit? ꝺz habere. xij. ꝺeñ. ꝙ libra. mõ q̃ñ aduocat? ꝺe illis nobilibus acceptauit illud offm an pueť illa imunitate. Et ꝺicebã q̃ ſic q̃ iſtud q̃ ꝺetrahit. ſ. xij. ꝺeñ. ꝙ li bra eſt bñficiũ: vt hic oũ ꝺicit falcidiã bñficiũ q̃ ꝺetrahit. ꝛ hoc ꝙ iſtã. l. facit. c. i. g. col. q̃ fuit cauſa amit. bñfi. ꝛ.l. beneficiũ. ſ.ꝺe ẽſti. pnc.

Am pater. Legata relicta impuberi nõ imputanť tia variantur ꝛ charitia que modico tempore fuerit nõ inſpicitur. ḥ.ꝺ. Tu vis ꝓbare valoꝛez rei? qualiter ꝓbabitis. Vide glo. ꝛ glo. melioꝝ eſt in. l. ij. C. ꝺe reſcin. vend. iſta glo. non bene tex. declarat. tamen ex illa glo. ſumpta occaſione ꝺebetis ſcire quod quandoq; tractatur de eſtimatione vnius fundi ꝛ rei immobilis et tunc ꝺebet fieri poſitio ex tali fundo communiter tot fructus recolliguntur. Item quod in ꝺicta contrata fundus tanti redditus tanti valoris eſt. Iſtud ꝓbatur in. l. ſi fundus. per fideicom. in pncip. ſ. ꝺe lega. j. et. l. penulti. ſ. ꝺe re. eo. Potes etiam facere articulum magis generalez q̃ talis fundus cõmuni eſtimatione tm̃ valet ꝛ tm̃ cõmuniter venderetur. quãdoq; tractatur de eſtimanda re ex qua fructus nõ percipiunt vt de aliqua ſpeciem de libꝛo vel ſcypho. ꝛ ꝺe iſtis nõ eſt ꝺubiũ quod ꝺebet fieri poſitio ꝛ eſtimatio hoc modo q̃ tãtũ valeat quãtum vendi põt ꝛ tantum vendi quantũ potuiſſet in tali loco dicto tpe. ꝛ hoc ꝺico per iſtum tex. q̃ ex tpe ꝛ loco ꝓtia rerum variantur. Debes ergo limitare ꝺictum in tali loco ꝛ tali tẽpoꝛe per iſtam. l. ꝛ per. l. ſi ſeruus. ſ. ꝺe condi. fur. Hoc eſt verum quod res tantuꝝ valet quantũ vendi poteſt hominꝫ ſcienti qualitatem rei: vt. l. mortis cauſa capimus in fin. j. ꝺe dona. cau. mor. facit. l. ſi quod. C. ꝺe reſcin. ven. Et ideo tu aduocate alterius partis q̃ñ ſunt poſitiones q̃ talis res valet tm̃: faciat poſitiones de qualitatibus latẽtibus

Ih. l. falcidia hoc eſſe ſeruãdũ. Iſta eſt bona. l. ꝺe q̃ feci magnũ feſtũ i materia de ꝺuob? reis. ꝛ ḥ.ꝺ. In ꝺuob? reis ſocijs ꝺebitũ vtriq; p parte vñ actiue ꝛ paſſiue: ꝛ in nõ ſocijs ei? videť ꝺebitũ qui ꝺebitũ occupauerit. ḥ.ꝺ. per iſtã. l. tollunť Dictates. l. ſi vnus. in pncip. ꝺe pac. ꝛ.l. in rẽ. ℊ. ſi ꝺuo. j. ꝺe nona. q̃ ſi ſunt duo rei ſocij factũ vnius nõ nocet alteri: q̃ perinde eſt ac ſi ſinguli ſtipulati eſſent. ꝛ ideo factũ vnius nõ nocet aliꝭ ſz ſi nõ ſunt ſocij: tũc vni? factũ põt aliꝭ nocere q̃ vn? põt totũ occupare: vt hic. Itẽ aliud in. l. j. C. ꝺe ꝺuo. re. vbi ꝺz q̃ ſi vn? ex ꝺuob? reis exigit ſolidũ ꝺz alteri reddere: aꝭ põt alter parte ſuã ab executore petere eſt ne iſtud verũ: Certe per iſtã. l. ꝺz diſtingui q̃ ſi ſunt ſocij vel ex cauſa onoroſa ſunt ꝺuo rei: ſed ſi nõ ſunt ſocij ꝛ ex cauſa liberali: tũc totũ eſt ei? qui occupat vt hic. Et p Iſtã. l. ꝺeterminabiť illud q̃ ꝺixi ꝺe ceſſione: an ſi vnus ſoluit inſolidũ an teneať. ſ. creditor cedere actionẽ ꝛtra aliũ eſt ne verũ q̃ ꝺz cedere q̃ñ ſunt ſocij vel duo rei ex cauſa onoroſa: ſec? ſi ex cauſa lucratiua ꝓmiſerũt: q̃ tũc ꝓ ſe ſolũ q̃ ei inſolidũ ſoluit ei cedi nõ ꝺz actio vt hic.

Retia rerum. Iſta eſt clara lex ꝛ ꝺeberet tota ſcribi aureis literis. ꝛ.ḥ.ꝺ. Nec ꝺebet eſtimari cõmuni eſtimatione nõ ex affectione. Itẽ qui hꝺz ius adeundi hereditatẽ nõ ꝺicitur locupletior. ḥ.ꝺ. ꝛ iſta eſt bona lex.

¶ Pretia rerum variantur ex loco ꝛ tempoꝛe: ex caritia que modico tempoꝛe fuit nõ inſpicitur.

Valoꝛ rei qualiter probabitur.

Eſtimatio frumenti preteriti qualiter probetur.

Nonulla. Iſte eſt no. ℊ. ḥ.ꝺ. Ex loco ꝛ tempoꝛe rerum pretia variantur ꝛ charitia que modico tempoꝛe fuerit nõ inſpicitur. ḥ.ꝺ. Tu vis ꝓbare valoꝛez rei? qualiter probabis. Vide glo. ꝛ glo. melioꝝ eſt in. l. ij. C. ꝺe reſcin. vend. iſta glo. non bene tex. declarat. tamen ex illa glo. ſumpta occaſione ꝺebetis ſcire quod quandoq; tractatur de eſtimatione vnius fundi ꝛ rei immobilis et tunc ꝺebet fieri poſitio ex tali fundo communiter tot fructus recolliguntur. Item quod in ꝺicta contrata fundus tanti redditus tanti valoris eſt. Iſtud ꝓbatur in. l. ſi fundus. per fideicom. in pncip. ſ. ꝺe lega. j. et. l. penulti. ſ. ꝺe re. eo. Potes etiam facere articulum magis generalez q̃ talis fundus cõmuni eſtimatione tm̃ valet ꝛ tm̃ cõmuniter venderetur. quãdoq; tractatur de eſtimanda re ex qua fructus nõ percipiunt vt de aliqua ſpeciem de libꝛo vel ſcypho. ꝛ ꝺe iſtis nõ eſt ꝺubiũ quod ꝺebet fieri poſitio ꝛ eſtimatio hoc modo q̃ tãtũ valeat quãtum vendi põt ꝛ tantum vendi quantũ potuiſſet in tali loco dicto tpe. ꝛ hoc ꝺico per iſtum tex. q̃ ex tpe ꝛ loco ꝓtia rerum variantur. Debes ergo limitare ꝺictum in tali loco ꝛ tali tẽpoꝛe per iſtam. l. ꝛ per. l. ſi ſeruus. ſ. ꝺe condi. fur. Hoc eſt verum quod res tantuꝝ valet quantũ vendi poteſt hominꝫ ſcienti qualitatem rei: vt. l. mortis cauſa capimus in fin. j. ꝺe dona. cau. mor. facit. l. ſi quod. C. ꝺe reſcin. ven. Et ideo tu aduocate alterius partis q̃ñ ſunt poſitiones q̃ talis res valet tm̃: faciat poſitiones de qualitatibus latẽtibus

ſm diſtinctionem quam ꝺedi. in. l. pe. ſ. ꝺe li. ag. et no. iſtam. l. qualiter fit eſtimatio vſuſfructus velsi venditur debet ſolui gabella.

¶ Dominiũ rei propꝛie heredis quod nõ tráſit in legatarium.

Si quis ex heredibus. Iſte eſt no. caſus. Opp. ꝛ videť q̃ legatario nõ ꝓiudicet: vt. l. cũ aliena. C. ꝺe le. Sol. hic legatarꝰ agebat rei vẽdicatione. ideo negauit eã eſſe pprias vel repellere eã a rei ven. ꝛ vide glo. q̃ incipit here dem ꝛc. Et no. Iglo. q̃ rei pprie heredis nõ tráſit dominiũ ꝛ bene ꝺicit. Potes tu tamen circa iſtam. l. aliũ intellectũ magis notabilẽ ꝺare. ꝛ ideo conte ꝺebat heres vt oſtenderet patrimonium eſſe ſuũ: ꝛ ſic vt ꝺebaťeret fal. pzinatur ergo illa re: vt ꝺixi in. l. paulus. ꝛ.l. beneficio. ſ.eo.

¶ Res vendita tanto minus valet quam ſolui tur in progenetis ſubbaſtationibus vel aliꝭ.

Ãtitas patrimonij. Iſta eſt not. lex. ꝛ ſemel fui interrogatus de vna. q. iam ſunt duo anni Iquedam res fuit vẽdita ꝛ emptoꝛi fuerũt ꝺate vices vt ſi quis acceperit ꝓ quinquaginta habeat ꝺecem a cõmuni: an iſtud ꝺebeat ꝺetrahi ꝛ tm̃ minus ꝺicit pretium quantũ id q̃ habet emptoꝛ. Et breuiter quicquid ſoluitur cauſa emptiõis vel progenete vel aliꝭ tm̃ minus valet patrimonium.

Ih quãtitate. Opp. j. ti. j. ſ. fi. breuiter ꝺicit glo. fateoꝛ teneri ad ſolida legata non ꝺeducta falcidia non tamen vltra vires tenetur ſi aꝺiuit: quia incepit eſſe ꝺebitoꝛ generis. ꝛ ideo tenetur: vt. l. in ratione. ꝛ.l. ij. ſ. eod. hodie non credo verum: vt ibi ꝺixi in. l. in ratione. Oppo. ꝺe. l. qui quinquaginta. j. eodem. Solu. ibi in fructu qui percipitur ex re vel quantitate legata. hic vero ex re legata: vt. l. paulus. ꝛ.l. quod ꝺe bonis. ℊ. fructus. ſ. eo.

Magna dubitatio. Opp. ꝛ videtur quod per cautionẽ ꝺebet expẽdiri per eſtimationem: vt. l. in. l. fal. non habetur. ſ. eod. Solu. ibi in legato conditionali vbi per cautionẽ tm̃ fit explicatio. ſed quando eſt ꝺebitum vel creditum conꝺitionale tunc poteſt vtroq; modo fieri: vt. j. progi. ℊ. videbitis. que ſit ratio neſcio: placuit ſic facere. Venio ad ver. cuius generis ꝛc. Oppo. ꝺe le. ius ſerui. ſ.eo. Rñ. ꝛ ꝺico quod poteſt explicari vtroq; modo ꝛ per eſtimationẽ vt ibi: vel per cautionem vt hic. ꝛ eſt ratio: quia relictũ libertatis habetur loco eris alieni: vt. l. ſed ſi nõ ſeruus ꝛ. l. eris alieni. ſ.eo. ergo vtroq; modo explicatio fieri põt vt. ſ. ℊ. progi. ſed ſi in legato ſimplici ſemper fit explicatio per cautionem: vt. ſ. l. progi. ꝛ.l. in. l. fal. non habetur. ꝛ.l. in ſingulis.

Ꝺ autem. Vide glo. ſ. q̃ eſt ſup verbo ꝓ ſua parte. ꝛ iſtam glo. nõ teneo indiſtincte. ꝺicam in. l. in quarta. j. eo.

Quod ſi alteruter ꝛ. De materia iſtarum. ll. ꝛ glo. que ſunt hic explicabo. j. eo. l. qui fundus. ℊ. ſi.

Sis q̃ quadrigẽta. Pupillariter ſubſtitutus granatus poteſt fal. retinere licet alius ſubſtitutus granat? non ſit. hoc ꝺicit.

Quedã legata. Legata idiuidua ꝺefalcantur preſtita parte eſtimationis. hoc ꝺicit. Oppo. ꝺicitur hic quod ex conſummatione accepit formam ope ris. cõtra. j. ꝺe ope. no. nũ. l. ſtipulatio. ℊ. op?. So. hic ꝺebet fieri opus ex ꝺiſpoſitione teſtatis ſecus ſi ex contractu. Breuiter hic loquitur de opere formi vt theatrum ſtuꝺiuz: ibi loquitur de opere informi. nõ ꝺicit ꝺe quolibet opere. ꝛ ideo ꝺe imperfecto põt intelligi. Opp. ꝺe. l. ſi nõ ſunt. ℊ. quid

a Statutũ. adde ad bart. hic qõ Bide cõſuluit alex. in conſil. xxxv. in iiij. vol. et vide in tra. de gabel. qñta parte octaue partis principalis. q. iiij.

b Andre. Ꝑoma.

c Tu vis ꝓbare valoꝛem rei. vide feli. in. c. cuz cãm. de teſti. per bar. ꝛ alex. in. l. j. ℊ. ſi heres ꝓcepto fiꝺo. ff. ad trebel. vide pano. cõſi. lxxvj. in. ij. col. in. j. vol. feli. in. c. cãm. in. j. colũ. et ſeq. verſi. in gl. ij. in fine de teſti.

a Quãtitas. adde an ſi ſint legata mille ꝓ rectmendis captiuis et expenſa fuerũt quinquaginta ꝓmittẽdo ad locuz an deducẽtur vel erunt oneri heredis. per Jo. and. in addi. ad ſpecu. in tit. de inſtr. edi. ℊ. nũc vo aliqua. circa finem.

b Magna. adde bal. cõſi. xxx. iij. li.

ergo.ff.de an.r ar.le.So.vt in glo.vt.l.v.ff.opere.j.de ver.sig. ¶Quero an heres ᵭz primo soluere postea estimationē petere.Glo.dicit q̄ sic.doc.dicūt ff q̄ pōt opponere exceptionē doli ſz ſi esset veru qđ dicit glo.cōsequit iure actionis.

Vsusfructus.

1 ☞Heres viri habet vestes pretiosas:viles ipa uxor.

Dos legata. Tene mēti glo.que incipit ideo ad.q.quā feci in.l.pe.ff.j.ff.so.ma.quis ᵭz habere vestes emptas mulieri vel ipsa vel heres. Et certe ptiosas heres q̄ nō tenuit ab initio donatio.sed viles[a] ᵭz habere mulier q̄ tenuit donatio vt glo.

1 ☞Debitor sibiipsi semper est diues ꝛ soluēdo.

2 In bonis alterius tantum esse dicitur quātum ab eo exigit potest deductis expensis.

3 Liberatio si est relicta duobus reis debendi quorum vnus est soluendo alter non vterq̄ capit liberationem.

Herebatur. †Debitor sibi ipsi in totū ᵭz esse soluendo.quo ad alios tñs estimatur quātū potest exigi ꝛ quātum residuum potest vendi.h.d.Diuiditur in quinq; partes.Et aduerte q̄ primo ponit thema ꝛ questionē vsq; ibi dicebam. Ibi in secūda in qua ponit quinq; euidētialia ad solutionē.q.vsq; ibi queritur.Ibi tertia in qua ponit hȳnā aliam.q.q̄ nomen tñs fuit legatus vsq; ibi sed cum debitor.Ibi quarta in qua ponit alia que stio q̄ liberatio tñs fuit legata debitori vsq; ibi cū igitur.Ibi quinta ꝛ vltima in qua redit ad solutionem primo.q.pposite vsq; ad fi.in tex.ibi enim nomen quod solū aliī est relictū nō autē liberatio est relicta vt differat a casu precedenti ꝛ sequēti.Dy. ibi pro rata vt quartā habeat heres residuū legatarius.No.†q̄ debitor sibiipsi semper est diues ꝛ soluēdo.¶Scdo no.q̄ tm̄ dicitur esse in bonis alterius quantum a debitore exigi potest.hoc intelli ge deductis expēsis que fierent in exigendo:vt.l. quantitas.ff.codē.ꝛ.b.d.glo.in.l.per diuersas.C. manda.in glo.magna.¶Op.de.l.sic pro rata.ff. ff.ff.de reli.So.hic agit de aliquo liberādo ibi de aliquo exigēdo.¶Op.extra glo.dicit hic q̄ô acceptilatio est in pendēti ꝛtra.l.vsumfructū.j.de stip. ser.ꝛ.l.cōmuis seruus.eo.tit.So.ibi loquitur de acceptilatione q̄ fit inter viuos sed hic de acceptilatione que fit causa mortis.ideo pōt esse in pēdēti:vt.l.ff.ff.cōmunia predio.¶Dicit hic in ver.ſz cū debitori.ibi ſi ei ſoli.quero quare dicat ſi ei ſoli. Et glo.que est hic dicit.ideo dicit ſoli:quia secus ſi vtriq; ꝛc.ꝛ ista glo.credo q̄ non habuerit veram intellectū.sed credo quod dicat ſoli ſibi:q̄ secus ſi ſibi liberatio ꝛ alteri quadringenta essent legata: vt.ff.in principi.l.ꝛ in fine.hui⁹.l.¶Sed pro declaratione gl.†quero quid ſi ſint duo rei debēdi inſolidū ꝛ vtriq; est liberatio relicta.vnus est soluēdo:alius nō.quatenus quiſq; videtur liberari.Et illa glo.ſentit pro parte vterq; videt capere liberationē q̄ô puto verū.¶Ultimo gl.j.hui⁹.l.volnit iſtā.l.diuidere ꝛ nō pfecit.ꝛ vide eā q̄ incipit duos casus ibi ſoli debitori.imo pſequit tres casus vt ibi dixi vobis.in diuiſione.

3 **Si creditor filij.** Opp.ff.eo.l.cuz quo.Solu.iſta. fm illa debet intelligi q̄ inſpicit tēpus adite hereditatis ſi plus tunc fuit in peculio:vt ibi no.

Reperitur. Concordat cuz.l.ſi per impudētiaz.ff. mirum.ff.de enic.ꝛ.C.ſi vt ſ.ab here.l.j.ꝛ ff.e.l.penales.in pn.ꝛ.l.heredit.ariū.j.de bo.auto. iudi.poſ.

Si dos socero. Si filiꝰ est heres inſolidum totam dotem vxoris ſue vt eſ alienum deducit.ſi pro parte est heres:p parte deducit ſi p toto est heres p toto deducit.h.d. In text. ibi coheres eius p ſua parte deducit.q̄rit gl.vtrū eo casu quo filius percepit dotem totam a coherede:an ſit coheres ipſo iure liberatus.Et glo.videtur dicere q̄ ſic.Dy.dicit q̄ videt liberatus ipſo iure a filio nō ab vxore.ideo est locꝰ cautioni:vt.l.ſi filia.ff.hoc amplius.ff.fami.her.ꝛ.l.ij.ff.j.ff.de do.prelega.

Tria testamento. Iſta est ſingularis lex.et nō habet parem nec ꝓz dantiam.ꝛ hoc dicit.Prelegata non veniunt in fideicom.quando quis primo rogat ſecundo prelegat.Item qui quartam detrahit de voluntate defuncti quartam hereditatis ſibi computat:alias totam hereditariam partem.hoc dicit.¶Oppo.ꝛ videtur q̄ prelegatum veniat in fideicommiſſo:vt.l.marcellus.ff.quidam.j.titu.ij.Solu.glo.f.hic facit mentionē hereditatis:ideo prelegata non veniūt in fideicōmiſſo.ꝛ iſta ſolutio est vera in ſenſed ad hanc.l.nō est neceſſaria:quia ibi primo prelegaut:poſtea rogauit de reſtituendo:vel econtra. ¶Alterius oppo. de.l.fideicommiſſaria.ff.ff.j.titu.ij.Sol.dicit glo.ſatis reſtituit eo quod ſibi in quartam computat.ſic ſolnit glo.f.ſed nihil est.dic q̄ hic quando primo rogauit ꝛ poſtea preleganit:ibi econtra.¶Oppo.C.de fideicō.l. cum virum.Solu.ibi per verba generalia.hic ſimpliciter.ꝛ diſtingue plene vt per doct.in.d.l.cum virum.dicam in.l.marcellus.ff.cū quidā. vbi glo.diſtinguit.Dicitur hic q̄ computat in quartam duodecimam partem.Contra.f.eodem.l.in quartam.primo reſponſo.Sol.glo.f.iſtud est verum quādo detrahitur falci.vel trebellianica preter vel contra voluntatem defuncti quod est eoipſo quod non precepit detrahi vt hic in fine.ſed hic loquitur quādo ſm voluntatē detrahit.ꝛ ratio est:quia debemus ſauere:vt in.l.in teſtamentis.f.de regu.iur.iſta est ratio ſignificatio verborum quando dixit retenta quarta:ſz hereditatis:ergo quarta hereditarie portionis debet ſibi computari.¶Opp.de.l.iij.ff.de leg.j. Solu.vt ibi dixi.

Vi fundum. Quod pretij nomine capitur non vi detur legatum ſed iure hereditario capit.hoc dicit iſtud princi.¶Oppo.de.l.in quartam.in fine.f. eodem.Sol.glo.f.que est hic dat duas ſolutiones. Una:aliud est quando capitur vt pretiū.aliud est cauſa conditionis implende:vt.l.ſi dignū. ff.eodem.ꝛ.l.ſi fundus.ꝛ.l.in ratione.ff.vendere.ꝛ.ff.tametſi.ꝛ iſta est vera.Dat glo.aliam ſolutionem quod computatur in falcidiam ei a quo capit.ꝛ vide glo.que incipit:imo totam ꝛc.ibi:vel ei a quo ꝛc.ſed in dato cauſa conditionis implende ſz posset procedere quod examinabo in.l. in quartam.ff.eo.tamen id quod pretij nomine datur in quartam computatur quo ad omnes:vt dictis.ll.

1 ☞Libellus incertus admittitur quando incertitudo cauſatur ex facto aduerſarij.

2 Actio ex teſtamento an computat pro vnuſquiſq; poſſidet.

3 Quantitas ſi ſuit legata quis pro ea parte qua est heres conditione exiſtente conuenitur.

Si tu ex parte. Iſte est bonus.ff.ꝛ hoc dicit. Conditio cuius euentus vel defectus legata et libertates non vitiat eorum petitionem nō differt.Item omnes partes vnius.l.falcidie ratione contribuuntur.h.d. fm ff. ¶Quero a quo petentur interim iſta legata.Et glo.reſpondet valde ſingulariter.ꝛ dic q̄ ſi ſuit ſpecies hereditaria legata pro illo fundo competit rei vendicatio:ꝛ ſi ipſam inſolidum poſſum intentare non expreſſa parte.ꝛ vide gl. que incipit de libertatibus planum est ꝛc.ꝛ ſic duo dicit quod rei vendi cationē agat non expreſſa parte.ꝛ ſic nota †quando incertitudo cauſatur ex parte aduerſarij admittitur libellus incertus:vt not.in.l.j.ff.qui autem.j.quo.ꝛ leg.ꝛ quod no.in.l.quod in heredē.ff.eligere.ff. de tribu. ſed in proposito quando agitur rei vendicatione hoc non est neceſſe:q̄ rei vendicatio datur contra poſſidentem pro parte quā poſſidet:vt.l.ij. in ſi.j.de preto.ſtipu.ſed in actione ex teſtamento no.q̄ô dicit glo. ¶Alterius dicitur hic in glo.†q̄ô agitur actione ex teſtamento pro ut quiſq; tenet ibi.ꝛ idem ſi agatur actione perſonali ex teſtamēto ꝛc.est ne verum iſtud.videtur q̄ non:quia actio perſonalis que competit perſone heredis in vna portione nō pro ut quiſq; poſſidet:vt.l.ſi ibi homo.ff.ſi fundum.ff.de leg.j.Sol.Dy.hic loquitur quādo fuit legata species hereditaria pro qua potest competere actio ex teſtamento ꝛ rei vendicatio.et ideo propter concomitantiam quam habet cum rei vendicatione datur contra poſſidentem pro ut quiſq; poſſidet.et probat Dy.ꝛ argu.l.ſi plures.ff.de vi ꝛ vi arma.l.iij.ff.ſi heres.ff.commo.ꝛ.l.ſi duo.ff.depoſi. do. Dy.in.l.pro hereditariis.C.de here.act.aliter dicit q̄ô plene examinani in repetitione quam feci de.ff.cato.ꝛ ibi plene no.ꝛ tamen iſtud dictum Dy.hic habebat hoc preſuppoſito q̄ô dicit Dy.quod teneo ibi non est neceſſe q̄ in actione perſonali proponatur petitio incerta ſed petis eum condēnari pro parte quam poſſidet. ¶Quero † quid ſi quantitas fuit legata. ¶Glo.dicit q̄ conuenitur pro ea parte pro qua est heres non in plus exiſtente conditione ꝛc.vt in glo.ꝛ vide eam ibi:ſi autem est quantitas ꝛc.ꝛ glo.dicit quilibet pro ea parte qua est heres inſtitutus conditionaliter pro ea est heres.ꝛ habes caſum in.l.liber homo.ff.ſi ita ſcriptum.ff.de here.inſtit.et gl.que aliter dicit quam hic debet intelligi ſm iſtam glo.ꝛ fm iſtam glo.quando quantitas est relicta ab vno petam medietatem ſcilicet ab eo qui est ſub conditione inſtitutus ab alio quartam.¶Sed quero qualiter mihi de reſiduo ſuccurretur. Reſpō. quod ab eo qui

ab eo qui erit datus curator illi portioni iacēti vel ab eo q̄ est ſub conditione inſtitutus ſi agnouit bonorum poſſeſſm tab.vt.l.ſi qs inſtituat in prin.ff.de bered.inſti.

Qui filium. Si coheres partē coheredis habeat ex ſubſtitutione vulgari locus est contributioni:ſed ſi ex pupillari ſi portio granata accreſcit non granate non est locus contributioni.als secus.h.d.vſq; ad.ff.qui filios.¶Oppo.ad ver.ſi vero prius.vbi dicitur quando ſubſtitutus pupilliariter ꝛc.contra.l.in ratione.ff.queſtum.ff.eo.Sol.Dy.ibi quod hic teſtator ab iſto coheredē ſub ſtituto nulla legata relinquit.ideo nō curatur de contributiōe.¶Opp. ꝛ videtur indiſtincte debere fieri contributionem vt.j.ead.l.ff.ff. Solu. vt ibi videbitis not.

Qui filios. Si coheredatus ſuccedit fratri ex ſubſtitutione.et ſic ex voluntate expreſſa valent legata ab coheredā.ſubſtituto.ſed ſi ſuccedit ex poteſtate legis non valent.hoc dicit.Diuiditur in tres partes.primo ponit vnā queſtionem ꝛ eius determinationem vſq; ibi.Nec huic contrarium.ibi reſpondet vni obiectioni que poſſet fieri in cōtrarium vſq; ibi dicet aliquis. ibi formatur vnam aliam queſtionem ꝛ eius reſponſionem et reſpōſionis rationē vſq; ad fin.Nota q̄ñ potest a ſubſtituto coheredati legari vel non. ¶Opp.ꝛ incipio ab vltima glo.ab coheredato cui est legatum relictum potest legari:vt.l.heredi.ff.cum filie.in ſi.ff.ff.de vulga.ꝛ pupil.ſi potest ab ipſo coheredato ergo eadem ratione a ſubſtituto eius vt hoc.ff.in ſi.Dicit glo. certe hoc fallit:q̄ habet min⁹ iuris in ſubſtituto q̄ in inſtituto:vt hic.ꝛ l.cum quidam.C.de lega.ꝛ vide glo.que incipit imo non tantum ꝛc. vide hic quod ab extraneo cui legauit poſſum legare a ſubſtituto non.Et dominus Lyn.in.l.cum quidam.dicit quod fm Pe.nō potest reddi certa ratio.ſed rationem puto iſtam a legatario potest legari:vt.l.j.C.communia de lega.ꝛ.l.ab eo.C.de fideicom.ſed coheredatus est legatarius merito potest ab eo legari:ſed ſubſtitutus coheredati non est legatarius defuncti:ſed heres coheredati.Dices tu iſta ratio non cōcludit quia ab herede heredis vel ab herede legatarij poſſum legare:vt.l.ſi fuerit.ff.ff. de lega.iij.ꝛ est in precedenti glo.iſta oppoſitio.Solu.illa regula fallit bicvel veriūs bic legatur ab herede legatarij nominatim q̄ô fieri nō potest vt hic:ſecus ſi vniuerſaliter ab herede legatarij legaretur nō nominatim q̄ nota.

1 ☞Statutum quod allibratus a quingentis libris ſupra teneat mutuare communi habens minorem libram qui ſucceſſit cōſanguineo an teneatur mutuare.ꝛ nu.i.

2 Contributio quando habet locum ſi vnus ſolus heres est inſtitutus.

3 Pluribus heredibus in eodem gradu inſtitutis nō fit contributio ſed quilibet retinet partem.

4 Portio vnius ex heredibus ſi deueniat ad alium non ex ſubſtitutione ſed ex.l.diſpoſitione vel proprīa an ꝛ quo caſu fiet contributio.

5 Contributio an fiat quando teſtator fecit duos gradus inſtitutionis ꝛ ſubſtitutionis vulgaris ad q̄ veniūt bona ex vulgari ſubſtitutione.

6 Subſtitutio ſi est facta filio exheredato an fiet contributio.

7 Contributio an fiat quando ſubſtituit filio inſtituto pupilliariter.

8 Subſtitutione exemplari facta cōtributio fit eodem modo ſicut q̄ñ est facta ſubſtitutio pupillaris.

9 Contributio qualiter fiat facta ſubſtitutione breuiloqua vel compendioſa.

10 Contributio an fiat quando est facta ſubſtitutio fideicōmiſſaria.

Coheres pupillo. Iſte est nota.ff.ꝛ fm vnam opi. hoc dicit.Si portio minus granata accreſcit portioni magis granate ex ſubſtitutione pupillari locus est contributioni.ſicut ſi accederet ex vulgari.hoc dicit. ¶Oppo.quando portio granata accreſcit alteri portioni non est locus contributioni vt.l.quod ſi alterutro.ꝛ.l.j.ff.ſi coheredis.ff.eo.Reſpondet Az̄o q̄ illa opi.que ibi ponitur est vera:ꝛ est veriſſima illa diſtinctio et ibi accreſcit per modum iuris accreſcendi. hoc est iure ſubſtitutionis pupillaris. Sed tunc inſtatur.ff.ea.l.ff.qui filium. Reſpon.quod iſte est verus intellectus.ibi loquitur quando vna portio erat granata ꝛ alia non. hic loquitur quando vtraq; erat granata:vna minus:alia vero plus:tunc fit cōtributio ſicut quando portio nō granata accedit granate:ꝛ vide iſtaz glo.f.que incipit:non adeo vt ſeruus ꝛc.vſq; ibi.vel fm Hug.ꝛc.Hug. recedit a lect.domini Az̄o.ꝛ legit iſtam.l.notabiliter ſi vera eſſet.ꝛ dicit intelligo q̄ hic coheres ſuccedit pupillo ex vulgari tacita: quia deceſſit pupillus ante aditam hereditatem. Ad contraria dicit quod loquitur quando accreſcit per ius accreſcendi vel ex pupillari.vide glo.ibi vel fm Hug.¶Sed opp.ex ſubſtitutione vulgari ſucceditur defuncto nō pupillo:vt inſti.de pupil.ſubſtitu.ff.j.ꝛ.C.de inſtitu.ꝛ ſubſtitu.l.ſi.et hic dicit quod pupillo exiſtit heres ꝛc.et ſic non ex ſubſtitutione vulgari. Dyn.dicit fatetur:quia ex ſubſtitutione vulgari expreſſa ſimplici ſucceditur ipſi defuncto.ſed ex ſubſtitutione vulgari tacita que in expreſſa pupillari continetur trahitur ad bona impuberis:ꝛ ſic ſucceditur pupillo. caſus est hic.Et an hoc ſit verum examinaui in materia vulgaris ſubſtitutionis.ff.de vulgari ſubſtitutione:ꝛ quia iſta lec.fuit viſa cōtra textum iſtum Hugu.dicit ipſe.dico q̄ ſuccedit ex ſubſtitutiōe pupillari ꝛ fit cōtributio ꝛc.ꝛ glossa ibi.vel dic quod mortuus est.ꝛ iſta lectura est cōtra textum iſtum qui textus loquitur de legatis relictis ab ipſo coherede in inſtitutione.Tene ergo primam opinionem Az̄o.tanq̄ veram.esset videre hic materiam contributionis dabo eam in ſcriptis. Induco ad 1 q.Tſtantum est in ciuitate peruſij quod quicunq; est allibratus a quingētis libris ſupra teneatur communi mutuare quinq; florenos.Inſurgit dubium.quidam habet minorem libram ſed ſuccedit cuidam ſuo cō ſanguineo non est facta immiſſio an teneatur mutuare.quia multum vi 2 tionis ſummare per plures ſtiones ꝛ diſtinctiones.¶Et primo ſi quero circa primum gradum tantum.pone teſtatoꝛ vnum fecit heredem ſolum.vtrum hic ſit locus contributioni.Reſpon.ſiue eum inſtituit ſemel tantum ſiue ex diuerſis partibus ſiue vna parte pure alias ſub conditione.Item ſiue dedit legata eodem teſtamento ſiue in teſtō ꝛ codicillis regulariter ſit contributio legatorum ꝛ bonorum: vt lege in ratione.ff. queſitum in ſi.ff.eodem. Fallit in lege ſi poſt miſſionem.ꝛ.l.ſi miles. ꝛ lege ſi.j.eodem.Item fallit.ff.ſi quis omiſ.cau.teſta.l.qui autem . in principio.ꝛ in qualibet apparet ratio.Item fallit ſupra eodem.l.neſennius.ff. 3 j.ꝛ ibi no.¶Secundo quero †quid ſi in eodem gradu plures ſunt inſtituti ꝛ quilibet partem ſuam retinet. Reſpon.in quolibet herede per ſe ſeparatim ponetur ratio.l.falci.ſicut ſupra dixi in vno.ꝛ ſupra.eod.l.in 4 ſingulis.ꝛ inſtit.eodem.ff.primo.¶Tertio †quero quid ſi portio vni⁹ ex coheredibus deueniat ad alium non ex ſubſtitutione:ſed als ex legis diſpoſitione vel ex ſua ꝓpria.Reſpō.aut deuenit ad aliud ex ſua diſpoſitione ꝓpria:aut ex diſpoſitione coheredis:aut ex iure accreſcēdi:aut ex iure non decreſcendi:aut iure poteſtatis ꝛ dominij.Primo ꝛ ſecundo caſu non fit contributio bonorum nec legatorum:vt.ff. eodem.ff.j.ff.ſi coheredem.Tertio caſu quando ex iure accreſcendi:aut accreſcit non granata granate ꝛ fit contributio bonorum ꝛ legatorum:aut econtra.aut non fit contributio:vt.ff.eodem.l.j.ff.ſi coheredis.ꝛ.l.q̄ ſi alteruter.aut accreſcit granata granate:ſorte quia vtraq; granata erat:ꝛ tūc accreſcit minus granata ei que est magis granata:ꝛ fit contributio:als secus.ar gu.huius.ff.aut vtraq; erat equaliter granata ꝛ fruſtra queritur de contributione:quia ſiue fiat ſiue nonnullus est effectus.¶Dicūq; autem dixi contributionem legatorum fieri intelligitur quando portio deficiens accreſcat cum onere:als fieret contributio bonorum non legatorum ſm ea que dixi vobis in.l.que conditio.ff.titu.j.Quarto caſu quando pius non accreſcendi fit contributio bonorum:vt.ff.non legatorum quia nō debētur cū nō tranſeant:vt.C.de caducu.tollen.ff.finautem ad deficiētis. ff.titu.j.l.ſed ſeparatim. Quinto caſu quando iure poteſtatis vel dominij:diſtingue eodem modo quo.ff.aut accreſcit granata granate aut eō 5 tra:vt.ff.eo.l.pupillus.ff.j.ꝛ.l.maritum.in princi.¶Quarto †quero q̄d quando teſtator fecit duos gradus:ſz inſtitutum ꝛ ſubſtitutum vulgariter ad quem veniunt bona ex ſubſtitutione vulgari.ꝛ dic q̄ ſi erat ſubſtitutus in poteſtate inſtituti:ꝛ tunc ſi vnus inſtitutus omiſit voluntarie vt deueniret ad ſubſtitutum non est locus contributioni:als secus: vt colligitur.ff.ſi quis omiſ.cau.teſta.l.iul.ꝛ.ff. eodem.l.neſennius.ff.j. Si vero esset vnus tantum extraneus ſubſtitutus:ꝛ tunc ſine dubio fit contributio:quia ab vnius perſona incipit:vt.ff.ea.l.ff.qui filium.ſi vero coheres fuit ſubſtitutus coheredi:tunc dic vt.ff.eod.l.ff.id quod ex ſubſtitutione.ꝛ.ff.ea.l.ff.qui filium.Predicta vera ſiue ſit vulgaris expreſſa ſiue tacita:vt hoc.ff.fm vnam lecturam.Si vero vni ſint ſubſtituti plures tunc in ſingulis ponetur ratio.l.falcid.vt.ff.eodem.l.in ſin 6 gulis.ꝛ argu.ff.eodem.l.in ratione.ff.ff. filio. ¶Quinto quero † quid ſi aliquis ſubſtituit pupilliariter filio exheredato.Reſpon.aut ſubſtituit filio illum quem ſibi inſtituerat aut extraneum.primo caſu aut reliquit in inſtitutione legata ab inſtituto ꝛ ſubſtituto:ꝛ fit contributio bonorum ꝛ legatorum:vt.ff.eodem.l.in ratione.ff.ff.aut reliquit ab inſtituto tātū: ꝛ tunc non fit contributio bonorum:vt.ff.eodem.l.quod ſi extranei.aut ſubſtituit extraneum:et eo caſu quo legata valent fit contributio:vt.ff. 7 proꝛi.ff.¶Sexto quero† quid ſi ſubſtituit pupilliariter filio inſtituto. Reſpon.aut ſubſtituit coheredem aut extraneū.Primo caſu aut a perſona ſubſtituti nulla fuerunt relicta legata:ꝛ tunc non fit cōtributio bonorum nec legatorum:quia teſtator non videtur de contributione cogitaſſe:vt.ff.ea.l.ff.qui filium.ꝛ no.per Dyn.in.l.in ratione.ff.queſtum.ff. eodem.aut ab illo ſubſtituto reliquit legata:ꝛ tunc aut hereditatem patris non adiuit ſed pupillarem:ꝛ non fit contributio:vt.l.ſi filius.in fin. ff.de vulg.ꝛ pupil.¶Aut hereditatem patris adiuit:ꝛ tunc aut queris de legatis relictis a pupillo in ſubſtitutione ꝛ a ſubſtituto in ſubſtitutione: ꝛ fit contributio:vt in.ff.queſtum.aut queris de relictis ab vtroq;:ꝛ tūc aut accedit portio non granata granate:ꝛ fit contributio:vt in.ff. queſtum.aut granata granate:ꝛ fit contributio:vt.l.coheredi.l.ſi coheres.ff. de vulg.ꝛ pupil.ſubſti.quod intelligo q̄tum ad hoc opus vt altera legata per adiectionem aliorum bonorum augeantur:ꝛ non minuantur:vt not.in.ff.queſitum. ¶Secundo caſu quando ſubſtituit extraneum:aut ſubſtituit vnum vni:aut vnū pluribus:aut plures vni:aut plures pluribus.Primo caſu locus est contributioni bonorum.ꝛ legatorum:vt in.ff.quod vulgo.ꝛ.l.in duplicibus.ff.eo.Dices tu certe non videtur q̄ fiat contributio bonorum:ſed inſpiciantur ſola bona que patet ipſe reliquit non que habuit pupillus:vt dicta.l.in duplicibus.ꝛ.ff.in.ff.qui filium.in fine.ff.certe.imo dico q̄ bonorum ſz filij fit contributio:vt.ff.l.ſi fi

Archivo Histórico Rosario

lins.in fi.ff.de vulg.⁊ pup.⁊.l.in ratione.ff.qđ vulgo. Et illas.ll.que dicunt de bonis que pater reliquit tempore mortis intelligo reliquit.ff.de bonis suis vel pupilli. Secũdo casu qñ substituit vnum pluribus ⁊ tunc aut separatim aut simul. si separatim ⁊ tunc aut succedit vni tantum.⁊ tunc habet locum.ff.qđ vulgo.sicut qñ substituit vnũ vni. aut succedit ambobus ⁊ fit contributio:vt.l.pater filij ff.fi.j.rñ.ffm vnum intellectum. si substituit simul aut omnes simul decesserunt ⁊ sic ambobus succederet iure directo ⁊ fit cõtributio:vt.d.ff.fi.j.rñso. ffm alium intellectũ.aut decesserunt separatim et fit contributio:vt.d.ff.fi.ij.rñ.Tertio casu quãdo substituit plures vni tũc in cuiuslibet persona habetur per se rõ.l.fal.vel ex persona sua vel facta cõtributione relictorum a se ⁊ relictorum a pupillo prout tangũt eum.⁊.ff.eo.l.in ratione.ff.si filio.⁊.l. is qui quadringenta.in prin. Quarto casu qñ substituit plures pluribus:⁊ tunc in singulis habet ratio.l.fal.⁊.ff.eo.l.in singulis.⁊.l.in ratione.ff.si filio. ¶Septimo ☩quero quid de substitutiõe exemplari.Rñ.idem quod in pupillari:qz modicũ differt ab ea:vt.l.huanitatis.C.de impu.⁊ alijs substi. ¶Octauo ☩quero quid de breuiloqua ⁊ compendiosa.Breuiter siue euenit casus pupillaris siue vulgaris responsionem habes ex predictis:vt probatur.ff.eodẽ.l.qui filium.circa fi.ff. ¶Nono ☩quero quid de substitutiõe fideicommissaria vbi legata sunt relicta ab instituto. Itẽ a fideicõmissario an fit locꝰ contributioni. Certe fideicõmissarij ex sua persona falcidiã nõ detrahẽt:vt.ff.eo.l. leg fal. ff.nunq̃.⁊ non est locus cõtributioni. casus est.ff. ad treb.l.facta.ff.ff.ff cũ suspecta. Fiet ergo hoc modo:qz pri⁹ solueꝰtur legata relicta ab instituto.tunc de residuo qđ peruenit ad fideicõmissariũ fiet solutio aliorum legatoꝝ ſ prout poterit.arg.ff.eo.l.nesennius.ff.j. ¶Ultimo becª materia põt induci in arg.ad.q.factũ est statutum nuper hic qđ quicunqꝫ est alli bꝛatus in quingentis libris vel ab inde supra teneatur mutuare communi centum florenos pro emendo frumento.ex hoc insurgunt duo dubia.primum est aliquis succedit cuidam suo cõsanguineo in libro cõmunis reperiuntur libre diuise nec ascendunt separatim dictam summam. sed si simul misceantur ascendunt. quero an debeat fieri cõtributio sine cõmigtione.secũdũ dubium est plures filij succedũt vni patri cuius libra ascendit dictam summaꝫ:nec est facta diuisio libre an debeat dicta libra considerari in singulis pro rata:an in omnibꝰ simul. ¶Ad primum videt qđ separatim debeat cõsiderari:vt.ff.e.l.j.ff. si coheredẽ.facit.ff. de iurisd.om.iu.l.ff. si idẽ cũ eodẽ.ad idẽ.ff.qui. mopig.vel .hypo.sol.l.ff. Jn ſ contra facit.ff.de pac.l.ff plures.⁊ omnes leges.ff.alleg.que dicunt contributionẽ fiendã. Sol.dico qđ si quidem ordinamentum fuit factum anteꝫ ille suus consanguineus decederet:⁊ sic onus cepit eo viuo ⁊ sic censebunt duo patrimonia:vt.d.ff.ff coheredem.⁊.d.l.fin.ff. qui.mo.pig.vel hy.so.aut fuit factum ordinamentum ſ postquã ille successerat:⁊ tunc totum dicatur vna libra.iaꝫ eñ patrimonia ceperant esse iũcta: vt.l.sed ⁊ ff plures.ff.ff filio.ff.de vul.⁊ pup.⁊ totũ onus ceperat in persona heredis succedentis: ergo ꝛc.vt.ff.ea.l.ff.q filiũ.vbi probat hec distinctio. Non ob.l.ff idem cum eodem.qz ibi qualibet causa facit separatim iudicium.sed hic ꝙlibet libra non facit separatim patrimonium sed vnum patrimonium cepit esse. ¶Ad secũdum rñdeo:⁊ videt qđ oẽs dicant habere vnam libram.vt.ff.de exeu.tu. l.tria onera. Jn ſ contra. Jn ſ videtur qđ in singulis ponaꝰ rõ per se:vt.ff.eo.l.in singulis.⁊ qz hoc onus sicut cetera alia onera diuidit̃ per.l.q.ff.tabu.⁊ ſ tud vt: vt.l.ff.ff.pe.de bo.dã.vbi videtur casus ⁊ ibi ff. tangit. Non ob.l.tria onera.qz ibi cõsideratur labor ex parte tutoris:quia nõ multiplicat ex pluralitate personarum ⁊ patrimonio existente indiuiso.hic vero inspicitur onus respectu ipsoꝝ filiorũ succedentium:⁊ quilibet tñ potest patrimonio existente indiuiso sicut diuiso ꝛc.

a ¶Ultimo bec.et vide.d.pe.i.c.apostolice de dona.q 9 tráfit cũ dño Jo. de imo. Alnd. barbacia.

b ¶Quero qualiter.⁊ tu pondera qũo põt dari ad honestũ lucrũ.primo vsure sunt pbibite vt in cle.ff. de vsur.⁊ in auf. de ecc.tit.ff.i.ff.cõdo d.c.q vestras.loquif in dote ex q̃ a fũt sustinẽda onera mrimonij nõ loquit in pupillo tertio Jo.and.ibi dicit qđ mercatoꝝ cauere de salnãdo capitale qđ dictũ est dubium itẽ ibi allegat rõ q̃ nõ hꝫ locum in pupillo.item ille tex.intelligit etiã de dãno vt dicit bal.in.l.j.C.ꝑ focio.qũo ergo põt intelligi ſtud dictũ bar.ꝓ certo egeret declaratione.⁊ vide lu.ro.in ff.xxvij.incip.vi fa facti serie et vide lu.ro.i ff.cxxxvij.si pecunia pupilli debeat dari ad vsuras ⁊ i ff. clxxxvij. et vide bart.in.l.tutoꝝ q. ff.ff post depositionẽ. de ad.tut. vbi loquit de pecunia pupilli ⁊ vide lu.ro.in consil. xxvi.al's.xxvij.et vide pe.de anch.⁊ mod.in.c.conſſt de vsu.vbi dicunt qđ tutor debuit ponere pecuniaꝫ ad cõmodum pupilli ideo tenetur ad vsuras,andre, barba.

1 ¶Clausula hoc legatũ ꝑstari volo integrũ sine diminutione.apposita in legato quid operetur.

2 Falcidia qñ cessat in vno legato ex dispositiõe testatoris heres non oneratur sed ceteri legatarij.

Qui quadringenta. Si perplegitas contingat ex accidenti preter testatoris propositũ ſm mẽtem testatoris dirimit.ff.h.d. ¶Oppo.primo de princ.ad ver.quid dicemus. Solu.hoc contingit ex presumpta voluntate defuncti. ¶Oppo.de.l.ſi titius.ff. de condi.institu. Solu.hec perplegitas contingit preter voluntatem defuncti.in.l.cõtraria. testator voluit perplegitatẽ facere.ideo nõ valet. ¶Opp.ff.titu.j.l.fin. Sol.cõditio regulariter non põt diuidi.fallit quãdoqꝫ vt ibi digi.⁊ in.l.
1 cuiſſund⁹.⁊ plene.in.l.pe.de ꝛdi.inſer. ¶Ultimo ☩scias qđ bãc.l. digi qđ cum testator in vno legato adiecisset sic videlicet hoc aũt legatũ volo prestari integrũ sine diminutione in alijs hoc nõ adiecit quod ista verba hoc importẽt qđ illud quod deberet minui de dicto legato heres ſup pleat de legatis alijs vt hic patet quo casu ratio ineunda erit per eum modũ qui no.in.l.ſi ex testamento.ff.eo.⁊ hoc intelligo siue legatum minuatur per falcidiam siue ꝓpter facultatum defectuꝫ:vt.l.in quantitate.ff.si.quia est eadem ratio. Et no.bene ex hac.l.qđ ſ qñ falcidia cessat in
2 vno legato ex dispositione defuncti non oneratur heres sed ceteri legatarij.digi in.l.ex asse.ff.eodem.

1 ¶Fructus ⁊ vsure percepte ex re legata vel quantitate iudicio testatoris conditione pendente in falcidiam imputantur.

2 Preceptum ex re legata per heredem ex eius industria non imputãtur in falcidiam.

Qui ducenta. Iste est de difficilioribus.ff. infortiati.et est clarus in tex.sed glo.facit eum difficilem recitando opi.⁊.b.d. Asure que pendente conditione percipiuntur de quantitate legata in lege fal.imputãtur:⁊ quod deest de omnibus legatarijs ꝓ rata supplet̃.h.d. Diuiditur in tres partes ſm verum intellectum. Primo ponitur thema ⁊ questio ibi:legis falci.ratio.ibi scõa vbi recitat opi.quoꝝdam vsqꝫ ibi:quia minime.ibi tertia. Ubi ponitur de reprehendendo opiniones illoꝝ ⁊ fol.q. Pone casum ſm ff. in tex.ibi:reciperet subaudi.queritur qualiter ponenda sit ratio.l.falc. Jn ver.ſi.falcidie ratio. Vera lec.huius ver.est.lectura Alꝫ.a illam tenet ff.in ver.quod minime.hic tenet ff. quod est vera opi. Joãnis.

1 ¶Dicitur hic ☩q fructus percepti:⁊ iste vsure computantur in quartam.cõtra.ff.eo.l.in ratione.in prin. Huius ſ iij timore quidam recedũt ab opi.quam tenui.⁊ vide glo.q̃ incipit in cuiuſqꝫ.ibi:dic ergo.⁊ sic antiqui fatẽtur ſ iium.⁊ qđ tex.dicit hic ab vtroqꝫ id est ab vtrolibet.ſ ista est ꝙra tex.istum ibi:ambobus.⁊ ibi.ttty.cõferre debeamus.⁊ ibi ab vtroqꝫ.⁊ hoc ff. collectiue accipit:non ergo a quolibet. Legit ergo alter Jo.vide ſm Jo.⁊ ibi tñ hoc corrigitur ꝛc.est opi.iurisconsulti.et qđ ff.digit Jo.nõ videt bene dicere in ſtum recitat opi.antiquoꝝ:qz nõ dicit tex.qđ prosit vni tñ:imo ambobus.⁊ qđ ambo debent conferre in secunda.ibi:hoc tñ corrigit.est cõtra dictam.l.in quãtitate.ff.magna.⁊.l. in ratione.in prin.⁊ fic remanet ſ iium. Jdeo vide opi. Alꝫ.⁊ gl.que incipit:qđ ego.ibi:tu dic ſm Alꝫ.ibi:qđ falsum est vsqꝫ hic. ff. contra et bene in alijs non. Et lectura Alꝫ.est vera dum recitat primam opi.antiquoꝝ.sed opi.ſua in secũda recitatione nõ est vera:qz tex.dicit ꝓ rata ⁊ nõ equaliter:⁊ sic in hoc secũdo corrigit primã. Jn tex.nõ in alio.in vltimo ergo est vera opi. Jo. Ad ſ iij rñde vt ad.l.in quantitate.⁊ ad.l.in ratione.qđ aliud in fructibus vt ibi.aliud in vsuris vt hic.vide in glos. ista ibi:item nõ aliud ꝛc. ¶Sz solu. Jo.nõ est vera:hꝫ opi.sic.solue ergo
2 ☩q fructus ⁊ vsure percepte ex re vel quãtitate legata iudicio testatoris pẽdẽte conditione in fal.imputãt. Vel dic in vsuris hic.⁊.l.in quãtitate. ff.eo.⁊ in fructibus:vt.l.qđ de bonis.ff.fructus.⁊.l.paulus.ff.j.ff.eo. Cõtraria ergo loquunt̃ de fructib⁹ perceptis aliũde q̃ ex re legata. Hic est alia glo.super verbo partibus.q̃ incipit: Jo.dicit.⁊ ista nõ fuit opi. Jo. and.que hic in glo.ponitur:vt ptz ex prima glo.mag.⁊ ideo ista sunt erronee scripta.vel dic qđ Jo.legit vtroqꝫ modo.tu tene opi.quam digi in positione casus. ¶Oppo.⁊ videt qđ nõ computetur in falcidiã ſtud qđ ex sua ꝓpria culpa ipse heres cõsequitur:vt.l.ij.ff.eo. Sol.hoc intellige de his que a quolibet fuissent percepta, secus ſ ex industria heredis tñ fuissent percepta. ¶Querit glo.quid ſ heres nõ percepit. Certe dicit glo.⁊ bene qđ non cõputanꝫ in fal.sed estimaꝫ minus legatũ:vt.l.in.l.fal.non habetur.ff.eo. ¶Sed qđ hodie vbi vsure non percipiuntur:quid de communi medij tẽporis.in.l.ꝓ ratione.

1 ¶Legatum alimentoꝝ factum certe persone non dicitur factum ad pias causas:secus ſ pauperibus.

2 Pecunie relicte ad aliqua vt ponanꝫ ad vsuras ⁊ inde alimẽta percipiantur:qualiter hodie fiet.

Qui seuerus. Notabilis lex est ista:⁊ hoc dicit.legatum alimentoꝝ defalcat heredi
1 tatem.b.d. ¶Oppo.C.eodem.aut.ſ mulier. Solu.aliud in relictis ad pias causas:et aliud in alimentis.et ſic habes ☩q legatum alimentoꝝ factum certe persone non videtur factum ad pias causas:
2 sed ſ esset relictum pauperibus esset factum ad pias causas:vt.l.ſi quis
b ad declinandam.C.de episcopis ⁊ clericis. ¶Quero ☩ qualiter hoc die cũ non

die cum nõ sint licite vsure. Breuiter credo qđ debet dari apud mercatores ⁊ interim percipiaꝫ ille questus qui honeste posset percipi:vt in simili extra de dona.inter vi.⁊ vꝺo.ca.per vestras.⁊ idem dicerem vbicũqꝫ ponitur de pecunia qđ debet intelligi de cõmodo qđ honeste posset percipi ſm dictũ.c.per vestras.

Sheres cui. Qui repudiat id qđ quartaꝫ minuit quartam nõ deducet.h.d.

1 ¶Dicta in trebellianica habẽt locũ ⁊ in falcidia.⁊ qñ nõ.nu.4.
2 Pecunia quam capit heres ex testamẽto qñ imputatur in falcidiam.
3 In falcidiam que sunt que imputantur.
5 Que imputantur in trebellianicam.
6 Ratio quare in falcidiam solum imputatur qđ iure hereditario capit: secus in trebel.
7 Legata particularia ſ ab eodem herede sunt prestanda per fideicõmissariũ vniuersale quod omnia imputabuntur in quartam.
8 Ratio differentie inter corpus hereditarium ⁊ pecuniam vel non corpus hereditarium.
9 Trebellianica vel falcidia quãdo possit in vna re tñ detrahi.
10 Que imputantur in legitimam.
Accursius qñ emãcipauit dñm Frãciscũ voluit qđ datũ causa emãcipationis imputetur in quartam.
11 Ratio quare quod capitur extra testamentũ nõ imputatur in falcidiaꝫ nec in trebel.sed in legitimam sic.
12 Pater ſ dedit filio emancipato vt computaret in quartam et decedit filius antequam pater cum filijs an ifti filij:et sic nepotes computent in quartam.
Dos data filie per patrem an computetur filijs filie que decessit vino patre ⁊ sic negotibus in quartam ꝓout filie deberet imputari ⁊ in vtra ꝙ concludit qđ sic.
Quicquid confertur in quartam imputatur.
13 Legitima filij per quos suppleatur qñ est relicta minus quarta.
14 Filius sibi imputat in legitimã qđ ad eũ peruenit ex substitutione directa vel per fideicõmissum:secus ſ legatario esset substitutus.
15 Filius qñ imputet sibi in legitimã id qđ peruenit ab intestato.

In quartam. Primo loquit de quarta iure institutionis vsqꝫ ibi:ſi quid ꝙo.ibi reddit ad primum ⁊ determinat quandã questionẽ ⁊ loquit de quarta institutionis
1 iure.⁊ breuiter.h.d. Jn fal.imputatur ☩quod iure hereditario capit.sed in trebellianica imputatur quicquid quocũqꝫ iure iudicio defuncti vni formiter capit.id vero qđ vniformiter hoc est partim iure hereditario partim alio capit ꝓ parte hereditaria tñ imputatur.h.d. ¶Primo op.ad fal.debitã iure institutionis. ¶Et primo op.ſic:hic videt dici ꝙ ea qđ capiunt iure legati vel fideicõmiſſi imputanꝫ in falcidiã.sed cõtra.ff.eo.l.pater filiũ in prin.Sol.ibi nõ capit aliquo ꝓdicto ꝛ inriũ sed nec iure hereditario ꝙ bec lex regrit:nec ex testõ.ideo nõ iputat in fal. ¶Scdo op.ff.eo.l.cũ quo.ff.ff.Solu.hꝫ ibi non capit ex testõ tñ disposuit testator inter yiuos hac mẽte vt imputet in quartã:⁊ hoc fuit actum tacite vel expſſe vt ibi ptz.⁊.j.de bo.li.l.etiã.ff.sed ſi nõ mortis. ¶Tertio op.ff.eo.l.nesennⁱ⁹.in prin.⁊.j.e.l.ſi filio vbi ꝓlegata cõputanꝫ in fal. Sol.quãdo quis accepit a coherede ꝓlegatũ hꝫ ſm rigorem iuris sibi nõ imputet̃ in falcidiã tñ de equitate doli exceptione seu replicatione repellitur ⁊ ei a quo accipit legatũ prodest ad falcidiam minuẽdam vt in ſ iijs. ¶Quarto op.⁊ videtur ☩ etiaꝫ alijs prosit:vt.d.l.nesennius.ff. plane.Sol.non prodest alijs ꝓlegatuꝫ vt minuat quartam ab eis detrahẽdã:sed in hoc ꝓdest:qz vꝰ quartã detrasse de legato coheredis. ¶Quinto oppo.⁊ videt ☩ etiã alijs prosit saltẽ ꝓ ea parte quã habet iure hereditario:vt.j.ti.ij.l.deducta.ff.nũmis.⁊.ff.eo.l.id autẽ.ff.rñ. Sofateor qđ qñ ꝓlegat corpus hereditariũ qđ hereditaria portio cõputat omnibꝰ in fal.vt in cõtrarijs.alie portiones nõ.Sexto oppo.⁊ videtur qđ nõ portio hereditaria sed quarta hereditarie:vt.ff.eod.l.titia. Solu.
2 Tibi loquitur de trebellianica.tamen idem credo debere dici in fal.quia aut eam detrahit de voluntate testatoris:⁊ tunc quarta hereditarie.aut cõtra vel ꝓter voluntatem:⁊ tunc hereditariã totã.hoc tenet glo.ff.e. l.nesennius.in prin.⁊ ff. ¶Septimo oppo.⁊ videt qđ totũ computet vt.l.cuꝫ pater in prin.ff.de lega.ij.⁊.d.l.deducta.ff.nummis. Sol.glo.in hoc variãt.nã.ff.eo.l.id autẽ.dicit qđ hoc est verũ qñ capit pecunia a coherede:qz tota pecunia vt capi iure hereditario. Jd autẽ qđ.ff.digi loquit qñ corpus hereditariũ.sed hic dicit cõtrariũ qđ etiã pecunia nõ cõputet in falcid.nisi ꝑ parte hereditaria.tu dic ſm ff.qđ aut heredi legat pecunia a coherede vel a substituto:⁊ tũc tñ pars capit iure hereditario:⁊ ista pars imputat in falcidiã vt hic in tex.⁊ glo.⁊ hoc cum datur pecunia hereditaria:al's secus:vt.ff.eo.l.lege falci.ff.ff interueniat. Aut ipſemet heres est iussus pecuniam sibi deducere vel detrahere : et tunc tota capitur iure hereditario ⁊ tota cadit in fal.vt in.ll. contrarijs.l.qđ autem. ¶Octauo opponitur.ff.eod.l.ſi a me.vbi de fundo hereditario nil imputatur in falci.Solu.ibi nil.ex illo fundo tenebat iure hereditario.ideo ꝛc.vt ibi patet. ¶Nono oppo.ff.e.l.quod aũt.in fi.So.ibi testator hoc exꝓſſit. ¶Decimo opp.ad fi.l.de.l.qui fundũ.in princi.ff.eo.⁊ l.ſi dignũ.Sol.reiectis alijs solutionibꝰ quas glo.ponit in.d.l.qui fundum.dic hic datur in vi conditionis:⁊ ideo non computat̃ in fal.in contrarijs datur nõie prętij:⁊ ideo succedit loco rei:merito videtur habere iure hereditario:ideo imputat̃ in falcidiam. Sed contra hoc instatur:qz videt qđ saltẽ ei qui dat causam cõditionis implẽde conditio debeat ꝓ ficere:vt.d.l.nesennius.⁊.l.ſi filio.Solu.glo.hic fatetur ſ iium qđ illi qui dat ꝓficiat:alijs non. Jdem videt tenere quidã in.l.qui fundũ.in prin. in secũda solu.ff.eo. Sed hoc videt ꝙra.l.ſi fundus legatus.ff.eo.Sol. glo.qđ ibi debebat dari alteri heredi.ifud est diuinare. Quare dicũt alij qđ etiam danti prodest. Hec ob.l.nesennius.qz loquitur in legato vel fideicõmisso.⁊ hoc tenet Cy.C.eo.l.pe.vbi glo.hoc tãgit.tu potes vtrãq; opi.sustinere.nam ꝓlegata prosunt danti ope exceptionis doli non ipso iure:vt.j.eo.l.ſi filio.⁊.d.l.nesennius.aut ergo legatarius iam habet legatum ⁊ cõuenitur ab herede ꝓpter falci.vel interdicto quoꝝ legatoꝝ vel ꝛdictione indebiti:⁊ repellit̃ exceptione doli.sed illud quod est datũ causa cõditionis implẽde supplet falcidiã.⁊ ita log tur glo.hic posita ⁊ alie similes. Aut heres ipse possidet ⁊ cõuenit:⁊ tunc potest detrahere falcidiã:vt.d.l.ſi fundus.ita log tur alia glos. ¶Undecimo oppo.de.l. in ratione.ff.tametſi.ff.eo.Solu.ibi in eo qđ dat in vi modi qđ succedit loco rei sicut id quod datur causa prętij:vt ibi digi.facit quod no.in.l.ſi
3 quis seruũ.ff.titu.i. ¶Ad omniũ ergo declarationẽ sic distingue. aut heres capit de bonis defuncti extra causam testamẽti:aut ex ipso testamento.primo casu aut ꝓpter hoc cepit ex ꝓſſe vt sibi imputet in falcid.⁊ imputatur:vt.ff.eodẽ.cum quo.in fin. Aut cepit ꝓpter aliam causam:et tunc secus:vt.l.pater filiũ.in prin.ff.eo. Scõo casu quãdo capit ex testõ: tunc aut iure hereditario:aut iure legati vel ꝓlegati:aut causa cõditionis implẽde vel ex vi modi:aut ex causa prętij ex iussu testatoris. Primo casu imputat̃ in falcid.vt hic in prin. Secundo casu aut legat sibi a legatario ⁊ nil cõputat in falc.qñ nil habet iure hereditario:vt.ff.e.o.l. ſi a me.nisi quo ad ipſum qui dat.arg.l.nesennius.ff.eo. Si vero legat a coherede:⁊ tũc aut queris quo ad ipſum heredẽ ⁊ totũ imputat̃:vt.d.l. nesennius.⁊.j.eo.l.ſi filio. Aut quo ad alios:⁊ tunc aut legata fuit pecunia vel corpus non hereditariũ ⁊ nil imputatur:qz nil hereditario iure capitur.aut fuit ꝓlegata pecunia hereditaria:⁊ tunc aut ipse iussus fuit sibi retinere vel detrahere ⁊ totũ computat:vt.ff.de leg.ij.l. cum pater. in prin.⁊.d.ff.numis. Aut coheres fuit sibi iussus dare pecuniam hereditariã:⁊ tunc sibi ꝓ hereditaria parte computat vel quartã hereditarie:vt statim dicam.⁊.ff.eo.l.id autem.⁊ hic no. Si vero corpus hereditariũ:tunc aut detrahit falcidiã de volũtate defuncti ⁊ cõputatur quarta hereditarie portionis.aut contra vel ꝓter voluntatem:⁊ tunc computatur tota hereditaria portio:vt.ff.eo.l.titia.⁊ not.in.l.nesennius. Tertio casu quãdo capitur causa conditionis implende:⁊ tunc fiquidẽ legatarius possidet:ita qđ ab herede conuenitur ⁊ imputat̃ in quartam quo ad dantẽ non quo ad alios.arg.ff.eo.l.nesennius.⁊ hic not. Si vero heres possidet ⁊ ipse cõuenitur:⁊ tunc aut fuit datus a ꝑtulibero.⁊ dic vt.ff.eo.l.id autem.aut ab extraneo:⁊ tunc nullo modo imputat̃ in falc. nec quo ad dantẽ:nec quo ad alios:vt hic in ſi.ff.l.id autem.ff.eod.et.l.ſi fundus legatus.⁊ qđ no.C.eo.l.pe. Quarto casu qñ capitur in vi modi ⁊ imputat̃ in quartam:vt.ff.eo.l.in ratione.ff.tametſi. Quinto casu quando capit loco prętij:tunc imputat̃ in falc.vt.ff.eo.l.qui fundus.⁊ ibi not.
4 ⁊.l.ſi dignum.⁊ no.in.l.ad veterani.ff.i.⁊ hoc circa falcidiã. ¶Venio ad secundã partẽ que tractat de trebellianica. Et primo oppo.☩q idem sit in trebellia.qđ in fal.vt hic.⁊.ff.digi. Sol.fateor qđ qñ corpus hereditarium ꝓlegat a coherede est idem.sed quando corpus nõ hereditariũ vel aliquid aliud ab extraneo tunc secus.nam in falcidiam nil imputatur in trebel.totum.⁊ rationem.j.videbitis. ¶Secundo oppo.dicit hic qđ fideicõmissum datur causa cõditionis implẽde.cõtra id quod datur causa cõditionis implẽde nõ est legatũ:vt.l.ſi quis sub ꝛditione.ff.ſi qs omiſ.cau.testa. Sol.eppone ſm Jac.de are.fideicommiſ.heredi datur id est heredi iniungit ab ipso ꝓestãdi causa.i.cũ causa implẽde conditionis.i.a fideicõmissario. ¶Tertio opp.de.l.debitori.ff.ff.j.ad treb.⁊.l.ſi pater filiũ.in prin.Sol.ibi nõ capit ex testõ:⁊ ideo non imputat̃ nisi ob hoc fuiſſet datũ:vt.l.cum quo.ff.ff.ff.eo. ¶Quarto oppo.ff.eo.l.accepti. Sol.ibi qđ datur causa ꝛditionis nõ erat remãsurũ penes heredẽ:ideo nõ imputat̃. ¶Quinto oppo.⁊ videt qđ non tota hereditaria:vt.ff.eo. l.titia.Sol.hoc dꝫ intelligi ſm distinctionẽ illius legis. ¶Sexto oppo.⁊ videt qđ legata data causa cõditionis implẽde nõ computanꝫ in trebcũ debeat detrahi de ipſi⁹ rebus hereditarijs.vt.l.iubem⁹.in prin.C.ad trebel.Sol.glo.que est in.l.ſiliũ qđ habẽtẽ.C.fami.her.in fi.glo.mag.⁊ fatetur ſ iium.⁊ dicit banc.l.⁊ ſiles in hoc bodie esse correctas quo ad liberos primi gradus cũ talia non imputentur in trebe. Jac.de are.dicit ſ iium:qz illa.l.ſolũ fructũ ꝓbibet imputari in quartam non alia legata vel data causa ꝛditionis implẽde.⁊ hoc puto veri⁹ per finẽ illⁱ⁹ legis
5 q̃ vult qđ statuta in illa.l.nõ trahãt ad alios casus. ¶Ut ergo ista materia circa trebellianicã liqueat.distingue eodem modo quo in falci.aut capit extra testm̃.⁊ idẽ qđ.ff.digi distinguẽdo casus ⁊ modos qb⁹ falci. capit extra testm̃:aut ex testõ:⁊ tunc aut inre institutionis:⁊ idem aut in re legati:⁊ tunc ab extraneo vel legatario ⁊ indistincte imputatur vt hic hꝫ secus in falc.aut a coheredẽ:⁊ tunc aut pecunia:⁊ tunc totũ imputat̃: vt in.ſ.numis.aut corpus non hereditariũ ⁊ imputat̃:hꝫ secus in falci. aut corpus hereditariũ:⁊ tunc idẽ qđ in falci.qz aut querit de imputa-

Archivo Histórico Rosario

tione quo ad ipm coheredē ⁊ iputet totū: aut quo ad alios fideicōmissārios: ⁊ tunc aut detrabit de volūtate aut contra voluntatē: vt.l.titia. ff.eo. Si vero capit causa conditionis implēde: ⁊ tunc aut est remansurū penes eum ⁊ imputatur vt hic. aļs secus: vt.l.accepti. si vero capit in ptiū ⁊ tūc imputat: vt.ff.per easdē.ll.ſi vo in vi modi: ⁊ tūc idē per easdē leges. Primo quero † que est ratio q in falc. imputat solū q iure hereditario capiat. ⁊ alind ī trebellianica. Dicit hic glo. ratio est qz in falcidi. grauat plus heres: qz onera hereditaria manent apud eū insolidū. ideo releuat vt solū que iure hereditario capit imputet falci. sed in trebellianica non sustinet onera nisi pro parte: vt.ff.titu.iij.ll.ij.ff. ideo plus grauatur idē tenet Ly.in.l. filiū quez habentē. Tu clarius dic q ratio colligitur ex verbis.l.fal. dicit ēſſ. ff.el.ſ.ff. q quarta pars hereditatis ꝺz remanere penes heredē. Ro. q dicit hereditatis ex quo colligitur q ꝺz habere iure hereditario. sed instit. de fideicom. here. ff. sed quia vbi referunt ista verba senatusconsulti vespasiani. ꝺz q heres debet quartā partē retinere: non tñ dicit hereditatis. ⁊ ideo etiā si nō capiat iure hereditario imputat in quartā. Dices tu iste text. facit contra. q dicit ff. inde ff.l.fal. Rñ. illud perinde denotat si militudinem. sed nō per omnia: quia quarta vbiq; detrabit ff̄z nō eodē mō. file. ff. de accepti. l.i. ⁊ si q̄ris quare in.l.fal. fuit positum verbum heredis: in senatusconsulto non: tunc procedit ratio glo. Scō † quero quid si ab eodem herede sunt prestāda legata particularia per fideicōmiſ. vniuersale q̄ pōt esse vt.ff.ti.ij.l.marcellus. ff. ideż pompo. qualiter fiet ista computatio in quartam. Breuiter ꝓtum ad fideicōmissum oia imputabū tur: nec hoc proderit legatarijs vt minor quarta detrahat. sed proderit vt a fideicōmissario. quarta detracta videatur. sicut dicimus in simili. ff. eo. l. nesennius. ff. j. Tertio q̄ro † que est ratio differentie inter corpus hereditarium ⁊ pecuniam vel corpus non hereditariū. Rñ. pecunia tota potest dici percepta de parte hereditaria quod non est ex corpore hereditario vt in. ff. mummis. vel inter corpus hereditarium ⁊ non hereditariū. ⁊ est ratio ne in eadē re diuerso iure habeat quartā: vt.l. eū qui edes. de vsuca. ita dicit glo. ⁊ Azo in summa. C.e. ⁊ est hec ratio: lz sit satis debilis. tamen non video modo meliorem. Quarto[a] quero † vtrum falcidia vel trebellianica possit detrabi in vna re. Bl. ⁊ doct. q̄ non. C.eo.l.ij. Tu dic clarius aut queris an possit deduci in vna re a volētibus ⁊ potest: vt ff. de leg. j.l. pōt. ⁊. ff. deposi. l. j. ff. si cōuenerit. et ita intelligūt quidā. l. filiū. quē habentē. C. fami. her. ⁊ ita no. ibi in glo. que incipit. ſ. destinationem. ibi alij dicunt solutiua a volētibus ⁊ volēti ꝛc. aut q̄ris de necessitate: ⁊ tunc aut queris in qua re debetur quarta: aut in qua re detrahatur tēpore diuisionis. Primo casu regula est q̄ deducit de qualibet re pro indiuiso: vt in. l. plautius. ⁊. l. linea margaritarum. ff. e. ⁊. l. ij. C. eo. Scō casu aut testator aliquid legauit vel alio modo concessit qđ debeat imputari in quartam et illud prius imputatur: vt ff. eod. l. id autem. ⁊. l. cuz quo. ff. ff. ⁊. l. querebatur. ff. ſi. ⁊ hoc prout de trebellianica loquitur. Si vero nihil reliquit tunc aut heres percepit fructꝰ iudicio testatoris ⁊ illos prius imputare in quartaz cogitur: vt. ff. eod. l. quod de bonis. ff. fructus. Nec ob. j. titulo. ij. l. ita tamen. ff. ex asse. vt ibi dixi. aut nullos fructus percepit: ⁊ tunc aut heres aliquid de hereditate alienauit: ⁊ illud prius sibi computat in quartam: vt. C. communia de le. aut. res ⁊. j. tit. j. l. marcellus. ff. res. ⁊ ibi nota quod tenet azo in summa. C. ad treb. ⁊ etiam Dy. aut nil vēdidit: ⁊ tunc aut testator vnius concesserit aliquam rem habere in peculium ⁊ illam potest sibi retinere aduersario inuito: vt. l. filium quem habentem ſm le ctu. antiquorum que in hoc vera est: vt officio iudicis in diuisione illa res assignatur filio vt quem testator predilexit in illa re in vita presumptio est qđ predilexit in morte. argu. l. pe. ff. de ali. ⁊ cibaria. lega. ⁊ ne fiat separatio eius possessionis quam coluit ⁊ melior: auit. ar. l. ij. de allu. ⁊ palu. Aut nihil concessit in vita nec in morte: ⁊ tunc si res sunt indiuisibiles potest in vna re deduci vt. ff. eo. l. sed si non seruus. ⁊. l. lege fal. ff. inter. ⁊. l. si fundum mihi. cum similib⁹. Aut oēs sunt indiuisibiles: ⁊ tūc deducēt in vna vel duabus rebus ne patrimoniū cōmunicēt: ⁊ hoc iudicis officio: vt. l. pōt. ff. de lega. j. ⁊. C. ſi ⁊ quar. pars. de. le. ij. Venio[b] ad quartā partē debitā iure nature ⁊ breuiter † aut aliqd capitur extra patrimoniū defuncti ⁊ nullo mō in illa q̄rta imputat: vt. l. sancimus. ff. repletionē. C. de inoffi. testa. aut capitur ex defuncti patrimonio ⁊ tūc aut iudicio testatoris ⁊ cōputat in quartam quocūq; iure habeat siue iure hereditario siue iure legati vel in vi modi vel alio mō capiat cōputat vt. l. qñ nouella. C. de inoffi. test. ⁊ p hoc qđ habuistis in. l. etiā. ff. pe. in fi. ff. de bo. li. dūmō aliqd iure institutiōis habeat: vt in aut. vt cū de ap. cog. ff. aliud quoq; capitulū. ⁊ in aut. de trie. ⁊ se. ff. j. Aut capit inter vinos. ⁊ tūc aut est datio ob causaz vt dos ⁊ donatio ꝓpter nuptias vel datū cā militie ⁊ tūc illud imputat in quartā. vt. l. qñ nouella. C. de inoffi. test. ⁊. l. omni mō. ff. ff. e. ti. Si vo est donatio simplex tūc aduerte: siquidē tpe facte donationis ⁊ pfecte valuit i vita tūc nō cōputat in quartā nisi fit dictū vt dat filio emācipationis cā: vt. l. si qñ. ff. ff. C. de inoffi. testa. ⁊ ita fecit do. Accursius qñ dñm Franciscum emācipauit. qz fuit dictū expresse: vt in fal. iputaret. ⁊ p hoc habes tex. in l. etiā. ver. Iz ⁊ si nō mortis. ff. de bo. libe. Idē dicerē si esset facta donatio filio in ptāte ꝓpter merita pcedētia. nā tūc statim valeret donatio ⁊ istō pcepit tanq̄ aduētitiū vt gl. no. in aut. vñ si parēs. C. de inoffi. pdo rō nē illud qđ filius querit ex persona sua est aduētitiū: vt. l. cū oportet. ff. j. C. de bo. q̄ libe. Iz istud qđ dat filio ob merita pcedentia bz ex operis suis. ⁊ sic est aduētitiū ⁊ aduētitia in quartā nō imputant: vt. l. fin. C. de col. ⁊. l. sancimus. ff. repletionem. C. de inoff. test. Iz sit quedā gl. que est in l. si donationē. C. de col. que vult qđ nō valet incōtinēti: tñ nō dicit verū vt ibi dixi. Si vero donatio nō tenuit ab initio Iz fuit mortꝰ cōfirmata tūc in quartā imputatur. hic est casus no. in. l. filiū quē habētē. C. famil. hercisc. ſm lec. Azo. ⁊ probat in. d. l. etiā. in versi. sed ⁊ si mortis. Idem puto si in peculio esset cōcessum: vt. d. l. filiū quē habentē. ſm aliā lectu. ⁊ d. l. si donatione. C. de col. Iuncta ꝑdicta formo. q. ⁊ primo videamus rationē que est ratio q̄ id qđ extra testamētū capit in trebe. quarta non imputat: vt. l. pater filiā. in pcin. ff. eo. ⁊ in debita iure nature ſic: vt no. ⁊ dixi. ff. ⁊ ratio est: qz falcidia ⁊ treb. detrabit occasione testamēti: ideo in ea nō iputat nisi qđ venit ex testamēto: debita iure nature venit extrinsecus: ideo in ea iputat qđ extrinsecus venit ⁊ hoc habes in aļs quartis qđ debent exaļis dispositiōib⁹ vel iure vel statuto vt mulieri vel viro ex forma statutoꝝ aliqd debeat ⁊ cōputat sibi quicquid extrinsecus venit: vt in aut. ꝓterea. C. vnde vir ⁊ vxor. Ego dixi. ff. qđ donatio facta filio emācipato nō imputat nisi fit dictū. quero qd si fuit dictum dedit ⁊ donauit filio emācipato in premiū emācipationis ⁊ pro parte sua: non tñ dixit qđ in quartā imputet. Dicam in. l. peto. in pncipio. ff. deleg. ij. Quero de vna. q. ꝙ me † multū facit dubitare non habui de facto: Iz hac nocte fui imaginatus: fuit datū filio emancipato vt cōputaret in quartā Iz filiꝰ decessit anteq̄ pr̄ relictis filijs suis heredibꝰ ⁊ nepotibus patris sui: an ipsis nepotibꝰ cōputet in quartā quid dices: Formo aliā q. ⁊ dicā de ista: ⁊ istā quā dicā bis vidi de facto ⁊ Iulius. Filia decedit an teq̄ pr̄ relictis filijs an dos data filie filijs eius cōputet in quartā. put filie deberet imputari. In veritate multi aduocati ⁊ aliqui doc. cōsulnerūt q nō. ⁊ mouebant per rationē cōmunē: vt. l. sancimus. ff. repletionē C. de inoff. test. cū falcidia iure nature nō ꝺz deduci nisi de substantia patris vt ibi. Iz isti filij nō habēt istā dotē ab auo cozꝰ: Iz habent a matre. ⁊ ideo nō ꝺz cōputari: qz exinit patrimoniū patris ipso iure: vt. l. pr̄ filiū. in pn. ff. e. Breuiter cōsului Iuniꝰ ⁊ bodie cōsulerē. istud. pbaꝝ p. l. illā. C. de col. ff. vbi dicit expresse in tex. q ꝺos data matri ꝺz a filijs cōferri. sed ad illā. l. rñdebat q nō sequit qđ quicquid conferꝝ in quartā imputetur. Ego dixi qđ cōferꝝ: vt. l. illā. ⁊ in quartā imputat per. l. qñ nouella. C. de inoffi. testa. vbi dicit eodē modo quo conferꝝ eodē modo in quartaz imputat. nec reperies. l. que dicat Iuniꝰ in. l. qñ dicit text. ꝺos data filie vel nepoti in quartā imputet nec dicit cui vel sibi vel filijs suis. Preterea hec ꝑbabam per. l. oino. in fi. C. de inoffi. test. vbi non requirit tex. q̄ habeat a patre sed occasione eius quod pater fecit lucref. Preterea q istud sit profectitiū ⁊ de bonis patris profectū ꝓbo aduentitia nō cōferuntur: vt. l. illam. ff. fi. de col. sed talis ꝺos a nepotibus cōfertur: vt. l. illam. ergo nō est aduētitia. Preterea aduertatis ad rationē difficilem cui nō potest respōderi: ⁊ per hanc me fundam. aduersarius dicit q illi nepotes habēt illam dotē iure hereditario tanq̄ heredes filie ⁊ a persona matris nō ab auo. ꝓbo q istud est falsum ſm tempora hodierna. filiusfamilias in pfectitijs nō habet heredē: vt. l. i. ff. j. de castren. pecu. et in dote expresse no. in. l. nupta. ff. solu. ma. ⁊ filie mee. eo. ti. ⁊ Azo in summa. solu. matri. circa finem. ⁊ no. in corpe. de here. que ab intesta. ff. j. ⁊ qñ filia deceditin matrimonio cum liberis ꝺz reuerti dos ad patrem: vt. l. dos a patre. C. solu. ma. de consuetudine tamen remanet apud virū. Cōsuetudo ergo nō facit illos filios heredes matris: quia illa dos nō erat matris: nec matris esse debebat. Sed quid facit cōsuetudo. Certe aufert ab auo immediate ⁊ illis nepotibus dat. Apparet ergo q isti nepotes nō habent ex persona filie sed ab auo ex persona ipsius aui. merito ꝺz imputari in quartam: vt. l. quoniā nouella. etiā tetigi in lege post dotē. ⁊ ibi dixi

a Quarto. Adde an trebellianica possit invna re deduci vltra aleg. bal. cōſi. cccvij. iij. li. ⁊ ibi quid de legitima ⁊ quid si bona sunt alimenta an in alienatis cōputari debeat et an legitima in vna re deduci possit vide bal. cōſil. lxxxvj. j. lib. ⁊ ff. cccl vj. iiij. libz. et ff. cl xij. iij. li. vbi firmat q̄ hic dicit ale. q̄ filio nō debē legitimā ī bonis legatis. 6

b Venio. addevltra aleg. que computent filio in legitimā bal. ff. cc lxvij. j. li. ang. ff. ci. ⁊. cxxxj. ⁊. lxxv. ⁊ p pau. de ca. ff. cc xxxiij. ⁊ an donatio facta p patrez filio imputeꝝ in legitimā. vide pan. de ca. ff. cc. abb. consi. cxvj. et pan. ō ca. ff. cc xx. ⁊ p aleg. ī ff. viij. co. ij. i ṗn. i. ij. vol. ⁊ ibi allegādo cō cordātes dicit cō munem opi. esse. q nō imputatur nisi expresse dicaf. 7 8

Andre. Poma.

c Si vo donatio est simplex. vide Anch. ff. viij. inci. visis in pnci. in. ij. vol. ⁊ in. l. illud. in. ij. col. ſi gl. in verbo hec aūt. C. de colla. ⁊ cōſi. xxxi. in pnc. i fi. in iiij. volu. 9

d Quero de vna. q. addevltra aleg. an dos data filie cōputetur in legitimā nepotibus. pau. de ca. ff. cc xxxiiij. bal. ff. lxxiij. ⁊. ccij. j. lib. pet. ō anch. cōſi. cccxvj.

Andre. Poma.

e Breuiter cōsului Iuniꝰ. vide anc. ff. cccxvj. inci. d. bar. ibi vide anc. ff. cclxxvj. inci. ex themate ꝓsuppōsito circa mediuz v. an aūt cōputare debeat et vide eu. ff. in. ij. co. i. j. vol. barba ff. gl. in. ij. volu.

Andre. Poma.

a Subito. Vide Aleg. cōſi. xxiij. i ci. visis dubijs. in ij. col. vſi. sed circa hoc est videndū. in vol. j. Ancha. ff. cxliij. ici. visis dilige ter verbis testamēti. per totū. maxime inver. nō obstat opi. Bar.

b Suppleri. Adde per quos debet suppleri legitima vltra Aleg. Bar. consil. xxxiiij. incipit. factū tale. ⁊ ibi qđ computetur in legitima. Paul. de ca. consi. cclvj. An ge. consi. cxxxj.

c Restitutionez. an maritus teneatur ad restitutionē bonorū paraphernalium ⁊ frūctuū bonorū que extra dotē obuenerūt vxori. vide late Pau. de cast. ff. cl xxxvj. incip. super ꝓmo. repetrio diuersas opi. et vide Ro. consi. cccxciiij. vbi ponit an stante statuto q̄ mulier non possit se obligare nisi seruata certa solennitate possit virum libera re de fructibꝰ bonorū obuenientiū extra dotem.

d Op. C. de pact. Et de istis paraphernalibꝰ vide q remiſi ad Bald. in. l. fi. C. de pac. et vide Bald. in. c. ij. de fra. de no. bſiſi. inne. ⁊ in. l. vbi ad hunc. C. ō in. do. ad fi. ⁊ in. c. pe. de consue. ⁊ vide Bar. in cōſi. xx. inci. an vē ditio. vbi cōsuluit in istis paraphernalibus. Bal. i. l. si vina mre. C. ad tertu. Pau. de ca. ī ff. cxx. dominū Abb. et alios i. c. cōstitutis. de pcu. ⁊ vide Bart. ī ff. c suo. cxlvij. ici. matrit bus vxorē dotā. ⁊ ī cōſi. cclxx. inci. titius habēs vxorē ꝛc. Andre. Barba.

1 2 3 4 14

e Sed quero † an istud q̄ ex substitutione ad filiū perueniat sibi computetur in legitimā tex. vide tur q̄ nō in. d. l. sancimus. ff. repletionem. Sed dic q̄ si quidē substitutus est quis legatarioꝝ: tūc illud qđ habet ex illa substitutione nō cōputatur in legitimā: vt ibi sentit glo. aut est substitutus heredi directo vel per fideicōmissum: et tunc illud imputatur: qz ab ipso initio de eo q̄ relinquitur ab herede deducit omne grauamē ⁊ omnis cōditio. vt l. qñ in prioribꝰ. C. de inof. te. Sed qđ de eo † q̄ ei qui potest petere supplementū obuenerit ab intestato: vtputa succedit legatario vel heredi. Rñ. id nō ꝓbatur in legitimā nisi eatenus quaten⁹ ille cui succedit tenebatur supplere cū aduētitio iure capiat. vt. d. ff. repletionem. arg. ff. de leg. iij. l. si fuerit. ff. j. ⁊. ff. eo. l. qui fundum. ff. qui filios.

Datū causa cōditionis implende minuit tre bellianicam si remanet apud heredes.

Rogatus de restituēdo vt heres retinet falcidiā.

1

Acceptis. Si heres nō grauaē vt heres sed vt alius cōmodū sentiēs falcidia non deducetur. hoc dicit. ī tex. ibi: mo: tē suā. l. legatarij. Mo. † q̄ datū causa cōditionis implende ita demū minuit treb. si interim apud heredes remaneret. Item si ille q rogatus est de restituendo ita demū retinet falcidiā si vt heres rogat: vt hic. ff. tit. ij. l. mulier. ff. fin. Item no. q̄ acceptis intelligit de herede: vt hic in fi. ff. l. si seruū. ff. qui margaritā. ff. de leg. j.

1

Si filio et filia. Prelegata tur in falcidiam nisi quo ad eū quo percipiuntur. h. d. ⁊ no. banc. l. bene.

Heres quod habeat a defuncto computatur in bonis.

Coniunctio aduersatiua inducit coniunctionem verbalem.

Maritus quando teneatur ad restitutionem fructuum ⁊ bonorum que sunt extra dotem.

Oleum quod sit fructus industrialis.

2

Maritus vxori. Istud est no. princ. ff. d. q̄ † heres habet a defuncto computatur in bonis. hoc dicit in materia. l. re cōiuncti.

Quero † an cōiunctio aduersatiua inducat coniunctionem verbalem. ⁊ hoc videtur poni in text. ibi: duas autē ꝛc. videtur hic q̄ maritus teneatur ad restitutionē fructuum ⁊ bonorum que obuenerunt extra dotē. Oppo. C. de pac. cōuen. l. vlti. glosſ. ibi ſol. hic etiam ſol. q̄ hic in ſorte: ibi in vſuris. aliter intelligit q̄ hic de naturali ibi de industriali. dñs Marti. fili. aļs de fano disputauit vnā. q. ⁊ cōtrario semper recitaui. ⁊ dicit † aut fructu percepti extant et debent heredi mulieris

1

restitui. vt. l. ſi stipulata. ff. de do. inter virū ⁊ vxo. aut sunt cōsumpti: ⁊ tunc aut percepti cōtra voluntatem defuncte ⁊ maritus debet restituere. vt. l. de bis. C. de do. inter virū ⁊ vxo. aut percepit voluntate defuncte: ⁊ tunc aut sunt fructus industriales et maritus lucratur. vt. d. l. vlti. cū glo. C. de pac. conuen. Non ob. ista. l. quia tenetur reddere rationē: ii cet fructus sint cōsumpti si vero sunt fructus naturales magni: ⁊ tūc tenetur maritus restituere ī quātum est locupletior. ⁊ vt. l. ſi stipulata. ff. j. ff. de dona. inter virū ⁊ vxo. aut sunt parui ⁊ nō tenetur restituere. vt. l. ſi id quod. ff. j. ⁊. l. utrum. ff. de dona. inter virū ⁊ vxo. ⁊. l. omnibus. ff. de impē. Cū bui cōsulere hic vtrū ſ oleum sit fructus naturalis vel industrialis. Et habes casum qđ est industrialis. ff. de rei ven. l. antepe.

1 Reus edit actori ad replicationē fundādam.

2 Discussio bonorum quādo fit notarius potest cogi vt exhibeat instrumentum ex quo probatur debitum de quo fit discussio.

1 Post aditam. Reus † tenet edere actionem actori ad replicationē fundādā. h. d. Et glo. alt. istū text. ad illud qđ summani tibi in. l. ſi. C. de edē. et Hui. de cu. in. l. j. ff. edenda sunt omnia. Jac. bu. rñdet q̄ hic nō editur vt instrumenta ſ sed vt in corpus hereditariū. ipse pōt dicere quicqd vult. Not. qñ fit bonorū discussio potest cogi notarius vt exhibeat instrumentū ex quo ꝓbatur debitū illud: de quo fit discussio plene in. l. ſi. C. de eden.

2

Si cui plus q̄ per legē falcidiam. Rubrica.

Si cui plus. Cum dicitur tene bene mē ti glo. que inci. ſic. C. dicam: aļs ad quid sit menti tenenda.

e Hec verba. Verbum amplius qñq; totū cōtinet. h. d. Not. de dictione amplius: de qua habetis. C. de heredi. instit. l. ij. Opp. de aut. sed cum testator. C. ad le. fal. Sol. ibi ſm iura nouа vbi inuentario non facto tenetur ad totum: hic ſm iura vetera ſm q̄ non tenetur vltra vires hereditarias.

1 An filius de restituendo grauatus detrabat duas quartas.

Hec verba. Vide de Bar. in. l. ſi ita scriptum. de legatis. j.

Interdum. Iste est no. ff. menti tenēdus. ⁊. h. d. vbi in alio iure heres quartā detrabit cessat falcidia. vel aliter. Non debēt detrahi due charte. glos. inducit in arg. ad. q. q̄ filius institutus ⁊ de restituendo grauatus nō detrahit duas quartas. ⁊ vide gl. ī inci. ptoze ꝛc. ibi: idē ergo ꝛc. istū passum nunq̄ examinauī vobis: nec modo examinabo: q̄ est decisum per decretalē. Hlo. nostre tāgunt in. l. in ratione. ff. qđ vulgo. ff. ti. j. ⁊. l. papi. ff. ſi ipubes. ff. de inof. test. et. l. quāq̄. ad. l. fal. ⁊ glo. videt tenere q̄ institutus et rogatus de restituendo pure nō detrahit duas quartas: sed rogatus de restituēdo sub cōditione detrahit duas et hoc est canonizatū extra de test. c. raynutius. ⁊. c. raynaldus. Glo. in. ff. ſi gs aūt nō implens. in corpo. de here. ⁊ fal. dicit aut est institutus pure ⁊ nō detrahit duas aut est institutus sub cōditione ⁊ detrahit duas. Hoc tractat ī. d. q̄ſ. et Jac. de bel. in. ff. quāobrē in corpo. de restitu. Communiter tenētur ille decretales licet ſm pūcta iuris nostri non possit nisi vnam detrahere.

1

Tiam si quāti. Opp. de ineris non liberatur interitu. vt. l. incēdiū. C. ſi cer. peta. ⁊. l. in ratione. ff. ſi. ff. titu. i. Solu. Dy. q̄ hic tenetur ad genus respectu speciei: ideo nō liberatur interitu. vt. l. ſi quis ad libertatem. ff. j. ff. de nox. ⁊. l. titie. ff. fina. ff. de leg. j. ⁊. l. quidam. ff. ſi ibi. C. eo.

Si dolo. Quoties futurum. In tex. ibi: dies superest. cōditio exitit eo casu quo fuit relictum

Universidad del Rosario Archivo Histórico

sub conditione.⁊ in diem dicemus si facta estimatione illa appareat locum esse falcidie.

1 ¶ Legata minuta que dicantur: arbitrio iudicis relinquitur.

2 Legatarius cui legata sunt minuta alimenta licet non satisdet tamen cauere debet.

3 ¶ Cautio de qua hic prestatur sub pena.

Quamuis. In legatis minutis causa alimentorum non prestatur hec cautio. h.d. ¶ Pro declaratione reuoco in dubiū: an pro legatis minutis debeat prestari satisdatio. Quidam dicūt ꝙ non. veritas est ꝙ iste.ff. loquitur in legatis minutis causa alimentorum:⁊ istud omnes tenent. ¶ Quero ꝙ que dicātur legata minuta. Dicunt quidam illa que sunt vsq; ad .g. aureos. sed iste.ff. non dicit hoc. Alij dicunt vsq; ad duos. vt. l. si oleum. in fi. cum. l. sequē. ff. de dolo. Alij dicūt aliter. vt in aut. nisi. C. de sen. ex peri. reci. Ja. de are. dicit super ista glo. ꝙ in illa aut. nisi standum est cōsuetudini. in alijs statur arbitrio iudicantis cum non reperiatur determinatū: vt. l. i. in fi. ff. de in. delibe.⁊. j. ex qui. cau. in possess. ea. l. in venditione.⁊ l. certo generi. commu. pre dio. Que est ratio quare non prestat in alimentis. Dic vt in glo. ¶ Querit gloss. hic dicitur ꝙ non debet satisdare sed an cauere. dicit ꝙ sic. vt. l. ij. ff. ff. si dubitetur. ff. de iudi. habes tex. in. l. in rebus. de vsufruc. ea. re. que vsu consu. habes in. l. filium. vt lega. no. caue.⁊ quod not. per Dy. ſ. iudi. sol. super rubri. ¶ Quero[a] quando ſ interponitur ista cautio: an cum pena vel sine pena.⁊ glo. dicit forte sub pena cum non sit difficile ⁊ tene menti istam glos. Contrarium videtur sentire glo. in. l. ij. in fi. C. qui satisda. cogan.⁊. l. fi. ſ. de pacto. stipu. Possimus saluare istam gloss. ꝙ hic loquitur eo casu quo remittitur sibi satisdatio fideiussorum. ille gloss. loquuntur quando fideiussores tenentur dare. Habes aliam glo. de hoc in. l. iij. in fine. ff. de alie. iudi. mutan. can. fa. vbi est glo. ꝙ sub pena tenetur promittere. glossa signat contra. et non soluit. vide eā que incipit: in fine. Sol. hic speciale fauoze alimentorum.

Si legatarius. Uersi. idem statur hec cautio. h.d. ¶ Pro concordia. Aduerte ꝙ non astringit executor testamētarius ad fideiubēdū cuius fidē testator secutus est. ita Bar. in hac. l. diuus. Sed Dziū all. tenere in l. iij. ff. de ali. lega. per dñm Jaſo. in l. firmio. ff. si ab heredibus. ff. quando dies le. ce.⁊ nō fuit. Sz plures solu. dat ipse Bart. in opp. suis. et in distin. et satis clare loquitur.

¶ Oppo. Et vide Bal.⁊ Jmo. ibi.

e ¶ Cauere. Vide per Jo. an. i tit. de instru. edi. ff. nunc aliqua. in Spec. quē in hoc sequit Pet. de ancha. in cle. i. de testa.⁊ ponit Jo. an. in ad. di. que inci. albertus galeoti. in ver si. item no. ꝙ eo casu ꝛc. si heres solvit executori: an sit liberatus. Vide Jo. an. in tit. de instru. edi. ff. nunc vero aliqua. versi. sed an debitor.

Si duo ex testamento. ¶ Oppo. de. l. qui cum herede. ff. de exec. rei iudicate. Solu. gloss. hic quod ibi erat contentio inter institutum et substitutum. hic inter duos institutos ꝛc. vide glossam que incipit: id est se esse ec. vſq; ibi. l. enim ꝛc. et ista solu. non videtur esse vera: nec ista cautio debet habere locum quia olim iudicia filebant propter petitionem hereditatis: ergo legatum non poterat peti:⁊ sic cautio non debet interponi. Beuiter credo ꝙ istud debet declarari p l. si testamentum. cum glo. de peti. here. Vel solvat legatum heres vel opponat exceptionē ꝛc. vt ibi. Et sic est intellectus verus et absolutus. Contra: dic ꝙ optime possunt peti legata: vt hic. si vult heres exceptionem opponere potest: vt ibi. si vult soluere et petere cautionem potest: vt hic. hodie tamen istud corrigitur per. l. fina. C. de peti. heredi.

Hec cautio. Ista cautio debet prestari quādo recipiētis interest. hoc dicit. Jn tex. ibi: tradidit.⁊ certe non ratione que sequitur.

Videamus. Legatarius debet cauere heredi fideicommissarius heredi causa euitandi circuitus. hoc dicit. Jn tex. ibi: sufficeret hic. Respondet ibi esse: id est legatarium heredi cauere debere: ac si non esset fideicommissarius grauatus. ¶ Venio ad versi. sed et legatario. vt intelligatis istum versicu. habetis recodari de eo qō habuistis in. l. penales. in fine. ff. titulo. i. ibi: de ali. leg. breuiter⁊ glossa solvit et bene.

¶ Satisdatio remittitur ei qui non potest satisdare.

2 Satisdatio quandoq; exigitur timore future paupertatis.

Nam non facile. †Ei qui non potest satisdare remittitur satisdatio. hoc dicit. ¶ Oppo.⁊ videtur ꝙ paupertas sit causa dande satisdationis. vt. l. de creationibus. ff. sin autem. C. de episco. audien. Glos. non solvit. Respon. †quando ꝙ propter paupertatē remittitur satisdatio ⁊ quādoq; exigitur⁊ hic exigitur timore future paupertatis:⁊ si esset certum legatarium semper esse dinitem non prestaretur. vt. ff. eo. l. nisi. ff. item sciendum. sed eo casu quo non potest prestare an sit repellēdus:⁊ tūc aut tractatur de administratione rei aliene et repellitur propter paupertatem. vt in. l. de creationibus. aut de administratione propria debiti tractatur et tunc non repellitur: vt hic. ¶ Oppo. ꝙ paupertas non prosit. vt. l. pedius. de incen. ruina naufra. Dic plene in. l. si quis ad declinandam. C. de episco. et cleri. ¶ Quero quid si bona fide non postulatur. dic vt in glo.⁊ bene.

¶ Executor testamentarius non tenetur cauere.

2 Uerus executor non tenetur fauere nisi post testamentum factum cepit esse non soluendo.

3 Legatarius vel minister nudus quam cautionem teneatur prestare. qō triplex est cautio.

4 Satisdatio testamentarius: an habeat aliquam actionem: remissiue.

5 Executor an bene vel male distribuat quādo iuramēto probetur⁊ quādo per testes.

Jus pius. Ista est bona lex: et glossa legit vno modo: ego legam alio modo et erit fine tot contrarijs. et lectu. pono per. l. pecunie. ff. de ali. leg. vbi debet remanere penes istum ministrum: et ideo non debet cauere. et ſm hoc loquitur in legatario non in nudo ministro. et glossa legit aliter. et hoc dicit. Uerus executor non tenetur heredi cauere. hoc dicit. ¶ Oppo. de. l. iij. ff. debebit. ff. de ali. leg. Glo. respondet ibi loquitur in executore dato ab herede vel a iudice: hic in testamentario. Sed certe etiā† executor testamentarius non tenetur cauere. vt. l. nulli. C. de episco. et cleri. tene menti istud. ¶ Contra istud oppo. de. l. liberto. ff. largius. in fine. ff. de annu. legu. Ille est text. qui bene declarat istam legem. Sol. merus

2 † executor non tenetur cauere nisi post testamentum factum ceperit esse

d non soluendo: vt in contrario. ¶ Oppo. de. l. si a pluribus. in princi. ff. de lega. j.⁊ l. quidam. ff. pen. eo. titu. vbi isti executores debent satisdare. Dyn. in. d. l. si a pluribus. sol. ꝙ ibi loquitur in executore qui a defuncto sensit commodum: ideo tenetur cauere. hic a defuncto qui commodum non sensit. ¶ Et pro declaratione materie plene distingue† ꝙ triplex est cautio. quedam est cautio cessantium partes reddi. quedam de conseruando indemnem. quedam est cautio de impliendo onere ininuncto.

¶ Circa primam cautionem: dic aut est legatarius et non tenetur satisdare. vt. l. pecunie. in prin. ff. de adi. lega. et hoc ſm primam lect. quam posui. Aut est minister non tamen nudus et cogitur cauere.e vt. d. l. pecunie. i). respondeo. non tamen satisdare cum eius fides sit electa a testatore. vt. l. firmio. ff. i. quando dies lega. ce. Aut executor merus⁊ non cogitur cauere nec satisdare. vt hic. ¶ Circa secundam et tertiam cautionem: dic aut est legatarius et cogitur satisdare. vt. l. si tibi. ff. de lega. iij. et l. quibus diebus. ff. ff. de condi. et demon. Aut est minister. et tunc si non est nudus cogitur cauere non satisdare. vt. ff. de leg. i. l. si a pluribus.⁊ d. l. firmio. ff. i. nec ob. ff. de leg. j. l. quidam. ff. pe. quia ibi loquitur de satisdatione que prestatur ex illo titu. vt lega. no. ca. non de ea que prestatur vt executor. Predicta vera nisi sit effectus minus solvendo. vt. ff. proxi. dicam. Si vero est nudus minister: tunc aut post factum testamentum effectus est minus idoneus⁊ satisdat: alias nō satisdat nec cauet: sed potest

4 ei simpliciter solui. vt. l. liberto. ff. largius. de annu. le. Predicta vera † de executore testamentario: de legitimo⁊ datiuo dic vt. ff. dixi. Item si dubitas qualiter cognoscatur legatarius ab executore:⁊ executo merus a non mero. vide quod dixi in. l. pecunie. de alimen. lega. et plenius in. l. si quis titio. ff. de legatis. ij. Item nota quod eo casu quo executor debet cauere vel satisdare: si heres sibi solvit non exacta cautione vel satisfactione adhuc tenetur legatarius. vt. d. l. firmio. ff. j. ¶ Quero† an isti

5 executores habeant aliquam actionem. Item an portio deficiens ꝛc. Dicit glossa in dicta. l. si quis titio. ff. de legatis secundo. et ibi dicam.

Quero quid

a ¶ Juramēto. Et a vide fin. Bal. i. l. j. in vlti. colū. C. de b edē.⁊ qualiter probat qs se sic expē disse. vide p Bal. in. l. restituēda. C. de peti. heredi. et Bar. in. l. que sub cōditione. de. 2di. instī.⁊ qualiter qs probet se tm̄ vēdi disse. dic p sacram̄etum: fm Bal. in. l. in familie. C. fa. berci. per. d. l. si quis pro redēp. et istis adde ꝙ in tutoribus⁊ cōmissarijs reddētib⁹ rationes. not. Bal. in 1 rub. de fi. istru. in 2 ver. sequit videre de scriptura quo 3 rūdam officialiū. et Bar. in. l. j. ff. of 4 ficiū. de tute. et ra. distra.⁊ no. isti. de act. ff. actionum. in ſtrin. ꝙ. p Mododer. per Jo. and. in. d. ff. nunc vo aliqua. in addi. que incip. per būc. ff. ꝛc.⁊ vide ad materiam qualiter fit mod⁹ 1 probādi pecuniā in tali causa exprēsam. habes post Bart. in. l. si autē. que est in fi. in lec. C. ad macedo.

b ¶ Domin⁹ Lyn. Adde Bald. in. l. nulli. C. de episc. et cleri.⁊ qō no. dixi in. ff. in bone fidei. instī. de act.⁊ glos. in. c. dilecti. z de iudi.⁊ Bald. in. l. id qō pauperibus. i fi. de epiſc.⁊ cleri. et in. d. l. si quis pro redemptione.

c ¶ Quīq. No. per satisdationē dicit 4 subire iudiciū. vt d. l. titius. qua no. quia est singu. fm Bald. ibi. Andre. barbatia.

d ¶ Detur actio. ad de Pau. de ca. cōſi. cl. xiij. z inquantum Ellexā. ponit ꝙ stāte statuto ꝙ bannitus non audiat̄ pcessus erit c

¶ Quero quid ſi est dubium: an bene distribuat vel non. Et glo. dicit ꝙ statur iuramento.a⁊ facit quod no. in. l. sancimus. ff. in cōputatione. C. de indeli. dñs Cy. b in. l. id quod panperibus. in. viij. q. determinauit fm Pe.⁊ dicit ꝙ istud debet intelligi verū in legatis minutis: sed ī bis que bene possunt probari per testes vt sunt magna facta tunc per testes debent probari.

Sinon. Cautio vsufructu finito rem restitui debet interponi ei ad quem pertinet proprietas non heredi tantūmodo. h.d.

¶ Ad senatusconsultū trebellianū. Rubrica.

¶ Hec rub. nō eget cōtinuatione: qz tex. cōtinuat. Sed opp. cū in nigro etiā dicat de senatusconsulto pegasiano debuit addi in rub. de senatusconsulto pegasiano. Rū. glo. ꝙ oia remedia pegasiani sunt attributa treb.⁊ q̄ sunt propria remedia vtriusq;. vide insti. de fideicom. here. per totum.

¶ Remedia trebelliani sunt quinq;.

Pater si rogatur restituere filio: an habeat locū trebellianum.

Usufructuarius dz etiā ille in quē transit effectus sine noīe licet non sit ille: de quo in tit. de vsufru.

Institūtia de vno ad alium qualiter transferatur.

Explicito. Hec. l. primo cōtinuat titulū. Secūdo ponit tps cōfectionis huī⁹ senatusconsulti. tertio ponit verba. Scōa ibi: factis est. tertia ibi: cui⁹ vba. h.d.

Facta restitutione transeunt actiones⁊ iura in fideicōmissariū⁊ heredi parat exceptio. ¶ Oppo. ꝙ alia sunt remedia treb. ſ. de coactiōe heredis et de detractione quarte. vt. ff. eo. l. quia poterat. et. ff. ea. l. ſ. fi heres. cum. ſ. seq. Sol. fateor† ꝙ remedia treb. sunt quīq;. vt no. in. l. in testamēto. C. ad. l. fal. Primū ꝙ heres cogat adire⁊ restituere. vt. ff. eo. l. qz poterat. Secundū vt facta restitutione trāseat actiones in fideicōmissariū: vt hic. Tertiū ꝙ heredi deſ exceptio si cōueniat: vt hic. Quartū ꝙ cōtra eū detur exceptio si agitur: vt hic. Quintus est de detractione quarte. vt. ff. ea. l. ſ. si heres.⁊. ff. seq. Et de his remedijs aliqua fuit attributa trebellianо que fuerūt inuēta per pegasianū senatusconsultum: vt insti. de fideicō. here. per totū. Item cōtra dicitur hic ꝙ iudicia: id est instātia transeunt in fideicō. Cōtra. ff. eo. l. cum hereditas. Rñ. ibi: instantia cepta cū defuncto q̄ transit in fideicō. vt hic. qz erat ius hereditarii. Sed instantia cepta cum bere rede nō trā sit in fideicōmissariū. vt ibi: quia nō est hereditaria. ¶ Jtē cōtra qñ pater restituit filio nō restituit vt heres. ergo treb. nō habet locū. vt. l. cū filio. ff. de lega. j. Sziū dz in ver. sed idē. Rñ. ꝙ ſicq; pater † instituit et rogat restituere filio: tūc habet locum trebel. quo ad oia remedia: vt hic. qñq; ipse filius restituit et pater rogat ei restituere: tūc etiā habet locū trebel. ad oia remedia ꝑterq; quo ad deductionē quarte. vt hic.⁊. ff. ſi filio. ſ. eo.⁊. ff. de. l. j. l. cū filio. Jtē op. ꝙ deductio quarte nō sit de remedijs trebel. vt insti. eo. ſ. restituta. Solu. fateor cōtrariū sed attribuit ei. Fuit eñ inuentū ꝑ pegasianū. ¶ Ulti. no. duo ex isto text. primo† ꝙ ille in quē trāseunt vtiles:⁊ sic in quē trāsit effectus sine noīe appellat̄ vsufructuarius largo modo vt ibi vsufructuſq; trāsferre tū nō est vsufructuari⁹. de quo loquit̄ tit. de vsufru. ¶ Scōo no. ꝙ† fit trāslatio instātie de vno ad alium q̄ trāslatio fit multʒ modis fm Ja. de are. Transferī eñ qñq;. l. autoritate. vt hic.⁊ l. si operarū. de ope. lib.⁊. ff. de fideiuſ. l. si cū hominē.⁊. ff. de iudi. l. tam ex cōtractib⁹.⁊. l. si servus. de cōdi. inde. dixi. ſ. sol. ma. l. si ſstāte. in fi. Quādoq; trāsfertur facto hominis: tūc vnus modus ponitur. ff. de pcu. l. in cause. ff. si ex parte. scz ꝙ fiat cessio instātie. Alius mod⁹ ponit̄ in. l. mutari. cū. l. seq. in glo. eo. tit. quia omnia de nouo fiūt⁊ repetūtur. Quādoq; trāsfertur per litis contestationē. vt. ff. de iudi. l. sed⁊ si fuscēperit. et in aut. de liti. ff. si vero apud iudicē initiū. Quādoq; per satisdationē. vt. l. titius. de procu.⁊ dixi in. d. l. si cum hominem. de fideiuſ.⁊ examinani multa circa hoc in. l. si ante accep. iudi. ff. alia in hoc ꝓin. non sunt dicenda quoniam iuriſconſultus. ſ. ponit.

1 ¶ Statutum vel leg⁹ dispones actionem nō dari in ciuilibus importat ꝙ exceptione repellatur in criminalibus ipso iure non competat.

2 Statutum ꝙ actiones competentes vni alij dentur: intelligitur de vtilibus: non de directis.

3 Statutum dictans quod per liberam personam nobis actio acquiratur de qua intelligatur.

Sublata. ꝓuiſum est heredi⁊ etiā fideicōmissario. h.d. ¶ Op. ꝙ senatusconsultus etiā habeat locum qñ fine aliquo timore nō vult adire. vt. ſ. eo. l. qz poterat. Rñ. fateor cū circa adeundam hereditatē vel nō fit ꝓ ratione volūtas. Sed qz cōius accidit ꝙ quis nolit adire ꝓpter metum litum:⁊ aliarū imbricationū ideo ad hoc ſe retulit senatusconsultū. ¶ Jtē 2tra hoc op. ad ſm rñsum ꝙ heres possit agere. vt. ſ. e. l. ita tñ. ſ. qui ex treb. Sol. ante factam restitutionē pōt agere vt ibi: non post vt hic: qō intelligo nisi ꝓ quarta q̄ remanet apud eū. vt. ff. e. l. ſ. fi. ¶ Ulti. not. diligēter† verba senatus que dicunt actionē non dari heredi qō importat hoc est heredē exceptione repelli. simile in l. ij. ff. ad vellei.⁊ l. j. in ꝓin. ad mace. ibi ne actio petitione deſ intelligi ꝙ exceptione repellat. idez si vba referant̄ ad ꝓsonā. ſ. qꝛ in tale nō deſ actio d intelligi ope exceptiōis.⁊ idē si referant̄ ad ipam rem vel ad ipsum negotiū de quo agitur ꝑ ti diceret ꝙ eo noīe nō fit actio petitione. vt. d. l. j. ad maced. ⁊. l. ij. ad velleia. ꝙ pcedit in cuilibus. in criminalib⁹ vero videnī importare dicta verba ꝙ ipso iure nō fit ius agēdi. vt. l. j. ff. qō ait. de alea. ita sentit Jaco. de are. in quadā dispu. ¶ Mo. etiā ꝙ ſi. d. i cit† ꝙ actiones cōpetētes vni denī alij intelligi e de vtilib⁹ nō de directis: vt patet hic ꝺum dicit ꝙ actiōes denī fideicōmissario intelligi de vtilib⁹. Et pdicta† sunt vtilia ad statuta q̄ fepe dicūt actio f nē nō dari nō audiri⁊ similia ꝙ sit opus exceptione ī ciuilib⁹ in criminalib⁹ secus. Jtē facit statutū est hic† ꝙ per liberā ꝓsonā nobis q̄ra⁊ actio. q̄ro an q̄ratur directa vel vtilis. Et videt ꝙ vtilis: vt hic.⁊ isti. eo. ſ. restituta. Forsan posset distingui ꝙ aut statutū disponit ꝙ actiovni ꝓmo quesita per ipsum alteri queratur intelligitur de vtili: vt hic. g quia directa nō potest ab ossibus separari. aut statutum disponit ꝙ actio ab initio queratur ꝙ alii. et tunc de directa intelligitur. vt insti. ꝙ quas personas no. acqui. per totum.⁊ de verbo. oblig. l. stipulatio ista. ff. alteri.

Hoc autem. Hic incipit exponere verbū heredū positū in senatusconsulto. ¶ Op. ab intestato nō poterāt relinqui legata. vt insti. de fideicom. here. ff. ꝑterea. Sol. hic loquitur in fideicōmisso qō in hoc differt a legato fm ista tēpora. Hodie secus dicit glos. qō b examina: vt dixi in. l. j. ff. de leg. j.

¶ Trebellianica vel falcidia ꝙ hodie habeant locum in testamento militis.

2 Filiusfamilias in aduentitijs in quibus patri nō queritur vsufructus non facit testamentum.

3 Pater an possit filium emancipare quo ad vnum actum relinquit cogitandum.

In filij. Hic ꝓsequit expositionē eiusdē verbi heredū. vsq; ad. ff. heres ¶ Opp. j. ea. l. ff. deniq;. Sol. in testamēto militis habet locū treb. quo ad oia remedia: vt hic. ꝑterq; habet locū treb. quo ad oia remedia: vt hic. ꝑterq; de here.⁊ fal. ff. pe. Sol. dicit Dy. ſ hodie fal. facto inuentario habet locū etiā in testamēto militis. et idē in treb.⁊ sic iura antiqua ī B hodie coriguntur. Idē tenet Fran. accur.⁊ Cy. in. l. in testamento. C. ad. l. fal. ¶ Querit gloſ. ſan† filiuſſa. possit facere testamētū in aduētitijs quoru vsufructus patri

g 2 b nō q̄rit. Et determinat ꝙ non:⁊ bñ. casus est in. l. pe. C. qui test. fa. pos. dixi in. l. qui in ꝑtē. ff. de testa. facit quod no. in aut. vt li. ma.⁊ auie. in ꝓin. et boc no. ¶ Quero† vtrū pater† possit emancipare

Universidad del Rosario Archivo Histórico

7. comms opinio est g bene 2m. sayf hic colu. 3. m. 14.

a ¶Unum actum. a adde q pater nõ põt emãcipare filium ⁊ sibi retinere q̃sumfructũ. vt consuluit Oldra. 1 consi. cc̃xiiij.

b ¶Ipso iure. Ad 1 dem dicit q̃ in piam causam trãsit fideicõ. ipso iure: qõ idem tenet Bald. consi. cccxiiij. iiij. libr. et Pet. de anch. cõsi. viij. vbi tenet q̃ non requirat aditio hereditaꝛ ad 1 pias causas: pter q̃ in casu ibi posito per ipsum: et q̃ 3 in testamentis ad pias causas nõ requiraꝛ aditio. vide alias remissiones in l. j. C. de sacrosan. eccle. 1

c ¶Ipso iure. adde inquãtũ ¶leg. 2 dicit q̃ in piã causam trãsfertur fideicom. ipso iure: b qõ voluit Bal. cõsi. cccxiiij. iiij. lib.

d ¶Fuit quesitum. Idem dic q̃ non potest dare patri vel alij existenti in potestate pr̃is patre autore. glo. est sing. in l. j. in fi. ff. de auto. tut. ⁊ vide dñm Jo. in. l. tam bis. ff. de dona. et an qs poterit esse autor: in causa p̃ 3 pria. vide Bal. in l. si cõsiu. ff. de adoptioni. vbi ponit multa no. digna. Andre. Barba.

e ¶Unde glos. Et vide. l. julian⁹. ff. de pig. hic. et facit l. leg̃ que tutores. C. de admit. tut. l. ait p̃tor. ff. de iure delibe. ⁊ in aut. de nõ alie. §. illa res dicit q̃ seruãdo seruari nõ potest q̃ nõ durat triennio. glo. pergrina 1 in. l. j. C. si aduer. vsu. ⁊ vide Jo. de imol. in. l. j. a ⁊ s in c rubri. ff. solu. ma.

f ¶Seruando seruari. Adde dum Alleg. transit cum opi. q̃ pecunia destinata ad emptio 2 nem prediorũ nõ connumeretur inter immobilia. qõ cõtrariũ tenet ro. 3 consi. clxxxvij. vbi all. p:o opi. Alex. iura hic per ipsuꝫ

filiũ quo ad vnũ actũ⁹ tñ: sez quo ad factionẽ testamẽti in ceteris remaneat in potestate. Et videt q̃ 7 fic: q̃ leg̃ hec facit. nã in castrensi vel quasi habetur loco patrisfa. vt. l. j. §. ad mace. in ceteris nõ in cõtrarium facit. §. de ado. l. quesitum. cogitabis.

¶Statutum loquens de heredibus habet locum in bonorum possessore.

Bonorũ. Idem prosequitur. ⁊ not. q̃ de heredibus habẽt locum in bonorum possessore de iure pretorio. quod apparet ex hac lege relata ad verba senatusconsulti. probatur hoc etiam. nam certum est q̃ verba conditionum intelligun tur stricte ad literam. tamen si dictum est si heres non, erit deficit ista conditio in eo qui est bonorum possessor de iure pretorio. vt de condi. et demon. l. in condi. §. si patronus.

¶Leꝛ loquens de herede habet locum in fideicommissario.

Habẽs vtiles actiones eas cedẽdo illas trãsfert. Restitutio an sit necessaria in fideicõmissario rogato restituere. an vero actiones in eum transeant ipso iure.

De illo. Fideicommissarius restituẽdo 1 secũdo fideicõmissario trãsfert actionem. hoc dicit. ¶Nota ⁊ q̃ prouisio legis loquens de herede habet locum in fideicõmissario: vt colligitur ex hoc. §. relato ad verba senatusconsulti. ¶Scõo not. ⁊ q̃ ille qui habet vtiles actiones cedendo eas transfert. de hoc dicam. j. eo. l. exasse. ¶Oppo. q̃ restituendo non transeunt actiones: sed transeunt ipso iure. b vt. l. penul. C. eodem. Glo. dicit q̃ quidam dicunt q̃ ibi loquitur quando secundus fideicommissarius fuit in mora hic quando restituit ante moꝛam. qõ non placet glos. quia scõm hoc non esset differentia inter primum heredẽ ⁊ fideicommissarios rogatos de restituendo. adhoderni tenent istam ⁊ bene: ⁊ est differentia inter heredem ⁊ fideicommissarium: quia in herede ad hoc vt transeant actiones ipso iure est necessaria absentia et moꝛa: in fideicommissaria sufficit moꝛa sola scm Pet. Et alia datur solu. scm Jo. quia ibi loquitur in rogato restituere pure. hic loquitur in rogato in diem vel sub cõditione. sed hoc licet possit esse verũ in se tñ est diuinare. Collige ergo ex predictis ⁊ an fideicommissario rogato de restituendo sit necessaria restitutio: an vero actiones transeunt ipso iure. Aut queris ante diem restitutionis: vel post: aut quando nulla dies est apposita. Primo casu non transeunt sine trestitutione vt hic scm Jo. Secũdo casu aut fuit in moꝛa restituendi: ⁊ transeunt ipso iure: aꝛs est opus restitutione: vt hic scm aliam lectu.

Sed ⁊ quoties. In fideicõmissarium 2 cui est facta restitutio insolidum transeunt actiones que ipso iure transibunt in alium fideicõmissarium existente cõditione. h. d. Oppo. q̃ sit opus restitutione. vt. §. pri. Sol. ibi loquit̃ in fideicõmissario rogato restituere: hic autem non erat rogatus vnus alteri restituere: sed erant confideicõmissarij. Item contra q̃ etiam hoc casu sit necessaria restitutio. vt. j. eo. l. cogi. §. idem metianus. Sol. ¶quedã est restitutio facti per quam trãsfertur possessio rerũ et illa est necessaria vt ibi quedã est restitutio iuris per quam transferuntur actiones. et ille tñ transeunt ipso iure. c vt hic. ¶Item contra q̃ iste fideicõmissarius conditionalis non potest cogi adire et restituere. vt. j. eo. l. ille a quo. in pr̃inc. Solu. ibi loquitur quando erat tñ vnus fideicõmissarius conditionalis hic erat vnus pro parte pure propter quam cogitur heres totum adire. ¶Quero ⁊ vtrum sint alij casus in quibus fiant translationes actionũ ipso iure. Rñ. sic: vt. l. pe. C. eo. ⁊ ibi no. ¶Quero an isto casu veniat detrabẽda quarta. Glos. distinguit multum perfecte. ⁊ vide eam ⁊ signa. ¶Quero ¶quid in directis bereditatib⁹ si est vn⁹ institutus pro parte pure pro parte sub cõditione: an istitutus pure interim habeat totum. Gloss. tangit hic. ⁊ in. l. ij. si pars here-

peta. ⁊ dixi in. l. plane. §. si coniũctim. ff. de leg. j.

Si filio. Sine rogatur heres sine pater 1 vel dñs vel administrator de redis locus est senatusconsulto. h. d.

¶Pupillus non restituit hereditatem tutori eo autore.

2 Tutor restitutionem de re sibi debita sibijpsi facere potest.

3 Pecunia est de his rebus que seruando seruari non possunt.

4 Adultus curatorem habens quib⁹ casibus equiparetur pupillo.

5 Adultus an adeat hereditatem sine consensu curatoris. remissiue.

6 Adultus qui fecit testamentum non restituitur in integrum aduersus testamentum.

7 Furiosus ⁊ prodigus pupillo equiparantur.

8 Adhinc an possit actionem cedere. remissiue.

9 **Fuit quesitum.** b ¶Hic est nota. §. 1 ¶Pupillus nõ põt restituere hereditatẽ tutori eo autore. adult⁹ põt curatori: quia ei⁹ autoritas non est necessaria. hoc dicit. ¶Oppo. extra glo. ad primã partẽ ⁊ videt q̃ tutor possit sibijpsi restituere. vt. l. fiftulas. 2 §. j. de ẽben. emp. Sol. ¶quedã est restitutio facti: ⁊ istam potest facere tutor de re sibi debita. vt ibi. et j. de fideiuss. l. tutor. in fi. Quedam est translatio seu restitutio iuris et illam non potest facere. vt hic. ¶Ad scõm dictũ oppo. ⁊ intro glo. et videt q̃ similis sit adultus pupillo. vt. l. si curatorẽ. C. de in integ. resti. mi. Glo. p:o sol. huius. Jrij dicit multa verba. ⁊ ideo diuido glo. Nam primo formatur contrarium. scõo ponit vnam sol. ad ipsum et multa similia conferẽtia ad solutionẽ vsq̃ ibi. Et in casu huius. l. ratio est ibi ponit aliã sol. et vnam oppo. ad ipsam et eius riũsionem vsq̃ ibi: vel fm Jo. ibi tertia sol. vsq̃ ibi: sed nunquid. ibi glo. formatur vnã nouã. q. ¶Cenio ad primã. Prima sol. est q̃ contrarium loquitur qñ agitur de eis obligãdis. tunc sunt similes pupilli ⁊ adulti qui curatorẽ habent secus cũ tractatur de eis liberandis. ita dicit glos. quã no. Ad istam sol. adducit glos. simile de. l. non quasi. §. hoc autẽ. j. rem pup. sal. fo. Item de pscriptione. xxx. anno. que nõ currat pupillo sed adulto sic. Item. C. de fal. mo. l. j. in fi. Sed aduertendũ est q̃ ista sunt similia ad hoc vt differat pupillus ab adulto non tũ faciunt ad ppositũ quia ibi non distinguit de adulto habente curatorẽ vel non ad qõ vadit Jsium. Preterea ibi loquit in his q̃ ipsa leꝛ disponit circa bona adultoꝝ vel pupilloꝝ sine eoũ facto. sed hic in materia nostra loquit de his que agẽda sunt ab ipso pupillo vel adulto: an valeãt. vnde dicta similia modicũ faciunt ad ppositũ. e Tñ glo. adducit aliud sile. ſ. q̃ pupillus nõ facit pecuniam sui creditoꝛis. vt. j. de solu. l. qõ si fo. te. §. fi. qõ nõ reperit in adulto qõ no. ita dicit glos. 3

¶Ex hoc dicto not. q̃ ¶pecunia est de his reb⁹ q̃ seruãdo seruari⁹ non possunt qõ patet. quia potest alienari. ⁊ probatur. C. de admi. tu. in aut. nouissime posita sup rub. et in corpoꝛe vnde sumitur. Et si dicis Jziũ patet ad oculũ: quia pecunia põt seruari seruãdo. Rñ. non põt seruari vt afferat vtilitatẽ fm eum vsum ad quẽ est destinata. Scõo aduertas qõ hoc sile modicũ faciat ad ppositũ. nam nõ loquitur de adulto curatorẽ habente: alias remanet dicta reg. l. si curatorẽ. Addncit glos. aliud simile: nõ põt testari pupill⁹ sed adult⁹? fic. §. de testa. l. qua etate. ⁊ insti. qui. non est pmis. fa. te. §. preterea. ⁊. l. aureli⁹. §. caius. de lib. le. situd est verũ in se etiã in adulto curatorẽ habẽte. ⁊ rõ est fm quod dam: q̃ vltima volũtas cõfertur post moꝛtẽ. et sic illo tpe erat finita cura. Jsta ratio nõ est vera qz. l. resistit initio. vt. l. si minoꝛ. de ser. exp̃oꝛ. ergo est ratio: quia quãtũ ad testamẽtum nõ videtur habere curatorẽ cũ hoc non ptineat ad administrationem bonoꝝ: ergo ⁊c. vt. l. in copulãdis. C. de nup. Dat glo. aliud sile q̃ adult⁹ põt accusare curatorem sus pectũ: sed pupillus nõ tut oꝛẽ. Jstud exemplũ est etiã bonũ tñ loquit̃ in his q̃ gerũtur curatoꝛe inuito ⁊ ad fiendã curã. Potest dari aliud exemplũ

§. de in lit.

alleg. deinde dicit cõtrariũ est veri⁹: q̃ casus est not. in l. iij. ⁊. l. vsuras. §. de cõtra. iu. tute. ⁊ idez dicit esse si est deposita ad bonestã partẽ lucri: q̃ cũ illud sit in reditu annuo: et annui redditus iter immobilia cõputent. vt j. cle. exiui. de verb. signi. igit consequens est vt etiã tũc fine decreto alienari possint all. specialiter casum in. l. iij. §. nec vsufructus. ⁊. §. si lapidicinis. §. de re. eo. in ver. cuiusuis alterius materie. et inẽquantum Alexan. ponit an pater possit autorari filio sibi donãti causa moꝛtẽ. et all. Ange. cõsil. incip. filia refutauit. ⁊ est i stampa. cccij. adde Ange. consi. cxlij. incipit dei noꝛe tria videtur impugnare. ⁊ ibi ponit an ppin qui possint autorari in facto proprio ⁊ qõ pater filio donanti causa moꝛtis sibi possit autorari. volunt Bal. cõsi. lix. ij. li. Roma. pulchre q̃ alleg. Ange. vt. §. consi. ccccxv. consulunt Oldra. consi. cxxvj. inci. pater consentit filie. ⁊ in quantũ Alleganꝺ. trãsire videtur q̃ state statuto q̃ mulier nõ possit testari nõ pñsentibus duobꝰ propinquoꝝ qõ nõ poterit vnã ex illis instituere. dic qõ Bal. consuluit cõtrarium: q̃ imo possit dũmodo cõsentiant nõ vt fic agat sed libere ei⁹ consi. clxxij. ij. lib. a state statuto q̃ vꝝ nõ possit testari sine consensu mariti: mulier poterit maritũ instituere. vt cõsuluit idẽ bal. cõsi. lxxviij. ij. li. Abb. tamen consi. gl. in fin. tenet q̃ pater non possit autorari filio donandi alteri filio. ⁊ fic fratri in eiusdem potestate.

§. de in li. juran. l. videamus. §. i. et. j. de re indi. l. acta. §. contra pupillum. ⁊. j. de cõfes. l. certum. §. in pupillo. ⁊ insti. de cura. §. item inuiti. j. de ma. test. l. lucius. in pr̃in. facit. j. de sol. l. si seruꝰ. g. ⁊ ibi dixi. Sed etiã ista nõ sunt similia. est ergo hic fauoꝝ liberationis. ¶Scõa sol. pr̃in. est q̃ adultus quãtum ad hanc rem non videtur habere curatorem cum vnius autoritas in hac re necessaria non sit vnde restituit sicut curatorem non habens. Jmo. istam solu. multum per quam declaratur. l. si curatorem. C. de in integ. resti. q̃ pupillus equiparat adulto habẽti curatorem. quod est verum in his ad que offi ciũ curatoris extenditur. ¶Sed contra hoc oppo. quia fm hoc semper poterit adultus cũ curatoꝛe suo cõtrahere. Respon. q̃ hoc est verũ in his que fiunt sine geruntur cũ curatoꝛe ex necessitate: secus si ex voluntate. quod etiã no. ⁊ iste sunt vere solu. ¶Tertia principalis solu. est fm hoc q̃ hic loquitur in adulto coacto adire: ⁊ fic cum ad eum nullum commodũ pertinere debet: restituere potest sine curatoris autoritate. aꝛs secus. Jsta sol. est vera in se tamẽ est diuinare. Reassu 4 me ergo cum queritur ⁊ an adultus curatorem habens equi paretur pupillo. Distingue: aut queris in his que disponuntur per legem circa bona eoꝝ: aut in his que aguntur per ipsos: aut in his que aguntur cum ipsis. Primo casu non equiparatur: sed multe differentie sunt: vt in prescriptione triginta annoꝝ. in. l. j. in fi. de fal. mone. et aliis similibus. Secundo casu quando queritur de his que agũtur ab ipsis: aut condendo vltimam voluntatem. ⁊ nõ sunt similes: quia adultus potest testari: pupillus non. aut inter viuos: ⁊ tunc aut ea agunt vel agere volunt cum ipsis tutoribus: vel cura toribus: aut cũ extraneis. Primo casu aut hoc agunt vt dictos administratoꝛes habeant: aut postq̃ eos habẽt. primo casu non sunt similes: vt insti. de cura. §. item inuiti. Secundo casu aut loquimur in actione ex qua ad eos non pertinet commodum vel incõmodum. ⁊ non sunt similes: quia adultus potest aliud agere cum curatore: pupillus nõ. vt hic fm tertiam sol. Aut ad eos potest pertinere commodum vel incõmodum. tunc aut loquimur de eis liberandis. et non sunt similes: vt hic fm primã soln. Aut de eis obligandis. ⁊ tunc aut ad ea que geruntur se extendit officium curatoris. ⁊ sunt similes. vt. l. si curatorẽ. C. de in integ. resti. aut officium curatoris ad hoc se non extẽdit. et tũc aut hoc gerunt necessario. et nõ sunt similes: quia adultus potest: pupillus non: aut voluntarie. ⁊ sunt similes: q̃ neuter potest. vt hic fm secundam soln. Si vo loquimur in his que cũ extraneis agũtur: ⁊ tũc si quidẽ officiũ curatoris ad hoc se extendit: ⁊ sunt similes. vt d. l. si curatorẽ. Si vo se ad hoc nõ extendit: tunc non sunt similes quia habetur perinde ac si non haberet curatorem: vt hic fm secundã solu. ⁊ est casus extra de ind. c. fi. lib. vi. ⁊. j. de manu. vin. l. ij. que inci. si minoꝛ. facit quod no. in. l. ait pretor. in pr̃in. §. de mino. Tertio casu pr̃incipali quando queritur de his que aguntur cum ipsis: scilicet pupillo et adulto: aut aguntur cum ipsis voluntarie. et distingue eo modo quo. §. per easdem leges. aut necessario: ⁊ tunc nõ sunt similes: vt. l. acta. §. contra pupillum. de re indi. et. l. si minoꝛ. de bo. auto. indi. possi. ¶Querit glo. ¶an adultus possit adire hereditatem sine consensu curatoris. Dic plene vt. l. impuberibus. et 5 l. pupillus. §. de acqui. here. ¶Quero ¶si adultus facit testamentum: an possit restitutio peti in integrum si dicat inconsulte factum. Respondeo non: quia edictum de minoꝛe loquitur de his que gesta sunt cum minoꝛe: sed verba gesserunt et contrageruntur non pertinent ad ius testandi. vt. l. verba gesserunt. de ver. signi. et ita intelligit Jac. de are. facit quod no. in 6 l. ait pretoꝛ. i pr̃in. de mino. ¶Quero ¶hic ¶dicitur de pupillo ⁊ adulto: quid de furioso et prodigo cui equiparãtur. Respon. pupillo. tex. est no. in. l. si fulcinius. §. adeo. j. qui. ex cau. 7 8 in pos. ea. ¶Quero ¶an minoꝛ possit cedere actionem. Dy. tangit hic: ⁊ videtur distinguẽdum vt doc. §. tractatur enim de translatione actionis tangit Dy. §. de auto. tu. l. potest. et ibi dixi. ⁊ in Spe. de cel. actio. §. j. ver. sed nunquid minoꝛ.

¶Collegia possunt facere cõtractus per decretũ collegij sine superioꝛe nec est necessarius syndicus cũ collegiũ pñs contrahit ⁊ cũ vno collegiato collegiũ potest contrahere. 1

Si autem. Collegiũ potest restituere hereditatem ex trebellia. vni de collegio. h. d. 1

¶Nota ¶q̃ collegia possunt facere cõtractus per decretum ipsius collegij: nec est necessaria supioris autoritas: de quo per gloss. ⁊ Hui. §. quod cuiusq̃ vniuer. l. nulli. ¶Secundo no. q̃ quando contrahitur cum aliquo collegio pñsente non est necesse q̃ collegium faciat syndicum ad fic contrahendũ: sed ipsum collegium potest principaliter contrahere. vt hic. ¶Tertio no. q̃ vnus de collegio potest cõtrahere cum col-

legio: quod tene menti.

1 ¶Actio personalis non prosequitur fundum.

2 Res estimantur cum qualitatibus suis.

3 Cautela in probando valorem quando quis dicit se deceptũ vltra dimidiam iusti pretij.

Si heres. Hucusq̃ tractauit iurisconsultus de vno remedio trebellia. scilicet transferendarum actionum hic tractat de secundo: scilicet de detractione quarte. Res que remanent apud heredem estimãtur cum qualitatibus suis nec cautio interponitur. hoc dicit. 1

¶Nota ¶q̃ actio personalis non prosequitur fundum: et ideo si habes aliquem obligatum et bona eius tibi non essent obligata tacite vel expresse contra eum ad quem bona 2 transirent nihil posses dicere. ¶Secundo nota ¶q̃ res debet estimari cum qualitatibus suis: vt hic. ⁊. l. mortis. in fine. j. de dona. cau. moꝛ. vnde. l. si seruus. de furtis. que dicit res tantum valet quantum vendi potest intelligitur: scilicet bomini scienti conditiones et qualitates rei. vt dictis legibus. Et ideo sis cautus ¶quando tractatur de estimanda aliqua re: quia forte dicatur venditoꝛ deceptus vltra dimidiam iusti pretij quod consideres personam venditoris si erat impliciti debitis vel si dedit fidei iussoꝝem vel non: vt ex hoc possis concludere q̃ talis res existens hominis sic impliciti debiti non reperijsset emptoꝛem tante quantitatis. Idem in similibus qualitatibus rerum que habent augere et diminuere pretium. ¶Opponitur. C. in quibus can. pign. tacite contrahitur. l. ij. Solu. ibi loquitur in hypothecaria hic in personali. ⁊ sic cessat contrarium. Glossa formal vnam. q. an hoc casu teneatur creditoꝛ⁹. Vide eam: ⁊ tene primam responsionem.

Si is qui quadringenta. Heres qui be 1 reditatẽ restituit retenta certa quantitate sub nomine quote tenetur legatarijs in eo quod habet vltra quartam si a fideicommissario exigi legata non possunt. hoc dicit. ¶Oppo. quod iste textus sibijpsi contradicat. Respondeo primo dicit dandam sibi petitionem de rigoꝛe: postea de equitate mitigat vt solum in ducentis detur petitio. ¶Opp. insti. eo. §. si quis vna. Sol. quando heres retinet certam quantitatem non tenetur legatarijs si a fideicõmissario potest exigi: alias tenetur i eo quod habet vltra quartam: vt hic: de quo distingue. j. eo. l. fin. ¶Quero vtrum fideicommissarius teneatur insolidum hodie si non fecit inuentarium. digi in. l. in ratione. §. quod vulgo. §. ad legem falci.

a ¶Quero hic. Et vide glo. fin. l. ij. C. de cura. fu. q̃ ola pulegia data pupillis dentur pro digis et furiosis. Andre. Barba.

1 ¶An fideicommissarius detrahat quartam.

Deniq̃. Licet non detrahatur falcidia non tamen tenetur quis ad legata vltra vires hereditarias. Item fideicommissarius non detrahit quartam nisi liberalitatem heres in eum exercuerit. h. d. ¶Opp. q̃ possit quis teneri ad legata vltra vires hereditarias. vt. C. ad falcid. auf. sed cum testatoꝛ. Respondeo verum est bodie pro per delictum heredis omittẽtis facere inuentarium: vt ibi. ¶Sed oppo. hic dicitur in tex. coiuncta glo. q̃ testatoꝛ non potest prohibere trebellianicam deductionem. Cõtra in. d. aut. sed cum testatoꝛ. Sol. dicunt quidam illud in falcidiam: secus in trebel. Tu dic q̃ etiam trebel. potest hodie prohibeꝛi: vt dicam in. l. marcellus. j. eo. ¶Oppo. q̃ fideicommissarius possit detrahere quartam. vt. l. penales. §. fina. ff. ad. l. falcid. Hujus gratia glos. hic distinguit ⁊ non perfecte. Dy. etiam supplet in aliquo et similiter non perfecte. Tet ideo distingue lati⁹ aut loqueris de herede ⁊ iste regulariter detrahit quartam. Fallit in casibus notatis in. l. in testamento. C. ad legem falci. aut loqueris de fideicommissario: et tunc aut queris vtrum detrabat, a legatarijs singulariꝰ? aut a secũdo fideicommissario suo. Primo casu aut legata fuit relicta a se et nunq̃ detrahit. vt. l. leg̃ falci. §. nunq̃. ff. ad legem falci. aut de legatis relictis ab herede vel simpliciter. et tunc aut heres detragit sibi ⁊ vlterius non detrahet: vt hic. nec tamẽ tenetur fideicommissarius vltra q̃ habeat. vt hic patet. aut heres non detragit. ⁊ tunc aut hoc ideo: quia non potuit: aut quia nolnit: aut quia de hoc non cogitauit: sed per errorem totum restituit. Primo casu quando non potuit facto suo: quia coactus adiuit ⁊ fideicommissarius non detrahit. vt. j. eo. l. marcellus. §. quod si suspecta. Aut potuit propter naturam relictoꝝ: vt quia erat testamẽtum militis vel relictus ad pias causas. ⁊ tunc fideicommissarius non detrahit sicut nec heres. vt hoc. §. in pr̃in. succedit enim in locũ heredis. vt. j. l. prozi. Secõo casu qñ non detrahit quia nõ vult. ⁊ tunc aut nõ vult volẽs facere gratiã fideicõmissario tñ ⁊ fideicõmissa riius detrahit: vt h. aut volẽs facere gratiã fideicõmissario ⁊

Universidad del Rosario | Archivo Histórico

legatarijs ⁊ tñc non detrahit vt colligitur ex hoc.ff.oum dicit nisi liberalitatem ⁊c.Aut dubitatur ⁊ in dubio dicit glos. videtur velle facere gratiam primo fideicommissario cui restituit quod placet quando scienter restituit quia donare videtur.vt.l.cuius per errorem.de regu.iuris.⁊.l.j.ff.de condi. inde.Sinautem per errorem:tunc secus vt dicam in sequenti membro. Tertio casu quando de hoc nõ cogitauit heres sed per errorem restituit totum tunc fideicommissarius non detrahit.vt hoc.ff.in quo excipitur vnus casus tantum: scili cet quando in eum liberalitas exercetur. ¶Secundo casu quando queritur vtrum detrahitur a secundo fideicommissario vniuersali.⁊ tunc aut heres restituit coacte ⁊ non detrahit.vt.l.si patroni.ff.ij.j.eo.⁊ in hoc differt seruus fideicommissarius a legatarijs singularibus. Si vo adit sponte:tñc idem per omnia. vt.ff.distinctum est in legatarijs singularibus.Tertio casu[a] quando queritur vtrum detrahata suo fideicommissario ⁊ non detrahit.vt.l.eg asse.in fi.ff.eodem.De tertio vero:scilicet de legatario regula est ꝙ nunq̃ detrahit falcidiam nisi ei detrahatur.vt.l.ex falci.ff.nunq̃.et.l.penales.ff.fina.ff.ad legem falci.no.C.commu.de leg.l.j. Putarem autem perinde esse ac si sibi detractum esset quando heres voluisset in eum liberalitatem exercere ⁊ nõ detrasisset. videtur enim heres detrasisse:⁊ sibi donasse.argumẽ.buius ff.vide hic glo.⁊ signa.

a ¶Tertio casu.ad de Pau.de ca.cõsi.cccliij.

Sed si quadringẽta. Heres apud quem remanet dimidia hereditatis sub nomine quote conuenitur ad legata in eo ꝙ habet vltra quartam.b.d.iste.ff.

Idem iulianus. Si heres restituit hereditatem detracta quãtitate que ad quartam tñ sufficit legatarius non tenetur.b.d. ¶Oppo.C.eo.l.ij.vbi dicit heredem qui habet quartam teneri pro rata.Glo.dicit ibi refertur ad creditores tantũ non ad legatarios.vt ibi no. Item ibi retinuit sub nomine quotitatis hic sub nomine quantitatis.Et ideo glos.in hac materia an heres qui restituit teneatur legatarijs pro eo ꝙ remanet penes eum distinguit satis perfecte.vide eam ⁊ signa.et in eo quod glo.dicit ꝙ ante restitutionem tenetur heres legatarijs.habemus glo.contrariã.j.eodem.l.marcellus.in glo. que incipit:quod semper presumitur.sed ista glossa communiter tenetur.

1 ¶Hereditas transit in fideicommissarium cum onere legatorum.

2 Heres videtur ponere fideicommissarium in locum suum. Clausula ponens eũ in locũ suum importat cessionem actionis ⁊ constitutionem procuratoris in rem suam:

3 Heres si perdit beneficium quarte per coactionem hoc tantum prodest fideicomissario non legatarijs.

Qui quadringẽta. Nec.l.consecutus est repugnantia boribilis tñ i veritate nõ est si ordinate legatur.⁊.l.ista cũ pn.vsq; ad.ff.idem põnius.tractat eandem materiam. Sed pro euidẽtiori intellectu primo declarabo text.huius.l.demum.l.marcellus.postea recitabo apparatum communiter.⁊ hec leg.b.d.Legata particularia in computatione legis falcidie contribuuntur cum fideicommisso vniuersali quod estimatur quantum superest in beredi tate deductis legatis:⁊ fideicommissarius non tenetur ad legata in plus quã tenetur heres.b.d. Diuiditur in duas partes. Primo ponitur thema ⁊ questio.secundo determinatio questionis inspecta lege duodecim tabu.anteq̃ esset in legem falcidiam.tertio determinatio questionis inspecta qualitate potestatis legis falcidie. Secunda ibi:dicẽdum.Tertia ibi itaq;. Prosequamur per partes.⁊ in tex.ibi:deberet.als est deberes.⁊ nulla fit mutatio personarum alias deberet.⁊ tũc procedit gloss.mag.que dicit ꝙ trãsit de secunda ad tertiam personam. ¶Venio ad ver.dicendum. hic est secunda pars et subdiuiditur in tres. Primo ponitur determinatio questionis.secundo ponitur quedam ratio quando restitutio fideicommissi preuenit legatorum prestationem. tertio ponitur alia ratio quando legatorum prestatio preuenit restitutionem fideicommissi. Secunda ibi:quia presumitur. Tertia ibi:nam heres. ¶In tex.ibi:dicendum est.inngc hic tota trecẽta te dare debere Titio quod est.j.⁊ sic habes respõsionem ad questionem inspecta.l.ij.tabu.⁊ de voluntate testatoris:sed inspecta potestate legis falci.sit computatio. vt sequitur ff̃ Jac.de are. ¶Sequitur versi.itaq;. Ista tertia pars diuiditur in duas.primo loquitur qualiter fit computatio herede adeunte sponte.scõo qualiter fit herede adeunte coacte.et sic sol.q.positam in principi.l.ij.ibi non ergo. In tex.in fi.sed dic tunc quantum ei deberet. vt.j.prozi.dictum

1 est. ¶Not. ꝙ hereditas transit in fideicommissarium cum

2 onere legatorum. ¶Secundo no. ꝙ heres videtur ponere fideicõmissarium in locum suum quod nota pro verbis que ponuntur in contractibus ponens eum in locum suum ⁊c. que verba videntur importare cessionem actionis vel constitutionem procuratoris in rem suam:vt hic.circa quod vide quod digi in.l.in prouinciali.ff.penul.et fi.de ope.no.nuntia.

3 ¶Nota vltimo ꝙ si heres perdit bñficium quarte per coactionem hoc prodest tantum fideicommissario non legatarijs.vt hic.et.j.l.prozi.digi.ff.l.prozi.ff.denicp.in distinctione quam posui ibi.

1 ¶Fideicõmissum vniuersale estimatur quãtum valet tota hereditas.

2 Trebellianica cessat in omnibus testamentis in quibus cessat falcidia.

3 Legata simpliciter relicta ex persona heredis debẽtur:⁊ defalcãtur:⁊ ab ipso fideicõmissario prestãtur ⁊ petentur.

4 Testator si iussit hereditatẽ restitui deductis legatis: an fiet contributio ffm distinctionem istarum legum.

5 Trebellianica an cessat in relictis ad pias causas quod sic.

6 Lex noua loquens in vno casu ꝙ extendatur ad aliũ casum per legem antiquam.

7 Trebellianica an possit prohiberi per testatorem quod sic.

8 Trebellianica an perdatur per non confessionem inuentarij quod non.

9 Correctio legum quod non inducatur ex idẽtitate rationis.

Marcellus. Legata particularia cõtribuũtur cũ fideicõmissario vniuersali qõ estimatur quantũ valet tota hereditas nõ deductis legatis. Item intantũ tenetur fideicõmissarius ad legata inquantũ tenetur heres si sponte adijsset.b.d. Diuiditur in tres partes.primo ponit determinationẽ quando heres sponte adiuit.secundo quãdo heres coacte adiuit.tertio ponit extensionem sue determinationis. Secũda ibi:ꝙ si suspecta.tertia ibi:quod autem. In tex.ibi: in hac specie.dic ꝙ sequitur ffm lec.quam teneo. In tex.ibi: ꝙ si suspecta dicta fit hereditatis:dictum est.ff.ꝙ heres amittat quartam ⁊ quod tantum habeat legatarius si adiuit coacte quãtũ si sponte. Vy. ¶No.ꝙ fideicommissum vniuersale estimatur quãtum valet tota hereditas. ¶Secũdo not. ex ver.quod autem. ꝙ in omnibus testamentis in quibus cessat fal.trebellianica cessat. ¶Venio ad apparatum recitandum communiter super vtraq;.l. ¶Primo oppo.ad.l. qui quadringẽta.ff.eo.⁊ videtur ꝙ fit sibi cõtraria.nam primo dicit tota debere restitui.in ver.ita q;.dicit ꝙ defalcatur. Vnius timore facta est gl.super ver.ita q;.que dicit ꝙ cessus seipsum corrigit quod non placet.arg.l.non ad ea.de condi.⁊ demon. Secundo dicit gloss.ꝙ istas duas opin.ponit tanq̃ dubias et nullam eligit quod non placet imo certitudinarie loquitur in vtroq;.Vy.dicit ꝙ primum dictum est respectu persone fideicommissarij qui non potest falcidiam deducere.vt.ff.l.prozi.ff.denicp.secũdum inspecta persona heredis qui potest falcidiam deducere. Tu melius dic ꝙ primum dictũ est inspecta.l.ij.tabu.scõm inspecta potestate.l.fal.et ita apostillaui tex.ffm Jac.de are.quod tene. ¶Secundo opp. dicitur in.l.qui quadringenta. ꝙ legatarius non habet totum et fideicommissarius habet.lxxv. Contra imo videtur ꝙ totum auferatur a fideicommissario. vt.ff.ea.l.in fi.et.ff.si is qui quadringenta. Vnius contrarij timore antiqui in gl. mag.fatentur contrarium:ibi verum licet non dicatur in litera ⁊c. tenent ergo ꝙ a fideicommissario auferẽtur illa.lxxv. Contrarium est veritas vt patet ex tex.hic.et.j.l.prz. ¶Ad contrarium respõdeo ꝙ loquitur quando testator iussit beredem restituere hereditatem deducta certa quantitate.ex eo enim videtur velle heredem non teneri ad legata.vt insti.eo. ff.si quis.ideo a fideicommissario auferetur totum quod habet. Nam ex persona heredis nõ potest deducere quia heres ipse sibi retinuit quartam. Ex persona sua non potest.vt.ff.l. prozi.ff.denicp.sed in.l.ista fuit rogatus heres restituere hereditatem simpliciter.nec potest dici quod legatarius petat ab herede illa.lxxv.que sibi sunt minuta: nã cum minuãtur per legem falcidiam sunt indebita ipsi legatario. vt.l.plautius.⁊.l.linea margaritarum.⁊.l.j.in princi.ff.ad legem falc. ¶Oppo.⁊ videtur ꝙ marcellus contradicat.l.qui quadringenta.nam supra estimatur hereditas quantum valet deductis legatis.in.l.marcellus.estimatur quãtum valet non deductis legatis. Vnius timore due sunt opi.in glos.j.ꝙ.l.qui quadringẽta.loquitur qñ legata fuerunt relicta simpliciter. in.l.marcellus.fuerunt legata relicta nosatim ab herede.hoc tangitur in

tangitur in glo.mag.ibi:quid autem si expressum ⁊c. Contra istam lec.arguo:nam.l.qui quadringenta.loquitur quando heres nominatim est grauat⁹.vt patet in ver.itaq; ibi:quasi heres ⁊c.hoc patet in prin.l.marcellus.ibi:in hac specie.⁊ sic videtur loqui in eo casu quo.ff.vnde Azo ⁊ Hug.legunt aliter:videlicet ꝙ.l.ꝙ quadrigẽta.corrigatur per.l.marcellus. in cõclusione ibi posita.rationes aũt posite in.l.qui quadringẽta.non corriguntur. Nec lect.non placet:quia si rationes sunt vere:inclusio erit vera de necessitate.si falsa esset inclusio: false essent rationes. Unde Hy.tenet primã lec.que est vera. do rationem.quãdo legata relinquũtur nominatim ab here de non videtur onus hereditarium qõ apparet.quia si here ditas vadit ad aliũ nõ vadit cum illo onere siue vadat ad substitutũ siue ad coniunctũ.vt.l.j.ff.in substitutione.ff.ad.l. fal.⁊.l.si plures.ff.de leg.iij.digi in.l.que cõditio.de cõdi.⁊ demon.sed quãdo simpliciter relinquũtur dicitur onus hereditarium:quod patet.quia hereditas tunc transit cum onere legatorum. vt.d.l.merito. ergo quando legata relinquunt ab herede nominatim ⁊ postea hereditas p fideicõmissum: hereditas estimatur quãtũ valet absq; deductione legator:qz illa legata non videbunt proprie onus hereditariũ.secus qñ simpliciter ideo tunc legata detrahũt.vt.l.qui quadringẽta. Nec ob.text.ibi:quasi heres ⁊c.qz ibi inducitur quedã similitudo.nõ quod ppzie se referat ad casum propositum: vel aliter fuit grauatus quasi heres nominatim. Non ob.text.in.l. marcellus.ibi:in hac specie qz intelligo:scilicet que sequitur. ¶Ad istud opp.fortiter:qz legata que relinquũtur simpliciter videntur relinqui a fideicõmissario.vt.l.ff.C.eo.ergo non detrahetur faki.vt digi.ff.l.prz.ff.denicp.⁊ sic.l.qui quadrigẽta.que dicit falci.detrahendã nõ potest loqui in legatis re lictis simpliciter.Sol.duob⁹ modis.primo.l.cõtraria loquitur qñ heres fuit grauatus restituere totã vel omnem hereditatem.⁊ sic de necessitate includit onus legator:um esse in fideicõmissarijs.hic quando simpliciter vel melius.l.ff.C.eo. non dicit ꝙ legata videãtur relicta a fideicõmissario:sed ab eo debent peti no ab herede.Ex quo cõcludo ꝙ legata simpliciter relicta ex persona heredis debentur.⁊ per cõsequẽs defalcãtur:vt hic.sed ab ipso fideicõmissario petũtur ⁊ pstantur.vt.l.Itia.Pro hoc do duas glo.prima.ff.l.prz.in.ff.denicp.in fi.glo.que inci.nota fideicõmissarium primũ ⁊c.in fi. Alia glo.est in.l.marcellus.in glo.quod semper presumitur. ¶Opp.si semp presumitur relictũ ab herede.vt no.in.d.gl. l.marcellus.in princ.ergo nõ est differẽtia:an relinquat simpliciter vel nominatim.Rñ.nõ sequitur.nã quãdo simpliciter relinquitur tũc debetur ab herede vt ab herede. Quãdo vero relinquit noiatim:tunc videtur habitus respectus etiã ad personam.qõ patet quia hereditas non transit ad aliũ cum illo onere.vt dicitur est. ¶Oppo.quia etiam heres cõuenit pro legatis factis simpliciter.vt.ff.eo.l.ita tamen.ff.qui ex trebel.Glof.hic in pn.l.marcellus.dicit ꝙ illud est verũ in debitis.secus in legatis:sed glo.vlti.ff.eo.in.l.j.ff.ii.dicit idẽ in legatis ⁊ debit⁹;sc; ꝙ ante restitutionẽ possit gueniri heres post restitutionẽ non ⁊ hoc cõmuniter tenetur. ¶Opp. C.de lega.l.cum questio.vbi non fit cõputatio isto modo:sed illud ꝙ minus est relictũ videtur ademptũ ei cui est relictus plus. glo.ibi fol.ꝙ ibi loquitur quando totum primo relinquit secũdo partem:vnde partem videtur a toto adimere.hic quãdo econtrario;scilicet quãdo primo legauit partẽ secũdo totũ qõ licet fit verũ in sein alia materia.vt distingui in.l.interdum.ff.si.de here.instit.tamẽ hoc vt puto non procedit. nam l.cum questio.loquitur quãdo legatũ totius et legatum pars tis sunt vniformia.sed primo hic legauit quantitatẽ.scõo p fideicõmissum hereditatẽ reliquit que sunt separata:ls enim ccc.sint in hereditate non tamen est hereditas nec pars quo te hereditatis vnde non curo qõ procedat vel ꝙ sequatur qz non est totum ⁊ non est pars. ¶Oppo.ad ver.qõ autem.de au.⁊ arg.leg.l.si in fi.Sol.vt ibi solnitur per glo. ¶Opp.hic ꝙ in testamẽto militis cessat trebel. Contra.ff.eo.l.j.ff.in filij.Sol.vt ibi digi. ¶Quero ꝙuid si testator iussit hereditatem restitui deductis legatis:an fiet contributio ffm distinctionem istarũ legum. Rñ.casus est ꝙ sic.ff.prozi.ff. ¶Quero quid si testator reliquit legata pure fideicõmissum vniuersale sub ꝺditione;si decesserit sine liberis vl similia:an fiet cõtributio legatorũ et fideicõmissi vniuersalis.dicã.ff.prozi.ff. ¶Circa ver.quod autẽ.quero quid vult dicere. Rñ.digi.ff. ꝙ heres propter coactionem perdit trebellianicã.nũc dicit ꝙ illud quod est dictũ de trebel.perdẽda in dicto casu est verũ in omnib⁹ testamẽtis in quibus non detrahitur fal.vt in illis nõ detrahat trebel.vel aliter dictum est.ff.ꝙ licet heres scriptus perdat quartam legatarius nõ debet habere plus

a 1 2 3 4 5 b 6 7 c 8 d 9

a fideicõmissario quã habueret ab herede. Idem i omnibus testamẽtis in quibus cessat fal.vt tãtum habeat legatarius a fideicõmissario quãtũ habuisset ab herede. ¶Ulti.ꝙ h ⁊ trebel.induco ad.q.que talis est.vtrũ in relictis ad pias causas[b] cesset treb.ffm hec tẽpora nõ cessabat.vt.l.j.ff.ad municipium.ff.tit.ij.hodie reperif in fal.correctũ:vt in auf.simili ter.C.ad le.fal.an cesset trebel. Et dico ꝙ sic:quod probo.primo certum est ꝙ app.falcidie ꝓtinetur trebellianica. vt.l.pa ter filium.in prin.⁊.l.titia.ff.titu.ij.⁊.C.ad trebel.l.inbemus. et per infinitas leges huius titu. Sed text.in corpo.de eccle. titu.ff.finautem heres.vnde sumif auf.similiter dicit cessare omnem fal.de necessitate ergo cõprehendit omnem: scz falci diam ⁊ trebellianicã. Preterea scriptura dubia declarat ex precedentib⁹ ⁊ sequentib⁹.vt.l.qui filiabus.in prin.et.l.si seruus plurium.ff.si.ff.de lega.i.Sed in corpo.in.ff.precedenti fit mentio de fideicõmisso vniuersali.itellegatur qõ sequitur de trebel. Tertio in illis casib⁹ in quib⁹ falci.refecat particularia:in illis trebel.refecat vniuersalia.vt insti.eo.ff.sed restituta.sed hoc casu fal.non refecat particularia.ergo nec treb.re fecat vniuersalia. ¶Ulti.dico ꝙ est casus hic cum glo.⁊ vide glo.que inci.in quorũ testamentis.nam glo.in.l.in testamento.quam glo.alf.loquitur in relictis ad pias causas ⁊ pic apparet qõ glo.vult intelligere de relictis ad pias causas. hoc videtur tenere Hy.in.l.i.ff.in filij.ff.e.vbi tenet ꝙ sicut cessat fal.in testamẽto militis.ita cessat trebel.qõ tenet Spe.in tit. de instru.edi.ff.cõpendiose.ver.sed cum deductio.⁊ Dy.in.d. auf.similiter.sed glo.in.c.j.extra de testa.li.vj.videtur tenere contrariũ.⁊ etiam ibi arguit Hy. Ad rationes que fiunt per eos in Itinm. Rñ.ad.d.c.j.extra de test.vbi a Itio sensu colligitur:sed dic ꝙ arg.a Itio sensu non est bonum ibi:quia resultaret ꝓbatus intellectus. Nec ob.ꝙ non mutat quare stare ꝓhibetur in trebel.non reperif mutatum:sed istud non est verum quia est mutatũ per tex.in corpo.qui dicit omnẽ falc. Secundo dico ꝙ est mutatum ⁊quia lex noua non potest ad alium casum extendi per hominem:sed per aliam legem antiquam sic.vt est gl.in.l.quod vero.ff.de legi.in eo ꝙ per.l.vt tantũ.de ser.corru.que est.l.antiqua extendif.l.ff.quis seruo. C.de fur.que est lex noua ⁊ odiosa.modo regulã antiquã buus.l.que dicit ꝙ in quibuscũq; testamẽtis cessat fal.cessat et trebel.conifge cum noua:et sic determinabif illa.⁊ sic ꝓnt cessat in fal.sic in trebel.Ad aliã rationẽ ꝙ nõ videtur eadẽ ratio.vt dicit Jo.an.quia licet in relictis particularibus nõ detrahaf de relicto pio fal.tamẽ detrahif de alio qõ est in bereditate:sed in fideicommisso vniuersali ff nõ detrahit tunc frustra esset heres:sed ipse dicit contra tex.in corpo.vnde sumitur auf.similiter.vbi loquif quãdo tota substantia est exhausta:nec est in vanũ heres:quia tex.in auf.de here.⁊ fal.ff. ff vo exp̃essum.dicit ꝙ habet meritũ quo ad deum qz exercuit pium actum. ¶Secũda questio est:an testator possit prohibere trebel.De isto iure est certum ꝙ non.ff.ad le.falc. l.titia.⁊.ff.l.prz.ff.idem neratius. Glof.tenet ꝙ ꝓnt prohibere potest fal.ita trebel.potest.phibere.ita tenet glo.in corpo.de here.⁊ fal.vnde sumitur auf.sed cum testator.idem tenet glo.instī.eo.ff.sed quia.idem tenet Azo in sum.auf. Con trariũ tenet glo.in auf.sed cum testator.in.ij.glof.idem tenet glo.ff.l.ff vt allegas.C.ad le.fal. Odof.Ja.de are.⁊ Dy.tenet ꝙ possit hodie trebel.phiberi.vt refert Dy.in auf.sed cũ testator.Ja.de bel.in ciuitate ista disputauit Itium ⁊ illã disponit in corpo.de here.⁊ fal.vnde sumitur auf.sed cum testator.⁊ summa rationũ suarũ est:quia ꝙ non mutatur quare stare prohibetur:secũdo quia grauatur in vno heres a fideicõmissario vniuersali:quia potest cogi.ergo in alio relenaf. Breuiter dico ꝙ est casus bui⁹.ff.⁊ illud ꝙ non mutaf quare stare ꝓhibetur verum est per hominẽ:sed per.l.antiquã ꝓbatest vnam ꝓhibitionem ad aliã extendere. ¶Quero tan per non confectionẽ inuẽtarij heres perdat treb.sicut perdit fal.Et hanc.q.tetigit Rosire.in libellis suis super hoc titu. Jac.de are.tetigit in.l.cum tale.ff.ff.de condi.et demon.vbi dicit tex.tenetur heres reddere rationẽ ergo facere inuentarium.dicit Jac.de are.qõ est caputrationũ. Dy.tãgit in auf. sed cum testator.finaliter inclinat ꝙ propter non cõfectionẽ inuẽtarij non perdaf trebel.⁊ istud determinãdo dicit Ja.de bel.disputãdo:⁊ ponit in corpo.de here.⁊ falci.vnde sumitur auf.sed cum testator.et est ratio quia quod non mutaf quare stare ꝓhibetur:⁊ a lege non reperitur mutatum. Rñ.ad istã legem ⁊quia ex idẽtitate rationis non inducitur coorectio legum.vt est glo.C.de sacrosan.ecclc.auf.quas actiones.⁊.l.tãgum.vt est glo.C.de sacrosan.ecclc.auf.quas actiones.⁊.l.tã tis.ff.j.de vo.cau.mor.⁊.ff.solu.ma.⁊.l.si vo.ff.de viro.intellegendo ꝓnt intelle⁊ i.⁊ tex.in.l.precipimus.in fi.C.de appel.

¶Scõa ẽptio.Et vide qõ no.Abo der.in auf.similiter.C.ad leg.falci. Andre.Barba.

¶Secũda ẽptio. Adde an testator possit ꝓhibere trebellianicã.Paul. de ca.ẽpti.cig.in.ij. col.Ro.cõsi.lxxv. et.cclxxvi.et dum Aleg. videt sequi Dy.reiecto Bald. ꝙ filijs ō restitutẽdo granatis non possit ꝓbabi trebellianica. dic qõ opi.Bal.sequitur Roma.cõsil.ccvi. ¶Quero an.Ad de an heres ꝓ nõ confectionẽ inuentarij pdat trebellianicã. Bar.cõsi.ij.Paul.de ca.ẽpti.clxiij.et cõsil.cciz. Jo.de ana.consil.lxvi.Oldra.cõsil. cxxxiij.Bal.cõsi.ccvij.ij.lib.

Universidad del Rosario | Archivo Histórico

dicit q non corrigitur nisi quatenus expresse caueatur. Ad hanc l. respondet q nihil facit: q tex. dicit hoc idem dici pōt in testamētis in quibus l. fal. cessat. Quādo igitur cessat falci. ipsius testamēti vigore in illis cessat treb. Sed si cessat fal. propter aliud: scz propter defectū heredis vt ppter non confectionē imētarij: tūc non proptерea trebel. cessat: quia nulla lex dicit. Dicea tu imo colligo q hic dicit tex. quia dicere bet redem suspectum venit extrinsecus non ex testamento. et sic vnde ante q veniat siue ex testamēto: siue extra habet locum hec regula. sed non placet: quia licet. ff. posuerit quādo cessat non ex testamēto. tamen hic ponitur in regula qñ ex ipso testamento. z ista videtur mihi multū equa quam tene menti.

1 ¶ Testator si grauat heredē restituere hereditatē sub conditione: an fideicōmissum vniuersale cōtribui debeat cū legatis z de omnibus falcidia detrahi: an vo legata prestātur integra: z de fideicom. detrahatur trebellianica.

2 Quando sit contributio fideicōmissi vniuersalis z legatorū: quarta que detrahitur quando dicatur falcidia z qñ trebel.

Idem pomponius. Etiā si heres rogatus fuerit restituere deductis legatis fit contributio legatorū fideicōmissi vniuersalis. h. d. ¶ Opp. de. l. cū heredes. ff. eo. Glo. nō sol. dic q ibi erāt legata inualida. ¶ Quero quid important hoc casu hec verba deductis legatis. Rñ. nō vt legata debeant maiora: sed vt heres possit ea ante prestare quam hereditatē restituat. ¶ Quero q̄tū estimabitur fideicōmissum vniuersale. Rñ. patet ex dictis in precedētib⁹ legibus. ¶ Quero† quid si testator grauauit heredem de restituendo hereditatem sub conditione si decesserit sine liberis vel sub alia cōditione: an debet contribui fideicōmissum vniuersale cum legatis et de omnibus fal. debet detrahi: an legata prestent integra et de fideicōmisso vniuersali detrahat fal. seu treb. ¶ Puto q legata debent solui integra si vires hereditatis patiunt de eo qō superest detrahitur treb. pro hoc induco tex. ff. ad. l. fal. l. pe. ff. boc videtur fuisse de mente testatoris qui legata reliquit prestāda incōtinenti. fideicōmissum vero vniuersale reliquit in cōditionis euentū hoc etiā cōsuetudo obseruat: sed si esset fideicōmissum vniuersale relictum partim pure partim sub cōditione: tūc fieret cōtributio. casus est. ff. eo. l. ita tamē. ff. here ex asse. z ibi dicā. Lex ergo qui quadringēta. z. l. marcellus. loquunt quando fideicōmissum vniuersale z legata sunt pure relicta vel fideicōmissum vniuersale est relictū pro parte pure z pro parte sub cōditione. vt. ff. heres ex asse. et hec sunt tenenda menti: quia quotidiana. ¶ Quero† quando fit contributio fideicōmissi vniuersalis z legatorū vtrum quarta que detrahitur dicatur fal. vel treb. qō est necesse scire propter ea que dixi. ff. de nō cōfectione inuentarij propter quod perditur fal. z non trebel. Rñ. ideo sicut dicitur in. l. gallus. ff. ille casus. q̄ cōiungūtur duo capita legis velle. ita hic cōiungūtur due leges. ff. lex fal. z senatusconsultū treb. z detrahitur vna quarta que partim sapit naturā trebel. partim fal. Simile dixi instituto ex re certa in. l. ex facto. ff. de here. instit. hoc etiam appareat ex legibus precedentib⁹: propter coactionē heres perdit totam quartā z sic respectu fideicōmissarij tota dicetur trebel. z in omnibus que agētur cum fideicommissario appellabitur trebel. in omnibus que agentur cum legatarijs singularibus appellabitur falcidia.

¶ Alienatio rei que subiacet restitutioni: an valeat.

Res alienata q̄ imputatur in quartam.

Trebellianica an in vna re poterit deduci: remissiue.

Fideicommissarius vendicare potest alienata.

Res que. [a] ¶ Oppo. ff. eo. cū hereditas. z. l. ita tamen. ff. actiones. Sol. ibi: alienauit. ex necessitate z soluit creditoribꝫ vnde petium non fuit cōuersum in eius vtilitatē. hic fic. ¶ Opp. ad pdicta. ff. eo. l. cū mulier. ff. si enim. z. ff. de peti here. l. diuus. Sol. fateor q̄ ibi alienat ex necessitate incūbente ex parte rei que seruari non poterat vel non expediebat. tamen quia petium cōuertitur in vtilitatem heredis computatur in quartam. vt. ff. si enim. ¶ Oppo. C. cōmu. de lega. aut. res que. Sol. fateor q̄ ibi potest fieri alienatio in certis casibus. tamen si cōuertitur i vtilitatem suam computabitur in quartam: vt ibi patet. Ex predictis ergo dicit Dyn. aut alienauit heres rogatus de restituendo voluntarie: et tunc computabat sibi in quartam hic. aut necessario z tunc aut petium nō cōuertitur in suam vtilitatem z nō computat in quartam. vt. ff. eo. l. cum hereditas. et. l. ita tamen. ff. act. aut conuertitur in su vtilitatem z computabat in quartam. vt. ll. ff. alt. ¶ Quero† an alienatio rei que subiacet restitutioni valeat. In hoc sunt opiniones quidam dicunt q̄ non valet aliquo tempore. z ita intelligūt hic q̄ de facto tantum tenet. que opi. non est bona. vt. l. seruo legato. ff. de leg. i. z ibi dixi. Alij dicūt q̄ de iure antiquo indistincte valebat: vt hic. sed hodie est immutatū per iura. C. q: si subtilicet restitutioni pure non valet alienatio: si sub conditione sic vt. C. commu. de lega. l. fi. ff. sed quia. z in hoc dicunt bene per iura vero autentico: cum est immutatum quod etiam in conditionalibus non valeat alienatio. vt in aut. res que. ita dicit hec glo. Dicea tu hec sunt glo. contrarie quas dixi in. l. seruo legato. ff. de lega. i. et ibi tenni quod in hoc nil sit immutatum per iura auten. z quod pendēte conditione alienatio valeat et teneat: dic vt ibi. Alij dicunt quod alienatio valet scz ad quartam: vt hic. z tangitur per glo. in. l. fi. ff. sed quia. C. commu. de lega. Ad quod videndum an sit verum † quero vtrum alienata computētur in quartam heredi. Et licet tex. hic simpliciter videatur dicere q̄ sic: tamen quidam intelligunt hic quod imputatur heredi: scilicet fideicommissario volente non aliter. z ita dicitur in glo. l. fi. ff. sed quia. z per Inno. de testa. c. raynaldus. in gl. super ver. residua. dico q̄ fideicōmissario volente non est dubium q̄ imputatur in quartam: vt hic facit q̄ petium et fructus computātur in quartam. vt. ff. ad legem falc. l. paulus. z. l. quod de bonis. ff. fructus. Sed fideicōmissario inuito: an in quartam computetur hic tex. facit q̄ sic: quia simpliciter loquitur quod placet si heres malitiose nō alienauit. nam in qua re debet deduci quarta erit in arbitrio iudicis. vt. l. non ampliusꝫ. ff. fina. cum. l. seq. ff. de leg. i. sed est equum quod iudex arbitretur qō in re malitiose alienata cōputetur quarta ne vegetur si ab eo cui alienauit euincetur. argu. l. fina. ff. de lega. ij. eodem modo quandoq̄ est arbitrium iudicis vt in vna re tantum detrahatur falci. quā heres elegerit: puta si res esset filio in vita in peculio assigna ta per patrem. vt. C. fami. her. l. filium quem habentem. ſm vnam lectu. quod examinani plenissime in. l. in quartam. ff. ad le. falc. ¶ Quero† vtrum quarta posset deduci in vna re. dic vt dixi in. d. l. in quartam. ¶ Quero† quomodo† poterit res alienata vendicari a fideicommissario cum non habeat ius ante restitutionem. z restituere non potest alienata. Glo. quod est speciale hoc casu quod vendicet absq̄ restitutione. idem no. in. l. penul. C. eo.

1 ¶ Testator si diuisit quasi totum patrimonium inter filios et in illis rebus illos instituit quando predicta veniant in fideicommissa.

2 Legata quod non veniant in substitutione vulgari.

3 Prelegata quod veniant in substitutione pupillari item in exemplari.

4 Donatio que morte confirmatur quod non veniat in fideicō missum.

5 Datum causa iurisditionis implende an veniat in fideicommissum: remissiue.

6 Id quod capitur ex substitutione pupillari: an veniat in fideicommissum.

7 In fideicommissum quod veniat id quod ad aliquem venit iure accrescendi.

8 Quod deuenit ad aliquem ex vulgari substitutione quando veniat in fideicommissum.

9 In fideicommissum an veniat id quod ad aliquem deuenit ex substitutione compendiosa.

10 Testator qui dixit si quis eorum decesserit sine liberis deueniat de vno ad alium: videtur primo legasse postea rogasse.

11 Quando testator dixit residuum bonorum meorum z dictis iudicijs et legatis videtur grauare tantum de portione hereditaria.

12 Prelegata an veniant quando testator dixit si decesserint sine liberis bona mea deueniant in talem.

Quidam. Si aliquis primo legat postea rogat legata veniunt in fideicommissum si hereditatis non est facta mentio. hoc dicit. ¶ Oppo. quod omnia veniant in fideicommissum. vt. l. cum virum. C. de fideicommiss. Sol. ibi verba fideicommissi fuerunt generalia: scilicet quicquid peruenit. ꝛc. ideo nulla adhibeatur distinctio. hic fuerunt indefinita et simpliciter prolata: scilicet portionem tuam. ¶ Oppo. ff. ad legem falcidiam. l. titia. Sol. ibi primo rogauit postea prelegauit. ideo non veniunt in fideicommiss. hic econtra quo casu habet locum distinctio huius. ff. vide glos. que ponit hanc distinctionem et signa. Et in glossa ibi l. titia. dic nisi fuerit vsus verbis generalibus. vt in fi. gloss. In glossa ibi: hereditatis portionem. dic hoc debet vacare secundum Dynum. ¶ Quero† quid si testator quasi totum patrimonium diuisit inter filios in testamento et eos heredes instituit equalibus portionibus vel in illis rebus quod idem importat. vt. l. ex facto. de here. instituē. an illa prelegata

illa prelegata veniant in fideicommissum. Videtur q̄ sic quia tex. hic loquitur quando fuerunt instituti ex disparibus partibus. In contrariū facit gloss. que dicit idem si ex paribus. Dico quod si pater prelegando diuisit patrimonium inter filios equaliter: ita q̄ modicus excessus est eos equaliter instituit quod portio quam vnus frater habet iure prelegati succedit in locum portionis quam habebit iure hereditario in bonis alteri fratri assignatis. z ideo totum videtur habere iure hereditario casus est in. l. quid ergo. ff. de lega. i. z quod ibi no. in vlti. glo. facit q̄ dico in. l. quirome. ff. duo fratres. in vltima. q. ff. de verb. oblig. nec obst. hic. ff. quia loquitur quando fuerunt instituti in disparibus partibus: vnde non potest dici q̄ vna portio succedat in locum alterius: non enim potest in ea dimidia succedere in locum tue tertie. z ideo notabiliter dicit tex. ex disparibus. et glo. que dicit idem si ex paribus procederet quā do portiones essent pares prelegata essent multum disparia. ita quod portio non posset succedere loco portionis vt dixi secus si essent paria.

2 ¶ Quero† hic dicitur quod legata veniunt in fideicommissum. an veniant in substitutione vulgari. Casus est quod non in. l. sextiliam. ff. de lega. iij. z. l. miles. ff. pro parte. ff. de lega. ij. ¶ † Quero an prelegata[a] veniunt in substitutione pupillari. Dico quod sic. vt. l. cum pater in prin. ff. ad. l. fal. e. l. sed z si plures. ff. ad substitutos. de vul. z pup. Item intelligo in exemplari substitutione. z. l. humanitatis. C. de impu. z ali. substitu. ¶ † Quero quid in donatione que morte confirmatur vt inter virum et vxorem. Respondeo non veniunt in fideicommissum ſm Dy. in l. sequens questio. ff. de leg. ij. z per Lyn. in. l. cum virū. C. de fideicōmiss.

5 ¶ Quero† quid in eo quod datur causa conditionis implende an veniat in fideicommissum. Dic vt. l. qui heredi. ff. cum hereditas. versi. sed cum suspecta. de condi. z demon. ¶ † Quero vtruz illud quod ex substitutione pupillari[b] capiatur veniat in fideicommissum. De hoc videbis tex. in. l. ita tamen. ff. qui suspectā. ff. eodem. z ibi dicā. ¶ Quero† an illud quod venit ad aliquem iure accrescendi veniat in fideicommissum. Respondeo quod sic. vt. ff. de acquiren. heredi. l. si totam. z quod ibi no. z. ff. eo. l. papinianus. quod est verum indubitanter qñ adit coacte vt ibi. Idem si sponte quia portio accrescit portioni non persone. vt dicta. l. si totam. z. l. si titio. ff. de vsufruc. ¶ Quero† vtrum id quod deuenit ad aliquem ex substitutione vulgari veniat in fideicommissum. Rñ. si adit coacte non est dubium: vt. l. apud iul. ff. ff. eodem. Sed quando adit spōte potest dubitari. Et videt distinguendū sicut in legatis. f. aut fuit grauatus per verba generalia: aut per simplicia: et tunc aut fuit grauatus de restituendo portionem suam. z non videtur q̄ non veniat in fideicō missum: quia ins substitutionis coheret persone non portioni vt. l. si ex pluribus. de suis z legi. Sed verius est q̄ totū venit in fideicōmissum. z totum videtur sua portio sicut si esset institutus ex parte pure ex parte sub conditione. vt. ff. ad. l. fal. ff. id quod in substitutione. z. l. in ratione.

9 ff. quesitum. eodē titu. z de acquirē. heredi. l. si tu ex parte. ¶ Quero† an

c id[c] quod deuenit ad aliquē ex substitutione cōpendiosa veniāt in fideicō missis. In hoc est aduertendū quod quandoq̄ per compendiosam succeditur directo etiam post aditam hereditatē vt si fiat a milite vel si fiat a patre filie femine scōm statuta huius ciuitatis que precipiūt quod pater possit facere testamentum filie quomodo venit z tunc cum dicta sub stitutio locum habeat: etiam si post aditam hereditatem vt dixi. et si qs capit eam tanq̄ portionem alterius si fuerit rogatus de restituendo. p illa verba portionem suam. videtur quod non veniat in fideicommissis. argu. l. qui fundum. ff. qui filium. ff. de substitutione pupillari p quam succeditur pupillo: sed per compendiosaz succeditur testatori defuncto: ideo dico quod in vulgari per easdem leges. Si vero succeditur ex compendiosa que valet iure fideicommissi post aditam hereditatem: vt. l. precibus. C. de impube. z alt. substi. tunc illud venit in fideicommissis. vt. ff. eo. l. heredis mei. ff. cum ita. Habita tamen distinctione aut primo reliquit postea grauauit aut econuerso: aut dixi portionem suam aut portionem hereditatis: sicut dictum est in prealegatis.

d vt. ff. de legatis. iij. l. si titius. ff. ¶ Quero glos. c hic distinguit an primo

e legauit † postea rogauit aut econuerso. quid si de ordine non apparet: vt

10 quia dixit testator: si quis eorum decesserit sine liberis bona deueniant de vno ad aliū: in quibus verbis simul z semel cuilibet relinquitur z q̄libet grauat: an videtur primo legasse. an primo legasse. respon. primo videtur legasse. vt in. ff. eo. l. sceuola. in fi. qō dic vt ibi dicam. ¶ Quero

11 † quid si testator dixit residuum bonorum meorum a dictis iudicijs et legatis deueniant in talē. Rñ. manifestus est sensus q̄ solū de portione

12 hereditaria grauauit non de eo quod capit alio iudicio. ¶ Quero† qd si dixerit si decesserit sine liberis bona mea deueniant in talem. Respōdeo aut dixit omnia bona. z tunc idem ac si dixisset quicquid ad eum pervenit: vt. l. cum virum. C. de fideicommiss. coniuncta. l. in. l. in prin. ff. de legatis. iij. si vero dixit bona mea nec vsus est signo vniuersali. tūc puto idē ac si dixisset portionem vt hic: z ideo adhibenda est distinctio quod precedit. facit. f. el. ff. legatum. ff.

Sius qui. Si hereditas delicto heredis sit publica fideicommissum debetur a fisco. hoc dicit. Hic sunt vi

denda duo. primo vtrum ex apertura tabularum quis primetur heredi

tate quod dicit vt. l. iij. ff. non tantum. et. l. necessario. ff. j. ff. ad filleia. secundo glos. tractat hic materiam aliam: scilicet quod vtrūq̄ debeat distingui: scilicet an dicatur occisus a familia vel extraneo b clam vel palam. quod plene not. C. de bis quib. vt indig. l. cum fratrem. et. l. iij. ff. non tantum. supra ad filleianum.

1 ¶ Libellus quando fideicōmissarius petit here dem institutum cogi adire et restituere. c

2 Judex cū allegatur suspectus iure ciuili cause nō inferuntur. iure cano. secus.

3 Processus factus a iudice recusato quod sit ipso iure nullus.

4 Nolle adire hereditatem non est repudiare.

5 Qui dicit hereditatem suspectā q̄ non perdat debita iure nature.

Filius potest in stitui sub conditione potestatiua.

6 Adire quis cogitur officio iudicis.

7 Si ex duobus socijs alter inuito socio vadit ad d mercandū suscipiens in se periculum z lucrā nō cōmunicat cum socio lucrum.

Quia. Supra in. l. i. in princi. et. ff. j. qsq̄ ad. ff. si heres tractauit de remedijs transferendarū actionum et de exceptione que datur h ere di et de ea que datur contra heredem: et sic de tribus. in. ff. si heres tractauit quarto de remedio: scilicet de deductione quarec trebel. hic tractat de quinto: scilicet de remedio coactionis. Heres potest cogi adire et restituere: nec est querenda causa

1 quare adire recuset. hoc dicit. ¶ Not. tex. princip. e formam libelli quando fideicōmissarius petit heredem institutum cogi adire et restituere. debet enim dicere ie velle suo periculo hereditatem adire et restitui sibi et petere heredez a iudice ad hoc cogi. ¶ Oppo. quod vani timoris nulla sit estimatio seu excusatio. vt. l. hec satisdatio. ff. titulo. j. ff. de regulis iur. l. vani. Sol. non solu. dic quod hic quis neminem grauat sed se egonerat: ideo est pro ratione voluntas. ita dicit Dyn. hic z de no. ope. nuntiati. l. j. in principio. in illa questione gloss. an f in nuntiatione sit inserēda causa. ¶ Oppo. hic dicitur quod sine onere transit hereditas. ꝛtra imo semper cum onere. vt. ff. de legatis. j. licet solu. hic fuit expresse actum quod transiret sine onere vel melius hic non loquitur de oneribus hereditarijs: sed de molestia quam ille qui adit coacte et

2 restitui exitat. ¶ Gloss. hic inducit in argu. Tan quando quis dicit iudicem suspectum sit inferenda causa. Et omnes nostre gloss. et docto. iuris ciuilis dicunt quod non. Canoniste contra. ex tra de offici. delegati. c. suspicionis. et de appella. c. cum speciali. vnde in terris imperij tenetur opi. istius

3 glo. ¶ Sed quero† quid si recusatus vt suspectus non substituit recusatione procedit an processus sit

f nullus[f] an veniat annullandus. Jmocen. in dicto. c. cum speciali. dicit non memini me legisse q̄ processus sit nullus: sed debet annullari. Hostie. tenet cōtrarium. Joan. andre. recitat opin. simpli citer. Ego de facto dixi qō memini me legisse qō processus est ipso iure nullus: q̄ recusatione proposita ipso iure est exemptus ab eo. z eius iurisdi

g tione: ideo processus[g] est ipso iure nullus: vt. l. i. C. si quacunq̄ predi. po. et si dicas ibi est speciale. fateor quod in bocket speciale quod ordinarius recusatur de iure ciuili: sed non in eo quod dicitur q̄

4 processus est ipso iure nullus. ¶ † Quero vtrum h nolle adire[h] sit repudiare hereditatez. Hic textus videtur quod sic: contrarium tenet gloss. in. l. qui se patris. C. vnde liberi. pro quibus facit hec leg. i ¶ Sed respondeo licet hic dicatur quod ille qui dicit se nolle adire possit cogi: non tamen per hoc sequitur quod sit repudiatio. quod pater: quia ante coactionem potest penitere et adire: vt. l. ita tamen. ff. si patronus. j. eodem. hoc tamen examina: vt dixi in. l. si quis suus. de iure deliberā. ¶ Quero† an[i] ille qui dicit hereditatem suspectam perdat debita iure nature. Jac. de are. dicit quod non quia indebita iure nature hoc nō reperitur nec est eadē ratio. ar. eius quod no. in. l. si qs legatū. in fi.

tt

¶ An prelegata, adō old. ff. vij.

¶ Pupillari. ad de bald. ff. ij. xiij. z. xcvij. ij. li. z cōsi. lxiij. iij. lib. z cōsi. cccclj. iiij. lib.

¶ Quero an id. an aūt veniāt prelegata q̄ hereditas auferr ab indigno. vide tex. fing. in. l. eum q. ff. p pte. ff. de bis q. vt indig. ſm Bal. in. l. cū virū. q̄ est no. dignū. A. B.

¶ Li. ff. titi⁹. adō ad uertendū ō ali. dicit q̄ bart. in. l. scenole dicit Jnō eins quod hic dicit. q̄ nō est verus imo bart. in vltimis verbis respōdet ad. ff. quinde cim. et ita intelligit et allegat ro. idem seq. ff. vij.

¶ Quero glo. q̄ aūt si ignorāt an primo legauerit vel postea quia testes nō recordant de ordine cog. incūbit onus. p bandi ſm bal. in. l. cuz virum. p reallegg. Andre. barb.

¶ Nullus. Adde vltra allegan. ex cessus iudicis recusati sit nullus bar. cōsi. cv. bald. ff. cccxxxviij. iij. li. pau. de ca. cōsi. xxij. z inq̄tū alle. dicit q̄ ro. nihil ō cidit. q̄. q. pendebat de facto. tu vi de decisione. ff. et latius in hac opi. p ipm ro. ff. cccxx. z de causis recusationis vide oldr. ff. ccci. addē q̄ ō bar. in ff. z läfr. sequēdo Jnn. in. c. qñ ō. de. p̄ba. col. vi. de quo etiam p ang. de are. in ru bri. j. de appel.

¶ Ideo processus. z vide bal. in. d. l. j. Andr. barb.

¶ Nolle adire. et vide bal. i. d. l. q̄ se patris. andr. bar.

¶ Quero an. ad de inq̄tū allegatā git an silius g re pudiat possit petere legitimā bal. consi. lxxiij. i. lib. Ange. consi. lxxj. Pet. de anch. cōsi. mihi. cccxiij.

Archivo Histórico del Rosario

c ☞Andr. ℙomate.
a ¶Recusare. & vide teg. in l. fi cũ seruum. ff. fi & ibi ange. & de fideic. lib. & in l. cuꝫ vero. ff. subuentũ. e. ti.
b ¶Titius. & nota istud quotidianũ 6
vulgariter & pupillariter & de fideicommissis vi 7
de ℍ bal. & ang. in ꝯtr. ꝑbant q̃ electio ẽ heredis seu substituti q̃ ideꝫ voluit in. l. si qs seruo. ff. de manu. testa. & idẽ voluit ibi ang. q̃ dicit qõ iste teg. est melior de iure ſm Joan. de imol. hic intelligit qñ est extraneus substitutus vt hic ꝑ eũ nõ aũt 2
vbi esset ꝓiũctus testatoꝛi et posset 3
adiri simile qõ vo luit bart. in l. i. in ff. q. ꝫ. de iure co di. vbi dicit & solꝫ uitur disiuncta et erit electio here 1
dis: sed non facit ad casum istuꝫ qz nos loquimur in substituto ego cõsulo nunc qõ habeat locũ fideicõmissuꝫ qñ ipe substituit filias ad inuicem vulgariter pupillariter et ꝑ fideicommissum. Andre. barb.
c ¶Nõ tutuꝫ. adde an teneaꝫ cõparere & an citatio sit nulla. old. pulchre cõfi. glij. et multa q̃ cõcedunꝫ qñ ꝑ 2
pter guerras nõ est tutus accessus ad aliquẽ locũ. vide ro. consil. cccc xxxiij. an bãnt? teneaꝫ cõparere 3
ad locũ vñ an bãnitus. vide Bal. consil. cccc xxxvij. iiij. lib. & inꝰtum etiã alex. tãgit an heres rogatus restituere post mortem pauperibus possit in vita restituere vide q̃ posſui in l. post mortem. C. de fideicõ. vbi qd. Abba. qd Bal. qd ℙet. de anch. qd Ro. senferint ꝫiulendo.

ſ. de fal. facit. C. de fideicommiſ. aut. hoc amplius quod dictum intelligo ſi poſt repudiationem cum pentuit. quod põt ſm l. ſi. C. de repud. heredi. alꝰ secus. Nam quartam ita demum habet ſi vult esse heres: vt. l. iam dubitari. ff. de hered. insti. & hoc aꝑ paret et eo quod poteſt filius inſtitui ſub conditio ne poteſtatiua & ſi nõ vult. adire non poteſt cõque ri de teſtatoꝛe. vt. l. ſuus quoꝙ. ff. ſ. i. ſ. ij. de here. inſti. ¶Quero quo ire quis cogaꝫ adire. text. hic innuit ꝙ officio iudicis dum dicit cogatur a ꝓtore. ff. eo. l. non eſt cogendus. vbi gl. ponit. Inducitur ad ſ. q. duo erãt ſocij vnius mercãtie. vnus vult ire venetias. aliter cõtradicit. & ille dicit volo ire meo periculo. & ſic vadit eo inuito ſuo periculo & multa lucratur. an ſocius ꝓhibens ꝺz habere ꝑtem lucri. Et fuit determinatum ꝑ hãc. l. q̃ non. q̃ ſuſcepit in ſe periculum. & ſic commodũ ꝺz eſſe ſuũ. facit inſti. ꝑ ſocio. ff. illud. & ſic fuit antiquitus determinatũ q̃ tene menti.

Sed & qui magna. Dignitas heredis grauati & vtilitas teſtatoꝛis defuncti non excuſat gn heres cogaꝫ adire. b d.
¶Aditio hereditatis recuſari poteſt ꝙ abſentem & ſic nuntio: vel ꝑ epiſtolam.
℘etitio ℥ eum qui incertum eſt an velit adire vel recuſare. qualiter formetur.
Decretum coactionis de quo hic. ſ. q̃ quis cogaꝫ adire & reſtituere: q̃ inter ꝓnatur iter abſentes q̃ ſummarie ꝓceditur.

Recusare. [a] Ab abſente põt recuſari aditio ꝛ in absente põt interponi decretũ coactionis. b. d. ¶No. ☩ hereditatis aditio põt recuſari ꝑ abſentem. ſ. ꝑ nuntiũ vel ꝑ epiſtolam. ¶Secũdo not. q̃ non ſolũ quando certũ eſt quod quis recuſat aditionẽ ſed etiã quando eſt incertum poteſt peti q̃ cogatur adire et reſtituere
¶Tertio no. q̃ iſtud decretũ coactionis interpo nitur inter abſentes. Ad primum op. ff. de acquiere. l. paulus reſpondet. ℝeſpõdeo adire nõ poſſum ꝑ curatoꝛem vt ibi: ſed repudiare ſic vt hic que nõ placet. cũ vtrũq; ſola voluntate perficiaꝫ. ℘reterea teg. in. l. ij. de offi. procura. ceſaris. dicit quod eam poteſtatem quam hꝫ in adeundo habet in recuſando. Dic ergo qõ recuſatio non eſt repudiatio vt dixi in. l. quia poterat. vel dic ꝙ ꝑ curatoꝛem declaratur repudiatio hereditatis nõ aũ tẽ repudiat. ¶Ad ſcõm q̃ eſt incerta volũtas vi 4
delet adire eſſet iniquũ & ꝓiuareſ quarta. Reſpon deo ☩ puto ꝙ hoc caſu deberet formari petitio ſic q̃ talis veniat ad dicendum ſi vult adire hereditatem vel nõ: & quod ad hoc ſtatuatur ſibi certum tẽ pus infra quod ſi recuſauerit tunc cogatur adire. primum ꝓbatur ꝑ ea que dixi in. l. ſi quis inſtituatur: ſcõm ꝓbatur hic & ff. eo. l. q̃ poteſt. ¶Ad tertium opp. ☩ & videſ ꝙ aduerſus abſentẽ nõ poſſit interponi tale decretũ: vt. l. fin. ff. illud. C. de temp. ap. & l. de ynoquoꝙ. ff. de re iudi. ſo. glo. ꝙ hic non ꝓceditur ordinarie ſed ſummarie. facit quod not. in. l. nec quicꝙ. ff. vbi decretũ. ff. de offi. ꝓconſul. et lega. de reg. iur. l. omnia quecunq; ad qõ vide not. C. ſi vt ſe ab here. abſti. auf. ſi omnis. ¶Quero ꝺz 1
hic in fi. ad qõ preſentia eoꝛuꝫ nõ eſt neceſſaria. qd 2
eſt hoc dictum. Glo. dicit ad qõ ſc; vt certioꝛet qõ c
placet ſi interponetur decretuꝫ p eum modũ quem dixi. ff. formando petitionẽ. Alij vt Jac. de are. dicunt ad quod. ff. decretum interponendum & trãſferendum actiones. vt. C. e. l. pe. ff. ſi. Iſtud dictum eſt verum quia iam eſſet hereditas adita per hem 3
dem vt ibi: ſed hereditate nõ adita nõ poſſunt trãſ 4
ferri actiones in fideicõmiſſariũ per decretum vt l. ille a quo. ff. ſi de teſtamẽto. ff. eo. Intelligo ergo ad qõ. ff. ad decretum coactionis interponendum quia herede contumaciter abſente inde ꝓ interpo net decretuꝫ. Sed ſi dices quid operatur iſtud decretum. Reſpond. multuꝫ quia licet heres decede ret hereditate non adita fideicõmiſſum non extin guitur, vt. C. eo. l. nõ iuſta. facit qõ no. per Ly. in. l. eam quam. C. de fideicommiſ.
Succedentes ab inteſtato & ſui cogũtur adi 1
re & reſtituere. b. d. ¶Op. q̃ i here de ſuo nõ fit neceſſaria coactio. vt. ff. eo. l. ita tñ. ff. ſi pater. Sol. vt ibi videbitis.
¶Fiſcus ad quem vadit hereditas an teneatur mortem defuncti vindicare.

Si fisco. Fiſcus ciuitas & collegiũ coguntur hereditatẽ adire & reſtituere. b. d. ¶Quero an iſte. ff. ꝓut loquitur de bonis q̃ decuoluuntur in fiſcum loquaꝫ poſt aditam hereditatẽ ab here de vel ante. Gl. ponit duas opi. ſ. q̃ poteſt loqui in hereditate adita vel in hereditate nõ adita q̃ dic. vt. l. ſequens gradus. ff. ad ſill. quod tñ requiritur aditio facit ar. ff. de iure fiſci. l. eius qui delatoꝛem. ff. fi. ¶Quero ☩ an fiſcus ad quem vadit hereditas teneatur mortẽ defuncti vindicare. Glo. ſ. q̃ nõ quod tene menti. facit qõ ille ad quem vadit hereditas alicuius in penam illius non teneatur ad illa ad que tenebatur ille pri mus a quo aufertur q̃ modo non examino.
¶Subſtituo: in eum qui eſt ꝑ fideicommiſſum grauatus intelligitur directo.
Subſtituens talem vulgariter pupillariter & ꝑ fideicom. ꝺz iſta ſub 2
ſtitutio & eſt in electione ſubſtituti ꝙ quam ſuccedat.
Clauſula ſi filius ſuus deceſſerit ſine liberis talem ſibi inſtituit & ſubſti 3
tuit quid operetur.

Titius. [b] Verbum ☩ ſubſtituo intelligiꝫ directo in eo qui etiã eſt ꝑ fideicõmiſſum grauatus. b. d. ¶No. q̃ dixi in ſummario. ¶Item no. q̃ qñ qs eſt ſubſtitutus directo & ꝑ fideicommiſſum eſt in electione ſua quã viam eligat. & ꝑ ☩ hoc cũ in teſtamẽtis ſepe ſcribuntur hec verba ſubſtituens talem vulgariter & pupillariter & ꝑ fideicõmmiſſum apparet ꝙ valet & eſt in electione ſubſtituti. ad idẽ l. ſi quis ſerno. de manu. teſta. & Hui. ponit. C. de impu. in. l. ꝓecibus. et ego dixi in materia ſubſtitutionis. ¶Item ꝑ hũc. ff. dixi in. q. de facto dixit teſtatoꝛ q̃ ſi filius ſuus deceſſerit ſine liberis talẽ ſibi inſtituit & ſubſtituit. q̃ debet intelligi inſtitut directo ſubſtituit ꝙ fideicõmiſſuꝫ vt ſic aliquid operẽtur hec verba: ſic hoc verbuꝫ ſubſtituit quod eſt cõe intelligitur de directa ꝓpter fideicõmiſſariam q̃ ſequitur. facit q̃ verbũ ſubſtituo aptum eſt ad directum. ff. de here. inſti. per totum.
¶Litatus ad locum non tutum non tenetur ire.
Litatio ad locum manifeſte non tutum eſt ipſo iure nulla.
Excipiens locum non tutum tenetur cauſam inſerere.
Litatus põt excipere de aere malo & corrupto in loco citationis.

Si quis alio. Eo loco & eo tẽpoꝛe ꝺz hereditas reſtitui 1
ſi fieri poteſt quo teſtatoꝛ iuſſit. alꝰ poterit alio loco vel tẽpoꝛe reſtitui ſi fuerit dies certa: ſed ante diem certam reſtitutione facta ꝙ treb. actiones non trãſeunt. b. d. vſq; ad. l. apud iul. legam tñ per partes. ¶Op. de hoc q̃ cogitur ire ad locũ. ff. l. ꝓt. dicitur contrariũ. Sol. ire cogitur ſi cõmode põt: vt hic alꝰ ſecus: vt. ff. l. ꝓtoꝛ. tunc eñ cogetur hic adire & reſtituere nec cogetur ad locũ accedere. ℥ tunc oppo. q̃ hic facit ei ſimilẽ eum qui iuſſus eſt reſtituere ad diem. et innuit. q̃ ille qui iuſſus eſt ad diem reſtituere cogi poſſit ante diem q̃ eſt cõtra. l. ſed ſi ante. ff. e. Sol. glo. q̃ ſunt ſimiles quoad q̃dã: vel veriuſ hic loquiꝫ de iuſſu reſtituere in diem certa ꝙ caſu põt reſtitutio fieri ante diem. ibi loquiꝫ de die incerta. Iſta eſt vera: ꝓbatur. ff. eo. l. cogi. ff. cum qdam. ¶Opp. in. l. ſed ſciendũ. q̃ poteſt fieri reſtitutio conditione nõ impleta. cõtra in. l. ꝓt. ff. & ſi alio. ff. ſi. Sol. hic ſit mentio de duplici cõditione: vna ſi nomẽ veſpilionis poꝛtauerit q̃ nomen eſt turpe. et eius interꝓtationẽ ponit glo. ideo hec cõditio tanq̃ turpis reijcit vt l. facta. ff. ſi in danda. ff. eo. habeꝫ ergo fideicõmiſſum ꝑ puro. Scõa conditio fuit quod iuſſus fuit ire alexandriam. de iſta dicamus qõ nõ ſuit apposita in modum conditionis ſed cuiuſdam iuſſus eu modi cuiꝰ de fectus nõ impedit: vt. l. ſi fundũ ꝑ fideicõmiſſum. ff. ſ. de lega. i. vel ſi fuit conditio poteſtatiua que deficit ꝑ caſum: vnde habetur ꝙ ꝑ ura: vt no. in. l. in teſtamento. la. ff. de condi. et demon. ¶Ultimo in. l. de etate. gloſſ. ſuper verbo de etate. dicit hoc eſt argumentum contra eos qui impetrant literas in loco non tuto. fic. ff. ex qui. cau. ma. l. iij. ¶Not. qõ
Teſtatus ad locum ſuſpectum nõ tenetur ire. ꝓ. hoc. ff. de legatio. l. 1
ſciendum. & ibi dixi. Sed quero ☩ ſi aliquis citatur ad locum non tutũ. c vtrũ 2
citatio ſit ipſo iure nulla. an eſt neceſſe qõ pars ex ceptionem opponat. c
Reſpondeo ſi locus eſt manifeſte ſuſpectus citatio eſt ipſo iure nulla. caſus eſt in. c. paſtoꝛalis. de re iudi. in clemen. & ibi per glo. in ver. notorio. ¶Quero ☩ an ille qui excipit q̃ locus ad quez nõ eſt tutus debet in 3
ſerere cauſam. Reſpõ. ſic dixi. ff. de excep. l. j. Quero ☩ aliquis citatur vbi 4
eſt malus & corruptus aer. vtruꝫ poſſit de ho excipi. Reſpon. ſic vt ba betur in hac. l. ſed ſciendum ver. ſed & ſalutem. & extra de renun. c. ad ſup plicationem. vt ibi teg. & glo. ſ.
¶Non puto mihi expedire hereditatẽ adire & ſimilia plata: poſt tem 1
pus datum ad deliberandũ q̃ inducant diſpoſitionem.
Cauſa non requiritur in repudiatione. 2
Inſtitutus ſub ꝺditione vel ad diẽ an poſſit cogi adire & reſtituere ante. 3
Item an poſſit adire ſponte & reſtituere. 4
Inſtitutus pure & rogatus reſtituere ſub conditione quãdo poſſit adire & reſtituere. 5

An talis

6 An talis poſſit adire ſponte & reſtituere.
1 **Sed & ſi alio.** No. ☩ hec verba nõ puto mihi
lia plata poſt tẽpus datũ ad deliberandũ inducãt diſpoſi
tionẽ. q. d. ꝙ certo repudio. facit. ff. eo. l. oẽs. dixi. ff. de leg. i.
2 ſerui electiõe. in ꝑn. & l. gerit. de acq. her. No. ☩ q̃ in repu
diatione nõ regritur cã: vt. ff. eo. l. qz poterat. ¶Op. ad. ff. ſi quis ſub cõ
ditione. ff. e. l. apud iul. ff. antiſtia. Sol. hic loquiꝫ de inſtituto ſub condi
tione. ibi de inſtituto rogato pure ſub cõditione. ¶Opp. ad. l. ſ ſi ante
qz ad diem nõ põt gs heres inſtitui: vt l. hereditas. de here. inſtit. Sol.
hic de die incerta. ibi de certa: vt ibi no. ꝓ 10 declaratione glo. q̃ eſt hic
quero an inſtitutus ſub cõditione vel ad diem poſſit cogi adire & reſti
tuere ante. ſcõo vtrũ hoc poſſet facere ſponte. tertio vtrũ inſtitutus pu
re rogatus ſub cõditione poſſet cogi adire & reſtituere. quarto vtrũ hoc
3 poſſet ſponte facere. ¶Circa ☩ primũ dic. aut eſt inſtitutus ſub ꝺditio
ne impoſſibili vel turpi: & habeꝫ ꝙ inſtituto pure: vt. l. ſciendũ in. ff. ſ. eo.
& l. facta. ff. ſi in danda. ff. eo. & de cõdi. inſti. l. j. aut eſt cõditio poſſibilis &
tunc aut eſt poteſtatiua & poteſt cogi implere & adire ſi põt ſi non põt re
mittitur ſibi conditio: vt. l. ſed ſciendũ. ff. eo. Si vero eſt conditio caſua
lis tunc interim non poteſt cogi adire & reſtituere: vt hac. l. ſed & ſi alio.
in fi. De inſtituto vero ad diem certum dic ſi inſtituatur a pagano ha
betur ꝓ inſtituto pure: vt. ff. de here. inſtitu. l. hereditas. ideo ante põt
cogi adire & reſtituere: vt. ff. eo. l. cogi. ff. cum quidam. Si a milite dic vt
dixi de inſtituto ſub ꝺditione. vt ꝺe teſt. mili. l. in fraudẽ. ff. miles. et hac
4 l. ſed ſi ante. ſm vnã opi. gl. ¶Circa ſcõm ☩ an poſſit ſponte adire & re
ſtituere dico q̃ adire nõ põt: ſ põt petere bonoꝝ poſ. ſm tab. vt. l. j. ff.
ſi qs ſub cõditione. de bo. poſ. ſm tab. dixi in. l. ſi qs inſtituat. de her. in
ſti. reſtituere põt de facto non q̃ actiones tranſeant ꝑ treb. niſi ratihabi
tio ſubſequaꝫ adueniẽte die vel conditione vt hac. l. ſed ſi ante. ¶Circa
5 tertiũ ☩ ſ; de inſtituto pure rogato ſub conditione vtrũ poſſit adire et
reſtituere. ¶Dic aut eſt rogatus de reſtituẽdo pure vni ꝙ parte & alij
ſub cõditione ꝙ alia parte & tũc ab eo cui eſt rogatus pure poteſt interi
cogi adire & reſtituere: vt. l. j. ff. ſed & quoties. ff. eo. Aut eſt rogatus tan
tum ſub ꝺditione & tunc poteſt cogi adire & reſtituere non tñ tranſeunt
actiones per treb. vt. j. ꝓi. ff. antiſtia. Si vero eſt rogatus reſtituere ad
diem tunc aut eſt dies certa aut incerta. primo caſu põt cogi adire & reſti
tuere: vt. l. recuſare. in fi. ff. eo. & l. cogi. ff. cũ quidam. j. eo. Aut eſt dies in
certa & tunc aut ſuſpendit fideicom. & idẽ q̃ in ſimplici conditione: vt. l.
dies incertus. de cond. & demon. & C. de fideicom. l. poſt mortẽ. ſm vnaꝫ
6 lec. Si ꝙ die fideicõ. non ſuſpẽdit vt qz eſt appoſitus dies mortis fidei
commiſſarij: vt. l. heres meus. de ꝺdi. & demõ. tũc idẽ q̃ in die certa: vt
l. poſt mortẽ. ſm alia lec. ¶Circa vltimũ ☩ vtrũ ſponte poſſit adire & re
ſtituere. Dicunt eſt rogatus de reſtituẽdo pluribus: & tunc reſtituendo
vni non tranſfert actiones nec ſibi contingit liberatio niſi in cuentũ con
ditionis ille cui facta eſt reſtitutio ſuperuiuat: & ſibi reſtitutum eſſe velit
vt. l. cũ pater. ff. a filia. ff. de leg. ij. & l. vꝰoz. ff. ſcia. ff. de leg. iij. Si vero eſt
rogatus de reſtituendo vni & tunc aut eſt ſui iuris & põt interim reſtitue
re & acuemente conditione contingit liberatio non tamẽ interim tranſ
ferunt actiones per treb. q̃ non eſt facta reſtitutio ꝓout defunctus vo
luit. vt. l. poſt mortẽ. C. de fideicom. ꝓbatur. in hac. l. & ita doct. intelligiꝫ
ſ; glo. hic & l. poſt mortem aliter ſentiat. aut ille cui debet fieri reſtitutio
non eſt in ſua poteſtate & non poteſt ſtatim reſtitui: vt. l. filius. ff. ꝺnus.
ff. de leg. j. & ibi dixi rationem. ¶Ultimo gl. que eſt hic. quia diſtinguit
in hac materia. vide & ſigna.
Statutum q̃ quis cogatur ſuſcipere arbitramentum qualiter in 1
telligatur.

Post iulianum. Heres non põt cogi adire 1
niſi omne ꝺnuꝫ q̃ timet
ſibi ſarciaꝫ vel a ꝓtore remittaꝫ. b. d. ¶Not. arg. ☩ q̃ ſtatua q̃ dicunt aliquos cogendos ad ſuſcipiendum arbitramen
tum debent intelligi niſi ille aliquod incommodũ ſuſpectum habeat vt
aliquod damnum timeat tunc enim non poteſt cogi niſi illud ſibi ſarcia
tur vel a ꝓtore remittatur: vt hic.
¶Vulgaris tacita vt valeat requiritur additio ex teſtamẽto. & ff. nu. ꝫ. 1
Exiſtentia ſui heredis ꝺato coherede extraneo nihil operatur. 2
Teſtamentum q̃ non poſſit aſſumere vires a tacita vulgari. 3

Idem iul. ☩ Ad confirmationẽ tacite vulgaris requiriꝫ adi 1
quitur in pupillari. & ſecũdũ hoc intẽdit. ℘ꝛopter fideicommiſſum re
lictũ in ſecũdis tab. cogiꝫ inſtitut ꝰ in teſtamẽto paterno adire vt pupil
lares tabule & fideicommiſſum ꝑ ſ; eques confirmẽtur. b. d. ¶Opp. q̃
inſtitut ꝰ m teſtamẽto patris non poſſit cogi adire: vt. l. ita tñ. ff. a patre
ff. eod. l. ij. ff. interdum. ff. de vulga. & pupil. Solu. non cogitur adire ante
mortem pupilli. vt ibi: poſt ſic vt hic. ¶Op. vnius aditio ſufficit ad cõ
firmandum teſtamentum paternum. vt. l. ſi nemo. de teſta. tut. & hic. ſed
hic pupillus fuit heres patris. ergo non eſt neceſſe q̃ alij cogañ. Sol.
2 glo. intelligeꝫ hic pupillus non adiuit. ¶Sed tunc opp. a exiſtentia a
ſui heredis confirmat tabulas pupillares vt. l. pater. de ꝓmi. cred. et. l.
2 ſi filius. de vulga. & pupilla. & l. iul. de acquir. heredi. Sol. & notabiliter
hic pupillus habebat coheredem extraneum: & ſic exiſtẽtia ſui heredis
nihil operatur. hoc tenet Dyn. per hunc. ff. in ma
teria ſubſtitutionum & Lyn. in materia vulg. ſub
ſti. in. l. ꝓecibus. quod eſt verum quãtum ad ꝓpoſitum non ſimpliciter. vt ꝺixi plene in. l. ſi filius qui patri. de vulga. & pupilla. ¶Sed nunc opp. q̃ ſubſtitutio pupillaris non poſſit habere locum ſi filio non exiſtente heredi patri. vt inſtitu. de pupilla. ſubſtitu. in ꝓincip. Solu. quidam quod hic ſub ſtitutus fuit vulgariter ſed nõ pupillariter: quod glo. non placet. & tex. dicit ſecundis tabu. ꝓreter ea ſi fuiſſet ſubſtitutio vulgar; poſſet adire ex ſub ſtitutione: ſ; ex inſtitutione adita non fuerit. Unde non eſſet neceſſe inſtitutum cogi adire. Dicit er go glo. q̃ hic fuit facta ſubſtitutio pupillaris. tñ ſubſtituti non adibunt ex pupillari: nam hereditas pupilli non eſt aliqua cuꝫ non adiuerit pater nam. ſed adibunt ſubſtituti ex tacita vulgari con c ☞Andre. ℘oma.
3 tẽta in exꝑreſſa pupillari. ¶Hoc ex hac gl. & ff. ta a ¶Sed tunc op. Et vide bal. & ibi do. Joan. in. l. ſi filius heres. ff. de lib. & poſtbu. & qõ no. in. l. ſi. ff. de cõdi. inſtit. et in. l. iij. C. de inr. delibe. l. papinian⁹. ſ. iij. ff. de inoffi. teſta.
cita vulgaris requirit ꝙ teſtamentum paternum cõfirmetur per additionẽ factam ab alio q̃ ab ipſo ſubſtituto & ſic teſtamentum non põt incipere aſſu mere vires a tacita vulgari. Caſus eſt hic ſm hãc gloſ. ☞ Dy. ſm Hui. de cuig. in. l. ꝓecibus. C. de im pu. contrarius tenet Sid. & ego idem teneo. ꝓ hoc adduco caſum. ff. de teſta. mili. l. neq; enim. ſ. ſi. & l. ſeq. quod plene examino in. l. j. ff. de vulg. & pupil. in illa. q. de ſecundo effectu tacite vulgar. Ad hanc l. reſpondeo quod loquitur de ſubſtitutis pupilla riter & adibunt ex pupillari. Hec poteſt dici q̃ pupilli nulla eſt hereditas ſine hereditate paterna. Quid enim ꝓbibet q̃ pupillo obueniãt alia bo na que fuerunt ſibi ꝺdita per tutoꝛes ſuos. Et hãc opi. videtur tenere glo. in. l. penult. de ven. inſpi. et l. ley cornelia. de vulga. & pupil. & in. l. j. illius ti. plene ꝺixi. ¶Oppo. q̃ non ſit neceſſe q̃ ambo adeãt vno adeunte accreſcit ſibi portio illius repudiantis: vt. ff. ſi ita q̃. C. de cadu. tollẽ. Solu. cogunt vt pareaꝫ voluntati defuncti: qz forte intereſt fideicõmiſſarij vt magis habeat ab vtroq; q̃ ab vno ar gu. eius quod ꝺicitur. C. eo. l. non iuſtam. & l. recuſare. ff. titius. ff. eo. ¶Querit glo. de qua heredita te. Dic vt in gloſſa.
1 ¶Si fideicõmiſſarius decedit ante factã reſti tutionem an reſtitutio poſſit fieri eius heredi.
2 Exempla principis ſequenda ſunt.

Utrũ autem. Coactꝰ adire & reſti 1
tuere ſi actiões in fi
deicõmiſſariũ nõ tranſſerũtur perinde nõ teneꝫ acſi non adiuiſſet. hoc dicit cũ. ff. ſeq. Innuit ¶iſte ff. q̃ ſi fideicommiſſarius. decedit ante reſtitutio nem q̃ reſtitutio nõ põt fieri heredi eius. Cõtra b ☞Utrum. contra
ff. eo. ꝓ. l. cogi. ff. metianus. C. de fideicõmiſ. l. ij. & b l. ſi in pſona. Gloſ. reſpõdet & ponit veritatem. in telligas hic fideicommiſſarium deceſſiſſe ſine be rede: hec vera licet aliter gl. dicat in. l. cum filio. ff. de leg. j. ſed ibi repꝛobaui. & l. a teſtatoꝛe. de cõdi. & demon. & ibi dixi. ¶Opp. q̃ exemplum non ſit 2
ſequendum: vt. l. nemo. C. de ſente. Solu. hic † eſt exemplum principis quod eſt ſequẽdum: vt. l. ne mo. C. de legi. ¶Oppo. q̃ ante conditionem non poſſet quis cogi adire & reſtituere vt. l. ſ; & ſi alio ff. eod. & l. ſed ſi ante. Solu ibi fuit inſtitutus ſub cõditione. hic pure rogatus ſub cõditione. Hec ſol. eſt bona in ſe: tamen ratio. l. ſed ſi ante. adhuc durat. quaſi reſtitutio ſit ante additionem ab eo q̃ rogatus eſt pure non ſit ſm q̃ teſtatoꝛ voluit: er go non tranſeunt actiones. So. fateoꝛ q̃ nõ tráſ eunt hic actiones per trebellia. per rationem. l. ſ; ſi ante. et ideo fuit ꝓductum remediũ diui pij vt ſi ante decederet fideicommiſſarius q̃ actiones tranſeant per trebellia. heres qui adit non tenea tur: quod contingit ſine fideicommiſſariis decẽ dat ante reſtitutionem ſiue poſt: ante tamẽ condi tionis vel diei incerte euentum. ¶Opp. ſm hoc innuit q̃ heres interim teneaꝫ creditoꝛibus. Re ſpondeo fateoꝛ tamen ſibi nõ nocet: quia eſt qui eum defenderet: ſcilicet tutoꝛ pupilli: ſed ſi nõ eſ ſet qui eum defenderet haberet locum remediuꝫ diui pij: & ſic eſt expedita glo. magna ꝓout perti net ad hunc. ff. aliud quod ſequitur dicam in. l.

Universidad del Rosario Archivo Histórico

a ¶ Quero que.⁊ no.q exceptio tua non interest ꝑt opponi. vide Inno. in.c. super his. de accu. lꝫ si non opponit sua valeat .text. est sing. in. l. si postbumus. §. si qs ex his. §. de inoffi. testa. ⁊ Inno. dicit singu. in. d. c. super his. qõ si opponit ante litem contest. trãsfert onus ꝓbandi in aduersarium si post litem transfert in opponentem. And. barb.

b ¶ Reseruatio. Adde quid operet reseruatio exceptionum . Bal. consil. lxxx. iij. lib. ⁊ pau. de cast. consi. cccxcij. in. ij. col. ⁊ vide Franc. de are. in. c. exhibita. col. ij. de iudi.

c ¶ Filiusfa. Adde dum Alegã. post ea tangit an minor possit accusare sine cõsensu patris. bal. ꝑi. lxxx.

* Ꝓ deconcordia. Eduerte quidam testator reliqt q̃dã legata singularia . deinde dicit residuuꝫ vero bonorum meorũ volo ad talem pertinere . concludit Bart. q̃ per talia legata substitutio vniuersaliter facta per verbuꝫ residuum vero ⁊c. non alteratur sed remanet i suis viribus ac si esset institutus vt. l. ij. C. de hered. insti. ita Barto. in. l. centurio. in vltimis v̄bis quarte. q. ꝓnci palis. ff. de vulg. ⁊pupil. do. Alleg. in. d. l. centurio in col. ij. alleg. Bar. tenere contrariũ in bac. l. cogi in ꝓnci. Solut. dat ipse do. Alleg. dic vtibi per euꝫ cui adde q̃ posset dici q̃ illa vniuersalitas in. d. l. cogi. fuit adiecta certe rei quãtitati ipsi instituti in. d. l. vero. l. cẽturio. bart. loquitur cocreta. Sed dubitaꝫ de illo verbo pertinere an dicaꝫ institutus directo an per fideicommissum quod tamen relinquitur cogitandum.

d ¶ Nota q̃ verba ⁊ sic limita. l. i. §. ex fundo. ff. de bere. insti. fm Ang. ibi post Oy. ⁊ vide Jo. de imo. ibi idẽ abb. in. c. raynutius. in. ij. not. a de testa. tꝫ contra istud dictum bar.

sequen. ¶ Oppo. ad petitionem istius serue non potest quis cogi adire: vt. j. eo. l. non est cogendus quedam glo. parua bic nititur solnere dic. vt. l. cogi §. penult. j. eod.

Sed cũ ab herede.

Quero que est ratio q̃ in instituto ꝓparte non habet locum constitutio. Respondeo quia est alius cuius additione confirmat testamentum ⁊ competit libertas. ¶ Sed ad hoc opp. q̃ ambo debent cogi adire ⁊ restituere: vt. ff. l. ꝓcogi. §. i. So. ibi cogebatur ab eo qui restitutionem petebat fm voluntatem defuncti hic cogebatur ante conditionem ⁊ sic non fm voluntatem defuncti. hoc sentit gloss. magna precedentis. l. ⁊ bene. quam nota.

Negꝫ

Glo. legit tribus modis. vide eam ⁊ tene primam lec.

Ileaquo.

i ¶ Exceptio que rei interesse non continet non admittitur in causis summarijs: ⁊ si interest admittitur: sed si requirit altiorem indaginem reseruabitur.

Heres si decedit ante aditam hereditatem fideicõ missum vniuersale quando extinguatur.

De fideicommisso qualiter potest esse dubium si non est dubium de testamento.

Ratio quare exceptio testamenti non admittitur fideicommissi sic.

Reseruatio exceptionum quam iudex facit quid operetur.

Infans institutus a matre et rogatus si decederet sine liberis vt hereditatem restituat titio si decedit hereditate non adita an pater possit cogi adire ⁊ restituere.

Si de testamento.

In ⁊ causis summarijs non admittitur exceptio rei que rei interesse non continet vel si interest admittitur: sed si requirat altiorem indaginem reseruatur. b. o. Not. quod dixi in summario. Secundo not. ⁊ ex §. q̃ si heres decedit ante aditam hereditatem fideicommissum vniuersale extinguitur. ¶ Ad hoc oppo. C. eo. l. non iustam. Glos. soluit notabiliter. quãdo q̃s quis decedit post additionem ⁊ nõ est dubium q̃ valet fideicommissum. Quandoq̃ ante additionẽ ⁊ ante coactionem: ⁊ tũc fideicommissum extinguitur. casus est hic in §. Quandoq̃ ante additionem post coactionem: tunc fideicommissum non extinguitur: sed debetur ab eo ad quem vadit hereditas siue fit coheres siue substitutus: vt. d. l. non iustum siue veniens ab intestato: vt. l. post ꝓsanguineos. in §. j. de suis ⁊ leg. Item id quod dixi de herede decedẽte ante additionẽ ⁊ coactionem q̃ fideicommissum extinguatur. intelligas nisi ad heredem transeat ius deliberandi vel adeundi aliquo ex casibus quos dixi in. l. ventre. de acquiren. hereditate. tunc enim cogetur heres heredis sicut ipse heres: vt. l. eam quam. C. de fideicommiss. facit q̃ dixi. §. eo. l. recusare in ꝓnci. ¶ Quero ꝑ quomodo potest esse dubium de viribus fideicommissi si de testamento non esset dubium. Respond. poterat esse dubium an fideicommissum esset particulare vel vniuersale: vt. l. cogi. in ꝓncip. j. eodem vel testamentum dicebatur factum sine solemnitate vel absq̃ aliqua scriptura ⁊ heres cõtendebatur testamentum ⁊ negabat fideicommissum et ex hoc potest esse q̃ ista questio requirat altiorem indaginem: quia forte oportet q̃ testes veniant de longinquo. ¶ Quero que est ratio ꝑ differentie de exceptione testamenti que non admittitur: et fideicommissi que admittitur. Respond. si defunctus non potuit facere nõ interest heredis q̃ mihi restituit ⁊ adit: q̃ a nemine poterit cõueniri. nec per additionẽ fuit factus heres: nec ad eũ aliq̃d pertinebat. Sed q̃ñ dubitatur de viribus fideicommissi. an valeat vel non interest heredis: q̃ si fideicõmissarius cogeret eũ adire ausert sibi ius quarte ⁊ ius deliberationis sue: vt. j. c. l. cogi. §. idem mutianus: ⁊ ideo debet examinari: fm hoc puto quod si opponerentur exceptiones de viribus testamẽti interest heredis: quia forte est heres ab intestato illius defuncti: ⁊ sic apud euꝫ remanet illa hereditas: tũc esset examinanda illa exceptio ne aliquod dãnum patiatur: vt. l. apud iuli. in ꝓn. §. eo. ⁊ j. c. l. ita tamen. §. quoties. Dic ergo in exceptionibus in quibus tractatur de viribus fideicõmissi si nullũ interesse heredis cõtinet: quia forte repudiauit iam heres. tunc illa exceptio non debet audiri nec examinari. Predicta vera nisi esset notorium testamentum vel fideicommissum esset nullum: vt. l. i. §. ij. cum glo. de tab. exhib. et. l. si qs legatum. §. j. de fal. ⁊ no. in. l. eã quã. C. de fideic. ¶ Quero ꝑ quid operatur ista reseruatio exceptionis quam iudex facit: Respon. bo vt si apparebit exceptiones esse veras ⁊ iuridicas. quicquid est factum habeat ꝓ non facto vt hic. ⁊ l. ꝓtor. in ꝓnci. ⁊ l. qui vias. §. j. de dam. infec.

6 ¶ Ulterius scias ꝑ quod do. Francis. accur. disputauit vnam. q. mater instituit filium vt si decederet sine liberis restitueret hereditatem scio. decessit infans hereditate non adita vtrum pater possit cogi adire ⁊ restituere. Et dixit quod si pater adiuit sponte. per. l. si infanti cogitur restituere e. vt. l. si. alienus seruus. §. de le. ij. si non adiuit sponte nõ ꝓt cogi per. d. l. si alienus. quod non placet. quia imo potest cogi sicut ille ad quem transit ius deliberãdi vel alio modo ius adeundi. vt no. per glos sam. in. l. eam quam. C. de fideicom.

Tempestiuum.

Uidimus quis potest cogi. videamus per quem ⁊ hoc intendit. Adhaioz minozem cogere potest. par in parem non habet imperium. b. o. ꝓsequere vt in gl. ¶ Op. §. de offi. procon. l. j. Dic ibi de voluntaria iurisditione. hic de contentiosa. an autem quis possit subire officium pluriũ plene dic per Guiliel. in. l. iij. de adoptionibus.

c

Si quis.

Filiusfamil. miles potest cogere patrem adire ⁊ restituere. b. o.

n

Am quod.

1 ¶ Qui repudiauit perdit ius adeundi ad suum commodum.

1 ¶ Sed et qui. Etiam post repudiationeꝫ quis cogitur adire nisi bona sint vendita. b. o. ¶ Nota. q̃ lꝫ ille qui repudiauit ꝑdat ius adeundi ad sui commodum. vt. l. sicut. C. de repudi. heredi. tamen potest cogi adire ad commodum alienum. vt hic.

1 ¶ Aut. ex causa q̃ confirmet substitutionem pupillarem.

Si quis compulsus.

Per additionem factã cõfirmant legata et fideicõ. tab. pu. ⁊ cetera alia. b. o. ¶ No. arg. ꝑ q̃ tabule pupillares cõfirmantur per auc. ex causa que dicit cetera firma permanẽt. nã tabule pupillares continentur appellatione ceterorum. vt hic dixi in. l. filio prętereunte. de iniusto testa.

Qui compulsus.

Qui compulsus adit hereditatẽ non potest penitendo habere beneficium quarte hoc dicit.

Non omnis.

Iurisc̃ñsultus posteꝫ posuit illud senatusconsultum de actione in. l. q̃ poterat. ꝓmo declarauit quis posset vsq̃ ad. l. ille a quo. §. tempestiuũ ibi. per que in dicem vsq̃ ad hunc. §. hic ad cuius petitionem iudex cogat heredẽ vsq̃ ad legẽ ex facto. ⁊. b. o. Rogatus de restituendare vel quantitate nõ ꝓt cogi adire: secus si rogeꝫ de vniuersitate rerũ vel quota. b. o. vsq̃ ad. l. cogi. §. cũ quidam. ¶ Opp. hic dicit q̃ si rogatus sit aligs restituere bona transeunt actiones. Cõtra. §. de le. j. l. nõ amplius. §. ñ. ⁊. l. ñ quis seruum. §. ñ. cũ. l. se. §. de le. ij. Sol. hic fuit rogatus restituere oia bona vel simpliciter ibi partẽ bonorũ: q̃ plene dic vt. l. si quis seruũ. §. ñ. de le. ij. ¶ Opp. q̃ appel. pecunie tantũ pecunia numerata cõtineatur. ſ. ad macedo. l. j. Sol. vt ibi dixi in. l. talis. §. de leg. j.

1 ¶ Pecunie appellatione quare totum patrimonium contineatur.

2 Uerbum peruenire large ⁊ impꝛopꝛie accipitur ne intercidat fideicommissum.

3 Uerba obliqua adiecta certe rei nõ extendunt ad vniuersitatẽ bonoꝝ.

Uerbũ relinquo adiectũ certe rei nõ importat institutionem heredis.

4 Clausula ere alieno deducto in testamento quid importet.

5 Testator si rogat exꝑesse aliquem restituere q̃ supereſt a debitis et legatis q̃ sit fideicommissum vniuersale.

Rogatus si decesserit sine liberis a dictis iudicijs ⁊ legatis restituere residuum bonorum.

1 * ¶ Ogi. Not. ibi in ver. in ambiguo ꝑ rationem quare appellatione pecunie totuꝫ patrimoniũ continetur sc̃z ne intercidat fideicõmissum. dixi clarius in. d. l. talis. Secũdo no. ꝑ ex. ver. sed ⁊ si qs rogauerit. q̃ lꝫ verbũ ꝓuenire ꝓpꝛie intelligaꝫ deductis oneribus: ⁊ ñ hic assumit large ⁊ impꝛopꝛie. nõ ne intercidat fideicõmissum. Sequit ver. ⁊ gñaliter. iurisc̃ñsultus ꝓponit summariũ eius qõ dixerat. ¶ No. ꝑ q̃ verba obliqua adiecta certe rei vel

a rei vel q̃titati nunq̃ extendunt ad vniuersitatẽ bonoꝝ: vnde est ar. q̃ verbũ relinquo adiectũ rei singulari nõ trahat ad institutionẽ directã vel obliquã fm Oy. ⁊ q̃ constanti ponit Ric. ma. in quadã disputatione de qua feci mẽtionẽ in. l. illa institutio. ⁊ in. l. bis ꝓbis. in ꝓn. de herinsti. ꝓbat in aut. vt cũ ꝺ ap. cog. §. aliõ. vbi nõ sufficit filio reling q̃quo relicti titulo sed iure institõnis. Et hic apparet q̃ verbũ relinquo adiectũ

4 certe rei vel q̃titati nõ intelligit iure institõnis nisi exꝓmat. Segtur ꝟ. idẽ querit. hic ponit determinatio iuliani ⁊ rõnes facte in text. nõ solũ tur nec declarant. ideo examinemus ⁊ qd important dicta vba deducto ere alieno i legatis. Rñ. ꝺ fuit declaratũ. §. c. l. marcell⁹. §. pe. §. q̃ heres ipse si vult soluat: si nõ hereditatẽ restituat ⁊ hec est sñia iul. hic posita. in fi. ⁊ q̃ hoc nõ ob. rõ ꝓma q̃ innuit q̃ in ipsa vi vboꝝ magis id qõ supest ex hereditate q̃ ipsam hereditatẽ restituere sit rogatus: q̃ nõ est verũ q̃ vba hec significẽt sed magis in ptãte heredis ponit si ipse vult

5 soluere vel alijs restituere ad soluendũ. Not. ⁊ tũ diligẽter illa vba q̃ si aligs in testõ rogareꝫ exꝑresse restituere qõ supereſt a debitis ⁊ legatis vel residuũ bonoꝝ a dictis iudicijs vel legatis q̃ istud nõ esset fideicõmissum vniuersale: vt hic. teꝝ. exꝑresse dicit. Et ꝓ hoc semel de facto cõsului aliter ꝓ verbũ commune fuit facta substitutio per hunc modũ si

b decesserit sine liberis residuũ⁹ bonoꝝ meoꝝ a dictis iudicijs ⁊ legatis deueniant in talem. dicebã q̃ substitutio hec non potest esse directa: q̃ verbũ cõmune adijcitur certe rei magis q̃ vniuersitati vt hic ꝓpter ideo non trahitur ad directam vt dixi. §. ꝓpter. §.

Si quis.

Fideicommissarij vniuersales possunt cogere heredem adire siue sit ynus siue plures siue insolidum siue ꝓ parte. b. o.

Sed ⁊ si quis.

Ratione hereditatis ꝓprie testatoris locus est trebelliano in hereditate aliena. b. o. ¶ Op. j. ꝓpter. §. solu. ꝓout ibi dicam.

1 ¶ Institutus ex re certa eo casu quo hereditas pertinet ad eum: ⁊ si actiones ad eum transeunt potest cogi adire ⁊ restituere.

2 Rogat restituere hereditatẽ alteri⁹ q̃ obuenit testõ nõ detrahit treb.

Sed ⁊ si miles.

Eo casu quo ad institutũ ex reb⁹ certis trãseunt iura ⁊ actiões illo casu a fidei cõmissario certarũ rerũ poterit cogi heres adire ⁊ restituere. b. o. ¶ Nota tar. q̃ institutus ex re certa eo casu quo hereditas ꝓtinet ad eũ ⁊ sic

1 ad eũ transeuit actiones poterit cogi adire ⁊ restituere sicut hic dicit in

2 testõ militis. ¶ No. tq̃ qñ quis rogat restituere hereditatẽ alterius q̃ obuenerat testatori nõ est locus trebellianice. Cõtra. §. ꝓpter. §. Quidam sol. q̃ hic corrigit: sed nõ est verisimile q̃ se corrigat incontinenti. Alij q̃ ibi puenerat ad rogantẽ restituere. hic nõ. Qõ gl. nõ plz: q̃ relinquendo videt adire. vt. §. de acq. here. l. pãtonius. §. ñ. ⁊. l. ñ auia. C. de iur. de libe. Hug. soluit aliter vt in glo. Tu dic q̃ ibi fuit rogatus restituere hereditatẽ testatoris totã vel partẽ ⁊ etiã aliã q̃ testatori obuenerat. hic vero fuit rogatus restituere solũ aliam hereditatẽ. de viribus aũt huius relicti dixi plene. §. eo. ti. l. cum filius. §. lucio.

Cum quidam.

Rogatus restituere ad diẽ certũ põt interim cogi adire ⁊ restituere. b. o. Opp. §. eo. l. sed si ante. Sol. hic de rogato restituere ad tẽpus certũ ibi ad tps incertum. no. m. l. recusare. §. ñ. §. eo.

Uetianus.

Ad petitionẽ vnius ex fideicõmissarijs põt heres cogi adire ⁊ restituere totũ ⁊ ille cui totum restituit a fideicõmissario quartam non detrahit. b. o.

1 ¶ Fideicõmissum vniuersale ante restõnẽ vadit ad heredes.

Idem metianus.

Coactio vni⁹ ex fideicõmissarijs facit heredẽ pdere quartã in totũ si cõteꝑlatione totius coegit: secus si ꝓtꝑlatione partis ꝓprie. b. o.

1 ¶ No. teꝝ. ibi alij in locũ eius succesſerũt. q̃ fideicõmissum vniuersale ante restitutionẽ vadit ad heredes. Nec ob. §. c. l. apud iul. ñ. vtrũ. q̃ rñ det vt ibi no. ⁊ ꝓ hoc rep: ebendik glo. in. l. cũ filio. §. de le. j. ⁊. l. a testatore. de cõdi. ⁊ demon. Ex hoc. §. formal distinctio posita per gl. §. c. l. j. §. sed quoties. quam nunc vide ⁊ intellige.

Si seruo.

Rogatus restituere seruo plurũ pinde est ac si esset rogatus restituere pluribus. b. o.

1 ¶ Pater q̃ñ rogat restituere filio q̃ñ sit ꝙ nõ sit locus trebel.

2 Pater si est rogat⁹ de emãcipãdo filiũ an filij⁹ possit hoc petere a patre

Si pater filio.

Ad petitionem filij in ptãte põt ꝑ cogi adire ⁊ restituere in nõ castrensi ⁊ etiã in castrẽsi: ad petitionẽ vero serui ꝓpꝛij qs nõ cogit adire sꝫ sponte adiẽs cogit restituere. b. o. ¶ Op. ⁊ q̃ñ ꝑ rogat restituere filio nõ est locus trebel. vt. §. de leg. j. l. cũ filio. Sol. q̃ñ ꝑ instituit ⁊ rogat de restituendo ipsi filio tunc est locus trebellianice quo ad omnia remedia ꝓter ꝙ quo ad deductionem quarte: vt. d. l. cũ filio. ⁊. l. j. §. si filio. §. eo. ¶ Opp. q̃ filio in ptãte nõ cogatur ꝑ restituere. vt. j. c. l. vbi pure. So. gl. q̃ interim fuit emãcipatus hoc nõ ꝑ de mẽte lꝫ: qõ ptz ex eo qõ sequit de fideicommisso pertinẽte ad castrẽse peculiũ. Unde sol. alij q̃ hic sequit de filio in ptãte. Non ob. l. vbi pure. q̃ fuerũt verba q̃ sapiebant extensionẽ fideicõmissi in tẽpus exꝑistentie sui iuris. hic nõ: bec vera vt ibi dicã. ¶ Sed opp. quõ ad petitionem filij cogeꝫ pater cũ gcqd q̃rat filius queratur patri fm ista tpa: vt. l. plz. §. de acq. here. Sol. quidã q̃ fieret restõ in peculiũ tm. alij dicũt ⁊ hoc tangit. Jac. de are. q̃ cogeꝫ adire nõ restituere: et hoc ne pereat fideicõmissum parte interim moriẽte: vt l. ille a quo. §. fi de testõ. §. c. Uel dic dicit ipse q̃ cogetur adire ⁊ restituere. ad id qõ ꝺ q̃ quicqd q̃rit filius q̃rit patri: verũ est patri volenti: sed si pater nõ vult qõ est hic qñ adire recusat: tunc hꝫ filius vt castrense. hic est casus hic qõ nõ. Sed ꝙtra hoc facit. l. seruus vetãte. de ver. ob. ⁊. l. etiã. de acqui. re. a

do. Dic ergo ꝙ spãle est hic sicut in patre dilapidãte. vt. j. c. l. imperator. Satis eñ est dilapidato recusare adire hereditatem: ⁊ in hanc sñiam inclinat Jac. de are. ⁊ Oldr. lꝫ gl. teneat ꝓmã sc̃z q̃ filius interim fuit emancipatus. ¶ Opp. §. de in ius vocã. l. j. ⁊. ij. Solu. intelligas hic patrem cogi petita

2 venia. ¶ Quero qd si pater est rogatus de emã

c cipando filium: an filius possit hoc petere a patre Gloss. distinguit optime: aut patri est aliquid ob hoc relictum aut non. et si est relictum: aut agnoscit aut non. De hoc. §. de lega. j. l. filius. §. fm vulgarem: et. l. si cui. de condi. et demon. ¶ Uenio ad versi. sed si seruo. ¶ Op. c. de ma. test. l. seruo tuo. solu. hic libertas data directo trahitur ad fideicommissum q̃ dic vt in glo. ¶ Oppo. quod ad petitionem serui possit ꝺ dominus cogi adire. vt. j. ea. l. §. si ego. Dic vt ibi.

Hi qui.

Qui nõ põt capere soliduꝫ ꝓ se capit vt ali⁹ restituat. b. o. Quid ꝺ bis q̃ nihil capere possunt. Hi. remittit ad no. in. l. eam quam. C. de fideicom. dic vt ibi.

b ¶ Residui. adde videndũ quoddã consilium inter consilia Bal. cclxxxviij. iiij. lib.

1 ¶ Fideicommissarius secundus cogit primum heredem adire ⁊ restituere.

Si ego.

Unus solus institutus rogatus põt a seruo hereditario cogi adire ⁊ restituere siue sit fideicõmissarius primus siue scõs. b. o. no. ¶ No. q̃ fideicõ. scõs cogit primum heredẽ adire ⁊ restituere. ¶ Op. §. c. l. ver. sed si ser uo. sol. ibi heredis seruus erat. hic hereditarius: ⁊ hunc articulũ explicat glo. hic dicam plenius in. l. non cogendum. j. eodem.

Talis quoq;

Qui ab vno cõsecutus est libertatẽ põt aliũ cogere adire ⁊ restituere hereditatem. b. o.

1 ¶ Uerba directa q̃ directo valere non possunt trahuntur ad fideicommissum.

2 Uerbũ suus sua suũ: platũ ꝓ notariũ in tertiã ꝓsonam referuntur ad ꝓsonam disponentis.

Ex facto.

Jurisconsultus vsq̃ ad hãc legẽ tractauit ordinate de quib⁹ remedijs senatusconsulti treb. §. de tribus ꝓmis in. l. j. vsq̃ ad. §. si heres. Ibi de quarto. §. de remedio detractionis quarte vsq̃ ad. l. quia poterat. ibi vsq̃ ad hanc. l. tractauit. de vno remedio. §. coactionis. Hic vsq̃ ad fi. tituli. tractauit. ꝓmisse de oibus ⁊ hic ꝓcipaliter tractat de viribus fideicõ. et hoc

1 intendit. Uerba directa q̃ iure directo valere nõ possunt trahunt ad fideicommissum. b. o. ¶ Not. teꝝ. q̃ui dicit suam glo. exponit: scilicet rogantis:

2 Sepe eñ accidit cũ notarij conficiant testamenta per verba tertie persone: dubitatur an hoc ꝓnomen suus sua suum referat ad ipsum testatorẽ vel heredem eius: q̃ in dubio referaꝫ ad testatorẽ nisi aliud de mente appareat: sequentem. §. vide per te vsq̃ ad. §. si quis rogatus.

1 ¶ Soboles instituta in homine in dignitate posito abhoꝛretur.

Imperator in priuilegijs legitimationis ꝙcipit filios illustrium.

2 Filius naturalis an ꝙcludat substitutũ ⁊ sic faciat deficere fideicom.

3 Filius legitimus tantum an ꝙcludat substitutuꝫ remissiue.

4 Spurius non excludit substitutum.

5 Substitutus ꝙcluditur quando quis decessit cuꝫ vno filio.

6 Filius ad hoc vt substitutum ꝙcludat an sit necesse q̃ sit heres patris remissiue.

Universidad del Rosario | Archivo Histórico

a ✠And. poma. ¶Si gs rogatus. ⁊ vide bar. in cõsi. qõ incipit statuto cauek. ⁊ in cõsi. seq. inci. inter gabellatores; vbi ɔ̃suluit statutũ loquens de filijs nõ ħs locũ in bastardis. sed in natis ex cõcubina sic vide ibi.

b ¶An ergo. adde an naturalis filius excludat substitutũ. qđ est natus in figura matrimonij ⁊ qđ pr̃ erat psona nobilis. bal. ℈si. ccviij. iiij. lib. vbi dicit q̃ naturał excludit substitutũ cũ quo ab intestato cõcurrit. ⁊ videt dicere q̃ naturalis filius excludat substitutum. vt. l. ℊnaliter. C. de insti. ⁊ substi. solu. glo. ibi q̃ testator nõ expressit ℈ a l. talis cõditio subintelligit. hic q̃ℓ expressit testator q̃ multi tenẽt ħs nõ est verũ: lex em̃ subintelligit: q̃ ꝑsup ponit testatorẽ sic voluisse: vt. l. cũ anus. de condi. ⁊ demõ. l. cũ acutissimi. C. de fideic. õ. dic ergo q̃ in telligat ℈m distinctionẽ huius. ℈. ¶In ergo bnatu ralis filius excludat substitutũ ℈. Dic aut logmur de naturali in seruitute ꝛcepto aut de alio natura li. Primo casu aut fuit conceptus in figura matri monij ⁊ excludit substitutum: vt insti. de ser. cog. in ꝓin. ⁊. ℊ. de leg. ij. l. lucius. ℊ. fi. ⁊ de in. offi. l. i. fi. Se cũdo casu recurrendũ est ad distinctionẽ huius. l. q̃ aut apparet de volũtate defuncti q̃ de naturali senserit ⁊ volũtati stamus vt hic ibi ex volũtate ⁊ intelligo voluntatẽ defuncti ꝓesumi si verba di rigebat ad talem q̃ alios filios q̃ naturales habere nõ poterat vt ad furiosum: vt. l. heredib⁹. ℊ. fi. j. ⁊. ibi dicã. ¶Vel si ī alia pte testi de naturalib⁹ fecit mẽtionẽ. ar. l. q̃ filiab⁹. in ꝓn. ℈. de le. j. ⁊ de le. ij. l. cũ pr̃. ℊ. rogo. Sivo de volũtate nõ apparet aut erat bõ posit⁹ in dignitate ⁊ de naturali sensisse nõ vr vt hic dũ dicit ex dignitate ⁊ intelligo ex dignitate boiem honeste vite vel honorabilis cognationis ita q̃ ei cetrverecũdia si ina cognatio siue ſnadom̃ deueniret ad bastardos. ar. ad hoc. j. de ẏẽ. in pos. mit. l. j. ℊnaliter. ⁊. ℈. de ẏẽ. inspi. l. i. ℈. de inspicie do. ẏ. publice em̃ interest ꝛc. a l⁹ naturalis excludet substitutũ vt hic. ¶Quero †qd de legitimo tñ an substitutũ excludat. Dic vt. l. si ita gs. ℊ. i. ℈. de leg. ij. ⁊ gl. hic tãgit. ¶Quero †qd de spurio. Rñd. qõ spurius nõ excludit substitutũ: vt in aut. ex ꝓplexu. C. de incep. nup. ⁊ i cor. g. mo. na. effi. sui. ℊ. fi. q̃ filij non sunt noiandi. ⁊ hoc verum in masculo cui facta est substõ. Jn muliere vo forte recurrendus esset ad distinctionẽ ꝑdictaℨ. ar. insti. de succe. cog. ℊ. ꝙ vulgo. ⁊. j. vñ cog. l. si spurius. ¶Quero † qd si aliqs decessit cũ vno filio. Dicit gl. ꝙ substitutũ excludit. alt. l. pr̃. de ꝙdi. ⁊ de. ter. est in. l. nõ est fine de verb. ſig. ¶Quero † an sit necesse q̃ talis filius sit heres patris. Dic vt no. in. l. filiꝰ. ℊ. cũ qs. ℈. de le. j. ¶Quero † qd si testator nõ dixit si decesserit sine liberis an subintelligat. Dic vt. l. cũ anus. de ꝙdi. ⁊ de. ¶Quero † qd in Jctibus aliqs accepit fundũ in ẽphyteosim̃ p se suisq̃ filijs an intelligeꝝ de naturalib⁹. spe. tãgit in ti. de loca. ℊ. nũc aliqua

1 ¶Clausula sine liberis an subintelligat remissiue.
2 Fundus si est receptus in emphyteosim p se ⁊ filijs suis an intelligat de naturalib⁹ in emphyteosi pri nata vt in vltimis volũtatibus: in ecclĩastica nõ.
3 Naturalis non succedit in feudo.
4 Naturalis an veniat in sententia qñ qs est condẽ natus cũ filijs vsq̃ ad tertiã generationem.
5 Filij appellatione in lege an veniat naturalis re missiue.
6 Bastardus naturalis ⁊ filia an idẽ sint remissiue.

Si quis rogatus. [a] Filij natu rales ī ser nitute cõcepti faciũt fideicõ. ꝙditionẽ deficere. als ex dignitate ⁊ ꝙditione psone diuersimode statueꝝ h. d. ¶Opp. de ꝓin. ad fi. Sol. qõ in ꝓinc. õz ꝓ fi. declarat vt ex qualitate psonarũ diuersimode ꝓ sumamus. ¶Quero qd vult dicere iurisco̓sultus ex dignitate ꝛc. Quidã dicunt q̃ si est homo positus in dignitate ꝓsumatur de naturali sensisse. hoc est falsum: q̃ in hoib⁹ in dignitate positis ista soboles magis abhorret vt. l. si qua illustris. C. ad orfi. Vñ imperator in ꝓuilegijs legitimatiõis nobis concessis excipit filios illustriũ ⁊ spectabi lium ꝑsonaℨ. Et hoc illa ratione. q̃ in nobilibus illa sobolẽ potius abhorret. Dic ergo hõ positus in dignitate de tali sobole non vr sensisse: ⁊ hoc tꝫ gl. in. l. ℊnaliter. C. de insti. ⁊ substi. lꝫ Jaco. de are. aliter sentiat. ¶Op. q̃ naturalis nullo modo ex cludit substitutũ. vt. l. ℊnaliter. C. de insti. ⁊ substi. solu. glo. ibi q̃ testator nõ expressit: ℈ a l. talis cõ ditio subintelligit. hic q̃ℓ expressit testator q̃ multi tenẽt ħs nõ est verũ: lex em̃ subintelligit: q̃ ꝑsup ponit testatorẽ sic voluisse: vt. l. cũ anus. de condi. ⁊ demõ. l. cũ acutissimi. C. de fideicõ. dic ergo q̃ in telligat ℈m distinctionẽ huius. ℈. ¶In ergo bnatu ralis filius excludat substitutũ ℈. Dic aut logmur de naturali in seruitute ꝛcepto aut de alio natura li. Primo casu aut fuit conceptus in figura matri monij ⁊ excludit substitutum: vt insti. de ser. cog. in ꝓin. ⁊. ℈. de leg. ij. l. lucius. ℊ. fi. ⁊ de in. offi. l. i. fi. Se cũdo casu recurrendũ est ad distinctionẽ huius. l. q̃ aut apparet de volũtate defuncti q̃ de naturali senserit ⁊ volũtati stamus vt hic ibi ex volũtate ⁊ intelligo voluntatẽ defuncti ꝓesumi si verba di rigebat ad talem q̃ alios filios q̃ naturales habere nõ poterat vt ad furiosum: vt. l. heredib⁹. ℊ. fi. j. ⁊. ibi dicã. ¶Vel si ī alia pte testi de naturalib⁹ fecit mẽtionẽ. ar. l. q̃ filiab⁹. in ꝓn. ℈. de le. j. ⁊ de le. ij. l. cũ pr̃. ℊ. rogo. Sivo de volũtate nõ apparet aut erat bõ posit⁹ in dignitate ⁊ de naturali sensisse nõ vr vt hic dũ dicit ex dignitate ⁊ intelligo ex dignitate boiem honeste vite vel honorabilis cognationis ita q̃ ei cetrverecũdia si ina cognatio siue ſnadom̃ deueniret ad bastardos. ar. ad hoc. j. de ẏẽ. in pos. mit. l. j. ℊnaliter. ⁊. ℈. de ẏẽ. inspi. l. i. ℈. de inspicie do. ẏ. publice em̃ interest ꝛc. a l⁹ naturalis excludet substitutũ vt hic. ¶Quero † qd de legitimo tñ an substitutũ excludat. Dic vt. l. si ita gs. ℊ. i. ℈. de leg. ij. ⁊ gl. hic tãgit. ¶Quero † qd de spurio. Rñd. qõ spurius nõ excludit substitutũ: vt in aut. ex ꝓplexu. C. de incep. nup. ⁊ i cor. g. mo. na. effi. sui. ℊ. fi. q̃ filij non sunt noiandi. ⁊ hoc verum in masculo cui facta est substõ. Jn muliere vo forte recurrendus esset ad distinctionẽ ꝑdictaℨ. ar. insti. de succe. cog. ℊ. ꝙ vulgo. ⁊. j. vñ cog. l. si spurius. ¶Quero † qd si aliqs decessit cũ vno filio. Dicit gl. ꝙ substitutũ excludit. alt. l. pr̃. de ꝙdi. ⁊ de. ter. est in. l. nõ est fine de verb. ſig. ¶Quero † an sit necesse q̃ talis filius sit heres patris. Dic vt no. in. l. filiꝰ. ℊ. cũ qs. ℈. de le. j. ¶Quero † qd si testator nõ dixit si decesserit sine liberis an subintelligat. Dic vt. l. cũ anus. de ꝙdi. ⁊ de. ¶Quero † qd in Jctibus aliqs accepit fundũ in ẽphyteosim̃ p se suisq̃ filijs an intelligeꝝ de naturalib⁹. spe. tãgit in ti. de loca. ℊ. nũc aliqua gitimantur non matrimonia ideo non succedunt ⁊ ita dicit Bal. cons. fi. ccc℔xxj. i. lib. de quo tñ vide ꝑe. de anch. consi. ccccx.

c ¶Dignitatẽ. adde de emphyteosi quod refert Bal. eius cõsi. ℊ. j. lib. tenuisse martinũ de fa. ⁊ qõ ipse dicit de feudo. l. ℊ. fi ex cõstitutione regia q̃ fit feudum possit transire ad quẽcũq; etiã inca pacez dũmodo il le incapax alienet infra annũ q̃ vigore talis cõstitutionis non potuit ad spurij peruenire q̃ de tali i capace regia ma iestas sensisse non ʒ videt et ingtum alegz. dicit q̃ legi timati per subse quens matrimonium succedũt in feudũ q̃ illud est verũ cũ matrimoniũ ꝓcedit de ire cõi ſi aũt cu dispẽ sat ſup matrimo nio solo filij ante nati nõ legitimãtur. l. paulus. de fa. bo. si autez super vtroq; dispẽ setur tunc filij vigore rescripti le gitimantur non matrimonia ideo non succedunt ⁊ ita dicit Bal. cons. fi. ccc℔xxj. i. lib. de quo tñ vide ꝑe. de anch. consi. ccccx.

d ¶Quid si a lege. Adde ingtum aleg. ponit instante statuto q̃ inter pa truum ⁊ nepotẽ fiat cõpromissũ de cã vertẽte ꝑe. de anc. ℈si. ccc℔xvij. ⁊ ingtũ aleg. ponit de statuto ꝓmittente vindictam an spurius poterit vindicare. Adde bal. cõsi. cxix. v. li. vbi tenet q̃ stante statuto q̃ coniun ctis vsq̃ ad quar tum gradũ ꝓmi tatur vindicta q̃ spurius compẽ dit. ⁊ ingtũ tãgit de statuto dispo nẽte q̃ de legato solnd gabella pter q̃ si sit factũ fi lio. addeq; ang. in terminis ɔ̃suluit. ℈si. cxix. an ſtãte statuto q̃ de cau sis ordinarie vẽti latis soluãd gabel la pter q̃ iter ascẽ dentes ⁊ descẽdẽ tes ꝓhendant spurij. bal. consil. cix. ij. v. lib. ⁊ ingtũ tãgit an pater inter filios natu rales ꝓssit testa ri cũ duob⁹ testi bus vide q̃ vltra ipsum posui in. d. l. bac ꝛsultissima. ⁊ ingtum vltimo tãgit an bastardi dicanꝫ nobiles et de parẽtela. adde ang. ℈si. cxix. et an filij bastardoz di canꝫ nobiles ꝑt. de anch. ℈si. cccxc.

e ¶Adde ingtum aleg. ponit an heres grauatus re stituere si decesse rit fine liberis fa faciat õficere fideicom. si ingrediturꝛ religionẽ fratruz minoruz ang. ℈si. cxix. ⁊ ℘e. de an cha. cõsi. cccxcvij. vbi an ꝺcedere di catur fine filijs q filiũ ħs ī religio ne minoꝝ. ⁊ an mors ciuilis eq̃ paretur naturali. vide Oldr. consil. cclxxxiiij.

1 Conditio fideicommissi qñ defecit ꝓ deportatione ad fiscum pertinent bona.
2 Fideicõmissum qñ non deficit ꝓ liberos non resti tuitur statim sed expectat mors naturalis.
3 Filij nati ⁊ ꝛcepti post deportationẽ sunt legitimi
4 Filij nati post deportationem non sunt in potesta te patris.
5 Filij bannitorum nati ⁊ cõcepti post bannum q̃ faciunt deficere fideicommissum.

Ex facto. Filij concepti ante deporta tionem faciũt deficere condi tionem fideicommissi relicti: ſ decesserit sine libe ris: secus si post deportationem concepti fuerint.
1 h. d. ¶Primo pro ꝺclarone litere quero qñ deficit conditio ad quem ꝑtinent bona. Rñd. ad fiscum ad quem ꝑtinent bona deportatorum.
2 vt. C. de bo. dam. l. deportati. ¶Quero † circa secũ dam partem qñ liberi non faciũt deficere fideicom missum qñ veniat restituendum. Rñd. non statim sed expectata mors naturali⁹: vt. l. statius. ℊ. cozne lio. de iure fisc. ¶Venio ad apparatum. ¶Opp. q̃ per deportationem non queratur fisco cum filius instituendus quẽlibet patri. vt. l. placet. de ac qui. hered. Solu. vt in ꝓima glo. ¶Oppo. qui est in vtero non habeꝫ ꝑ nato ad commodũ alienuz vt. l. qui in vtero. ℈. de statu homi. Sed hic cũ natũ esse cedit ad commodũ fisci. Glo. dicit fateor q̃ hic est de casibus in quo ad commodum alterius ba betur ꝑ nato. Tu dic ſm Jaco. de are. q̃ ꝓmo hic est commodum filij quo ad omnia bona vel eoz partez. vt. j. de bo. dã. l. j. C. de bo. dam. l. fi. ¶Quero † an post deportationem concepti ꝛ nati sint le gitimi. Respon. fic: quia matrimoniũ durat: vt
3 l. j. C. de

4 l. i. C. de dinor. ¶Quero † an nascanꝫ in potestate. Rñdeo per deportationem perdit pater ea q̃ sunt iuris ciuilis. j. de penis. l. qdam. sed patria potestas est de iure ciuili: vt insti. de pa. pote. in ꝓin. ⁊. l. nã cũ ciuiũ de bis q̃ sunt sui vel alie. iur. ergo filij non sunt in potestate patris ⁊ sic habes casum in quo filij nascunꝫ legitimi ⁊ nõ in potestate ſm Jaco. de
5 are. ¶Quero † qd in bannito nostri tẽporis Bl. insti. q. mo. ius pa. po. sol. ℊ. relegati. distinguit aut bona sunt publicata aut nõ tetigi in. l. eius qui. ℈. de testa. Jac. de are. dicit hic verbũ notabile satis erbanniti po ꝓie pdunt ea q̃ sunt iuris ciuilis ꝓprie illius ciuitatis vnde sunt erbãniti ⁊ hoc intellige in illis erbannitis quibus ciuitas bellum indixit et
a possunt impune offendi. vt. l. amissione. de ca. di. Jura ergo cõia[a] nõ pdunt ⁊ sic filij nati post bannimentũ faciũt deficere ꝺditionem fideicom missi. Ex dicto isto Jaco. possunt solui multe. q. circa quas vide. q. quaz disputani que incipit lucane ciuitatis.

Si quis rogatus. ¶Per deportationẽ non pdit ius dãnationẽ in metallũ. h. d. facit vtrũ ex cõdicat⁹ possit esse arbitrator. di
1 git in. d. l. cũ pater. ℊ. hereditatem. ℈. de leg. ij. dic vt ibi.
2 ¶Filius superuiuisse: ⁊ sic conditionem fideicommissi fecisse qui di cit: probare debet.

Si quis aũt. Cõditio si decesserit sine liberis intelligit su perueniẽtib⁹: ⁊ ideo si liberi ante rogatũ vel
1 simul cũ eo moriaꝫ non faciũt ꝺditionẽ fideicõmissi deficere. h. d. Not.
b incumbit onus ꝓbandi. Sis ergo cautus facere poſtiones ꝓ quas cõ cludatur filios superuiuisse: ista materiam declarani plene in. l. qõ de pariter. ℈. de rebus dubijs.
1 ¶Conditio si sine herede decesserit intelligitur sine liberis.
2 Feudum concessum tibi tuisq̃ heredibus intelligitur de filijs.
1 **Si quis ita.** Conditio ſ si sine herede decesserit intelligit nis debent intelligi si habeat se ad esse vel nõ esse. h. d. ¶Opp. heredis app. ad vniuersos extendit. vt. j. de ver. ſig. l. heredis appel. Sol. hic est duplex litera: vna si cũ hered alieno decesserit hoc est cũ herede q non sit de suis. ⁊ tunc contrariũ non ob. alia litera est sine herede tunc ob. cõ trarium. Sed rñ. q̃ hic ex ꝓsumpta mente defuncti verbũ sine herede intelligitur. i. sine liberis. Ratio ꝓsumptionis est q. ɔ̃ intelligi vt ha beat se ad esse ⁊ nõ esse: sed ratio contingeret q̃ quis sine herede decesseret. ideo intelligit sine herede. i. sine liberis ſm glo. qõ no. Glo. indu
2 cit ſ ℈cessum est feudũ vel ꝓecariũ tibi tuisq̃ heredibus q̃ intelligat de filijs. al⁹ duraret in perpetuũ. hanc. q. ponit ¶Ly. in. l. in cõuentioni bus. j. de ver. ſig. ⁊ Ly. in. l. liberti liberteq̃. C. de ope. li. ego dixi in. l. gal lus. ℈. et iã. ℈. de li. ⁊ posth. ⁊ ibi etiã tetigi. q. quã disputauit Richar. de
c eo⁹ qui dixit hereditatẽ deuenire in titiũ ⁊ eius filios ⁊ heredes ⁊ tꝫ qõ sic al⁹ deficeret cõditio: q̃ põt ꝓcedere in casu huius. ℊ. qñ dixit. si decesserit sine herede: q̃ ɔ̃ intelligi id est sine liberis heredibus. al⁹ aũt si di xisset si decesserit sine liberis. dic vt dixi in. l. filiusſa. ℊ. cũ quis. ℈. de leg. j. vbi glo. tangit ⁊ per Ly. in. l. j. C. de condi. insert.
1 ¶Fructus an veniant in restitutione fideicommissi: in quartã impu tentur: ponuntur tres casus.
2 Liberis ꝓimi gradus non computanꝫ fructus in quartam.
3 Parentibus ꝓimi gradus computanꝫ fructus in quartam.
4 Fructus q̃ ꝓcipiunt negligẽtia nõ petẽtis fideicõmissum qñ restituunꝫ.
5 Jn quartam debitam iure nature qd imputetur remissiue.
6 Fructus qñ computantur in falcidiam.
7 Fructus in petitione hereditatis qñ veniant ⁊ hereditatẽ augeant.

In fideicõmissariam. Primo ponit vnũ dictũ scõ duas ꝺcep. tertio aliud dictuz. quarto rõnem ꝑdictoz. scõa ibi: moza. tertia ibi. plane. quarta ibi: quoties ⁊ ſ ei plaz summat. ¶Op. q̃ fructus nõ cõputenꝫ in quartã. vt. ℈. ad. l. fal. l. in rõne. in ꝓin. Sol. ibi in fal. hic in treb. rõnem dixi in. l. in quartam. ℈. ad. l. falci. ¶Opp. C. de inoff. test. l. sciunt. ℊ. repletionẽ. So. ibi in debita iure na
1 ture. ¶Et ꝓ huius ꝺclarone videndũ est primo vtrũ fructus ve niant in restitutione fideicõmissi ⁊ imputentꝫ in quarta trebel. Circa qõ
d glo. q̃ est hic distinguit notabiliter ⁊ in. l. iubemus. ℴC. eo. ⁊ ibi doc. supplent. Glo. tñ in multis deficiunt vt tangam. Vide glos. ꝓmo ⁊ signa. tres casus ergo ponit gl. Primo qñ fructus percipiunꝫ ab herede indi cio testatoris. Scõo qñ negligentia nõ petẽtis. Tertio qñ mora nõ sol uentis seu nõ restituentis: q̃ distinctio est imperfecta: qm̃ possunt perci pi fructus quarto modo separato ab his: vt si iacente hereditate perci piantur: vel post aditã hereditatẽ fideicommissario absente ⁊ nõ negli gente isto casu fructus veniunt in restitutionẽ cuz distinctione aut fuit in mora adeundi aut nõ: vt. ℊ. eo. l. ita tamen. ℊ. si seruũ. ⁊ ibi gloſ. Itẽ q̃ hac glo. dicit est verũ in fructibus q̃ percipiunꝫ absq; ꝓuisione testato
11 ris: si enim ex defuncti ꝓuisione percipiunꝫ vt vsure vel ꝓuentes quas defunctus fuerat stipulatus: an veniant in restitutionem: dic vt. l. postu
d lante. ℊ. fi. ⁊. l. deducta. ℊ. ꝑ. j. eo. Item quod hic dicit ɔ̃ intelligi quãdo fideicommissum est relictũ simpliciter. Si vero est dictum quicqd per
3 nenerit: vel quantũcũq; pecunia peruenerit: et si p a dictionem geminatam: tunc debet aliter dici vt. j. eo. l. balista. ⁊. l. ſe. Item quod dicit hic q̃ fructus computat in quartam superfluum vero restituit debet intelligi nisi heres aliqua legata soluerit: q̃ tunc istos fructus in illis legatis cõputar: vt. j. eo. b
2 Lita tamen. ℊ. ex asse. qõ dic vt ibi. Item qõ hic dicit
3 citur q̃ fructus cõputantur in quartã fallit in li beris ꝓimi gradus. Sz ꝑ posset dubitari quid in parentibus ꝓimi gradus. Rñ. illis computãtur
4 in quartam. vt. ℈. ad. l. fal. l. filiusſa. Item circa id quod hic dicit q̃ si fructus percipiunt negligen tia non petentis non veniunt in restitutionẽ. doc. intelligunt de negligentia ante restitutionez fideicõmissi. si em̃ fideicommissum esset restitutũ ver bo vel esset de casibus in quibus restitutio esset fa cta ipso iure qui ponuntur in. l. pe. C. eo. lz fideicõ missarius esset negligens in petendo restitutionẽ realem: tamen fructus percepti debẽt sibi restitui sicut dicimus in legatario ad quem transit dominium recta via. vt. l. berennius. ℈. de vſur. et ibi no ta. C. de vſu. ⁊ fru. leg. l. j. ⁊. l. ij. facit. ℈. solu. mat. l. fi moza. ⁊ quod ibi dixi. Ex predictis ũctis cum di ſtinctione glo. collige per te distinctionẽ magister
5 ¶Quero † quid cõputetur in quartã debitam iure nature. Dic vt glos. ꝓuto tamen q. l. papi. ℊ. fi. c conditionem. ℈. de inoffi. testa. corrigatur per. l. sci nius. ℊ. repletionem. C. de inoffi. testa. lz glo. aliter
6 dicere videantur. ¶Quero an † fructus computẽ tur in quartam debitaz iure institutionis q̃ vocaꝫ sal. glo. distinguit quam vide. docto. reprehendunt hanc glo. in vno. ſ. in eo q̃ distinguit in fructibus d perceptis ex re legata moza. ſ. vtrum sint percepti ex re legata moza nõ restituentis vel negligentia nõ petentis ꝛc. Nam cũ dominiũ recta via transi uit in legatarium fructus sunt ꝓcepti ex re ipsius legatarij: ideo debent sibi restitui: vt. ℈. de vſur. l. berennius. ⁊. l. j. ⁊. ij. C. de vſur. ⁊ fru. leg. et not. per docto. in. l. iubemus. C. eod. et ista sunt vera in re q̃ erat defuncti: sed quid si non erat defuncti: sed ab eo possidebatur bona fide vel titulo. Rñd. ſicut qñ defunctus est dñs transit dominiuz recta via in le gatarium. ita quando possidebat bonafide transit in legatarium quasi dominium. et sic publiciana. vt. l. cum sponsus. ℊ. j. de publi. vnde eo modo fru ctus ad legatarium pertinebant. sed si esset res ꝓrsus aliena ita q̃ in legatarium non transiret dñium vel quasi dñium: tũc haberet locum distin ctio gloſ. ant sunt percepti moza non restituentis: aut negligentia non petentis ꝛc. ¶Opp. ad ver.
7 † quoties. q̃ fructus veniunt in petitione heredi tatis ⁊ augent hereditatẽ: vt. l. item veniunt. ℊ. cuz prediginus. ℈. de peti. here. ergo fructus veniunt in restitutionẽ. Sol. illud qñ fructus non percipiũ tur ab herede vero: sed ab alio possessore. nam qñ verus heres possidet definit esse heredi tas: vt. l. i. ℊ. veteres. ⁊ ibi no. de aqui. pos. l. ⁊. l. heres. ℊ. p ser num. de acq. here. Vel aliter heres videtur roga tus restituere quod fuit hereditatis tempore mor tis: fructus aũt lz augent hereditatem non tamen fuerunt hereditatis tempore mortis.

Si legatum. Quãdo ꝓlegata nõ veniunt in fideicõmis so debent intelligi de ea parte que a coheredẽ per cipitur. non de ea parte que iure hereditario reti
1 netur. h. d. ¶Opp. C. fa. ber. l. filium quem haben tem. Solu. ibi expresse fuit dictum q̃ non compu taretur ſm vnam lec. ¶Oppo. ℈. de vſu. l. in fidei commiſſ. ℊ. cum pollidius. Bl. solnit duobus mo dis. tene secundam solu.
1 ¶Fideicõmissum relictũ filiosa. ita vt ad eũ per ueniat vr̃ dilatũ in tps exiſtẽtie sui heredis.
2 Regula cato. q̃ nõ habeat locũ in fideicom. vlt.
1 Dies fideicommissi vniuersalis an cedat ab adi ta hereditate.

✠ **Vbi pure.** † Fideicõmissũ re lictũ filio ita vt ad eũ ꝓueniet vr̃ dilatũ in tps exiſtẽtie sui iuris. h. d. ¶Op. si semp fideicõmissũ
datũ a pr̃e filio vr̃ dilatuz in tps exiſtẽtie sui iuris

a ¶Jura cõia. adde de hoc vltra ale. vt p bal. ℈si. cxiij. ij. li. ⁊ p Paul. de cast. ℈si. cxxij.
b ¶Filios. Adde ingtũ Alegz. po nit an qñ ī dispo ſitiõe aliq̃ fit men tio de liberis ma sculis cõprehẽda tur nepotes ex femi na que posui i. d. l. i. de ꝙdit. infer. ⁊ ingtum tãgit an appellatione he redis veniat solũ descẽdẽtes. vid q̃ posui i. l. gall⁹. ℊ. etiã vltra aleg. ad de bar. tan ẽphy. teosis ecclie trãſeat ad ex̃neos vi de que posui in. l. etiam. sol. ma.
c ¶Ricard. de eo. et an expediat qõ sint hẽdes institu ti ſi liberi. Vide gl. i tibi. d. Jo. i. l. filiuſa. ℊ. cũ qs. ℈ leg. j. And. barb.
d ¶Ludouicus. ad de ingtũ aleg. po nit opi. salic. an. l. iubemus. habeat locũ cũ filiꝰ est ro gatꝰ restituere ex trancis qõ eandẽ opi. habuit paul. de ca. in. d. l. inbemus. et credo ibi posuisse ⁊ ingtuz tangit an testator possit disponere q̃ fructꝰ cõpẽsan tur in quartã quo ad liberos ꝓimi gradus. ro. consi. ccc℔xxix. tz q̃ non.
* ¶Pro conclusione. Adverte q̃ regu la catoniana habet locũ ī fideicõ misso vlt: ita bar. ſm do. ale. i. l. ca toniana. in ſi. ff. de regu. cato. Lõtra tenere alleg. i hac l. vbi in ꝓin. Tu dic vbiq; bar. log tur ſm diuersas opi. nã tenẽdo q̃ dies fideicõmissi cedat a morte te ſtatoris hz locuz. l. i. opiñ. de q̃ in. l. cũ filio. de lega. i. Si vero teneam⁹ illaz opi. q̃ cedat ab adita hrẽditate nũq; non hz locũ ī fideicõmissis cõditionalib⁹ vt ī l. pe. de reg. cato. ideo q̃ non sortit effectũ a morte te ſtatoris sed expectaf aditio nõ habebit locuz dicta

Universidad del Rosario | Archivo Histórico